

శ్రీరస్తు.

—:0:—

శ్రీ జా న కీ జా న యే న మ ణి.

ఓం నమః పరమహింభ్యో ధర్మైశ్వర్యపారగేభ్యశ్చి.

నిఖిలదురిత నిచయతమః ప్రసరప్రచండ మాతాండ మండలాయితః

శ్రీమత్పండితపారిజాతకతారిమల్లేత్పాపిరు దావశీవిరాజమాన శ్రీమన్నవన
భూపాలశిరోమణి తిలూఢువా, నిమిషద్యుతాహంసీనముపజాతాండాయిత
రవిశశిమండలేన, శ్రీమన్నాంధాశ్చ నహీభుజా విరచితః-

కర్తవిపాకాభ్యేయంగ్రన్ధః

నిరవధికసగమాగమ పయోరాశిపారదృశ్యభిః

బెంగళూరు ఇతిషర్యాయనామధేయ కల్యాణనగర వాస్తవ్యైః

బ్రహ్మశ్రీ- శ్రీ ని వా స శా స్త్రి భిః,

దొడ్డబేలి. నారాయణశాస్త్రిణాచ.

గిరికారదనరంధ్రనివసితావశిష్టబహుప్రయత్న లబ్ధనానాదేశీయ

పుస్తకావలోకనేనయథామతిపరిశోధితః.

బెంగళూరు.

వా || కృష్ణయ్యశమణా

బూదంగుడి|| నారాయణార్యాణామ్

శ్రీమతకల్యాణనగరస్థ సత్సంప్రదాయకశానిధిముద్రాక్షరశాలాయామ్-

ముద్రాపితశ్చవిజయతేతరామ్.

౧౮౯౦ సంవత్సరే||

All Right Reserved.

శ్రీరస్తు

శ్రీ జానకి జానయేనమః.

శ్లో॥ నీలనీరజనీకాశం నిగమాంత్రైక గోచరమ్ |

జయోదధిమ్మ దేనాబుజానకిజానిమన్వహమ్ ||

కమకవిపాక గ్రంథస్థ విషయానుక్రమ ప్రకాశికా.

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
—* ప్రథమతరంగే. *		—* తురీయతరంగే. *	
౧ మంగళావరణమ్. ... ౧		౧ వ్యాధివిపర్యయః. ... ౧౧	
౨ గ్రంథకర్తృప్రశంసా. ... *		౨ సూర్యప్రతిమాలక్షణమ్. ... ౧౨	
౩ ఏతద్గ్రంథావతారకథనమ్. ... *		౩ వేదికాపరిమాణాచార్యవరణప్రతిమాదానాది	
౪ కమకస్వరూప, పాపకమక, తజ్జన్యరోగాది,		విచారః. ... *	
తన్నాశావశ్యకర్తవ్యప్రాయశ్చిత్తాదినిరూపణం. ౨		౪ ఘోషశాంతిః. ... ౧౪	
—* ద్వితీయతరంగే. *		—* పంచమతరంగే. *	
౧ శాతాతపీయపరిభాషా. ... ౩		౧ కర్తృజదోషజాదిభేదేనరోగవిభాగాః. ౧౬	
౨ కుష్టరాజయత్నోద్గరోగనామాని. ... *		౨ రోగానగుణ్యేనప్రతికృతిప్రకారం. ... ౧౭	
౩ రోగనిదానాని. ... *		౩ వేదపారాయణవిధిః. ... *	
౪ తత్ప్రాయశ్చిత్తాని. ... *		౪ వేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనాదిప్రకారః. *	
౫ శాంతియః. ... ౪		౫ పౌరమంత్రః. ... ౧౮	
౬ ప్రాయశ్చిత్తప్రకమప్రకారం. ... *		—* షష్ఠతరంగే. *	
౭ ప్రత్యామ్నయాః. ... *		౧ రుద్రవిధిః. ... *	
౮ ప్రతాంగదానాని. ... *		౨ హేమామాదిప్రకారః. ... ౨౦	
౯ ప్రాజాపత్యాదికరణమ్. ... *		౩ ప్రకారాంతరేణరుద్రవిధిత్రైవిధ్యమ్ ౨౨	
౧౦ సర్వపాపప్రణాశ్యధాన్వ్యాధివిపర్యయః. *		౪ తస్యైవరుద్రవిధేః పోషశధా విభాగః. *	
౧౧ కృష్ణాలక్షణమ్. ... ౫		౫ విధ్యంగ హేమామాదిప్రకారః. ... ౨౪	
౧౨ కూశ్మాండగణ హేమామః. ... *		౬ నమకాదిభేదేనజపహేమామప్రకారః. ౨౯	
—* తృతీయతరంగే. *		౭ స్థండిలకుండనిమాణవిధిః. ... *	
౧ మతభేదేనగణ హేమామః. ... ౮		౮ బోధాయనోక్తపంచాంగరుద్రన్యాసవిధిః. ౩౦	

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
౯ పంచాంగరుద్రశబ్దార్థవిచారః.	...	౩౬ అతికృచ్ఛలక్షణమ్.	...
౧౦ పంచాంగరుద్రన్యసపూర్వకజపపామామార్చనా		౩౭ కృచ్ఛాతికృచ్ఛలక్షణమ్	...
భిషేకాదివిధిః.	...	౩౮ తప్తకృచ్ఛలక్షణమ్.	...
౧౧ నమకాంగన్యసమంత్రాః.	...	౩౯ సాంతపనకృచ్ఛలక్షణమ్.	...
౧౨ న్యసశ్చదః.	...	౪౦ యతిసాంతపనకృచ్ఛస్వరూపనిరూపణమ్.	...
౧౩ నమకైతవాంతరవాక్యానాంప్రయోగః.	...	౪౧ మహాసాంతపనలక్షణమ్.	...
౧౪ గర్భకరోగనాశవిధిః.	...	౪౨ పరాకలక్షణమ్.	...
౧౫ ప్రకారాంతరేణతన్నాశక్రమః.	...	౪౩ యావకవ్రతనిరూపణమ్,	...
౧౬ రుద్రకల్పః.	...	౪౪ చాంద్రదాయణనిరూపణమ్.	...
౧౭ పురుషసూక్తవిధిః.	...	౪౫ పిపీలికామధ్య, యవమధ్యచాంద్రదాయణనిరూ	
౧౮ పుత్రకామస్యకర్తవ్యవైష్ణవాదికమకర్మభేదః.	...	పణమ్.	...
౧౯ అపామాజకనస్తోత్రాదిః.	...	౪౬ యతి చాంద్రదాయణమ్.	...
౨౦ విష్ణుహృదయస్తోత్రమ్	...	—* సప్తమతరంగ. *	
౨౧ వినాయకశాంతిక్రమః.	...	౧ గోవధవ్రతమ్.	...
౨౨ యాజ్ఞవల్క్యైక్తనవగ్రహయాజ్ఞః.	...	౨ విష్ణురహస్యైక్తమాసోపవాసవృతమ్.	...
౨౩ నవగ్రహయాజ్ఞప్రయోగః	...	౩ కృచ్ఛచాంద్రదాయణ సాధారణైతికర్తవ్యతా	...
౨౪ తత్రసంగ్రహకార చింతాపణి మతభేదన ప్ర		౪ ప్రాజాపత్యకృచ్ఛప్రత్యామ్నయాః.	...
యోగభేదః.	...	౫ అతికృచ్ఛప్రత్యామ్నయాః	...
౨౫ అగ్రనరుదోవాహనమంత్రః.	...	౬ తప్తకృచ్ఛప్రత్యామ్నయాః.	...
౨౬ గంగాద్యావాహనాదిమంత్రః.	...	౭ సాంతపనయతిసాంతపనప్రత్యామ్నయాః.	...
౨౭ పామామమంత్రాః.	...	౮ మహాసాంతపనప్రత్యామ్నయాః.	...
౨౮ ప్రత్యధిదేవతామంత్రాః	...	౯ పరాకృచ్ఛ ప్రత్యామ్నయాః.	...
౨౯ వినాయకాదిపంచమంత్రాః.	...	౧౦ యావకవ్రతగోమూత్ర యావకవ్రతపయోప్ర	
౩౦ కర్తవ్యతావిధివిభాగః.	...	తానాంప్రత్యామ్నయాః.	...
౩౧ అథనిష్కాదిప్రకరణమ్.	...	౧౧ చాంద్రదాయణప్రత్యామ్నయాః	...
౩౨ రూప్యప్రకరణమ్.	...	౧౨ గోవధవ్రతప్రత్యామ్నయాః.	...
౩౩ ధాన్యధూమ్యుదిమానమ్.	...	౧౩ మాసోపవాసప్రత్యామ్నయాః.	...
౩౪ అథకర్మవిపాకప్రకరణోన్ముక్త కృచ్ఛాదిల		౧౪ ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారః.	...
క్షణాని.	...	౧౫ భస్మస్నానమంత్రాంతరణి	...
౩౫ ప్రాజాపత్యాదికృచ్ఛలక్షణమ్.	...	౧౬ గోమయస్నానమంత్రాః	...

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య.	
౧౭ అంబుత్రిమూర్తిచంద్రాదిః ...	౮౩	
—* అష్టమతరంగే. *—		
౧ అభ్యుగ బహుకాణి. ...	౮౪	
౨ రాజయ్య పుష్కతిః. ...	౮౫	
౩ అంబుగ్గ పుష్కతిః. ...	*	
౪ అంబుగ్గ పుష్కతిః. ...	౮౬	
౫ శాతాతపోక్త రాజయ్యహరమ్. ...	*	
—* నవమతరంగే. *—		
౧ శూలగోగహరాణి. ...	౮౮	
౨ శూలగోగహరత్రిశూలదానమ్. ...	*	
౩ అథారుచిశూలహరమ్. ...	౮౯	
౪ ప్రకారాంతరేణారుచిశూలహరమ్. ...	*	
౫ జీర్ణశూలహరమ్. ...	*	
౬ స్త్రీశూలహరమ్. ...	౯౦	
౭ జవహరశూలహరమ్. ...	*	
౮ కటిశూలహరమ్. ...	*	
౯ హస్తశూలహరమ్. ...	*	
౧౦ కణశూలహరమ్. ...	౯౧	
౧౧ నయనశూలహరమ్. ...	*	
౧౨ శాతాతపోక్తశూలగోగహరమ్. ...	*	
౧౩ శూలప్రతికృతిదానమ్. ...	౯౨	
—* దశమతరంగే. *—		
౧ జ్వరహరాణి. ...	౯౩	
౨ ఉష్ణజ్వరహరమ్. ...	*	
౩ శాతాతపోక్తవివిధజ్వరహరమ్. ...	౯౪	
౪ సర్వజ్వరహరమ్. ...	*	
౫ జ్వరతప్తహరమ్. ...	*	
౬ జ్వరప్రతికృతిదానమ్. ...	౯౫	
౭ కఫజ్వరయుతశ్వాసఖాసహరాణి. ...	*	
౮ ప్రకారాంతరేణశ్వాసఖాసహరాణి. ...	౯౬	

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య.	
౧౦ శ్వాసఖాసహరద్వైపాశదానమ్. ...	౯౭	
౧౧ శ్వాసఖాసహరతీకదానమ్. ...	*	
౧౨ శోభహరాణి. ...	*	
౧౩ కమలవిపాకసంగమోక్తశోభహరమ్. ...	*	
౧౪ శోభహరవస్త్రదానమ్. ...	౯౮	
౧౫ శోభహరప్రమాదానమ్. ...	*	
౧౬ పాండుగోగహరమ్. ...	౯౯	
౧౭ శిరోకదనాసహితపాండుగోగహరమ్. ...	*	
౧౮ పాండుగోగహరస్పర్శీదానమ్. ...	*	
౧౯ శాతాతపోక్తపాండుగోగహరమ్. ...	౧౦౦	
౨౦ పాండుగోగహరప్రతిమాదానమంత్రః. ...	*	
౨౧ ఆంత్రికీదాహరమ్. ...	*	
౨౨ ఆంత్రికవృద్ధిహరమ్. ...	౧౦౧	
౨౩ ఆంత్రికవృద్ధిమూర్తిదానమ్. ...	*	
౨౪ వ్రణహరాణి. ...	౧౦౨	
౨౫ నాసికావ్రణహరమ్. ...	*	
౨౬ ప్రకారాంతరేణనాసికావ్రణహరమ్. ...	*	
౨౭ హృదయవ్రణహరమ్. ...	౧౦౩	
౨౮ ఉరోవ్రణహరమ్. ...	*	
౨౯ దక్షిణాంగవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౦ అంగుళీవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౧ భగవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౨ భగంధరహరమ్. ...	౧౦౪	
౩౩ ప్రకారాంతరేణభగంధరహరమ్. ...	*	
౩౪ పూయవ్రణహరమ్. ...	౧౦౫	
౩౫ నాడీవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౬ గండమాలాహరమ్. ...	*	
౩౭ ప్రకారాంతరేణగండమాలాహరమ్. ...	౧౦౬	
౩౮ సపిత్రవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౯ వ్రణఘ్నజదానమ్. ...	౧౦౭	

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య	
౪౨ పాశ్చాత్యసౌఖ్యహారమ్.	...	*
౪౩ హస్తపాదసౌఖ్యహారమ్	...	౧౦౮
౪౪ శ్రీస్తనసౌఖ్యహారమ్.	...	*
౪౫ నానాస్థానగతిసౌఖ్యహారమ్.	...	*
౪౬ భగంధర్రోగమూర్తిదానమ్.	...	*
౪౭ గండమాలాహరప్రతిమాదానమ్.	...	౧౯
౪౮ నైమూర్తిదానమ్.	...	*
౪౯ వాతరోగహారాణి.	...	*
౫౦ ప్రకారాంతరేణవాతరోగహారమ్.	...	*
౫౧ ఉన్నాదవాతహారమ్.	...	౧౧౦
౫౨ ధనుర్వాతహారమ్	...	*
౫౩ పక్షవాతహారమ్.	...	*
౫౪ హిక్కావాతహారమ్.	...	౧౧౧
౫౫ వాతవ్యాధిహారమృగదానమ్.	...	*
౫౬ రక్తవాతహారమ్.	...	*
౫౭ వాతపిత్తహరలక్ష్మీనారాయణదానమ్.	...	౧౧౨
౫౮ వాతపిత్తహరం.	...	*
౫౯ వాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తమ్.	...	*
౬౦ వాతరోగహారమ్.	...	౧౧౩
౬౧ పిత్తహారాణి.	...	*
౬౨ ప్రకారాంతరేణరక్తపిత్తహారమ్.	...	*
౬౩ పిత్తరోగహరప్రతిమాదానమ్	...	*
౬౪ శ్లేష్మహారాణి.	...	*
౬౫ ప్రకారాంతరేణశ్లేష్మహారమ్	...	౧౧౪
౬౬ చికిత్సావ్యాధిహారమ్.	...	*
౬౭ శ్లేష్మరోగహరప్రతిమాదానమ్.	...	*
౬౮ అపస్తంబహారాణి.	...	*
౬౯ ప్రకారాంతరేణాపస్తంబహారమ్.	...	*
౭౦ అపస్తంబహరవినియోగదానమ్	...	౧౧౫
౭౧ అపస్తంబమూర్తిదానమ్.	...	౧౧౬

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య	
౭౨ శిరోరోగహారమ్.	...	*
౭౩ ప్రకారాంతరేణశిరోరోగహారమ్.	...	*
౭౪ కమకవిపాకొక్తశిరోరోగహారమ్.	...	*
౭౫ ఆధకశిరోరోగహారమ్.	...	*
౭౬ సూర్యాకతహారమ్.	...	౧౧౭
౭౭ శిరోరోగఘ్నగజ్జీవవీతదానమ్.	...	*
౭౮ శిరోరోగఘ్నప్రతిమాదానమ్	...	*
౭౯ ముఖరోగహారాణి.	...	*
౮౦ ప్రకారాంతరేణముఖరోగహారమ్.	...	*
౮౧ ముఖరోగహారాంతరమ్.	...	౧౧౮
౮౨ ముఖరోగహరగజదానమ్.	...	*
౮౩ జిహ్వారోగహారమ్.	...	౧౧౯
౮౪ ప్రకారాంతరేణజిహ్వారోగహారమ్.	...	*
౮౫ ఛదికారోగహారమ్.	...	*
౮౬ దంతపీడాహారమ్.	...	*
౮౭ దంతురత్వహారమ్.	...	౧౨౦
౮౮ శ్యావదంతత్వహారమ్.	...	*
౮౯ నిమ్మరభాషిత్యహారమ్.	...	*
౯౦ మూకత్వహారమ్.	...	*
౯౧ మూకత్వహరతిలపద్మదానమ్.	...	*
౯౨ స్థలద్వాక్యజిహ్వత్వహారమ్.	...	౧౨౧
౯౩ గద్గదత్వహరసరస్వతీదానమ్.	...	*
౯౪ వీడమూకత్వహారమ్.	...	౧౨౨
౯౫ స్థలద్వాక్యహారమ్.	...	*
౯౬ ముఖరోగప్రతిమాదానమ్.	...	*
౯౭ నాసికారోగమూర్తిదానమ్.	...	౧౨౩
౯౮ క్షుణ్ణకారస్వరత్వహారమ్.	...	*
౯౯ వక్రనాసత్వహారమ్.	...	౧౨౪
౧౦౦ నాసికారోగహరమూర్తిదానమ్.	...	౧౨౫
౧౦౧ నేత్రరోగహారాణి.	...	*

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య
౯౮ సేత్రపూయహరమ్ ...	...
౯౯ ప్రకారాంతరేణసేత్రపూయహరమ్-	౧౨౪
౧౦౦ అంధత్వహరమ్- ...	...
౧౦౧ నీలజననత్వహరమ్- ...	...
౧౦౨ కపిలాక్షత్వహరమ్- ...	...
౧౦౩ మందదృష్టిత్వహరమ్- ...	౧౨౫
౧౦౪ తిమిరహరమ్- ...	...
౧౦౫ వేదనాహరగరుడదానమ్- ...	...
౧౦౬ నక్షాంధ్యహరగోపాలదానమ్- ...	౧౨౬
౧౦౭ కామిలాహరమ్- ...	౧౨౭
౧౦౮ కేశశుభ్రత్వహరమ్- ...	౧౨౮
౧౦౯ పింగాక్షత్వహరమ్- ...	...
౧౧౦ సేత్రరొగహరశర్పణమ్- ...	...
౧౧౧ సాధారణ్యేనసేత్రరొగహరమ్-	...
౧౧౨ కర్ణరొగహరాణి ...	...
౧౧౩ క్రిమికర్ణరొగహరమ్- ...	...
౧౧౪ బధిరత్వహరమ్- ...	౧౨౯
౧౧౫ కుబ్జత్వహరమ్- ...	...
౧౧౬ కర రొగహరప్రతిమదానమ్- ...	...
౧౧౭ కంఠరొగహరాణి- ...	...
౧౧౮ దీర్ఘగంధస్వహరమ్- ...	...
౧౧౯ వికృతస్వరత్వహరమ్- ...	...
౧౨౦ కంఠరొగహరప్రతిమదానమ్-	౧౩౦
౧౨౧ పాణిరొగహరేమపిపాణిత్వహరమ్-	...
౧౨౨ పూర్ణపాణిత్వహరమ్ ...	...
౧౨౩ స్వీకృతపాణిత్వహరమ్- ...	...
౧౨౪ భుజగంధ వనమ్- ...	...
౧౨౫ కునఖిత్వహరమ్- ...	...
౧౨౬ పాణిరొగహరప్రతిమదానమ్- ...	...
౧౨౭ హృదయరొగహరాణి- ...	...

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య
౧౨౮ హృదయగ్రమ్భిత్వహరమ్- ...	...
౧౨౯ క్రిమికుషీత్వహరమ్- ...	౧౩౧
౧౩౦ కృశీకంఠహరమ్- ...	...
౧౩౧ ఉదరగల్గిత్వహరమ్- ...	...
౧౩౨ వాతగల్గిత్వహరమ్- ...	...
౧౩౩ గుల్మహగినినాయకదానమ్-	...
౧౩౪ యకృత్స్వీహజ్వలదరహరమ్-	౧౩౨
౧౩౫ పీఠాదరహరమ్- ..	...
౧౩౬ ఉదరవాధిహరమ్-	...
౧౩౭ జలోదరహరమ్- *	...
౧౩౮ ప్రకారాంతరేణజ్వలదరహరమ్-	౧౩౩
౧౩౯ గుల్మప్రతిమదానమ్-	...
౧౪౦ యకృత్స్వీహప్రతిమదానమ్-	...
౧౪౧ మహాదరత్వహరమ్-	...
౧౪౨ మందాగ్నిహరాణి-	...
౧౪౩ ప్రకారాంతరేణమందాగ్నిహరమ్-	౧౩౩
౧౪౪ కర్మ విపాకౌక్తమందాగ్నిహరమ్	...
౧౪౫ బోధాయనౌక్తమందాగ్నిహరమేవదానమ్-	...
౧౪౬ అజీర్ణహరమ్- ...	౧౩౫
౧౪౭ అన్యప్రకారేణాజీర్ణహరమ్-	...
౧౪౮ మందాగ్నిప్రతిమదానమ్ ...	...
౧౪౯ ప్రజ్ఞాహీనత్వహరాణి- ...	...
౧౫౦ ప్రజ్ఞాబాధ్యత్వహరఘంటాదానమ్-	౧౩౬
౧౫౧ చేనాహీనత్వహరమ్ ...	...
౧౫౨ ప్రజ్ఞాహీనత్వహరప్రతిమదానమ్-	...
౧౫౩ మూత్రకృచ్ఛహరాణి- ...	౧౩౭
౧౫౪ ప్రకారాంతరేణమూత్రకృచ్ఛహరమ్-	...
౧౫౫ మూత్రకృచ్ఛహరాంతరేణద-	౧౩౮
౧౫౬ మూత్రకృచ్ఛహరతిలపద్మదానమ్-	...
౧౫౭ అశ్మరీహరమ్- ...	...

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
౧౫౮ బహుమూత్రహరమ్.	...	౧౮౭ వక్రపాదత్వహరమ్.	...
౧౫౯ ప్రకారాంతరైఃబహుమూత్రహరమ్.	౧౩౮	౧౮౮ అధికాంగత్వహరమ్.	...
౧౬౦ మూత్రకృచ్ఛహరప్రతిమాదానమ్.	౧౩౯	౧౮౯ పాదరొగహరమ్.	...
౧౬౧ ప్రమేహహరాణి.	...	౧౯౦ కల్పితపాదత్వహరమ్.	...
౧౬౨ సశూలప్రమేహహరాణి.	...	౧౯౧ శ్వేపదరొగహరమ్.	...
౧౬౩ వాతప్రమేహహరాణి.	...	౧౯౨ శ్వేపదరొగప్రతిమాదానమ్.	...
౧౬౪ మధుప్రమేహహరాణి.	...	౧౯౩ పాదరొగప్రతిమాదానమ్.	...
౧౬౫ ప్రమేహఘ్నసువణకథేనుదానమ్.	౧౪౦	౧౯౪ త్వగ్గోషహరాణి.	...
౧౬౬ ప్రకారాంతరైఃప్రమేహహరమ్.	...	౧౯౫ దుశ్శయకత్వహరమ్.	...
౧౬౭ ప్రమేహప్రతిరూపకృతిదానమ్.	...	౧౯౬ పామాహరమ్.	...
౧౬౮ లింగహానికరవృషణవ్యాధిహరాణి.	...	౧౯౭ దదూకహరొమామహేశ్వరదానమ్.	...
౧౬౯ పండ్యహరమ్.	...	౧౯౮ లూతకత్వహరమ్.	...
౧౭౦ వృషణవ్యాధిహరమ్.	...	౧౯౯ చఛకరాంగత్వహరమ్.	...
౧౭౧ లింగహానిప్రళమాదానమ్.	...	౨౦౦ కృష్ణాంగత్వహరమ్.	...
౧౭౨ గుదరొగహరాణి.	...	౨౦౧ కంఠూతిరొగహరమ్.	...
౧౭౩ ప్రస్రవద్దుదరొగహరమ్.	...	౨౦౨ శీఘ్రాంగత్వహరమ్.	...
౧౭౪ అశోకరొగహరమ్.	...	౨౦౩ దద్యమండలహరమ్.	...
౧౭౫ అశోకరొగహరసువణకథేనుదానమ్.	౧౪౨	౨౦౪ గజవమకత్వహరమ్.	...
౧౭౬ గుదరొగ హరాశోకరొగ హర ప్రతిమాదానమ్.	...	౨౦౫ బభ్రుమండలత్వహరమ్.	...
౧౭౭ అతిసారరొగహరాణి.	...	౨౦౬ కృష్ణమండలత్వహరమ్.	...
౧౭౮ అతిసారహరవహ్నిమూర్తిదానమ్.	...	౨౦౭ శ్వేతమండలత్వహరమ్.	...
౧౭౯ శాతాతప్తక్రాంతిసారహరమ్.	...	౨౦౮ విసపకహరమ్.	...
౧౮౦ రక్తాతిసారహరాణి.	...	౨౦౯ విసపకహరనాగదానమ్.	...
౧౮౧ గ్రహణీరొగహరమ్.	...	౨౧౦ దుగ్ధాంగత్వహరమ్.	...
౧౮౨ గ్రహణీహరథేనుదానమ్.	...	౨౧౧ విసగంధత్వహరమ్.	...
౧౮౩ అతిసారరొగహరప్రతిమాదానమ్.	౧౪౫	౨౧౨ త్వగ్గోషప్రతిమాదానమ్.	...
౧౮౪ గ్రహణీరొగప్రతిమాదానమ్.	...	౨౧౩ కుష్ఠహరమ్.	...
౧౮౫ పాతరొగహరాణి.	...	౨౧౪ ప్రకారాంతరైఃకుష్ఠహరమ్.	...
౧౮౬ బ్రత్వహరం. శుభ్రత్వహరం.	...	౨౧౫ అపరంకుష్ఠహరమ్.	...
	...	౨౧౬ కుష్ఠరొగహరవృషధదానమ్.	...

విషయసంఖ్యా. పుటసంఖ్యా.

౨౧౭	హీనకృష్ణహరమ్.	...	౧౫౪
౨౧౮	రక్తకన్యహరమ్.	...	*
౨౧౯	పీతకృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౦	గుల్మకృష్ణహరమ్.	...	౧౫౫
౨౨౧	కటికృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౨	నేత్రకృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౩	శ్వేతోష్ణహరమ్.	...	౧౫౬
౨౨౪	చిత్రకృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౫	బౌదుంబరకృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౬	కుష్మరౌగహరప్రతిమాదానమ్.	...	*
౨౨౭	స్త్రీచామపుష్పవతీత్వహరాణి.	...	౧౫౭
౨౨౮	వంధ్యాత్వహరసువర్ణధేనుదానమ్.	...	*
౨౨౯	గర్భాస్రావహరయజ్ఞోపవీతదానమ్.	...	*
౨౩౦	స్రవద్యోనిశోణితహరమ్.	...	౧౫౮
౨౩౧	స్త్రీస్తన్యాక్షరహరమ్.	...	*
౨౩౨	మృతపుత్రత్వహరమ్.	...	౧౫౯
౨౩౩	అనపత్యత్వహరమ్.	...	*
౨౩౪	మృతపుత్రత్వచమకీలకత్వహరమ్.	...	*
౨౩౫	చతుర్విధవంధ్యాత్వస్నానవిధి:-	...	*
౨౩౬	ఎకవస్త్రస్నానమ్.	...	౧౬౦
౨౩౭	అపరమేకవాసస్నానమ్.	...	౧౬౧
౨౩౮	జలపాక్షానా.	...	౧౬౩
౨౩౯	బోషధిస్నానమ్.	...	*
౨౪౦	పుంసోహతవీర్యత్వహరమ్.	...	౧౬౪
౨౪౧	కైబర్హరమ్.	...	౧౬౫

విషయసంఖ్యా. పుటసంఖ్యా.

౨౪౨	అపరంశ్చీబత్వహరమ్.	...	*
౨౪౩	మృతభార్యత్వహరమ్.	...	*
౨౪౪	స్త్రీవిరక్తిహరమ్.	...	౧౬౭
౨౪౫	దోషసంస్కారోద్భవహరాణి.	...	*
౨౪౬	తత్రబ్రహ్మరాక్షసయాపవిశాచత్వహరమ్.	...	*
౨౪౭	గ్రహహరాణి.	...	*
౨౪౮	స్రజాగ్రహహరమ్.	...	*
౨౪౯	ఏకాహికాదిజ్వరహరమ్.	...	౧౬౮
౨౫౦	వృత్తగ్రహహరమ్.	...	౧౬౯
౨౫౧	మహాజ్వరగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౨	కుంభగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౩	జంభగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౪	కపిలగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౫	శివపాదగ్రహహరమ్.	...	౧౭౦
౨౫౬	ఊర్ధ్వకేశగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౭	విష్టంభగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౮	మహాజిహ్వగ్రహహరమ్.	...	౧౭౧
౨౫౯	నవగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౦	వాసవగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౧	వాయుగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౨	క్షేత్రపాలగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౩	అచలగ్రహహరమ్.	...	౧౭౨
౨౬౪	హస్తపాదగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౫	కణకగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౬	ధనగ్రహహరమ్.	...	*

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
౨౭౭ అవతారగ్రహహరమ్.	... ౧౭౩	౧ విశేషవిధానాని.	... ౧౮౦
౨౭౮ కృతగ్రహహరమ్.	— *	౨ రుద్రకలశస్నానవిధి.	... *
౨౭౯ శిశుగ్రహహరమ్.	* *	౩ సవరోగహరస్తృచాఘ్నదానవిధి.	* *
౨౮౦ మేషగ్రహహరమ్.	— *	౪ తృచాఘ్నదానప్రయోగి.	౧౮౧
౨౮౧ స్కందగ్రహహరమ్.	— ౧౮౪	౫ రామేశ్వరభట్టసుతమాధవభట్టకృతకారికా.	*
౨౮౨ స్కందాపస్తాగ్రహహరమ్.	* *	౬ సవరోగహరత్వరితరుద్రప్రయోగి.	౧౮౨
౨౮౩ ప్రకారాంతరేణస్కందగ్రహహరమ్.	* *	౭ హేమాదీయాశ్వదానమ్.	౧౮౪
౨౮౪ రీత్యంతరేణస్కందగ్రహహరమ్.	౧౮౫	౮ నానారోగహరతులాదానాని.	*
౨౮౫ శ్రీనీలకంఠాత్మజ భట్ట నీలకంఠకృతే కమలా విపాకాగ్రహహరణి.	* *	౯ సూర్యారుణసంవాదీయోగహరణి.	౧౮౫
౨౮౬ మృత్యుంజయవిధి.	— *	౧౦ వ్రణాదిహరణి.	... *
౨౮౭ కల్పాంతరాణి.	... *	౧౧ పృథ్వీచంద్రోదయోక్తధనుర్వాతహరమ్.	౧౮౬
౨౮౮ శౌనకాక్రమృత్యుంజయజపవిధి.	౧౮౮	౧౨ కంపవాతహరమ్.	... ౧౮౬
౨౯౯ మంత్రన్యాసక్రమః.	... ౧౮౯	౧౩ ఆక్షేపవాతహరమ్.	*
— ఇతిదశమస్తరంగః.		౧౪ గృధ్రసీసంజ్ఞికవాతరోగహరమ్.	౧౮౭
		ఇతివిశేషవిధి.	

ఓం, నమోవాసు దేవగురభ్యః.

శ్రీ రస్తు.

ఐ గ డా ధి ప త యే న మః .

కర్మవిపాకగ్రంథప్రారంభః.

నమస్సకలకల్యాణ భాజనాయపినాకినే | నమోలక్ష్మీవిలాసాయ దేవతాయైగిరేనమః || ప్రవాళా
 ద్రిప్రస్థస్థుతినిచయపర్యాయః పుషేన మోః ఘ్న (శేణీవిఘటననినోదాయమహాసే | జగత్ప్రదుభావస్థివిల
 యనిరాయాసరచనావిదోదాసక్తాయప్రణతిఘటనస్థిప్రతిభువే || యదిందిరానాథపురందరాచ్యైరాచాధితం
 భక్తిభరానతాంగైః | శ్రీచండికాయాశ్చరణారవిందం వందామహేమశ్శులదేవతాయాః || ప్రకృష్టచల
 కండలస్తబకమృష్టగండస్థలంహహామణిమేఖలంమరకతాంకురశ్యామలమ్ | కరోతుకరుణాంసదాకలి
 తపంచషాబ్జక్రమంచహఃకిమపిమోహనంకళటశైశవంతైశవమ్ || శంభాకృతాగ్నికషాయకషంబువాణా
 కూణీకృతాధరసనాథసియంత్రణేన | మానేనమానమభిగచ్ఛతియాదదాతుసాపార్వతీహరవిషక్తతస్మస్మిన్
 వః || ఆసీదసీమగుణలాటకులాంబరాశా పుద్యత్ప్రభూతశుభకీర్తి నయప్రకాశః | ధీరస్సదాహృదిభ్యతో
 గుణసన్నివిష్టశ్రీరశ్మపాలనృపతిర్భవనైకరత్నమ్ || తస్మాత్తతోభరతపాలఇతిప్రసిద్ధస్సిద్ధాంగనాజనసమా
 జసమిద్ధకీర్తిః | దానేనయస్సుకృతనాంక్షిపఃస్తవైస్త్వం నైస్త్వంచవైస్త్వసదృశః ప్రతిభూపతీనామ్ || సుతో
 న్యజాతస్సుకృతోన్మతస్త్వనతస్త్వకశ్చిత్సదృశోబభూవ | యమశ్వలస్తుల్యమవేత్సితాతో నామ్నా హరిశ్చంద్ర
 ఇతివ్యధత్ || తస్మాత్తజ్జోభూదతులప్రతాపస్సాధారణోభూమిపతిర్వదాన్యః | అభూతపూర్వమవసీ
 శ్వరాణామజీగద్యోజగత్స్వకీర్తిమ్ || బంధచ్ఛిదాచిరుదకీర్తిమహాన్వితాథాంకృత్యాపరత్రచిత్రదైవః ధా
 తుమిచ్చుః | కీనాశపాశచయబంధవిమోచనాధాం తీర్థత్రయీ కరవిముక్తిమచీకరద్యః || అస్మాత్ప్రజ
 శ్శీమదనేనరాజ్ఞానామ్నాచరూపేణచసంగతాథః | రోమారుణేదత్సుమియద్విపక్షస్త్యైకవ్యరూపత్వమ
 వాపకామః || సర్వాన్యాయకూపారామాన్ధమాకాయతనాని సేతుబంధాంశ్చక్రత్వాస్వకీర్తి మాక్రామదీ
 ద్యశీంచూర్తిభదేన || పరిశీలయతాకళాకలాపంవిధధానేనచభూరిశఃప్రధానమ్ | మదనేనమహీభృతా
 థతేనప్రథితానుతనభోజరాజకీర్తిః || పుత్రేషుసత్స్వపికశత్రయగేథతస్య పుత్రాజగత్ప్రయవిస్మత్సరకీర్తి
 పూరా | దక్షాప్రియావతితరాంప్రథమ ప్రసూతా సీతామహాన్నతిమనల్పగుణావిసీతా || ఉదారశీలౌ
 సుమనోవిలాసమనోజ్ఞహృష్టావనకేళిలాలౌ | యశోదయావధితమంగళాంగౌ యారామకృష్ణావివసంప్ర
 తీతౌ || యచ్చైశవాసుకరణంచయువాన వృద్ధశ్శక్తోతి కతుమితరః కృతసద్గుణోపి | దానాన్నిదానమఖిలా
 ధిజన్మాసిద్ధః కీర్తిదిగంతవిలతాచయతస్తదీయా || అప్రతివల్లపృథివ్యాం పృథ్వీవల్లస్తయో ర్భూశ్చే
 వ్యః | అపిరోమాంధాశ్శగుణోమాంధాతాగియతేజగతి || సోయంసుకృతవిధాతారిపుకులజెతాతనోతిమాంధా
 తౌ | విద్వన్మత్రేనమతిమాన్సత్కృతిరత్నంచహంకారంనామ || మాతాపుత్రపరిత్రకీర్తివిభవాన్యస్యాం

వికానామతశ్చాకల్యాపరమూర్తికార్యచరిత్రశ్రీపెద్దిభట్టపితా । సోయంకౌశికవంశభూషణమణి శ్రీభట్టవి
శ్వేత్వరోవేదేస్తాతకమతేనయేచసపదేవా క్యేకృతీవధతే ॥ మతిర్యేషాంశాస్త్రైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృ
తిస్సుటాశీలంక్షాఘ్యంప్రకృతిరుజవస్తైకతిపయే । చిరందిత్రేతేషాంముకురతలభూతెస్థితిమియా దియంవ్యా
సానారణ్యప్రచురమునిశిష్యస్సభణిః ॥ శ్రుతిస్త్వక్తిపురాణాని సమాలోక్యయథామతి । నిబధ్యతేసమాసే
వనిబంధోయంషహణిః ॥ దుష్కరమపాకజనితామయక్ష్మితానాం సత్కరమశమకరమిత్త్యదితంము
సింద్రైః । సత్సంగజాతమితరోక్తివిధానపేక్షంవత్ప్రయోగినిఖిలాత్మ నిబహణాయ ॥ తత్రతావద్వ
త్వయాణసకలకమోపయోగిత్యేనకమశిపాకరూపరోగాదినివృత్త్యథంప్రాయశ్చిత్రాదేరవశ్యకతావ్యతా
ప్రతిపాద్యతే ॥ తద్యథా ॥ బ్రహ్మహుతయరోగీన్యాదిత్యాదిరోగనిదానకథనాన్నిదానోచ్చేదేవ్యాధినితృప్తై
రవగతత్వాత్తత్తన్నిదానోచ్చేదాయక్షయిత్యాది లక్షణరోగయుక్తైద్వాదశ వాషికాదిప్రాయశ్చిత్త
వ్యాధిప్రతికృతిదానాదికతావ్యం ॥ ఇతి ॥ అత్రకేచివ్యవశ్యంతే ॥ తథాహి ॥ పాపానాంపూర్వస్య
క్షయాయప్రాయశ్చిత్రాదికతావ్యమితి ॥ యదుచ్యతేనైశ్చాంప్రతం ॥ నహిప్రారబ్ధఫలస్యాపూర్వస్య నాశ
నేకిమప్రయోజనమస్తి - ఫలస్యప్రారబ్ధత్వాత్ - లక్ష్యవేధయిత్పరూప ఫలాయ చాపస్సిస్మృత శ్చరోభేత్తు
స్తద్వ్యాపారస్యవాకారణరూపస్యాస్తిత్వంవాపేక్షతే ॥ తథారోగరూపఫలంప్రారబ్ధంసత్త్వకారణంఘ్న
తస్యపాపాపూర్వస్యసత్త్వంవాపేక్షతే ॥ అథరోగాదిరూపఫలనాశస్యేప్రత్యాత్తన్నిదానదురితా పూర్వనా
శాయప్రాయశ్చిత్రాది కతావ్యమితిచేన్న ॥ సమవాయికారణ శరీర నాశేనైవ తస్య రోగాదేర్నాశ నిమి
త్తకారణదురితాపూర్వవినాశేనయథామృదాదినాశేనైవఘటాదినాశోనదండవక్రాదిరాశేన ॥ నచసభక్ష
సిద్ధంకౌనఖ్యాదికంప్రత్యాదెష్టుం శక్యతే-అపిచ॥నరకతీర్థగోన్యాదిజన్మదుఃఖపరంపరామనఃకూతవతఃకౌన
ఖ్యాదికౌవికారశ్చరమంఫలంతత్యత్యన్నమాత్రేణఫలేనస్యకారణదురితాపూర్వనాశోచన్యతే । వంధకజనితా
శుశుక్షణిదైవారణిచాశః తస్మాన్నపాపవినాశాయవ్రతవర్జ్యతే ॥ అత్రబూమిః ॥ నతావచ్ఛరమ ఫలమితిని
శ్చేక్షుంశక్యతే ॥ యావత్స్తిన్నేవజన్తనికౌనఖ్యాదికమితినిశ్చయశ్చరమ ఫలత్వ నిశ్చయోభవేత్ ॥ నచతథా॥
అనేకజన్మోపభోగ్యత్వస్యతథాతుశాతాతపీయ కమశిపాకే ॥ మహాపాతకజంచిహ్నంసప్రజన్తానిజాయ
తే - ఉపపాదోద్భవంపంచత్రీణిపాపసముచ్ఛవమితసప్రజన్తాభివ్యాప్త్యైత్యథః॥ ననుసప్రస్థపి జన్తస్వేక
మేవఫలమనుగతమితితస్యచరమఫలత్వాదుత్పన్నేచరమఫలేనమిత్రకారణస్యదురితాపూర్వస్యస్వయమేవ నప్ర
త్యాత్తదథంప్రాయశ్చిత్రాదివిఫలమితిచేదుత్పన్నోహి ఘటోనిమిత్రకారణంవాపేక్షతే ॥ నతూత్పద్యమానః
సప్రమంబజన్తస్యత్పన్నమిత్యభిధీయతే - కౌనఖ్యాదికంతతః పూర్వతూత్పద్యమానమేవ అవశ్యాంతరాభా
వాత్ - అథనాప్రతిజన్తభిన్నమేవ కౌనఖ్యాదికమత్పద్యతే- తత్తథానిమిత్రందురితా పూర్వమను వతాశే॥
అతశ్చేదాసప్రమంబజన్తప్రథమాదిజన్తైత్యభిధానాత్పక్షే సంధావిత దురితాపూర్వ నివృత్త్యథం ప్రాయ
శ్చిత్రాదికంవిధేయమేవ - అతఏవశాతాతపీయకమశిపాకే ॥ ప్రతిజన్మభవేదేషాంచిహ్నం తత్పాపనూచ
కంప్రాయశ్చిత్రైకృతేతేషాంపశ్చాత్తాపగతామిత్యాది ॥ యదుక్తం ॥ నచకౌనఖ్యాదికం ప్రత్యాకేమ్యం
శక్యతే ॥ తద్వహ్నిశ్చేత్పానుమానమతే, భిన్న తత్ప్రాయశ్చిత్రానంతరమేవ తత్తద్రోగ నివృత్త్యైవ
త్వాత్ ॥ యత్రవానివృత్తిస్మత్రకమశిపైగుణ్యంశరమజన్మత్వం నకల్ప్యంనిమిత్తభూషదురితాపూర్వస్య
ప్రాయశ్చిత్రాదిభిర్నివృత్తా సమవాయికారణభూత విషయథాత్వార్బభేరిరావగమేన కార్యస్య రోగాదేరపి
నివృత్తిః ఏతదేవ పాపాపూర్వస్యవినాశేప్రయోజనం॥ యత్రచవడంగుళత్వాదేర్ననివృత్తిః ॥ తత్రానేక

జన్మోపభోగ్య మదంగుళత్వా దేర్జన్మాంతరేనవృత్తిః ప్రాయశ్చిత్తాదిక కృతేనతీత్యవగంతవ్యం తస్మాదోగని
వృత్త్యథాంతకవ్యం ప్రాయశ్చిత్తాదికం॥ మాతాపుత్ర్యచరిత్రతీతికరిత్యాది॥ మహాగణవాభ్యో నహితేనబం
ధే మాంధాతృవామ్నో మదభాత్మజస్య । సత్కమణామూర్తికల్యణ జేనపూజేణ పూజా స్మరంగః ప్రథమో
మనోజ్ఞః॥ ఇశ్రీ పండితపారిజాతకారినిల్లత్వాది బిరుద గాజి విరాజనాన క్రమగనభూమాల
పుత్రస్య మాంధాతుర్నిబంధేమహాగణవాభిధానే కమణవిపాకే ప్రథమస్తరంగః. ... *

—* శాతాతపీయ పరిభాషా. *—

అథపరిభాషా॥ శాతాతపీయకమణవిపాకే॥ ప్రాయశ్చిత్తహీనానామహాపాతకీనాంకృతాం ।
నరకాంతేభవజన్మచిహ్నంతిత శరీరీదాం ॥ స్రుతిజన్మభవతైషాం చిహ్నంతత్వాపసూచకమ్ । వ్రాయ
శ్చితైకృతేవాపి పశ్చాత్తాపవతాంపునః॥ మహాపాతకదంచిహ్నం సప్తజన్మానిజాయతే । ఉపపాదోద్భవం
పంచప్రీతిపాపసముద్భవం ॥ దుష్కరమణా నృణాంరోగా యాంతిచైవ క్రమాచ్ఛమ్ । జప్తెస్సురా
చానైహుణామైదానైస్తైషాంశ మోభవేత్ ॥ పూర్వజన్మకృతంపాపంనరకస్యపరిక్షయే । బాధతేవ్యా

—* అథరోగనామాని. *—

ధిరూపేణ తస్యకృచ్ఛాదిభిశ్శుః ॥ కుష్టశ్చరాజయత్రాచప్రమేహాగ్రహణీతథా । మూత్రకృచ్ఛాత్తరి
భాసాఅతిసారభగంధరౌ ॥ దుష్టవణంగండమాలాపక్షిభూతోక్షీనాశనమ్ । ఇత్యేవమాదయోరోగా మ
హాపాదోద్భవాప్రృతాః ॥ జలోదరస్లిహగుల్మశల్మశోకవ్రకానిచ । శ్వాసాజీణజ్వరచ్ఛర్దికా భ్రమమో
హగళగ్రహః ॥ రక్తబుణ్డవిసర్పిశ్చాఉపపాదోద్భవాగదాః । దండాపాతావికసిత వపుఃకంపవిచచి
కాః ॥ వల్మీకపుండరీకాద్యాఃరోగాః పాపసముద్భవాః । తథార్కాద్యాన్యకాంరోగా అభిశాపాద్భవంతి
హి ॥ అశ్వేచబహవోరోగాజాయంతేదోషసంకరాః । ఉద్యంతేభనిదానానిప్రాయశ్చిత్తానిచక్రమాల్ ।
మహాపాపేమనవకంస్యాత్తదధకంతుపపాతకైదద్యాత్పాపేషుషస్తాంశం కల్పంన్యధిబలాబలమ్ ॥ మ
హాపాపేమనర్వంస్యాదిత్యాదిసమథావిషయోయోజ్యమ్ । అసమథాస్యతుషడ్వాషికంవత్కృతి ॥ అథసాధారణం
తంత్రంగోదానాదిషుకథ్యతే । గోదానేవత్సయుక్తాగౌన్ముశీలాసుపయస్వినిః । వృషదానెశుభోనడ్వాకసుశు
ద్ధాంబరకాంచనః । నివతనాః పూదానెదశదండాద్విజాతయే ॥ నివతనస్వరూపం పరిమాణప్రకరణే వ
త్కృతే ॥ సువణకపరిమాణమపి ॥ సువణకంత్యధానిషరంతుతదధాధకప్రమాణతః । మహిషీంమహిషీ
దానేదద్యాత్స్వకాంబరావృతామ్ ॥ సువణకశ్చాంబరంచెతివిగ్రహః - దద్యాదజామజాదానేసువణక
పలసంయుతామ్ ॥ పలలక్షణమపిపరిమాణప్రకరణవివలక్ష్యతే ॥ లక్షమచ్చావచంపుష్పంప్రదద్యాద్దేవతా
చానే । దద్యాద్ద్విజసహస్రాయ మృష్టాన్నంద్విజభోజనే ॥ బాహ్యభోజనేసహస్రసంఖ్యా ॥ పుష్పేషు
లక్షమిత్యాదిసవకంశక్తవిషయమ్ । అశక్తస్యతుశక్తస్యసూరేణకల్ప్యమ్ ॥ రుద్రప్రోక్తలక్షపుష్పైః పూజయి
త్యాత్కృంబకమ్ ॥ ఎకాదశజపెరుద్రదశాంశంగుగ్గులేనతు । హుత్వాభిక్షేదంకుర్యాన్మంత్రైరేకరుణై
వత్రైః ॥ శాంతికెగణశాంతిశ్చ గ్రహశాంతికపూజకమ్ । ధాన్యదానెశుభంధాన్యం భారీవష్టిసమన్వితమ్ ।
వస్త్రదానేశుకూలంచ దేయంకర్పూరసంయుతం॥ రుద్రజపిత్యాది- రుద్రస్వరూపమృషివైవతాది చాగ్రహ
త్కృతే ॥ దశాంశేనగుగ్గులహోమానంతరంవారుడైమకంత్రైరపియజమానమగ్నించేత్ ॥ యత్రైకాదశవా
రంరుద్రంజపేత్ తత్రైవారరుద్రావృత్త్యాహోమఃకార్యః ॥ అమమేవదశాశహూమశి- తద్వప్రతిమంత్రం
స్వాహాశబ్దముచ్చార్యజాహుయాదన్నంసకలంరుద్రావృత్త్యైకవారమేవజహుయాత్ ॥ మంత్రవిచ్ఛేదశ్చస్వా

ధ్యాయనాదేవఅపిగమ్యతే || అథచాగ్రేపిప్రదత్మకతే || గణశాంతిగణేశ్వరశాంతిః || నాచాగ్రేభిధాన్యతే || గ్రహశాంతిః పరగ్రహశాంతిః - ఇయమప్యగ్రేపునఃప్రదత్మకతే || ఖారీలక్షణంతుపరిమాణప్రకరణే వత్సతే || ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారః || ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారమాహ || దశపంచత్రయోవాపిచాహ్మజాన్యుస్సభాసదః | తేషామనుజ్ఞయాసజప్రాయశ్చిత్తముపకమేత్ || విధాయవైష్ణవంశ్రాద్ధంసంకల్పం నిజకామ్యయా ! ధేనుందద్యాద్విజాయాభదశీణాంచస్వశక్తితః || తేషామనుజ్ఞయేత్వాదితేషాం బ్రాహ్మణానామనుజ్ఞయా ప్రాయశ్చిత్తంభవతీతిభవతేరధ్యాహరః || ఉపక్రమేప్రాయశ్చిత్తసౌఖ్యపక్రమేవిష్ణుముద్దిత్యప్రాయశ్చిత్తంవిధాతా శ్రద్ధయాదీయతఇతి శ్రాద్ధంతచ్చసాంకల్పికంపిండదానరహితం || ధేనుందద్యాత్సభాయా ముపవేశితానాంబ్రాహ్మణానాం బ్రహ్మదండత్వేనదక్షిణాదికం శ్రాద్ధాంగత్వేనబ్రహ్మదండత్వేనచయాధేనుదీయతే - సాచప్రత్యక్షధేనుః || అపితుప్రత్యామ్నాయ ద్వారా బహుభ్యశ్చేదేకాదీయతే - తదాత్రైస్సాన్క్రియాస్యాత్ || విక్రయశ్చేషిద్ధాంగిరసా - బహుభ్యోనప్రదేయానిగౌగృహంశయనం స్త్రియః - విభక్తదక్షిణాహ్యేతాబ్రాహ్మణంతారయంతిహి || ఎకాహ్యేకస్యదాతవ్యాబహుభ్యోనకదాచన|| సాతువిక్రయమాపన్నాదహత్యాసప్తమంకులమితి || ధేనుందద్యాద్విజేభ్యోభదశీణాంచస్వశక్తితః || ఇత్యుక్తం || తదనంతరకృత్యమాహ || అలంకృత్యయథాశక్త్యావస్త్రాలంకరణైర్దివజాః | యాచేతదండవన్నత్యాప్రాయశ్చిత్తంయథోదితమ్ || తేషామనుజ్ఞయాకృత్యాప్రాయశ్చిత్తం యథావిధి | పునస్తాన్మరిపూత్య

—* వ్రతాంగదానాని. *

థమదయేద్విధివద్విజాః || దద్యాద్వ్రతాంగదానాని తేభ్యశ్చౌద్ధా సమన్వితః || వ్రతాంగదానానిః గోభూహిరణ్య రజత వాసో ఘృత గుడ ధాన్యాన్యన్యాన్యపరిశేష విహితానిదానాని వ్రతాంగ దానానిత్యవ్యంతే | సంతుష్టాబ్రాహ్మణాదద్యురచ్ఛిద్రంవ్రతకారిణే | అచ్ఛిద్రమస్త్రీదంవాక్యందద్యుబ్రూకయురిత్యథః || వత్సమాణవచనమేవాచ్ఛిద్రంవాక్యం-వ్రతచ్ఛిద్రంతథాచ్ఛిద్రంయచ్ఛిద్రంవ్రతకమణిః || సవకం భవతుతేచ్ఛిద్రంయస్యచేచ్ఛంతివైద్విజాః | బ్రాహ్మణాయానిభాషంతేమన్యంతేతానిదేవతాః || సవకదేవ మయావిప్రాఃనతద్వచనమన్యథా | ఉపవాసోవ్రతంచైవస్నానంతీర్థఫలంతః || విప్రైస్సంపాదితంయస్యసంపన్నంతస్యతద్భవేత్ | బ్రాహ్మణాజంగమంతీర్థకంనుకలంసార్వకాలిఃమ్ || తేషాంవాక్యోనకైవైవశుద్ధ్యంతిమలినాజనాః | సంపన్నమితియద్వాక్యంవదంతీతీదేవతాః || ప్రణయశిరసాధార్య మగ్నిస్త్రోమఫలంభేత్ | తేభ్యో నుజ్ఞామితిసాప్య ప్రతిపద్యతథాశిషః || భోజయిత్వా ద్విజాం చృక్వా భుంజీత సహ బంధుభిః || ఇతిశాతాతపీయకమకవిసాకోక్తపరిభాషా, అథకర్మవిపాకోక్తపరిభాషా || అథకర్మక్షయోపాయాక్రూరవ్యాధివిపర్యయా || క్రియసహ త్వాత్తత్రాద్యేగాంద ద్యాద్వాధికర్మితః || క్రూరశబ్దేనప్రాజాపత్యకృచ్ఛాచాంద్రాయణాదీన్యవ్యంతే || తేషాంసవేకాంక్లేశసాధ్యత్వాత్ || తల్లక్షణానిచాభిధాన్యంతే || ప్రాజాపత్యాదికరణమేకాకోటిః - వ్యాధివిపర్యయోనామవ్యాధిప్రతికృతదానం || ఇదంత్యపరాకోటిః - ఎవంద్వాఃక్షౌ || కృచ్ఛాద్యాచరణస్యక్లేశకమక త్వాద్రుగ్గస్యచక్లేశాసహత్వాత్ - కృచ్ఛప్రత్యామ్నాయశ్వేర గాంద ద్యాత్ | కృచ్ఛాదిషుప్రత్యామ్నాయత్వేనగావోదాతవ్యాభిత్వథః - తత్రకస్త్రికృచ్ఛేకాసంఖ్యాకాగావోదాతవ్యాభిత్వతతహ || ఎకాంకృచ్ఛేతికృచ్ఛేద్వితీయశ్చాంద్రాయణేవ్రతే - గవామభావేనిష్కంబాసాశీతత కృచ్ఛదః || జపదానైవితత్సంక్తంకూశ్మాండగణహోమకృత్ || సవకపాపప్రణుత్యథకమధవ్యాధివిపర్యయః || ఎకాంగాంకృచ్ఛిఇత్యాది || ఎకాంగాంకృచ్ఛేప్రాజాపత్యే || కృచ్ఛీలక్షణంపరిమాణప్రకరణేఅభిధాన్యతే || సాశీతత

కృచ్ఛింః పద్మాక్షిక ప్రాయశ్చిత్తమశీత్యుత్తరం కృచ్ఛాదాంశతంభవతి || పద్మాక్షికప్రాయశ్చిత్తప్రవ
శానంచ ప్రాయోగ కమపపాకే తీగవాపత్వేన పద్మాక్షిక ప్రాయశ్చిత్తాపేక్షయా అధిక ప్రాయ
శ్చిత్త ప్రాప్త్యభావాత్ | శాశీత శతకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయత్వేన గవాదికం చ చాతి సాశీత శతకృచ్ఛ
దః || అథవా || కృష్ణార్వాగ్భృష్టకూత్యామృషదబ్బృ కృచ్ఛమాచరేదితి సంభావితవాప నిన్యత్యథః సా
శీతశతకృచ్ఛః | షడబ్బప్రత్యామ్నాయత్వేన గవాది దాతాభవేదిత్యథః | జపదానేపీతి || జపకృదానంచ
జపదానే లేపికుర్వీత- తత్రజపేతహ్నాకం తత్త్వాన్యధ్యసశమన సమథసారాది సూక్ష్మం భవతీత్యథః-
దానంగోభూహిరణ్మదీనాంతానచల్పార్హవభిహితాని | సవపాపనివృత్త్యథః కూశ్మాండగణ హేమామృ
ద్భవత్ || అథవ్యాధినిపగ్యయః వత్సవత్తిశేషః || కషాక్షయోపాయత్వేనోపాయద్వయమభిహితమ్ కృ
చ్ఛానికరణం వ్యాధిప్రతికృతిదానంచేతి || తత్రకృచ్ఛశబ్దః తపఃప్రధానంకమ - వషకూర్మాండగణహే
మావపితపః ప్రధానానితావపి ప్రాజాపత్యాదికృచ్ఛకోటావేవాంతర్భవతః - అతస్సమగ్రాంకృచ్ఛకోటిమ
భిధాయవ్యాధిప్రతికృతిదానంచ క్రత్యం || తస్మాత్కూర్మాండగణహేమావభిధియేతే || యత్రకమణిః || యద్యే

—* కూర్మాండగణహేమః *—

వాచేవ హేడకమిత్యాదయోమంత్రానైతత్తరీయారణ్యకే సమామ్నాతాః || సకూర్మాండగణహేమః || యస్మిం
శ్చాగ్నేనయనుపథేతిచ || తథాగ్నేమః సేవప్రథమస్యప్రచేతసభిత్వాద్యాముపసైతత్తరీయశాఖాయాంనగణ
హేమః || తత్రజామదగ్న్యభిహితకూర్మాండగణహేమవిధిః || అథాగ్నేస్సంప్రవత్త్వామిమాన్మాండగణము
త్తవమ్ | ఎవసాంస్థూలసూక్ష్మాణాంప్రాయశ్చిత్తంతువైదిః || అశుర్వస్యహితంకర్తనందితంచ సమాచ
రత్ | ప్రసజ్జంశ్చేంద్రియార్థము ప్రాయశ్చిత్తీకరవేద్విజః || చతుర్వింశతి రాత్రిన్తు పరివెత్తాపి దీక్షితక
ద్వాదశతత్సగ్రభిమం వృషాదీశ్చావదన్నపి || అగదిభిమః- జ్యేష్ఠే ఆకృతాధానేసతికనీయాన్యస్త్యగ్నిమాద
ధాతితదాజ్యేష్ఠ స్త్యగదిభిమరిశ్యుద్యతే- పరివత్తిత్యథః || తిస్రో రాత్రిః కునభీశ్చభవతిదీక్షితోద్విజః - స
మాంసమన్నమశ్నియాన్నోపయోతామినిమపి || నోపర్యాసీకనద్దాయాంజిగుప్సేతాన్యతాద్విజః- పయో
వతంబ్రాహ్మణ్యమవాగూఃక్షతి మస్యచ || ఆమితాచాపివైశ్యస్యప్రాయశ్చిత్తాథిమివ్యతే | సానిశ్రీంచ
జపేష్ఠ్యంపసగ్రాణేదశక్రీతః | సవేష్యవప్రలేష్టేనంప్రాయశ్చిత్తాథమివ్యతే || ఇతిజామదగ్న్యప్రో
క్తకూర్మాండగణహేమవిధిః || అథబోధాయనోక్తకూర్మాండగణహేమవిధిః || ఎనోభూగిహిత్యాన్యస్త
స్తాన్యన్యభితి || అథకూర్మాండైజాహుయద్యోహుతభవయన్యేత- భూగిహిత్యాన్యస్తాన్యచ్యుతభితి ||
అయోనారేతస్సేకః స్వప్నాననూత్పన్నః - భూగిహిత్యాబ్రహ్మహిత్యా - యోవా పవిత్రకామోవా మా
వాప్యం పాణిమాస్యాంవా కేశశ్మశ్రులోమ నఖానివాపయిత్యా బ్రహ్మచారి కల్పేన ప్రతముపైతి నంచ
త్సరంమాసం చతుర్వింశతి ద్వాదశవత్ప్రో రాత్రీర్నమాం సమశ్నియా న్నస్త్రీయ ముపేయాన్నోపర్యాసీ
తఖానుప్సేతాన్యతాత్ - పయోవతీప్రథమఃకల్పః || యావకంచోపహుజీతకృచ్ఛం ద్వాదశరాత్రేవాత్సత్తేత
వాతద్విధిష్వితి || తద్విధిభుక్తకత్తేకభక్తా ము విధిమ ఎకభక్తాదీని నిష్పాదయేదిత్యథః || యవాగూం
రాజన్యఆమితా-వైశ్యః - యదిమన్యేతోపదస్యా- పదాసాయేతి చాగ్నేయః | పాకయజ్జిక ధమేకదోగ్ని
ము సమాధాయసంపరిస్రేయపరిధానప్రభృత్యగ్నిముఖాంతం కృత్వాసావిశ్రీంపురోసువాక్యామనూత్య సాది
త్యాపకృజ్జహోతిఅథగ్నేష్టకృతంహవ్యవాహమభిమాతిసాహమిత్యనూచ్యస్విష్టుమగ్నేఅభితత్తృకాహేతియా
జ్యయచరుశేషంజహోతిఅథకూర్మాండైర్వద్యేవాచేవ హేడనంయదదీవ్యంస్యగ మహామాయుష్టే భూవాయు

ప్రేవిశ్వతోదధః శ్చైత్రైస్త్రిభిరనువాతైః ప్రతిమంత్రమాజ్యః హుత్వాహ-సింహ్యైర్వాఘ్నీభిః చతస్రోః స్సవాహు
తీః అగ్నేభ్యోఽవతః-న్నగ్నే అంగిరః పురూరాజానహర య్యైతిహ హుత్వా హుత్వాఞ్చిర్యజమాన లోకేవస్యా
యావైశ్వానరాయ ప్రతివేదయామగ్నిర్వాదశచేదనసూక్తేనాపతిత్యతే-యస్మైమనసావాచాకృత మేః-య
థాతిథంస్వాహాథవరందదాతి జయప్రభృతిసిద్ధమాధేనువరప్రదానాత్-ఇతిబోధాయనోక్తకూర్కాండః ౧౩॥
అథ కూర్కాండహోమవిధిమంత్రపాదానుష్ఠానక్రమసహితః ప్రదశ్యతే ॥ తత్రైకోదమదగ్నిప్రోక్తః పక్వ
హోమాదిరహితో లఘుకల్పః ప్రదశితః - అపరశ్చపక్వహోమాదిరహితో గురుకల్పబోధాయన ప్రోక్తో
రూపితః - సర్వశాఖాదికరణ తయైవబహుభిర్నిరూపితః - కూర్కాండహోమ ఏకఏవేతిగుణోపసంహారన్యాయేన
అవిరుద్ధసకలాంగోపసంహారకతశ్చ ॥ అథవై నసిగురుణి గురుణి లఘుని లఘునితి గౌతమస్తర
ణాత్ ॥ అపనోద్యపాపాల్పత్వేనలఘుపక్షస్వీకార్యః - ఇతరధాగురు పక్షాదరణి వ్యవస్థా యోషహపా
తకాదిదోష రూపితః కృత ప్రాయశ్చిత్తాపి మనః పరితోషం నప్రతిపద్యతే - యశ్చగమ్యయా యోనా
వారేతస్సింజతి-యశ్చబ్రహ్మహత్యావజ్ఞాంసాత్ ద్వాదశవాపి కాదిప్రాయశ్చిత్తానామ విషయాణి మహా
పాతకాదీని కరోతి॥ యోషవిప్రకామస్సకూర్కాండహోమంకుర్వీత-యశ్చాధానాదీనికమాణిచికిషతి-
సోపికమాదిమ కూర్కాండీభిజ్జాహుయాత్ ॥ అథప్రయోగః - అమావాస్యాయాంపౌర్ణిమాస్యాంవా
స్యత్రవివాహితకాలేపూర్వాహ్లాకేశత్వశ్రునఖాదివాపయిత్యాతీథావగాహోదమన మంత్రప్రోక్షణ పుష్యా
హవాచనాని కృత్వాస్థూడిల ముపకల్ప్య స్వగృహ్యాక్తవిధినాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రాణాయామా నగ్ని ప్రతి
ష్ఠాతః పూర్వంపశ్చద్వావిధాయఅముకప్రయోజనాథం కూర్కాండహోమంకురిత్యగ్నిసంకల్ప్యచరుహో
మపక్షేయథాశాఖంసనితాదేవతాచరుహావిరాఘారంచతంత్రమిత్యాద్యభిలమప్యపరిస్తీర్య పాత్రాసాదన
పాకాన్నంజయథాగృహ్యం విధాయచరుంపక్వమభిఘాత్యోద్వాస్యప్రతిష్ఠితమభిఘాత్యావదాన ధర్మణావదా
యసావిత్రిపురోనువాక్యామనూచ్యసావిత్రైశ్చైవ యాజ్ఞయాజుహుయాత్ ॥ గాయత్ర్యాః శ్వామిశ్రఋషి
స్సనితాగాయత్రీభ్యందశ్చరుహోమేనియోగః - ఓంతత్సవితృవరై-వచోదయాత్ - ఓమితి సావిత్రేపు
రోనువాక్యామనూచ్య పునరపి సావిత్రీమేవయాజ్ఞ్యాంఽతీత్యాస్వాహా సావిత్ర్యాగ్నిజుహూతి- తతస్సిష్టే
కృతమవదాయహవ్యవాహమితి పురోనువాక్యామనూచ్యస్సిష్టమగ్నితీ యాజ్ఞ్యాం స్వాహాంతం పరిత్వాజు
హూతి ॥ ద్వయోరనయోర్విశ్వేదేవాఋషయః అగ్నిస్సిష్టకృద్దేవతా-అనుష్టుప్ - విరాట్పుండః - సిష్టకృ
ద్ధోమేనియోగః - అత్రాగ్నయేస్సిష్టకృత్యగ్నికృద్దేవత్యాగః - హుతశేషమగ్నేః పురస్తావశ్చత్తపక్షేహనిద
ధాతి - అథయద్దేవాదేవహేడనమితిత్రిభిరనువాతై రాజ్యహోమః - కేవలసావిత్త్యా పక్వహోమానంతరం
సిష్టకృతమవదాయస్థాపయిత్యా యద్దేవత్యాదిభిరనువాతై రాజ్యహోమంవిధాయస్సిష్టకృద్ధోమమిచ్ఛంతియే
చపక్వహోమంనకుర్వతేతేషామాజ్యభాగానంతరమేవత్రిభిరను వాతై రాజ్య హోమః - తత్రయద్దేవాదేవ
హేడనమిత్యేకవింశత్యవశ్యబ్రహ్మస్వయంభూరుషిః - లింగోక్తాదేవతా ఆదితతరభ్యచతస్మాదా మనుష్టు
ప్పుండః - షష్ఠీషడవసానాతిజగతీసప్తమీజగతీ అష్టమీత్రిష్టుప్ - నవమీబట్టదాజగతీ - దశమీబృహతీ- త
తోద్దేవదృపదేశ్వర్యా త్రయోదశీత్రిష్టుప్ - చతుదశీసప్తపదా - పంచదశ్యనుష్టుప్ - షోడశ్యనుష్టు
బ్విరాట్ - సప్తపతీగాయత్రీ-తతస్త్రిసప్త్రైష్టుభిః - ఎకవింశత్యనుష్టుప్ - ఆజ్యహోమేనియోగః - అథ
మంత్రాః - మద్దేవాదేవత్యనువాకః యదదీప్యమిద్వితీయానువాకస్య త్రయోదశచవశ్య బ్రహ్మ స్వయంభూ
రుషిః - లింగోక్తాదేవతా- ఆద్యాప్రస్తారపక్షిః - ద్వితీయ్యాద్యాశ్చ త్రసప్త్రైష్టుభిః - షష్ఠీగాయత్రీ

సప్తమ్యాస్త్రీమృత్యుః - దశమ్యనుమృత్యుః - ఎకాదశీకనుః - పదోన్యైక్ - ద్వాదశ్యనుమృత్యుః - ఆజ్యహోమేవిని
యోగః - యదిచవ్యంస్యణమితిద్వితీయోనువాకః - ఆయుష్టథిత్యితి యానువాకస్యసప్త దశచక్షస్య బ్రహ్మస్య
యంధూఋషిః - లింగోక్తాదేవతా - ఆద్యానుమృత్యుః - ద్వితీయాత్యంత్యయేఃమృత్యుః - తతస్సదనుమృత్యుః -
పంచదశీకకుద్ధతీ - షోడశ్యనుమృత్యుః - సప్తదశీపంచపదా - శక్వగ్యత్యప్తివాక్ - ఆజ్యహోమేవినియోగః -
ఆయుష్టథిత్యితియోనువాకః - ఇత్యనువాకత్యియేణస్మచాప్రతిమంత్రంహుత్వా-యజమానోగ్నేరకషేణతస్య
మిత్యాణిరుదమృత్యుః సద్వివైశ్వానరాణాప్రతివేదయామకతిద్వాదశశ్రేణసూక్తేన అగ్నిముపస్థాయ యన్తేమ
నసేత్యనయాస్వాహంతయా సమిధమగ్నప్రక్షేప్యజయాదిహోమంకుర్వీత-ఎతచ్చజమదగ్నిమతేబోధాయన
మతేనువాకత్రయేణాజ్యహోమానంతరం సిహేవ్యాఘ్రే ఇత్యాద్యాభిశ్చతస్సభిస్సచాహుతీ రాజ్యంప్రత్యే
కంహుత్వాయజమానః పూర్వాక్షత్వంత్రేణాగ్నప్రక్షేప్య జయాదిభిహుత్వాప్రణేతామోక్ష బ్రహ్మవిస
జనాంతంకమకకుర్వీత - యోవాజ్యహోమానంతరంకుర్వీతయోవాజ్యహోమానంతరంస్విమృత్యుకృద్ధామం
మన్వేతే-సమిధమాదాయానంతరంత్రైః పూర్వాంతంహుత్వాజయాదికంకుర్వీత-ఎతచ్చపాపతారణిమ్యాను సా
రేణపూర్వోక్తత్రైరాత్రాదిసంవత్సరాంతపక్షాణాంమధ్యేన్యతమపక్షాశ్రయణేనకర్తవ్యం-యావత్తర్కసమా
ప్తిపయోవ్రతంబ్రాహ్మణస్యయవాగూరాజన్యస్య ఆమిత్రావ్రతంవైశ్యన్యదిమన్వేతపయోవ్రతాదిభిఃక్షేణోభ
వామితితదాదనాదిభిఃపూర్వోక్తైశ్శరీరధారణంకుర్వీతపయోవ్రతమిత్యాదేరయవధాః॥పయవబ్రాహ్మణ
స్సకృద్భుంజీత-తథాక్షత్రయాయవాగూం - వైశ్యస్తామిత్రామితి-అథసిహేవ్యాఘ్రేఇత్యాదయోమంత్రాఋ
ష్యాదిసహితాఃప్రదృశ్యంతే - సిహేవ్యాఘ్రేఇతిచతస్మాణాంసోమఋషిః - త్విషిదేవతాత్రిమృత్యుః - ఆ
జ్యహోమేవినియోగః - అగ్నేభ్యఆవరిణినితి - చతస్మాణామగ్నిఋషిః - అగ్నిరభ్యావరిణదేవతా-ఆ
ద్యాపంచపదోన్యైక్ ద్వితీయాపంచపదామహాబృహతీ-ఇతరే ద్వాగాయత్యై-ఆజ్యహోమేవినియోగః-అథసమి
ధమాదాయోపస్థానంకుర్వీత-వైశ్వానరాయేత్యనేనసూక్తేనాస్యసూక్తస్య ద్వాదశశ్రేణ్యబ్రహ్మస్యయంధూ
ఋషిః - వైశ్వానరాథా-లింగోక్తాదేవతా - ఆద్యైత్రిమృత్యుః - తతస్త్రిసప్తమృత్యుః॥అప్తమిపక్షిః-తతోద్వే
త్రిమృత్యుః - ఎకాదశీద్వాదశీపంచ పదేశశక్వగ్య ఉపస్థానేవినియోగః - వైశ్వానరాణాప్రతి వేదయామ
ఇత్యుపస్థాయ యన్తే ఇత్యనయాచ్యాకసవిధమగ్నవాదధ్యాత్ - ఆస్యారుచోపి బ్రహ్మ స్యయంధూ ఋషిః-
అగ్నిదేవతా అనుమృత్యుః - సమిధోమేవినియోగః ॥ అథజయాది హోమః ॥ ఆజ్యహోమాత్పూ
ర్వవస్త్విష్టకృద్ధోమాకరణేపక్షేపూర్వం లేనహవిషాస్విష్టకృతంబాహోమి - హవ్యవాహమితి పురోనువా
క్యామనుష్యస్విష్టమగ్నైతియాజ్యయా అథహుతశేషమగ్నైః పురస్తాదశ్వత్థపణేమనిధాయ - కమణసమృ
ధ్యధాంజయాదిహోమంకరిష్యఇత్యభిలప్యజయాది హోమంకుర్వీత - తత్రత్రయోదశానాంయజ్జరూపా
ణాంజయమంత్రాణాంవిశ్వేదేవాఋషయః ప్రతిమంత్రం ప్రథమపదోక్తగుణవిశిష్టాదేవతా ఆజ్యహోమేవి
నియోగః - కమణసమృద్ధేవావినియోగః ॥ చిత్తంచస్వాహా - చిత్తాయేత్యుద్దేశత్యాగః - ఎవమేనస్వాహాప్ర
భృత్యుత్తరత్రాపిద్రవ్యం ॥ అథాభ్యాంతానాః - అష్టాదశానామభ్యాతానానాం విశ్వేదేవా ఋషయః ప్రతి
మంత్రంప్రథమపదోక్తగుణవిశిష్టాదేవతా - యజమాంసచ్చందోనియమః - ఆజ్యహోమేకమణసమృధ్యధే
వావినియోగః - ఇత్యభ్యాతానానధరాష్ట్రభృతః॥ అత్రామ్నాయ పాదేన ద్వాదశమంత్రా అథత స్తంత్ర
ఎవద్వావింశతిః ॥ ఎహంచద్వావింశతేర్యజమాం విశ్వేదేవాఋషయః - స్వస్వ మంత్రోక్తగుణ విశిష్టాగంధ
ద్రావ్యపురస్కరదేవతాః - ఆమ్నాయపాదేనసప్తమస్యద్వాదశశ్రేణ భువనస్సుతిదేవతా - ఆజ్యహోమేవిని

యోగః - కర్మకసమృద్ధ్యథేవానియోగః - ఋతాసాదృతధామాగ్నిగంధవఃస్సత్తవం బహు క్షత్రం సా
తుతస్మై స్వాహా ॥ ఋతాసాహేయుతధామ్నగంధర్వాయస్యాషధయోష్సర సడోకోనా సత్తవం బ్రహ్మ
క్షత్రం సాతు తాతదంబహ్మక్షత్రం పాంతుతాభ్యసాప్సహా - ఓషధీభ్యోస్సరసోభ్యగ్భ్యో ఇత్యాది - జయ
భ్యతానానారాక్ష్యభ్యచ్చేతిగుణత్రయమంత్రహేరాచ ఉచ్యంతే - తథాసమంతరివక్ష్యమాణాః ప్రజాపత
యథ్యైరభ్యస్సిష్టకృదంతాః పంచావృషహామఅభిధీయంతే - ఎతేపంచసాయశ్చిత్రాధామపి- తత్రపం
చాచాంపంత్రాణాం ప్రజాపతయథిత్యాదీనాంమధ్యేప్రథమాంత్యయోగః శ్వేదేవాఋషయః ఆదితలరభ్యప్ర
జాపలిగగ్నిర్వాయుస్సూర్యస్సిష్టకృద్దేవతాః- ప్రజాపతయథిత్రిమ్బువ్-ఆవ్యావ్యాహృతిదేవీగాణత్రీ । ద్వే
ఉష్ణిహా- యదస్యేతిద్రాష్ట్రాయజుః - ఆజ్యహేరామకర్మకసమృద్ధ్యథేవానియోగః- అనూయాజసమిధ
మగ్నయేస్వాహేత్యగ్నావాధాయపక్వహేరామపక్షేబహిరంజనపరిధిసాహారగసగ్గ స్రావహోమాంతంకు
ర్వీత - విశ్వేభ్యోదేవేభ్యసగ్గస్రావంజుహేరాతి- అథవాప్రజాపత్యువ్వసగ్గస్రావ భాగాష్టేయజుః పతి
త్వాజుహుయాత్ - అనాజ్ఞాతత్రయస్య విశ్వేదేవాఋషయః - అగ్నిదేవతా - ఆద్యేత్రిమ్బుధా - తృతీయా
నుమ్బువ్- అనాజ్ఞాతదోషనివృత్త్యథేజపేనియోగః ॥ అథయశ్శేషపరిహారాథం భువస్వాహేతిజుహు
యాత్ - అత్రఋష్యాదిప్రాగేవాభిహితం॥ అథయతంత్రస్వస్తిదేవీచాభ్యాం జుహుయాత్ - ఎతయోవిశ్వే
దేవాఋషయః- అనుమ్బుష్ఠందః- న్యూనాతిరేకపరిహారాథేవినియోగః - అథయన్త ఆత్మనః పురరగ్నిత్యో ద్వే
ఆహుశీజుహుయాత్ - క్రమేణమంత్రయారెతయోర్విశ్వేదేవా ఋషయః - ఆద్యస్యాగ్నిజాత వేదాదేవ
తా- ద్వితీయస్యాగ్ని బృహస్పత్యశ్వినౌ దేవతేః - కర్మకసమృద్ధత్యే వినియోగః - అథేవం ఋష్టస్త్రియం
బకమిత్యాభ్యాం హేరామః - తత్రక్రమేణవిశ్వేదేవాఋషయః - ఋగ్యుర్బ్రహ్మదేవతే - యథాక్రమం- క్ర
మేణగాయత్ర్యోనుమ్బుష్ఠందః- సమూధమస్యపాగ్ంసురె- విష్ణవే॥ అథాభిగీర్భిఃరిత్యచయాజుహుయాత్-
అస్యావిశ్వేదేవాఋషయః - ఇంద్రోహరిర్వాదేవతా - త్రిమ్బుష్ఠందః - వణకాల స్వప్థానలోప పరిహ
రాథేవినియోగః- అథపున స్త్వినయావ్యస్తవ్యాహృతిభిశ్చ హేరామః - వ్యాహృతీనామ్మస్యాదీని ప్రాగభి
హితాని - పునస్త్వేత్యస్యఅగ్నిరుషిః - వసుర్బ్రహ్మదిత్యాదేవతాః- త్రిమ్బుష్ఠందః - మంత్రచక్రప్రయస్యానఘా
తదోషపరిహారాథేవినియోగః - అత్రవ్యాహృతిభిర్బ్రుత్వా- పునస్త్వేత్యనయావమాత్వాధనమస్త్రవ్యాహృ
తిభిజుహుయాత్ ॥ పరిషేవనాదిబ్రహ్మనిసజ్జనాంతంకర్మకుర్వీత - ఎతద్భయవంతిప్రతతినానితేషు ప్ర
తిదినమావతంసీయం ॥ అథకూశ్మాండహేరామే తైత్తిరీయశాఖాసమామూయ గృహీతాషంతా అంగభా
వంభజంతఇతితత్రకాండానుక్రమేణావకమభిహితం - అథశాఖాంతరానుసారే శావకాభేదేపి ననిరొధః॥ ఎవ
మేవోత్తరగుణహేరామేప్యవగంతవ్యం ॥ మహాణవాభ్యేమహీతేబ్రుధేమాంధాత్మనామ్నామదనాన్తజ
స్య - సత్కర్మకమాణీక్యగ్నేనపూణేనపూణోద్వితీయఃప్రధితస్తరంగః. ఇతిశ్రీ పండితపారిజాతక
రారిమల్లేత్యాదివిరుదరాజవిరాజమాన శ్రీమదనఘాపాలపుత్రస్య మాంధాతుర్నిబంధే షహాణకవాభిధానే
కర్మకవిపాకే ద్వితీయస్తరంగః.

—* అథగణహేరామః. *

సచాపస్తంబమతానుసారేణతావదభిధీయతే॥ అథానైవాకామ్యూహం కర్మకాండాంబ్రహ్మదాపత్ర
త్యాదికామోనాయదాతదైతత్కర్మకతఃవ్యం- ఎవకర్మకసుపతిపత్నీస్సహాదికాః తేమామాధానాదీ
నామాదాపత్నీసహితోన్యత్ర పవిత్రశామః స్వయం యజమానోదర్భేష్వాసీనో దభావకాండాంబ్రహ్మదాపత్ర

ప్రాణానాయమ్యముకప్రత్యాయనాథః సప్తహంసవనత్రయంగణహోమంహం హ్యమితి సంకల్ప్య-స్వస్వగృ
హ్యనుసారైః శాగ్నిస్థాపనప్రభృతిస్థావీ పాకప్రకృత్యేతంచర్వభిఘృణాంతంకృత్వాపాత్రీప్రయోగకాలే ప్రోక్ష
ణపాత్రేణసహప్రణీతా పాత్రంతంతు పేష్టితంకలశంచప్రయుజ్యప్రణీతాప్రణయనకాలేప్రణీతామాసాద్యకల
శేసపఃప్రేషణియ్యోత్పూయసిదధాతి॥ ఆజ్యవిలాపనప్రభృత్యగ్నిముఖాంతేకమకణిక్వతేచరౌఘృతమన్నఃప
వ్యాఃముపస్తీర్ష్యద్విరవదాయాభిఘృర్యాగ్ననయేతివడచేన సహస్రశీషేత్యష్టాదశచేన అగ్నేమన్వేతి
ద్వావింశత్యుచేనమృగారసూక్తేనయావామింద్రావరుణేతి చతుమకంత్రేణయోవామింద్రావరుణేత్యనేన
చాప్తమంత్రేణపవమానస్సువరిత్యనేనానువాకేన సప్తదశచేనయద్దేవాదేవ హేదనమితి వింశత్యుచేన ఆ
చ్ఛిద్రపతితేనానువాకేనవైశ్వానరోనడత్యేత్యష్టమంత్రేణైతమష్టభిగుణైః ప్రతిమంత్రంజహోఽపివాసక్వద
పహత్యజహుయాదద్యాత్ - తతోజయాదయః - జయాదిహోమపతేజయాదీకృత్వాస్సిష్టకృతంజహూ
తి - తత్రసక్వదుపస్తరణసక్వదనదానం ద్విరభిఘృణంచ - తతశ్చావశిష్టంకమయథాగృహ్యంకుర్వీత - ఆ
స్యకమణః ప్రాయశ్చిత్తాథః త్వేతమ్యః పరిథయః ప్రకారాంతరే త్యేపరిధిప్రహరణంభవతి - తతఃకలశ
మాదాయచతుష్పథంగత్వాపాదప్రత్యోశనకృత్వాచమ్యప్రాజ్ఞుఖిలసీనః కలశమాదాయ సీహే వ్యాఘ్రేఽ
త్యనువాకేనకలశస్థాంస్వాత్మనశ్చాయాంద్వష్టాపత్నీభిస్సకలకర్తృత్యేస్వాత్మనశ్చాయాంద్వష్టా - సుమిత్రా
నఆపటవధయస్సంత్వితీభూమ్యాంకించజ్జలమాసీయదువిత్తాస్తస్మై భూయాసురిత్యాదినాపుష్కలః కలశం
షి. షత్ ॥ యస్యామస్యదిశి ద్వయోభవతితత్రాహ-ఉపస్పృశ్యగృహంవజేత్-ఎవంసప్తహంతిమసవసేష కృ
త్వాశీమకచనంకారయేత్ - బ్రాహ్మణభోజనంకుర్వీత- సప్తహంసవనత్రయేమానవ్రతీ సక్వద్ధవిష్యాశీనియ
తేంద్రియశ్శబ్దవేత్ ॥ ఇత్యాపస్తంబీయగణహోమః. అథబోధాయనగణహోమః. కామ్యానాం కమక
ణామాధానస్యవాచదా యదా వాపవిత్రకామనాతదా గణహోమం కుర్యాత్ ॥ పూర్వాష్టాప్రతిష్ఠాప
నాంతంకృత్వాప్రాణానాయమ్యసకలపాపక్షయార్థమశేషకమానుష్ఠానయోగ్యతాసిద్ధ్యథంవా గణహో
మంకరిష్యతిసంకల్ప్య॥ తత్రసవితాదేవతా-ఆజ్యాంతం తంత్రమిత్యాదిసంకల్ప్యపక్షహోమాంతంకృత్వా
అవశిష్టచరౌప్రభూతమాజ్యమాసీయమేక్షణేనోదఘాతంజహోతి ॥ అగ్ననయేతివడచేన పవిత్ర సూక్తేన
సహస్రశీషేతి పురుషసూక్తేన అష్టాదశచేన అగ్నేమకన్వేతి మృగారసూక్తేన
ద్వావింశత్యుచేన చతుష్ప్రతీకేన యావామింద్రావరుణేతిచత్వారోమంత్రాస్సానుషంగాః -యోవామింద్రా
వరుణావగ్నవిత్వష్టామంత్రాః ॥ ఇత్యంహ్నాముచాభ్యాంగణాభ్యాంపవమానస్సువరిత్యేతేవ అనువాకేన స
ప్తదశర్యేనయద్దేవాదేవ హేదనమిత్వచ్ఛిద్రపతితేనానువాకేనవింశత్యుచేనవైశ్వానరోన డత్యేత్యష్టాభి
ష్టాభిగుణైస్సూత్రరంశతంవారుణంజపిత్యా - స్సిష్టకృతమాదాయవ్యాఘ్రత్యాస్సిష్టకృతాదివరదానాం
తంకృత్వా ఉదకపాత్రమాదాయ నైఋతీందిశంగత్వాచతుష్పదే ఉపవిశ్యోదపాత్రంపురొనిధాయతత్రా
త్సనోరూపమవేక్షమాణః పాప్తునోపనిధిన్నాప్తానంఃవివ్యతత్రనిధాయవినీధీకమంత్రాసిహే మేమస్సురిత్యా
ద్యంతమనువాకంనిగద్యవినీయాపఃపరాస్యపాత్రమనవేక్షమాణ ఆగత్యహస్తాపాదౌ ప్రత్యోశ్యతేనైవావసంధ
మేత్యస్నానంకుర్యాత్ - ఎవమేవసప్తహంసవనత్రయేకృత్వాసప్తహంతేపాయసేనసపిషాబ్రాహ్మణా
న్భోజయిత్వాతేభ్యోగోభూమితిలహిరిచ్ఛానిదత్వాసవభ్యపాప్తుభ్యఃమహతఃపాతకాక్రమ్యానాంకర్తృణా
మాధానాదికమకణాంబయోగ్యోభవతి - ఇమాంక్రియామచార్యపితృమాతృనాన్తనక్షకుర్యాత్-నాస్యస్య
కుర్వన్నశ్యతి - కారయిత్వాసహస్త్తాపాత్పమువ్యతే - అబ్ధాయనతుకమాసపతే అనికల్పితాః కాలాః

అష్టానాంగణానాం హోమమాత్రమపి కుర్యాత్ ॥ ఎకంవాగణంజుహుయాత్ - జపేద్వాదశ పూర్వాదశాపరానాత్మానంచైకవింశతయోవచ్చపశ్యతితావత్పునాతి - యేనతద్భావయతియశ్చైతదాహాయస్తానతదాహేత్యాహ భగవాన్బోధాయనః॥ ఇతిబోధాయనోక్తగణహోమవిధిః. అథ వంశ్రహోమసూక్తానక్రమసూత్రంప్రదశ్యతే- అత్రాపిగురులఘుకల్ప్యాణాదేకూశ్మాండహోమోక్తైవ గ్రాహ్యవ్యవస్థా ఆధానం వాచికీమకః కామ్యకమాణివాచికీమకస్తదాదాయదాహసాక్షాద్వాదశవాషికాదిప్రాయశ్చిత్తా విషయమృతపాపనివృత్తికామనాతదాహాయజమానస్సాత్వానిత్యకమకసుపత్నానహాధికారః - స్వపత్నిసహితః పత్ని బహుత్వే అసిషిద్ధాభిస్తాభిశ్చ సహితః పాపతయాథకమన్యకమకః స్వయమేవైకః పవిత్రపాణిదశభేష్యానీనః ప్రాణానాయమ్యాముకప్రయోజనాథకంసప్తాహంసవనత్రయేగణహోమం హోమ్యేమితిసంకల్ప్య సంకల్పాత్పూర్వంపశ్చాద్వాదాధాగృహ్యచగ్నింప్రతిష్ఠాప్య- యథాశాఖంప్రధానచరుహోమాత్పూర్వభూతహోమానాకరణపక్షేనపితాదేవతా- ఆహారవత్తంత్రమిత్యాద్యభిలప్యస్థాలీపాకవత్పత్న్యావహంతీత్యాప్రతిష్ఠితచర్వభిఘాతాంతంకృత్వాపాశ్రప్రయోగసమయేప్రొక్షణీపాత్రేణ సహప్రణీతాపాత్రంతథాఘాతంతంతువేష్టితంకలశంప్రయుజ్య ప్రణీతాప్రణయనకాలే ప్రణీతాద్యాచాద్యతతస్సపవిత్రేస్త్వపరియోచ్యుప్రణీతాపాత్రస్యోత్తరతోనిదధీత - తతశ్చబ్రహ్మపతిష్ఠాపనాద్యవిలాపనప్రభృత్యగ్నిముఖాంతంకృత్వాంగభూతపక్వహోమామగణపక్షేచరుషవదానధమేకణ బోధాయన కూశ్మాండహోమోక్తరీత్యాగాయత్రీపురోసువాక్యావనూద్యతమేవయాజ్యాంపరిత్యాస్వాహేతిపవిత్రత్యక్ష్యద్దేశిత్యాగః - ఆవస్తంబమతే - అగ్నిముఖానంతరమేవప్రధానచరుహోమామః - బోధాయనమతేత్వంగభూతపక్షహోమానంతరంఅథవాచరాధ్రభూతంఘృతమానీయదర్వామృపస్తీర్యచ్చిరవదాయాభిఘాత్యాగ్నెనయేతిసూక్తేనావైశ్చవక్ష్యమాణైఃపురుషసూక్తాదిభిస్తూత్తరంశతంప్రతిచంత్రం జుహుయాత్ బోధాయనమతేత్వదానధర్మేణాదాయ పూర్వోక్తైరెవమంత్రేమేక్షణేనోపభూతంజుహుయాత్ అగ్నెనయేతిపద్యస్యపవిత్రస్యవిశ్వేదేవారుషయః - అగ్నిదేవతా - త్రిష్టుప్తందః - చరుహోమేవినియోగః - సహస్రశీఖేత్యష్టాదశవక్ష్యపురుషసూక్తస్యప్రజాపతిఋషిః - జగద్భిజపురుషో నారాయణోదేవతా- ఆహ్వాః పంచదశానుష్టుభః అంత్యాస్తీన త్రిష్టుభః - చరుహోమేవినియోగః - అయమపరోగణః అగ్నేమకస్తేతిద్వాదశవక్ష్యస్య హృగారసూక్తస్యవిశ్వేదేవాఋషయః - అంగీక్తాదేవతా - ఆతస్సప్తోపరిష్టాజ్ఞోతిషః అష్టమీవతుష్పదావక్ష్యః - తతఃపంచోపరిష్టాజ్ఞోతిషః చతుదశశీపంచదశీబోదశ్శోనమృభః - సప్తదశీగాయత్రీ - తత త్రిష్టుపూజేకొన వింశీహోపరిష్టాజ్ఞోతిషాఅస్యేద్యేతిమృభాచరుహోమేవినియోగః - అయంతృతీయోగః - యాచామింద్రా వరుణేజ్యేషాంచతుర్ణాంయజుర్మంత్రాణాంవిశ్వేదేవాఋషయః-ఇంద్రావరుణోదేవతే- చరుహోమేవినియోగః- అయంచతుర్ణోగణః - యాచామింద్రావరుణామిత్యష్టానాంయజుషకంత్రాణాం విశ్వేదేవాఋషయః-ఇంద్రావరుణోదేవతే- అయంపంచమోగణః- పవనూనస్సనజనశితిసప్తశచాకనూకస్యసోమఋషిః-లింగీక్తాదేవతా- ఆద్యేద్యేగాయత్ర్యో-తృతీయానుష్టుప్ - చతుర్థీపంచమ్యాగాయత్ర్యో - తతోత్రిమృభా- అష్టమీగాయత్రీ - తతోష్టావనుష్టుభః - సప్తదశీ త్రిమృప్ చరుహోమే వినియోగః - అయంతుషమీగణః-అయేనాదేవహోదశమిత్యచ్చిద్రవశితస్య వింశత్యర్చస్యానూవాకస్యవిశ్వేదేవాఋషయః - లింగీక్తాదేవతా- ఆద్యాత్రిమృప్ - ద్వితీయాషడవ సానాజగతి - షహాపశ్చాత్పూర్వోతియానుష్టుప్ - చతుర్థీ త్రిమృప్ - పంచమీసప్తపదాశక్వరీ - షష్ఠీత్రిమృప్ - సప్తమీషడవసానాజగతి- అష్టమీషట్పదాతిజగతి - నవమీబృహతి

తతో ద్వేషట్పదేద్వైశశీత్రిష్టవ్ శ్రయోదశీసప్తపదా - అష్టిశ్చతుదశశ్చనుష్టవ్ - పంచదశశ్చనుష్టవ్ - విరాట్స్పదశీ - గాయత్రీ - తతస్త్రిశ్చత్రిష్టభః - వింశత్యనుష్టవ్ - చరుహోమేవనియోగః - అయమనువాక స్సప్తమోగణః ॥ వైశ్వానరోనటూత్మే - తృతీయాజగతీ - తతస్త్రిష్టభః - సప్తమీజగతీ - అష్టమీత్రిష్టవ్ - చరుహోమేవనియోగః. తత్రసప్తమీరుగస్తాకమగ్నైః షఘవత్సధారయాత్మత్ర మన్తరం సువీర్ణం - వరుంజయేమశతి - తవోభిః - వైశ్వానరస్య - మభిశ్రీః ఇతో జాతో విత్సమివం స్వామేతి స్విష్టకృజ్ఞుహుయాత్ ॥ జయాద్యకరణపక్షైః ప్రధాన హోమామానంతరం స్విష్టకృతం జుహుయాదిత్యాపస్తంబ మతం - బోధాయన మలేతు ప్రధాన చరుహోమానంతర మవదాన ధమేస్విష్ట కృత మవదాయ పూవోక్తప్రకారేణపురోనువాక్యానునూచ్యయాజ్ఞయాజుహుయాత్-ఏవం స్విష్టకృతంహుత్వా బ్రహ్మవరప్రదానాంతరికమకర్మీత - ఆపస్తంబమలేతు స్విష్టకృతంహుత్వానూయాజమిధ్మనన్నహనం చాగ్నౌ ప్రహృత్య తతో స్సగమణః ప్రాయశ్చిత్తార్థే పరిధిప్రహరణాభావః ॥ ప్రకారాంతరత్వేతు బహిరంజనపరిధిప్రహరణ సగ్ ప్రావహోమాంతం కమకృత్వా తతః ప్రాయశ్చిత్తాహుతీజుహుయాత్ - సగ్ ప్రావాహోమప్రకారిస్తు సమంత్రకోవిశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్సగ్ ప్రావహాగేభ్య ఇత్యాదితా గ్రంథేతుబహిరంజనపరిధిప్రహరణ సగ్ ప్రావహోమాంతం కమకృత్వా తతః ప్రాయశ్చిత్తాహుతీజుహుయాత్ - సగ్ ప్రావాహోమప్రకారోపిసమంత్రకోవిశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇత్యాదితా గ్రంథేజయాదిహోమానంతరంకూశ్మాండ ప్రకారేణదశికతః - అథమతద్వయేపిబ్రహ్మవిసజ్ నాంతేకమణిక్వజేపూర్వాదికాస్థితకలశమాదాయ నైఋతీందిశంగత్వావత్సవధంప్రవిశ్య పాదోద్రక్ష్యాశ్వాచమ్య ప్రాజ్ఞుః ఉపవిశ్య కలశంపురోనిధాయతత్రపత్నీభీస్సహకర్తృత్వే తాభిస్సహధైకస్యైకత్వేత్వేస్వయమేవ యజమానః కలశఆత్మనోరూప మవేక్ష్యమాణోవినిధిసంజ్ఞికమంత్రసముదాయాత్మకంసింహేమేమన్యరిశ్యనువాకేబోధాయనాచార్యప్రణీతకల్పనూత్రస్థంపలేత్ - ఆస్యానువాకస్యసాత్రత్వాద్దేవతాఋష్యాదయో నదశికతాః - సిహస్మానువాకంజపేత్ - సిహ్మామేమన్యు - బ్రహ్మజ్ఞేమేకిల్విషం-ఆపేహీపాప్యకపురవనాశితోభవానఃపాప్యకసుకృతస్యలోకే | పాప్యకదేహ్యాధేవిహృతోయోనః పాప్యన్నజహతితముక్త్వాబహీనోవయంఅన్యత్రాప్తన్నవిశతాంసహస్రాగ్నోఅమత్యోయోనో ద్వేష్టిసరివ్యతుణ్మమద్వత్సప్తమజహీత్పభిమంత్య - యస్యాచస్యదిశిద్వేయ్యోభవతితాందిశమేతాఅపశవసించేత్ - పృథతస్సుమిత్రానఆపటవధయస్సంతర్మిత్రా - వయందివృత్తి - అథాఉపస్మశ్య - పాత్రమనవేక్షమాణోయథేదం దేవయజనంప్రవిశేత్ - తతస్సాయిత - ఏవంసప్తాహంసవనేమిత్రమకృత్వాంతే ఆశీర్వచనంకారయిత్వాపాయసేన సపింహేయథాశక్తిబ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాతేభ్యోగోభూతిలహిరణ్యానిదద్యాత్ - యావద్వీతంసవనత్రయేమానీసకృద్ధామ్యాశీయతేంద్రియశ్చభవేత్ - ఏవంకుర్వక్ సవేభ్యః పాపేభ్యః ప్రముచ్యతే - వహోవాభ్యేచహీతే ప్రబంధేమాంధాశ్చనామోమదనాత్తజస్య - సత్కమణమాణిక్యగణేపూణేకపూర్ణాస్తృతీయః ప్రథితస్తరంగః. ఇతికమవిపాకపరిధామాయంప్రాసంగికంపరిసమాప్య ప్రకృతమనుసరామః.

—* అథవ్యాధివిపర్యయః. *

అథకమక్షయోపాయకృచ్ఛివ్యాధివిపర్యయః ॥ క్షేణసమాత్వాత్తతాద్యేగాం దద్యావ్యాధిశికతః - ఏకాకృచ్ఛీతి కృచ్ఛేద్వైతస్రచ్చంద్రాయణేత్రతే - గవామభావేషుంవా సాశీతికతకృచ్ఛిః - జపదానేపితత్సుక్మంకూశ్మాండగణహోమకృత్ - సవకపాపప్రణత్యథా మథవ్యాధివిపర్యయః । ఎత్తేనో

కాఃకూశ్మాండమూమాత్ప్రాగ్వ్యాఖ్యాతాః-తత్రతాథవ్యాధిపపర్యయత్యనేనవ్యాధిప్రతికృతదానంవత్సరేతి
 తిప్రతిజ్ఞాతం-తదానీనివత్సరస్తుపయుక్తంకించిదామాప్రతిమాయామాతంకనామ్నిదేవతాభవతి-తత్రపూ
 జ్యాధిదేవతాతత్రవ్యాధిప్రతికృతిపూజాకర్మణ్యధిదేవతాసూర్యమూర్తిః పూజ్యాఅధునావ్యాధిప్రతికృతి
 ద్రవ్యపరిమాణమధిదేవతాపరిమాణంచూహ ॥ హేమమ్ని పలాత్తవర్థాన్వాప్రకల్పయేత్ - సూర్యప్రతిమా

—* సూర్యప్రతిమాలక్షణమ్. *

లక్షణమాహ॥ సూర్యంద్విలోచనం పద్మేక్షేదధానంకరద్వయే॥వ్యాధిప్రతిమాలక్షణం తత్ర ద్వాదశాధికార్త
 ప్రకణేపృథక్పృథగధిధాన్యతే-వ్యాధిభదాత్ప్రతిమా లక్షణాన్యపిచిహ్నాని - మంటపపరిమాణం వెదికాపరి
 మాణంచూహ - షోడశద్వాదశాష్టావాహస్తాస్త్రైమకంటపెకృతే | తత్పాదేనోత్తరప్రాచ్యాలంకారస్తోభా
 యాంచవేదికాం ॥ షోడశవాద్వాదశవా అష్టేవాహస్తాత్పరిమిత్యాశక్తికవకభూభవతి| త్రైవేన్మై
 స్సంఖ్యాకమాస్తపరిమితమంటపోభవేత్ | తస్మిన్మంటపేకృతేతత్పాదేనమంటపస్యచతుర్థాంశేన వెదికా
 మేకహస్తోన్నతాంకుర్వీత మంటపస్యచతుర్థాంశాయామశ్చతుర్థాంశశ్చవ్యాయామోవేదికాయా భవతి
 త్యథః ॥ ఉత్తరప్రాచ్యాలంకారపాంతరీకానదిశి - బ్రాహ్మణంవెదశాస్త్రజ్ఞం దాంతంశాంతంకుటుంచి
 నం | సత్యసంధం సదాచారం నివృత్తం ప్రతిగ్రహేత్ ॥ ఆచార్యం వృణుయాద్భక్తివ్రతసత్కారపూజా
 కాత్ - యథాశక్త్యను సారేణ వస్త్రాలంకార దానాన్యాచార్యాయ వరణకాలేదత్వాచార్యాధీనోభవేత్ -
 భక్తివ్రతసత్కారే ॥ సత్కారోగంధపుష్పాదిభిః పూజనం ॥ ఆచార్యకృత్యమాహ ॥ కృతోపచారసత్కారాం
 రాత్రాప్రత్యధివాస్యచ | తాంప్రతిమా మధిదేవతా రూపసూర్యప్రతిమా మాతంకనామ్ని మమకవ్యా
 ధిదేవతా మధివాసయామితి వెదికాయా ఉపరిప్రతిమాం గంధపుష్పాద్యైరధివాస్యాలంకారామైస్త్రి అముక
 వ్యాధిదేవతాయైనమగ్గపీఠస్థోపచారపూజాంవిదధీత - ఆథసారాష్టాక్షరమంత్రేణ పూజయేత్ - ఏవంరో
 గదేవతామధివాస్యధిదైవతంసూర్యమగ్గివాసయేత్ - తతస్సారాష్టాక్షరైః పూజయేత్ - తదనంతరకృ
 త్యమాహ ॥ అథరాత్రేసపూతోవైశ్చతుర్భిఃకంటపాద్భువీః | ప్రాచ్యాలంకారసమాంసాది బలింసి
 త్తీప్యమంత్రతః॥విష్ణోఃపూతఆచార్యఃబలిదానమంత్రః-ఆశ్వానసహోయదా దేవాభూతాని పన్నగాః|బలినా
 నేనదత్తేనశాంతింకుర్వంతునర్వశఃఇతిజాగరితోవసినీస్తాత్వాధారయన్వాససేనవేనిషకలేవంద్రవచ్ఛక్లేశు
 క్లమాల్యానులేపనః సాలంకారేస్యపర్యంతమంటపస్యపర్యంతత్యత్సన్వయః - ఆథవేదికాంవేదికాయా ఉపరి
 చతురశ్రంవామండలం॥తన్మధ్యేష్టదశాంబుజంలిఖితాపిష్టచూడేనతతోపర్యుపరిక్రమాత్ - తిలనాంపంచ
 చతురైస్త్రైభిఃదోతైస్తథాష్టభిః-పల్లవశ్చతుర్భిద్వాభ్యాంవాతామ్రపాత్రంభవేన్నవం॥శాలీయైరక్షత్రైఃపూ
 జంసారాష్టాక్షరైఃతాం సాపితాంపంచగవ్యేనవస్త్రాలంకారశాలినీం॥ మండలంచతురశ్రం, వెత్వాది
 గోమయేనమండలాకారంచతుర్భుజంవోపలింపేత్ ॥ వెదికాయ ఎవోపరితతో పర్యుపక్రమాత్ - తత్రాష్ట
 దశాంబుజేవత్సమాణద్రవ్యాణ్యేకస్యోపర్యుక్తాద్యైవరిక్రమాద్భవంతిత్యథః - పంచవాచత్వరోవాపంచవ
 తురాఃత్రైపంచచతురైఃత్రయోవాచత్వరోవాపంచవాష్టా వెతితిలదోడానాంసంఖ్యా ॥ అత్రాయంక్రమః॥
 ఉపలిష్టేవేదికాప్రదేక్షేష్టదశపద్మస్యోపర్యుక్తసంఖ్యాకాస్త్రీస్థాపనియాః - తస్మిన్స్థితాశాపలద్వయేన చ
 తుష్టయేనవాఘటితంతామ్రపాత్రంసిక్షిపేత్ - తత్పాత్రమక్షత్రైః పూరయేత్, ఇతిసారాష్టాక్షరైఃతాం
 ప్రతిమామపినిన్యస్యోత్తరత్రవత్సమాణమనుయుజ్యతే - తేనాయమథః॥తాంప్రతిమాంరోగప్రతిమా మధిదే
 వతాప్రతిమాంచపంచగవ్యేనాష్టాక్షరైఃమంత్రేణసాపితాంవస్త్రాలంకారేణ పూజితాంతామ్రపాత్రస్యో

పరితపతమధ్యేష్టదశంపద్మలిఖిత్యావత్కృతమాణంకుపీతేతి || ఓంఘృణిస్సూరియతదిత్య ఇత్యస్తాశ్చరస్యమం
 త్రస్యదేవభాగముషిః- గాయత్రీచ్ఛందః- సూర్యోదేవతా- అనంతరకృత్యమాహ- ప్రతిమామపివిన్యస్యతత్ర
 దేవందివాకరంప్రదీప్యమానంప్రభావంతంసాంద్ర సిందూరభూషితం | పద్మేదధానంహస్తాభ్యాంస్తైరవక్త్రం
 త్రిలోచనం || దివ్యాభరణసంపన్నంగ్రగంధం రక్తవాససం | సాంగ హేమారవిందస్య కణికాయాం ని
 షేదుషం || చూలేపూవాదిపత్రాణాం శుక్రాంగార బుధాంస్తతః | గురుమందేందు కేతూంశ్చ న
 క్షత్రాణితిశస్త్రీశః || మధ్యతిః పూర్వపత్రాగై రేవత్యంతానిన్యసేత్ || ప్రతిమావపీత్యాది || అపి
 శబ్దస్సముచ్చయే || అతఏవ రోగ ప్రతిమాం దివాకర ప్రతిమాం విన్యసేదిత్యర్థః || సిద్ధోభవతి || సాం
 గహేమారవిందస్యేతి || అంగానిదశాన్యవృద్ధశోపేత సౌవణికమలస్య కణికాయాం మధ్యభాగే ని
 షేదుషం || దివాకరం విన్యసేదిత్యన్వయః || చూలేఅదిభాగతమః రాహుర్మధ్యతః
 పూర్వపత్రాగైవధ్యతః కణికామధ్యే పూర్వపత్రస్యాగై పూర్వదశస్యాంతేఅయమర్థః || సౌవణిక
 కమలస్యపూర్వదశ ప్రథమభాగై శుక్రంస్థాపయేత్ | ఎవమాగ్నయదిదశాదిష్టం గారబుధ లోకవాలాన్
 క్రమేణస్థాపయేత్ || కణికామధ్యే సూర్యసమీపే అశ్విని భరణి కృత్తికాచేతి త్రిణినక్షత్రాణిస్థాపయేత్ |
 పూర్వదశస్యాగైరోహిణ్యాదిత్రీణి | ఎవముత్తరత్రాపి ప్రదక్షిణాకారం త్రిణిత్రీణి నక్షత్రాణి విన్యసేదితి
 తతః కిమిత్యత్రాహ | యథాస్వనామమంత్రేణగంధపుష్పాక్షతాదిభిః | సవోపచారైశ్చాప్యచ్యవశీరాహరంని
 వేదయేత్ - నామమంత్రేణితి సూర్యపూజాత్వస్వాక్షరైఃసౌరమంత్రేణ వ్యాధిప్రహరణాయాశ్శుక్రాదిగహ
 ణామశ్విన్యాదినక్షత్రాణాం చతుర్థ్యంతేననమోయ్యుక్తేన తత్తద్దేవతానామమంత్రేణ చతుర్వి ఋత్విగ్నిస్స
 హిత ఆచార్యస్తత్రైవ శిలరాశి సమీపే వెదికాయాం పూర్వస్యాందిశి ఛాన్యరాశౌ వత్కృతమాణ గుణోపే
 తాన్యాం స్థాపయేదిత్యత్రాహ || తత్రైవసహితో విప్రేశ్చతుర్విలోహితాంశ్చతాన్ - సప్రణాంశ్చ వహార
 త్రైర్వ్యక్తంశ్చామిక రేణవ | అశ్వస్థానాద్గజస్థానాద్వత్త్రికాశ్చిథఃసంగమాత్ || రాజద్వారాద్భుకశత్రైమ్యుక్త
 త్రికానాంసదందనైః | మృత్రికానాంశకలైఃఖండైరిత్యర్థః || అశ్వస్థానాదిభ్య ఆహ్వాత్రైమ్యుక్త త్రికానాంశక
 లైశ్చురనసహితైర్ముక్తానిత్యన్వయః || రోచనాగుగ్గులుభ్యాంచ పుణ్యతీర్థేనపూరితాన్ | పల్లవాలంకృత
 ముఖాంచ్చైతవస్త్రేణవేష్టితాన్ || పంచాభిషేకకలశాన్తాన్యరాశౌవినిషేపేత్ || తతఃకింకుర్యాదిత్యత ఆహ ||
 ఆహోహిష్ఠాదిభిమంత్రైరోహిణి జ్యేష్ఠ్యాదిభిస్త్రీభిః | పవమానానువాకేనశన్నయందానువాకతః | శన్నోవా
 కానువాకేన ఘోషయేచ్ఛాంతివాచనం | ఆహోహిష్ఠేఃకుబ్జింధుద్వీపముషిః- ఆహోదేవతా-గాయత్రీచ్ఛందః
 శాంతిపాలెనియోగః హిరణ్యవర్ణాంత్యవస్సాగ్నికాండంతః పాతిత్యేన అగ్నిముషిః | ఆహోదేవతా-త్రి
 మ్యుచ్ఛందః- శాంతిపాలెనియోగః- పవమానస్సచక్షుశంత్యనువాకోగణమోషిప్రకరణే ప్రదశికతః- శ
 న్నైర్వాదానువాకేనత్యనయా ఆశ్వలాయనశాఖా పరివతీతాఘోషశాంతిః- శాంతిశల్పకృతే- అత్రచ వేదిత
 క్రమేణ ప్రథమతత్త్వమంత్రాంతిఃపఠనీయాపశ్చాద్భాజిశాంతిః || అథాశ్వలాయన ఘోషశాంతౌ ఋష్యాది
 ప్రథమమభిధీయతే || ఆహోభద్రైదశవశ సూక్తం గౌతమేన వైశ్వదేవమాద్యా పంచసప్తమీజగతీ - వష్టి వి
 రాట్ స్థానా శేషాస్త్రైమ్యభిః- స్వస్తివోమమితామితిపంచహోవగ్ అత్రయేన స్వస్త్వాత్రయేనదృష్టః - వై
 శ్వదేవస్త్రైమ్యభోద్యేఅనమ్మభౌ- శన్నైర్వాదాగ్నితి పంచదశవశం సూక్తం వసిష్ఠాథం వైశ్వదేవం త్రి
 మ్యుభౌప్రత్యోభిమితిత్యుదం సూక్తం అరిష్టసేమినాతాప్యేణోక్తం- ఆద్యంత్రైమ్యభం- సవేషా మే
 త్రేషాం శాంతిపాలెనియోగః- ఎవమాహాదివిదిత్వా శాంతిపాఠంపఠత్ భద్రమశ్నుతే - ఇత్యాశ్వలాయనీ

—* ఘోషశాంతిః. *

యః ఘోషశాంతిః॥ అథ తైత్తిరీయః ఘోషశాంతిః॥ తత్ర శనోహవాకః పవతామిత్యనువాకస్య సోమ
కాండంతరి పాతిత్వాత్సోమకాండబుద్ధిః - తాదయోలింగోక్తా దేవతాః బ్రహ్మపట్నదాజగతి - ద్వితీయా
గాయత్రీ - ఇదాయైవాన్వసేవద్వేయబుద్ధి - ఆపాతవాహీ ద్వలనుష్టుభా - యతో నాతతత్త్వ త్రిష్టుప్ - శ
నోహాతేతిద్వేగాయత్యో - సుమిత్రానభిత్వంతరిక్షంమగతి ప్రాణాపానావలీచ బ్రీణి యజాంషిమ్యభిరక్తు
భిరితిత్రిష్టుప్ - కయానశ్చిత్రగతి తిస్రో గాయత్యోః - వయస్సుపణః ఇతితిష్టుప్ - శనోహదేవీతిద్వేగాయత్యో -
సుమిత్రానభితి దుమిత్రానభితిచ ద్వేయబుద్ధి - ఆపాహీమ్యేతి తిస్రో గాయత్యోః - పృథివీశాంతిరంతరిక్షగంశాం
తిద్యాకాశాంతి తయాహంశాంతేతి యహీశ్రీశ్చైశ్చక్షణజాంషి - ఉదాయుషేత్యనుష్టుప్ - తచ్చక్షు రీత్యా
కృతిః - యఉద గాదితి పక్షిశ్చతుష్టదా - బ్రహ్మణశ్చైతన్యసీతియబురాదికా - మామద్వేధోదీతి ఎకపదాగాయ
త్రీ - మేధామనీశేతియబు - ఆభిగీభిరీత్యనుష్టుప్ - బ్రహ్మప్రాసాదిష్టేతి యజ్ఞశాంతిపాఠేనియోగః -
ఇతితైత్తిరీయః ఘోషశాంతిః - అథప్రాసంగికం పరిసమాప్య ప్రకృతమనుసరామః - పంచాభిషేకకలశాధా
న్యరాశానిషీషేత్ - అపాహీష్మాదిభిమంత్రైహికరణ్యైత్యాదిభిః॥ పవమానానువాకేన శన్నతింద్రానువాక
రః॥ శనోహాతానువాకేన ఘోషమేచ్ఛాంతివాచనమిత్యనుసారా తదనుకృతమాహ ॥ తతో విధాయకత్వేన
బ్రాహ్మణాంశ్చతురోజషేత్॥ ఆయుతేనామిత్రేవాన్రైరథేనచరణేనవా ॥ దేవతాలింగమంత్రాణాంబు
జ్మంత్రైఃపరివారితః॥ ఆగ్నేయాందిశికుండేవాన్ధండిలేవాహుతాశనం ॥ స్థాపయిత్వాస్వగృహ్యాకమయక్రో
కాసమిధోహవిః॥ తత్సంపాతాజ్యతఃపాత్యామివసిచ్యాభిఘోషార్చవ॥ చరుంతిలాశ్చస్వాహంతం మూలమంత్ర
ముదాహరణ్॥ వారాంత్యవాన్సంవాప్తశతమస్తావించతిమేవచ॥ హుత్వాగ్రాణాంహుతించాంతే ప్రణీతామో
క్షమాచరేత్ ॥ విధాయకత్వేనబ్రాహ్మణమిత్యాది॥ విధాయకత్వే బ్రాహ్మణంవృత్వాతథా దేవతాలింగమం
త్రాణాం జపేషతురోబ్రాహ్మణానాం ప్రత్యేత్యన్వయః॥ విధాయకత్వముపద్రష్టుశ్చ - బ్రహ్మహ్యుపద్రష్టా
భవతి - బ్రహ్మచరణంనకేవలం వక్ష్యమాణకమాధఃపశితు విశిష్టశకల కమాధఃపశి దేవతాలింగమం
త్రాణామితి బహువచనాన్మంత్ర బహుత్వమవగచ్ఛతే ॥ మూలమంత్రశ్చ ఘృణీస్సూర్యగ్నైక ఎవదశితః -
తస్మాదయమభిప్రాయః॥ రోగప్రతిమాదానై సర్వత్రసూర్యఎవ అధిదేవతా - వ్యాధిదేవతాచభిన్నా - వ్యా
ధీనాం భిన్నత్వాత్ - అతశ్చజలరోగాదిషు చరుణాదయో దేవతా భవంతీతి తవభిప్రాయేణ మంత్రాణామితి
బహుధా॥ కించ - ఎకస్మిన్నపి కర్షణ్యాతంక సూర్యాదిగ్రహనక్షత్రాణాం పూజ్యత్వాభిప్రాయేణాపి మం
త్రాణామపి బహువచనం - జతఎవ మూలమంత్రజపేన చతురోబ్రాహ్మణాన్ప్రణీత - ఇతరమంత్రజపేత్వేక
మేకం యథాసంభవం - తత్రజపసంఖ్యామాహ ॥ అయుతేనామిత్రైరిత్యాదినా ॥ అయుతేనాన్రైరయుతా
వృత్తైశ్చధాః ॥ అమిత్రైవాన్రైరతోధికైరేకైశ్చధాః ॥ అధేనాయుతాధేన చరణేనాయుత పాదేన -
ఇయంచ సంఖ్యాప్రధానమంత్రజపే సూర్యవ్యతిరిక్తై తగ్రహనక్షత్రజపేతు శక్త్యనుసారేణ ప్రధానమం
త్రజపసంఖ్యాతో న్యూనసంఖ్యాకల్పయతైః పరివారితగతితై రాచాశ్చ॥ బ్రహ్మ ప్రభృతిభిః కుండేవాన్ధండిలే
వాపరివారితే తత్ర హుతాశనం స్థాపయేదిత్యన్వయః॥ అకాసమిధోహవిః - తత్సంపాద్యతత్స్మిన్తోమే అ
కాసమిధోద్భవం హవిశ్చభవతి - హవి నాకామాజ్యం హవిశ్చతతః పాశానంతరం చరుస్థాల్యా మవసిచ్యా
భిఘోషార్చ తదనంతరం చరుముత్తరత ఉద్వాస్యాభిఘోషార్చ సమిధో హుత్వాజ్యంచ హుత్వా తతశ్చరుం
తిలాంశ్చజహుయాత్ - స్వాహంతంమూలమంత్రముదాహరిన్మూలమంత్రః - వ్యాధిప్రతిమాదేవతా భూత

వాయువరుణాది దేవతా ప్రకాశకొమంత్రః - ఆరోగ్యం భాస్కరాదిచ్చేతి పవనాభిదేవతా రూపసూర్య
 ప్రకాశకః - ప్రాగభిసితో మూలమంత్రః - హేమ సంఖ్యామాహ ॥ పారాశరాధిపత్యం వాష్టవత
 మస్తాపింశతిమేవచైత్ర - అత్రప్రధానహోమేవ్యాధిప్రతిమాదేవతోద్దేశేన హేమః - సూర్యోద్దేశేనహోమ
 శ్చ - తతస్సూర్యవ్యతిరిక్తగ్రహనక్షత్రహేమప్రధానహేమసంఖ్యాకసంఖ్యాకరికల్పా - హు
 త్వాపూర్వాహుతిసాంచంతే ప్రణీతామోక్షణమాచరేత్ - ఎవంపూర్వోక్తప్రకారేణ హుత్వాంతేపూ
 ర్వాహుతిమపివత్సవమాణ మంత్రోహుత్యా ప్రణీతామోక్షణే పూర్వాహుత్రంవిమోచయిష్యాత్ - అథదే
 వతాఅంగమత్రాణామిత్యనేపదేనసూచితా మంత్రాప్రదశ్యకంతే. శుక్రాంగారకాదయః-యత్ర యాదే
 వతాః వాయువరుణాదిరూపాదేవతాఃతద్దేవతాప్రకాశకోద్దేశికొమంత్రోగ్రాహ్యః అథవావ్యాధిప్రతిమాదా
 నేసారమంత్రేనైగ్రాహ్యః - సవపూజాభేదేనభువతి-ఉద్యన్నద్యమిత్రమభిత్వాది - ద్విషతోఽభివ్యర్థంతేసారా
 మంత్రః ॥ శుక్రమంత్రస్యభూద్వాజయుషిః - శుక్రోదేవతా - త్రిష్టుప్ ఫంధః - పూజాదావినియోగః - అగ్నిరూప
 థేత్యంగారకమంత్రస్య - విరూపయుషిః - అంగారకోదేవతా - గాయత్రీఫంధః - బృహస్పతే అత్యుస్య
 మంత్రస్య గుర్భయుషిః - బృహస్పతిదేవతా - త్రిష్టుఫంధః - శంసోదేవీశశనైశ్చరమంత్రస్య - సింధుద్వీప
 యుషిః శనిదేవతా గాయత్రీఫంధః - కేతుంకృణ్వన్నితి కేతుమంత్రస్య - కేతుదేవతా త్రిష్టుప్ ఫంధః ఇతి
 గ్రహమంత్రాః ॥ అథశుక్రమంత్రాః ॥ తేషామ్యుష్యాదయః ప్రదశ్యంతే - అగ్నిరహఃపాతుకృత్తికేత్వాదీ
 నామంత్రాణాంనక్షత్రేష్టిపరిపఠితానాం విశ్వేదేవాయుజయః - క్రమేణాగ్నిఃప్రజాపతిస్సోమోరుద్రోదివిబృ
 హస్పతిసర్వాఃపితరోర్యమా భగసవిత్వస్తావామురింద్రాగ్నిమిత్రఇంద్రః ప్రజాపతివిశ్వసాముతిరాపోవిశ్వే
 దేవాబ్రహ్మవిష్ణుఃకసవఇంద్రాత్మకొవరుణోజవక పాదహిర్భుభ్యుఃపూషాశ్వినాయమభిదేవతాః-త్రిష్టుఫం
 ధః - అద్యానుష్టుప్ - పురందరాద్యేతిజగతి జపేవినియోగః - యత్రయత్రకమణిహోమాదికతకవ్యంభ
 పతి తత్రతత్రకమణిహోమాదావినియోగోనావాచ్యః - అథపూర్వాహుతిమంత్రః । సముదాదూమికారి
 త్వచగ్యగౌతమోవామదేవయుషిః - అగ్నిదేవతాత్రిష్టుఫంధః - మూర్ధానందేవిత్యుస్య చాహుస్స
 త్యోభరద్వాజయుషిః - వైశ్వానరోదేవతా త్రిష్టుఫంధః పునస్తాదిత్యేత్యుస్య అగ్నియుషిః - వసురుదాది
 త్యాదేవతాః - త్రిష్టుఫంధః - పూర్వాదర్శిత్యుస్యమంత్రస్య - విశ్వేదేవాయుజయః - శతక్రమదేవతా అ
 నుష్టుఫంధః - సప్తతేత్యుస్యాగ్నియుషిః - సప్తవాన్నగ్నిదేవతా - జగతిత్రిష్టుఫంధః - సవేషాంమం
 త్రాణాంపూర్వాహుతో వినియోగః - ఎవంపూర్వాహుతేః ప్రణీతామోక్షస్యతనంతరంకిం కుర్వాదిత్య
 తతహ - అనులోమాన్యధాలింగ మభ్యవ్యకమనుపాదతః ప్రాజ్ఞుభిస్సాష్టసం పాతైరభ్యర్చ్యం గానిరోగిణః॥
 అచ్చిన్నాగ్రేదభాణాంహేమగభేణముష్టినా । సంమృజ్యచతశ్శాంశిం వాచయేచ్ఛాహ్మజైస్సహ ॥
 గృహశాంతిందనిష్కత్కబద్ధాయాంతువిమోక్షణం । పూర్వాభిముఖమాచార్యమభ్యర్చ్యప్రతిమాంతుతామ్॥
 ప్రదద్యాద్దక్షిణాంశినైత్రమధ్యాహ్నముపస్థితే॥ అనులోమాద్యధాలింగమిత్యాది - అనులోమాదానులో
 మ్యేనఅనుపాదతః పాదపర్యంతంశిరఃప్రభృతి పాదపర్యంతమిత్యథః ॥ యథాలింగంత్రవవయవస్థరోగని
 రాకరణద్యోతకః - మంత్రపదం లింగంతదనతిక్రమేణ - అక్షిభ్యాంతేనాసికాభ్యాం పతక అష్టసం పాతైర్నో
 మకాల ప్రత్యాహుతిరేకస్త్రిన్నాత్రేష్టబిందవస్థాపనియాస్తేబిందవలప్తసం వాతాభిశ్చ్యవ్యంతే - అయమథః॥
 అష్టసంపాతైః ప్రాజ్ఞుభిస్సరోగిణలం గాన్యానులోమ్యేనఅభ్యర్చ్యాచార్యఅక్షిశ్చామేతత్సాక్షం పఠన్నచ్చి
 న్నాగ్రేదభాణాంముష్టినానువణశలాకాదభేణశిరః ప్రభృతి పాదపర్యంతంరోగిణం గాని యథాలిం

గంతిః ప్రమృజ్యతతశ్చాంతిపాతం కుర్వత్ కుర్వత్ గాదిభిర్వా - మ్నతై స్సహితైః పూర్వస్థాపితైః స్నానకల శాంభోభిరభిషిక్య స్వయమాచార్యః పునర్యథాపూర్వమానులోమ్యేనాక్షిభ్యామిత్యేతత్సాక్ష్యం పరన్నేవదభేదానాససాపరిమాజకయేదితి - అత్రాభిషేకకాలే పూర్వస్థాపితకలశస్థితమంత్రపూతం పాథిః పరిశేషయేద గ్రేమంగళస్నానాథా మతఏవ పాత్రాంతరేమంత్రపూతం పయోగ్యహీత్వా స్వస్య శాఖాక్త శాంభోపాతం కుర్వత్ స్నానిషేకః కార్యః - రుద్ధావృత్తితిగృహీష్టా యాదితి రుద్ధస్య రోగిణ ఆచృత్తురిపాటిగోగశాంతిప్రతికియే శ్శుభః॥ అథ సదక్షిణం వ్యాధిప్రతిమాదానం ప్రతిగృహీత - ఆచార్యాదియం ప్రతిగృహీత - ఆశురో రోగీ శ్వేత వస్త్రాదిభిరలంకృత ఉత్తరాభిముఖ స్సన్నుర్వాభిముఖమాచార్యమభ్యవ్యక్తాం ప్రతిమాం వ్యాధిప్రతిమాం సూర్యప్రతిమాం వదద్యాత్ ॥ గ్రహశాంతిం కారాగృహే బద్ధానాంచ పదబంధం మోచనం - సతీసంభవే గ్రహ శాంతిం నవగ్రహశాంతిం సాచాగ్రేదశకయివ్యతే - అత్ర సూర్యప్రతిమాయా ఆరణ్యపూజాయా పేణ గ్రహపూ జాప్రదశికతా - సప్రాధాన్యేన ॥ అతస్సమథః శ్చేదేవం గ్రహపూజాం కవీకతేతి ముఖ్యః కర్మ - అనవధ శ్చేదావరణపూజయైవ గ్రహశాంతిపూజాం నివతయేదితి గోణిపతః ॥ తాం ప్రతిమాం వదద్యాత్ శ్శుక్తం - త త్రప్రతిమాదానైమంత్రమాహ ॥ పద్మోద్భవః పద్మకరస్సప్తావ్యధవాహనః | ప్రతిమానేన దత్తైవ తుమ్యై త్వర్వజగద్గురుః ॥ ఇహ జన్మనియత్పాపమన్యజన్మనినాకృతమ్ | సప్రత్యయాప్రత్యయాభ్యం తత్సర్వం శమయత్యసా ॥ ప్రత్యయోజ్ఞానం - మంత్రేణానేన దత్వా తం ప్రణిపత్య ప్రసాద్యచ ॥ తి మాపువ ॥ ఆసీమాంతమ నువ్రజ్య తన్మృఖం నావలోకయేత్ ॥ తన్మృఖంగృహీతృముఖం ॥ ఆచార్యేణాభ్యనుజ్ఞాతః ప్రక్షాప్తే భవనం జం - ఆచార్యస్య ప్రతిగృహీతృత్వపక్షే తదనుజ్ఞయా ॥ ఋత్విగ్భీర్షదక్షిణాం దత్వా కృత్వా రాధనమశ్విహః - ధన్వం తరించసంతప్య దీనానం ధానుశ్శేతా ॥ మంగళధ్వనినతో మ్రొస్సర్వోపధిశ్చలైః ॥ మంత్రాభి వంత్రిత స్నాతః కృతకౌతుకమండనః | ప్రసన్నచేతాః పుణ్యాహం వాచయిత్వా శతంద్విజాత్ ॥ తదధికం వాతదర్థం వా క్రియాసాధ్యునిధయే | మృష్టానైభోజయశ్శుభస్వయం భుంజీత బంధుభిః ॥ యేయేరోగాః ప్రభాధంతే రాజయత్త్విజ్వరాదయః | తేహం ప్రతిచ్ఛందానైరిత్యాప్రశ్యాదిష్టాపూజా ॥ అక్షిభ్యామిత్యేతేన సూక్తై నరోగిణాం గాని మాజకయేదిత్యుక్తం ॥ అక్షిభ్యామిత్యేత్యవదచ స్య సూక్తస్య - కశ్యపోష్యహరుషిః - యత్తశమనీదేవతా ॥ అనుష్టుప్పుండః - యత్తునిహారణే వినియోగః - అస్య సూక్తస్యాశ్వలానన శాఖానుసారేణాయం పాతఆవశ్య - తైత్తరీయశాఖానుసారేణ త్వగ్నికాండంతః పాతిత్యేనాగ్నిరుషిః - ఊరుభ్యామిత్యేత్యుపాచీశ్చ - నస్వరవణయోభేదః - శేవంసమానం ॥ మహాణకవాక్యేషహితే ప్రబంధే మాంధాతృనామోమదనాత్తజస్య సత్కమణిమాణిక్యగణేన పూజేన పూజాశ్చతుర్థః ప్రథిత స్తరంగః॥

ఇతి శ్రీపండిత పారిజాత కతారిమల్లె త్యాదికమవిపాకే చతుర్థ స్తరంగః.

—* రోగ ప్రతిమాదాన విధి రుక్తః *—

రోగాశ్చ ॥ త్రివిధాః ॥ కర్మజాదోషజాడభయజాశ్చేః ॥ ఉధాచాయువేదః ॥ కర్మప్రకృపెనకదా చిదేతే దోషప్రకృపెనభవంతిచాన్యే | తథాపరేప్రాణేమకమణిదోషప్రకృపజాః కాయమనోవికారాదితి ॥ ఏతేచరోగాదోషజాః కర్మజాడభయజాశ్చ - తత్రప్రథమతరి ప్రాయశ్చిత్తం విధాయపశ్చాత్ప్రతికృతి దానాని కువీత - తథాచ కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ ప్రాయశ్చిత్తమకృత్వా శునకుర్యాత్కమకం చన | అనిశీ ణాకమయంసిత్యం వధకతేద్విగుణంపునః ॥ దానైదకయాదిభిరపిష్విజడేవతాగో వేదాచకనాప్రణతిభిశ్చ జప్తైస్తపోభిః ॥ ఇత్యుక్తం పుణ్యదిదయైరుపనీయమానాః ప్రాక్షన్తృపాత్యమశుభం ప్రశమనయంతి ॥ గోదేవార్చనా

వేదవిశ్వానరపుత్రాః పూజాకేద పుష్టుకాజకానా ప్రణతిభిరేవతా నమసాకరైః కేవలస్సుర్యనమసాకరైః
అగ్నిగ్ం భాసకాదిదేవైః సమసాకరప్రియస్సుర్య ఇత్యపిచ స్మరణాత్ - తథాప్రణతిశబ్దేన అశ్వత్థప్రద
క్షిణక్రియాదిలక్ష్మణే జపైవే. గపాదాయణ మహాసార శతరుద్ర పురుషసూక్త సమాసనామాపామాజకాన
విష్ణు హృదయాదిజపైరశుభంగం. దృష్టాపచారజః శ్చిష్టశ్చిత్తుర్వాపచారజః తత్సంక రాద్యవత్సన్యోవ్యాధి
రేవం త్రిధామతః - పృష్ఠే పచారజోదోష్ఠ్యః పూర్వాపచారజః కర్మజః ॥ సంకరజ ఉభయజః - ఎతే
షాం భేదజ్ఞానోసాయ ॥ ౧ ॥ ధానిదానం దోషోష్ఠం కర్మజో హేతుభివినా । మహారం
భోల్పకహేతావంతకోదోషః ॥ ౨ ॥ యథానిదానం ॥ నిదానమనతిక్రమ్య ॥ సమనంతర దృశ్యమానమాహ
రదైవమ్యాచి నిదాన మనతిక్రమ్యయజ్ఞాణతేతద్దోషోష్ఠం - హేతుభివినా సమనంతర దృశ్యమాన హే
తుభివినా - యదాదోషస్య మహారంభః సకర్మజోదోషః - అల్పకహేతావంతకః - స్వల్పనిమిత్రైఅధిక
వ్యాధౌ అంతకః అంతియస్మతీయ్యః ॥ పక్షాభవత్ - తమేవాహ ॥ దోషకర్మజఇతి ॥ తథా ॥ నిష్కృత్యాదో
షజన్మాతు దోషజస్త్యావధేనహి । ఉభయజ్ఞాయమానస్తు నిష్కృత్యైవధసేవయా ॥ అపగచ్ఛేదిత్యభః ॥
అదోషజస్తాకర్మోక్త్యైవ ఇత్యభః ॥ యత్రాపికర్మజత్వదోషజత్వ నిశ్చయస్తత్ర ప్రాయశ్చిత్తాద్యప్యావధం
చ కర్తవ్యం ॥ ప్రణతిశబ్దేన శ్వష్ట ప్రదక్షిణ క్రియాలక్ష్మిత ఇత్యుక్తం ॥ తత్రాశ్వశ్చత్థాభిమంత్రణమంత్రః ॥
ఆరాత్రఇత్యస్యాగ్నికాండంతః - పాతేత్వేనాగ్నిఋషిః - వనస్సతిరేవతా - అనుష్టుప్పదః - వనస్సస్యాభిమం
త్రణేవినియోగః - తథాపారాణికశ్లోకేస్మర్యతే ॥ అక్షిన్నందంభుజస్పందం దుస్పష్టందుర్విచింతనం । శ
త్రాణాంవసముత్పన్నమశ్వత్థశమయస్వమే ॥ శత్రూణాం సంబంధిత్యైవ సముత్పన్నభయంద శమయస్వేత్య
భః ॥ శత్రూణాంచ గముత్థానమిత్యపిపాఠః ॥ ఇత్యశ్వత్థాభిమంత్రణప్రకారః - అథవేదపారాయణవిధిః ॥

—* వేదపారాయణవిధిః. *

స్థండిలం కల్పయిత్వాగ్నిముపసమాధాయ సంపరిస్తీర్యాశ్చేనైతాభ్యో దేవతాభ్యోజుహూతి ॥ అగ్నయేసో
మాయేంద్రాయ విశ్వేభ్యోదేవేభ్య ఋషిభ్యో ఋగ్వేద యజుభ్యోసామభ్యశ్చీర్ధాయై - సజ్జాయే - మేధా
యై - ధారణాయై - శ్రియై - హియై - సామై - సవిత్రై - ప్రజాపతయై కాండఋషయై సోమాయ
కాండఋషయై అగ్నయై కాండఋషయై విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండ ఋషిభ్యః సాంహితీ దేవతాభ్యు
పనిషద్యో యజ్ఞీకీ దేవతాభ్య ఉప నిషద్యోవారుణీ దేవతాభ్య ఉపనిషద్యో హవ్యవాహయ విశ్వే
భ్యో వరుణేభ్యోనువత్యై స్విష్టకృతేదపృథక్స్వాహాకారేణ హుత్వా వ్యాహృతిభిశ్చ పునఃపరిషింబతి - స
మాప్తైయజుపాతపయతి - ఎవమృగ్వేదస్య కాండఋష్యాది వజ్రమా స్విష్టకృతస్తైషాంస్థానేశతచిభ్యో
మాధ్యమేభ్యో గృహ్యమదాయ విశ్వామిత్రాయాత్రయే భరద్వాజాయ జమదగ్నయై గౌతమాయ వసిష్ఠా
యై ప్రగాయేభ్యః త్సుద్రసూక్తైభ్యో మహానామ్నిభ్యితి ॥ తతోవేదాది మారభ్య సంతతమధీయాతేత్యాహ
భగవాన్బోధాయనః ॥ ఇతివేదపారాయణోపక్రమవిధిః. అథ వేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనాదిప్రకారః ॥

—* వేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనమ్. *

తీర్థే దేవాలయేగమే సకలైసుపరివహ్యతే । కలశంసుదృఢంకత్ర సువిభక్తం సుభూషితం ॥ పుష్పపల్ల
వమాలాభిశ్చంద్రైః కుంకుమాదిభిః । మృత్రికాయవసంమిశ్ర వేదిమధ్యేన్యసేత్తతః ॥ పంచాశద్భిః కుశైః
కాశ్యో బ్రహ్మపశ్చాన్మృఖిభిః । బ్రహ్మూపధానేదత్వాతంతశస్సస్త్రియనంపరేత్ ॥ ప్రతిష్ఠాం కార
యేత్పశ్చాత్పూజాద్రవ్యమథోద్యతే । యజ్ఞోపవీతనై వేద్య వస్త్రువందన కుంకుమైః ॥ స్రగ్ధాపదీపతాం

బూలైరక్షతైశ్చపితామహమ్. బహుజజ్ఞానమితచగాయత్యావప్రపూజయేత్. ఉపాధ్యాపంవసంపూజ్యయ
థాపోఽంపతేత్రతః॥ ఇతి నేరపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనాదిప్రకారః. అనశ్చన్నారాయణమ్. ఆధావశసపా
రాయణవిధిః॥ అథాతోనశసపారాయణవిధింవ్యాఖ్యాస్యామహమామైనాశ్చీయాన్యథాశక్తివాసయః ఫలాన్యో
దనంవాహవివ్యమూద్రమబ్జంఘక్తావతదాశేవమధీయాత - గ్రామాత్పాశ్చీముదీచీంవాదిశముపచిహ్నాహ్య
గ్నిముపసమాధాయ పరిశీల్యేధ్యాత్ ప్రదాయాజ్యేనైతాభ్యో దేవతాభ్యోజుహోతి ॥ అగ్నయేసోమా
యేంద్రాయపౌజాపతయేబృహస్పతయే విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో బ్రహ్మణే ఋషిభ్యో ఋగ్వేద్యంబుభ్యో
స్సామభ్యో శ్వేదాద్యై మేధాద్యై ప్రజ్ఞాద్యై ధారణాద్యై సదసన్నతయేనుషతయే శ్రియై హియై సావి
త్ర్యై సవిత్రే ప్రజాపతయే కాండముషయే సోమాయకాండముషయే అగ్నయే కాండముషయే
విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండముషభ్యస్సాంగహేతీభ్యో దేవతాభ్య ఉపచిహ్నద్భ్యో యాజ్ఞకీభ్యో దేవతాభ్య ఉపచ
భ్యోహవ్యవాహనాయ విశ్వేభ్యోవరుణేభ్యోనుమత్ర్యే స్విష్టకృతేచ పృథక్సాన్వహాకారేహుత్వా వ్యాహృతి
భిశ్చ పునః పరిషింశతి సమాప్తేచైతాన్యజుషా తపాయత ఎవమృగ్యేదీనాంకాండ ఋష్యాదివజఃమా స్విష్ట
కృతస్తైసాం స్థానేశతర్పిభ్యోగ్నిగృత్సమదాయ విశ్వామిత్రాయ వామదేవాయత్రయే భరద్వాజాయజమద
గ్నయే గౌతమాయ వసిష్ఠాయ ప్రగాయేభ్యః పావమానీభ్యః త్సుద్రసూక్తేభ్యః మహాసూక్తేభ్యో మహా నా
మ్నిభ్య ఇతి॥ తతోవేదాదిమారభ్య సంతతమధీయాతనాస్యాంతరా నధ్యాయోనాస్యాంతరాజనన మరణే అశా
చిర్నాంతరావ్యాహరేత్ ॥ నాంతరావిరమేత్ । యావదంతరపధీయాత - తదాంతరావిరమేత్తీర్నా
ణానాయమ్యప్రణవంచాత్రవిధాయ యావతాహలమధీయాత - తతస్సవాకాశోనిశాంతరం సంగ్రామాదర
ణ్యసలిలం లోద్యపరిదద్యాత్ ॥ ఆదావంతేద చాగ్నౌభోజనం దక్షిణాదానం వింద్యాత్ - యఎతేన
విధానేన వెదమధీయాతసశతః పూతోవేదోభవతి ॥ మనశ్శుద్ధిశ్చభవతి- ద్వాభ్యాంపారాయణాభ్యాం రుగ్భి
శ్చాభోజ ఇహధీతే అన్యతేభ్యః ప్రమువ్యతే త్రిభిర్బహుభ్యఃపతసియ పాతకేభ్యశ్శూద్రాయంరేతస్సిక్త్యగం
గావ్యుమజ్జంశ్చభవతి చక్షుభిఃశ్శూద్రాన్న భోజనాత్తత్సేవనాత్ - తత్తీర్నసేవనాత్పంచభిరయాజ్యయాజ
నాత్పూతోభవతి - అగ్రాహ్యగ్రహణౌదసద్భ్యోపాసనాచ్చ పథ్యిచాగ్నేహ్మణలోహిత కరణాన్వశుహవ
నాత్తీర్నలోహితకరణాత్సవణానైయాత్పతితసంయోగాచ్చసప్తభిః ప్రాజాపత్యానాం హీనాచరణాద్యజ్ఞా
పవేదనాచ్చాప్తభిశ్చంద్రాయణస్యానాచరణాద్ధరుతల్పగమనాద్రజ స్వలాగమనాన్నవభిస్సురాపానాద్దశ
భిరశ్రోత్రాయయాజనాదసోమపానాద్యాణితశ్చైకాదశభిర్యాహ్మహాననాద్వాదశభిః పూర్వజన్మేహజ
న్మకృతైస్సదైఃప్రమువ్యతే - స్వగళలోకంచగచ్ఛతి - అగ్నిప్రోమాదీక్ క్రతూన్యజతిత్రైః క్రతుభిరిష్టంభవతి
వేదాధ్యాయాసదైవస్యాసపాస్తాసత్వవాక్కుచిః । యంయంకామయతేకామం తంతంవేదేన సాధయేత్॥
ఆసాద్యంనాప్తియతిరాంచి ద్భ్రాహ్మణోపిఫలంచుహత్ ॥ ఇతి సమాప్తేచైతాయజుషాతర్పణతీతి - సమాప్తే
వేదపారాయణేవితాదేవతాః పూర్వోక్తాః అగ్నిసోమాద్యాణుజుషాతర్పణతి - యజుర్వేదేన సహతపక
యతి - యజురేదపారాయణే తస్యవేదస్యాప్రామాణ్యమిత్యవ్యతే - ఆధవాధూరాదివ్యాహృతి జననచ
క్షాప్తయాత్మకంయజుశ్చభేదగృహ్యతే - తేనైతదుక్తంభవతి ॥ భూదేవాంస్తపకాయామిత్యేనేన ప్రకారేణత
ర్పయిత్వాగ్ని సోమాదీంస్తపకాయేతి ॥ ఉపక్రాంత వేద పారాయణ మధ్యే నవ్యాహరే న్నాధ్యాప
యేత్ ॥ తథావాకికశచనమపిరబూయాత్ - హేతనిత్యనైమిత్తికకర్మానుసయక్తా ముక్తిం నకుర్యాది
త్యథాః ॥ నిశోనిశాంతరంసంగ్రామార్యాసలిలంలోద్యపరిదద్యాదితి ॥ లూప్యభిత్వాపరిహార్యవజఃయిత్యే

తియవత్ - పరివర్తనాపయత్ || : శాంతిరసిభస్సంధ్యావాసలిలముదకం దృష్టిసమాభోధూమికా
నిశాదికాలాః దేశాంశ్వవజయిత్యాసమాపయేత్తథః - సతతః పూతో వేదోభవతీతవేదోభవతివేదాత్త
కోభవతి - ఉత్పన్నానవాన్యవేదః - ధ : - స్వభావంపారాయణాభ్యాన్యగ్నిశ్చేహిరుగ్నిః || పారాయణీభిః
పావమానస్వయంపావమానీశ్చవిశిత్వోక్తఫలానుపరికల్ప్యిత్యర్థః || ఎవముత్తరంపారాయణత్రయేణగంగా
స్నానంవిశిత్వానాథః నిమజ్జంశ్చభూతి-పూతోభవతీత్యర్థః || పాజాపత్యాదీనాం చరణంప్రకాంతప్రాజాప
త్యానామనుస్మృతం ఎంచాదాయణస్యనిచాచరణంయజ్ఞోపవేధనంయజ్ఞవివాహః-ఇత్యనత్సన్పారాయణవిధిః ||

—* సారమంత్రః *—

అథ సారమంత్రానామ్యుక్త్యాద్యభిధీయతే || పూర్వాచార్య క్రమేణోదుత్యం జాతవేదసమితి త్రయోదశవణ
సూక్తం కాత్మేన ప్రసహణ్యేనదృష్టం గాయత్రమంత్రాంత్ర తస్రోనుష్టుభస్త్రేబోధనద్యాశ్చహోరోగ
మధ్య ఉపనిషదంత్యాద్విషన్నాశిని || చి తంజేవానాముదగాదితి వదృచం సూక్తం అంగిరసేన కృత్సేన దృ
ష్టంత్రైష్టుభమంద్రం మిత్రా వరుణయోరితి ద్వృచజౌతధ్యోన దీఘ తమసా దృష్టం త్రైష్టుభో హంసశ్చ
చిషదిత్యేషా గౌతమపుత్రే వామదేవేన దృష్టా జగతీయత్వా సూర్యేత్యేషా భూమిపుత్రేణాత్రిణా దృష్టా
అనుష్టుప్ - యదవ్యసూర్యేత్యాత్సూర్యగతి తిగ్రహద్యేతీతిత తస్రోభ్యం ఉదుత్యద్దశితం వపురితియా ఎ
తాః మైత్రావరుణీనా వసిష్ఠేనదృష్టా ప్రైష్టుభః - ఉదుత్యద్దశితం వపురితి బృహతీశాజాస్సప్తాగ్ని సతే
హబృహతీతతదృతురితిపుర ఉష్ణిక్ బ్రహ్మహం అసిషిద్రువేణభృగుపుత్రేణజమదగ్నినాదృష్టః పూర్వాబృహ
త్యుత్తరాసతో బృహతీనమో విత్రస్యేతద్వాదశవణం శుక్లం సూర్య పుత్రేణాపి తపసా దృష్టజాతం శ
నోభివేదితి త్రిష్టుప్ - సూర్యోనోదివః పాణ్వితి పంచవణం సూక్తం శుక్లం సూర్య పుత్రేణ చతుషా దృ
ష్టం గాయత్రం విభాద్యసాదితి చతురుదం శుక్లం సూర్యపుత్రేణవిభాజా దృష్టంజాగతం విభాజేజ్యోతి
షేత్యస్తారపజ్జిః ఆయంగారితిచం సూక్తం సాప సాత్సాయంగాయత్రం సవత్రేసూర్యో దేవతాం
త్యం సూక్తం కచిదాత్మస్తవంయన్యంతే || యజుషిస్వాహాయామితి ధ్యావోయ ఎతేన సూర్యేణ సూర్యమ
హరహరుపతివంతే || శేఅయుద్యవంత ఆరోగ్యవంతోభవంతి ఎతేసూర్య సాయుజ్యం గచ్ఛంతి || మహాణ
వాభ్యేమహితే పూర్ణస్తరంగోపి పంచమాఖ్యః.

ఇతి శ్రీ పండితపారిజాత కథారిమల్లత్వాది చిరుద రాజ విరాజమాన శ్రీమదన భూపాల పుత్రస్య మాం
థాత్మనిబంధే మహాణవాధిధానే కర్మవివాకే పంచమస్తరంగస్సమాప్తః.

—* అథరుద్రవిధిః *—

తత్ర తావదుపయుక్తేషు వినియోగాదికం చింత్యతే || వినియోగోనామాభిసంబంధః సర్వాంగాంగీ
భావరూపః ఎకస్యైవ మంత్రస్య విధివద్బలాదనైకేషు నియమియ్యేషు కర్మస్వంగత్వం || యస్మిన్కర్మణి
యదంగభావం భజతే తదా తస్మిన్కర్మణి వినియోగోజ్ఞేయః - ఎవంచ యద్యపి చరమాయామిష్టకాయం
శత రుద్రయం జహౌతీత్యాదిభి బ్రాహ్మణవాక్యైర్గర్హియనేచరమేష్టకాయా మేకాదశభిరుద్రానువాక్యై
హౌణమోహితగ్ని హౌమాభ్యో కర్మజ్యంగత్వం || రుద్రానువాకానాం-తథాహ జాచాలిశ్రుతౌ || కింజ
ప్యేనామృతత్వంనోబూహీ శతరుద్రీయకనతి || తథారుద్రాధ్యాయాముచ్యతే సర్వప్రాప్తేరితి || తథారు
ద్రాణాం జపహౌమాచానవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామగ్నిత్యాది శ్రుతి స్మృతిపురాణ వాక్యైర్జప హౌమాభి
షేకేవినియోగా విజ్ఞేయాఇతి వినియోగః || అథరుద్రమంత్రవిధాగః || తత్ర మంత్రాంత్రైః కర్మాదీం తస్మిన్

పాతయొక్క ప్రసంగమును మంత్రమునకును సమాప్తిభిః కర్మాదీకర్తృపక్షమాక సన్నిపాతయేద్యోజ
యేత్ ॥ మంత్రమునకును పరిత్యాగమునకును దిశ్యతాః ॥ తద్వధా-నమస్తేరుద్రమన్యః ఉతోతి ఇషవేనమః బా
హుభ్యాముతతేనమస్త్వాహతి స్వాహాకారాంతే హవిరిగ్నో ప్రక్షిప్య రుద్రాయేత్యుద్దేశత్యాగః కార్యః ఇ
తి మంత్రవిభాగశ్చ రుద్రానువాకమనానావిధః - తత్రాశ్రయేత్తే చరమాయామిష్టకాయాం జుహోతీత్యు
క్త్యాత్రేధావిభాగం జుహోతి ॥ త్రయశ్చమేలోకాశ్చ త్రిధా రుద్రానువాకానామేకాదశానువాకా
నాం విభాగఉక్తః ॥ తథా- తిస్రప్రహుతీర్జుహోతి ॥ వత్సయుతవశ్చ తి యోధా విభాగోపిదర్శి
తః - నమస్తేరుద్రమన్యవశ్చ త్యేతాననువాకా త్రేధావిభజ్యాపితాక ప్రథమముపక్రమ్య ననుస్తాభ్యుత్తతి జాను
దక్షుధా యమాణో రథశారేభ్యశ్చవ ఇత్యుపక్రమ్య నమస్తాయుధాయేతి నాభిదక్షుశేషేణప్రాగవ
సానేభ్య ఆస్త్వదక్షుహుత్వా సహస్రాణి సహస్రశ్చ ఇతి దశాభ్యాతానా ఉక్త్యారోహం జుహోతి ॥ నమో
రుద్రేభ్యోయేపుథివ్యామితి జానుదక్షుధారయమాణో నమోరుద్రేభ్యోయంతరిక్షాశ్చ ఇతి నాభిదక్షునమోరుద్రే
భ్యోయేదివీత్యాస్త్వదక్షు హుత్వేతి త్రేధా యోధావిభాగో దశితో బోధాయనేన ॥ అపరః ప్రకారః తతః
ప్రథమేనువాక పంచదశచైవ పంచదశ మంత్రాః ద్వితీయే త్రయోదశయజుః షోఢతీత్రయోదశ తృతీయచతు
ర్థాయోః ప్రత్యేకం సప్తదశ యజుః షోఢతీత్రయోదశయజుః పంచస్వనువాకే షూదాయతో నమస్కారమంత్రాః ॥ పంచమ
వస్తానువాకయోః ప్రత్యేకం పంచదశయజుః షోఢతీత్రయోదశ - సప్తమేషోదశ - అష్టమేసప్తదశ - సస్వమవీకోనవీశంతిః
వత్సపంచస్వనువాకేషు ఏకతోనమస్కారమంత్రాః - తత్రాపి పురస్తాన్నమస్కారః - నవమానువాకే నమో
వః కిరిభ్యోదేవానాగ్ం హృదయేభ్య ఇత్యతోదేవానాం హృదయేభ్య ఇత్యుత్తరమంత్ర చతుష్టయే పృథువజ
తి తద్యథా ॥ నమోవిక్షీణకేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయేభ్య ఇత్యయంచానుషంగో యత్ర హేమామాదిష్వే తే
షాం మంత్రాణాం పృథక్పృథక్విభజ్య ప్రయోగస్తత్రైవ - యత్రతు జపాదౌపృథక్కరణం తత్రాపితు య
థాధ్యయనమేవ పాఠః - ఎవం సవత్రాప్యనుషంగస్థలేషుజ్ఞేయం - అత్రచ ద్వితీయాది నవమాం లేష్యచవాకే
షు నమస్కారాంతం - నమస్కారాద్యమేకంయజురితిశాకపాణిః - నమస్కారాద్యేకంయజురితియాస్కః
అష్టావనువాకావప్తయజుః షోఢతీకాశ్శృంగః - తత్రశాకపాణిః యే ఉభయతోనమస్కారేషుసుకరోమం
త్రవిభాగః - అన్యతరో నమస్కారేష్వేవ మూహ్యః - తద్యథా ॥ నమో భవాయువ రుద్రాయువ నమశ్చ
ర్వాయువపశుపతయేచేత్యత్ర ద్వితీయోనమశ్శబ్దః - పూర్వమంత్రస్యచాంత్యేనోత్తర మంత్రస్యాచిత్వేనే
త్యభయాయత్రకమామ్నాతం . కాకాక్షీవదుభయత్రాపిసంబంధ్యతే ॥ తథాచ- నమోభవాయువ రుద్రాయువ
నమశ్చ త్యేకోమంత్రః - పునరపితమేవనమశ్శబ్దముపాదాయ నమశ్శర్వాయువ పశుపతయేచ నమశ్చిత్తపరో
మంత్రః ॥ ఎవముత్తరత్రాపివిజ్ఞేయం - అథవా- నమోభవాయువ రుద్రాయువేత్యాది ॥ ఎవమాదిశబ్దోనమ
ప్రథమోనమశ్శబ్దానుకృత్యతే ॥ ఎవముశయతో నమస్కారమంత్రాభవంతి-యాస్క-పక్షేత్వన్యతర నమస్కార
లేషు స్ఫుటోమంత్ర విభాగః - ఉభయతోనమస్కారేషూహ్యం-తద్యథా ॥ నమోహిరణ్యభాహవే-పశూనాం
పతయే నమోనమ ఇత్యత్రనమోహిరణ్యభాహవేనేనాన్యే దిశాంపతయేత్యేకోమంత్రః-పురస్తాదేవైవన
మస్కారఃయుక్తః - నమోవృక్షేభ్యోహరికేశేభ్యః పశూనాంపతయేఇతి ప్రథమతే ఎవస్త్వినమస్కారోద్వితీ
యోమంత్రః - ఎవముత్తరత్రాపిచతుర్థానువాకేదరమమంత్రపఞ్చకం - చరషస్త్యాదౌద్వినమస్కారః ॥ ఆ
త్త్రైవనమస్కారఇత్యభయతోనమస్కారస్వీకారః ॥ ఎవంచాస్యవిభాగాబహుభిభాకవ్యకారైరను పాత్రా
జ్ఞాతీహుసంసృతః - పూర్వోక్తవిభాగోగ్రాహ్యః ॥ తథాచ శాకపూర్వాదిభిః పి నవిరోధః-తథాహి ॥

ద్వితీయతృతీయచతుర్థానువాకాభిసాయోనమసాగ్రాదకమేకంయజురితిశాకపూజేకరాహా || అన్యాయ
 న్యసృవాంతరమహావాక్యానివేదభామ్యేభట్టభాసగ్రాదకశీతాని - తస్మాత్పూర్వోక్తన్యాయేనాదిత ఆర
 భ్యనవస్యనువాకేషు చతుశ్చత్వారింశదధికంశతంతంతాః - దశమేనువాకేద్వాదశేద్వాదశమంతాః - ఎ
 కాదశానువాకేమంత్రేతియజుషేగ్రాదశచైత్రయోదశమంతాః - ఎకాదశస్వనువాకేమంత్రా ఏకోనస
 ప్రత్యుత్తరంశతం - చమకానామేకమనువాకక్రమేణ హుత్వాంతేవసోధాకరాంజుహుయాత్ | అయంచ
 హుమప్రకారః - సవద్రవ్యసాధారణః || సర్వత్రవసుధారాచాజ్యేన - ఎవమేవరుద్రైకాదశిన్యాం షహ
 రుద్రేతిరుద్రేచద్రప్త్యం - శల్లఃకానిచాహా శాతాతః || షడంగైకాదశీరుద్రా రుద్రైకాదశ రుద్రతః
 ఎకాదశభిరేతాభిమహారుద్రశ్చకథ్యతే || ఎకాదశమహారుద్రైతిరుద్రతఃపరితః || తద్యధా విధినానమ
 కావృత్తిరుద్రస్యైకాదశాత్మికారుద్రస్యైకాదశావృత్తిరుద్రైకాదశసీన్యతా || ఎకాదశభిరేతాభిమహారు
 ద్రస్తుకథ్యతే - ఎకాదశమహారుద్రై రుద్రుద్రతఃపరితః || ఆనయోరధః || వత్సమాణ షడంగన్యాసా
 దిపూర్వకమేకాదశ నమకానువాకానాంజపానంతరమేకందమక ప్రథమానువాకంజపేత్ - నమఃపూర్వకం
 నమక జపానంతరం ద్వితీయం చమకానువాకంపరేత్ - ఏవమేకాదశవారంనమకాన్పరేత్ || క్రమేణైకమే
 కం చమకానువాకముదీరయేత్ | ఆననవప్రకారేన నమక్రైకాదశానువాకానామేకాదశధా అవృత్తిష్ట
 డంగైకాదశీత్యుచ్యతే || ఎవంరుద్రతఃసంజ్ఞాంలభతే || ఎకాదశరుద్రః - పూర్వోక్తస్యరుద్రస్యైకాదశసీవే
 తివ్యపదేశద్వయభాగ్యవతి || ఎకాదశభిరేతాభిరుద్రైకాదశసీభిరితిపర్యాయనామ్నీభిరేకాదశసంఖ్యాకాభి
 మహారుద్రః కథ్యతే || మహారుద్రస్యైకాదశావృత్తిరీరుద్రతః || చమకనమకయోమంత్రవిభాగః - అ
 త్రమంత్రవిభాగప్రకరణమతే తేషాందశితత్వాత్ - కస్త్విభాగైకతీమంత్రాగ్నితీమంత్రసంఖ్యాతథాకృ
 త్వావిచ్ఛేదవేదత్ప్రకృత్యతే - తథాదశాంశహోమాదికైకత్వాహుతయిత్యేతదధిధాన్యతే - తత్రస్తుత్యాప్రై
 ధాయోధావవిభాగోదశితః - సోత్రతేధావిభాగంమనసిసిధాయబోధాయనోప్యాహ | నమస్తైరుద్రమన్య
 వత్యేతాలనువాకాస్త్రైధావిభజ్యంతే - అతావిచ్ఛిన్నానామనువాకానాంత్రైధాకరణపక్షేఅద్యశ్చత్వా
 రోనువాకానికాంశః || ఎవంచానువాకమధ్యవిచ్ఛేదమంతరేణ త్రైవిధ్యంఘటతే - యథాగవాంశతం దక్షి
 ణైత్యత్రయోదశత్విజాందక్షిణావిభాగః - తద్యధా || ప్రధానమున్విక్రతుప్తయస్యాధికనగ్నిసంజ్ఞా | తద
 నంతరమృత్విక్రతుప్తయధికనగ్నేవంసంజ్ఞా || తదనంతరాణాం చతుర్థామృత్విజాం తృతీయాధికనగ్నితి ||
 తతోవశిష్టానాంచతుర్థాం యజినగ్ని - ఎవాంశతంగావోవిభజ్యదాతవ్యాః - తత్రాప్యయనియమః - అ
 ధికనామధికం తృతీయాధికనాం ద్వితీయోగః || అధికనాంచతుర్థోగంశగ్నితి || అధికనాంచద్వాదా
 సమీశ్యతప్రప్రథమాధికనాం గోశతాధికంపంచాశద్దావోభవంతి - ఎవంచక్రియమాణోద్వితీయాధికనాం
 పంచాశతోధికంపంచశతః || తృతీయాధికనాంపంచదశ తృతీయాంశేక్రియమాణేయోదశభవంతి - గోద్వ
 యమవశివ్యతే || తత్రప్రేమస్థలేమవిభజ్యస్థాపితమశక్యం ద్రవ్యద్వారాచ విభాగోనిష్ఠః - తస్మాదధికనా
 మష్టాదత్వారింశత్ || ద్వితీయాధికనాం చతుర్థింశతః - తృతీయాధికనాం షోడశ అధికనాం ద్వాదశే
 తిగవాంపంచేనాయశతుంగావోవిభక్తాః - అనన్యాయేన ప్రకృతేష్యేకాదశానువాకానామనువాకస్వ
 రూపవిచ్ఛేదాయ పూర్వోక్తరీత్యాచరమానువాకత్రయస్య ఎకంపంత్రమంగీకార్యం || ఎవంచరమానువా
 కానామేకావృత్త్యాజపాంతేయదిహుమంకతుం చికిషత్ || తదాహుమమాత్రమేవ - తదాతస్మిక్
 పక్షేత్రయోమంత్రాస్మిప్రతిహుతయోభవంతి - ఎవంచరమానువాకానామేకజపాంతేహోమచికిర్షాయాం

కెవలహోమత్వేచ్ఛాయాంవాచమకేషుప్రథమారుగకోమంత్రః - విశిష్టానువాకాఏకాదశమంత్రాః || ద్వాదశభిమంత్రైస్తావత్యుతహుతయః - వసుధారాపూర్వోక్తరీత్యైవ || ఇత్యేకః ప్రకారః || అధాపరస్త్రై

—*† త్రేధావిభాగః. †*

ధావిభాగోనమకేమ - అత్రచమూలంత్రేధావిభక్తంజుహూతీత్యేతదేవ శ్రుతివాక్యం - తత్రనమస్తేరుద్రమన్యవత్సార్భ్య సభాపతిభ్యశ్చవోనమఇతిఎకోభాగః - నమోఅశ్వేభ్యఇత్సార్భ్యవార్ధ్యాయచేశ్యంతో ద్వితీయః || నమఃప్రతరణాయచేత్సార్భ్య సమాప్తేస్తృతీయః || ఎవంత్రయో మంత్రాఇతి జపాంగ హూమంగ హేతుభూతస్వతంత్రహూమేతిస్రుతహుతయః - ద్వితీయఃప్రకారః || అథాన్యస్త్రేధావిభాగాత్తక్షతత్రసతతం పూర్వోక్తవిభాగప్రకారేణైవ ప్రథమద్వితీయా గ్రాహ్య || తృతీయేవిభాగేతు నమఃప్రతరణాయచేత్సార్భ్యయేవతావంతఇత్సూచాసహిత ఎకోమంత్రః - నమోరుద్రేభ్యోయే పృథివ్యామిత్యాభ్యత్రీణ్యజాంపి. అత్రచనమోరుద్రేభ్యఇతిచఎహమిత్యేతత్పదంచఇదవస్తైభ్యఇత్సార్భ్యవిత్పతీయోమంత్రః - ఏవంపూర్వోక్తైస్త్రైభిమంత్రైస్సహపఙ్క్తంత్రాః || అస్తింశ్చవిభాగేత్రేధావిభక్తంజుహూతీత్యుపక్రమ్యవట్సుంపద్యంత ఇశ్యంతాశ్రుతిప్రమాణత్వేన పూర్వందశికా - అధునావినియోగ సంగ్రహైశ్యం ప్రమాణీ క్రియతే || స్రశ్నేతు పంచమేస్త్రోక్తశ్చతరుద్రీయహోమే సభాపతిభ్యఇశ్యంత ఎకోమంత్రః ప్రకీర్తితః అవార్ధ్యాయ చేశ్యంత ఎకస్తస్త్ర నసీత్యంతత్తరః || నమోరుద్రేభ్యిత్యేషపృథివ్యాదివిభాగతస్త్రైధాభిన్నస్తతోహూమే వఙ్క్తంత్రా ఇహకీర్తితాఇతి || అస్తిన్విభాగే - వచాహుతయోభవంతి - జపాంగహోమస్వతంత్రహోమేన || ఇతితృతీయః

—* షోడశధావిభాగః. *

ప్రకారః || అథషోడశధావిభాగవానన్యతరఃప్రకారః || తత్రనమస్తేరుద్రమన్యవత్సార్భ్య నమస్తక్షభ్య ఇత్యంతప్రథమోవిభాగః - రథకారేభ్యశ్చవ ఇత్సూపక్రమ్య నమస్తాయుధాయ చేత్యంతో ద్వితీయో విభాగః - సుధన్వనేచేత్సార్భ్య సహస్రాణి సహస్రశ ఇత్యేతద్వృత్త్యంతం తృతీయో విభాగః || ఇతి త్రయోదశమంత్రాస్సహస్రాణిసహస్రశిత్సార్భ్యనవమోదశమంత్రాః || తత్రతాప్యేయజాంపికాశకృత్సమతేనేత్యాది ఎతేచపూర్వైస్సహస్రత్రయోదశమంత్రాః - యేపృథివ్యామిత్యవశిష్టేవాక్యంపూర్వోక్తరీత్యాత్రీణ్యజాంపి త్రయోమంత్రాః - పూర్వంపూర్వోక్తైస్సహస్రేషాషోడశమంత్రవిభాగబోధాయన వచనంప్రమాణం తచ్చాపిప్రథమోపక్రమేనమస్తక్షభ్య ఇత్సాది ప్రథమజపాంగ హూమే స్వతంత్రహోమేన || షోడశాహుతయోభవంతి || ఇతిచతుర్థఃప్రకారః || అష్టాదత్వారింశన్తంత్రీ విభాగః. అథాష్టాదత్వారింశన్తంత్రీవిభాగాత్మకప్రకారః || తత్రప్రథమానువాకేపంచదశర్చఃపంచదశమంత్రాః || తత్రాష్టానువాకాఅష్టయజాంపి - కాశ కృత్సమతేత్యాదిత ఆరభ్య నవస్వనువాకేషు త్రయోవింశతిః || దశమేనువాకేద్వాదశచేతి ద్వాదశ. ఎతేచపూర్వైస్సహస్ర పంచత్రింశతీ - ఏకాదశానువాకే దశచణస్త్రీణ్యజాంపి - త్రయోదశైవం - పూర్వైస్సహస్రేషాష్టాదత్వారింశదతోజపాంగ స్వతంత్రహూమేచతావశ్య ఏవాహుతయః, ఇతి పంచమ ప్రకారః || అధైకొనసప్రత్యుత్తరశతమంత్రవిభాగయుక్తఅన్యశమః ప్రకారి || సచవినియోగః - ప్రకరణానంతరమేవ || తత్రప్రథమానువాకే పంచదశచణ ఇత్సాదివా గ్రంథేనదశికతః - అతశ్చ జపాంగహోమే ఎకొన సప్రత్యుత్తరశతమాహుతయః - ఇతివత్సఃప్రకారః || ఇత్యేకవారంనమకావృత్తౌమంత్రవిభాగ భద్రేన వట్సుఃప్రదశికాః || అథుచైకాదశిన్యాదిషు పూర్వోక్తపక్షసంఖ్యానావృత్తిభేదాంతసంఖ్యాభేదః ప్రదశ్యతే - నమకానామేకవారమావృత్తేదశాంతహూమప్రాప్తి రేవతాస్తి || ఏకాదశధావృత్త్యాత్తి కేరుద్రాభ్యేదిత్యతే - తత్ర

దశాంశహోమకతావ్యేతేధా విభాగపక్షద్వయాశ్రయణేన నిస్ర ఆహుతయః - నమకస్యైకాదశేతి పూర్వాభిస్సహ సప్తాశీత్యుత్తరం || తతోవసోధాఽరా - అష్టాదత్వారింశత్సంపూర్ణహోమపక్షేప్రతిరూపకం నిస్రస్తేనఆహుతయ్యతి శ్రయస్త్రింశత్ - రూపకాంతే చమకానువాకే నైకాహుతీ రిత్యేకాదశ. పూర్వాభిస్సహచతుశ్చత్వారింశత్ - అంతేవసోధాఽరా - షోధా విభాగాశ్రయణ పక్షేతు దశాంశహోమపక్షాహుతయః - తతోవసోధాఽరా - సమగ్రహోమేతు ప్రతిరూపకంపట్నడితిషడుత్తరావష్టిః - పూర్వోక్తరీత్యా - చమకానువాకాహుతయ ఏకాదశేనస్త సప్తత్యాహుతయః || అంతేవసోధాఽరా - షోడశవిభాగపక్షాంగీకారే దశాంశహోమేషోడశాహుతయో వసోధాఽరాచ - సంపూర్ణహోమేతుప్రతివారంషోడశ షోడశేతిపట్నప్త్యుత్తరశతమాహుతయఃపూర్వవ చ్చమకజ్యేష్ఠాదశశ్చేతి పూర్వాభిస్సహ సప్తాశీత్యుత్తరంశతం. తతోవసోధాఽరా - అష్టాదత్వారింశత్సంక్ర విభాగ పక్షాంగీకారేదశాంశహోమైకాదశేతిమిళిత్యైకోనచత్వారింశదేవ || తదనంతరంవసోధాఽరా || సమగ్రహోమ ప్రతిరూపక మష్టాదత్వారింశదిత్యష్టావింశత్యుత్తరాపంచశతీ భవత్యాహుతీనాం పూర్వవ చ్చమకాను వాకానామేకాదశేతిమిళిత్యైకోనచత్వారింశదుత్తరాణి పంచశతాని - తతోవసుధారాచ || ఏకోనసప్తత్యుత్తర శతమంక్రవిభాగపక్షాశ్రయణేతు దశాంశహోమ ఏకోనసప్తత్యుత్తరశతమాహుతయః - సమగ్రహోమేతు - ప్రతిరూపక మేకోనసప్తత్యుత్తరశతమిత్యేకసహస్రమష్టాదశాశ్చేకోనపష్టిశ్చైత్యాహుతయోభవంతి. పూర్వవ చ్చమకానువాకానామేకాదశేతి మిళిత్యైక సహస్రమష్టాదశాని సప్తతిశ్చతతోవసోధాఽరాతిరుద్రేతహుతి సంఖ్యా || అథరుద్రైకాదశిన్యా మాహుతి సంఖ్యా || అధైకవింశత్యుత్తరం శతం రూపకం భవతి || అతశ్చతాంశహోమోష్యతాఃశిష్ఠతే | అవకాశసంభవాత్ || యథాచశతాంశహోమస్తదా శతరూపకాణామేకరూపకావృత్యాహోమః - నతత్రాపి తేధాషోడత్యాది మంక్రవిభాగభేదేనానైక పక్షాస్సంభవెయః || తత్రత్రైవిభాగశతరూపకాణామేకరూపకావృత్యాతిస్రతహుతయః - చమకానువాకై రేకాదశేషోడశాహుతయః - అంతేవసోధాఽరాచ - శతాంశహోమపక్షపవషోధావిభాగాశ్రయణేతరూపకాణామేక రూపకావృత్యాపక్షాహుతయః - అవశిష్టైకవింశతిరూపకాణాంకృతేనమస్తైరుద్రమన్యవ ఇత్యాదిభిస్సృభీ రుగ్భిః ప్రాతరతితిసః - న మోరుద్రేభ్యో యేషుథివ్యామిత్యాదిభిఃపూర్వోక్తప్రకారయ్యుక్తైస్త్రిభిర్యజుభిః స్తిస్రతహుతయ ఇతిపూర్వోక్తాభిస్సహ ద్వాదశచమకానువాకై రేకాదశేతిమిళిత్యాశ్రయోవింశతిః - అంతేవసోధారాచశతాంశహోమపక్షపవషోడశభాగాంగీకారే రూపకశతస్యైకరూపస్యైకావృత్యాషోడశాహుతయః - అవశిష్టానారూపకాణామేకవింశతిః - కృతేప్రథమచైకాహుతిః పూర్వోక్తరీత్యా యజుషేకాహుతిః యజుషాపూర్వోక్తప్రకారేణసప్తత్యుత్తరశతమాహుతయః పునఃప్రథమాభిస్సృభీరుగ్భిః ప్రత్యేక మేకైకేతి తిస్రః - అంత్యైస్త్రిభిః పూర్వోక్తప్రకారయ్యుక్తైర్యజుభిః ప్రత్యేకమేకైకేతిస్రఇతి మిళిత్యాచతుర్వింశతిః || చమకానువాకై రేకాదశేతిపూర్వోక్తాభిరేకాంహుత్యా తిస్రతహుతయః సహ పంచవింశత్తతో వసుధారా శతాంశహోమపక్షపవ అష్టాదత్వారింశ ద్రూపక విభాగాశ్రయణే తస్యరూపకాణా మేకావృత్యాష్టాదత్వారింశ దాహుతయః | త్రిభావిభాగమాశ్రిత్యపునరేవ రూపకావృత్యా తిస్రతహుతయః || అవశిష్టపక్షాణాం కృతేప్రథమచైకాహుతిః - సమగ్రహోమేతి ప్రతిరూపకమేకేన యజుషా పూర్వోక్తప్రకారయ్యుక్తేనచైకాహుతి రిత్యేవం త్రిపంచాశత్ - చమకానువాకై రేకాదశేతిమిళిత్యా చతుష్షష్ఠిరంతేవ సుధారాచ శతాంశహోమపక్ష ఏకైకోన సప్తత్యుత్తరశతమంక్రవిభాగాశ్రయణే శతరూపకాణామేకరూపకా

వృత్త్యా ఎకొనసప్రశ్నశ్చరత మాహుతయః - త్రేధావిభాగమాశ్రిత్యపునరేకరూపకావృత్త్యా తిస్ర ఆహుతః - అవశిష్టరూపకాణాంకృతే ప్రథమాభిస్త్రిసృభీ రుగ్భిః పృత్యేకమేకైకేతితిస్రః అంత్యైః పూర్వోక్తప్రకారయుక్తైస్త్రైభిర్యజుభిః ప్రత్యేకమేకైకేతి తిస్రః ఎవంపూర్వోక్తాభిస్సహస్థాధికసప్రశ్నశ్చరతమాహుతయశ్చమకానువాకైరేకాదశేతిమిళితైర్వైకోననవప్రశ్నశ్చరతమాహుతయః రుద్రైకాదశిన్యా మేకాదశహోమపక్షాశ్రయణేత్రేధావిభాగాంగీకారేకవింశత్యుత్తరశతరూపకాణాం ద్వాదశరూపవికాదశోభాగః - ద్వాదశాహుతయః - ప్రథమచైత్యకాంత్యయా ద్విరితిసప్రశ్నశ్చరత రూపరైకైకేతి మిళిత్యా అష్టావింశచ్ఛమకాను వాకైరేకాదశేతి పూర్వాభిస్సహైకోనపంచాశత్ అంతేవ సోధాకారాద || దశాంశహోమవివక్షోధా మంత్రవిభాగే దశమాంశో ద్వాదశాంశో ద్వాదశ రూపకస్తేమ ప్రత్యావృత్తిపట్ | వడితిద్విసప్తతిరాహుతయః ప్రథమచైత్యకాంత్య యజుషాచైకేతి దతుస్సప్తః - చమకానువాకైరేకాదశేతి మిళిత్యా పంచాశతి స్తోవసోధాకారా - దశాంశహోమవివక్షోధామంత్రవిభాగే ద్వాదశ రూపకాణాం ప్రత్యావృత్తిమోడశయోడశైతి ద్విర్విధికనవప్రశ్నశ్చరతమాహుతయః - ప్రథమచైత్యకాంత యజుషా చైకాదశమకాను వాకైరేకాదశేతి మిళిత్యా పంచోత్తరం శతమాహుతయః అంతేవసోధాకారాద - దశాంశహోమవివక్షోధాచత్వారింశన్తంత్రవిభాగే ద్వాదశ రూపకాణాం ప్రత్యావృత్త్యాష్టాదత్వారింశదతి వట్సప్రశ్నశ్చరతరూపం దశతి భవత్యాహుతీనాం - ప్రథమయచైత్యకాంత్య యజుషాచాపరా - చమకానువాకైరేకాదశేతి మిళిత్యా నవప్రశ్నశ్చరతపంచశతి అంతేవసుధాకారాద - దశాంశహోమవివక్షోధాన సప్రశ్నశ్చరతమంత్ర విభాగే ద్వాదశ రూపకాణాం ప్రత్యావృత్త్యైకోనసప్రశ్నశ్చరతమితి ద్వే సహస్రే అష్టావింశత్త్యాహుతయః - ప్రథమచైత్యకాంత్యయజుషాచాపరాదమకానువాకైరేకాదశేతి పూర్వాభిస్సహద్వే సహస్రే ఏక చత్వారింశచ్ఛ - అథరుద్రైకాదశిన్యామేవసమగ్రహోమపక్షేత్రతాపిత్రేధామంత్రవిభాగవింశత్యుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకం తిస్రస్త్రిస్రస్సప్తతిత్రణిణివష్టిశ్చాహుతయోభవంతిసమగ్ర హోమపక్షవివక్షోధా మంత్రవిభాగ ఎఃవింశత్యుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకం వట్సడితి సప్తశతాని వడ్వింశశ్చాహుతయః సంపూర్ణహోమపక్షవివక్షోధా మంత్రవిభాగ ఏకవింశత్యుత్తరశత రూపకాణాం ప్రతిరూపకం మోడశే త్యేకసహస్రం నవశతాని వట్టింశత్యాహుతయః || సంపూర్ణ హోమపక్షవివక్షోధాష్టాదత్వారింశన్తంత్రవిభాగవింశత్యుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకమష్టాదత్వారింశదితి పంచసహస్రాణ్యష్టాశతాన్యష్టాచాహుతయః | సమగ్రహోమవివక్షోధాన సప్రశ్నశ్చరతమంత్రవిభాగవింశత్యుత్తర రూపకపంచశతానాం ప్రతిరూపకమేకోన సప్రశ్నశ్చరతమంత్రాంత్యవింశతిసహస్రాణి చత్వారింశతాని ఏకపంచాశదాహుతయః - సమగ్రహోమ పక్షేషు సర్వేష్వేకాదశరూపకాచ్ఛమకస్యభవతి - సర్వత్రచాంతేవ సోధాకారాద || ఇరుద్రైకాదశిన్యాహుతీసంఖ్యా || అథమహారుద్రాహుతీసంఖ్యా || తత్రైకోవింశత్యుత్తరస్యైకాదశభిగుణవికసహస్రం త్రీణిదశతాని ఏక త్రింశచ్ఛ రూపకాభవంతి - అత్రదశతాంశస్త్రయోదశరూపకః - రూపకాణామేకత్రింశదవశిష్యతే - శతాంశహోమ పక్షాంగీకారేతాపిత్రేధామంత్రవిభాగే శతాంశస్య త్రయోదశ రూపకాణాం ప్రతిరూపకం తిస్రస్త్రిస్ర ఇత్యేకోన చత్వారింశదాహుతయః | అవశిష్టానామేకత్రిశద్రూపకాణాం కృతే ఆచ్యాభిస్త్రిసృభీ రుగ్భిః ప్రత్యేక మేకైకేతితిస్రః || అంత్యైః పూర్వోక్తప్రకారయుక్తైస్త్రైభిర్యజుభిః ప్రత్యేకమేకైకేతి తిస్రః | అంత్యైస్త్రిసృభీ ర్యజుభిః ప్రత్యేకమేకవింశతిస్త్రైస్ర ఇతి మిళిత్యా పంచచత్వారింశ దాహుతయః | చమకానువాకైరేకైకాదశానువాకైర్వేకాదశేతి పూర్వోక్తాభిస్సహ వట్సంచాశత్ అంతేవసోధాకారాద ||

శతాంశ హోమపక్ష ఏవ షోఢామంత్రవిభాగే త్రయోదశరూపకాణాం ప్రతిరూపకం షట్పడిత్యష్టసప్త తిరాహుతయః ॥ అవశిష్టైకత్రింశద్రూపకాణాం కృతే ఆద్యాభిస్తిస్మభీరుగ్భిః ప్రత్యేక మేకైకతీస్రః - ఎవం మిళిత్యా చతురశీతిః పూర్వవచ్చమకానువాకై రేకాదశేతి పూర్వోక్తాభిస్సహ పంచనవతిస్తతో వసోధాకారాచ ॥ పక్షఏవ షోడశధా మంత్రవిభాగ త్రయోదశరూపకాణాం ప్రతిరూపకం షోడశేతి ద్వేతే అష్టచెత్వ్యా హుతయః ॥ అవశిష్టైకత్రింశతోరూపకాణాం కృతే పూర్వవచ్చమగ్నిస్తిస్ర అంత్యయజుభిః స్తిస్రైతివహః పూర్వవదేవ చమకానువాకై రేకాదశేతి మిళిత్యా ద్వేతే పంచవింశతిశ్చాంతేవసోధాకారాచ ॥ శతాంశహోమపక్ష ఏవ అష్టచత్వారింశన్మంత్రవిభాగ త్రయోదశరూపకాణాం ప్రతిరూపకమష్టాచత్వారింశదితి షట్పత్తాని చతుర్వింశత్యాహుతయోభవంతి ॥ అవశిష్టైకత్రింశద్రూపకాణాం కృతే ప్రథమాభి స్తిస్మభీరుగ్భిః ప్రత్యేక మేకైకతీస్రః - పూర్వోక్తప్రకార యుక్తై ర్యజుభిః స్తిస్రః పూర్వవచ్చమకానువాకై రేకాదశేతి పూర్వోక్తాభిస్సహైకచత్వారింశదు త్తరావట్టుతాహుతీనాం తతోవసుధారాచ - శతాంశహోమపక్ష ఏవైకొనసప్తత్యుత్తరశతవిభాగ త్రయోదశరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకొన సప్తత్యుత్తరశతమితి ద్వేసహస్రైకశతం సప్తవత్పాహుతయః - అవశిష్టైకత్రింశద్రూపకాణాం కృతే పూర్వవచ్చమగ్నిధమాభి రుగ్భిస్తిస్రః అంత్యయజుభిః స్తిస్రః పూర్వవదేవచమకాను వాకై రేకాదశేతి మిళిత్యా ద్వేసహస్రై ద్వేవశతే చతుర్దశవ - అథ మహారుద్ర ఏవ దశాంశహోమపక్షే ఏకసహస్రం త్రిణిశతాని ఏకత్రింశచ్చేతి రూపకాణాం దశమోంశవిక శతం త్రయత్రింశచ్చేతి భవతి - ఏకఏవ రూపకొవశిష్యతే - అత్రచ త్రేధామంత్ర విభాగే త్రయస్త్రింశదధిక నైక్యక శతస్య రూపకాణాం ప్రతిరూపకం త్రిస్తిస్రై ఆహుతయ ఏకొన చతుశ్చ త్యాహుతీనాం అత్రచమకానాం దశాంశో ద్వాదశరూపకోభవతి - తత్రప్రతిరూపక మేకాదశాను వాకై కాదశై కాదశమిళిత్యా త్రింశదుత్తరం శతమాహుతయః - ఎతచ్చ పూర్వాభిస్సహ పంచశతాన్యేక త్రింశచ్చ ॥ అంతేవసోధాకారా - దశాంశహోమపక్ష ఏవ షోఢామంత్రవిభాగ త్రయస్త్రింశదుత్తరశత రూపకాణాం ప్రతిరూపకం షట్పడితీన పుతతాన్యష్టనవతిశ్చాహుతయః - చమక ద్వాదశరూపకాణాం పూర్వవచ్చమగ్నిరూపకమేకాదశై కాదశేతి ద్వాత్రింశదుత్తరమేకశతం ఏతాశ్చ పూర్వాభిస్సహనవత తాని త్రింశచ్చాహుతయః ॥ తతో వసోధాకారాచ - షోడశమంత్రవిభాగ త్రయస్త్రింశదుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకం షోడశేతి ద్వే సహస్రై ఏకశతమష్టాంశశ్చాహుతయః - పూర్వవచ్చమక ద్వాదశరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశై కాదశేతి ద్వాత్రింశచ్చ పూర్వాభిస్సహైకాభి ద్వే సహస్రై ద్వేవశతే షష్టిశ్చాహుతయః - అంతేవసోధాకారాచ - దశాంశహోమపక్ష ఏవాష్టాచత్వారింశన్మంత్రవిభాగే త్రయస్త్రింశదుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకమష్టాచత్వారింశదితి షట్పత్తాని త్రిణిశతాని చతురశీతిశ్చాహుతయః - పూర్వవచ్చమక ద్వాదశరూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకాదశై కాదశేతి ద్వా త్రింశ దధికమేకశతం ఏతాశ్చ పూర్వాభి స్సహ షట్పత్తాని త్రిణిశతాని షోడశభవంతి - అంతేవసోధాకారాచ - దశాంశహోమపక్ష ఏవైకొనసప్తత్యుత్తరమంత్రవిభాగే త్రయస్త్రింశదుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకొనశతిశ్చతమేకొనసప్తత్యుత్తరమిళిత్యా ద్వాదశసహస్రాణి సప్తసప్తతిశ్చాహుతయః - పూర్వవచ్చమక ద్వాదశరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశేతి ఏకశతం ద్వాత్రింశచ్చ పూర్వాభిస్సహైకా ద్వావింశతసహస్రాణి షట్పత్తాని నవచభవంతి - అంతే వసోధాకారాచ - అథమహారుద్ర ఏవ సమగ్రహోమపక్షే తత్రాపిత్రేధామంత్రవిభాగ ఏకసహస్రం త్రిణిశతాం న్యేక వింశతిశ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకంతిస్ర స్తిస్ర ఆహుతయభి త్రిణిసహస్రాణి నవశతాని త్రినవతి శ్చాహుతయో

చమకన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాని చతుష్షట్పాహుతయః - అంతేవసోధాకరా ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవయో
 ధామంత్రవిభాగ చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతిరూపకాణాంప్రతిరూపకం షట్పడితి మి
 శిత్వాసప్తాశీతి సహస్రాణ్యష్టాశతాని షట్పత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ చమకన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రిం
 శచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైతిమిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చా
 హుతయః - ఏతాశ్చ పూర్వోక్తాభిస్సహ ఎకలక్షం ద్వేసహస్రేచత్వారి శతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి సప్తాశీతి
 శ్చాహుతయః ॥ అంతే పంచాశచ్చాహుతయః ॥ చమకన్యైక సహస్రంత్రీణి శతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకా
 ణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశైతిమిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥
 తతశ్చవసోధాకరా ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవ అష్టాచత్వారింశన్తంత్రవిభాగ చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యే
 కచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకమష్టాచత్వారింశత్సప్తలక్షాణి ద్వేసప్తశతాన్యష్ట షష్టిశ్చాహు
 తయః - చమకన్యైకసహస్రం త్రిణి శతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకమేకాదశైతి మిశిత్వా చతుర్దశ సహస్రా
 ణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ పూర్వోక్తాభిస్సహేతాస్సప్తలక్షాణి సప్తదశసహస్రాణి షట్ప
 తాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ అంతేవసోధాకరాచ ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవైకొనసప్తత్యుత్తరశతమం
 త్రవిభాగేచతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతిరూపకాణాంప్రతిరూపకమేకొనసప్తత్యుత్తరశత
 మితి మిశిత్వాచతుర్వింశతిలక్షాణిచతుస్సప్తతిసహస్రాణిత్రీణిశతాన్యేకొనత్రింశచ్చాహుతయః ॥ చమకన్యైక
 సహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకాణాంప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశైతిమిశిత్వాచతుర్దశసహస్రాణి
 షట్పతాన్యేకత్రింశశ్చసహస్రాణి నవశతాని త్రయోవింశతిశ్చాహుతయః - చమకన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేక
 కత్రింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైతి మిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశ
 చ్చాహుతయః ॥ పూర్వోక్తాభిస్సహేతాష్టత్పంచాశత్సహస్రాణి పంచశతాని చతుష్షష్టిశ్చాహుతయః ॥ అం
 తేవసోధాకరాచ ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవ యోధామంత్రవిభాగ చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారి
 ంశచ్చేతి రూపకం షట్పడితిమిశిత్వా సప్తాశీతిసహస్రాణి అష్టాశతాని షట్పత్వారింశచ్చాహుతయః - చమ
 కన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశైతి మిశిత్వా చతుర్దశ
 శసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ ఏతాశ్చ పూర్వోక్తాభిస్సహ ఎకలక్షం ద్వేసహస్రే చత్వారి
 శతాని సప్తాశీతిశ్చాహుతయః ॥ అంతేవసోధాకరా ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవ యోధాశధామంత్రవిభాగచతు
 ర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకం యోడశయోడశేతి మిశిత్వాద్వేలక్షేచ
 తు స్త్రింశత్సహస్రాణి ద్వేశతేషట్పంచాశచ్చాహుతయః ॥ అంతేవసోధాకరా ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవ అ
 ష్టాచత్వారింశన్తంత్ర విభాగ చతుర్దశ సహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూప
 కమేకాదశైకాదశైతి మిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ పూర్వోక్తా
 భిస్సహేతాస్సప్తలక్షాణి సప్తదశసహస్రాణి చత్వారిశతాని నవచాహుతయః ॥ అంతేవసోధాకరా ॥ సమ
 గ్రహూమపక్ష ఏవైకొన సప్తత్యుత్తరశతమంత్ర విభాగే చతుర్దశ సహస్రాణి షట్పతాన్యేక చత్వారింశచ్చే
 తిరూపకాణాం ప్రతిరూపకం ఏకొనసప్తత్యుత్తర శతమితి మిశిత్వా చతుర్వింశతి లక్షాణి చతుస్సప్తతిస
 హస్రాణి త్రిణిశతాన్యేకొనచింశత్యాహుతయః ॥ చమకన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకా
 ణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశైతి మిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి నవశతాని సప్తతిశ్చాహుతయః ॥ తతో
 వసోధాకరా ॥ ఇత్యతిరుద్రాహుతిసంఖ్యా ॥

—* నమకాదివిభజనపహోమసిధిః. *

గురులక్షణుశ్చ ద్భవ్యోయంయోజ్యశ్చక్త్యాద్యపేక్షయా॥ ఇతినమకరుద్రైకాదశనీవహరుద్రాతిరుద్రేషుమంత్ర
విచ్చేదప్రకార ఆహుతీసంఖ్యా విశేషశ్చ ॥ దశాంశహోమే స్థండిలకుండనిర్మాణవిధిః ॥ తతఃస్వల్పసంఖ్యాక
హోమస్థండిలం సమంతతోహస్తమాత్రం ద్విహస్తపరిమితం వాస్తుహోమానుసారేణ కల్పయేత్ ॥ అధికసం
ఖ్యాకహోమేతు కుండంచకల్పయేత్ ॥ తచ్చ నవగ్రహమథోహక్తప్రకారేణ స్కందపురాణే నవగ్రహమథే
కుండంహస్తమాత్ర శమంభవేత్ ॥ చతురశ్రమథోహస్తంయోనివక్త్రంశమేబలం । చతురంగుళవిస్తారామేబ
లాతద్వదుచ్చితా । హస్తంచతుషోణం అధోహస్తం అధఃఖాతమపి హస్తపరిమితం యస్యతతత్తథోక్తం ।
యోనివక్త్రంనక్షత్రమాణ లక్షణలక్షితా యోనివక్త్రస్య తత్తాదృశ్యేభిః । మేఖలాప్రమాణమాహ ॥ చతు
రంగుళవిస్తారేత్యాదితా- తద్వదుచ్చితా- గజోష్ఠసదృశీతద్వదాయతాచ్చిద్రసంయుతావితత్సవేషుచింతామ
ణౌ - విత్తిస్తిమాత్రయోనిసాన్నిప్తుప్తాంగుళి విస్తృతా । కూర్మపృష్ఠోన్నతామధ్యే పాశ్వర్యోశ్చాంగు
ళాచ్చితా ॥ గజోష్ఠసదృశీతద్వదాయతాచ్చిద్రసంయుతా । ఏతస్సవేషు కుండేషా యోనిలక్షణముద్యతే॥
మేఖలాపరిసవక్త్ర అశ్వశ్ఛదశసన్నిధా - విత్తిస్తిమాత్రేతి ॥ ఏతత్ప్రయోనైవైః ఘృకంషత్పుప్తాంగుళివిస్తృ
తేతి - షడంగుళివిస్తృతా సప్తాంగుళివిస్తృతా - తావతివ్యాఘామేతికల్పా - తద్వదాయతేత్యనేనదైర్ఘ్య
శ్రోతాతాంతరమాహ ॥ డక్ష్మలక్షణలక్షితా ॥ గజోష్ఠసదృశీ అశ్వశ్ఛపత్ర సదృశీవాయో నిర్భవతీశ్యధః ॥
ఇయంచయోనిః కుండస్య పశ్చిమదిగ్భాగేమేఖలోపరికార్యా ॥ మంటలక్షణం స్కంధపురాణే ॥ గృహస్థో
త్తరశ్రావేణమంటపంకారయేద్యధః । రుద్రాయకనభూమావా చతురశ్రముదక్ష్మవమ్ ॥ దశహస్తమ
థాష్టావాహస్తాఃకార్యావిధానతః । తస్య వ్యారాణిదత్వారికతవ్యానినిభవత్యైః ॥ ప్రాగుదక్షిణతాంఘ్రా
మంకారతమేద్యత్సలోనరః । ప్రాగుత్తరంసమాసాద్య ప్రదేశం మంటపస్యతు ॥ శోభనంకారయేతురండం
యోధాపల్లకుతాన్వితం । అథప్రకారాంతరేణకుండనిర్మాణవిధిస్తదైవ ॥ ద్విహస్తవిస్తృతంతద్వచ్చతున్న
స్తాయితంపురః - లక్షహోమేభవేక్షకుండంయోనివక్త్రం త్రిమేఖలం - పూర్వపశ్చిమయోర్హస్తవ్యయ
విస్తృతంవక్షిణోత్తరయోశ్చమహస్తాయతంచతుహస్తహేతంచతురశ్రంకుండంవిధేయమిత్యధః ॥ యోని
లక్షణంతప్రాగుక్తం ॥ ద్వరంగుళోచ్చితాకార్యాప్రథమామేఖలాబుధైః । త్రిరంగుళోన్నతాకార్యాన్వి
తీయాసముదాహృతా॥ఉచ్చాయవిస్తృతాభ్యంతర్యతీయాచతురంగుళా॥ వ్యర్థంగుళస్తత్రాస్తారఃపూర్వయో
రవివిస్తృతా॥ పూర్వయోద్వితీయత్యతీయమేఖలయోనిః॥ చతుర్హస్తకుండేమంటప్రమాణమాహ॥ అథా
పోషకహస్తస్యాన్యంటపాచ్చచతుర్ముఖః॥మాత్స్యేన్నరీరాంసంగమేదైవసురాదామగ్రతస్తథా॥సంగమేభూ
మిభాగేవవేదతాధిష్ఠితేనృప॥బుద్ధిగ్భిగురుడానైవ సాధకంఘామంపరీక్షయేత్ ॥ ఖనదైవత్రక్షకుండంచ
సుసఖంహస్తమాత్రకం॥ ద్విగుణంలక్షిహోమేద కొటిహోమచతుగుణం॥యుగ్మశోబుత్విజఃప్రోక్తః అష్టా
తైవేదపారగాః- కందమూలభలాహారాః చర్ధక్షిరాశినోపివ॥ ఆష్టావృత్తిజగత్సృజపలక్షణం॥ అత్ర ॥ యత్ర క
మాంతెవౌసనిర్వాహ్యంభవతి- తత్రయాన్ద్యుద్విద్భిః కమావేగేననిర్వాహ్యతి- తత్ర ఋత్విజోన్యజిత ॥
యద్యపిస్వత్వస్యోనిః॥యజమానేనైవకార్యః॥వేధాపిబహుకర్మకహోమేత్యాగత్యభిన్నకాలత్వేనత్యాగకాల
స్పష్టాతుమశ్యత్వాత్తోమోశక్రమివదేశతస్సృత్వాణుజనియద్రీత్యంచమనసినిధాయేదంయథాదైవత
స్త్వేతిస్వత్వవక్షేతాంబహుమాత్రాంస్త్వచంకృత్వాతతస్రంభద్వయోరపి - ఘృతధారాంతథాసమగ్రాముప
రిపాతయేత్ అత్ర వసుధారావంత్రాస్తమకనువాకాః - మంత్రాంతరాద్యపి ప్రాముతే॥ శాద్రవం

వైష్ణవంరౌద్రమైందవం - మహావైష్ణవసంసమ్యక్ జ్యేష్ఠం రామచ పాతయేత్ || ఇతిస్థంఢిలకుండనిర్మాణవిధిః ||

అథబోధాయనోక్తపంచాంగరుద్రన్యాసవిధిః || పంచాంగరుద్రశబ్దస్యచాయమధః || పంచసకారా
అంగన్యాసాంత్యస్తీకపంచాంగరుద్రః - ఏవంషడంగరుద్రః || తత్రపంచాంగన్యాసేషశిఖాద్యస్వాహం
తమేకత్రింశదంగన్యాసః - ప్రథమః || మూర్ధాఽది - అంతఃకళాంగన్యాసోద్వితీయః - పాదాదిమూర్ధాం
తం పంచాంగన్యాసస్తృతీయః - గుహ్యదిమస్తకాంతంపంచాంగన్యాసశ్చతుర్థః - హృదయాద్యస్త్రాంతంపం
చాంగన్యాసః పంచమః - ఎవంపంచాంగన్యాసః - ప్రజననాదిసర్వాంగపర్యంతః షడశాంగన్యాసః ||
అయంచషష్ఠోన్యాసః - పూర్వోక్తపంచప్రకారన్యాససహితః పంచాంగరుద్రః షట్ప్రకారసహితః షడంగ
రుద్రః || అథాతఃపంచాంగరుద్రాణాం న్యాసపూర్వకజడహోమాచనాభిషేకవిధింవ్యాఖ్యాన్యామో -
మహాన్యాసఖండవత్ - యాతేరుద్రదేవశిఖాయాం - ప్రముంచధన్వనభిత్వస్త్రం - యవితావంతశ్చేతిదిగ్బంధః -
సంసమోభగవతేరుద్రాయేతి నమసాకరంన్యసేత్ || ఓంకారంమూర్ధ్నివిన్యస్య ముఖేతత్పురుషంన్యసే
త్ - ఈశానంమూర్ధ్ని - శివః || హంసహంసేతి || శివః || ఈశానంమూర్ధ్నివిన్యస్య దిత్వస్థాయమధః ||
ఎవంకృతేహంసోనామహంసభితి ప్రసిద్ధస్యదాశివోభవేత్ || త్రాతారమంద్రం త్వంనో అగ్నే - దితువిన్యస్య ||
ఎవమేవాత్మనిరాదీకరణంకృత్వా - త్వగస్థిగతైః - జ్వలంతంపశ్యంతు - మనోజ్యోతిరబోధ్యగ్నిస్యభిమంత్యై
ఆత్మరత్నాకరణవ్యా || శివసంకల్పగం - హృదయం - పురుషసూక్తగం - రథంకవచం - శతరుద్రీయమిత్వ
స్త్రం - పంచాంగగంసకృజ్ఞపేత్ - అష్టాంగంప్రజమ్న - అథాత్మానగంఎవం ధ్యాత్వాతతస్సమ్యక్తతోదేవయాజన
మారభేత్ - ఇతిపంచాంగరుద్రన్యాసవిధిః || అథరుద్రాభిషేకవిధిః || అభిషేకపూర్వోక్తన్యాసాలభిన
నుచ్ఛేయం తే - అథాతోరుద్రస్నానాచనాభిషేకవిధిం వ్యాఖ్యాన్యామో - స్థాపయేత్ || ప్రజననేబ్రహ్మ
శివతు - వాయుస్త్రివృతు || తతోబహిస్సవతో - స్త్రివృతు || సర్వేష్వంగేమ - వృతు || మాగ్ంరతుంతు
అగ్నిమేవాచిశ్రితభితి - ఆత్మానం ప్రత్యారాధయేత్ - ఆరాధితోమనుష్యైస్తు - మాంగృహణ మహేశ్వ
ర || త్య్రంబకంయజామహ - ధయేత్ || తత్రమంత్రాః - అగ్నిమేవాచిశ్రిత ఇత్యాదయః || ఎవమంగా
సంస్మృష్ట్వా || అధైవంగంథాదిభిరాత్మానంప్రత్యారాధయేత్ - రుద్రయాక్షో జీవాత్మానంస్వశరీరేపి యతే
త్యదః - తత్రావాహనమంత్రః - ఆరాధితఇత్యాది - ఆరాధనవ్యతిరిక్తతరోపచారేత్రియంబకంయజామ
హభిత్వయంమంత్రః - అత్రనైవేద్యమపిమానసంపరికల్పయేత్ || ఎవమాత్మయాజనేన తత్ర శివయాజనప్ర
కారమాహ || ఆత్వావహంతు - హవ్యాణశర్వం || ఇత్యావాహ్య || సంస్థాపితేత్యావాహనం - సద్యో
జాతమిత్యాసనందదాతి || సద్యోజాతాయనైవ మోనమభిత్వావాహనందదాతి || భవేభవేనా - పాద్యంద
దాతి || భవోద్భవాయ - మనం || వామదేవాయ - అబ్లిం - దదాతి || ఆపోహిష్మేత్యాద్యాః || అథాద్భిస్తపక
యతి || భవం దేవంతపకయమి - మహాంతం దేవంతపకయమితితపకయిత్వా || జ్యేష్ఠాయనమః - వస్త్రం ||
కాలేనైవేద్యంసమపకయమి || అధైభిమంత్రైః పౌవుప్సేజిదదాతి || భవాయదేవాయనమః - మహాతే
వేవాయనమః || అథాఘోరతనూరుపతిష్ఠతే || అథాస్యాఘోరతనూతిత్యస్థాయమధః || అథపూర్వోక్త
పూజాసంతకసమ్యరుద్రస్యాఘోరతనూఘోరరాదిశరీరాణ్యుపతిష్ఠతే - కేనాఘోరేభ్య ఇత్యాద్యనువాక
సయేణ తేచానువాకాఅగ్నేప్రదశ్యకయిష్యమాణాపిసౌకర్యార్థమత్రలిఖ్యంతే || అథాఘోరేభ్య ఇత్యాది ||
దశంతరకృత్యమాహ || అథోరస్యహిరణ్యేనమూర్ధ్నికలశేనసంతతంధారాభిషేకేన్ద్రునా సపేషా
యవాదేతుర సేనవా ఆశ్రుర సేనతదభావాదుదకేనవా నమస్తేరుద్రఇత్యేకాదశానువాకానా మగ్నాన్యా

అత్యంతాదానానాకా - ఉత్తమారాధనే - తత్సత్త్వం - సంతతభావము - సంతతపదంసహస్రకతి
 శాభిషేకస్యాప్యసంపాదనం - ఎతదేవభూమిదిస్సానానాభ్యుచ్యతే - అతస్సత్త్వం - ధాయాపిపూర్వోక్త పం
 చాంగన్యాసాదికం కార్యం - సర్వేషాంపారభిత్వాది - సర్వేషామభిలక్షితసమకావృత్తివిశేషాణాంపాత
 సహపాతే త్తరారాధనేనపునరారాధయేత్ - అభిషేకానంతరం దేవంపునః పూజయేత్ || పునరారాధ
 యేదుత్తరారాధనమితి వారే ఉత్తమారాధనాభిషేకానంతరంపూజాంపునః పశ్యాదాగ్రాధయేత్ || కుర్వీ
 తేత్యధః || ప్రథమపూజాపేక్షయా నత్వభిషేకాదిమప్రోక్తమిత్థంపసంహరః || ఉత్తమారాధనం - తదేత
 ద్విధానమిత్థం - అధునాన్యాధివిమోచనాథాన్యఅభిషేకముణివిశేషంపదశ్చయన్నధికారిభద్రాభిన్నా
 నిఫలానిదశయంతి - తేనాభిషిక్తనాదకన అక్షభ్యామిత్యనువాకేల్లింగాభిశ్చ పాదాత్సంఘ్నప్రేషాపక్ష
 యార్థేవ్యాధివిమోచనార్థే జీవితార్థే శ్రీకామశ్శాంతికామః - పుష్టికామోమోక్షార్థే చకుర్యాత్ || ఏవం
 కువంత్సిద్ధిమాప్నోతి - ఆచార్యానుదక్షిణాందదాతి - దశగావస్సవత్సస్వణం విభూషితాముషభైకాదశ
 తదల్పవీశాంగాందద్యాదిత్యాహుగవాన్సోధాయనః - అక్షిభ్యామిత్యనువాకోగప్రతిమదాన విధేరంత
 దశశివః - అపొహిష్మేత్యాదయశ్చాల్లింగాముచ ఆశ్వలాయన ఘోషశాంతోపదశితాః || ఇతిరుద్రాభి
 షేకవిధిః || అథరమకాంగన్యాసమంత్రాణాం ఋషిదేవతాచ్ఛందాన్ || తత్రావకం || యాతేరుద్ర సమస్తు
 శ్చాయనమోవః కిరికేభ్యోసున్వంతమయజమానం మనోజ్యోతిర్యమాయస్సాహేత్యేషాం ఆగ్ని రస్తిన్తహ
 త్యణవే సపాశ్రుశో నీలగ్రీవః ఇతిద్వయోనామోగణస్యేతిచైవమవాసాహంసచ్చుచివత్సవో అగ్నే ఇత్య
 నయోవామదేవః || త్రియంబకంయజామహాఆనోనియుద్ధిరిత్యనయోవశివః || మానస్తోత్రమస్తేఅస్తాన్
 యుధాయనమోశ్వినే నమో అస్తు నీలగ్రీవాయేత్యేషాం భగవానవతత్యధనుః ప్రముంచధన్వన ఇత్యనయో
 నానారదోయేతీథానియేథూతానాంయేపధాన్యవీతావంతశ్చేత్యేషాందేవః || సవ్యోజాతాది పంచాను
 వాకానాం తామగ్నింసఃపుతనాజితమితి ద్వయోశ్చసాహితీదేవతాగ్ంఉపనిషదోనమోహిరణ్యచాహవ ఇ
 త్యస్య మంచూకౌ హిరణ్యగభోయః ప్రాణత ఇత్యనయో హిరణ్యగభో మిథువృతుశివతమేత్యస్య దై
 రాజోజాతవేదసఇత్యస్యాశ్చహగ్నేత్వంపారయాగ్నేత్వనయోరగస్త్యో విశ్వానివోఇత్యస్యావశుశ్రుతోమానో
 మహంతమిత్యస్యాదేవతాః || ఎవతే రుద్రభాగస్సుగంసః పంధామిత్యనయోరద్భ్యుస్సంభూత ఇత్యనువాకస్య
 బ్రహ్మజజ్ఞానం యాతేఅగ్న ఇత్యనయో శ్వేదేవా అధ్యవోచదిత్యస్యాః కణ్వస్త్రాతార మంద్రముపశ్వాస
 యేత్యనయోగగస్తత్వాయామిత్యస్యాశ్చున శ్చేభావయం సామేత్యస్యబంధుస్సుబంధు శృతబంధుశ్చతమీశా
 నమిత్యస్యారాహుగణో రుద్రదేత్యస్యాగాధః స్యోనాపుధివీమహీద్యౌరిత్యనయోమేధాతిథిరబోధ్యగ్నిరిత్య
 స్యాధుగగఃస్మిరో మూర్ధానమిత్యస్యా విరూపోమమాణిత ఇత్యస్యా వాయుజాతవేద ఇత్యస్యా ప్స
 యంధూబ్రహ్మ || యజ్ఞాగ్రతః ఇతిసూక్తస్య శివసంకల్పం సహస్రశిషేత్యేష్వాదశదశస్య సూక్తస్య ప్రజా
 పతిః | యోదశదశస్యసచిత్త్యస్యనారాయణః ఆశుశ్శిశానఇత్యనువాకస్యాప్రతిధః | సత్వమగ్నేరుద్రఇత్యను
 వాకస్య హవ్యవాహిత్యావకం || అథచైవతం || హగ్ంస్సశ్చుచివదిత్యస్యా సూర్యోమానస్తోత్రే నమస్తే అ
 స్తాయుధాయయాతేహేతిరిత్యస్య భగవాన్ హిరణ్యగభోయః ప్రాణత ఇతి శంభుస్త్రాతారమిత్యస్యాశ్చ
 శుశానఇత్యనువాకస్య దేంద్రశ్చేత్యధ్యాం బృహస్పతిస్త్రయోదశ్యాః కణ్వస్త్వో అగ్న అబోధ్యగ్నిరగ్నే
 నయయాతేఅగ్న ఇత్యగ్నిః || సుగన్నంపంధాం యమాయస్వాహేతి యమోసున్వంతమితిఋణిస్తత్వాయా
 మితివరుణఆనోనియుద్ధిరితితాం మనోజ్యోతిర్యసోనివృహా మూర్ధానం జాతవేదా ఇతి దైశ్వానరో

మమూణీతివమూదయో లింగోక్తయజ్ఞాగ్రత ఇతి సూక్తస్య నమస్సహస్రశీర్షేత్వస్య సూక్తస్య జగ్భుదీ
జం పురుషో నారాయణోవా అధ్యస్సంఘాత ఇత్యనువాకస్య నారాయణో మహేద్వారితి వ్యాఖ్యాపృథివాన్
ఉపశ్వాసయేతిరథోదూదభయశ్చావశిష్టానాం రుద్రస్త్రియంబకమితి మృత్యుంజయ రుద్ర స్వమగ్నేరుద్ర ఇ
త్యనువాకస్యాగ్నోత్తకౌ రుద్ర ఇతి చైవతం || అథద్భందః || శాంసశ్శుచిషడితిత్రై త్రిరీయతేవిజగతీ || ఘాన
స్త్రాకేమానో మహంతంతమిశానం త్వమగ్నే రుద్రమిధుశ్శమేతిజగత్ప్ర్యో || సద్యోజాతమితిబృహతీ || హిరణ్య
గభోజాతవేదసే తామగ్నివనామగ్నేత్వంపారయ విశ్వానినః పృతనాజితంత్రాతాగింత్యంవత్సుగన్నల
సూన్వంతం తత్వాయామి ఆనోనియ్యురన్తే రుద్రామనోజ్యోతిరబోధి మూర్ధానంమమూణితే జాతవేదా
యజ్ఞాగ్రత ఇతి సూక్తం సహస్రశీర్షేత్వతాశ్వలాయన మతేచాపస్తంబానుమతాస్త్రిసోద్భవ్యస్సంఘాత ఇ
త్యాశుశ్శుశానఇతిసూక్తమాశ్వలాయన పారే బ్రహ్మజిజ్ఞాస ముపశ్వాసయాగ్నేనయ ఇత్యేతాస్త్రిష్ట్యభో మి
ధుశ్శమేతి పంచపదా స్త్రిష్ట్యవ్ జగతీశానస్వకవిద్యానామిత్త్యనువాకౌవయంసోఽసోనా వృథివిద్యారితి
గాయత్రీఃయాతేఅగ్నిత్యతిశక్వరీ || అథశిష్టారుచోఽమృతభో యాతేరుద్రాఘోరేఇతి స్వరాడనుష్టుప్ ||
శిష్టానియజాంషి || ఇతిచ్ఛంపః || ఇతి నమకాంగన్యాస మంత్రాణాం వృషి దేవతావృందాంసి || అథనమకాం

—* అథ నమకాంగన్యాసమంత్రాః *—

గన్యాసమంత్రాః || యాతేరుద్రదేతి శిఖాయామస్మిన్మహే యాతేహేతిరిత్యుపబాహ్వాః || ఉపబాహుమూ
ణిబంధోపరిధాగః || యేతీథాః సీచిచహస్తయోః- యేథూతానామితి గుహ్యే- జాతవేదస ఇత్యగ్నేత్వం పా
రయేతి విశ్వానినఇతి పృతనాజితమిత్యేతైరపానేమానోమహంతమిత్యుక్తోః || యంతావంతశ్చేతిః గృంధః ||
ఇతి దిగ్బంధసహిత నమకన్యాసః || తత్ర ఓన్నమో భగవతే రుద్రాయేతి నమసాగరంన్యసేత్ || ఇతి శూ
యతే || అస్థాయమేకోథః || నమసాగరమంత్రంపూర్వోక్తం పఠిత్వా నమసాగరంకర్తవ్యః || అథాన్యో
థః || నమసాగరంన్యసేత్ || పూర్వోక్తమేకమంత్రం వత్సమాబ్రవణారేణ నమోంతంన్యసేతి || శద్యథా ||
ఓంమూర్ధ్నేఽగ్నేనమఇత్యాది || యంపాతాభ్యాంనమఇత్యేతంన్యసేత్ | అథాపరః ప్రకారః || ఇత్యేభిరక్షరైః-
క్రమేణ మూర్ధాంతం తత్తత్పదేనన్యసేదితి || శంస్సృజేదితి | అత్రచాయంక్రమః || పూర్వోక్తదిగ్బంధన్యాససహ
ితన్యాసం విధాయ- ఓంనమోభగవతే రుద్రాయేత్యుచ్చార్యప్రణమ్య మూర్ధ్నేఽగ్నేనమఇత్యాదిన్యాసంతాకు
ర్వార్యత్ || అయంద్వితీయోన్యాసః || అథాన్యోన్యాసః || సద్యోజాతమితిపాదయోః- వాచదేవానునమఇత్యారు
మధ్యే || అథూరేభ్యఇతి హృదయే- తత్త్వరుషాయేతి ముఖే- ఈశాన ఇతి హంగకాంశేతి మూర్ధ్నిక- ఇ
త్యతీయోన్యాసః || అథసంపుటం కుర్వీత్ || ముద్రితాంబలిప్రదక్షణం సంపుటికరణం || తచ్చవత్సమాజంతైవంకు
ర్వార్యత్ || త్రాతారమంద్రం త్వన్నోఅగ్నే సోనావృథివీతి | ఇతిసంపుటికరణమంత్రాః || అథేంద్రాదినమసాగ
రః || అత్రాపి పూర్వోక్తమంత్రాయేషగ్రహ్యః || సంపుటికరణేనమసాగరే చంద్రాది ప్రకాశికాగ్రహ్యః ||
ఇతిపూర్వోక్తావన మంత్రాగ్రహ్యేఇతి నియమః || అథగుహ్యోద్యభిషంత్రణం || అయమేవచతుర్థోన్యాసః ||
మనోజ్యోతిరితిగుహ్యే- బహోభ్యగ్నిరిత్యుదశే- మూర్ధానమితి హృదయే- మమూణీతిముఖే- జాతవేదా
ఇతిశిరసి- ఇతిచతుర్థోన్యాసః || ఇదమేవ గుహ్యోద్యభిషంత్రేణ ఇత్యాశ్రయోచితా వ్యవహర్యతే || ప్రవచం
శివసంకల్పన్యాసః || తత్రశివసంకల్పసూక్తం || యజ్ఞాగ్రతోదూరముపైతిత్రైవం జ్యోతిరేకం తత్త్వే మనస్సివసంక
ల్పమస్తు || యేకగ్నో- వ్యవసో- యదభూషణం- తస్మైమనస్సివ || యస్మిన్జ్యోతిశముచేతో యస్తాన్న తస్మై మ
నస్సివసంకల్పమస్తు || మునేనం భూతం- యేనయస్మిన్జ్ఞం మస్తు || యస్మిన్మూదః- యస్మిన్గ్నిత్వగ్ం- తస్మైమనః-

మస్తు || సుషారథి-హృస్పతివంత-స్తు || ఇత్యోశత్సూక్తం పరిత్యాహృదయా యనమ ఇతిహృదయే || సహస్ర
 శీషేతిసూక్తం పరిత్యా శిరసేస్వాహేతిశిరసి || ఎతచ్చ సూక్తం గణహోమ ప్రకరణేదశితం తచ్చాప్తా
 దశశణం యోడశశణం వా || ఉత్తరనారాయణం || అద్భ్యుస్సంభూత ఇత్యాది || అనేనసూక్తేనశిఖాయోవవట్ || అ
 థాప్రతిరథం || ఆశుశ్శుశాన ఇత్యాది || అనేనక వచాయహం || ఇతికవచం || అథ శతరుద్రయం || త్వమగ్నేరు
 ద్రస్తవమగ్నేరుద్ర ఇత్యనువాకౌ || అనేనాస్త్రియపథిత్యస్త్రం || ఇతి శివసంకల్పాద్విన్యాసః || అయంపంచ
 మోన్యాసః || అథవక్ష్యమాణమంత్రైరప్యం గంప్రణామః || అథాభిషేకేష్యోన్యాసః || సచాభిషేక విధానవి
 వప్రసాక్ష్విపంచితః || ఎవం న్యాసవిధిం కృత్వా తతో యజనమారభేత్ || యజనంజపఃపూజాహోమశ్చ || అథ
 నమకస్యాపాద్యభిధియ్యతే | తత్రపూజామముకదేశే అముకకాలే నమకజపం రుద్రజపం రుద్రైకాదశీజపం
 మహారుద్ర జపం వాకరిష్యే || తథానమకాద్యవ్యతమేనాభిషేకం వాకరిష్య ఇతి సంకల్పయేత్ || పరబ్రహ్మ
 తశ్చేత్తత్రురిష్యామి త్యభిపిత్ || తతశ్చాంగన్యాసాంతర మాపాదీజానీయాత్ || తద్యథా || అథ నమ
 కానువాకానా మృషీ దేవతాచ్చం దాంస్యపక్రమిష్యామో నమస్తైరుద్రయా తెరుద్రైత్యనయోః కాశ్యపోయా
 త ఇమరిత్యస్యాత్రేయో యామితి ద్వయోగౌతమో ధూమ్రమోవాధ్యవోచ దిత్యస్యాః కణ్వ అసోయస్తామ్ర
 ఇతిద్వయోః కశోమరుర్వా - నమో అస్తు నీలగ్రీవాయ యాతే హేతిరితి తృతీయ పంచమ వష్టాప్తమాను
 వాకానాం నవమానువాకే నమోవః కిరికేభ్య ఇతి యావన్తానస్తాకే పరిణో రుద్రస్య త్యేషాం భగవాన్
 తృతీయానువాకస్య దేవోవా నవమానువాకే శిష్టస్యాగ్నిః ప్రముంచ ధన్వన ఇతి తిస్రః || సహస్రాణి సహస్ర
 శేత్యాసాం నారదో ద్వితీయానువాకస్య సహస్రాణి సహస్రశ ఇతిచతస్మాదాంచ దువాకాః || సప్త
 మానువాకస్యసోమః || ద్రాపెఅంధసోవికిరిచైత్యనయోః పులిస్త్యో యాతెరుద్ర శివత్యస్యాస్కంద ఇమాగ్ం
 రుద్రాయేతి ద్వయోర్మాకం డేయో మానోమహంత ఇత్యస్యా దేవరాజో రాత్ర ఇత్యస్యా వైయ్యత్రా మి
 ధుష్ట మేత్యస్యా వైరాజో యేవృక్షే త్యారభ్యాసమాప్తే దేవల ఇత్యుపయః || అథదేవతాః || అసో యస్తామ్ర
 ఇతి ద్వయోరాదిత్య రుద్రా యాతెరుద్రైత్యస్యాస్కంద రూపీరుద్రోమానోమహంతమిత్త్యస్యా నందీశ్వరాత్మ
 కో రుద్రోయాత ఇత్యధ్యవోచన్నమోఅస్తునీలగ్రీవాయేత్యాసాం చతుర్థ పంచమ వష్టానువాకానాం ఆ
 రాత్రేమిధుష్టమేతి ద్వయోశ్చ శంభుర్మాస్త ఇతి తిస్మాదామవ్య మానువాకస్య నవమానువాకే నమోవః
 కిరికేభ్య ఇత్యతః ప్రాక్ మానస్తాకే పరిణయ ఇత్యేతేషాం భగవానవశిష్టానాం రుద్రఇతి దేవతాః || అథచ్చం
 దాంసి || అసోయస్తామ్ర ఇత్యస్యద్రాపే అంధస ఇత్యస్యచాస్తారపశ్చిరసోయోవసపకతీతి వట్పదాజగతీ ||
 ఇమారుద్రాయేతిచతస్రోజగతీ అరాత్ర ఇతి తిస్త్రిమృభో మిధుమృమేతి పంచపదాత్రిష్టువ మహాబృహతీ
 అవశిష్టాబుచోనుష్టుభో యాతెరుద్రేతి స్వరాట్ || త్రివృదనుష్టుబధ్యవోచ ఇత్యనుష్టువ్ త్రివృద్వాశిష్టా
 నియజాంసి || తత్రాపరో విశేషోద్వితీయాద్వష్టానువాకేషు అత్ర క్రమేణ మహాగాయత్రీ బృహత్సృష్టి గితిప్ర
 థమద్వితీయాత్మతీయేషు తతోద్వయోమహాహవిరాణ్మహాపశ్చిరత్రద్వయోమహాహనుష్టువ్ || ఇతిచ్ఛందాంసి ||
 ఇతివిశేషతోనమస్కుర్యాదితి || అథసామాన్యతస్సకలస్యాపి నమకసమదాయస్యాగ్నికాండంతఃపాతిత్వాద
 గ్నియుషిః || రుద్రో దేవతా || మహావిరాట్కుండః || అథవాభగవాన్యుషిః-శంభుదేవతా-చ్ఛందోమహావిరాడేవ-
 అథదమక సమకానువాకానామగ్నికాండయుషిః-ఆద్యాగాయత్రీ-అగ్నావిష్ణవేశిష్టంయజుః యోజాదయోన్నా
 దివిశేషా దేవతాః || జపేనియోగః || హోమక్రియమాణే వినియోగఇతివాచ్యం || అథ త్రైత్తిరియశాఖానుసా
 రేణ నమకానువాకాః ప్రబృశ్యంతే- నమస్తైరుద్ర-నమో హిరణ్యబాహవే నమస్సహమానా యేత్యాదయ

శ్చమకానువాకాః అగ్నివిష్ణుశైవ్యవ్యమిత్యాదయ ఏకాదశః || అథ నమకేచావాంతర వాక్యానాం ప్రయోగః || భాస్కరాదివినిదికప్త భాష్యదృష్ట్యాభిధాన్యతే | నమకాశ్రితమంత్రాణాం ప్రయోగః ఫలగోచరః || నమస్తైరుద్రభిత్వస్యాః పునశ్చరణసిద్ధయే | ప్రాజాపత్యంచరిత్యైవం జపేత్ మంత్రమమంతతః | ఏకాదశ సహస్రాణి తస్మిన్ కాతే నిరంతరం | ప్రదక్షిణనమస్కారౌ కుర్యాదీశస్యమంత్రతః || నిరంతరమితి నిత్యకర్తా విరుద్ధే- నిశేధాదివ్యతిరిక్తవకాలభిత్వభేదః || మంత్రతథాతి నమస్తైరుద్రమన్యవ భిత్వనేనైవమంత్రేణ ప్రతిదినం ప్రదక్షిణనమస్కారౌ జపావిరోధికాతే పంచాష్ట్యవష్టావింశతిరష్టోత్తరశశంవా కుర్వీతేత్యభేదః || ఎవంచ కృత పునశ్చరణాభవతి || ఎతచ్చ కర్మహవిష్యోగినా కల్పవ్యం || హవిష్యోగిస్సంచోత్తర మంత్రేచాపి సమానం - తథానిత్యకర్తాదికమపి పునశ్చరణ సిద్ధస్య దక్షిణామూర్తిః సన్నిధౌ || ఏకాదశ సహస్రాణాం జపాత్సవాః ఘనాశనం | తతోలక్షజపాత్సప్తజన్మవాపంప్రణశ్యతి || తత్ర గృహ్యవిధానైవ స్థాపయిత్వా హుతాశనం | పాయసంశ్రవయిత్వాజ్యయుక్తంతజ్జహుయాద్ధవః || దశాంశసంఖ్యయాపశ్చ తస్మాద్దేవం ప్రపశ్యతి || తత్రైతి దక్షిణామూర్తిః సన్నిధౌ || సవతోరత్నిమాత్రేణ కుండంకృత్వాథవావకం | సంస్థాప్యజహుయాల్లక్షం కాపిలన్వైవసపిశా || గాణాపత్యంసలభతే మంత్రేణానెనవ్రత | అభైతదవచాయా రాజాలస్య తేఫలముత్రమం || పునశ్చరణసిద్ధేన శుచినాప్యగ్రజన్మనా | కారయేదవశంసంలింగ తతోలింగస్యదక్షిణే || అగ్నికుండంబిభావాధుమధిత్వాగ్నిసంధాయద | అగ్నివత్త్వపయేత్తత్ర సపిశావావ్యంచ తండులాక || శమిసమిధభిత్వేతత్ప్రత్యేకంజహుయాద్ధవః | సహస్రాణ్యత్రతత్సంఖ్యా జపోదేవస్యసన్నిధౌ || దేవాలయేస్యతత్సంఖ్యాః ప్రదక్షిణవక్రియాః | తాండవంతనుయాదీశ సమిపేవానమస్కృతిః || భవేత్తస్యైవ పునతస్సహస్రాక్షకసంఖ్యయా | ఎతైశ్చకమభిస్తస్య ప్రసన్నోభగవాన్సప్తేత్ || అకణకృష్టేధనుషిజ్యలంతీం దేవీమఘంభాస్వతినందధానం | ధ్యాయేన్మహేశంమహానీయజేవం విద్యాయుతంయోధతనుం యువానం || ఇతినమస్తైరుద్రమన్యవ భిత్వస్యప్రయోగః || అథయాతఇమరిత్యస్యప్రయోగః || దినానిద్వాదశైవామంపక్వభోజీజపేన్మనుం | అనిషిద్ధేషుకాలేషు పునశ్చరణసిద్ధయే || వినియోగ్యంభవేద్యోగ్యస్తతస్తస్త్రిన్నకామనా | తిలతండులసంవిశ్రం పావకంబుజకసరం || ఏకాదశసహస్రాణి జహుయాదన్నసిద్ధయే | రాజారాష్ట్ర సముత్పన్న దుభిక్షసోప్రశాంతయే || కారయేద్విప్రవశ్యోగి హూమంలక్షాసంఖ్యయా | స్వాగ్మహవిస్మత్రచరుం గుడయుక్తేనవిశ్రీతం || ధ్యాయేద్దేవంసస్మితం స్యందనస్థం దేవ్యాసాధకం తేజసాదీప్యమానం | ఇష్టిష్వాసాలంకృతాభ్యాం కరాభ్యాం శూగాకాం మూయమానంసురౌఘైః || ఇతియాత ఇమరిత్యస్యప్రయోగః || వాసరత్రితయంయావచ్ఛింతరజవాత్పరంసత్త్విః మావిరోధేన పునశ్చరణవాన్సప్తేత్ || తతఃప్రయోగయోగ్యస్యాద్యధానాశాంతికమకా | గోవ్యేహస్తమితంకుండం నిర్మాయాధహుతాశనం || మధిత్వాత్రత సంస్థాప్య జహుయాదయుతాహుతీః | వైకంకః అవాగూగఃస్యమిధోమధుసపిశా || అత్రాస్తథాహవిః పోక్తాగవాంశాం కకమణి || సమిక్షయాషధూకస్యసపిశావాం జపద్రవైః | అథాపరిప్రకారోయం గవాంవైశాంతికమణి || కల శేతీకజంవాథః కృష్ణగంధాదివాసితం | విప్రవర్యాజ్జపిత్వాథ మంత్రంలక్షాసంయుతం || పోక్షయేద్వాభవేచ్ఛాంతిస్సవాకరిష్ట నిమాదనే || స్నేహాననంచంద్రకళావతంసం గంగాధరం శైలసుతాసహాయం | త్రిలోచనంభస్మభుజంగభూషణం భ్యామేత్పశూనాంపశిమిశితారం || ఇతి యాతేరుద్రస్యప్రయోగః || అథయామిమంశివేనవదసత్త్వస్యప్రయోగః ప్రయోగః || ఎతేరుద్వయమంత్రా || నిరంతరం జపేత్తంత్రం దినానామేకవింశతిం || పునశ్చరణమేవంవాత్ప్రయోగాహాస్తతోభవేత్ | అకాల మరణా

ద్రావ్యసౌఖ్యమాపాదయేద్యదిమహీపతిశ్చాంతికర్మకారయేస్తుద్విజన్తనా||రుగ్భ్యాం ద్వాభ్యాంతిలప్రహీ గో
ధూమయవకల్పితం | హవిఃప్రజుహుయల్లతం వాసరేష్వేకవింశతా || అకాలమరణంజాతం సాధ్యసం శాం
తిమృచ్ఛతి || తత్రతిలాక్ సతినంభవే సముచ్చయః || అలాభేవికల్పః || సాంగ్రామికేన వపుషాప్రవిరాజమా
నం దృష్ట్యాపురత్రయతృదానిచమందహాసం | దైత్యాకదిధత్సుమవతేశ్వర చాపపాణిం ధ్యామైత్పురారి
మమరౌఘరథాధిరూఢం || ఇతియామిషుంశివేనవవసేత్యనయోః ప్రయోగః || అథార్థవోచదిత్యస్య ప్రయో
గః || ఆర్థకృత్రంబరిత్యాభ వాసరాన్తంవసంయతః | శాకమూలయవాన్నాశీ దివాతివృత్తినిరంతరం ||
జపస్మరశ్చరణకృత్ప్రియోగే కప్రయోజయేత్ | రత్నా పురస్సరం రాజా కారయం శ్చిరజీవితం || కార
యేద్విధినాకమౌ వత్సమాణం ద్విజన్తనా | శ్వేతసంహాపమార్యాగ్ర యత్రైస్తండులమిశ్రితైః | ఆజ్యసిక్తై
రాత్మనోగ్నా మధ్యేతివాచకయేద్దుతం | నిత్యంపంచసహస్రాష్ట్ర సహస్రగణనాన్వితం || తిలైగుణజయో
భ్యాంచ మిశ్రేణచరుణాపునః | హూమశ్చాప్తసహస్రంస్యా చ్చిరాయుజాయతేన్మవ || దక్షిణాంశక్రితో
దద్యాదాదావంతేత్రకమౌణి || దక్షిణామిత్యాది || అత్రాస్తికమౌణి ఆదావంతేద దక్షిణాముత్తమాం
మధ్యమాం కనిష్ఠాంవాశక్తితోదద్యా దిదమేవ పూవోక్తేమవత్సమాణేమవ కమౌనుశక్తితో దక్షిణా
దానం || కర్తాంతవీవ || అత్రత్వాచార్య దక్షిణాదానంచాగ్రేవత్సమే || అథాపరఃప్రయోగోయం ప్రత్యే
కంప్రథమాక్రమాత్ || కాపాకసబీజలవణ సిద్ధాథానమునామునా | ఏకాదశవధాన్యాని అభిమంత్యశుచి
స్వయం || గమ్యాశాంసజకయైత్వకాం దిత్వన్యానుసరిషీషేత్ | రక్షఃప్రభృతిభూతేభ్యో ముచ్యతే నా
త్రసంశయః ||

—† అథగర్భరోగనాశవిధిః. †—

అథాన్యోగభరోగస్యనాశాయపోష్యతేవిధిః || సహస్రకృత్వోమనునాశతకృత్వోభవాపునః | అభిమం
శ్చృఫలంసహ్యగ్ధంధంపయసిషీషేత్ || క్షాధయిత్వాతతశ్చాగ్నోహూమంకుర్యాద్విధానతః | తత్రసంఖ్యా
భవేదప్యేసహస్రాణిశతానిచ || శేషంకేచిత్ప్రియోగశ్చరోగవంప్రణశ్యతి | చంద్రాధామాశిం కాలా
రింవ్యాశయజ్ఞోపవీశినం || జ్వలత్పావకసంయుక్తంధ్యాయేద్దేవంత్రిలోచనమ్ || ఇత్యుభ్యవోచదిత్యస్యప్రయో
గః || ఆసాయస్తామ్రా ఆసాయోవసంహతీత్యనయోః ప్రయోగః || అత్రాపిరుగ్ద్వయమేకచణః || కృచ్ఛమే
కంద రేత్సూవకంతశిష్టోడశవాసరాక్ || నిరంతరంజపేన్మంత్రంనిత్యకమావిరోధిని || కాలవావిష్యభుగ్భూ
త్వాపునశ్చరణసిద్ధయే | అచావృష్టిభయేఘోరసముత్పన్నైసంయంతతః - అనేకవిధినారుద్రం పూజయేద్భూ
సురాత్మకమ్ | పురశ్చరణసంసిద్ధౌపంచయశశాన్తిజాక్ | కణకంతకరభాజ భూషోష్ణీ సాంకుక్తే
శ్శుభైః || పూజయేత్తానధోకమౌతేకుర్యువృష్టిసాధనమ్ | కమౌణోపక్రమోవాస్యాత్తత్యమాప్తికృతా
ద్రాభే || హవీంషీ వాయుసంతత్రతండులాశ్చతిలాయవాః | వైత్యమిధశ్చాపిభవేయుస్తండులాదయః |
మధ్యక్తావాఘృతాక్తానాదుగ్ధాక్తాస్సమిధఃపునః | ఏతైస్సహస్రాణిహోమస్తేమలేమపృథక్పృథక్ || సంశతి
ర్వాసహస్రాణి జహుయాత్పాయసాదినా | పంచానాంకుజపేదేశ్వత్వాగోజహుయుద్విజాః || ఏకాద
శదివైస్సాధ్యమఖిలంకమౌవృష్టిదమ్ | ఏకాంతికమలేరక్తకమలైః పూజయేద్రామ్ || సహస్రాణ్యుషపు
ష్పాణీసకృజ్జప్త్యాభిమంతితిమ్ | దేవమావాహ్యమాతాండ మైకేనాథపూజయేత్ | కమౌకాలేచా
న్యచేతాః కమౌకుర్యాద్విధోదితమ్ || యదిస్థలితచిత్తస్యాదుపస్పృశ్యతదారవిమ్ | నిరీశ్యపునరాసీతప్రా
యశ్చిత్తీయత్యేథా | అసమాప్తైర్గిరతాకతకవ్యవంకృతేతతః | అవసానదినేదేవోమహావృష్టిం ప్రముం

చతి || అరాపరప్రయోగాయం రఃప్రీతినకాహతి | వైతనైః కుసుమైహేహామ అముతంస్యాత్తధార
విమ్ || జపెత్థిత్వాపరిత్యైతత్సంధ్యయోరుభయోరపి | నవనాసరసిష్పాద్యంప్రయోగమపరంవిదుః || కంఠద
ఘ్నజలేన్ధిత్వాజలపూడాంజలౌరపిమ్ || ధ్యాయన్జపెత్ప్రీతినం మంత్రపుష్పసహస్రకమ్ | ఏవంకృతేమ
నఃకామందదాత్కావసరంరవిః || బంధూకకుసుమైఃకుర్వాన్మధ్యక్తంయావక్తేహావిః - హోమసంఖ్యాభవే
త్తత్రసహస్రాణ్యేకవింశతిః || జాతిస్మరోభవేదేవంచతుర్వేదకులేజః | మండలాంతరగతంహిరణ్మయంభౌ
జమానవపుషంశుచిస్త్రితం || చండదీధిశిఖంజవిద్యుతిం చింతయెన్మృజనేనసేవితం | ఇత్యసాయస్తామ్రత
సాయోవసపకతితీత్యనయోః ప్రయోగః - సమోఅస్తునీలగ్రీవాయేత్యస్సప్రయోగః || అలయేపశ్చిమద్వారే
మహేశస్య సమీపతః || జపిత్వాదివసాన్పంచసతతంసంయతస్తతః | సమంతతోరత్నిమూత్రే కుండేతు మధి
తానలమ్ || సంస్థాప్యవిధితత్తత్రసమారభ్యోనేదినే | సహస్రంజుహుయాదరగ్రాపుష్పైశ్చదనావధి || నివే
దయెద్దశదినంచేవాయస్మృతపాయసమ్ | పురశ్చరణమేవంస్యాత్ప్రీయుంజీతతతోమనుం || పుత్రకామః పు
రారాతేరాలయోతోగౌష్ఠకే | నదీతీరేభవాకమక వక్ష్యమాణంసమాచరేత్ || నదీతీరేచగోష్ఠేచ దేవ
మావాహయెద్ధృటే | ఈశస్యపశ్చిమేభాగే సంస్థాప్యవిధినానలం || శమిసమద్భిరరగ్రాభిశ్చధ్యాజ్యమధు
నాభ్యశమ్ | ఏకాదశసహస్రాణిహోమః కాలఃప్రతిపునః || దినానిత్రీణివాపంచకాలేచాస్త్రిదినేదినే | అ
ష్టాసహస్రాణ్యధికంవా శతాన్యష్టాపివేశితుః || పంకెరుహాణి శిరసి విన్యసేత్తత్ర భావతః | శమిపత్రాణి
తావంతి విన్యసేదీశమూర్ధని || ఏవంకృత్వాత్రదివసేచాహ్మణాన్పుష్పసంఖ్యయా | శతంవాభోజయెద్ర
వ్యందద్యాద్భూరిస్వశక్తితః || ఏకాదశద్విజాన్రుద్ర రూపాంతం పూజ్యభోజయేత్ | తేభ్యశ్చదక్షిణాం
దద్యాదాచార్యావిశేషతః || ఆచార్య దక్షిణాభూస్యాదుప్రబీజాతుతన్త్రితిః | నవారత్నిప్రమాణేన దం
డేనాప్తశతాత్మికా || దినేదినే పాదనిష్క మేమతస్మైవినిధిశేత్ | నిమాయకుండలేనేనతస్మాదేవనివే
దయేత్ || దద్యాత్తస్మై కాంస్యపాత్ర మేకాగారేవ మేవహి | ఏవంకృతే మహారుద్రః పుత్రమస్త్రై
ప్రయచ్ఛతి || వషమధ్యేభవేత్సంచ సప్తజన్తానుగంభలమ్ | యావచ్ఛదతీణాభూమిస్తావత్సంతతిసంతతిః ||
శరచ్చంద్రప్రకాశేన వపుషాశీతలద్యుతిం | ధ్యాయెత్సిహస్రసనాసీనముమయాసహితం శిషమ్ || ఇతిసమోఅ
స్తునీలగ్రీవాయేత్యస్య ప్రయోగః || అథప్రముంచధన్వనశ్చిత్వాదీనాంప్రయోగః || అయంచత్రిచః || ఏకొమం
త్రః || కృచ్ఛ్రమేకంచరిత్వాదాజపేన్నవమవాసరాక్ | ఎవంకృతేభవేత్సిద్ధిఃపురశ్చరణకమకా | మహూ
త్పాలేరాజధానీయుద్ధకాలేనమాగతే | అభిమంత్యోత్ప్రీచేనాథ జుహుయాత్కుశకంటకమ్ || *

ప్రముంచధన్వనస్త్యమిత్యాది తిస్మాణాం రుచాం చారదముషిః - అనుష్టుప్చందః - శ్రీరుద్రోదేవతా ||
ధ్యానం || దీప్యద్భాసరగ్రాటిప్రకాశంసదీప్తదహనచూర్ధానం | భీషణసుజంగభూషణాధ్యంధ్యాయే
ద్వివిధాయుధంరుద్రం || ఇతి ఎవంకృచ్ఛంచరిత్వానవదినానిజపేత్ || సిద్ధిస్సాన్యత్ || రాత్రౌ యుద్ధకాలేకుశ
కాండైః సహస్రంజుహుయాత్ || ఆయుధానిచాభిమంత్యోదద్యాత్ || సవశత్రవఃపలాయంతే || ౧౧ -
యాతేహేతిమీ ధువ్తమేత్వాది తిస్మాణాం రుచాం రుద్రముషిః || అనుష్టుప్చందః - రుద్రదేవతా ||
ధ్యానం || ప్రణమదమరగ్రాటిహాళిమాలాకుసుమరజోరుణపాదపద్మయుగ్మం | అనవరత మనుస్మగైర్భవా
న్యాసహజగతాంపితరంపినాకపాణిం || ఇతి పురశ్చరణం పూర్వవత్ | రాజావిజయం కాంక్షతేచేత్సజ
యతి || హేమామాచ్ఛజపాచ్ఛ || ఏతాభిస్సహస్రగుణజపః || త్రైలేన ఏకాదశశతసహస్రదీప మారోప్య రా
త్రౌ రాజ్ఞిప్రత్యాసన్నే రాజానంవినాసెనానీః పురోగచ్ఛేత్ || శత్రుసేనాభగ్నగచ్ఛతి || నశ్యతిచ | అన్యదపి ||

శత్రోష్విజః శ్చిచ్ఛత్యనగరచతుష్పథేదేవాలయే వాశంకుంశతసహస్రాభి మంత్రితం నిఖాయగచ్ఛేత్ సంచక్ష్మ
 గాన్నగరంనశ్యతి ॥ శ్రీవేదవ్యాసాక్మనఃస్కృత రష్యతాం పశ్యతాం ॥ నమస్తేఅమృతగవ స్విశ్వేశ్వరాయ
 మహాదేవాయ త్రిమంబకాయ త్రిపురాంతకాయ - శ్రీమత్సహదేవాయనమః ॥ ౧౫ ॥ - ఇతిప్రథమోనువాకః ॥
 న మోహిరవ్యదాహవఙ్మతి ద్విజీయసువాః శ్య ॥ పంచమాకముషః మహాగాయత్రీచ్ఛందః ॥ రుద్రోదేవతా ॥
 ధ్యానం ॥ ముక్తాలంకృతసర్వాంగ మంబుగంగాధరంహరమ్ । ధ్యాయేత్కల్పతరోమూలై నుభాసీకంఠ
 హోమయా ॥ ఇతి ఏకకృచ్ఛంబరి త్వాచతుర్థోజీసన్మహాదేవదేవాలయోల్లసహస్రంజపేత్ ॥ ఏతమేవమం
 శ్రంజపక్ అష్టసహస్రప్రదక్షిణాసకర్మాత్ ॥ తతో దేవమారాధ్య ఏకాదశ రుద్ర రూపాక్ బ్రాహ్మణాక్
 భోజయేత్ - వణకచతుష్పదంపశకతుకామః శలాశాశ్వధా హయాగళ వైకంఠతానాం సమిద్ధిరయం
 లంజుహుయాత్ ॥ శ్రీకామఃకుసుమసాగంధిక కాశవాలాశా నామయతంజుహుయాత్ ॥ మేధాకామఃకా
 పిలఘృతాభ్యక్తాపిలాశక సుమాస అముతంజుహుయాత్ - శ్రుజయకామోజవాపుష్పజ్యేకాదశ సహ
 శ్రంజుహుయాత్ ॥ శ్రుజయరంజకామస్త్రైలాభ్యక్తాకామ - కామజుహుయాత్ ॥ అష్టసహస్రం సహదశ
 త్రేన దేవమనులిప్యశత్రు రామగ్రహణపూర్వకం అష్టసహస్రంజపేత్ ॥ ఏకాదశదినా చృతోఽకరం
 స్యాత్ ॥ - నమస్సహమానేశ్వస్య త్రీయీసువాకస్య ॥ రుద్రముషః - బృహతీచ్ఛందః ॥ రుద్రోదేవతా ॥ ధ్యా
 నం ॥ పంచవింశతినయోకసామార్యురకృతశేనః ॥ సమాద్యలోచాలైశ్చశ్చభిశ్చాతి మనోహరైః । గచ్ఛ
 ద్భిరగ్రతోద్యైకిరాతవపురశ్వరః ॥ ఏవంచూటోమహాతేవాస్సుశ్చయోజగతాంగురః । కృచ్ఛంబరిత్వా
 పంచసహ శ్రంజపేత్ - కృతపురశ్వరణోపవతి ॥ రాష్ట్రవ్యాధౌపిచైస్థితై రేకాదశభిశ్చాంతికారయేత్ -
 పంచజుహుయః పంచజపేయః ॥ ఏకాబ్రహ్మ ॥ త్రిలోచనంధ్యాత్వాతే తిలానైరేకాదశ సహశ్రంజు
 హుయః ॥ ప్రతిమంత్రంవమస్కుర్యః రాష్ట్రవ్యాధిర్హ్వతి ॥ వాచానరోగే తిలమిశ్రపిష్టాపూషై రేకాద
 శసహశ్రంహవయేత్ ॥ వ్యాధితో హమాగళంపంచైర్జహ్నసహశ్రంజుహుయాత్ ॥ స్మశానాగ్నావశ్యస్థిత
 మిద్భిశ్చతసహశ్రంహవయేత్ ॥ నగరశ్యాభిర్నశ్యతి ॥ మహారోగైః ప్రత్యేకమష్టసహశ్రం జుహుయాత్ ॥
 నమత్యాగధిసీభోగ్గన్యనువాకస్య ॥ దూర్వాసముషః - ఉష్ణిశ్చందః - శంభుదేవతా ॥ ధ్యానం ॥ భసోష్ఠ
 ద్మూలితసర్వాంగంజటామకుటమండేన । ధ్యాయేత్స్యోజంవృషాహుధంగణేశ్వరయశంహరం ॥ ఇతిఏక
 కృచ్ఛంబరిత్వానవసహశ్రంజపేత్ ॥ తతోదేవాలయేమంత్రంజపన్నేవాష్టసహస్ర ప్రదక్షిణాన కుర్వాత్ ॥
 కృతపురశ్వరణోపవతి ॥ ఋత్తువ్యాధౌస్వగృహేంత్రిమాత్రంకుండభాత్వాగ్నిహూధాన - తస్యపురస్తోత్వ
 దికాంకృత్వాతంశువెజ్జితంకుంభంవెదికాయాంస్యస్య - అనేనానువాకేనదేవమావాహ్యగంధపుష్ప నాయక
 పూజర సృత్యగీతవాద్యైదేవమారాధయేత్ ॥ ఏకాదశదినానీడీక్షిత్వా ॥ ప్రథమ దినైశత్యకమాకంఠే ప్ర
 తినమసాగరమశ్శేనజుహుయాత్ ॥ తత్సన్నిధావేనంశరికృత్వోజపేత్ ॥ తతః పుశ్వోసిత్యంకృత్వాః
 లాజదూవాప్రహయవై రాజ్యాక్తైజుహుయాత్ ॥ ప్రతినమసాగరమేకాదశకృత్వోన్వనాంః జప్యః ॥ ఏ
 వం త్రిణిదినాం మధుసపికపోజుహుయాత్ ॥ తతోదినద్వయమశ్వత్థౌ హమాగళ సమిద్భిజుహుయాత్ ॥ త
 తస్త్రిదినముదయప్రభృతి ఆవశ్యకావిరోధేన నిరంతరం జపేత్ ॥ ఏకాదశదినే అష్టసహస్ర కమలైః ప్రతి
 నమసాగరం దేవమారాధయేత్ ॥ తతో గౌరీమారాధ్య బ్రాహ్మణాం స్తపకయిత్వా త్తయవ్యాధి మోద
 నం ॥ రాజాకారయితాదేదష్టసహశ్రం తదధికమష్టశతం వానిష్కంపద్యాత్ ॥ ఇత రేష్టసహశ్రం తదధికం

పంచశతనిసహంవాదయ్యః ॥ ప్రతిదినం చైత్రకనిసహంధేనుందయ్యః దేవమంతే కుంభజలెనాభిషిచెత్సో
క్షయిత్వాక్షయవ్యాధివికనశ్యతి ॥ దేవప్రసాదాద్దిఘాఢాయుభవతి ॥ మోహంధఃస్వాగ్నో ప్రతినమసాగర
మాజ్యేనాప్తసహస్రంజుహుయాత్ ॥ మోహానశ్యతి ॥ కష్టవ్యాధిరామశ్శవమేవవిధిః ॥ జపిద్వావ్యాధ
యోవినశ్యతి ॥ జ్వరేసన్నిపాతేనాభిమాత్రజలేస్థిత్యా సహస్రం పద్మాన్యనువాకేన దేవాణాప్రక్షిపేత్ ॥
శేషేషాపూజాకతకవ్యా ॥ జ్వరస్న్నిపాతా వినశ్యతి ॥ నమోభవాయచ - నమోజ్యేష్ఠాయచేత్యనువాక
ద్వయస్య రుద్రఋషిః - మహావిరాట్పుండః - రుద్రోదేవతా - ధ్యానం ॥ గౌరీకరాంబజన్మస్తస్య
వైలకరాసనమ్ | ఇమహస్తం వృషారూఢం నరనారీతనుంస్మరేత్ ॥ ఇతి త్రిరాత్రంచరుభోజీ ఏకాద
శదినానిరంతరంజపేత్ ॥ కృతపురశ్చరణోభవతి ॥ శ్వేతైః పద్మైః ప్రతినమసాగరమచయేత్ ॥ శ్రీ
మాన్భవతి ॥ రాజ్ఞో జన్త నక్షత్రే అశ్వత్థసమిధాం దధ్యక్తానాం ఎవంశతి సహస్రం జుహుయాత్ ॥ దూ
ర్వా సహస్రంచ రాజ్ఞామాయువధతే ॥ యుద్ధేశత్రాప్రత్యాసన్నై మహానసాగ్నో అపరరాత్రా సోపదం
శం దధి ఘృతమన్నం ప్రతి నమసాగరం అనువాకే నైకాదశకృత్సో హుత్వా హుతిశేషం పరసేనామధ్యే
విశిరేత్ ॥ పరసేనానష్టాభవతి ॥ అనేనాయుధానిచ స్పృష్ట్యాసహస్రకృత్సోజపేత్ - తైర్యుద్ధంకుర్యాత్ ॥
అప్రతిహతోభవతి ॥ అనేనభోజ్యమన్నచుభిమంత్యృభక్షయేత్ ॥ విషమప్యన్యతంభవతి ॥ పుత్రకామసోఽయ
దుంబరసమిద్ధిదకధ్యక్తాభిః ప్రతివమసాగరమప్తసహస్రంజుహుయాత్ ॥ నమసాగరగణితైః కలనైరేకాద
శకృత్సోభిమంత్యృప్రియమభిషిచెత్ ॥ అనేనమంత్రే దేవస్యాభిషిచేత్ | సప్రఘటికా జపెత్ప్రదక్షిణం చ
కుర్యాత్ ॥ అనేనహవ్యంషిష్టంవాభిమంత్యృపతిప్రాశయేత్ ॥ అనేనశమిపత్రైః చుల్కాం ప్రతినమసాగర
మేకాదశకృత్సోజుహుయాత్ ॥ రుద్రసమఃపుత్రోభవతి ॥ అనేనపాయసంస్పృష్ట్యాజప్త్యాదేవాయ నివేద
యేత్ ॥ శంకరోభవేత్ - అనేనతంతూనభిమంత్యృగణిహస్తైబంధయేత్ - గభకరత్నాభవతి ॥ అనే
నకుమారంగ్రహగ్రస్తంస్పృష్ట్యాజప్త్యాసిద్ధోభవతి ॥ రాత్రావనేనశిఖాంబధ్యాస్వాపయేత్ ॥ కుమార
గ్రహభయంనస్యాత్ ॥ నమోదుమ్దుభ్యాయచేత్యనువాకస్య ॥ హేమకొశానలఋషిః || పక్షిశ్చందః ॥ రుద్రో
దేవతా ॥ ధ్యానం ॥ జటాభిః బహునాభివృత్తం తమభయప్రదం ॥ దేవంశుచిన్త్రితంధ్యాయేద్వాన్యఘృ
చమకపరిమళతం ॥ అన్యపురశ్చరణమేకముపవాసంకృత్వావృత్తశతం జపేత్ ॥ ఔదుంబరాశ్వత్థక్షన్యగ్రాధ
సమిధామవృత్తసహస్రం జుహుయాత్ - మేధావీభవతి ॥ ఆరోగ్యకామిఖాదిరై దకధిస్సృతాక్షైష్ట సహ
స్రంజుహుయాత్ ॥ దూర్వాంకురైః పంచసహస్రమిత్త్యన్యే ॥ శ్రీకామః శ్వేతకమలైరదకధ్యక్తైః పంచాశత్స
హస్రైః అపూమైరాహుతిమాత్రైరష్టసహస్రంజుహుయాత్ ॥ తదన్వయేచాలక్ష్మీర్నశ్యతి ॥ వశ్యకామః
కాపాకసబీజైర్మద్యక్తైరయుతంజుహుయాత్ ॥ పశుకామోమహాదేవాలయే ఎతమనువాక మవృత్తసహ
స్రంజపేత్ ॥ ప్రదక్షిణంచకుర్యాదనువాకమేతంజపక గవాంప్రదక్షిణంకుర్యాత్ ॥ పుత్రకామః పలాశసమి
ద్ధిగుకధ్యక్తైరయుతం ॥ ఔదుంబరశమిసమిధాందధ్యక్తానాంఅష్ట సహస్రంజుహుయాత్ ॥ విద్యాభీష
లాశాశ్వత్థ సమిద్ధిగుకధ్యక్తాభి రాజ్యాక్తైరిత్యన్యే ॥ శతసహస్రం జుహుయాత్ ॥ దూర్వాకాండైరా
యుష్కామః ॥ ముక్తికామ ఎతమనువాకంజపకచాంద్రాయణంచరిత్వా అతశ్చరుభోజీఎవంశతి సహస్రంజ
పిత్వాశిః ప్రదక్షిణంపంచసహస్రంజపకకార్కః ॥ పంచసహస్రనమసాగరాః ॥ తతః ప్రదక్షిణంసర్వాంగప్ర
దక్షిణం - తతః శివస్నిధౌ పలాశాశ్వత్థసమిధాందధ్యక్తానాంఅక్షత్రయంజుహుయాత్ ॥ ముక్తిభవతి ॥ రా

ర మమజ్ఞమానాచాంధవాశ్శివపురేరమంతే॥—నమస్సోమాయచెత్త్యాది - ప్రభృతతేజస్త్యంతమేకొమంత్రః॥
అస్యమంత్రస్య పూర్వవన్తహాకాశానలఋషిః ॥ పక్షిఃఛందః - రుద్రోదేవతా-ధ్యానం॥ వినాకపాణిం
భూతేశముద్యత్సూర్యాయుతప్రభమ్ ॥ భూషితంభుజగైర్ధ్యాయేతగంఠైరకాలంకపరిణమ్ ॥ ఇతి అస్య
పురశ్చరణం కృచ్చం పంచతంతంజపః - చాంద్రాయణ మమావాస్యాయాంకుర్యాత్ ॥ శత్రుజయ కామః-
శత్రుంఖాదిరూపంకృత్వాఘటజలేదేవమావాహ్య శమీసమిచ్ఛి ర్బిడాలిరుధిరాక్రాభిశ్శసనాస్రంహూమః-
యథాశక్తిప్రాసాద్భజయేత్॥ రాజాతు - అనేనబ్రాహ్మణైఃజపంకారయేత్॥ అజ్ఞానాతీశ్వహావయేత్॥ యా
వదిచ్ఛతి తావద్రాజ్యంసిద్ధ్యతి॥—నమోవాకిరికెభ్యైత్యస్యమంత్రస్య ॥ రుద్రఋషిః - జగతీచ్ఛందః- రుద్రో
దేవతా - ధ్యానం ॥ విశ్వతోవనిపాదాబ్జం విశ్వతోక్షిశిరోముఖమ్ । జ్వలంతం విశ్వమావృత్య తేజోరా
శింశివంస్తరేత్ ॥ ఇతి అస్యపురశ్చరణంపరాకంకృత్వావింశతినసహస్రంజపేత్ ॥ మంత్రశోధనాథం గురు
సన్నిధౌఅష్టసహస్రంజపేత్ ॥ సిద్ధోభవతి ॥ దక్షిణాయాతఃసన్నిధౌ తిలనాం శతసహస్రంజహూయాత్ ॥
సువణంలభతే ॥ అపానూగఃపేణుదీజయవానాంశతసహస్రంజహూయాత్ ॥ సువణంముత్పత్యతే ॥—
కన్యాకామో గల్ఫిలమయీం కన్యాం కృత్వా తాంస్పృష్ట్వా పంచాశత్సహస్రం జపేత్ జహూయాద్వా ॥
కన్యాంలభతే ॥ పద్మోత్పల కుముదానాం శతినసహస్రం జహూయాత్ ॥ శ్రీమాన్భవతి ॥ వంశం
కురాణామష్టసహస్రంజహూయాత్ - యశురాశిసహతాదిభ్యోభయంనశ్యతి ॥— అంజ్యవిల్వఫలానాంఅ
యుతంజహూయాత్సువణంసహస్రంలభతే ॥ శమీసమిధాందధ్యక్తానాం అయుతంజహూయాత్సుత్రం లభతే ॥
శ్వేతపచాంపలాథం చూణేశకృత్య రజిత పాత్రేనిధాయ కపిలాఘృతేనాలోడ్య స్పృష్ట్వామంత్రమయుతంజ
ప్త్యా పిబేత్సమహాకవిభవతి - ఔదుంబర సమిధాం దధ్యక్తానామయుతంజహూయాన్మహామేధావీభవతి॥—
ద్రాపేఅంధసస్పతే ఇత్ర్యుదః పులహఋషిః॥ అనుష్టుప్ఛందః॥ రుద్రోదేవతా॥ ధ్యానం॥ ఆగుల్ఫాసితకంచు
కీధమరుచిస్త్రిగ్ధాల్లసచ్ఛేకర॥ శ్వేలీకుండలితశ్రవాస్సతిలకా ధంధంక్వణన్నూపురః ॥ శ్రీమాన్మహాలదంతప
క్షింకిరణైశ్శ్వేతాయమానాననో ధ్యేయోభైరవ వేషధూషితతనుదేవోమృడాసీపతిః॥ఇతి॥ అస్యపురశ్చర
ణమేకోపవాసః ॥ అయుతంజపః॥ కపిలాజ్యేనాయుతం జహూయాత్సిద్ధోభవతి ॥ జ్వరసన్నిపాతే తస్యశిరో
భాగే దూర్వాణాం పంచ సహస్రం జహూయాత్ ॥ జ్వరాన్మృక్తోభవతి॥ దైకంకతసమిధామయుతంజహూ
యాదభిచారానభవంతి ॥ తిలలాజానామయుతం జహూయాత్సర్వేభ్యోఘాతేభ్యోభయంనభవతి॥ అవదిమం
త్రంజపేత్సృరేద్వాఅపదోముక్తోభవతి ॥ యాతెరుద్రశివాతనూశ్చివేత్యస్య మంత్రస్య సగంధోనాషఋషిః॥
అనుష్టుప్ఛందః॥ సగంధరుద్రోదేవతా॥ ధ్యానం॥ తప్తచామీకరప్రఖ్యం శక్తిపాణింషడాననం । మయ్యా
వాహనాయాథం సగంధరూపం శివంస్తరేత్ ॥ ఇతి ॥ అస్య పురశ్చర్యా ॥ అష్టశతం ప్రాణాయామాన్
పంచసహస్రం జపేత్ సిద్ధోభవతి ॥ తృతీయేమాసి దూవాణామయుతం జహూయా ద్దళకరతౌ భవతి ॥
ఇమాగ్ంరుద్రాయుతంజపే కపడినఇతి ॥ మృడానోరుద్ర ఇతి రుగ్వయమేకొమంత్రః ॥ మాండవ్యఋషిః॥
జగతీచ్ఛందః ॥ రుద్రోదేవతా ॥ రుగ్వ్యతిరిక్తపక్షేమంత్రాద్వా ॥ అనుష్టుప్ఛంద్యై॥ ధ్యానం॥ దివ్యసింహాసనా
రూథం స్థూయమానం మహాషిఃభిః ॥ ప్రసన్నవదనంధ్యాయే శ్శోభనోహాకాధారిణం॥ ఇతి ॥ అస్య
పురశ్చరణంకృచ్ఛంబరిత్యా సహస్రం జపేత్ ॥ మంత్రద్వయం కృచ్ఛపర్యంతం నవ సహస్రం జపేత్ ॥ సరర
శాంతయే దూవాణాభిరయుతం జహూయాత్ ॥ తత్రవిశేషః ॥ అనూవాస్యాయాం చతుష్పథేగ్నిమాధాయ

దధిధారయాష్టసహస్రం జుహుయాత్ || గవాశ్వాదీనాం శాంతిభావతః || గంధోదకపూరితకుంభం స్పృష్ట్వా
సహస్రం జపేత్ || తేన గవాశ్వాదీన్ప్రీక్షయేత్ || శాంతిభావతః || నవంజలం సహస్రకృత్సోభిమంత్యైవా
ణుయేచ్ఛాంతిభావతః || మానోమహంతమిన్ద్రస్య - దేవరాతియుషిః - జగతిచ్ఛందః - రుద్రోదేవతా || ధ్యానం ||
చాలేందుకుటం దేవం తరుదాదిన్ద్రగ్రహం || ధ్యాయేన్నందీశ్వరాకాం గణైశ్చరసమాప్తతం || ఇతి ||
అస్య పురశ్చర్యా || ఉపవాసత్రయంశ్చ ద్వా పంచసహస్రం జపేత్ || తిలాశ్చ త్తాపామాగ్నైః అజ్యసిక్షైర
ప్రసహస్రం హునేత్ || చాలవృద్ధాదీనాం శాంతిభావతః || ప్రతిసంవత్సరమాద్రాక్ష్యంతః పురే అనేనా
యుతం హునేత్ || రాజాసామాన్యోవధాతే || మానస్తోత్రస్యగుణః || రుద్రయుషిః - జగతిచ్ఛందః - రు
ద్రోదేవతా || ధ్యానం || దధానమేకాదవిభక్తదేహం కాంఠాంవిసద్భృతీకంకాశం || తేజోభింశూరిత
మింద్రమాళిం విచితయేదత్రసదైవరుద్రం || ఇతి || అత్ర పురశ్చర్యా || ఎకం కృత్సంఘరిత్యా ఉదంబరవా
త్రేగవ్యసపిఠానీయ సహస్రకృత్సోభి మంత్యైస్త్వాగ్నౌ మధితాగ్నౌవా మంత్రేణాష్ట సహస్రం జుహుయా
త్ || తతో వ్యాహృతీహుత్యాజ్యశేషం పిచేత్ || వ్రాశ్శీయాత్ || ఎకం త్రిరాతం కృత్వా సిద్ధోభవతి ||
అయుషాగ్రమస్తిలానామయుతం జుహుయాత్ || శ్వేతపదాన్యుత హోమాచ్ఛ్రిమాన్భవతి || దూవాణా
ణామయుతంజుహుయాచ్ఛతాయుభావతి || దశవాతిష్ఠావింశతిర్వాశతంవా అష్టావింశతి శతంవా సహస్రం
వాఅపరిమితాన్వాకలశాణజలపూర్ణాణాం స్పృష్ట్వాప్రతికలశమభిమంత్యై ప్రయచ్ఛేత్ప్రీక్షయేద్వా - అగ
దోభవతి || అపమృత్యుశాంతికామః అహిమాగ్నానమిద్ధిః అష్టసహస్రం జుహుయాత్ || జన్మతత్రేతేలమ
మోగ్రామః తిలానామయుతంజుహుయాత్ - శ్వేతపద్మాన్యుత హోమాచ్ఛ్రిమాన్భవతి || దూర్వాణామ
యుతహోమాచ్ఛ్రిరంజీవీభవతి || సర్వపారమిదంగుహ్యంపవిత్రం పాపహాశనం || నిత్యమష్టసహస్రమష్టశతం
వాజపేత్ || మహాపాతకైరుపవాతకైశ్చముచ్యతే || పలాశసమిధాంసహస్రంజుహుయాత్ || మోధాప
భవతి || అస్యమంత్రస్యజపాదేవ సర్వవ్యాధయోనశ్యంతి || మంత్రేణానేనాసాధ్యంకార్యంనాస్తి || సహస్ర
భాసాధికాయంపంత్రః || సంక్షేపతోవినియోగ ఉక్తః || ఆరాతైగోఘ్నైత్యస్యచంద్రస్య - అభియుషిః -
ప్రేక్ష్యప్రగతివాచ్ఛందః || శంభుదేవతా-ధ్యానం || కువాణంసన్నిధౌదేవ్యాః దేవమానంతాండః మోహు
తాశంభునంద్యా యే త్తప్రకాంచనసన్నిభమ్ || ఇత్యుపాసకైర్వాత్రాన్ముపావ్య త్రిరాత్రంజపేత్ || అయు
షాగ్రమస్త్వజన్మనక్షత్రేనపిఠాసహస్రం హుత్యాసహస్రంజపేచ్ఛతాయుభావతి || ఏకం సర్వకలప్రహ
వాకుర్యాదార్ద్రాణాందూవాణాపామాగ్నాశమితిలానాంపత్యేకమష్టసహస్రంజుహుయాచ్ఛతాయుభావతి ||
శుభ్రితందుతైరష్టసహస్రంజపేయాచ్ఛ్రిమాన్భవతి || పశ్చిమద్వాశివాలయేదేవ సమిహేష్టసహస్రం
పపెద్దీఘాన్యుభావతి || స్తుహిత్రుతంగతకసదమిత్యస్యచంద్రస్య || వ్యాఘ్రియుషిః || ప్రేక్ష్యచ్ఛందః || శం
భుదేవతా - ధ్యానం || ఉద్యచ్ఛాసరకొటిప్రకాశనిలయమభిషేజమ్ || భీతిహానాభయ విరదంధ్యా
యేద్రుద్రంశిశాకరివతంసంఃకృతి అస్యపురశ్చర్యా || ఏకరాత్రముపావ్యత్రిరాత్రంజపేత్ || వైకంకటసమిధాంతై
లాభ్యక్తానాంఅయుతంసహస్రంవాజుహుయాత్ || సర్వేశత్రయపలాయంతే || అష్టసహస్రంజపేత్ - సర్వ
వ్యాధిశాంతిర్భవతి || పరిణోరుద్రస్యహేతిశ్శ్వాణక్షిత్వస్యమంత్రస్య రుద్రయుషిః - రుద్రోదేవతా - త్రిష్టు
చ్ఛందః - ధ్యానమ్ || గజవమావృతతసుంస్ఫుత్ప్రహగణాజ్యమ్ || సర్వపాపహరంధ్యాయేదేవం కుం
జభేదేనమ్ || ఇతి కృత్సంఘరిత్యానవసహస్రంజపేత్ || కృతపురశ్చరణోభవతి || పుత్రకామఃపశ్చిమద్వా

రెళివాలయెపలాశఖాదిరాతాంచదధిమధుఘృతాక్షానాదుయుతంజహుయాద్దంపతీ పూర్వద్వ్యశ్చరుభోజనా
స్యాతాం - కుంభానిధాయభగవంత మావాహ్యనవసహస్రం జపిత్వాభిషేచయేత్ || ఎక్తే కాహంబ్రాహ్మ
ణానప్యసహస్రవస్తశతమేకాదశాంతంజహుయాత్ || పేలాశాశక్తౌపశ్చిమద్వారే శివాలయే అయుతంజ
పెత్ || ప్రదక్షిణంకుర్వంత్యాంతంజపేత్ || వీకవింతిదినందీప్తిత్వా ప్రతిదినంజపేత్ - అష్టశతప్రదక్షిణం
కుర్యాత్ - ధామికంపుత్రంలభతే - మిథుష్టమేత్యస్యమంత్రస్య || వైరాజఋషిః - అనుష్ఠాఘండః -
మహాదేవోదేవతా - ధ్యానమ్ || మంగళాయతనందేవం యువానమతిసుందరమ్ | ధ్యాయేద్దనచరాకార
మాగచ్ఛంతంపినాకినమ్ || ఇతి అస్యపురశ్చరణ మేకరాత్రముపోవ్యపంచ సహస్రం జపేత్సిద్ధిభవతి || అ
థనా శైలత్ప్రపాణనాశేవా ఆజ్యేనాష్టసహస్రంజహుయాత్ || హోమాశక్తౌవతుగుణంజపేత్ || వికిరి
దేత్యస్యమంత్రస్య || పులహఋషిః || అనుష్ఠాఘండః || రుద్రోదేవతా || ప్రసన్నవదనంసౌమ్యంరచితోద్వా
హమండః || అబయసహితంధ్యాయేత్సురసంఘైరభిష్టుతమ్ || ఇతి ధ్యానం || త్రిరాత్రవరభోజీ జపన్నప్తస
హస్రంప్రదక్షిణంకుర్యాత్సిద్ధోభవతి || మహాజనవిరోధేఅష్టసహస్ర తిలహేనసంప్రతప్తిభవతి || సధాజయ
కామంకపిలాఘృతాఽన్యైస్తాపర పామాగసమిద్భిరష్టసహస్రంజహుయాత్ || భయే - అహంసమిషే స్వాగ్ని
మాధాయ కపిలాఘృతేనాష్టసహస్రంజహుయాత్ || అభయంభవతి || సహస్రాణి సహస్రధాచాహువో
రిత్యస్యమంత్రస్య || నారదఋషిః || రుద్రోదేవతా || అనుష్ఠాఘండః || ధ్యానం || సర్వపాప హరందే
వంసర్వాభరణభూషిణమ్ | సర్వాయుధధరంధ్యాయేత్సర్వలోకమహేశ్వరమ్ || ఇతి అస్య పురశ్చరణా
యపంచసహస్రజపః || శాల్మలీవైకంకతసమిద్భిరష్టసహస్రం జహుయాదుపద్రవానశ్యంతి || అపమృత్యు
బయకామః శాల్మలీకమృదమాదాయులింగంకృత్వా దేవమావాహ్యసంపూజ్యదోశేన పయసాఽగ్నించైత్యతో
దేవముద్వాస్యమృదమాదాయ నద్యాంప్రక్షిప్తేత్తతస్త్రీరెవాగ్నిముపసమాధాయాజ్యేనాష్టసహస్రంజ
హుయాదపమృత్యుగ్న్యశ్యతి || మహాంతంపంచానంగచ్ఛేత్ అష్టశతౌష్ఠస్తాధిమంత్ర్యస్యేహృదయే విలిప్యగ
చ్ఛేత్ || మహాశత్రుకోపోపహతాచాంతత్సేన్మహా ఆజ్యేనాష్టసహస్రంజహుయాత్ || కుకుటచూంసేన
బలిముపహరెత్ప్రసన్నోభవతి || తైత్రపాలకవినాయక వీరభద్రాదీనాంకోపేననచైవంహేమంబలిందద్యా
త్రైవప్రసన్నాభవతి || ఇతిదశమానువాకః || సహస్రాణిసహస్రశోయేతిత్యస్య చతస్రఋషిః || ఎకామం
త్రః - అయిమావాసఋషిః - అనుష్ఠాఘండః - రుద్రోదేవతా - ధ్యానం || దంష్ట్రాకరాశవదనం జ్వల
జ్వలవయాధః || చిహ్నాణంతిశిఖండిస్తుధ్యాయేద్భుజగభూషణమ్ || వ్యాధాకల్పవిషమనయనా వి
ద్రుమాతాంఘ్రాసో జాయామిశ్రాజటిలశిరసశ్చంద్రశావతంసాః | నిత్యం చానియతలితాస్సిగ్ధక
ల్మావకంతాదేవారుద్రాధ్యతఃరశవస్త్రైవవ్యంతిభక్తాః || ఇతి సహస్రాణిసహస్రశతైరదశదశైరదశావ
తారసంక్షామంత్రాః - తేధనూవ్యవతతజ్యౌరపాథకయంతే || తేషాంసహస్రయోజనేతిసర్వత్రాప్య
నుషజ్యతే || ఆవ్యంతయారుపదప్తత్వాన్మధ్యవర్జితాంఘ్రాణాంసాకాంక్షత్వాత్ || పారాయణ గ్రహ
ణాధ్యయనవజ్రం || అన్యత్రజపాదావనుషంగమిచ్ఛంతి || తేషాంచతుర్థాంశాంబ్రాదాయణంబరిత్వాపంచస
హస్రంజపేత్సిద్ధోభవతి || శాల్మలీవైకంకతానాంశతసహస్రహేమాచ్యత్రవః పలాయంతే || యార్వాణాం
ఘృతాక్షానాష్టసహస్రంజహుయాత్పరాభిచారదోషానశ్యంతి || షష్టసహస్రంజపేత్సర్వ వ్యాధికాంతి
భవతి || యెవృక్షేష్విత్యాదీనాంషష్టాంరుచాం || దేవలఋషిః - అనుష్ఠాఘండః - రుద్రోదేవతా - ధ్యా
నప్రయోగాదికం పూర్వవత్ - విశేషోపి || రుతుగమనకాలే కాపిలపయసా అష్టసహస్రం హుత్వాగచ్ఛే

ధామికరి పుత్రోభవతి || మతాంతరే - యేపథాంపథిరక్షయితి ఋగ్వయమేకొమంత్రః - అస్యపూర్వ
వత్ప్రియోగః - అస్యదేవతాఋషిః - అనుష్టుప్చందః రుద్రోదేవతా - నమోరుద్రేభ్య ఇతి శ్రీణియజుగ్ం
మేకొమంత్రః అస్యదేవరాతఋషిః - అనుష్టుప్చందః - రుద్రోదేవతా || ధ్యానం || వృషాధిరూఢందేవ
శంసర్వలోకైకకారణం || ధ్యాయేద్భూహ్మదిభిస్తుత్యం పావతీసహితంశివమ్ || ఇతి అస్యపురశ్చరణమేకొ
పవాసంకృత్వాఏకరాత్రంజపేత్సిద్ధోభవతి || యంయంకామంకామయతేతంతముద్దిశ్యత్రిరాత్రంజపేత్సిద్ధ్యతి ||
ఎతద్గజుస్త్రయంసమస్తంవ్యస్తంచ || వ్యస్తజపంయదియథాకామఫలప్రదమ్ || పురశ్చర్యానంతరంకృచ్ఛేద్వ
యంచరిత్వాఏకాదశసహస్రంజపేత్ || తత్సవణంపశ్చిమద్వారశివాలయకర్తవ్యం || నమోరుద్రేభ్యోయే
శృధివ్యాంయేషామన్నమిషసస్మిభ్యోయంతరితై యేషాంవాతగ్రవస్తైభ్యోయేదివియేషాం వషణమిషవస్తైభ్య
ఇత్యాద్యనుషః - అస్యరుద్రసముదాయస్యకేవలజపమాత్రేణ సర్వసిద్ధిభవతి - శ్రవణంస్నాయా జపేత్స
పంచమహాపాతకాత్పూతోభవతి ||

ఇతి రుద్రకల్పంసమాప్తమ్.

—† పురుషసూక్తవిధిరంచ్యతే. †—

అగ్నికార్యంజపవిధిస్తోత్రంచైవతదాత్మకం | కుర్యాద్యథోక్తవిధినాప్రాజ్ఞుఃశుశ్రూషమానసః || ప్రథ
మాంవిన్యసేద్వామే ద్వితీయాందక్షిణేకరే | తృతీయాంవామపాదేతు చతుర్థీకందక్షిణేతిథా || పంచమీం
వామజానాతు షష్ఠీంచైదక్షిణేతథా | సప్తమీంవామకట్యాంతు దక్షిణాయాంతథావ్యమీం || నవమీంవాభి
మధ్యేతు దశమీం హృదివిన్యసేత్ | ఏకాదశీంకంతదేశే ద్వాదశీంవామచాపలకే || త్రయోదశీం దక్షిణేవ
ముఖమధ్యేచతుదశీం | అత్తోఃపంచదశీంచైవ షోడశీంమూర్ధ్నికవిన్యసేత్ || ఎవంన్యాసవిధిం కృత్వా
పశ్చాద్ధోమంసమాచరేత్ || హోమంసమాచరేద్విత్త్యుపలక్షణం || తస్మాజ్జప పూజాయాం హోమేచాయమే
వన్యాసప్రకారః || ఎవంన్యాసవిధింకృత్వా పంచాంగానిసమాచరేత్ || బ్రాహ్మణోస్యేత్యాదికాభిరుగ్భిఃపం
చాంగకల్పనా || బ్రాహ్మణోస్యముఖ మాసీదిత్యాద్యాం పంచఋషిః పంచాంగన్యాసే గ్రాహ్యః || ఆశ్వలా
యనపాఠక్రమయక్తాః || హృదయం శిరశ్శిఖాకవచమస్త్రంచేతి పంచాంగాని || బ్రాహ్మణోస్యముఖమిక్కు
చంపతిత్వా హృదయాయనవైతి హృదయే || చంద్రమామనంతి పతిత్వా శిరసేస్సాహేతి శిరసి - నాభ్యా
ఆసీదితి శిఖాయైవౌషధితి శిఖాయాం- స్పృష్టాస్యాసన్నితి కవచాయహం - యజ్ఞేర యజ్ఞమిత్యస్త్రం || ఎత
చ్చన్యాసద్వయం సంకల్పనంతరం కర్తవ్యం || తద్యథా || అముకదేశేఅముకకాలే అముకకామనయాపురు
షసూక్తస్య సూక్తేన హోమం ఆరాధనంవాకరివ్యతి సంకల్ప్య || పూర్వోక్తన్యాసద్వయం విధాయ-
ఋషిదేవతాచ్చందాంస్యపివిదిత్వా - జపాదికమసమాచరేత్ || తత్రచయదాజపోహోమోవాక్రియతే ||
తదాపి పరమేశ్వరం సమారాధ్య జపోహోమశ్చకార్యితి || ఆరాధనప్రకారోభిధియ్యతే || ఆద్యయావాహ
యేద్దేవ మృచాతుపురుషోత్తమం | ద్వితియ్యయాసనందద్యా త్వాద్యంచైవత్పతీయయా || చతుర్థ్యాక
ఘృకాంప్రదాతవ్యం పంచమ్యాచమనంతథా | షష్ఠ్యాస్నానంప్రకుర్వీత సప్తమ్యావస్త్రమేవచ || యజ్ఞోపవీత

మహామ్య నవమ్యాభరణంతథా | దశమ్యాగంధదానంస్యా దేకాదశ్యాచమాల్యకం || ద్వాదశ్యాధూప
దానంస్యాత్రయోదశ్యాచదీపకం | చతుర్దశ్యాశునై వేద్యం పంచదశ్యానమసిగ్రియా || ఉద్వాసనంతు
షోడశ్యా ఉపచారాస్తుషోడశ | స్నానేవస్త్రీవనై వేద్యే ద్వాదశమసియకం || ద్వాత్పరుష సూక్తేన
యఃపుష్పాన్యపవచ | అపితంతేననైసవశం త్రైలోక్యంసచరాచరం || దక్షిణాంచయధాశక్త్యాపాడ
శేనప్రకారయేత్ | పూజాదిసాద్గుణ్యార్థంయా దక్షిణాదీయతే || తాంషోడశేనయజ్ఞేనయజ్ఞమిత్యనేన
మంత్రేణ ద్వాదశ్యర్థః | తతః ప్రదక్షిణంకృత్వా జపంకుర్యాత్సమాహితః || యథాశక్తిజపిత్యాతుసూ
క్తంచాస్తైనివేదయేత్ | దేవస్యదక్షిణేభాగే కుండంస్థంఢిలమేవవా || కారయేస్పృథుచాతు ప్రోక్షణం
తుద్వితియ్యయా | తృతీయయాగ్నిమాదధ్యాచ్ఛతుథ్యాతుసమింధనం || పంచమ్యాత్వాజ్యసంస్కారంచరో
శ్చత్రపణంతథా | షష్ఠ్యానలస్యమధ్యేతు కల్పయేత్పద్మమాసనం || చింతయేత్తత్రదేవేశం కాలానలసమ
ప్రభం | విష్ణుతాస్యంసహస్రశీషణం రక్తాస్యంరక్తవాహనం || వాహోహయః || ఎవంధ్యాత్వా సప్తమ్యాది
భిః పంచఋగ్భిః క్రమేణ గంధాదినై వేద్యాంతపంచోపచారపూజాం దేవస్యానుజ్ఞయా కుర్వాదిత్యతతహ ||
తతోగంధంచధూపంచదీపంచైవనివేదనం || అనుజ్ఞాప్యతతఃకుర్యాత్సప్తమ్యాదియథాక్రమంసమధః ప్రత్యుచం
పూజణం జహుయాదభిఘ్రితాః || తతోఘృతేనజహుయాచ్ఛరుణాచపునఃపునః | ఎవంహుత్వాతతస్నా
త్వా సమీకేస్తాత్రముచ్చేత్ || జితంతేపుండరీకాక్ష నమస్తైవిశ్వభావన | నమస్తైస్తుహృషీకేశ మహాపురుష
పూజణ || నమోహరణ్యగర్భాయ ప్రధానావ్యక్తరూపిణే | ఓంనమోభగవతేవాసుదేవాయ శుద్ధజ్ఞాన
విభావినే || దేవానాందానవానాంచ సామాన్యమధిదైవతం | సర్వదాచరణద్వంద్వం వ్రజామిశరణంతథ ||
ఏకస్త్యమసిలోకస్య స్రష్టాసంహారకస్తథా | అధ్యక్షశ్చానుమంతాచ గుణమాయాసమావృతః || సంసా
సాగరింఘోరమనంతశ్లేశభాజనం | త్వామేవశరణంప్రాప్య నిస్తరంతిమసిషిణః || నతేరూపం నచాకారో
నాయుధానినచాస్పదం | తథాపిపురుషాకారో భక్తానాంత్వంప్రకాశసే || నైవకించిత్పరోక్షంతే ప్రత్యక్షోపి
నకస్యచిత్ | నైవకించిదసిద్ధంతే నచసిద్ధోసికస్యచిత్ || కాయాణాంకారణంపూర్వం వచసాంవాచ్య
ముత్తమం | యోగానాంపరమాంసిద్ధింపరమంతేపదంవిదుః || అహంభీతోస్మిదేవేశ సంసారేస్మి భయా
వహే | పాహిమాంపుండరీకాక్ష నజానేశరణంపరం || కాలేష్వపిచసవేషు సర్వావస్థానుచాచ్యుత |
శరీరేపిగతౌచాపి వతతేమేమహద్భయం || త్వత్పాదకమలాదన్యన్నమేజన్మాంతరేష్వపి | నిమిత్తంకుశలస్యా
స్మి యేనగచ్ఛామిసద్గతిం || విజ్ఞానంయదిదంప్రాప్తం యదిదంజ్ఞానమాజితం | జన్మాంతరేపిమేదేవమా
భూతస్యపరిక్షయః || దుర్గాతావపిజాతాయాం త్వద్గతోమేమనోరథః | యదినాశం నవిందేత తావతాస్మి
కృతీనదా || నకామకలుషంచిత్రం మమతేపాదయోఽస్థితం | కామయేవైష్టవత్సంతు సర్వజన్మసుకేవలం ||
సర్వేషుదేశకాలేషు సర్వావస్థానుచాచ్యుత | కింకరోస్మిహృషీకేశ భూయోభూయోస్మికింకరః || ఇత్యేవం
మునయస్తుత్వాస్తుత్వాదేవందినదిదే | కింకరోస్మితిచాత్మానందేవాయైవన్యవేదయేత్ || జితంతేపుండరీకాక్ష
త్యారభ్యఎతావత్పర్యంతం స్తూత్రం || అథఫలవిశేషకతావ్య విశేష ప్రశంసాచ || పురుషస్య హరేస్సూక్తం
స్వగ్ధ్యంధన్యాయశసూరం | ఆత్మజ్ఞానమిదం పుణ్యం యోగజ్ఞానమిదంపరం || ఫలాహారోజపేన్నిత్యం ప
శ్యన్నాత్మానమాత్మని | ఫలాన్యభక్త్యావసేన్నాసమద్భిశ్చవతయేత్ || అరణ్యేస్మి నసేన్నిత్యం జపన్నిమ
మృషీముఖః | ఋగ్భిష్ట్రీషవణంకాలే స్నాయాదభ్యసమాహితః || ఋషిమంత్రః || ఇయమృషింపురుష
సూక్తాత్మకం ఋగ్భిష్ట్రీషవణమితి || పురుషసూక్తేనానేననిత్యశః || ఆభ్యాహుతీరనేనైవం హుత్వైవం చిం

తయేద్యపిం | అశ్రుముఖిస్సూక్ష్మద్రష్టా నారాయణవివ-శించితయేత్ .. ఎవంమా సంఖలాహంగం మానసు
 దకాహారంచకృత్వా త్రీణీవమాణి ఫలాహరస్సృక్ పౌరుషంసూక్ష్మంజగేత్ || వాకశ్చేద్వాదశకమాణి ||
 ఎవం సాక్షీకృతేదేవో దృశ్యతఇత్యాహ || అథమాసఫలాహరస్త్రిభిషజైజకపేదిమం | తద్భక్తస్తన్తనా
 యుక్తో దశవమాణ్యనన్యభాక్ || సాక్షాత్పితృతతందేవం నారాయణమనామయం | జ్ఞానగన్యంపరంసూ
 త్త్యం వ్యాసృగవకామవస్థితం || గ్రాహ్యమత్యంతయత్నేన స్రష్టారం జగతోవ్యయం | అథనాసాద్య మానోపి
 భక్తింనపరిహరయేత్ || భక్తానుకంపీభగవాన్ జాయతేపురుషోత్తమః | యేనయేనచకామేనజపేత్తత్ప్ర
 యతస్సదా || ససకామస్సమృద్ధస్యాచ్చిద్ధధానస్యకుఃపః | హేమామంవాప్యథవాజన్యముపహరమ్మధైవతు ||
 కువీతయేనకామేన తత్సిద్ధిముపధారయేత్ | జాతశ్చైవ్యన్యంమహాద్విత్తంయశోలోకపరాగణః | వాసేన
 విప్రమోక్షశ్చ భవత్సకంనసంశయః || అథాభిధీయతేకమే పుత్రకామస్యవైష్ణవం | శుక్లపక్షేశుభవారే
 సునక్షత్రేసుగోచరే || ద్వాదశస్యాం పుత్రకామస్తు చరుంకుర్వీతివైష్ణవః | దంపత్యోరుపవాసస్యా దేకాద
 శ్యాంసురాలయే | ఋగ్విష్ణో డశభిస్సమ్యగచక్షయిత్వా జనాదకం | చరుంపురుషసూక్తేనప్రపయేత్పుత్రకా
 మ్యయా | ప్రాపుయాద్వైష్ణవంపుత్రమచిరాత్సంతతిక్షమం || చరుంపురుషసూక్తేన స్వగృహ్యాక్తవిధినాపా
 యసచరుంశ్రవయన్పురుషసూక్తంపరేత్ || ఎవంచరుంశ్రవయిత్వాపశ్చాత్పురుషసూక్తేనచరుంజహుయాత్ ||
 సూక్తేనేత్యేకవజనాత్సకలమపి సూక్తమవిచ్ఛిన్నంహేమామసాధనం-నతుప్రత్యేకమృచః- హేమామస్సహస్రం ||
 ఎతద్దశగుణితోజపః - అయషథః || కృష్ణే కాదశ్యాముపక్రమ్యజపిత్వా శుక్లే కాదశ్యాదంపతీ ఉపోవ్య
 ద్వాదశ్యాంచరుంశ్రవయిత్వాసహస్రసాహస్రీజాహుయాదితి || అథాపరః ప్రకారోయ మేకాదశ్యామభోజ
 నమ్ | దంపత్యోరుపురుషస్తత్రనిత్యకమావిరోధినీ || కాలజపేదిదంసూక్తమేకాదశ్యాం నిరంతరమ్ | ద్వా
 దశ్యాంప్రయతోఘాత్వా పాయసంనివపెచ్చరుం || ద్వాదశద్వాదశీష్వేవం పయసానివపెచ్చరుమ్ ||
 ఎవమిత్యేకాదశ్యాముపవాసాదికంకృత్యేత్యథః || హుత్వాజ్యంః ధివచ్చాత్రఋగ్విష్ణో డశభిరుధః | కృతాం
 జలిపుటోఘాత్వాస్తవంతాభిఃప్రయోజయేత్ || తాభిరితిషోడశీభిరిత్యథః || సమిధోశ్వశ్లేశ్వతస్య హుత్వా
 జ్యంజహుయాత్పునః || ఉపస్థానంహుతాశస్యధ్యాత్వాచమధుసూదనమ్ | ఉపస్థానంహుతాశస్యేతికృత్యేతి
 వాక్యశేషః - అగ్న్యూపస్థానంచఅగ్నేయైమకంత్రైః హవిహేమామంతతః కుర్యాత్ప్రత్యేవంచాగ్నితశ్శు
 చిః - హవిశ్లేషం తతఃకృత్వా నారీ నారాయణం పరేత్ || భక్షయిత్వా హవిశ్లేషం లఘ్వాశీసం విశేత్త
 తః || హవిశ్లేషంభక్షయిత్వేత్యనేనైవహుతావశిష్టప్రతిపత్తిం కమణిసిద్ధే లఘ్వాశీశ్యనేనైవ ద్యోతయతి-
 ద్వాదశ్యామాహారాంతరపరిత్యాగేన పత్నీహవిశ్లేషమేవలఘ్నయథాతథాభుజ్యతి || సంవిశేదితిక్షణంవా
 మశాయీఘాయాదిత్యథః || తతఃకృత్వాద్విదంకమకతకవ్యంద్విజతకణం - ద్వితీయాంస్త్రీం నివలేత
 యావద్గభాంనవిందతి || యయాభార్యయాసహ ఎతత్కమకృతంతాముక్త్యాసతి సంభవేన్యాం భార్యాంన
 గచ్ఛేత్ || కియంతంకాలం - యావదేమాగభాంనవిందతి || అనేకభార్యాభి స్సహ కత్వత్వే దోషోన్యభా
 ర్యాసంగమేపి || యథాయథాతస్త్రికకమాణ్యనసు ప్రవిష్టాభార్యాత్రతుస్యాత్ || తథాపికమాణ్యనుప్రవిష్టా
 యావద్గభాంనవిందతి తావదన్యాంనోపేయాన్తంత్రవతశ్శుక్లస్యాన్యత్ర గభాధానాక్షమత్వాత్ || వంత్ర
 సంఘాతశుక్లస్యాన్యత్ర నిషేకేసహాధికారిణం గభానుదయాచ్చ || ఎవంచ సతిద్వప్తమేతు నిమిత్తత్వా
 దన్యస్త్రీగమనసేషస్య ఋతాభార్యామితి నియమాతి క్రమదోషోన్యైవ || కింద || స్మృతిపురాణాదిషుస్మృ
 తేః ప్రాబల్యాదస్త్యైవ నియమాతిక్రమదోషః || తథాపి || వణికాంపీవధాయిత్రసాక్షాత్కృతం భవేత్సనేన

స్వామేన స్వల్పవాణ్యుష్కృతం ॥ కులః - తదథా మేవాన్య భార్యాగమన నిషేధాత్ ॥ భూగోమాత్యా
 మృతావృతాః కింభూగోమాత్యా ప్రాణశ్చిత్రస్య నిమిత్తి ॥ అపి నమమాశిక్రమమాగ్రజనితదురితయోగా
 త్వల్పవాణ్యుష్కృతమితి - లలితభృగైకమేకం ప్రాజాపత్యంకల్పయేత్ ॥ శక్త్యు అశక్తస్య త్రైరాత్ర
 ద్విరాత్రాదిః - ప్రకృతమనుసరామః ॥ అపుత్రాశ్చ పుత్రావ యావత్ నాన్యః ప్రసూయతే । ప్రియంసాజన
 యెత్పుత్రమృశ్యకృంగోయథాబ్రవీత్ ॥ ఇతి ఋగ్వేదానోక్తపురుషసూక్తవిధిః । అథాపాదః పోదశశక
 గ్యపురుషసూక్తస్య గారాయణముషిః - పురుషోదేశతా - అనుష్టుప్ ఛందః - అంత్యోఽక్షిప్త్యత్ - జపహో
 మాభిషేకే వినియోగః ॥ అగ్నివిష్ణుసహస్రనామాని - శ్రీవైశంపాయనః - శ్రుత్యానమానశేషేణ - పతః
 జపే వినియోగః - విశ్వంవిష్ణుశకపటూరో - అంతం పరేత్ ॥ సర్వప్రహరణాయుధః । సర్వప్రహరణా
 యుధోన్నమితి ॥ ఇతి పంచీతకసియస్య - చామ్రయాత్పూజాః । భక్తిమాన్యగ్నవోడ్ధాయ - జాయతే ॥ ఇమం
 స్తవపదీయాః - జనాశకనాత్ । సోవిష్ణు - సతేయాంతి పరాభవమ్ ॥ అథాపామాజనస్తోత్రం
 చాల్భ్యః ॥ భగవన్ప్రాణినస్సర్వే విషరోగాద్యుపద్రవైః । దష్టగ్రహాపహూతైశ్చ చార్షకాలముపద్రుతాః ॥
 ఆభిచారికకృత్యాభిస్సృశకరోగైశ్చ దారుణైః । సదాసంపీడ్యమానాస్తుతిష్ఠంతి మునిస్తవమ్ ॥ కేనకమవిపా
 కేన విషరోగాద్యుపద్రవాః । సభంశిశ్చణాంతస్తేయథావద్వక్తుమహసి ॥ పులస్త్యః ॥ ప్రతోపవానై
 యైర్విష్ణుర్నాన్యజన్మసతోషితః । తేనరామః శామాకలగ్రహరోగాదిభాగినః ॥ యైర్మత్తత్ప్రణంబితైః
 సర్వదేవతైః కృతమ్ । విషన్వగ్రహశాంతే మనుష్యాద్యాభ్యాభాగినః ॥ అరోగ్యంపరమామృద్ధిం మనసా
 యద్యదిచ్ఛతి । తత్తదాప్నోత్యనంగ్ధంపరత్రాచ్యుతతోపకృత్ ॥ నాధీచ్ఛాప్నోత్యేన వ్యాధీర్మవిషగ్రహబం
 చనమ్ । కృత్యాన్వశకభయంవాపి తోషితేమధుసూదనే ॥ సర్వదుఃఖశమస్తస్య సామ్యస్తస్య సదాగ్రహః ।
 దేవానామప్యధ్యయోపాతుష్టోయస్య నాదకః ॥ యస్స మస్సకభూతేమయథాత్మనితథాపరే । ఉపవాసా
 దినైః తేన తోష్యతేమధుసూదనః ॥ తోషితేతత్రాజాయంతేన రాఘవాణామనోరథా ॥ అరోగాస్సుభిరోభా
 గాన్చోక్తారోమునిస్తవమ్ । సతేషాంశత్రవోనైవస్పశకరోగాభిచారికమ్ ॥ గ్రహరోగాదికంశాపి పాప
 కార్యంజాయతే । అవ్యాహత్యానికృష్ణస్య చక్రాదీవ్యాయుధాసితమ్ । రక్షించిసకలాపద్యోయేనోష్ఠురు
 పాసితః ॥ చాల్భ్యః ॥ అనారాధితగోవిందాయేన రాదుఃఖభాగినః । తేషాందుఃఖాభిసప్తాచాయుర్క
 తఃవ్యందయాశుభిః ॥ పశ్యద్భిష్పవకభూతస్థంవాసుదేవంమహామునే । సమదృష్టిభిరేతేనంత్రమబ్రాహ్మ
 శేషతః ॥ పులస్త్యః ॥ శ్రోతుకామోసివై చాల్భ్య శ్రుణువ్యసుఖమాహితః । అపామాజనకంవత్సే
 న్యాసపూర్వమదంపరమ్ ॥ గృహీత్వాశుసమాలాగ్రాక కుశాంఘృద్ధానుష్ఠితాక । మాజయేత్సవక
 గాత్రాణిశుశ్రావేదాల్భ్యశాంతికృత్ । శరీరేయస్యశిష్టంతిమశాగ్రజలబిందవః ॥ కుశాగ్రేశంకరించిద్యా
 స్త్రీయోదేవావ్యవస్థితాః । విష్ణుభక్తైరితేషాంశుచిస్తదతమానసః ॥ రోగగ్రహ విషాతానాం కుశ్యా
 చ్ఛాంతిమమాంశుభామ్ । సౌవనంరజితంతామ్రంపృల్లయంవానవంబద్ధమ్ । అవ్రణంలకం సప్తశ్లాస
 యేస్తంశులోపరి ॥ త్రతోదకంసమానీయశుద్ధంనిమకలమేవచ । ఎకంశతంచ దభాంశ్చ స్థాపయేత్కల
 శోపరి । నారసింహంసమభ్యర్చ్య వామనంప్రయత్నతః ॥ పూజయేత్తత్రీనఃతైరుపచారై స్సమంత
 రైః ॥ నారసింహంసమభ్యర్చ్య శుచాదేశేశుభానసమ్ ॥ మంత్రైరేత్రైశ్చథాలింగం కుశ్యాద్భిష్పంధనం త
 థా ॥ ఎకంకృత్యాశుదిగ్బంధం విష్ణుంసర్వత్రసంస్తౌక । అన్యగ్రచిత్తాకుర్వీత న్యాసకమక యథావిధి ॥

వరాహం నారసిహ్మంచ వామనం విష్ణుమేవచ । ధ్యాత్వా సమాహితో ఘాత్వా దిక్షునామాని విన్యసేత్ ॥ పూ
ర్వేనా గాయణః పాతు వారిజాక్షస్తు దక్షిణే । ప్రద్యుమ్నః పశ్చిమే పాతు వాసుదేవస్మథోత్తరే ॥ ఈశాన్యాం
రక్షతాద్విష్ణు రాగ్నేయ్యాంతు జనాదకానః । నైఋత్యాం పద్మనాభస్తు వాయువ్యాం మధుసూదనః ॥ ఉ
ర్ధ్వే గోవర్ధనధరో హ్యుపరా యాంత్రవిక్రమః । ఎతాభ్యోదశదిగ్భ్యశ్చ సర్వతః పాతు కేశవః ॥ అంగు
ష్ఠాగ్రేతు గోవిందం తజన్యాంతు మహీధరమ్ । మధ్యమా యాం హృషీకేశ మనామిక్యాంత్రవిక్రమమ్ ॥ కని
ష్ఠాయాం న్యసేద్విష్ణుం కరమధ్యేతు మాధవమ్ । ఎవమేవాంగుళిన్యాసః శ్చాదంశేమవిన్యసేత్ ॥ శిఖా
యాం కేశవం న్యస్య మూర్ధ్ని నారాయణం న్యసేత్ । మాధవంతులలాటేతు గోవిందంతు భువోన్యసేత్ ॥
చతుమకధ్యే న్యసేద్విష్ణుం కణకయోమకధుసూదనమ్ । త్రివిక్రమంకణకమూలెవామనంతుకపోలయోః ॥ నా
సారంధ్రద్వయేచాపి శ్రీధరంకల్పయెద్భుధః । ఉత్తరోమృహృషీకేశంపద్మనాభంతథాధరే ॥ దామోదరం
దంతపక్షాః పరాహంచుబుకేన్యసేత్ । జహ్వయాంవాసుదేవంతాలోవ్యైవగదాధరమ్ ॥ వైకుంఠం
కంఠమధ్యేతు అనంతం నాసికోపరి । దక్షిణేతుభుజేవిప్రవిన్యసేత్పురుషోత్తమం ॥ వామేభుజేమహాయోగం
రాఘవంహృదివిన్యసేత్ । వక్షస్థతేమాధవంచ కక్షయోయోగశాయినమ్ ॥ పీఠాంబరంస్తనతటేహరింనా
భ్యాంతువిన్యసేత్ । దక్షిణేతుకరేవిప్రతలస్సంకషణంన్యసేత్ ॥ వామేరిపుహరంవిద్యాతరటిమధ్యేజ
నాదకానమ్ । పృష్ఠేక్షీతిధరంవిద్యాదమ్యతంసంధయోరపి ॥ వామకుక్షౌవారిజాక్షం దక్షిణేజలశాయ
ినమ్ । స్వయంఘ్రవంమేఘమధ్యే ఉగ్రోవ్యైవగదాధరమ్ ॥ చక్రాయుధంజానుమధ్యేజంఘయో రమ్యతం
న్యసేత్ । గుల్ఫయోర్పూరిసిహ్మాంతు పాదపుష్పేమితోజనమ్ ॥ అంగుళీమశ్రీధరంచ పద్మాక్షం సర్వసం
ధిమ । నఖేషుమాధవంచైవ న్యసేత్పాదతలమ్యతమ్ ॥ రోషకూపేగుడాకేశంశృంగైర్కాస్థిమజ్జను మనో
బుధ్యోరహంకారే చిత్రేచ్యుజనాదకానమ్ ॥ ఏవం న్యాసవిధింకృత్వా యతాగర్యంద్విజతచ్ఛ్రీణు । వైష్ణవేవ
తుకతావ్యంసర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ రక్షాకాలేతు దేవస్య సానకాలతథైవతు । హిమారంభేతుకతక
వ్యంత్రినంశ్యానుచరిత్యశః ॥ అథయస్సవఃపూలేభ్యోవిష్ణులోకంసగచ్ఛతి ॥ విష్ణులోకంసగచ్ఛతోన్నమ
ఇతి ॥ ఓమ్ నమః పరమాధాకయైత్యపామాజకనస్తోత్రస్య- పులస్త్యయుపిః - శ్రీశృంగేష్వాదేవతా - హ
రాముః స్వేచ్ఛీదమ్ - ఆచ్యుతానంతగోవిందేతిశక్తిః - తప్తహటక కేశాంతేతిశీలః - సమ్యగభిషిత్వా
ధేః వినియోగః - ఓంనమఃపరమాధాకయైపురుషాయవహాత్మనే । అరూపాయవిరూపాయవ్యాపినేపరమా
త్మనే ॥ నిమగ్నమాయశుద్ధాయధ్యానయోగరతాయచ । నమస్కృత్వా ప్రవత్యోమయత్తస్మిన్మతు
మేవచః ॥ పరాహయన్మసిహ్మాయవామనాయమహాత్మనే । నమస్కృత్వాప్రవత్యోమయత్తస్మిన్మతుమేవ
చః ॥ పరాహనారసిహ్మేశవామనేశత్రివిక్రమ । హయగ్రీవేశసవేశ హృహీకేశహరాశుభం ॥ అప
రాజితచక్రద్యైశ్చతుభిః పరమాముక్తైః । అఖంకితానుభావైస్త్యంసర్వదోషహరోభవ ॥ హరాముక
స్యదరితం దుష్కృతందుష్కృతోదతమ్ । మృశ్యబంధారికభయదం దుర్నిష్ఠస్యచయత్ఫుమ్ ॥ పరాధిధ్యా
కసహితైఃప్రయుక్తంచాభిచారికమ్ । గదస్తశకమహరోగప్రయోగంజలయాజర ॥ హరియే వాసుదేవా
యనమఃకృష్ణాయభిధీనే । నమఃపుహరనేత్రాయ కేశవాయాదిచక్రిణే ॥ నమఃకమలకింజల్క పీఠనివాస
వాసినే । మహాహరిపుస్కంధ దృష్టచక్రాయశార్దిణే ॥ దంష్ట్రోద్భృతక్షీతిధరత్రయీమూర్తిక మతేనమః
మహాశివైవరాహయైవేవభోగానభోగినే ॥ తప్తహటక కేశాంశిజ్వలత్పాదకలోచన । శబ్దాదీకనకస్పర్శ

దివ్యసిహ్నానమోస్తుతే || కాశ్యపాయాతిహస్వాయఋగ్యజుస్సాచుమూతకాయే | తుభ్యం వామనరూపా
యత్రమతేగాన్మహాచమః || వరాహశేషదుష్టానిసర్వపాపఫలాఃవై | మదకమదకమహాదంష్ట్రీమదకమ
దకచయత్సమ్ || నారసింహకరాశస్యదంతప్రాంతానలోజ్వల | భంజనంజనినాదేన దుష్టస్యాతిశా
శన || ఋగ్యజుస్సామగర్భాభివాగ్నిర్వామనరూపభృత్ | శేత్రదుఃఖంశిరోదుఃఖం దుఃఖంచోవర సంభ
వమ్ || అనుచ్ఛ్వాసమతిశ్వాసంపరితాపంసవేపథుం | గుదఘృకాంఘ్రిరొగాంశ్చకుక్షిరోగంతఃపాతయం ||
శ్విత్రాఽనఖజాకరోగాన్వగస్థంతర్జహిస్థితాక | కామిలాదీంస్తథారోగాన్ప్రమేహంశ్చాతి దారుణాక ||
భగంధరాతిసారాంశ్చముఖరోగాంశ్చనల్లలం | అశ్వరీయాత్రకృచ్ఛాంశ్చ రోగానన్యాంశ్చ దారుణాక ||
యేవాతప్రభవారోగాయేవాపితృసముచ్ఛవాః | కఫోద్భవాశ్చయెరోగాయేచాన్యేసన్నిపాతకాః || ఆగం
తుకాశ్యయేరోగా లూతావిస్ఫోటకాదయః | ప్రశమంయాంతులేసర్వే వాసుదేవాపమాజికాః || విలయం
యాంతులేసర్వేవిష్కోరుచ్ఛరణేనతు | తుయంకచ్ఛంతురోగాస్తే చక్రేణాభిహతాహరేః || అచ్యుతానం
తగోవిందనామోచ్ఛాగశేషజాత్ | నశ్యంతిసకలారోగాన్సశ్యంసత్యంవదామ్యహం || సత్యం సత్యం పునస్స
త్యముద్భవ్యఘృజమవ్యతే | వెదాచ్ఛాస్త్రాత్పరంనాస్తివైవ్రవం కేశవాత్పరం || స్థావరం జంగమంచైవ కృత్రి
మంచాధయద్విషం | దంతోద్భూతంకఫోద్భూతమాకాశప్రభవంవిషం || లూతాదిప్రభవంచైవ విషమ
త్యంతదుఃఖదం | శమనయతుతిత్సవంకీర్తితోస్యజనాదనః || గ్రహాన్ప్రేతగ్రహాన్చైవ తథావైదాకినీ
గ్రహాక | బేతాశాంశ్చపిశాచాంశ్చ గంధర్వాన్యక్షరాక్షసాక || శాకినీపూతనాద్యాశ్చ తథావైనాయక
గ్రహాక | దుష్టమండలికాక క్రూరాక రేవతీన్వద్ధరేవతీక || వృద్ధికాంక్షాగ్రహాంశ్చగ్రాతధామా
త్యగ్రహానపి | బాలస్యఃష్టోశ్చరితంహంతుబాలగ్రహానిమాక || వృద్ధానాంయెగ్రహాఃకెచిద్భృవబాలగ్రహాః
క్వచిత్ | నారసిహ్నాస్యతేష్యప్యోదధా యేచావియవ్వనే || సహకరాశవదనో నారసిహ్నామహా రవః |
గ్రహానశేషాన్నిశ్చేషాక కరోతుజగతోహిసః || నారసిహ్నామహాసిహ్నాజ్వాలామాలాజ్వాలానన | గ్రహాన
శేషాంత్సర్వేశఖాదఖాదాగ్నిలోవన || యేరోగాయేమహేళాత్పాతాయద్విషంయేమహాగ్రహాః | యానిచ
క్రూరభూతాని గ్రహపీడాశ్చదారుణాః || శస్త్రక్షలేషుయేదోషాజ్వాలాగదభకాదయః | తానిసర్వా
ణిసర్వాత్మక పరమాత్మకజనాదన || కించిద్రూపంసమాస్థాయ వాసుదేవాశునాశయ | క్షిప్త్వాసుదశా
నంవక్రంజ్యాలామాలావిఘ్నావణమ్ || సర్వదుష్టప్రశమనం కురుదేవపరాచ్యుత | సుదశకన మహాజ్వాల
చ్చింధిచ్చింధిచమారయ || సర్వదుష్టానిరక్షాంసిక్షయంయాంతుః కీషణ || ప్రాచ్యాంప్రతిచ్యాంచదిశిదక్షిణో
త్తరయోస్తథా || రక్షాంకరోతుభగవాన్నారసిహ్నాస్వగజితైః | భూవ్యంతరిక్షేచతథాపాశ్చైతఃపృష్ఠ
తోగ్రహః || రక్షాంకరోతుభగవాన్ బహురూపిజనాదనః | యథావిష్టుజగత్సర్వం సదేవాసురమాను
వమ్ || తేనసత్యేనసకలం దుష్టమస్యప్రశామ్యతు | పరమాత్మానుభావిష్టువేదాంతేష్యగీయతే - తేన
సత్యేనసకలంయన్తయోక్తంతథాస్తుతత్ || శాంతిరస్తుశివంచాస్తు ప్రణశ్యత్ససుఖంచయత్ | వాసుదేవశరీ
రోత్తైః కుశైస్సమ్నాజితంయయా || అపామాజనగోవిందోనరోనారాయణస్తథా | తథాస్తు సవక
దుఃఖానాంపశమోవచనార్ధరేః || శాంతాస్సమస్తారోగాస్తేజ్వరాస్సర్వేనీషాణిచ | భూతానిచప్రయాంతి
శేసంస్తుతేమధునూదనే || ఎతత్సమస్తరోగఘృతగ్రహాభయేషుచ | అపామాజనకం శస్త్రం విష్టునా
మాభిమంత్రితమ్ || ఎతేషుకావిష్టుశరీరసంభవాజనాదనోహంస్వయమేవచాగతః | హంతుం మయాదుష్ట

మశేషమస్మచ్చస్తాభవత్త్వమయథావచోహరైః ॥ శాంతిరస్తుశించాస్తుదిష్టమస్మప్రశామ్యసు । యదస్యగురి
త్మకించిత్త్తి ప్రలవతాంభర ॥ స్వాస్థ్యమస్తుశిమచాస్తు హ్యప్సీ కేశస్స కీతకానాత్ । యతనివాగధం చాదంత
ప్రైవప్రతిగచ్ఛతు ॥ ఎతన్లోగాదిపీజానుజంతూవాంహితమిచ్ఛతా । విష్ణున కైంకరణవ్య మపామాజకం
కందరమ్ ॥ అనేనసవకదుఃఖాని ప్రశమంయోజ్యసంశయః । సవకభూతహితాథాకాదుకుర్యాత్తస్మాత్స
వైవహి ॥

ఇత్యపామాజకనస్మోత్ర సమాప్తమ్.

—† అధ్యైస్యహృదయస్తోత్రమ్. †—

అస్యస్తోత్రస్యసంకర్షణఋషిః అనుష్టుప్ త్రిష్టుప్ గాయత్రీచయథాయోగంఛంపః శ్రీమహావిష్ణుః పరమా
త్మాదేవతా - అభిలషితాధేజపెనినియోగః - సంకర్షణః - మమాగ్రతస్సదావిష్ణుః పృథతశ్చపి కేశ
వః । గోవిందోదక్షిణేపాశ్వేవామేచమధుసూదనః ॥ ఉపరిష్టాక్షువైకుంఠో వరాహః పృథివీతలః । అ
వాంతరదిశోయాన్యుస్తాసుసర్వాసుమాధవః ॥ గచ్ఛతస్త్రినతోవాపిజాగ్రతస్సర్వపతోపివా । నరసిమ్హకృ
తాగుప్తిపాకాసుదేవమయోహ్యహమ్ ॥ అవ్యక్తంచైవాస్యయోనౌవదంతివ్యక్తం తేహం దీర్ఘమాయుగం
తించ । వహ్నింపక్వందంబ్రసూర్యౌవనేతేదిశశ్శోత్రే ప్రాణమాహుశ్చవాయుమ్ ॥ వాచంచేవాహృదయం
వైనభశ్చపృథ్వీపాదాతారకారోమకూపాః । సాంగోపాంగాహ్యధిదేవతావ విద్యాహ్యుపస్థంతేసవఎ
తేసముద్రాః ॥ తందేవదేవంశరణంప్రజానాంయజ్ఞాత్తకంసర్వలోకప్రతిష్ఠమ్ । యజ్జంవరణ్యంవరదం వరి
ష్టంబ్రహ్మణమీశంపురుషంనమః ॥ ఆద్యంపురుషమీశానంపురుహూతంపురుష్కృతమ్ । ఋతమేకాక్షరం బ్రహ్మ
వ్యక్తావ్యక్తౌసనాతనం ॥ మహాభారతకాఖ్యానంకురుక్షేత్రంసరస్వతీం । కేశవంగాంచంగాంచ కీతకాయ
న్నావసీదతి ॥ ఓంభూఃపురుషాయపురుషరూపాయ వాసుదేవాయనమోనమః । ఓంభువఃపురుషాయపురు
షరూపాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఓంసువఃపురుషాయపురుషరూపాయ వాసుదేవాయనమోనమః ।
ఓంభూభువస్సువః పురుషాయపురుషరూపాయవాసుదేవాయనమోనమః । ఓంప్రద్యుమ్నాయపురుషాయ
వాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఓంఅనిరుద్ధాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః । ఓంభవోద్భవాయపు
రుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఓంకేశవాయపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః । నారాయణా
యపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥ మాధవాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః । గోవిం
దాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ వీష్ణవేపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః । షధుసూద
నాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ త్రిపీత్రమాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః । వామ
నాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ శ్రీధరాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః । హృషీకే
శాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఋత్యవాభాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః । దా
మోదరాయపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥ సత్యాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః । ఈ
శానాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ తక్షురుషాయపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః ।

సత్పురుషాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః॥ ప్రణవేంద్రవిష్ణుశతసహస్రనేత్రపురుషాయవాసుదేవాయ
నమోనమః॥ యశశంవిష్ణుహృదయమధీతేబ్రహ్మహత్యాః పూతోభవతి॥ పశితసంభాషణాత్పుతోభవతి॥
సురాపాచాత్పుతోభవతి - సువణాపైయాత్పుతోభవతి - పతితసంభాషణాత్పుతోభవతి - అనత్యభా
షణాత్పుతోభవతి - అగమ్యాగమనాత్పుతోభవతి - వృషలీగమనాత్పుతోభవతి - అభత్యభక్షణాత్పు
తోభవతి - బ్రహ్మచారీసుబ్రహ్మచారిభవతి - అనేకక్రతుసహస్రేణైష్టంభవతి - గాయత్యాగ్రహస్థిసహస్రాణి
జప్తానిభవతి - చత్వారోవేదాశ్చార్ధితాభవతి - సవవేదెషుజ్ఞాతోభవతి - సర్వతీర్థేషుస్నాతోభవతి -
యదికస్యచిన్నబ్రూయాచ్ఛ్రీభవతి - అష్టాబాహ్మణాగ్రాహయిత్వావిష్ణులోకమాప్నోతి - మానసే
నగతిభవతి - ననశ్యతిమంషః॥ యత్రయత్రైచ్ఛేత్తతతత్రోపజాయతే - స్మరతీచాత్మానంభగవాన్మహావి
ష్ణురిత్యాహ॥

ఇతి శ్రీవిష్ణుహృదయస్తోత్రం సమాప్తం.

అథేవినాయకశాంతిః .

తద్యథా॥ రుద్రంజపేల్లకుపుష్పైః పూజయిత్వాత్రియంబకమ్ । ఎకాదశజపేద్దుగ్రాక శతాంశంగుగ్గులేవ
తు ॥ హుత్వాభిషేచనమకుర్యాత్సంత్రైవకరుణదైవతైః । శాంతికేగణశాంతిశ్చగ్రహశాంతిక పూజకమ
తి॥ అథరొగప్రతిహదాన విధ్యంతరమపఃస్లోకః ప్రవశీతః । దానైర్దయాదిభిరపిద్విజదవతాగోవేదాచక
నాప్రణతిభిశ్చజప్తైస్తపోభిః । ఇత్యుక్తపుణ్యనిచయైరపచీయమానాః ప్రాక్పాపజాతమశుభంప్రశమనయం
తీతి । ఎతద్ద్యోత్రయవ్యాఖ్యానప్రసంగేన వేదవారాయణవిద్యాదయోవిష్ణుహృదయస్తోత్రపర్యంతాః అథ
శాంతికేగణశాంతిశ్చగ్రహశాంతికపూర్వకమిత్యనేనవినాయకశాంతిర్నవగ్రహశాంతిశ్చేత్యుభయముపక్షిప్తం॥ త
త్రగణపతిశాంతిరభిధీయతే॥ యాజ్ఞవల్క్యః॥ వినాయకః శాంతికమసిద్ధధంవినియోజితి - గణానామభిషత్వే
చరుద్రైః బ్రహ్మణాతథా॥ ఎవంవినాయకస్యాది కారికంవ్యాపారమభిధాయతేనగృహీతస్యస్వన్నదశకానానిప్ర
త్యక్షదశకానానివాతేనోపస్మయేన ప్రస్యలక్షణాని నిబోధత॥ స్వప్నైవగాహతేత్యధంజలం ముందాంశ్చపశ్య
తి॥ కామాయవాససశ్చైవక్రవ్యాదాంశ్చాధిరోహతి । అంత్యజైగణదక్షభై రుష్మై స్సహతత్రావత్పితౄ
ప్రజన్నపితౄత్వానమనృతేనుగతంబరైః । విమనాః ఫలారంభరసీదత్యనిమిత్తతః ॥ తేనోపస్మయో లభతే
నరాజ్యంరాజనందనః । కుమారీవచభగ్రామపత్యంగభవమంగనా ॥ ఆచార్యత్వం శ్రోత్రియశ్చ నిశిష్యో
ధ్యయనంతథా । వణిగ్లాభంనచాప్నోతికృషించాపి కృషీరళః ॥ ఏవంవినాయకగృహీతస్యచిహ్నస్యభిధాయ
వినాయకొపసగపరిహారకంకమాహ॥ స్నపనంతత్రతతవ్యంపుణ్యేహ్నివిధిపూర్వకమ్॥ గౌరసవపకలేహ
నసాజ్యేనోత్పాదితస్యచ । సర్వావధేస్సవగంధైర్విలిప్తశిరస్తదా ॥ భద్రాసనోపవిష్టస్యస్త్రివాచ్యద్వి
జాంచ్యుభాక । మృత్తికాంరోచనాంగంధాగ్గుగ్గులంచాత్రనిక్షిపేత్॥ యాత్రాహృతాశ్చైవవజ్రైశ్చతుర్భిః
కలశైః క్రమాత్ । చక్రణ్యనమహోరక్తస్థాప్యంభద్రాసనంతతః ॥ సహస్రాక్షశతైర్ధారమృషిభిః పాదసంస్ప
తంతేనత్వామభిషించామిపావమాన్యః పునంతతు । భగంతేవరుణోరాజా భగంసూర్యోబృహస్పతిః ॥ భగ
మింద్రశ్చవాయుశ్చ భగంసంప్రమయోదదుః । యత్రైకశేషదార్భాగ్యంసీమంతేయచ్చమూర్ధనః । లలాటే
కణాయోర్జ్యోరాపస్తంభంతుసర్వదా । స్నాతస్యసావకపంత్రైలంసృజేతౌదుంబరేణతు ॥ జుహుయాన్సు
ధానికుశాక సవ్యేనపరిగృహ్యతు । వితిశ్చసమ్మితశ్చైవతథాసాలకీటంకటా ॥ కూశ్మాంఢోరాజపుత్రశ్చ

త్యేతేసాహంతనామభిః | నామభిబలమంత్రైశ్చనమస్కారసమన్వితైః || అంతేన్వాహసమంత్రైః మూఢా
ధాని జహుయాదిత్యవ్యయః - ఎవంతథావిధైర్నలిమంత్రైః బలం దాహ్నిక్యాహ్నిత్యయోజ్యం || బలిపకా
రమాహ || దద్యాచ్చతుష్పథేనూర్యే కుశానాస్త్రీశ్చసర్వతః | కృతాకృతాంస్తండులాంశ్చఽటలాదనమేవ
చ || మత్స్యోన్మక్వాంస్తథేవామాన్వాషమేతావదేవతు | పుష్పంచిత్రంసుగంధం ద సురాంచక్రివిధామహి ||
ఘోలకంపూరికాపూపాంస్తథైవోండేరకస్రజః | దధ్యన్మంపాయసంచైవ గుడపిష్టంసమోదకమ్ || ఏతాం
త్సంర్వానుపాహ్నిత్యభూమాకృత్వాతతశ్శివమ్ | వినాయకస్యజననీముఽతిష్ఠేత్తథాంచికామ్ || దూర్వాసర్వ
పపుష్పాణాం దత్వాఘ్రికంపూర్వమంజలిమ్ | కృతాకృతాస్సకృదేవహతాః || షట్కూదనంశిలపిష్టమిశ్రమో
దనంఆహాఃఆపక్వాః - ఏతావదేవతు - పక్వమపక్వంచమాంసమిత్త్యథః || దూర్వాసషఃపపుష్పాణాం
దత్వాఘ్రికంపూర్వమంజలిమ్ | పుష్పంచిత్రంరక్తౌష్ణపీతాది - సుగంధంగంధద్రవ్యం || త్రివిధాసురాగౌడి
మాధ్వీత్యాది - మూలకంకందాకారోభక్త్విశేషోమూలంచ - ఉండేరకస్రజం - ఉండేరకాః పిష్టవికారానా
నావిధాఃత్రైః ప్రోతాస్సృజిత్యుచ్యంతే - గుడపిష్టంగుడమిశ్రంశాల్యాది పిష్టంఅన్యత్ప్రసిద్ధం - ఉపస్థాన
మంత్రమాహ || రూపందేహియకోదేహీభగంభవతిదేహిమే | పుత్రాదేహీధనందేహీసర్వకామాంశ్చదే
హిమే || శుక్లాంబరధరశ్శుక్లగంధమాల్యానులేపః | బ్రాహ్మణాన్భోజయెద్దద్యాద్వస్త్రయుగ్మంగురౌర
పి || అసమథఃశ్చేద్గురౌరాచార్యస్యవస్త్రయుగ్మమాత్రందక్షిణాం దద్యాత్ || అసమథఃశ్చేత్ || స్వసామ
థ్యానుసారేణివిత్తశాత్యంనకారయేదితి || ఇతియాజ్ఞవల్క్యప్రోక్తవినాయకశాంతిః | అథాన్యైవప్రయో
గః || అథోద్యంతేతత్రసంభారారోచనాపంచమృత్తికాః- అశ్వస్థానాద్గజస్థానాద్వల్క్వికాశ్చంగమాద్వృజాత్
చందనాగరుకస్తూరీ కర్పూరాజ్యాస్సుగంధయః || గౌరసషఃపకల్మశ్చగవాజ్యేనవిమిశ్రితః | గుగ్గులశ్చాపి
సంశుద్ధః || సురమాంసివచాకుష్ఠంశైలేయంరజనీద్వయమ్ | సటీవంపకముస్తావసహాషధిగణస్త్పతః || చ
త్వారఃకలశావకవణౌఅస్ఫుటాలవ్రణాః || హ్రదోదకమధాపిస్యాన్నిచుగాసంగతోదకమ్ | సుగ్రీవాపు
చ్చమారక్తంచమఃచానడుహస్తథా || శ్రీవణీకాష్ఠపీతంచ సహకారస్య పల్లవాః | అశ్వత్థ పల్లవాస్సమ్య
క్సుగంధకుసుమాన్యపి || అజశ్శోభనః || ఆచార్యదక్షిణార్థఃసంతు మహాహంససనద్వయమ్ | పంచవణౌ
నిపిష్టానిస్వస్తికస్యాపివిలేః || త్రైలంచ సాషఃపంతద్వదుదుంబర వినిమితః | స్పవః కుశాశ్చరుస్థా
లీస్థాలీవాకాథఃతండులాః || కించిద్ధతాక్రియాన్లుప్తాస్తండులాశ్చాపరేతథా | తిలపిష్టేనసంయుక్తమో
దనంశూర్పమేవచ || పక్వాశ్చమత్స్యోశ్చాపక్వా మాంసపక్వమపక్వమ్ | గౌడిపైష్టికమాధ్వీచేత్యేవంచై
త్రివిధాసురా || మత్స్యోదికంసురాంతంచసిద్ధంయస్యయచ్చయత్ | నగ్రాహ్యంతువిశేషేణ ద్విజైస్త్ర్యా
జ్యాసురాతథా || యజమానస్తుశూద్రశ్చే ద్విజస్తాన్నియోజయేత్ | ప్రత్యక్షమూలికంవాస్యాదుతథక్షం
తదాకృతి || నిమిత్తాస్రజఉద్యంతే ఉండేరకసమిత్త్యథః | దధ్యన్మంపాయసంచైవపిష్టంచగుడమిశ్రితం ||
లమ్మకాశ్చోధాదూర్వాసర్వ వాగౌసన్నిభాః | గణేశప్రతిమాచైవగౌర్వాశ్చపతిమతథా || ఎవంసంభృతసం
భారశ్శాంతింకుగ్యాచ్ఛభేదితే | వినాయకశాంతింకమఃకామస్యచంద్రతారాబలోపేతేశుభేదితేకృతచాహ్యం
తరశాలైత్యః మూఢావంతరమముప్రయోజనార్థః మేతత్రార్తకరివ్యగ్నిసంకల్ప్య || శ్రుతాధ్యయనసంపన్నం
బ్రాహ్మణమస్మిన్గ్రామణ్యేణాచార్యత్వంకుర్వతిగంధపుష్పాశ్చ తాదభివ్యుజీత || తథాన్యాంశ్చతుర్ముత్తిజో
న్యజీతి || అథముత్తిగ్నిస్సహితఆచార్యఃకరోతి- గోమయేనోపలితైత్వలంకృతే దేశేపంచ వజ్రేఃపిష్టేఃభ
ద్రాసవాథఃమేకంస్వస్తికంవృసేత్ - తస్యస్వస్తికస్యపూర్వాదిమదిత్తువతుస్స్వస్తికంకారయేత్ || తేత

చృతుడికాత్మస్వస్తికేకలశస్తాపనార్థంతతమాద్రాముపలి ప్రమానముంబమోక్షార్థలోమప్రాచీనగ్రీవంసం
 స్థాప్య - తస్యోపరిగ్రీవణికాశాశ్చిమిణితపీఠంస్థాప్య తస్మిన్ శ్చైవవస్త్రోపధ్యానయేత్ || తతశ్చతుడికా
 త్మస్వస్తికేవ్యవ్రణాకస్ఫురితాకలశానేక వహాంతఃపరస్పిందనమిత్రాక స్రద్ధామవేష్టిత కంఠాన్నవా
 హతవస్త్రభూషితాకలశాకధాన్య గాఢాభాయమావోదకేన నదీసంగమోదకేనవా కలశాన్పూరయిత్వా -
 తతఃపథ్యతాసీతిమంత్రేణకలశేమసంబంధస్సంస్థాప్య - గంధద్వారేతిమంత్రేణ చందనాగరుకస్తూరికపూర్ణ
 రాదీకగంధాకగోరొచనాంగుర్యులంఘ్రివ్యసహకారాదివ్రతస్తలలవేష అన్యతమానిపల్లవాని కలశముఖ
 పృష్ఠే యథాయోగంనిషీదేత్ || తతశ్చ త్వాంబుత్విజఃపూర్వాదిదిగవస్థితః కేమస్వంవోఅగ్నే అగ్నేవరుణస్యే
 తిమంత్రేణవాస్వశాఖపరిపతితవరుణః ప్రకాశకైర్మంత్రాంతరైర్వాభూర్భువస్సువరితి వ్యాకృతిభిర్వావరుణా
 యనమత్తినామమంత్రేణవావరుణమూహాహ్యమోషశోపచారపూజాంనిర్వ్యక్తపూర్వోక్తామావోభద్రాంత్రత
 పోయంతివిశ్వతథత్యాదీకాంవాశంవోవాతఃపవతామిత్యాదీకాంవాన్యాంవాస్వశాఖపరిపతితాంవాశాంతింపరే
 యః - ఎతస్మిన్నేవసమయేఆచార్యోభద్రాసనస్యోత్తరభాగః ఈశాన్యాంవాపి నాడుకంతజ్జననీమంబికాంచపీతా
 దిషుప్రతిష్ఠాప్యతేమపీతాదిమంబికాహనప్రభృతినివేదనపర్యంతాంపూజాంకుర్యాత్ - ఎకదంతాయువిక్రమోవక్ర
 తుండాయధీమహి తన్నోదంతఃప్రచోదయాత్ || ఇతివినాయకమంత్రః - సుభగామోచవిర్మహే కామమలినైశ్చవధీ
 మహితన్నోగోరీప్రచోదయాత్ || ఇత్యంబికామంత్రః - అథగృహ్యోక్తవిధినాఅగ్నింప్రతిష్ఠాప్యచరుంత్రపయిత్వా
 తతోగవ్యాజ్యలోలికృతేనగారిసర్వపకలేనోద్వతీకతాంగంధర్వాపధిమాణైస్తథాచందనాగరుకస్తూరికా
 దిభిశ్చవిలిప్తశిరసంయజమానంభద్రాసనేఉపవేశ్యగృహ్యాక్తమాగౌణస్వస్తివాచనాదికుర్వీత || ఋత్వి
 గ్నాగ్రీహ్మణసహితఆచార్యస్వస్తివాచనానంతరం జీవత్పతి పుత్రాభిశ్రీభిరుపగుణశాలిభి స్సవేషాభిఃకృత
 మంగళం యజమానమభిషించేదాచార్యః - తత్రపూజాదేశావస్థితంకలశందాయసహస్రాక్షంశతధారమ్మ
 పిభిః పావనంకృతంతేనత్వామభిషించామి పావమాన్యః పునంతుతే ఇన్యనేనమంత్రేణాభిషించేత్ || తతో
 దక్షిణదిగవస్థితంకలశందాయభగంతేవరుణోరాజా భగంసూర్యోబృహస్పతిః | భగమంద్రశ్చ వాయుశ్చభ
 గంసప్రపకయోదదురిత్యనేనమంత్రేణ | తదనంతరం పశ్చిమదేశావస్థితంకలశంగృహీత్వాయత్రైకశేషదా
 భాగ్యంసీమంతేయచ్ఛూరణి || లలాటేకణ్ఠయోరక్షోరాపస్తంభంతుతే సచేత్యనేన మంత్రేణాభిషిం
 చేత్ - ఎవమభిషిచ్యసవ్యపాణినాకుశాంతరితేన యజమానస్యమార్గసర్వపంత్రైలమోదుంబరేణస్సవేదాదా
 యవత్కృమాణమంత్రేణాకమయాత్ || ఓంమితాయస్వాహా | ఓంమితాయస్వాహా | శాలాయస్వాహా | కటంక
 టాయస్వాహా | కూశ్మాండాయస్వాహా | రాజపురుషాయస్వాహా | ఎవంపథ్యర్థంత్రైర్ముఖైశ్చాహుత్వాతదనంత
 తరంపూర్వపక్ష్యచరుణాపూర్వోక్తైష్షడ్విరుక్తైస్తస్మిన్నేవాగ్నోచరుంహుత్వాగ్నే రిందాది వ్యభి
 షేకశాలాయా మంద్రాదిలోకవాలభ్యస్తామమంత్రైర్భులిదద్యాత్ - నామమంత్రాస్తు || ఇంద్రాయ
 నమః | అగ్నయేనమః | వరుణాయనమః | సోమాయనమః | ఈశానాయనమః | బ్రహ్మణేనమః | అంత
 కాయనమః || అథయజమానస్సూక్త్యా - శుక్లమాలాంబరభరోగురుణాసహితోవినాయకాయాంబికాయైవ
 కృతాకృతాంస్తండులాంస్పపటలోదనమేవచేత్వాదినాపినిదిక ప్రంకృత్యాకృతదవ్యజాతముషహారదశ్వాతత
 శ్శిరసాభూమింగత్వా - కుసుమసహితేనోదకేనప్రత్యేకంపూర్వోక్తవినాయకాంబికాగాయత్రీభ్యోమంత్రా
 భ్యమభ్యుక్తందత్వా - దూర్వాసవకపపుష్పాంజలించదత్వావినాయకంబికాంబోపతిష్ఠేత - ఉంసామిదుః
 త్రాస్తు || రూపందేహీయశోదేహీభగంభవతిదేహీమే | పుత్రాకదేహీధనందేహీ సర్వకామాంస్యదేహీమే |

అత్రమంత్రేభగవత్ దేహిమే భగవిత్సూక్ష్మహంస త్వాప్రథమతోనామకమపస్తాయశ్చాద్యథాపరితేనమంత్రే
 ణాంబికాముపతిష్ఠేత ॥ తతశ్చాచార్యశ్శూరైకుశానాస్త్రిగ్యఉపహారకేషం తత్రనిధాయచతుష్పథం గత్వా
 తత్ప్రసాదబలినిదధ్యాత్ ॥ మంత్రస్తు బలింగృహ్లాంత్యమందేవా ఆదిత్యావసవస్తథా | మరుతోవాశ్వినౌ
 రుద్రాస్సుపతాఃపన్నగగ్రహాః | అసురాయాతుధానాశ్చ పిశాచామాతరోగణాః ॥ శాకిన్యో యతు బే
 తాశాయోగిన్యఃపూతనాశ్వికాః | భంజకాస్త్రిగ్ధగంధర్వానాగావిద్యాధరానగాః ॥ దిక్పాలాకపాలా
 శ్చయేచవిఘ్నావినాయకాః | జగతాంసాధుకతారోబ్రహ్మద్యాశ్చమహావయః ॥ మవిఘ్నంమహమేపా
 పంమాసంతుపదిపంధినః | సైన్యాభవంతు త్వస్తాశ్చ భూతప్రేతాసురాగ్రహాః ॥ ఇతిశతుష్పథబలిదాన
 మంత్రః॥ అనంతరంవస్త్రద్వయసహితాందక్షిణాంస్వశక్త్యనుసారేణదత్వాభివానుసారేణఘారిదక్షిణామపి
 ఋత్విగాదిభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యః ప్రతిపాద్యబ్రాహ్మణాంభోజయేత్ ॥

ఇతి వినాయకశాంతిప్రయోగః॥

అథ నవగ్రహయజ్ఞః.

శ్రీకామశ్శాంతికామోవాగ్రహయజ్ఞంసమారభేత్ | వృష్ట్యాయుః పుష్టికామోవా తథైవాభిచరన్నపి॥
 గ్రహానాహ ॥ సూర్యస్సామోమహీపుత్రస్సోమపుత్రోబృహస్పతిః | శుక్రశ్చనైశ్చరౌరాహుఃకేతుశ్చైతిగ్ర
 హాస్తస్సృతాః॥ గ్రహప్రతిమానిమాణద్రవ్యాణ్యాహ॥ తామకాస్సాస్ఫటికారకంచదనాస్సర్వకాడభౌరా
 జతాఆయస్సీసినాః కాంస్యాః కార్యాగ్రహాఃక్రమాత్ ॥ స్వజ్ఞైర్వస్త్రపటై లేఖ్యోగంధైఃకేమండల కేషు
 వా॥ పూజావిధిమాహ ॥ యథావణంప్రదేయాని వాసాంసికుసుమానిచ | గంధోపలయజజ్జైవధూపో
 దేయశ్చగర్గులమ్ ॥ కతవ్యాగ్రహజైవైవచరవఃప్రతిదైవతమ్ | గ్రహమంత్రానాహ ॥ ఆకృష్టేనగ్రమందే
 వాతిగ్నిర్మూర్ధాః ఉద్బుధ్యస్యేతిచఋచోయథాసంఖ్యంప్రకీర్తితాః ॥ బృహస్పతేతితియదర్శస్తథైవాన్నా
 త్పరిఃస్మతః | శన్నాదేవీస్తథాకుండాతేకతుంకృణ్వన్నిమాంస్తదా ॥ షోషామీయసమిధఆహ ॥ అరగపా
 లాశఖదిరాస్త్యపామాగోధపిప్పలః | ఉదుంబరశ్శమీమూర్వా కుశాశ్చసమిధః క్రమాత్ ॥ షోషామసం
 ఖ్యామాహ ॥ ఎకైకస్యత్వష్టశతమష్టావింశతి రేవవా | హోతవ్యామధుసర్పిభ్యాంధర్మాక్షీరేణ వాయుతాః॥
 నైవేద్యాధణంబ్రాహ్మణభోజనాధణంచద్రవ్యాణ్యాహ ॥ గుడోదనంపాయసంచహవివ్యక్షీరపాష్టికమ్|దధ్యో
 దనంహవిశ్చూకం మాంసంచిత్రాన్నమేవచ ॥ దద్యాద్ద్రాహక్రమాదేవద్విజేభ్యోభోజనంబుధః | శక్తితో
 వాయథాలాభంసతకృత్యవిధిపూర్వకమ్ ॥ గుడమిశ్రమోదనంగుడోదనం - హవివ్యమశ్చన్నాది - క్షీరపా
 ష్టికంక్షీరమిశ్రంపిష్టమోదనం | హవిఘ్నతోదనం - చూణంతిలమిశ్రమోదనమ్ - మాంసంభక్త్యమాంస
 మిశ్రమోదనం - చిత్రాన్నంనానావిధాన్నం ॥ గుడోదనాదీనామభావేయథాలాభమోదనాది సన్నానపూ
 ర్వకంనైవేద్యాధణంబ్రాహ్మణభోజనాధణంచదద్యాదిత్యర్థః॥దక్షిణామాహ ॥ ధేనుశ్శంఖస్తథా నద్వాక్ హే
 మవాసోహయఃక్రమాత్ | కృష్ణాగౌరాయసంనాగవీతావైదక్షిణాస్తస్సృతాః॥ యశ్చయశ్చయథాదస్థస్తంతం
 యతేనపూజయేత్ | బ్రహ్మజైషాం పరోదత్తఃపూజితాః పూజయిష్యథ ॥ గ్రహాధీనానరేంద్రాణాముభ్య
 యాఃపతనానచ | భావాభావౌచజగత్స్తస్తాత్పూజ్యతమాగ్రహాః ॥

ఇతియజ్ఞవల్క్యక్తాగ్రహశాంతిః.

—* అథవనగ్రహయజ్ఞప్రయోగః. *

శుక్లశేనీత్యకమాకనంతరమముకప్రయోజనసిద్ధ్యథాం నవగ్రహముఖేన యత్యుత్తి సంకల్ప్య || స్వగృహ్యోక్తివిధినాస్వస్తి నాచనంవిధాయాచార్యవరణానంతరం బ్రహ్మణంవృణోత | అథవా చతురరుత్విజోవృణోత | తథాచస్కందపురాణేనవగ్రహముఖేకుర్యాదృత్విజశ్చతురశ్శుభాత్ || అథవాచైకమధ్యచ్ఛేద్య ద్విధినాబ్రహ్మణాసహేతి || ఎతచ్ఛాస్తలక్షణం || అతఏవాప్యోత్తరసహస్రసంఖ్యాయా హోమంకర్తుంయదిచీషణతి || తహికమకణానిర్వాహయగ్రహసంఖ్యకాన్వృత్తిజోవృణోత | సర్వత్రాచార్య బ్రహ్మణోనియతే - అత్రచాయంవరుణప్రయోగః - వరుణకాలేవబుత్విగ్నేయవస్త్రాలంకారాదిద్విగుణముదబ్బుఖోపవేశితాయగుణ వత్తమాయైకస్మైబ్రాహ్మణాయదత్వాస్వయంపూర్వాభిముఖస్సన్నహంగ్రహయజ్ఞేనయత్యే | తత్రైభిశ్చందనపుష్పతాంబూలహేమాలంకారవాసోభిరహంవృణోతి - తతోవృతోస్త్రిత్యాచార్యోబూయాత్ తదర్థాలంకారానితరైభ్యోదత్వాస్త్రికర్తృణిబుత్విక్తేనత్వాచహంవృణోతివృణోత | తతఃచార్యదయఃకర్తృకుర్యుః - కుండాదిఃకర్మాణప్రకారస్తు - నాగ్రాంధేనవగ్రహముఖేకుండంహస్తమాత్రసమంభవేత్ || చతురత్రమధోహస్తంయోనివక్త్రంసమేఖలమ్ | చతురంగుళవిస్తారమేఖలాతద్వదుచ్చితా || మానహీనాధికంకుండమనేకభయదంభవేత్ | చతుర్దిక్ష్యపికుండస్యహస్తమాత్రసమంభవేత్ || చతస్పష్పపిదిక్షుకుండస్యహస్తమాత్రకుండంభవతీత్యథః - అథోహస్తంభాతమపిహస్తమాత్రంభవతీతియావత్ - యోనివక్త్రంకుండస్యపశ్చిమదిగ్భాగేఉపరిమేఖలాయామధ్యేవత్యమాణలక్షణోపేతాయాయోనిః - సైవవక్త్రంయస్యతత్తాదృక్ || గజోష్ఠసన్నిభంయోనిప్రమాణంవక్త్రంవాపిష్పలీలతాకృతియోనివక్త్రంవాకుండంభవతి - తద్వదుచ్చితా - త్రిరంగుళోన్నతాతద్వద్వితీయాసముదాహృతా - ఉచ్చాగ్రవిస్తరాభ్యాంబత్యతీయాచతురంగుళా | ద్వ్యంగుళసమత్రాస్తారఃపూర్వయోరపిశ్యతే || పూర్వంతుద్వ్యంగుళాకార్యాప్రథమామేఖలాబుధ్ధేః | ప్రథమద్వితీయమేఖలయోర్యోనిలక్షణమభిహితం - వితస్త్రిమాత్రంయోనిస్సాగ్నిష్టత్వప్రాంగుళివిస్తృతా - షడ్వాసప్రవాచేతివికల్పః || కూమకపుష్టాన్నతామధ్యేపాశ్వకయోశ్చాంగుళోచ్చితా | గజోష్ఠసదృశీతద్వదాయతాచ్చిద్రసంయుతా || ఎతత్సర్వేషుకుండేషుయోనిలక్షణముచ్యతే | మేఖలోపరిసర్వత్రఅశ్వశ్లేషదళసన్నిభా || అశ్వశ్లేషదళసహితయోనిర్భవతీత్యథః || లక్షణలక్షితకుండకరణాశక్తాస్థంధిలంచతురశ్రంహస్తపరిమితంకల్పయేత్ || స్థంధిలంవాప్రకల్పయేదితి - స్థంధిలస్యాప్యగ్న్యర్థిస్తానత్వేనవిధానాత్ - ఏవంకుండంస్థంధిలంవాక్యత్వాతస్యోరి పూర్వభాగగ్రహాదిస్తాపనాథకంస్థంధిలంవేదించావిదిధీత || తథాచ స్కందపురాణే || తస్యైవోత్తరపూర్వేణస్థంధిలంహస్తమాత్రకమ్ | ద్వివప్రంబతురశ్రంబితస్తుభ్రామ్యయఃస్థితమ్ || ద్వివప్రమిత్యనేన వేదినిమాణముచ్యతే | అతఏవమత్యుపురాణే || గతకస్యోత్తరపూర్వేణఽతస్మిన్ద్వియవిస్తృతామ్ | వప్రద్వయయుతాంవేదింబితస్తుభ్రామ్యయఃస్థితామ్ | స్థాపనాథకంబదేవానాం చతురశ్రాముదక్ష్పవామ్ || గతకస్యకుండస్యఉత్తరపూర్వేణాతానాదివిగ్భాగేవప్రద్వయంమేఖలాద్వయంత్రద్వ్యంగుళోభ్రామ్యయఃప్రథమవపఃద్వ్యంగుళోభ్రామ్యయోద్వితీయ్యః విస్తారముద్వయోరప్యంగుళిపరిమితఃఉదక్ష్పవాం - ఉదజ్జిమ్నూం - ఏవంస్థంధిలంవేదించానిర్మాయఫలపుష్పాదివితతంబితానంతస్యోపరికుర్వీత - తదధిష్ఠానేగ్నిప్రణేయగ్రహయతనై గ్రహాదిదేవాకస్థాపయేత్ || తథాచనూత్నేయ || అగ్నిప్రణయనంకృత్వాతస్యామావాహయేత్పురాత్ | సంఖ్యసురాణాం విజ్ఞేయావింశతిద్వాదశాధికా || తస్యాంవేదికాయాంతత్రశుక్లతంబుతైస్సమంతతః పూరయిత్వా తతోమ

ధ్యేతామ్రవర్ణే స్తంధులై స్సూర్యస్యమండలాకారమధిష్ఠానంఋగీత - తస్మాన్మండలాదాగ్నేయ దిగ్భాగేశు
 క్షతమైరక్షతైశ్చతురశ్రమధిష్ఠానంసోమాయ - సూర్యస్యమండలాద్దక్షిణతోరక్తచందనలితై రక్షతైఃపంచ
 లైఃప్రికొణాకారమధిష్ఠానంపంగళాయ ॥ సూర్యస్యమండలాదిశాన్యాంసువణవర్ణే రక్షతైర్పాకృ
 తిమధిష్ఠానంబుధాయ ॥ మధ్యమండలాదుత్తరతః సువణవర్ణేరేవాక్షతైర్ద్విఘ్నంధతుషోణమధిష్ఠానం
 గురవే - మధ్యమండలాత్పూర్వతశ్చక్షతమైరేవతంధులైఃపంచకోణమధిష్ఠానంభాగవాయ - మధ్యమండలా
 త్పశ్చిమతః కృష్ణవర్ణే స్తంధులైర్ధనురాకృతిమధిష్ఠానంశనైశ్చరాయ ॥ మధ్యమండలాన్నిఋతికొణేసీ
 సాఖ్యద్రవ్యవర్ణేరక్షతైఃకృష్ణవర్ణేర్వాశూర్వాకృతి మధిష్ఠానంరాహవేమధ్యమండలాదేవవాయవ్యదిగ్భా
 గేశుక్లే స్తంధులైర్ధూమవర్ణేర్వాధ్వజాకృతి మధిష్ఠానంకేతవేఋగీత - తతశ్చమండలాకారచతురశ్ర త్రి
 కొణ బాణాకృతి దీఘచతురశ్ర పంచకోణ చాపాకృతి శూపాకృతి ధ్వజాకారేషు తామ్రస్ఫటిక రక్త
 చందన సువణ చందన రజత లోహ సీస కాంస్య మయేషు మధ్యమాంగుళి మధ్యపక్షప్రమాణోన్నతేషు
 సూర్యాదిప్రతిమానిమాణద్రవ్యేషువక్ష్యమాణప్రకారేణోల్లిఖితాః సూర్యాదీన్మధ్యమాగ్నిదక్షిణేశానాత్త
 రపూర్వపశ్చిమఃక్షిణి వాయుదిగ్భాగేషునిదధీత ॥ తత్రాపరవిశేషః ॥ సుందపురాణోక్తః - శుక్రా
 క్షాప్రాజ్ఞుభాజ్ఞయాగురుసామ్యపుదజ్ఞుభా | ప్రత్యజ్ఞుభిశ్చనిసోమి శ్వేషాదక్షిణతోముఖాగతి ॥ ఆదిత్యా
 భిముఖానైవైతాగ్రహాదీన్స్థాపయేత్ - తథాచ ॥ చింతాషణౌ ॥ ఆదిత్యాభిముఖాస్సర్వేసాధిప్రత్యధిదేవతాః |
 స్థాపనీయామునిశ్రేష్ఠానాంతరేణపరాజ్ఞుభాః ॥ అధిదేవతాప్రత్యధిదేవతా ఉద్యంతే - నాంతరేణ త్యాదిత్య
 సూర్యస్యచస్థాపితగ్రహస్య మధ్యే శ్వేగ్రహానస్థాపనీయాగతిత్యథః ॥ నపరాజ్ఞుభాస్థాపనీయాగతిత్యథః ॥ న
 చపరాజ్ఞుభాస్థాపనీయాః ॥ ఎవముత్తరతాపిపూర్వోత్తరక్షానభాగదక్షిణపూర్వకేఆగ్నేయాదిశిదక్షిణ
 పశ్చిమవైఋతిప్రదేశే పశ్చిమోత్తరతఃవాయవ్యేశుక్లతంధులైర్గ్రహస్థాపనాయదేశం స్థాపింపేడింవాపరి
 పూర్వశుక్లతంధులానాపూర్వతత్తద్వణతంధులైరుపలపీతేషు ప్రదేశేష్వాదిత్యాదీగ్రహాః స్వస్వాంత
 నానతిక్రమేణస్థాపయేన్నిదధ్యాత్ - అథవాతత్తద్వణ తంధులాపలపీతేషు ప్రదేశేషుగ్రహ ప్రతిరూపకా
 న్వాశుక్లతంధులైఃకృత్వాస్థాపయేత్ప్రతిష్ఠాంకుర్యాత్ ॥ గ్రహలక్షణాన్యపి మత్స్యపురాణే ॥ పద్మాసనః
 పద్మకరిః ద్విగచ్ఛసమద్యుతిః | సప్తాశ్వస్సప్తరజ్జుశ్చబుధైజ్ఞైఃససదారవిః ॥ శ్వేతఃశ్వేతాంబరధరోదశా
 శ్వశ్వేతిభూషణః | గదాపాణిద్వికబాహుశ్చకర్తవ్యోవరదశ్శశీ ॥ రక్తమాల్యాంబరధరశ్శక్తిశూలగ
 దాధరః | చతుర్భుజోమేషగమోవరదస్సౌధరసూతః ॥ పీతమాల్యాంబరధరఃకణికారదళద్యుతిః | ఖ
 డ్గవమగదాపాణిః సింహస్థోవరదోబుధః ॥ గురుశుక్రయోలకక్షణమాహ ॥ దేవదైత్యగురూలద్వస్త్రితశ్వే
 తోచతుర్భుజౌ | దండినౌవరదౌకార్యౌ సాక్షసూత్రకమంధులౌ ॥ ఇంద్రనీలద్యుతిశ్శూలీవరదోగృధ్రీవాహ
 నః | బాణబాహౌసనధరఃకర్తవ్యోర్గమతస్సదా ॥ కరాశవదనఃఖడ్గవమగశూలివప్రదః | నీలసింహాస
 నస్థశ్చరాశురత్రప్రశస్యతే ॥ ధూమ్రాద్విబాహవస్సర్వేగదినోఽకృతాననాః | గృధ్రాసనగతానిశ్యం కేత
 వస్సుర్యరప్రదాః ॥ నవగ్రహసాధారణధర్మత్వా దత్ర చతుర్థచత్రజేనచ కేతోస్సంఖ్యామాహ ॥ స
 ర్వేరీటిఃకార్యాగ్రహాలాకపితావహః | ద్వాదశాంగంలిఖేద్ధాగం సోమంతుద్విగుణంలిఖేత్ ॥ భుగంస
 వాంగుళంచైవ గురుంచైవషడంగుళమ్ | బుధంచూమి సుతంసారిం చతుశ్చ్రీన్యంగుళంలిఖేత్ ॥ సోమద
 గ్ధాంగుళిం రాహుంకేతుమధ్యధమంగుళిం ॥ ఎవమగ్నిపణయనానంతరంగ్రహవేదికాయాముక్తస్థానేషుసూ

ర్యాపిసతిమాసిధాయవ్యాహృతిభిరావాహ్యస్థాపయేత్ - అత్రాయంప్రయోగః || ప్రణవస్యపరబ్రహ్మముషిఃగా
యత్రీశంధః - పరమాత్మాగ్నిదేవతా - వ్యాహృతిహంక్రమేణజమదగ్ని భరద్వాజభృగవోఽముషయః - అగ్నివా
యుసూర్యాదేవతాః - సూర్యాద్యావాహనాధేవియోగః - ఓంభూర్భువస్సువః కళింగదేశోఽభవఃకాశ్యప
గోత్రసూర్యఞ్మహాగచ్ఛేత్యావాహ్య || ఇహతిష్ఠేతిరక్తపుష్పాక్షతైః స్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువః -
యమునాదేశజత్రేయసగోత్రసోమఞ్మహాగచ్ఛేత్యావాహ్య శ్వేతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ - ఓంభూ
ర్భువస్సువః అవంతీసముద్భవభారద్వాజసగోత్రభామేహాగచ్ఛేత్యావాహ్యరక్తపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థా
పయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - మాగధదేశోద్భవజత్రేయసగోత్రబుధ్మహాగచ్ఛేత్యావాహ్య పీతపుష్పాక్షతై
రిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - సింధుదేశోద్భవజగోత్రబృహస్పతిఞ్మహాగచ్ఛేత్యావా
హ్యపీతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువః - భోజకబదేశోద్భవభార్గవగోత్రశుక్రఞ్మహా
గచ్ఛేత్యావాహ్య పీతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - సారాష్ట్రదేశజకాశ్యపగో
త్రశనైశ్చరేహాగచ్ఛేత్యావాహ్య కృష్ణపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - వైరాటికా
పుత్రోద్భవ వైరీసగోత్రరామోఞ్మహాగచ్ఛేత్యావాహ్య - కృష్ణపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూ
ర్భువస్సువః - అంతర్వేదిసముద్భవజైమిసగోత్రకతోఞ్మహాగచ్ఛేత్యావాహ్యధూమ్రపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠే
తిస్థాపయేత్ || యథోక్తకుసుమతండులాభావేయథా లాభోపపన్నకుసుమైస్తండులైః స్థాపయేత్ || స్కం
దపురాణే || జన్మధూగోత్ర మేతేషాం జన్మస్థాన సుఖానివ - యోజ్ఞోత్వా కురుతే శాంతింగహా
స్త్రేవావమానితాః || ఉత్పన్నోరహఃకళింగేషు యమునాయాంహీ చంద్రమాః | అంగారకఃస్రవంత్యాం
తుమగధేషుహిమాంశుజః || సైంధవేషుగురుజాతశ్శుక్రోభోజకపైతథా | శనైశ్చరస్తుసారాష్ట్రేరాహు
వైరాటికాపురే || అంతర్వేద్యాంతథాకేతు రిత్యేతాగ్రహభూమయః | ఆదిత్యఃకాశ్యపగోత్ర ఆలేయ
శ్చంద్రమాభవేత్ || భరద్వాజోభవద్భూమస్తథాత్రేయశ్శాంకజః | సురపూజ్యోగిరాగోత్రశ్శుక్రావైధా
గవస్తథా || శనిస్తుకాశ్యపభవోరాహుఃప్రేతీవసస్తథా | కెతవోజైమినియాశ్చ గ్రహలాకహితావహః || భా
నురంగారికౌరకశ్శుక్లైశుక్రనిశాకతా | సోమపుత్రోగురుశ్చైవతాపుభాపీతకాస్త్యుతా || కృష్ణఃశనైశ్చ
రంవిద్యూదాహుంచిత్రాశ్చకేతవః | కృష్ణరూపగుణైర్యుక్తావ్యాహృత్యావాహయేత్తుతా || ఎవంసూర్యా
దీనావాహ్యస్థాప్యాశ్చాధిదేవతాః | ఓంభూర్భువస్సువః - ఈశ్వర ఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతిశ్వేతపుష్ప తండులైస్సూ
ర్యదక్షిణ పాశ్వేత ఈర్వరం || ఓంభూర్భువస్సువః - ఉపేతహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతిసూర్యస్య దక్షిణ పాశ్వేత
మాం || ఓంభూర్భువస్సువః - స్కందఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి భౌమస్య దక్షిణ పాశ్వేతసూర్యదం - ఓంభూర్భు
వస్సువః - విష్ణోఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి బుధస్యదక్షిణ పాశ్వేతవిష్ణుం - ఓంభూర్భువస్సువః - బ్రహ్మనిహాగ
చ్ఛేహతిష్ఠేతిగురోదక్షిణ పాశ్వేతబ్రహ్మణం - ఓంభూర్భువస్సువః - ఇంద్ర ఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి శుక్రస్యద
క్షిణ పాశ్వేతఇంద్రం || ఓంభూర్భువస్సువః - యమఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి - శనైశ్చరస్య దక్షిణ పాశ్వేత య
మం || ఓంభూర్భువస్సువః - కాలేహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి రామోదక్షిణ పాశ్వేతం || ఓంభూర్భువ
స్సువః - చిత్రగుప్తేహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి కెతోదక్షిణ పాశ్వేత శుక్లపుష్పతండులైశ్చితిగుప్తంస్థాపయేత్ ||
తతశ్చ ప్రత్యధిదేవతాశ్చస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - అగ్నేఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి శుక్లపుష్పతండులై
స్సూర్యస్యవామపాశ్వేత అగ్నిం || ఓంభూర్భువస్సువః - అపఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి సోమస్యవామపాశ్వేతం ||

ఓంభూః - భూమిభూగచ్ఛేహతిమైతి భూమస్యవామపాశ్వే భూమిం - ఓంభూః - విష్ణోభూగచ్ఛే
హతిమైతిబుధస్య పాశ్వేవామిన్ద్రం ॥ ఓంభూః ఇంద్ర భూగచ్ఛేహతిమైతివస్యవామపాశ్వేఇంద్రం-
ఓంభూః - ఇంద్రదాణీభూగచ్ఛేహ తిమైతి శుక్రస్యవామ పాశ్వే ఇంద్రదాణీం ॥ ఓంభూః - ప్రజాపతే
భూగచ్ఛేహతిమైతి శనైశ్చరస్యవామభాగ ప్రజాపతిం - ఓంభూః సపా ఇభూగచ్ఛంభిహతిన్దంత్యితి
రాహూర్వామపాశ్వేసపాక ॥ ఓంభూఃబ్రహ్మన్మహాగచ్ఛేహతిమైతి కేతునాం వామభాగ బ్రహ్మ
జంశ్వేతకుసుమాక్షత్రైస్థాపయేత్ ॥ అధిదేవతాదక్షిణతోవామప్రత్యధిదేవతాః - స్థాపనీయాఃప్రయత్నే
నవ్యాహృతిభిః పృథక్పృథక్ ॥ ఇతిసంగ్రహకారః - చింతామణౌ త్వధిదేవతాస్థాపనాప్రదేశఃప్రకారంతరే
ణదశితః ॥ సూర్యస్యోత్తరే శంభుముమాంసోమస్యదక్షిణే | సుందమంగారకస్యైవ దక్షిణస్యాని
వేశయేత్ ॥ సామాత్మశ్చిమతోవిష్ణుం బ్రహ్మజీవస్యపూర్వతః | ఇంద్రమైంద్ర్యాంసితాద్విద్ధిమందాదాగ్న
యతోమయమ్ ॥ రాహూఃపూర్వోత్తరకాలంస్వభూతభయవహం | కేతునైఋతిదిగ్భాగ చిత్ర
గుప్తంనివేశయేత్ ॥ ఎవంగ్రహధిదేవతాప్రత్యధిదేవతాస్థాపనానంతరం వినాయకాదీం పంచదేవతాస్థాప
యేత్ ॥ ఓంభూః వినాయకేభూగచ్ఛేహతిమైతిరాహూరుత్తరభాగవినాయకంస్థాపయేత్ - ఓంభూః-దు
గ్ధేభూగచ్ఛేహతిమైతిశనైశ్చరౌత్తరభాగదుగాంస్థాపయేత్ ॥ ఓంభూః-వాయోభూగచ్ఛేహతిమైతిసూర్యస్యా
త్తరభాగవాయుంస్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువఃఆకాశేభూగచ్ఛేహతిమైతిరాహూర్దక్షిణ పాశ్వే ఆకాశం
ఓంభూః-అశ్వీకుమారావిహాగచ్ఛతమేహతివృతమితికేతోర్దక్షిణపార్శ్వేశ్వేతకుసుమాక్షత్రైశ్చివీకుమారాస్థా
పయేత్ ॥ మత్స్యపురాణే ॥ వినాయకంతథాదుర్గాంవాయుమాకాశమేవచ | ఆవాహయేద్వ్యాహృతిస్త
థైవాశ్వికుమారకా ॥ సంగ్రహకారః ॥ రాహుమంద దినేశానా ముత్తరస్యాం యథాక్రమమ్ | గణేశదు
ర్గావాయుంశ్చ రాహుకేతోశ్చదక్షిణే ॥ ఆకాశమశ్వినాచేతి పంచైతాన్ స్థాపయేత్తతః | అథైతాన్సం
చోత్తరంగంస్థాపయేత్ ॥ ఎవంద్వాత్రింశద్దేవతా ఆవాహ్యస్థాపయిత్వానామమంత్రైఃపూజయేత్ | తద్యథా॥
ఓంసూర్యాయనమ ఇత్యాసనం - సూర్యాయనమః - పాద్యం - సూర్యాయనమ ఇత్యుఘ్నం ॥ ఓం
సూర్యాయనమః - ఆవమనీయం- సూర్యాయ-స్నానం - సూర్యాయనమః - పునరావమనీయం- సూర్య
యనమః - వస్త్రం- సూర్యాయనమః- గంధం - సూర్యాయనమః, పుష్పాణి - సూర్యాయనమః-ధూపం-
సూర్యాయనమితి దీపం- సూర్యాయనమితివైవేద్యం-ఎవం పూజయిత్వానామ మంత్రైః పూర్వోక్తద్వా
త్త్రింశద్దేవతా ఆవాహనక్రమేణావాహయేత్ - అథవక్యమాజ్ఞేస్తత్తద్దేవతాప్రకాశకైర్వేదికైఃమంత్రై
రాసనాద్యసచారంకురీత - తత్రాచమనీయదానానంతరం పంచామృతైస్నానంకరియేత్ - ఎతత్సకల
గ్రహపూజాకరణేవీసమానం॥ ఎవంసామాదీనామపిదుగ్ధదభ్యాజ్యమధూని ॥ ఆప్యాయస్వేత్యస్య మంత్రస్య
గాతమఋషిః - సామాత్మకంపయోదేవతా- గాయత్రీచ్ఛందః - క్షీరస్నానేవినియోగః - ఆప్యాయస్వే
త్యాదినా క్షీరస్నానం ॥ దధిక్రావుణ ఇత్యస్యమంత్రస్య - దధిక్రావాఋషిః - సురభ్యుత్పన్నదధిదేవతా-
దధిస్నానేవినియోగః - దధిక్రావుణ్ణిఇతిదధిస్నానం- శుక్రమసీత్యస్యయజుషః - ప్రజాపతిఋషిః- అజ్యందే
వతా - ఆజ్యస్నానేవినియోగః- శుక్రమసీత్యాజ్యేనస్నానం-స్వాదుఃపవ స్వేత్యస్య వేనఋషిః-సామాత్మికా
శర్కరా దేవతా - జగతీచ్ఛందః - శర్కరాస్నానేవినియోగః- స్వాదుఃపవ స్వేతి శర్కరాస్నానం-
మధువాతా ఇత్యస్య గాతమఋషిః - మధుదేవతాగాయత్రీచ్ఛందః - మధుస్నానేవినియోగః - మధువాతా

ఇత్యాదినానుసారం - ఎవంపంచామృతస్నానానంతరంపున రాచమనఃస్థాంతాంసపర్యాంధ్రాయానం
తరమిందాదీనప్రలోకపాలానూర్యాభిముఖానావాహ్యపూజయేత్ - శిష్టసమాచారాత్ - అశ్రవంతాః -
ఇంద్రంవోఽశ్వతఃపరీత్యస్యమంత్రస్య - మధుచ్ఛందముషిః - ఇంద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఇంద్రపూ-
జాయాంవినియోగః - ఇంద్రంవోఽశ్వతఃపరీత్యాది || అగ్నియాతమిత్యస్యమంత్రస్య - మేధాతథిముషిః-అగ్ని-
దేవతా గాయత్రీచ్ఛందః - అగ్నిపూజాయాంవినియోగః || అగ్నియాతమిత్యాది || యమాదుసోమమిత్య-
స్యయముషిః- యమోదేవతా - అనుష్టుప్చ్ఛందః - యమపూజాయాంవినియోగః - యమాదుసోమ-
మిత్యాది || మోక్షాంత్యస్యకణ్వుముషిః- నిఋణదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - నిఋణతిపూజాయాం-
వినియోగః - మోక్షాంత్యపరీత్యాది- నిఋణతిదుహాణాపథాత్ - పరీష్టప్రపయాసహ - త్వంనో అగ్నౌ
త్యస్యమంత్రస్య || వామదేవముషిః - వరుణోదేవతా || త్రిమ్బచ్ఛందః - వరుణపూజాయాంవినియోగః-త్వం-
నో అగ్నౌవరుణస్యేత్యాది - తవవాతాయసుకృతస్యమంత్రస్య - వాధీయశ్వుముషిః - వాయుదేవతా - గా-
యత్రీచ్ఛందః - వాయుపూజాయాంవినియోగః- సవవాతాయసుకృతస్యతే- త్వమ్బజామాతర-మహే-
సామోదేనుమిత్యస్యగౌతమముషిః - సామోదేవతా - త్రిమ్బచ్ఛందః- సామపూజాయాంవినియోగః- సా-
మోదేనుమిత్యాది- తమిశానమిత్యస్యగౌతమముషిః - ఈశానోదేవతా జగతీచ్ఛందః - ఈశానపూజాయాం-
వినియోగః- తమిశానంజగత-వయం || పూవానో-స్వస్తయే || ఎతేవమంత్రాడుపలక్షణాథాః || అథఇం-
ద్రాదిప్రకారమంత్రాఃప్రేరింద్రాది పూజాకార్యా- అథవేంద్రాయనమిత్యాది తద్దేవతానామంత్రేలోక-
పాలాన్పుజయేత్ - ఎవంలోకపాలాన్సంపూజ్యాదిత్యాదీవాంగ్రహాణాం తత్తద్వర్ణాన్రక్త చందనప్రవృ-
త్తిగధాన్తత్తద్వర్ణాఃపుష్పాణిదనమప్యు- అథిదేవతాదీలోకపాలానాం శ్రీచందనంయథోపపన్నకుసుమా-
నిదనమపయేత్ - తతోధూపదానంచితామణౌ || దివాకరకుజాభ్యంతు దాపయేద్రక్తచందనమ్ | చం-
దభాగవయోశ్చైవసితవర్ణంప్రదాపయేత్ || కుంకుమేనతుసంయుక్తచందనంజీవసౌమ్యయోః | అగ-
రుంచందనందద్యాద్రాహుకెత్వర్కజెమవ | గ్రహపూర్వాణిపుష్పాణి గాయత్ర్యాధూపమాహరేత్ || ర-
వేకుందురుకంధూపంశశిస్తుఘృతాక్షతిమ్ | భౌమేనజ్వరసంచైవఅగరుశ్చబుధేన్ద్రుతః || సింహాంకురవే-
దద్యాచ్చక్రేబిల్వాగరుంతథా || గుగ్గులమందచారేతులాక్షౌరాహ్లాశ్చకేవే | కుందురుకం సల్లకీరసః | సి-
ల్లకఃపిండకః | బిల్వాగరుర్బిల్వఫలపుష్పమజ్జాగరు- మందచారశ్చనైశ్చరః | రాహ్లాఃకేవేవ | లాక్షాః | పూ-
ర్వోక్తకుందురుకాదిధూవాభావేసర్వేషాంగుగ్గులురేవధూపః || తథావయాజ్జవలగ్నః || ధూపోదేయశ్చ-
గుగ్గులురితి - ఆదిత్యాదీనాంకుందురుకాదిధూపదానేతత్తదధిదేవతాప్రత్యధిదేవతయోరపి తత్తద్ధూపాః-
వినాయకాదీనాంగుగ్గులురేవ - తస్యసర్వసాధారణత్వాత్ - తతోగ్రహాణాందీపందత్వానైవేద్యంవత్సమా-
ణందద్యాత్ || చితామణౌ | గుహోదనంరవేదకద్యాతోమాయఘృతపాయసమ్ | లోహితాయహవిష్యా-
న్నంబుధాయక్షీరపాష్టికమ్ || దధ్యోదనంగురౌదకద్యాచ్చక్రాయవఘృతోదనమ్ | మిశ్రితం కలమామైశ్చ-
నైవేద్యంవత్సనైశ్చరే || రాహ్లామాణసౌదనందద్యాతే-తౌశ్చితోదనంతథేతి || హవిష్యాన్నంమున్యన్నం-
నీవారాది || క్షీరమిశ్రపాష్టికౌదనంపూర్వోక్తవిధనైవేద్యాభావేలాభోపపన్నోదనానివేదయేత్ || యథా-
హయాజ్జవలగ్నః || శక్తితోవాయథాలాభంసంస్కృత్యవిధిపూర్వకమ్ | ఎవమధిదేవతాదీనాం తత్తద్గ్రహ-
నైవేద్యంయథాలాభోపపన్నమోదనాదివాసమపయేత్ || వినాయకస్యమోదుకాదితు- ఓదనాది-ఏవంనై-
వేద్యందత్వాదానానంతరంగ్రహవేదికాయాం ఈశానదిగ్భాగే-అవ్రణమకళంకం || బహిర్దకధ్యక్షతాది ధూపి-

తంచూతాదిపల్లవసంఘన్నంచూతాశ్వత్థవటోదుంబరశల్లవసంయుక్తంఫలవస్త్రయుగాన్వితమంతఃప్రక్షిప్తపంచరత్నంశుభంనిమలజలపూణకం దృఢం కలశమక్షతానామపరిస్థాపయేత్ || తత్రకలశేవ రుణమావాహయేత్ || తథాగంగాదీనితీథాకాని- తథాచ|| మత్స్యపురాణే || ప్రాగుత్తరేణతస్మాచ్చ దధ్యక్షతవిభూషితమ్| చూతపల్లవసంఘంఫలవస్త్రయుగాన్వితమ్ || పంచరత్న సమాయుక్తంపంచవణాయుతంతథా|| స్థాపయేదవ్రణంకుంభంవరుణంతత్రవిన్యసేత్ | గంగాద్యాస్సరితస్సన్వాకస్సముద్రాశ్చసరాంసిచ || పంచభంగాశ్చ పూవోక్తాఃపూర్వోక్తాఃపంచపల్లవాః|గజాశ్వరథ్యావశ్మికసంగమాద్రధగోళులాత్||మృదమానీయ విశ్చింతరాసవోక్తాఃపరిసమన్వితామ్ | స్నానార్థకంవిన్యసేత్తత్రయజమానస్యశాస్త్రవిత్|| సురామాంసీవచాకుష్టం శైలేయంరజసిద్వయమ్ | శదీచంపకముస్తాదసర్వావళిగణస్తన్మృతః||

—‡ అథ వరుణావాహనమంత్రః . ‡—

తత్త్వాయామీత్యస్య మంత్రస్య- శువశ్చేఽఋషిః - వరుణాదేవతా , త్రిష్టుప్తందః - వరుణావాహనేవినియోగః , తత్త్వాయామీత్యాది.ఎతచ్చప్రదక్షణాథకంఅతఃఅన్తైర్వరిపి వరుణప్రకాశకైవైకైకైమంత్రైర్వరుణాయనమభినామమంత్రేణవావరుణమావాహయేత్ || అథగంగాద్యావాహనమంత్రః || సవేశసముద్యాస్సరితస్తీథాకానిజలదానదాః - అయాంతుయజమానస్యదురితక్షయకారకాః || ఏవమాదిత్య దేవతావాహనాదివరుణస్థాపనాంతంకమకనిర్వత్యపూర్వప్రతిష్ఠాపితాగ్నావత్యమాణవిధినాహోమకమకసమారభేత్|| తత్రాన్నాధానప్రయోగః - అస్మిన్కమకాద్యాదిత్యాదినవప్రధానదేవతాః || రుద్రాద్యావవాధిదేవతాః - అగ్నాద్యానవప్రత్యధిదేవతాః | వినాయకాద్యాదిరాఅస్యంగదేవతాః | సమిచ్చవాజ్యతిలవ్రీహయోహవిః | సమిచ్చవాజ్యమిత్రితంతంత్రంసాంకేతకమకాసవ్యోయక్ష్యితిద్యేసమిధావగ్నానిక్షిపేత్- ఎవమన్వాధానంవిధాయనిర్వాపః కార్యః - తత్రాయంప్రయోగః || దేవస్యత్వాసవితుఃప్రస-స్తాభ్యాం || సూర్యాయత్వాజ్యప్తంనిర్వపామితివతురోముష్టిన్నివకషేత్ || యథాహోత్తరశత సహస్రంవాహూమంకతుకమిచ్ఛంతి - ముష్టివతుష్టయంనివాప్య సంపాదితద్రవ్యహోమపర్యాప్తత్వేనపూర్వోక్తనిర్వాపణానంతరంహోమపర్యాప్తద్రవ్యం తూష్ణింనిర్వపేత్|| ఎవంనిరూప్యదేవార్థకంవాత్రిః ప్రత్యౌశ్యవరుం శ్రవయిత్వాభి ఘోర్వోదగుద్యాస్యప్రత్యభిఘారయేత్ || కతకవ్యామంత్రవంతశ్చవరఃప్రతిదైవతమితి||ఎవంచరుశ్రవణానంతరంయథాగృహ్యంపరిస్తూతాజ్యసంస్తారాంతకమకరణానంతరం యజమానోపి జప్యదేవతోద్దేశేనహూమియద్రవ్యత్యాగంకుశ్చీత- యజమానికతాత్యాగస్యయుగపదశః ఋషిక్వాఢ్యేకమకణిప్రత్యాహుఃసత్వత్యాగంకుశ్చీత||యజమానికతాత్యాగస్యకతుకమశక్యత్వాత్ || తత్రాయంప్రయోగః || సూసోమభౌమబుధబృహస్పతిశుక్రశనిరాహుకెతురుద్రోమాస్కందవిష్ణుబ్రహ్మేంద్రయమకాలచిత్రగుప్తాగ్నిజలభూవిష్ణుశుక్రేంద్రాణీప్రజాపతిబ్రహ్మగణపతిదుర్గాకావాయూమాదిగృహ్యాయాక్తధరాదిదేవతాభ్యః స్వప్త్యృదగ్నయే సదేవతంసమిచ్చవాజ్యతిలవ్రీహాయవానహంత్యజామిశ్యభిలషేత్||కెచిన్గృహేపాకావోదనముద్భృత్యగహదీనుద్దిశ్యజుహ్వతి || తత్రశిష్టాచారఎవప్రమాణం-ఎవముద్దేశత్యాగేహులేషధానాధాయజ్యథాగావత్యుషీహుత్యాపశ్చాత్ప్రీతిగ్రహమష్టాంబిశతిరిష్టేశ్చరశతమష్టేశ్చరసహస్రంవా సృజేణహోమఃకార్యఃతత్రాపిసమిచ్చర్వాజ్యతిలాదయభితి

క్రమః - సమిదాజ్యచరుతిలాదయితవా- అధిదేవతాదీనామప్రధానత్వాద్ధోమేన్యూనసంఖ్యా స్వీకరణం- ఆ
సాంచసమిదః పలాశా ఏవ మత్స్యపురాణే - క్వచనయాజ్ఞవల్క్యశ్చ ॥ అరహిపలాశః ఖదిరస్త్యపామా
గోధమీపులః - ధౌదుంబరశ్శమీదూర్వాకుశాశ్చసమిధఃక్రమాత్ ॥ ఎకైకస్యాష్టశతకమష్టావింశతిరేవవా॥
హోతవ్యామధుసర్పిభ్యాంధాదైవసమన్వితా ॥ అనేనవవనేనమధ్యాజ్యధాన్సమిదంజనే సముచ్చయో
పగమ్యతే- యాజ్ఞవల్క్యమాన్యయోః - హోతవ్యామధుసర్పిభ్యాంధాదైవేరణవాపుసరిత్స్రుతి పురా
ణయోస్త్యుతేః పాబల్యాశ్చరాణవాక్యస్థశ్చబోద్ధవాగ్రాహ్యః - తథాచమధ్యాదీనిసమిదంజనేవికల్పితాని-
చింతామణౌ ॥ సమిదశ్చాత్రకతవాఅష్టోత్తరసహస్రకాః ॥ అష్టోత్తరశతంవాధఅష్టావింశతిరేవవ ॥ సమి
ధాలకుణంవత్స్యసంఖ్యామానంతథైవవ ॥ విశీణావిదశాహాస్వావక్రాస్ససుషిరాః కృశాః ॥ అతిస్థూలా
తిదీర్ఘాశ్చసమిధః కార్యనాశనాః ॥ విశీణాఃయఃక్షయంకుర్యాద్విదశాపుత్రనాశిని ॥ సుషిరావ్యాధిజనని
కృశాచరిపువధిని ॥ దీర్ఘావిదశగమనీష్ఠాచాలాత్సవినాశిని ॥ అకృశాసుసమాస్తూలాఆర్ద్రాచసపలాశిని ॥ ప్రా
దేశాన్నాదికాన్యూనాసమిత్సత్సవకమణి ॥ అరహిపలాశయతేవాధిపలాశస్సర్వకామదః ॥ ఖదిరశ్చార్ద్ర
లాభశ్చ అపామాగఃసుపుత్రదః ॥ అశ్వశ్శస్వకామాయ సాధాగోధుంబరస్తథా ॥ శమీశమయతేపా
పందూర్వాయుశ్చవిశిధిని ॥ కుశాధమాధకామానాంరక్షకారకుసాంవిదుః ॥ అష్టోత్తరంతుసాహస్రం
శతమష్టాధికంతథా ॥ అష్టావింశతిరష్ట్రవా ఎకైకస్యశుహామయేత్ ॥ హోమాంతేదక్షిణాంధద్యాచ్ఛం
త్యథకంపుష్టివధకమ్ ॥ దేవానామపిసర్వేషాంఉవాంశుపరమాధకవిత్ ॥ స్వేనస్వేనైవమంత్రేణ హో
తవ్యాసమిధఃపృథక్ ॥ హోతవ్యంచఘృతాద్యత్రచరుభక్తాదికంపునః ॥ మంత్రైదశాహుతీదకద్యాద్ధోమో
వ్యాహుతిభిః పునః ॥ మంత్రైదశాహుతీత్యాదిహోమాధకం సంపాదితేనసమిధాదినాగ్రహేభ్యఃప్రత్యే
కంధశాహుతీదకద్యాత్- అధిదేవతాదీనాంప్రత్యేకంతస్రస్తిస్రవికాంవాదద్యాదిత్యథః ॥ హోమోవ్యా
హుతిభిః పునరితి ॥ ధూస్వాహేత్యాభిశ్చతస్పభిశ్చతస్రస్త్రత్రాహుతయోదేయాః ॥ ఉదబ్బుఖాఃప్రాబ్బుఖా
వాకుర్యాచ్ఛాన్తావంకవాః ॥ మంత్రవంతశ్చవాదద్యాచ్ఛరవఃప్రతిదైవతమ్ ॥ కృత్వాశుతాక చగూకస
మ్యక్కృతహోమంసమారభేత్ ॥ ఆకృష్ణే నేతిసూర్యాయహోమఃకార్యోద్విజన్తనా ॥ ఆహ్వాయ స్వేతిమంత్రే
ణసోమాయజుహుయాత్పునః ॥ అగ్నియూధాధిపోమంత్రంభౌమాయపరికీర్తయేత్ ॥ ఉదబ్బుధ్యస్యా
గ్నౌత్యేవమంత్రంసోమనుతాయవై ॥ బృహస్పతేఅతియదర్యఇతిదర్యవగురోర్తతః ॥ అన్నాశ్చరిస్సతోరసశ్చ
క్రస్యాపిగద్యతే ॥ శనైశ్చరాయచపునశ్శంవోదేవీతిహోమయేత్ ॥ కయానశ్చిత్రాహుతమంత్రంరాహో
రుదీరయేత్ ॥ ఆహోహిష్ఠేశ్వమాయాశ్చస్యానేతిస్వామినస్తథా ॥ తథానుమస్యచాయంగౌరితి హోమఃప్ర
కీర్తితః ॥ కాలస్యబ్రహ్మజ్జ్ఞానమితిమంత్రఃప్రశస్యతే ॥ చిగ్గుగుప్తస్యచాజ్ఞాతమితివేదవిదోవిదుః ॥ అగ్నిం
దూతంవృణోమహితమహేర్షుదాహృతః ॥ ఉదుత్తమంవరుణిశ్శ్యాపాంమంత్రఃప్రకీర్తితః ॥ భూమేఃపృథివ్యం
తరిక్షమితివేదమపారితః ॥ సహస్రశీషాపురుషఇతివిష్టోరుదాహృతః ॥ ఇంద్రాయేంద్రోమరుత్సంత్రాహు
క్రస్యకఃపుతే- ఉత్తానవజ్జేనుభగితిదేవ్యాస్సమారభేత్ ॥ ప్రజాపతేఃపునహోమఃప్రజాపతిరితిస్త్వతః ॥ వి
నాయకస్యాతూనగితిమంత్రాహుతేస్త్వతః ॥ సమోఅమృసర్పభృగితిసర్పాణాంమంత్రఃప్రకీర్తితః ॥ ఎవబ్రహ్మ
యముత్విజతిబ్రహ్మణ్నదాహృతః ॥ వినాయకస్యాతూనగితిమంత్రాహుతిస్త్వతః ॥ జాతవేదసేనునవామే
తిదుగామంత్రః ప్రకీర్తితః ॥ క్రాణాంశిశుమహీనాంతత్తద్వాయోఃప్రకీర్తితః ॥ ఆదిత్యప్రత్యేతి వం
త్రాకాశస్యప్రకీర్తితః ॥ ఎషాఉషాపూర్వేతి అగ్నివోమంత్రఃప్రకీర్తితః ॥ పూర్వాహుతించమూర్ధానం

దివ్యత్యభిపాతయేత్ || అథహూమమంత్రాః || అశ్వశ్లే నేతిమాన్యవంత్రస్యహరణ్యస్తాః ఋషిః - సంతా
 దేవతాత్రిమృచ్ఛందః - మార్యప్రీతయే సమిదాదిసంపాదితః శ్మహోమవినియోగః - ఆశ్వశ్లే నేతిమాన్యం
 దినపాతః - తైత్తిరీయాణాంతు || ఆసశ్లే నేత్యాది || వివశ్యన్వాప్యహేత్యం - ఆచ్యాయన్వాహేసోమ
 మంత్రస్యగౌతమఋషిః - సోమదేవతాగాయత్రీచ్ఛందః || సోమప్రీతయే సమిదాద్రవ్యహోమే వినియోగః -
 ఇమం దేవేతిమధ్యందినశాఖావంత్రస్యసోమమంత్రస్య గౌతమఋషిః | సోమోదేవతాత్రిమృచ్ఛందః - అగ్నిమూర్ధా
 ధేత్వంగారకమంత్రస్య - విత్తూః ఋషిః - అంగారకదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - అంగారకప్రీతయే స
 మిదాది సంపాదితద్రవ్యహోమే వినియోగః - అగ్నిమూర్ధాధేత్వాది || ఉచ్ఛద్యస్యేతిబుధమంత్రస్య - అగ్ని
 ఋషిః - బుధోదేవతా - త్రిమృచ్ఛందః - సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమే వినియోగః - ఉచ్ఛద్యస్యేత్యాది ||
 అగ్నివివస్వయంసువత్తి - బుధమంత్రస్యప్రసూన్యఋషిః, బుధోదేవతా - బృహతీచ్ఛందః - బృహస్పతే
 అతీత్యాదిబృహస్పతి మంత్రస్య - గృత్సమదఋషిః - బృహస్పతిదేవతా - త్రిమృచ్ఛందః - బృహస్పతిప్రీత
 యే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమే వినియోగః || బృహస్పతేత్యాది - బృహస్పతేపరీదీయేతిబృహస్పతి మం
 త్రస్య - అప్రతిరథఋషిః - బృహస్పతిదేవతా - త్రిమృచ్ఛందః - అన్నాత్పరిస్పతోరథుత్త్యాది - తైత్తిరీ
 యశాఖావరిపతితస్యశుక్రమంత్రస్య వైశ్వదేవకాండంతః పాతిత్వా ద్విశ్వేదేవఋషయః - శుక్రోదేవతా -
 వట్పదాజగతీచ్ఛందః - శుక్రప్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమే వినియోగః - అన్నాత్పరిస్పతో రసమ
 త్యాది || అయంమంత్రస్తైత్తిరీయబ్రాహ్మణద్వితీయకాండేసమామూతః - తస్మిన్ననువాకాద్యంతయోఋతే
 నసత్యమింద్రియమిత్యాదివాక్యచతుష్టయంసమామూతం - మధ్యేవిత్రతేనసత్యమింద్రియమిత్యేకంవాక్యంప
 రీతం - అయంచమధ్యపాతినిఋతేనేత్యాదివాక్యచతుష్టయస్యానుషంగద్యోదనాథః - అతనివాద్యంతయో
 ర్వాక్యచతుష్టయస్యసమామూతస్యాన్నాత్పరిస్పతస్యైవసమాధ్యందినశాఖానుసారేణ శ్రీ సరస్వతీంద్రాఋష
 యః - శుక్రోదేవతా - అతిజగతీచ్ఛందః - చింతామణౌతు - ప్రజాపతిఋషిః - జగతీచ్ఛందః - త
 చ్చాఖాంతరాభిపాతయే - శుక్రం తేఅన్యదితి శుక్రమంత్రస్యభరద్వాజఋషిః - శుక్రోదేవతా - త్రిమృచ్ఛం
 దః || శన్నోదేవీరితశ్చైశ్వరమంత్రస్య సింధుద్వీపఋషిః - శ్చైశ్వరోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - శ్చైశ్వర
 ప్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమే వినియోగః || శన్నోదేవీరిత్యాది - శన్నురితశ్చైశ్వరమంత్రస్య - సిం
 ధుద్వీపఋషిః - శ్చైశ్వరోదేవతా - ఉష్ణీచ్ఛందః - కయానతిరాహుమంత్రస్య వామదేవఋషిః - రాహుర్దే
 వతా - గాయత్రీచ్ఛందః - రాహుప్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమే వినియోగః - కయానశ్చిత్రీత్యా
 ది - కాండాత్కాండాత్ప్రీహంతీతిరాహుమంత్రస్య - రాహుదేవతా - అనుష్టుచ్ఛందః - కేతుంకృణ్వ
 న్నితికేతుమంత్రస్య - మధుశ్ఛందఋషిః, కేతుదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - సమిదాది సంపాదిత ద్రవ్య
 హోమే వినియోగః || కేతుంకృణ్వన్నిత్యాది || అథాధిదేవతామంత్రాః - ఆవోరాజానమితిసూర్యాధిదేవతా
 భూతరుద్రమంత్రస్యవామదేవఋషిః - త్రిమృచ్ఛందః - రుద్రప్రీతయే సమిదాదిసంపాదిత ద్రవ్యహోమే వినియో
 గః - ఆవోరాజానమిత్యాది || త్రియంబకమంత్రస్యవసిష్ఠఋషిః - రుద్రోదేవతా - అనుష్టుచ్ఛందః - కద్రుద్రాయే
 తి - రుద్రమంత్రస్య - కణ్వఋషిః - రుద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఆపోహిష్యేతిసోమాధిదేవతా - ధూ
 తోమామంత్రస్య సింధుద్వీపఋషిః - ఉమాదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఆపోహిష్యేత్యాది - గౌరీమమాయే
 త్యూమామంత్రస్య - దిశుతమాఋషిః - ఉమాదేవతా - జగతీచ్ఛందః - శ్రీశృతిత్యూమామంత్రస్య - ప్రజాపతిఋషిః -
 ఉమాదేవతా - అనుష్టుచ్ఛందః - హీశ్చతత్తితైత్తిరీయపాతః - శోనాపృథివీతిమంగళాధిదేవతా - భూతస్కందమం

త్రస్య-కీడుక మే ధాతీభిరుపి-సహంవో దేవతా-గాయత్రీచ్ఛందః-సహంవో పీఠయేనమదాదిసంపాదితద్రవ్యహో
మేవినియోగః - సోపాచ్యధిపీయస్కం-ఇహగ్రంధమంత్రస్య - మేధాతీభిరుపి- మేధాదేవతా - త్రిష్ట
చ్ఛందః - చింతామణౌతు || యదగ్రంధచంద్రస్య - మేధాతీభిరుపి- సహంవో దేవతా - గాయత్రీచ్ఛం
దః- ఇత్యుక్తం చంద్రాగ్రంధరం - ఇహంవిష్టుపితి బుధాధిదేవతా భూతపిష్టు మంత్రస్య మేధాతీభిరుపి- వి
ష్టుదేవతా- గాయత్రీచ్ఛందః - విష్టుప్రీతయేనమదాది సంపాదిత ద్రవ్యహోమేనియోగః - ఇహంవిష్టు
త్యాది - సహస్రశీషేకవిష్టుమంత్రస్య - నారాయణఋషిః - పురుషోదేవతా- అనుష్టుప్చందః-త్వమత్సమద
మసీబృహస్పతి పత్మధిదేవతా - భూతభగవంత్రస్య | భగవఋషిః | బ్రహ్మదేవతా | బృహతీచ్ఛందః-
బ్రహ్మప్రీతయేనమదాది సంపాదితద్రవ్యహోమేనియోగః - త్వమత్సమదమసీత్యాది | బ్రహ్మశాతే బ్రహ్మ
యుజోబ్రహ్మమంత్రస్య - విశ్వమిత్రఋషిః | బ్రహ్మదేవతా | త్రిష్టప్చందః | ఇంద్రమిదేవ గాలయతి శు
క్రాధిదేవతా భూతేంద్రమంత్రస్య | మేధాతీభిరుపి- ఇహంవిష్టుదేవతా - త్రిష్టచ్ఛందః - ఇంద్ర ప్రీతయే
నమదాది సంపాదితద్రవ్యహోమేనియోగః - ఇంద్రమిదేవ తాతయతి త్యాది | ఇంద్రాయేంద్రో మరుత్తత
ఇతేంద్రమంత్రస్య కాశ్యపఋషిః | ఇంద్రంవోవిశ్వతస్పరీంద్ర మంత్రస్య | మధుచ్ఛందఋషిః | ద్వయోపి
ఇంద్రోదేవతా | గాయత్రీచ్ఛందః | ఆయంగారితీ శస్యధిదేవతా భూతయమంత్రస్య సర్వరాజ్ఞఋషిః | య
మోదేవతా | గాయత్రీచ్ఛందః - యమప్రీతయేనమదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేనియోగః | బ్రహ్మజ్ఞాన
మిత్యాది | కాషికరసీత్యాది- కాలమంత్రస్య యజుస్సోమఋషిః | కాలాదేవతా | అథవా కాషికరసీత్యస్త్రాగ్రింబ
ఋషిః | కాలాదేవతా త్రిష్టప్చంద్రాయమామధుమత్రమమితకాలమంత్రస్య యమఋషిః | కాలాదేవతా బృహతీచ్ఛం
దః | అనాజ్ఞాతమితకేచిత్పధిదేవతా భూతచిత్రగుప్త మంత్రస్య వైశ్వాదేవకాండే సమామూనా ద్విశ్వేదేవా
ఋషయః - చిత్రగుప్తప్రీతయే నమదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేనియోగః | అనాజ్ఞాతమిత్యాది - చింతా
మణౌతు - అనాజ్ఞాతమితమంత్రస్య | సోమఋషిః | చిత్రగుప్తదేవతా | జగతీచ్ఛందః ఇత్యుక్తం | అత్రాయమ
భిప్రాయః || సౌమ్యకాండే సమామూనాతో సమ్యఋషిః || శాఖంతరాభిప్రాయేణ - చిత్రావసోస్వ
స్తితే ఇతి చిత్రగుప్తమంత్రస్య - యజుషామాగ్నేయ కాండాంతః పాతిత్వా దగ్నిఋషిః | చిత్రగుప్తా దేవతా-
చింతామణౌతు || చిత్రావసోస్వస్తితే ఇతి సజాపఋషిః | చిత్రగుప్తాదేవతా | అనుష్టుప్చందః | తత్రాపిపూ
ర్వోక్తమవాధిప్రాయః || సచిత్రచిత్రీమితచిత్రగుప్తమంత్రస్య | భరద్వాజఋషిః | చిత్రగుప్తాదేవతా | త్రి
మ్యుచ్ఛందః | ఇత్యధిదేవతామంత్రః || ఆశ్రప్రత్యధిదేవతామంత్రః | అగ్నిమాతమితసూర్యస్య ప్రత్యధిదేవ
తా భూతాగ్నిమంత్రస్య | మేధాతీభిరుపి- అగ్నిదేవతా | గాయత్రీచ్ఛందః | సంపాదిత సమదాదిద్రవ్య
హోమేనియోగః | ఉపత్తమమిత్యాది | పృథివ్యంతరిక్షమితమంగళ ప్రత్యధిదేవతా భూతపృథివీమంత్రస్య ప్రజా
పతిఋషిః | పృథ్వీదేవతా | ఉష్ణీచ్ఛందః | అనుష్టుప్చంద్రా | పృథివీప్రీతయేనమదాదిద్రవ్యహోమేనియోగః-
పృథివ్యంతరిక్షంద్యౌరాపతిత్యాది || సహస్రశీషేకపురుష ఇతి బుధప్రత్యధిదేవతా భూతపిష్టుమంత్రస్య వారా
యణఋషిః | విష్టుదేవతా | అనుష్టుప్చందః | విష్టుప్రీతయేనంపాదిత సమదాది ద్రవ్యహోమేనియోగః-
ఇంద్రాయేంద్రో మరుత్తత ఇతి బృహస్పతి పత్మధిదేవతా భూతేంద్రమంత్రస్య ఋషిః || ఇహంవిష్టుదేవతా | గా
యత్రీచ్ఛందః | ఇంద్రప్రీతయే నమదాదిద్రవ్యహోమేనియోగః | ఉత్తానవజ్ఞేసుభగ ఇతి శుక్ర ప్రత్యధిదే
వతా భూతశుక్రమంత్రస్య వాగఋషిః | ఇంద్రాణీ దేవతా - అనుష్టుప్చందః - ఇంద్రాణీప్రీతయేనమదా

దిద్రవ్యహోమేవినియోగః - ఉత్తానవణకృత్యాది॥ చింతామణౌతు ॥ ప్రజాపతిఋషిః । తచ్చశాఖాంతర
పాతాంతరానుసారేణ ప్రజాపతేనత్వదితి శనిప్రత్యధిదేవతాభూతప్రజాపతిమంత్రస్య హిరణ్యగర్భః ఋషిః-
ప్రజాపతిదేవతా- త్రిమృచ్ఛందః । ప్రజాపతిశ్రీతయేసమిదాదిద్రవ్యహోమేవినియోగః ॥ ప్రజాపత్యిత్యా
ది. నమోఅస్తుసర్వభ్యైతిరాహు ప్రత్యధిదేవతాభూతసగ్నమంత్రస్య - సర్వరాజఋషిః । సర్వదేవతాల
నుమృచ్ఛందః - సప్తశ్రీతయేసమిదాది ద్రవ్యహోమేవినియోగః ॥ నమోఅస్తుసర్వభ్యైత్యాది-ఏవబ్రహ్మే
తికృతప్రత్యధిదేవతాభూత బ్రహ్మమంత్రస్య వైశ్వదేవకాండంతః పాతిత్వేనవిశ్వేదేవాఋషయః । బ్రహ్మ
దేవతాద్విపదాగాయత్రీచ్ఛందః । బ్రహ్మశ్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్య హోమేవినియోగః ॥ ఏవ
బ్రహ్మేత్యాది॥

ఇతి ప్రత్యధిదేవతామంత్రాః.

అథవినియోగాదిసంచమంత్రాః .

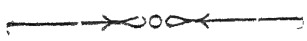
ఆత్మానభివినియోగమంత్రస్య - కుసీదఋషిః - వినియోగోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛందః - ఆత్మానభింద్ర
తు—స్తిడితీణేనస్వాహా । జాతవేదసభిదుగామంత్రస్య । కాశ్యపఋషిః । దుగాదేవతా- అనుమృచ్ఛం
దః- దుగాశ్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః జాతవేదసభిత్యాది ॥ కాణాసిమరితినా
యుమంత్రస్య । త్రితఋషిః । వాయుదేవతా త్రిమృచ్ఛందః వాయుశ్రీతయే సమిదాది సంపాదిత ద్రవ్యహో
మేవినియోగః - కాణాసిమరుకహీనాం—ద్వితాస్వాహా ॥ ఆదిప్రౌత్తస్యేకాశమంత్రస్య - గృత్నఋషిః-
ఆకాశోదేవతా- గాయత్రీచ్ఛందః - ఆకాశశ్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః- ఆదిప్ర
త్తస్య రేతసోజ్యోతింపశ్యతివాసరం- పరియేదభ్యతేస్వాహా ॥ ఉయోఉషేత్యశ్వమంత్రస్య - ప్రసూన్యఋ
షిః - అశ్వినోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - అశ్వీశ్రీతయేవినియోగః - ఉయోఉషా అపూర్వాప్ర్యచ్ఛతి ప్రి
యారివః-సుషేవామశ్వినాబృహత్స్వాహా-ఎభిమకంత్రైస్సూర్యాద్యావాహ్యదేవతానాం పూర్వోక్తప్రకా
రేణహోమంకృత్వాజయది హోమప్రకరణపక్షేజయదిహుకత్వాప్రాయశ్చిత్తాహుతీహుకత్వామూర్ధా
నందివభ్యసేన పూర్ణాహుతింఋహుయాత్ ॥ మూర్ధానమితిపూర్ణాహుతిమంత్రస్య - భరద్వాజఋ
షిః- వైశ్వానరోదేవతా- త్రిమృచ్ఛందః - పూర్ణాహుతిహోమేవినియోగః - మూర్ధానందిభిత్యాది-
ద్వయంద - పూర్ణాహుతిఃఫలసహితాభవతి - కేచనస్విష్టకృద్ధోమమిచ్ఛంతి- అతస్విష్టకృద్ధోమపక్షేప్రాయ
శ్చిత్తాహుతిభ్యఃపూర్ణాహుతిజయదిహోమానంతరంస్విష్టకృద్ధోమః ॥ జయదిహోమకరణపక్షేప్రాయశ్చిత్తా
హుతిభ్యఃపూర్వమేవస్విష్టకృత్ ॥ తథాహాగోచిలః ॥ ప్రాక్స్విష్టకృతావాసభితి-అస్యాధికః ॥ ఆవాసఃప్రతే
పః - గ్రహాయజ్ఞేదసమిదాదిహోమావిహితాః - జయగయోహి కర్త సిద్ధికామేనహూయంతే॥ అతస్సమృ
ద్ధికామేన ప్రక్షిప్యంత్యిత్యావాపాజయదయః ॥ ఏవమన్యత్రాప్యావాపశబ్దప్రాయశ్చిత్తాభ్యః - ఆవాసస్వి
ష్టకృతస్విష్టకృద్ధోమాశ్చగృహవతీతి - అగ్నేయేస్విష్టకృతేస్వాహేతిస్విష్టకృద్ధోమమంత్రః - అథవాకూశ్మాం

దహామప్రకరణోక్తమంత్రోగ్రహాః ॥ అతశ్చస్త్విష్టకృద్ధోమాత్పాక్ష్వాభోక్తప్రకారేణజయదిహామప్ర
భృతీనుపహామన్వస్తాథబహిరంజనపరిధిప్రహరణాదిప్రాయశ్చిత్తాంతంకమనికశ్యోఫలభూయస్తస్వి
కామో వసోధారాం వాతయేదనలోపరి, ఔదుంబరీమథావాక్రించ ఋజ్వీంకొటర వజ్జితామ్,
బాహుమాత్రాంస్పచంకృత్వాతతస్మంభద్యయోపరి ॥ ఘృతధారాంతథాసమ్యగ్గృహపరిపాతయేత్ ॥ జాప
యోత్సుక్తమాగ్నేయంవైష్ణవంరౌద్రమైందవమ్ ॥ మహావైశ్వానరంసమ్యజ్జ్యేష్ఠసామచపారయేత్ ॥ వహ్నే
రుపరిస్తంభద్వయఃకృతామాదుంబరీమక్ష్మాపమాతాంస్పచంకృతాయతదుపరిశృంఖలావిధ్యతేన సమలఘృత
పూరితేఃకుంభేనయవమాత్రచ్చిద్రాదౌజ్యంముంచన్నగ్నేరుపరివసోధారాంపాతయేత్ ॥ తస్మాంఘృతధా
రాయాంస్పక్రమాణమాగ్నేయాదీనిసూక్తానిజాపయేత్ ॥ తత్రాగ్నేయమగ్నిమీశే పురోహితమిత్యాదిమ
ధుచ్ఛందిసలవణం, గాయత్రీచ్ఛందిసం - వైష్ణవంతువిష్ణోర్నుకమిత్యాది॥వద్యవంభందసం-రౌద్రం॥ ఆతే
పితరీతిపంచదశర్చంకృతమదావణంత్రైమ్యభమైందవం ॥ స్వాధివ్యయేత్యాదిదశర్చంగాయత్రీం ॥ మహావై
శ్వానరం ॥ మహావైశ్వానరాఖ్యేఅరణ్యకేషఠేప్రవణకేసామద్వయం, ఎతచ్చవైశ్వానరావణం, వైశ్వానర
దైవతం - జగతీపంశౌర్యబృహతీచ్ఛందిసం జ్యేష్ఠసామతు॥ మూర్ధానందివత్సస్యామృచిగీతం ॥ తచ్చ
భరద్వాజావణం ॥ వైశ్వానరదైవతం॥ త్రైమ్యభం॥ వసుధారాయాఽహితాశ్వమకానువాకారౌద్రవిధానే
ప్రకరణేదర్శితాః ॥ ఎతేషామాగ్నేయాదిసూక్తానాంగీత్యాత్మకస్య సామోలిఖతుమశక్యతేవైవతాన్యాగ్నే
యాదిసూక్తానిపారతోనప్రదశితాని ॥ ఎతేషామాగ్నేయాదిసూక్తానామనేకత్వాత్ ॥ యానిచాగ్నిమీశే
విష్ణోర్నుకంవీర్యాణిస్వాధిష్ఠయేతిప్రతిసూక్తానిదశితాని, ప్రదశితార్థాని ॥ అతలన్యాన్యపితగ్నేయాదిదై
వతానిస్వస్వశాఖాసమామ్నాతానియథాభ్యాసంపరేత్ ॥ యేచసూర్యసోమాదిప్రకాశకా ఆకృష్టేనేత్యేవ
మాదిప్రకాశకాఆకృష్టేనేత్యేవమాదయోయథాభ్యాసంపరేత్॥హోమాదికమనుగ్రహ్యాస్తథాతత్తదాపా
ద్యపివిజ్ఞేయం అథప్రకృతోపయుక్తామీమాంసాప్రస్తుయతే-తద్యథా॥చతురవస్థోవిధిః ॥ ఉత్పత్తివిధిఃవినియో
గవిధిః ॥ ప్రయోగవిధిః ॥ అధికారవిధిః ఇతి ॥ ఆజ్ఞాతజ్ఞాపనముస్పత్తివిధిః ॥ ఎతచ్చమీమాంసాయాం ద్వివీ
యాధ్యాయప్రథమశేషత్వజ్ఞాపనం ॥ వినియోగవిధిః ॥ ఎతచ్చతృతీయాధ్యాయజ్ఞాపనం ॥ యత్ప్రీతిపాద్యంప్ర
యోగవిధిః - ఇతికతవ్యతావిధిః ॥ అంగానాంక్రమాదివిధిరిత్యధః ॥ ఎతచ్చతథాపంచమాధ్యాయయోః
ప్రమేయం కమపదసంబంధబోధనం ॥ కత్యవిశేషవిధిరితి యావత్ - ఎవంచవిధిఃస్థాధ్యాయప్రమేయః
ఏవంస్థితేపంచవిధయః॥యత్రపృథగ్వాక్యాన్యత్పత్తివినియోగాదివిధాయకానివిధ్యంతే॥తత్రచత్వరోవిధయ
శ్చతుర్థిర్వాక్యైస్సంపద్యంతే - యత్రత్రీణ్యేనవాక్యానత్రయథాయోగంప్రభిరవవాక్యైర్విధిచతుష్టయని
ర్వాహః - యత్రతుద్యేత్రద్వాభ్యాంవిధిచతుష్టయనివృత్తిః ॥ యత్రచైకంత్రైకమేవవాక్యం విధ్యవస్థాచ
క్షేప్తయమనుభవతీత్యేవమీమాంసకసింహయః॥ ఎవమేవప్రకృతేషావాహనార్థప్రభృతివిసజ్జానాంతేషూప
చారేషుయత్రయత్రపృథక్క్రంత్రాపిహితాస్తతతత్రేత్రైస్తైమంత్రైస్తేఉపచారాః కనికావ్యాః - యేషూప
చారేషువిశేషతోనవినియుక్తామంత్రాస్తేష్వప్రపచారేషు తత్తదేవతాప్రకాశకా అవాహనాదిషు వినియు
క్తా ఏవమంత్రాః ॥ కత్యుచ్చాయావిశేషతాం విశేషతాంభజంతే ॥ యద్యప్యగ్నిమూర్ధాదీవ ఇత్యాది
యోమంత్రాలగ్నోద్గితప్రకాశకత్యేనలగ్నోద్గితేవత నామాదిప్రకాశకాస్తథాపైంహ్య గాహాపత్యునిక
ముపత్తివృత్తినిప్రకాశక రుచిః శ్రుత్వా గాహాపత్యువృత్తిరివాగ్నిమూర్ధాదీవ ఇతి మంత్రం భౌమాయకే

అ- యేతిత్వా-పూ-స్వరదశఃతవాత్సై-గ్నియూ-ధే-త్వా-మంత్రా-కాం-భా-సా-తి-జే-హ-స్వ-సో-ధ-నా-
గ్ని-వి-ప-ద-మ-బ-ధా-క-థ-ం-చ-ద-న్య-తి-ర-వ-గ-ు-త-వా- - సా-వ-స్వ-త్తి-ర-మ- - గ-త్వ-భా-భి-సా-తో-గ-న్వి-శ-ప్ర-ద-
న్మః ॥ భా-మ-పి-గ-మ-న-శీ-ః - అ-థ-నా-గ్ని-చ-ణ-త్వా-ద్భ-ర-సా-గ్ని-శ-భ-వా-చ-త్తి-ం- - ఉ-ప్-వ-స-వా-గ్ని-శ-త్వ-ప్ర-అ-
తీ-త-మ-తి-ః ॥ అ-న్సా-న్స-గి-స్వ-శో-ర-స-మి-తి-మ-ంత్రే-పి-వా-న-ం- శ-క్ర-ప-ం-త-స-త్వ- శ-క్ర-ప-ం-వా-మ-థా-శ-క్ర-చ-తి-క-తే ॥ శ-
వో-దే-పి-రి-సి-మ-ంత్రే-శ-ని-సా-మ-స్తా-ర-క-స్య-చ-ణ-ద్వ-య-స్య-వి-వ-స-మా-న-త్వా-త్వ-మ-ంత్రే-స్వ-ని-శ్చ-ప-కః ॥ క-యా-న-స్త్రి-త-
మ-రి-తి-చి-త్ర-ప-ద-ం-శ్రా-య-తే ॥ చి-త్త-శ-చ-ప-వ-త్-శ-శి-ర-సా-ల-శ్చ-పే ॥ అ-న-య-చ-ది-శా- - అ-న-ప-ని-హ-స-స్వ-
పా-ప-హ-రా-ని-త్య-చ-త-శ్చా-తి-ం-ప్ర-య-చ్ఛ-మే-॥ లో-హ-దా-న-మ-ంత్రః ॥ య-స్తా-శ్చ-రా-ణి- - ర్వా-జి-స్వ-వా-దా-రా-ణి-స్వ-
దా ॥ హే-లో-హ-లా-ం-గ-లా-దీ-ని- త-స్తా-చ్ఛా-ంత-ం-ప్ర-య-చ్ఛ-మే ॥ ఛా-గ-దా-న-మ-ం-తి-ః, ఛా-గ-స్వ-ం-స్వ-చ-జ్ఞా-నా-మా-
హ-తి-త్వే-వ-స్థి-తః ॥ యా-వ-ని-భా-వ-సో-శ్చ-త్వ-చ-త-శ్చా-ంత-ం-ప్ర-య-చ్ఛ-మే ॥ త-త్ర-గ్ర-హ-కా-ర్త-వ-క్షి-తా-భా-వ-స-
ర్వే-భ్యో-య-థా-శ-క్త-య-ం-కృ-తా-మ-కై-కా-ం-గా-ం-ద-ద్యా-త్ ॥ త-త్ర-గో-దా-న-మ-ంత్రః ॥ గ-వా-మ-ం-గే-మ-ం-వ-త్-తి-భ-
వ-నా-ని-చ-తు-ద-శ-శ ॥ య-స్తా-త్త-స్తా-చ్ఛ-భ-ం-మ-సా-గ్ని-వి-హ-లో-క-ప-ర-త్ర-వ ॥ స-వే-వ-స్థ-ప-ద-క్షి-తా-ప-తే-మ-పూ-ర్వో-
క్త-వ-క్షి-తా-వ-స్థ-రే-కే-ణ-శ-య్యా-ం-ర-త్నా-ని- భూ-మి-మ-ృ-గ్ని-గో-భ్యో-వా-స్వే-భ్యో-బ్రా-హ్మ-జే-భ్యో-వ-క్షి-తా-దే-యాః- ఎ-త-
చ్చ-స-తి-వి-భ-వే ॥ య-స్తా-ద-శ-మా-న్య-ం-శ-య-న-ం- కే-శ-వ-స్య-శి-వ-స్య-వ ॥ శ-య్యా-మ-మా-ప్య-శూ-న్యా-స్త-త-స్తా-జ-స్త్రి-ని-జ-న్త-
ని ॥ ఇ-త-శ-య్యా-దా-న-మ-ంత్రః ॥ అ-థ-ర-త్న-దా-న-మ-ంత్రః ॥ య-థా-స-ర్వే-మ-ర-త్నే-మ-దే-వా-స్స-వే-ప్ర-తి-ష్ఠి-తాః ॥
త-థా-శా-ంత-ం-ప్ర-య-చ్ఛ-ం-తు-ర-త్న-దా-నే-న-మే-సు-రాః ॥ భూ-దా-న-మ-ంత్రః ॥ య-థా-వ-భూ-మి-దా-న-స్య-క-శా-న్సా-
హ-ం-తి-యే-డ-శీ-మ్ ॥ దా-నా-న్య-న్యా-ని-మే-శా-ంత-ి-భూ-మి-దా-నా-ద్భ-వ-స్థి-హ ॥ ఎ-వ-ం-స-ం-పూ-జ-యే-ద్భ-క్త్యా-ని-శ్చ-
శా-త్య-వి-వ-జి-తః ॥ వ-స్త్ర-కా-ం-చ-న-ర-త్నా-ద్యై-గ-ం-ధ-మా-ల్యా-ను-లే-ప-నైః ॥ ఎ-వ-ం-గ్ర-హ-దీ-క-స-ం-పూ-జ్య-వ-క్షి-తా-
దా-నా-ం-త-ం-క-మ-కృ-త్వా-వ-హ్ని-ం-ప్ర-ద-క్షి-ణీ-కృ-త్య-గ్ర-హ-వే-ది-స-మి-ప-ం-గ-త్వా-సూ-ర్యా-దీ-ం-శ్చ-ప్ర-ద-క్షి-ణీ-కృ-త్య-చ-
మ-స్మ-త్య-తే-భ్యః పు-ష్పా-ం-జ-లి-ం-ద-త్వా-ని-స-జ-యే-త్ ॥ యా-ం-తు-దే-వ-గ-ణా-స్స-ర్వే-గ్ర-హ-నా-య-చ ॥ అ-నే-న-
వి-ధి-వా-య-స్త-గ్ర-హ-పూ-జా-ం-స-మా-చ-రే-త్ ॥ స-ర్వా-న్గ్ర-హ-న-వా-పో-తి-ప్ర-త్య-స్వ-గే-ష-హీ-య-తే ॥ య-స్త-పీ-దా-
క-రో-ని-త్య-మ-ల్ప-వి-త్త-స్య-వా-గ్ర-హః ॥ త-ం-తు-య-జ్ఞే-న-స-ం-పూ-జ్య-శే-మా-న-పృ-చ్ఛ-యే-ద్భ-వ-ః ॥ త-ం-తు-య-జ్ఞే-నే-తి ॥ త-ం-
పీ-దా-క-ర-ం-గ్ర-హ-ం-య-జ్ఞే-న-పూ-ర్వో-క్త-రీ-త్యా-అ-ధి-దే-వ-తా-ప్ర-త్య-ధి-దే-వ-తా-స-హి-త-ం-పూ-జ-యి-త్వా-శే-మా-న-పి-గ్ర-హ-
న్మ-ఖ్యా-న్తా-ల్యా-ని-భి-ర్య-థా-శ-క్తి-స-ం-పూ-జ-యే-త్ ॥ ఇ-య-ం-వ-ప్ర-తి-కూ-ల-గ్ర-హ-పూ-జా-త-ద్వా-రే-క-త-క-చా-గ్ని ॥ రా-హ-
కే-తో-వః పృ-థ-గ్వా-రా-భా-వా-త్ - మ-ం-వ-వా-స-రో-గా-వ్యాః ॥ శ-న్యా-నీ-న్త-ం-ద-వా-రే-తు-పూ-జ-యే-ద్భ-వ-తో-న-ర-
ఇ-తి-బో-ధా-య-న-క-రి-కా-తః ॥ గ్ర-హ-గ-వో-న-రే-ంద్రా-శ్చ-బ్రా-హ్మ-ణా-శ్చ-వి-శే-ష-తః ॥ పూ-జి-తాః పూ-జ-య-ం-త్యే-తే-
ని-ద-క-హ-ం-తి-వృ-క్షా-తాః ॥ త-స్తా-న్త-వ-క్షి-తా-హీ-న-ం-క-త-క-వృ-క్ష-భూ-తి-మి-చ్ఛ-తా ॥ ॥ వా-హూ-త్స-య-జ్ఞే-మ-ప్ర-తి-
స్థా-ని-మ-క-మ-సు ॥ ని-ర్వి-భూ-క్ష-ం-ము-క్తే-న-త-తో-గ్న-గా-ద-భ-తే-మ-దే-తి ॥

✽

ఇతి నవగ్రహయజ్ఞస్సమాప్తః.

—* అధనిష్ఠాచిప్రకరణమ్. *—

తేషాం లీకాత్మతాస్త్రింశ్యోరాజసహః ఉచ్చతే. గౌరస్తుతేత్రయక్షత్రయవోమధ్యస్తుతేత్రయః ॥ కృష్ణః పంచకొమావస్తేనువణాస్తుపోడశ ॥ పలంసువణాశ్చత్వారః పంచవాప్రికీర్తితమ్ | తేత్రయః కృష్ణలత్యాది ॥ తెనధ్యయవాస్త్రయః ॥ కృష్ణలోగుంజా ॥ తెనకృష్ణలః పంచమః - తేమావాప్రోడశనువణాః - చత్వారస్తునణాః పలం ॥ అగస్త్యప్రోక్తేపి ॥ యచస్యాత్మనః ప్రైశ్చభ్యేగుంజాతుస్యాత్రిభ్యవై ॥ గుంజాభిః పంచభిశ్చైకొమావకః పరికీర్తితః ॥ యచత్నోడశభిమాప్రైశ్చనువణాస్త్రైపునస్త్రిపుతః | చతుభిః పలమేతస్యగతైవధరణంవిదుః | ఎతస్యపలస్యదశాంశోధరణంవిదుః - దశపలానిధరణమిత్యర్థః ॥ తథాచమనుః ॥ పలంసువణాశ్చత్వారః పలానిధరణందశేతి హేమప్రకరణం ॥ *

—* అథ రూప్యప్రకరణమ్. *—

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ ద్వేకృష్ణలరూప్యమాపోభవతి ॥ మధ్యమయవపటంపరిమితంకొరూప్యమాపోభవతీత్యర్థః ॥ తేమావాప్రోడశధరణం | దశభిధరణైశ్చతమానమిత్యర్థః ॥ తదేవమభిధీయతే | చత్వారస్తువణానివహః | అత్రరజతప్రకరణే ॥ హేమప్రకరణోక్తమావగ్ర్యర్థః ॥ అతః పంచకృష్ణలోమావహః సకృష్ణలద్వయపరిమితః | త్రైషోడశభిమాప్రైశ్చనువణాః | తెనసువణైశ్చచతుభిః నివహః | హేమప్రమాణభూతచతుస్సువణామానోన్మితంరజతంనివహిత్యర్థః ॥ మనుః ॥ ద్వేకృష్ణలసమద్భుతే విజ్ఞేయోరూప్యమావకః - తేషాం డశస్యాధరణంపురాణశ్చైవరాజతః | ధరణానిదశజ్ఞేయోరాజమావస్తురాజతః ॥ చతుస్సావణేకొనియావిజ్ఞేయస్తుప్రమాణతః ॥ సమద్భుతఇతి ॥ మధ్యమయవప్రమాణభృతీత్యర్థః ॥ యత్రచరావణానివహిత్యభిధీయతే సావణానిష్ఠంద్యాదిత్యాదిమతత్ర హేమప్రమాణభూతసువణాచతుష్టయోన్మితం హేమద్రవ్యమేవనిషకాశబ్దవాచ్యం - నరజతద్రవ్యం ॥ అథ ధాన్యప్రమాణం ॥ స్కందపురాణే ॥ యవగోధూమధాన్యాని తిలాః కంగుకశున్ధకాః | మాషాముద్గామసూరాశ్చనిష్పావాశ్చాన్యమనఃపాః ॥ గవేధుకాశ్చనీవారా ఆథకృష్ణాథసతీనకాః | కథకాశ్చీకతాశ్చైవ ధాన్యాశ్చస్థాదశైవతు ॥ మారీకంజేయపురాణే ॥ జజ్జిరెతానీజాని గ్రామారణ్యాభిధానిచ | ఓషధ్యః ఫలవాకాంతాః శలస్సప్తదశస్త్వతః ॥ ప్రిహయశ్చయవాశ్చైవ గోధూమాః కంగుకాస్తీలాః | ప్రియంగవః కొవిచారాః కొరదూషాస్సతీనకాః ॥ మాషాముద్గామసూరాశ్చ నిష్పావాస్సకుశున్ధకాః | ఆథకాశ్చణకాశ్చైవశలస్సప్తదశస్త్వతః ॥ ఇత్యేతాబ్దేషధీనాంతుగ్రామారణ్యాశ్చతుడశ ॥ వరాహపురాణే ॥ పలద్వయంతుప్రసృతం ముష్టిరేకంపలంస్త్వతమ్ | అప్తముష్టిభవేతితిచిత్తించిదప్యేతుపుషకలమ్ ॥ పుషకాలానిచచత్వారిఆధకః పరికీర్తితః | చతురాథకొభద్రోణిత్యేతన్నానలక్షణమ్ ॥ శుంభ్యత్పురాణే ॥ పలద్వయంతుప్రసృతంద్విగుణంకుమపంచతమ్ | చతుర్భిఃకుమప్రైశ్చస్థాచ్చత్వారాధకః ॥ ఆథకైశ్చైశ్చతుర్భిశ్చ ద్రోణస్తుకథితోబుధైః | కుంభోద్రోణద్వయం శూన్యః ఖారీద్రోణస్తుపోడశ ॥ పలంచకుమప్రస్థాథకొద్రోణవివచ | ధాన్యమానేమబోధవ్యాః క్రమశోమీచతుగుణాః ॥ ద్రోణైషోడశభిః ఖారీవింశత్యాకుంభఉచ్యతే | కుంభైస్తుదశభిచాపాలాధాన్యసంఖ్యాప్రకీర్తితా ॥ వింశత్యాకుంభఇతి ॥ వింశత్యాద్రోణైరిత్యర్థః ॥ అత్రధాన్యసంఖ్యేత్యుపలక్షణమ్ ॥ అతివ

ద్రవ్యవిషయేపి - సుందవురాణే || పలద్వయంతుప్రస్ఫుతంద్వితీయంకుడుపంస్తుతమ్ | చతుర్థిఃకుడుపైః
ప్రస్థాభకశస్తైశ్చతుగుణైః || చతుగుణోభవద్ద్వోణ్యత్యేతద్రవమానకైరితి || ద్రోణద్వయం కుంభాభ్యే
కఃపక్షః || కుంభస్యైవశూర్పాంతరంసంజ్ఞాంతరం - విశత్వాద్రోణైఃకుంభాభ్యత్యపరఃపక్షః || పలసహస్రపతి
మాణంకుంభాభ్యతిదానవివేకేద్వాదశ పలాధికపంచదశ తులాపరిమాణః కుంభాభ్యత్యపరః || ఏలేచపక్షాదేశాంతర
రోగబలశక్త్యాద్యపేక్షయా యోజ్యాః - త్రికాండ్యాంఃఘంటాచ || మానంతులాంగలప్రస్థం గుంజాః పంచాద్య
మాషకాః | తేషాదశాక్షఃకపోస్త్రీ పలంకషఃచతుష్టయమ్ || సువణఃబిస్తా హేమ్నాతే కురువింద
స్తుతత్పల | తులాస్త్రీయాంపలశతంభారస్స్యాద్వింశతిస్తులాః || ఆచితోదశభారాస్స్య శ్శాకటోభారఆచి
తః || ఇతిధాన్యాదిమానం || అథ భూమిమానం || మార్కండేయపురాణే || పరమాభూః పరంసూ
క్ష్మంత్రసరణిమహీరజః | వాలాగ్రంవాథలీత్రాత యాకావాథ యవాంగులమ్ || క్రమాదప్తాంగుళానా
హుర్యవానప్తశతాంగుళాన్ | షడంగుళంపదంప్రాహుర్వితస్త్రిద్విగుణాస్తృతా || ద్వావితస్త్రితతోహస్తా
బ్రహ్మతిథిఃవిప్లవనాత్ | చతుడంఢోధనుహస్తాదాలికాతద్వికెనతు || క్రోశోధనుస్సహస్రేద్వేగవ్యాతిశ్చ
చతుగుణమ్ | ద్విగుణంయోజనంత స్తాతోప్రీక్తంసంఖ్యానకొవిదైః || వసిష్ఠః || శతహస్తేనవంశేనదశవం
శాస్సమంతతః | పంచవాహ్యధికాండద్యాదేతద్దోచమహోద్యతే || బృహస్పతిః || శతహస్తేనదండేనత్రిం
శద్దండనివతఃనమ్ | దశతాన్యేవగోచమబ్రాహ్మణేభ్యోదదాతియః || మత్స్యపురాణే || దండేనసప్తహ
స్తేనత్రింశద్దండనివతఃనమ్ | త్రిభాగహీనంగోచమమానమాహప్రజాపతిః || ఇతి భూమిమానమ్.

అథకమవిపాకప్రకరణోపయుక్తకృచ్ఛాదిలక్షణాని || అత్రపాదకృచ్ఛస్వరూపపరిమాణే || ప్రాజాప
త్యస్వరూపస్యజ్ఞాతుమశక్యత్వాత్ - ప్రథమంపాదకృచ్ఛలక్షణమభిధీయతే || యాజ్ఞవల్క్యః || ఎకభక్తేన
నక్తేనతథేవాచితేనచ | ఉపవాసేనచైవాయంపాదకృచ్ఛః ప్రకీర్తితః || ఎకభక్తంనామమధ్యదినేవో
దిత మధ్యాహ్నకాలయుక్తమైరేకకాలకృతభోజనం || నక్తంతుసూర్యాస్తమయాశంతరముక్తకాలేనకృ
త్యతభోజనం || దివారాత్రావాప్రాధికతో పవతసకృద్భోజనమయాచితం - దివైవాప్రాధికతోపవతమి
త్యపరే || సుకీయస్య పరకీయస్య వాన్నస్యయాచనం యస్త్రిన్నవిద్యతేతద్వితమయాచితం | దివాచరా
త్రాచాప్యభోజనముపవాసః || ఏవంచతురసాస్సఆద్యః - పాదకృచ్ఛః || ఎకభక్తాదాచగ్రాససంఖ్యానియమః ||
పరాశరేణోక్తః || సాయంతుద్వాదశగ్రాసాః ప్రాతఃపంచదశస్తృతాః | చతుర్వింశతిరాయాచ్యాః ప
రంసిరశనంస్తుతమ్ || సాయంనక్తంప్రాతరేకభక్తే || ఆపస్తంభస్తు ప్రకారాంతరేణాహ || సాయం
ద్వావింశతిగ్రాసాః ప్రాతఃషడ్వింశతిస్తృతాః | చతుర్వింశతిరాయాచ్యాఃపరంసిరశనాస్త్రయమ్ | కుకు
టాండప్రమాణంతు యథావాస్యంవిశేష్యమమ్ || అనయోశ్చపక్షయోశ్చక్త్యా ద్యపేక్షయావికల్పః || ఆప
స్తంబస్తుయథాపేక్షాప్రాజాపత్యకృచ్ఛంవిభావ్య వణానుక్రమేణపాదకృచ్ఛవ్యవస్థామాహ || త్యహంసిర
శనంపాదః పాదశ్చాయాచితంశ్చోహమ్ | సాయంత్యహంతథాపాదఃప్రాతఃపాదస్తథాత్యహమ్ || తఃపా
దంచరెచ్చుద్రఃసాయంవైశ్యశ్చపాదభాక్ | అయాచితంతురాజన్యే త్రిరాత్రంబ్రాహ్మణేస్థితమ్ || ప్రాతః
పాదఎకభక్తత్రయమ్ - సాయంవాదోనక్తత్రయమ్ | అయాచిత మయాచితత్రయమ్ || త్రిరాత్ర ముపవాసత్ర
యమ్ | అయాచితపాదనక్తపాదద్వయంమిళిత్యాధికకృచ్ఛః - పాదరహితమవశిష్టంపాదోనకృచ్ఛః || అ
తఏవాబస్తుంబః || సాయంప్రాతరేకవాధకంస్యాత్పాదోనక్తవజ్జితమితి || అథకృచ్ఛస్యప్రకారాంతర

మహాహా || ఎవం || సాయం ప్రాత స్తధైకై కందిన ద్వయమయాచితమ్ || దినద్వయంచ నాశ్చీయాత్కృచ్ఛాధికం
తద్విధీయతే ||

ఇతి పాదకృచ్ఛాదిలక్షణమ్.

అథ ప్రాజాపత్యాదికృచ్ఛాదిలక్షణమ్.

యజ్ఞవల్క్యః || యథాకథంచ త్త్రిగుణః ప్రాజాపత్యోయముచ్యతే || అత్ర యమిత్యనేన సర్వనామ్నా
ఏకభక్తనన కైతతతైవాచితేనచ || ఉపవాసేనైవాయం పాదకృచ్ఛః ప్రకీర్తిత ఇతి || సోక్తః పాదకృచ్ఛః
పరామృత్యతే || యథాకథంచ తిత్వనేన చత్వారః పక్షాః ఉపాత్తాః || ఏకభక్తాదీనామానుభూమ్యేన స్వస్థాన
వివృద్ధిరీత్యేకః పక్షః - తద్యథా || ఏకభక్తత్రయంన క్తత్రయమయాచితత్రయముపవాసత్రయంచేతి క్రమేణై
కభక్తాదీనాంత్రయాణాంకరణమానుభూమ్యేనస్వస్థానవివృద్ధిరీత్యుచ్యతే || యథాహమనుః || త్రయంప్రాత
త్ర్యహంసాయంత్ర్యహమద్యదయాచితమ్ | త్ర్యహంపరవానాశ్చీయాత్ప్రాజాపత్యంవరకాద్విజః || పాత్రి
లోమ్యేనస్వస్థానవివృద్ధిరీతిద్వితీయః పక్షః || ఉపవాసత్రయమయాచితత్రయన్నక్తత్రయమేక భక్త త్రయం
పాత్రిలోమ్యేనస్వస్థానవివృద్ధిః | అముంపక్షమాహవసిష్ఠః || ప్రాతిలోమ్యంచరెయ్యురితి || దండకలితపదా
వృత్తిరితి తృతీయః-పక్షః || ఏకభక్తనక్తాయాచితోపవాసానుక్రమేణైకంకృత్వాపునరైక భక్తాదీనుక్తక్రమే
ణైకైకంకృత్వాపునరైకభక్తాదీనుక్తక్రమేణాచరెదితి || ఇయమావృత్తిర్దంతకలితపదావృత్తిరీత్యుచ్యతే || ఎవం
త్రిరావృతౌ ప్రాజాపత్యకృచ్ఛంభవతి || అముమపిపక్షంవసిష్ఠేనాహ - ఆహఃప్రాతరహర్నక్తమహారైకమ
యాచితం | ఆహఃపరాకంతత్రైవమేకంచతురహాపరా || పరాశబ్దఉపవాసపరః - తథా || అనుగ్రహ
ధంవిప్రాణాంమనుర్ధామభృతాంవరః | బాలవృద్ధాతురేష్వేనంశిశుకృచ్ఛమువాచహేతి || పూర్వోక్త
పక్షద్వయమధ్యేన్యతమపక్షపక్షీకారేణ వత్సమాణజపహూమవిసజనేనాచరణంచతుర్థః పక్షః || ఏతం
పక్షమాహంగిరాః - తస్మాచ్ఛుద్ధంసమాసాద్యసదాధర్మపదేష్ఠితమ్ | ప్రాయశ్చిత్తం ప్రదాతవ్యంజప
హూమవిసజనమితి ||

ఇతి ప్రాజాపత్యకృచ్ఛాదిలక్షణమ్.

—* అథాతికృచ్ఛాదిలక్షణమ్. *

మనుః || ఏకైకంగ్రాసమశ్చీయాత్ప్రేహానిత్రీణిపూర్వవత్ | త్ర్యహంచోపవాసేదంత్యమకృచ్ఛంచరన్ద్వి
జః || త్రీణిత్ర్యహని - నవదినానిపూర్వవత్ - ఏకభక్తాదికాలే తన్నియమఉక్తః - సత్తిత్యధః || యజ్ఞవ
ల్క్యః || అయమేవాతికృచ్ఛంస్యాత్వాణిపూరణభోజనం || ప్రాప్తదనువాదే ప్రాజాపత్యధర్మంఏకం ||
అయంతువిశేషః - ఏకభక్తనక్తాయాచితదినేషుప్రాజాపత్యేభోజనంప్రాప్తం - తదనువాదేనపాదపూర
ణాన్నేనవిధీయతఇతి నోపవాసదినేషుపూరణాన్నభోజనప్రాప్తిమనయాజ్ఞ్యవల్క్యైక్తపాణిపూరణా

న్నగ్రాసమాశ్రభోజనయోశ్చ క్త్యపేక్షయావికల్పః - పాపాపెత్తోవాఅతికృచ్ఛాపాదభివ్యవస్థా || ప్రాజా
పత్యవదెదప్తవ్యా-

ఇత్యతికృచ్ఛలక్షణం.

—* అథకృచ్ఛాతికృచ్ఛలక్షణమ్. *—

తత్రగౌతమః || అత్రతృతీయంసకృచ్ఛాతికృచ్ఛాతిత్వాదశరాత్రమిన్ద్రునువతః || ఆతోద్వాదశరాత్రము
దశైవైవవతఃనమ్ || తాన్యతీతేత్యుక్తంభవతి - యమః || ఏకైకపిండమశ్మీయాత్త్యహంకార్యై త్యహం
నిశి | అయాచితంత్యహంపిండంవాయుభక్త్యస్త్యహంఽరమ్ || ఇతికృచ్ఛంబరేదేతత్పరిశంపాపనాశనమ్ |
చతుర్వింశతిరాత్రంతునియతాత్తాజితేంద్రియః || కృచ్ఛాతికృచ్ఛంకుర్వీతపకస్థానెద్విజోత్తమః || కాత్యే-
ప్రాతః. ఎకభక్తకాలః కాల్యమితియావత్ || ఏకస్థానమితి | ఎకయత్నేన పూర్వోక్తద్వాదశాహసాధ్యై
తికృచ్ఛద్వయేనైకః - కృచ్ఛాతికృచ్ఛోభవతీత్యథః || యజ్ఞవల్క్యః || కృచ్ఛాతికృచ్ఛంపయసా దివసా
నేకవింశతిమ్ || నియమేనచతువింశతిరాత్రసాధ్యై కృచ్ఛాతికృచ్ఛోభోజనదినేష్యేకగ్రాసమాశ్రవిధానాద్ధౌ
గ్ధభోజనేపిత్రపుటకాదిభిర్గ్రాసపరిమాణంకృచ్ఛేకగ్రాసపర్యాప్తందుగ్ధమశ్మీయాత్ - ఏవంకతుమశ
క్యశ్చైత్యుచ్ఛాప్రతికృతిహూతప్రాజాపత్యోక్తిర్త్యాసాయంతు ద్వాదశగ్రాసః - సంఖ్యయా తావద్దుగ్ధం
ర్షేయం - భోజనదినేషుగౌతమోక్తకృచ్ఛాతికృచ్ఛపక్షేమశక్త్యాద్యపేక్షయావికల్పః ||

ఇతి కృచ్ఛాతికృచ్ఛలక్షణమ్.

—* అథతప్రకృచ్ఛం. *—

యజ్ఞవల్క్యః || తప్రక్షీరఘృతాంబూనా మేకైకంప్రత్యహంపిబేత్ | ఏకరాత్రోపచానచ్చతప్రకృచ్ఛ
ఉదాహృతః || అథపంచదినచతుష్టయసాధ్యకృచ్ఛః - మితాహారోయంత్యయమేవ మహతప్రకృచ్ఛాతిత్వా
క్తైస్సప్తకృచ్ఛాస్తావద్విరాత్రసాధ్యైత్యుదీరితమ్ || తప్రక్షీరఘృతాంబుభిస్సవస్తైరైకం దినం వతేత, ఎకా
హముపవాసఇతి - దివసద్వయసాధ్యత్వంతప్రకృచ్ఛస్యేతి || మనుః || తప్రకృచ్ఛంభవెద్విప్రో జలక్షీరఘృతా
నిలాత్ | ప్రతిత్యహంపిబేదస్థాన్సకృత్సాన్సయాసమాహితః || ప్రతిత్యహంపిబేదితి || జలాదీన్ ప్రత్యేం
త్యహంపిబేదిత్యథః || అయంచద్వాదశరాత్రసాధ్యై కృచ్ఛః - జలాదిపరిమాణమాహ పరాశరః || అ
పాంపిబేత్ప్రతిపలంద్విపలంతుపయఃపిబేత్ | పలమేకంపిబేత్సర్పిరీతరాత్రంచోష్ణమారుతమితి || త్రిరాత్రము
ష్టోదశస్య బాన్దంపిబేదిత్యథః || త్రిరాత్రమితిపూర్వత్రాన్యేతి - అతఅపాంప్రతిపలంత్రిరాత్రంపిబేదిత్యే
వబయోజ్యం || ప్రకారాంతరేణాహతప్రకృచ్ఛంపరశ్శః, షట్పలంతుపిబేదంభస్త్రిపలంతుపయఃపిబేత్ | ప
లమేకంపిబేత్సపిక్తప్రకృచ్ఛంవిధీయతే - అత్రజలాదికముష్ణమేవగ్రాహ్యం ||

ఇతి తప్రకృచ్ఛలక్షణమ్.

—* అథ సాంతపనం. *—

యాజ్ఞవల్క్యః । కుశోదకంతత్రపటం దధి మూత్రంశకృష్ణుతమ్ ॥ స్రాశ్వాపరెవ్యోపవసేతకృచ్ఛం
సాంతం సంశక్యోగైకాకపాతః ॥ మితాక్షరపాతస్తు - గోమూత్రం గోమయంతీరం దధిసపిః కుశోద
కమితి ॥ గోమూత్రాదీన్యేకేత్యపీత్వాహారాంతరహితస్సంత్యేత్ । పరేవ్యూహపవసేతి దినద్వయ సాధ్యః
కృచ్ఛః - యాజ్ఞవల్క్యేనోత్తరశ్లోకే గోమయాదీనాం పృథక్పృథక్స్టునిసేషప్రాశనవిధానాదత్రా మిళితా
శామేకచమే చాశనంగచ్ఛతే ॥ పరాశరః ॥ గోమూత్రం గోమయంతీరందధిసపిః కుశోదకమ్ । నిరీ
ష్టంపంచగవ్యంపాపవిశ్రంకాయశోభనమితి ॥ గోమూత్రంతామ్రవణాయః శ్వేతాయాశ్చైవ గోమయమ్ ।
పయఃకాంచనవణాశుః నిలాయాశ్చతథావధి ॥ ఘృతంచకృత్తవణాయాస్సవణంకాపిలమేవచ । అలాభే
సర్వవర్ణానాంపంచగవ్యేష్యయంవిధిః ॥ గోమూత్రేమాషకానప్యే గోమయస్యతుయాదక । తీరస్యద్వాద
శబ్రోక్తాద్విషువశకీకతాః ॥ గోమూత్రచక్షుశ్చాప్యేతదభకంతుకుశోదకే ॥ గాయత్రీచాయగో
మూత్రంగంధద్వారేగోమయమ్ ॥ ఆపోహిస్యేతచక్షీరంధికాన్వేతివైదధి । శుక్రమసీతదత్వాజ్యం దెవస్య
త్వాకుశోదకం ॥ పంచగవ్యమృతాపూతంహోమయేదగ్నిసన్నిధౌ । సప్తపతాస్తుయేదర్భాభిన్నాగ్రాస్తు
శుక్లవిషః ॥ ఎత్రేగుర్ధృశ్యహూతవ్యం పంచగవ్యంయథావిధి । ఇరావతీభిశంఘ్నామానస్తోకేనసంసది ॥ ఎతా
భిశ్చైవపరోత్యహూతశేషంపిబేద్దివిజః ॥ ప్రణవేనసమాహృత్యప్రణవేనాభిమంత్యైవ । ప్రణవేనముద్భ
త్యపిబేత్ప్రణవేనతు ॥ మధ్యమేనపలాశేనపద్మప్రతేణవాపిబేత్ । తృతీయం తామ్రపాత్రంవా బ్రహ్మపా
త్రాణితానివై ॥ ప్రతిమాసంపౌడోమాస్యామమావాస్యాంతథాపిబేత్ । బ్రహ్మహవరదారీచయేచాన్యేష్ఠి
షలాగతాః । బ్రహ్మకూచోదహేత్సర్వంయథాగ్నిస్తృణమేవతు ॥ జాబాలిః ॥ గోమూత్రం గోమయం
తీరం దధిసపిః కుశోదకమ్ । ఎకైకంప్రత్యహంపీత్వా త్వహూరాత్ర మభోజనమ్ ॥ కృచ్ఛసాంతప
నోనామసవణపాపప్రణాశనమితి ॥ ఎతజ్జాబాలినోక్తంసప్తాహస్సాధ్యసాంతపనమ్.

ఇతి సాంత పనలక్షణమ్.

—* అథ యతిసాంతపనమ్. *—

శంఖః ॥ ఎతదేవత్ర్యహభ్యసంయతిసాంతపనంస్తృతమ్ ॥ ఎతదేవత్ర్యనేనమిశ్రితంపంచగవ్యం పరా
మృత్యతే - తత్పంచగవ్యందినత్రయమాహారాంతరమనశేషంపిబేదిత్యర్థః ॥ *

ఇతి యతిసాంతపనలక్షణమ్.

—* అథ మహాసాంతపనమ్. *—

పృథక్సాంతపనంహ్యేతత్తడహశ్చోపవాసకః । సప్తాహేనకుకృచ్ఛాయంమహాసాంతపనస్తృతః ॥ గో
మూత్రం గోమయంతీరందధిసర్పిః కుశోదకానిసాంతపనద్రవ్యాజ్యేకైకస్త్రికాదినఎకైకంపిబేత్ ॥ సప్తమదినముప

వాసః - ఎతానికుశోదకాదిపాశనాదీన్యాహారంతరనివర్తకాని - ఎవమన్యత్రాపి ॥ యమః ॥ త్యగ్
హంపిబెత్తుగోమూత్రంత్యగ్హంపిబెత్తుగోమయంపిబెత్తుగోమందధిత్యగ్హంసపిస్త్ర్యహంక్షీరంతఃపిబెత్తుగో
హంసాంతపనంహ్యతత్సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ ఎతత్పంచదశాహసాధ్యం - జాబాలః ॥ వణ్ణామేకైకమేతే
షాంతిరాత్రముపయోజయేత్ ॥ త్యగ్హంసోపవసేదంత్యంమహాసాంతపనంవిదురితి ॥ వణ్ణాంపూర్వోక్త
గోమూత్రాదీనామయమేకవిగంశతిరాత్రసాధ్యోమహాసాంతపనకృచ్ఛః ॥

ఇతిమహాసాంతపనలక్షణమ్.

—* అథపరాకలక్షణమ్. *

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ ద్వాదశాపవాసేనపరాకఃపరికిరీతః ॥ ఇతిపరాకలక్షణమ్.

—* అథయావకవ్రతమ్. *

శంఖః ॥ గోపురీషాద్యవాన్నంచమాసంత్యంసమాహితః ॥ వ్రతంతుయావకంకుర్యాత్సర్వపాపాపనుత్తయే ॥
గోభక్షణాధికంయవాదత్వాతదనంతరం గోమయమిశ్రితాక్ యవాక్ గృహీత్వాతైర్యవైశ్చరువత్పక్వాతే
నాన్నేనైకభక్షనక్తాని కుర్వాన్మాసంనయేత్ ॥ ఎతద్భావకవ్రతమిత్యవ్యతే ॥ పూర్వవదేవయవానాదా
యగోమూత్రపక్వంవిధాయపూర్వవదేవమాసవర్తకేన గోమూత్రయావకవ్రతమిత్యవ్యతే ॥ అతఏవాహ
యోగయాజ్ఞవల్క్యః ॥ ఆత్మప్తేశ్చరయిత్వాగాం గోధూమాన్యవమిశ్రితాక్ ॥ గోమయోత్థాంశ్చ సంగృ
హ్యపిబెద్దోమూత్రయావకమితి ॥ ఇతియావకవ్రతమ్ ॥ తత్రకృచ్ఛాగ్నికృచ్ఛే ॥ పయసాదివసానేకవిగంశతి
మితియాజ్ఞవల్క్యకృత్ప్రకారేణ మాసమేకగ్రాసమాత్రపయసావర్తకంపయోవ్రతమిత్యవ్యతే ॥ యస్మిన్
వ్రతేయేనద్రవ్యేణశరీరవర్తకంక్రియతే - తద్వ్రతంతేనోపదిశ్యతే ॥ అతఏవమార్కండేయః ॥ పత్రైమహ
తఃపత్రీకృచ్ఛఃపుష్పైస్తతీకృచ్ఛఃవ్యతే ॥ మూలకృచ్ఛస్త్రితోమూలైస్త్రీయకృచ్ఛోజతేనత్వితః

ఇతి పయోవ్రతమ్.

—* అథచాంద్రాయణమ్. *

గౌతమః ॥ అథాతశ్చాంద్రాయణంతస్కృత్విధిః ॥ కృచ్ఛిఇతి ॥ కృచ్ఛేపాజాపత్యకృచ్ఛేవిధిరుక్తత్య
థః ॥ తద్యథా ॥ తిష్ఠేదమూరాత్రావాసీతాచ్ఛిద్రకామస్సత్యంవదేదనాన్తైర్నసంభాషేత్ - రౌరవగో
ధాజనేన్యంప్రయుంజీత ॥ అనువచముదకౌపస్పృశనరూపోహితిష్ఠేదితివతస్సభిఃపవిత్రవతీభిఃపూజకయేత్ ॥ హి
రణ్యవణాః ఇత్యష్టాభిరధోదకతపకణం ॥ నమోమహామాయాయధూన్యతే తాపసాయపునర్వసవేనమోమా
జ్యాయయమ్యాయసనువిధాయ సర్వవిధాయనమః ॥ పారాయసుపారాయ మహాపారాయ పారయ
జ్ఞవేనమోద్రాయపశుపతయేషహదేవాయత్యంబకాయైక పరాయాధిపతయే హరాయశర్వాయేశానా

గ్రాయవజ్జెనైకఘృణికపర్తి నేనమస్సు ర్భాయాదిత్యాయనమోసీలగ్రీవా యశితకంతా మనమః కృష్ణాయపి
 గళాత్యాయనమో జ్యేష్ఠాయరుద్రాయేంద్రాయహరికేశాయోగ్రరేతసేనమస్యూపక్వాయ పాకవర్ణాయ కామా
 యకామరూపిణేనమోదీప్తాయదీప్తరూపిణేనమస్తీర్ణాయతీర్ణరూపిణేనమస్సౌమ్యాయపురుషాయమహాపురుషా
 యవధ్యమపురుషాయోత్తమపురుషాయబ్రహ్మచారిణేనమశ్చంద్రలలాటాయకృత్తివాససేనమ ఇత్యేతదేవాది
 త్యోపస్థానమేతావవాజ్యాహుతయితి-అస్మార్థః॥ తిష్ఠేదహనిరాత్రావాసీతక్షీప్రకామయితి- యస్తుప్రాజాపత్యాది
 కృచ్ఛ్రద్వయావనోద్యాత్మీప్రమేకేనైవకృచ్ఛ్రాః ముక్తాభవిష్యామి త్యేవంకామయతే॥ అయమహ్యన్నవశ్యంకర్తా
 విరుద్ధమకాలేషతివృత్తాత్రావాసీత- తథారారవగౌధాజనేనామనీనిత్యం కమాకవిరోధికాలేష ప్రయుజీ
 తపరేతే - పునానసోన్మధామిత్యస్యామ్య చిత్రుచత్వేన గీయమాన సామగీరారవ గౌధాజయే ఇత్యభిధీ
 యేతే ॥ అనుసవనముదకోపస్పృశకం- సంధ్యాత్రయేన్నానంత్రివవణస్నాన మిశ్యథః ॥ హిరణ్యవ
 తాకమిత్యష్టాభిరపిమాజకనమైతద్భూమాజకంస్నానానంతరం - అథోదకతర్పణమ్॥ ఉదకతర్పణేనాత్ర
 జలవనతర్పణంనస్థలయితిగమ్యతే-తత్రమంత్రాస్తు॥ నమోమహామాయాయేత్యేవమాదయః కృత్తివాససేనమిత్యే
 తదంతాఃఅత్రసందర్భస్యాదావంతేనమశ్శ్రవణాంత్రాదామంత్రాంతేనమశ్శబ్దభవతి॥ తథాచైవమంత్రప్ర
 యోగః- నమోమహామాయాయధూన్వతేతాపసాయపునర్వసవేనమయితిచఎవంనమోమాజ్యా యేత్యాదభ్యస
 ర్వవిదాయనమిత్యేకోమంత్రః - ఎవముత్తరత్రాపి ద్రష్టవ్యం ॥ ఎతైస్త్రయోదశమంత్రైస్తర్పణంకుర్యాత్
 తతశ్చైతదేవాదిత్యోపస్థానమితి ॥ ఎతదేవమంత్ర జాతమాదిత్యోపస్థానసాధనం ॥ కార్యకారణయోరశో
 పచారః - తర్పణానంతరమైతేవమంత్రైరాదిత్యోపస్థానంకుర్యాదిత్యథః ॥ ఎతావవాజ్యాహుతయితి॥
 ఎతైరేవమంత్రైరాజ్యమోమః- కతకవ్యయిత్యథః ॥ అయంచ ఘోషామోలకీకాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య కార్యః-
 ఎవంమాంధాతశ్చాంద్రాయణమిత్యస్మక్తివిధిః • కృచ్ఛ్రాభ్యసేనసాధారణధర్మమతిదిత్యచాంద్రాయణేని
 శేషధర్మానాహ॥ సాంతపనందరేతే శ్వోభూతాంపాణకమాసీముపవసేదాప్యాయస్వసంతేపయాంసినవో
 నవతిత్యేతాభిస్తపకణమాజ్యహోమో హవిషశ్చానుమంత్రణముపస్థానంచంద్రమసోయదైవాదేవహేళనమి
 తిచతస్థభిజాహుయాదేవంకృతస్యేతి చాంతేనమద్భిరోం భూభూవస్వస్వపస్వస్వం యశశ్శ్రీఋగ్భిరోజః
 పురుషోధర్మశ్శ్రీవతిత్యేతైర్గాఢాసానుమంత్రీణం ॥ ప్రతిమంత్రం నమస్వాహేతివాసర్వాన్ద్రాస్ప్రమాణ మ
 స్యాథికారేణ భేక్షునక్తుయావక శాకపయోదధి ఘృత మూలౌదశానిహవీంమ్యుత్తరోత్తరప్రశస్తాని ॥ పా
 ణకమాస్యాంపంచదశ గ్రాసాకభుక్తైకాపచయేనాపరంపక్షమశ్నీయాదమావాస్యాముపొమ్మ్యేకోపచ
 యేన పూర్వపక్షం విపరీతమేకేమామేకచాంద్రాయణోమాస ఎతదాప్త్యావిపాపోవిపాప్త్యానవైకనోహంతి-
 ష్వితీయమాప్త్యాదశపూర్వాంతకపరానాత్మానంచసంవత్సరంపక్షైఃపునాతి - సంవత్సరంచంద్రమసస్సఖో
 కతామపొమ్మితిధిధః ॥ తదనంతరంచరేత్ - తపయతిపాపమితి తపనంతపనవ్రతం చరేదితి పారేవ్ర
 తంచాంద్రాయణం తపనంచపనపూర్వకంచరేత్. అయమథః ॥ యదాప్రాయశ్చిత్తత్యేన చాంద్రాయ
 తాదరణంతదావపనపూర్వకంచరేదితి ॥ తెననిమిత్తమంతరేణసుకృతాథకంచాంద్రాయణా చరణోపవాస
 నంనాస్తీత్యుక్తంభవతి ॥ శ్వోభూతాంపాణకమాసీముపవసేత్ - పాణకమాసీంగ్రాసోపక్రమ తిథిశ్వో
 భూతాంఃరిత్యపూర్వకథావతుదశ్యాముపవసేదిత్యథః - ఆస్యాయస్వేత్యాదిభిర్నవోనవతిత్యేతైరుపా
 త్రైస్తపకణంకృత్వైతైరేవప్రతిభియంత్రైరాజ్యహోమంనిధాయతతోహవిరనుమంత్యైతైరేవమంత్రైః పశ్చా

తైరైవమంత్రైస్సంప్రపసంపస్తాకంకుర్వీత - తతోయద్దేవాదేవపేళనమితిచతస్పథిదేవకృతస్యేత్యనయా
సమద్భిః స్త్రీణాకామోద్భవాభిజావలయాత్ - కదంతేపూర్వోక్తస్తానే ॥ అథతత్త్రిశిసంఖ్యాకః గాసాక
కృత్వాతానోంచూర్భువస్సువత్తిత్వాదిభిమంత్రైరభిమంత్రయీత ॥ ఓంభూర్భువస్సువః మహాః జనః
తపః సత్యం యశః శ్రీః - ఊక్ ఇట్ ఓజః పురుషః భవః శ్శివః - ఇతిమంత్రవిభాగః ॥ తత్రప్రతిమంత్రం
త్రాంత్రం ఓమస్సావేతివాప్రయంజీత - ప్రణవాదిన్వపస్యతానామప్యంతేనమస్సావహో యోగేషిన్ చతు
ర్థివిఃక్రితశబణం ॥ మహారాఢిపుత్రభీశ్రవణం భవత్యైవ - మహాసేనమః - మహాసేన్వాహో - ఇతివా
ఎవమన్యత్రాసి జనాయ - తపసే - సత్యాణ - యశసే - శ్రియే - ఊజే - ఓజసే - పురుషాయ - భవాయ -
శివాయేతి ॥ గ్రాసప్రమాణం ॥ అన్యవికారైశ్చాస్యస్యముఖ్యాదానే - యావదన్నంముఖంప్రవిశతి తా
వదన్నం గ్రాసప్రమాణంభవతీత్యర్థః - చతుర్దశ్యాముపాక్షిసస్యపాణిమాస్యాదిమతిథిమ - గ్రాససంఖ్యాని
యమమాహ - పాణిమాస్యాంపంచదశగ్రాసానిత్యాదిహ ॥ పూర్వమిత్యంతేన ॥ ఎతచ్ఛపిపీలికామధ్యం
చాంద్రాయణమ్.

—* ఆథయవమధ్యం *—

విపరీతమేకేషామితి ॥ అస్మిన్నేవమధ్యచాంద్రాయణే అమావాస్యాయాముపవాసః - ప్రతిపదాదితిథి
మపైకైకగ్రాసోపచయః - పాణిమాసీషభివ్యాప్యపునః కృష్ణపక్షాదితి వ్యమావాస్యవధికాస్వైకైకగ్రా
సాపచయః ॥ అమావాస్యాయాముపవాసాదికమః - అత్రగ్రాసగ్రహణకాలేవంద్రాయణః - అభిమంత్ర
ణంమంత్రవికల్పాదయశ్చాగ్రేకృచ్ఛసాధారణేతికతకవ్యతాకథనసమయేనిరూపయిష్యతే ॥ యాజ్ఞవల్క్యుః॥
తిథివృద్ధ్యాచరెత్పిండాంచ్యుక్తైశ్శిశ్యుండసమ్మితాః । ఎత్తైకంహ్రీసయేత్కృష్ణే పిండంచాంద్రాయణేదశైః ॥ ఇం
దుక్షయేనభుంజీత ఏవచాంద్రాయణోవిధిః ॥ తిథివృద్ధ్యాప్రథమద్వితీయాది చంద్రకళాయుక్తప్రతిపద్విధి
యాదితివృద్ధ్యాచరెద్భక్షయేత్ - శుక్లే - శుక్లపక్షే ॥ శిశ్యుండసమ్మితాకమయా రాండప్రమాణాకచాంద్రా
యణం - హ్రీసవృద్ధిభ్యాంచంద్రస్యానంచరణమివచరణంయస్మిక్కమకణితచ్చాంద్రాయణం ॥

ఇతిపిపీలికామధ్యయవమధ్యచాంద్రాయణమ్.

—* ఆథయతిచాంద్రాయణమ్. *—

యాజ్ఞవల్క్యుః ॥ యథాకథంచిత్పిండానాంచత్వారింశద్భతద్వయమ్ । మాసేనైవోపభుంజీత చాంద్రా
యణమథాపరమ్ ॥ పిండానాంచత్వారింశదధికంశతద్వయంమాసేనోపభుంజీత యథాకథంచిత ॥ అత్రా
యంక్రమః - దినేదినేష్టేగ్రాసాన్భుంజీతనక్రంచతురోదినావ - చతురశ్చతి ॥ అధైకస్మిక్కాదినే చతురోపర
స్త్రిన్ద్వాదశఏకైకతరాక - ఉపాస్యాపరస్మిక్కపోడత - యద్వాదినద్వయముపావ్యతృతీయదినే ద్వాత్రిం
శదిత్యాదిప్రకారాణాంమధ్యేతక్త్యపేక్షయాభుంజీతేతి ॥ అథతిథ్యపేక్షయాగ్రాసనియమోనాస్తి ॥ ఉపక్ర
మస్తుశుక్లకృష్ణప్రతిపదోరన్యత్రయస్తునైరంతర్యేజ్జీవంవిధచాంద్రాయణానుష్ఠానంకరోతి ॥ శస్యతిథివృద్ధిహ్రీస
వశేనకదాచిద్విధియాదిష్వారంభోభవతి - తత్రనదోషః - చంద్రమత్యనుసరణమంతరేణత్రింశద్దినాత్మక
సావనమాసానుష్ఠేయత్వాత్ అత్రచాంద్రాయణోశబ్దోగోణసర్వధకప్రాప్త్యర్థః - కుండపాయనామయనే

మాసాన్ని హోత్రంబు హోత్రీతివత్ - అస్మింశ్చంద్రాయజేభూతప్రకాంతమేకాదశ్యుపవాసాదినము
చ్యేత- శిథిలమైవ గ్రాసనియమాత్ - యత్రతథాధి యమేన । గ్రాసనియచ సత్రతపూర్వప్రకాంతముపవా
సాదకమస్యేనకారయేత్ - ఎవ్వఁడైనకాశేషు కచచ నునావిశేషసంక్షోభశితా ॥ అష్టావష్టాసమశ్చియా
స్మిండాచ్ఛాన్ద్యంబిన్దేధితే । సయతాత్మామాప్యన్య ప్రతిచాంద్రాయణంచరత్ ॥ చతురః ప్రాతః శ్చియా
స్మిండాచ్ఛాన్ద్యసమాహితః । చతురో సమతేనూర్యేశిశు చాంద్రాయణంచరత్ ॥ యథాసంచిత్పిండా
నాం తేనోశాన్ద్యసమాహితః । మాసే శాన్ద్యవ్యస్య చంద్రే శాన్ద్యసమాహితామ్ । ఇతి - ప్రస్తాపిండాం
శ్చియాస్మియాన్ద్యయతాత్మాసమాహితః । చానిష్ఠ్యాన్ద్యవైమాసన్ద్యమిచాంద్రాయణంస్తృతమితి॥

ఇతి యశికాంశ్చ యగమ్.

—* అథ గోవర్చవ్రతమ్. *

యాజ్ఞసంఖ్యః ॥ పంచగవ్యంపి బెద్ధోఘ్నానూసమాసీతసంయతః । గోమృశయోగోనుగామిగోప్రదానే
నశుద్ధ్యతి॥ కృచ్ఛంవైచాతికృచ్ఛంచచ రద్వాపిసమాహితః । దద్యాత్త్రిరాత్రంవాపోవ్యవృషభే కాదశాస్తుగాః॥
అత్రవ్రతదత్తవృషచంపహితం - ఆహారాంతరనిరపేక్షేషపంచగవ్యంపిబ నాత్రో గోమృశయానః ప్రాసాస్తాః
పురగఃశ్చంతిగుణాచ్యేత్పింఘ్రతీరనుతిత్త ॥ అన్యైరపి నియమైర్ముక్తానూసమాసీత - తతోమాసాంతే
గాంబ్రాహ్మణామదత్వాశుద్ధ్యతీత్యేకంవ్రతం ॥ పంచగవ్యాహారవ్యతిరేకేణ పూర్వోక్తధర్మయతోమా
సంప్రాజాపన్యంబరేషిద్విశీయం ॥ తదైవప్రాజాపత్యస్తానే అతికృచ్ఛంమాసంచరేదిత్యతీయం ॥ త్రిరా
త్రోపవాసంకృత్వాఏకంవృషభందశగాశ్చదద్యాదితచతుథకం ॥ అత్రేయంవ్యవస్థా ॥ అజ్ఞానతోజ్ఞాతిమాత్ర
ద్రాహ్మసంబంధిగోమాత్రవధైత్రిరాత్రంవాపోవ్యవృషభమేకందశగాశ్చేత్యేతత్ ॥ అజ్ఞానతఃక్షత్రియగోమా
త్రవ్యాపాదనే - పంచగవ్యంపి బెద్ధోఘ్నానూసమాసీతసంయతః । గోమృశయోగోనుగామి గోప్రదానేనశు
ద్ధ్యతీత్యేతత్ - అమత్యావైశ్యసంబంధిగోమాత్ర వ్యాపాదనేమాసమతికృచ్ఛంకుర్యాత్ - అజ్ఞానతశ్శూ
ద్రస్యామికగోమాత్రవ్యాపాదనేమాసం ప్రాజాపత్యంకుర్యాత్ - కామతస్తుతద్వైగుణ్యంకల్ప్యం ॥ అథమ
న్వాద్యుక్తానివ్రతానిపూర్వోక్తేషువిషయేషువిషయాంతరేవా దేశకాలశక్త్యాన్యసేక్షయావాయోజ్యాని-తా
నివ్రతాని మదనపారిజాతేస్తాభిస్సమ్యక్ప్రదేశితాని॥ కమవిపాకఃకర్షేదెస్మిన్నేషా మత్యంతోపయోగా
భావాన్నాత్రప్రదశితాని ॥

ఇతి గోవధవ్రతమ్.

—* అథ మాసోపవాసవ్రతమ్. *

చింతామణౌ నారదః ॥ భగవంచ్చోరుమిచ్చామి వ్రతానాముత్రమన్యథ । విధిమాసోపవాసస్యఫలం
చాస్యయథోపతమ్ । యథావిధనరైఃకార్యావ్రతవర్యామథాభవేత్ ॥ ఆరభ్య తే మథాపూర్వం సమాప్యం
హియథావిధి । యదావ్రతముకతకవ్యఃతా వద్భూహిషితామహ ॥ వ్రతమేతత్పురశైవవిస్త్రేణుమాన

ఘ॥ బ్రహ్మ॥ సాధునారదతదైతత్వప్రపంచరతపోధన॥ యాదృశ్చిమతాంశైవతత్త్వగ్రాహ్యబవీమితి॥ సు
రాణాం చ యథావిష్టుస్తపతాం చ యథారవిః । మేరుశ్శిఖరిణాం యగ్యవైశ్నవతేయశ్చపక్షిణామ్ ॥ తీర్థానాం
చ యథాగంగాప్రజానాం చ యథావణిక్ । శ్రేష్ఠం సర్వత్ర తానాం తుతద్వన్మాసోపవాససం ॥ సప్తతేమ
యత్పుణ్యం సర్వతీర్థావగాహనే । సర్వదానాధ్యవంచాపిలభేన్మాసోపవాసకృత్ ॥ అగ్నిహోమాదిభిర్వ
జ్రేణైర్వివిధైర్భూరిదక్షిణైః । నతత్పుణ్యమవాప్నోతి యన్తాసపరిలంఘనాత్ ॥ తేనతస్తంతపస్సర్వం కృతాసర్వాః తృ
ప్తాః । యః కరోతి విధానేన సరోమాసముపోషణమ్ ॥ ప్రవిశ్యవైష్ణవం యజ్ఞం తేనాభ్యుచ్యోజనాదకనః ।
గురోరాజ్ఞాం తతోలభ్యా కుర్యాన్మాసోపవాససమ్ ॥ వైష్ణవానియథోక్తాని కృత్వా సర్వప్రతానితః ॥
ద్వాదశ్యాదీనిపుత్యాని తతోమాసముపావసేత్ ॥ అతికృచ్ఛం పరాకంచ కృత్వా చాన్ద్రాయణంతతః । మా
సోపవాసం కుర్వీతజ్ఞాత్వా దేహబలాబలమ్ ॥ వానప్రస్థోయతిర్వాపినారివావిధవామునే । మాసోపవాసం
కుర్వీతగురువిప్రాజ్ఞయంతతః ॥ ఆశ్విన్స్యాచులపక్ష్యే ఏకాదశ్యాముపోషితః । వ్రతమేతత్కృష్ణీయాద్యా
వత్త్రింశద్దినానితః ॥ వాసుదేవం సమభ్యర్చ్య కాశికాకేసకలెనః । మాసంచోపవసేద్యసు సముక్తిఫల
భ్యాంభవేత్ ॥ అచ్యుతస్యాచయేభక్త్యా త్రికాలంకుసుమైశ్చుభైః । మాలతీందీవరైః పద్మైః కమలైస్తుసుగంధి
భిః ॥ కుంకుమోశీరకపూరైః కలిష్కాభసచంద్రైః । నైవేద్యధూపదీపాద్వైరర్చయేచ్ఛజనాదకనమ్ ॥
కర్మణామనసావాచాపూజయేద్గురుదర్శనమ్ । కుర్యాన్నస్త్రీషవణం దృఢభక్తిజితేంద్రియః ॥ నాహ్ను
మేవతథాలాపంచిష్ఠోః కుర్యాదహర్నిశమ్ । భక్త్యాచిష్ఠోస్తతోవాపి మృషావాదంచవజయేత్ ॥ సర్వసత్త్వ
దయాయుక్తశ్శాంతవృత్తిరహింసకః । సుప్తోవాససంస్థోవావాసుదేవం ప్రకీర్తయేత్ ॥ స్మృత్యాలోకనగం
ధాదిస్వాదనం పరికీర్తనమ్ । అన్నస్యవజయేత్సర్వంగాసానాం వాభికాంతజమ్ ॥ గాత్రాభ్యంగం శిరో
భ్యంగం తాంబూలం సవితేపనమ్ । వ్రతస్థోవజయేత్సవంయచ్చాన్యత్రనిరాకృతమ్ ॥ నవీకస్తస్సృహే
తిహించిద్ద్వికర్మణాన్నచాలపీత్ । దేవతాయతనేతిష్ఠేన్నగృహస్థశ్చరేద్వృతమ్ ॥ కృత్వామాసోపవా
సంతువ్రతం త్రింశద్దినరితమ్ । కృత్వామాసోపవాసంతుసంయతాత్మాజితేంద్రియః ॥ తతోచయే తవైపు
ణ్యంద్వాదశ్యాంగరుదర్శనమ్ । పూజయేత్పుష్పమాల్యాదిగంధధూపవిలేపనైః ॥ వస్త్రాంకరణాద్వై
శ్చ తోషయేదచ్యుతం నరః । స్నానయేచ్ఛహరిం దేవం కీర్తనచందనవారిణా ॥ వస్త్రదానాదిభ్యైవభో
జయేత్తుద్విజోత్తమాక్ । దద్యాచ్చదక్షిణాంతేభ్యః ప్రణిపత్యక్షమాపయేత్ ॥ విశాన్తమాపయిత్వా తు
విసృజ్యాభ్యర్చ్య భూజ్యత । ఏవం విత్తానుసారేభక్తియుక్తేన శక్తితః ॥ ఏవం మాసోపవాసంతు కృత్వాభ్య
ర్చ్య జనాదకనమ్ । భోజయిత్వాద్విజాంతైచ్చవిష్టులౌకమహీయతే ॥ ఏవం మాసోపవాసాని సవ్యకర్మా
త్వాత్రయోదశ । నిర్వాపయేత్తతస్నాన్వత్వా విధినా యేన తచ్చృణుకారయేద్వైష్ణవం యజ్ఞమేకాదశ్యాముపో
షితః । పూజయిత్వా శుదేవతమాచార్యానజ్ఞయాహరిమ్ ॥ విశుద్ధకులచారిత్వా నిష్ఠుపూజవతత్పరాక్ ।
పూజయిత్వాద్విజాంత్యవ్యగ్రోజయిత్వాప్రయోదశ । తాపంతివస్త్రయుగ్మానిభోజనాచ్చాదనాదయో
గపట్టాని శుభ్రాణి బ్రహ్మసుత్రాణి చైవహి ॥ దద్యాదేవం ద్విజాంభ్యః పూజయిత్వా ప్రణమ్యత । తతోసు
కల్పయేచ్ఛిన్ద్రాంశస్తాన్తరణసంసక్రతామ్ ॥ స్వాచ్ఛాసనాం శుభాంశేష్టాం సోపధానామలంకృతామ్ । కా
గ్నియత్సాగ్రోయూతికాంకాంచసింతుస్వశక్తితః ॥ న్యసేత్తస్యాంశశయ్యామచకయిత్వా సగదిభిః ।
అసంపాదకైశ్చ త్రింవస్త్రయుగ్మముపావహౌ ॥ పవిత్రాణి విప్రప్రాణిశయ్యామపకర్షయేత్ । ఏవంశ
య్యాంశుగంకల్పప్రణివృత్తంతద్విజాన్ ॥ ప్రాథకయేచ్ఛానుమోదాథకంః ప్లులౌకంజాప్యహమ్ । ఏవ

మధ్యవిధితాః ప్రాజ్ఞానైశ్చ తస్మాత్సంపదాః ॥ (వజ్రవిజయ) శ్రేష్ఠవిజ్ఞానస్థానమనామయమ్ । విమానం దైత్య
వందిత్యం సత్యమ్యం పరిఃస్థితమ్ ॥ తేన విష్ణు పదం యాహి సదా నందమనామయమ్ । రోషం జగద్యేష్యైః ప్రా
ప్రణేపత్యైశ్చ గవ్యద ॥ తస్మాత్ప్రాజ్ఞయేద్భక్త్యా గురుంజ్ఞానప్రదాయకమ్ । ప్రణయ్యశిః శాంతో గురువప్స
ః పాదయేత్ ॥ కృత్వా నానోపవాసాం శ్చ విష్ణు పృథివీనమ్ సే । కులానాం తస్మాద్భక్తివిష్ణు లాకం ప్రణే
స్తరః ॥ యస్మిన్ జాతో మహాపుణ్యే కులమానోపవాసకృత్ । సర్వపాపవినిముక్తౌ విష్ణు లాకే మహానామ
ననో మానోపవాసానాం కతా వుభయతాం వరః । పితృమాతృకులాభ్యాం బసయం స్తుతం వశేత్ । వరః పి
ను మహామిదం కేవలమూఢాన్ ద్వాసికరంకమ్ । వ్రతం మానోపవాసశ్చ భక్తిం జగయేత్తేష్యతే ॥ పీఠి తస్య
భ్యశం దేవముమూయోఽస్మి తేన స్తథా । త్యాగోవానుగ్రహోవాధాన్ నుకార్యం పితృనామా బహ్యమ్ । వశ్యం
కర్మశంకృష్టాన్ ముమూక్షుం నాతి బోధః ॥ ధృష్ట్యా శుభ్రాహ్మణస్తస్య కుర్యాన్ విష్ణుగనుగ్రహమ్ । అన్య
తం పాయయేత్తీరమిచ్ఛమానం సకృత్ । యథేహ వియుజ్యేత పాలయేత్సీతద్విరిమ్ ॥ అతిమూఢాన్వితం
క్షీప్రం ముమూక్షుం త్సుత్యపిడితమ్ । వాయు త్యాగ్యతం క్షీరం రక్షేద్దత్వా ఫలానిచ । అహోరాత్రం వ్రత
స్థం చ యోనిత్యం రిసాలయేత్ । పయోమూలం భలందత్వా విష్ణు లాకం ప్రణేతసః । ఎవం మానోపవాసస్తమా
రూఢం ప్రాసంకయే । అవస్థు గుణే దశవైః పరీషేద్బాహ్యైశ్చ నౌజ్జయ ॥ నైతే వ్రతం వినిష్ఠుంతి నా
విర్నిప్రాసుమోదంతమ్ । క్షీరాపథే గురోరాజ్ఞా ఆటోమూలఫలాదికమ్ ॥ ఎవం కృత్వా భీరక్షేత సగుడం పాయ
సంతథా । పాయయేదక్షిణోయస్తాల్ త్సమాప్నోతి పునర్వీరమ్ ॥ అథ విష్ణుర్వ్రతం విష్ణు వాతా విష్ణుర్వ్ర
తీతథా । సర్వం విష్ణుమయంజ్ఞాత్వా వత్సంక్షీణమద్ధరేత్ ॥ యదా ముమూక్షుర్నిశ్చేప్తః పరిత్యేచ మూ
ర్ఛితః । తదా సమర్థరేక్షీణమిచ్ఛంతం ప్రముఖేభీతమ్ ॥ పరిపాల్యవ్రతీదేహం వ్రత శేషం సమాపయేత్ । య
థోక్తద్విగుణంతస్య ఫలం విప్రముఖోదితమ్ ॥ ఇంద్రియాధాన్ శ్చ సంత్యజ్య సదైవ విమలావతిః । పరితోషయతే
విష్ణుం సోపవాసో నీతాత్మవాక్ ॥ కింతస్య బహుభిస్తీర్థేః సానహోమపయోవ్రతైః । యేనేంద్రియగు
ణోఽఘోరో న జగతో ధృష్టచేతసా ॥ జితేంద్రియస్స దాశాంతస్స వాఘాతహితేరః । వాసుదేవపరో నిత్యం న
న్దేశం కతుకషహాతి ॥ కృత్వా నూనం ధోక్తం శుభ్రైస్తవం ప్రయోత్రమః । విష్ణు లాకమవాప్నోతి పునరా
వతికదులభమ్ ॥ యేస్తరంతి సదా విష్ణుం విశుద్ధేనాంతరాత్మనా । తే ప్రయాంతి భయంత్యక్త్యా విష్ణు లాకమ
నామయమ్ ॥ ప్రథాతే వాధా రాత్రే వా మధ్యాహ్నాదివసక్షయే । అచ్యుతం యేతు కీర్త్యం తే తేతరంతి భవా
ణావమ్ ॥ ఆనందితో ధదుఃఖాతః శృద్ధశ్చాంతోధవాహరిమ్ । యోను కీర్తయతే భక్త్యా సగచ్ఛేదైష్ట్యవపు
రమ్ ॥ గర్భజన్మజరారోగదుఃఖసంసారబంధైః । నివార్యతే పరో నిత్యం వాసుదేవమనుస్తరక్ ॥ స్థాపయే
జంగమచాథస్త్రాలెనూత్తైశ్చ భాశుభే । విష్ణుం పశ్యతినవత్రయస్సః స్థుస్త్వయం నిరః ॥

ఇతి విష్ణు రమాస్యోక్తమానోపవాసవ్రతమ్.

—* అథ కృచ్ఛాం ద్రాయణసాధారణైః శ్చ తా. *

యాజ్ఞశ్లోకః ॥ కుర్యాత్ప్రీతవణస్నాయాకృచ్ఛాం ద్రాయణంతథా । పఃత్రాణిశేషే చాన్యాయ
త్రాయాభిషంకయేత్ ॥ త్రివణస్నాయంతస్కృచ్ఛాన్యతిరేకేణ । తప్తృభేతుమనునాన్కృచ్ఛాయాస
మాహితిః ఇతి । శ్లోకాధిధానాత్ - పవిత్రాణి సూక్తాని చాఘముషణం దేవకృత శుద్ధవత్సస్త్రాసమంకృచ్ఛాది

ససిష్టాదిప్రతిభిత్తాని ఋగ్యజుస్సాని సువ్యసస్థితాని యథాశాఖంజపేత్ ॥ అవిరుద్ధేషు కాలేషు పిండాన్
గాసాస్పృత్యేకంగాయత్యాచాబంతయత్ - గ్రాహనుమంత్రజేగౌతమోక్తైశోంధూరిత్యభిర్వం
త్రైస్సహగాయత్యాఃకల్పః - ఏ యవాదిష్వప్యేకకార్యాణాం వంత్రాణాం - కల్పః - భిష్నకార్య
ణాం ముస్పయతిః వివేకః ॥ ౩౩౦ ॥ ఏహవ్యాహుతిభిహూతాః కతకవ్యస్వయమహమ్ | అహం
సానశ్యఃక్రోధమాజకవంచనాం ॥ తస్మిన్ప్రతిర్నిశాయంశసవానాజలనావిశేత్ ॥ స్త్రీశూ
ద్రాఃకీతాంశ్చైవనాభిభాషేకహీనః ॥ శయ్యాసనాభ్యాంవిహరన్నక్రొయశ్యయాలవా ॥ బ్రహ్మచారి
ప్రతిస్థోవాగరుదేవ్యచాణకః - నాశ్రవజపేన్విత్వోఽవిలాశేచశక్తితః ॥ సర్వేష్యేవప్రతేష్యేవం
ప్రాచ్యుత్పితృధర్మమౌత్సవః ॥ తిరిష్నాత్వాది ॥ దిశాంతాత్రితియదత్రవత్సవసేషుర్వం విచ్ఛేదం
పయం ఎవంస్యానాధికస్యానాస్యన్యాశక్తాపేతయాదోజ్యాని - జాబాలిః ॥ ఆరంభేసర్వకృచ్ఛాణాంస
మాప్తాచవిశేషతః | ఆశ్వినైవహిశాలాగ్నోజుహుయాద్వాప్యహుతిః పృథక్ ॥ శ్రాద్ధంకుర్యాద్ధతాగ్నోచగౌ
హిరణ్యాదిదక్షిణా ॥ స్త్రీశాంహూమోచదాతవ్యః పంచగవ్యంతథేవ ॥ పరాశరః ॥ స్త్రీశూద్రా
ణాంవిశుద్ధ్యథకం ప్రాజాపత్యంసమాచరేత్ | పంచగవ్యందకుర్వీతన్నాత్వాపీత్వాశుచిభకవేత్ ॥ స్త్రీశూ
ద్రయోఃపంచగవ్యస్యవిహితప్రతిష్ఠితత్వాద్వికల్పః జాబాలేనశుశాలాగ్నో హోమంవిధాయస్త్రీశాంహూమో
చదాతవ్యత్తినిషేధాత్ - గృహ్యగ్నోవేహోమనిషేధః - అథస్త్రీశూద్రయోరపిబ్రాహ్మణద్వారాతాకి
కాగ్నోభవత్యేవ ॥ అయంచహూమోగహోమః ॥ సదకృచ్ఛిప్త్యామ్నాయభూతప్రధాన
హోమః ॥ ఆరంభేసర్వకృచ్ఛాణాంసమాప్తాచవిశేషతః | ఆశ్వినైవహిశాలాగ్నోజుహుయాద్వాప్యహుతిః
పృథగితి ॥ జాబాలేనవిశేషాభిధానాత్ - కృచ్ఛిప్త్యామ్నాయభూతయోస్తుప్రధానభూతయోజాపహోమ
యోస్త్రీశూద్రయోర్నాధికారః ॥ తథాచాంగిరః ॥ తస్మాచ్ఛుద్ధంసమాసాద్యసదాధర్మపద్యేతః | ప్రా
యశ్చిత్తంప్రదాతవ్యంజపహూమవివజీతమ్ ॥ శూద్రశబ్దస్తూపలక్షణాథకః - తథాసమానధర్మత్యాత్ ॥
వైశంపాయః ॥ స్నానంద్వికాలమేవస్యాత్రికాలంస్యాద్ద్విజన్తనామ్ | శంఖః ॥ ఎకవారాద్యేవారాల
భూషణీర్ణడిలేశయతి ॥ హారితః ॥ స్నాత్వాఘృతవణంజలేజపిత్వాధౌతచహంతానాః పరిధాయచామ్నా
సామ్యేనాదిత్యముపహిష్టేతి ॥ వత్సీంశన్తే | జపహోమాదియోగించితకృచ్ఛాక్రంసంభవేంతరే | సర్వం
వ్యాహుతిభిఃకుర్యాద్ధాయత్యాప్రణవేనచేతి ॥ శంఖః ॥ ఎకవారంచర్చిత్యాంస్నాత్వాచాసావపీదయేత్ |
గాయత్యాదశసాహస్రమాహ్నికం జపముచ్యతే ॥ బోధాయనః ॥ అహశంచాసావసీత - సావిత్యా
వ్యాహుతీశ్చైవజపేదష్టసహస్రకమ్ | ఓంకారమాదితఃకృత్వా రూపేరూపేతశాంతతః ॥ చూషానీరా
సనేయుక్తఃకుర్యాజ్జప్యంసుసంగతః | ఆసీనశ్చల్కఃథోవాపిభేదస్యంపణస్సకృత్ ॥ గవ్యస్యపయసోలాభే
గవ్యమేవభవేద్దధి | దధోలాభేభవేత్తక్రంతక్రాలాభేతయావకమ్ ॥ ఎకమవ్యతమేవయత్తదుపసర్వేతతస్మి
బేత్ ॥ శల్యఃథోవేతి ॥ వాశబ్దఉపమాధే - శల్యవిద్ధత్తవనిషణ్ణఃపయఃపిబేదిత్యధః - యుజః ॥ అంగుళ్య
గ్రస్థితంపిండం గాయత్యాచాభిష్కంతితం | ప్రాశ్యావమ్య పునఃకుర్యాదస్యశ్యాప్యభిమంత్రణమ్ ॥ యేషు
ప్రాణాగ్నిహూతేధికారిణస్తేషామాహోశనకమాకనంతరంప్రాణాహుతయోపిపంచభి గాఢైర్భకవంతిశ
త్రవపూవోక్తప్రణవ గాయత్యాద్యన్యతపమంత్రైగ్రాసానభిమంత్యైప్రాణాయస్వాహేత్వాభిష్కం
త్రైః పాణాగ్నోహూమఃకార్యః ॥ యదాత్వేకద్విత్రివతురోవాగ్రాసాస్త్రత బోధాయనోక్తా విశేషోగ్రా
హ్యః | తద్గ్రథాప్రాణాపానవ్యానోదాశసమానాయోతపంచమం - యదాచత్వోర్నాథాద్వాభ్యంత్రధం

అతఁడు నానావిధములను జేయ - యచాత్మక ప్రధానమైన రేఖతంగున జేయి || చాంద్రాయణచరుం శ్రవణ
తామ్రచరణములను జేయి తామ్రాయణచరుం శ్రవణ సావిత్రిభినుంత్రితాశశ్చియయితి || జ్యోత్స్నా
జ్యోత్స్నాచరణములను జేయి తామ్రచరణములను జేయి తామ్రచరణములను జేయి తామ్రచరణములను జేయి
తామ్రచరణములను జేయి తామ్రచరణములను జేయి తామ్రచరణములను జేయి తామ్రచరణములను జేయి
తామ్రచరణములను జేయి తామ్రచరణములను జేయి తామ్రచరణములను జేయి తామ్రచరణములను జేయి

కర్తవ్యచాంద్రామునసాధారణోపేతః శ్లోకః.

— :: అధ్యక్ష ప్రత్యామ్నాయాః :: —

పాశ్చాత్యులకు ద్వారా శాసనం ప్రాజాపత్యకృపం ప్రాజాపత్య - తదావక్తాధేనుమేకాండద్యు
 తే॥ తదభావేనమండద్యుతే - నిమగ్నతాదంతం సరియగుచుకొనెద్యుధాయి॥ అథవాదేశకాలోచితంగా
 మూల్యం చేయం - తత్రాపత్యశక్త్యాదధికం వాదం వాదద్యుతే॥ తథావమితాక్షరాయాం॥ గవామభావేన
 వహించాతదధికం వాదమేవన॥ తథాప్రాజాపత్యక్రియాశక్త్యాధేనుండద్యుద్ధిజోత్తమః॥ ధనోరభావే
 దాతవ్యం మూల్యం తల్యం సంకలనం ఇతి॥ పరాశః॥ కృచ్ఛాయంతంతుగాయత్యాగదవాసస్తజ్జేవచ॥ ధను
 పదానం విప్రాయనమేతచ్చక్షుష్టయమ్॥ కృచ్ఛః ప్రాజాపత్యః॥ అయంతంతుగాయత్యాగః ఉదవాసః ఉ
 దకవాసః - సజాహారాతం - మితాక్షరాయాం॥ కృచ్ఛాదవ్యయంతం ప్రాజాపత్యమతదవ్యయమ్॥ తిల
 హామసహశ్రంతు తదపారాయణంతథాసమృద్ధధాన్యేన ప్రాజాపత్యకృపప్రత్యామ్నాయత్వేన ద్వాదశసుది
 శేషం ప్రతిదినం పంచపంచ విప్రాభోజనీయాః॥ తేవమిత్యా వష్టిభావతి॥ తతామితాక్షరాయాం॥ కృ
 ఛేపంచాత్యుచ్ఛేతిగుణవహుహస్త్రింశదేవంత్యతియ్యవత్వారింశచ్చతప్తైతిగుణవగుణితావింశతిస్సాన్యత్వ
 రాకే॥ కృచ్ఛేసంతాపవాత్యేభవతిక్షదధికావింశస్తైవహీనాదాభ్యంబాంబ్రాణుజేన్యత్వపసికృతబలో
 భోజయేద్విశ్రముఖ్యాకే॥ అత్రకృచ్ఛేహరహః పంచత్యత్వయః - అహరసాగతిప్రత్యేకం సంబధ్యతే॥ అల్ప
 ధాన్యస్తుద్వాదశవిప్రాభోజయేత్ - తథావతుర్ద్వింశతీమతే॥ విప్రాజ్వాదశవాభోజ్యాః పావకెష్టైస్తజ్జ
 వచ॥ అథవాపావనేకేతిత్వాన్యసాహుషకాసివిభిః॥ అత్రప్రతిదినం ద్వాదశిద్వాదశారూర్ధ్వాదశైవపుణ్య
 తథేవిధ్యుక్తప్రకారేణస్సాత్వా తదంగానుస్థానం విధాయ కేశాకసంశోషయేత్ - ఎవంద్వాదశస్సానా
 నిప్రాజాపత్యకృపప్రత్యామ్నాయః॥ తథావపరాశః॥ కృచ్ఛేదేవ్యయంతం ప్రాజాపత్యమతదవ్య
 యమ్॥ పుణ్యతీర్థేనాద్యకేశిరస్సానం ఇతి॥ అనాద్యకేశిర్యన్యాకావనాద్యకేశిరాః॥ అనాద్యకేశిర
 స్సానం॥

అతిప్రాచీనమైనది. పత్తామృతము.

—* అథాత్మచరित्र త్యాజ్యముయోః. *

అతాశ్చక్రః సతాశ్చక్రః యజ్ఞపలాశ్చక్రః పాణిశ్చక్రః సన్నానోజనం సంప్రత్యక్రః ప్రత్యామ్నాయత్యేక
 ధేనువ్యయలరవ్యతే - అథాశ్చక్రః శత్రుతే॥ పరాకలశ్చక్రః ప్రసేదనస్తుగామభిః ॥ ౫౫౫౫౫౫౫
 తావంతోసహస్రప్రకంతిగోమూల్యానివాసేయాః - సహస్రభావత్యక్షః పాపం నానవ్యతే - అథచాయా
 వంతోధేనువృక్షంతిగామస్రేజపానానయతాం తావంతోః వానావాస్తవ్యాశ్చక్రత్యాకార్యా॥ అపతావంతి

ప్రాణాయామశతద్వయాని తావంతివాపివామసహస్రాణి - అపితావంతి వేదపారాయణానిభవంతి || అథ వాయావంత్యోధేనవస్తావంతోన్నకృచ్ఛాభవంతి- అతోల్బధనేనధేన్యధాసంఖ్యాద్వాదశవిప్రాస్తథాభోజనీయాః - ప్రతిదినంద్వాదశదినేష్యిత్యథః - అత్రచమిళిత్యాశీఘ్రత్వశతంబ్రాహ్మణాభవంతి || అథవాయావంత్యోధేనవస్తావత్సంఖ్యాయాస్సానం ద్వాదశద్వాదశ కతకవ్యప్రశ్నానుయాయః || అత్రచిహ్నప్రకారః || ప్రాజాపత్యకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయ ప్రకరణేదశితః || ఇత్యతికృచ్ఛాకృచ్ఛస్యవిహితత్వాత్ - కృచ్ఛాతికృచ్ఛ కరణాశక్తౌతిసాధేనవోదాతవ్యాః - తదభావేనిష్కృతయంసాధకసయోగవాపావోనసయోగవాదయః- అథ వాగాయత్యాగ్రియుతజపఃఉపవాసానపి త్రిప్రాణాయామశతద్వయానివాతిలహోపసహస్రత్రయాణివాత్రిణి వేదపారాయణానివాకతకవ్యాని || అథవాసమృద్ధధాన్యేనాహరహస్త్రింశత్సంఖ్యాకా బ్రాహ్మణాభోజనీయాః - తథాచతుర్వింశతిమతే || కృచ్ఛేపంచాతికృచ్ఛేత్రిగుణమహరహస్త్రింశదేవంతృప్తీయతి || సృప్తీయే || కృచ్ఛాతికృచ్ఛే || ఆహరహస్త్రింశద్బ్రాహ్మణాభోజనీయాభ్యంత్యథః || ఏకచ్ఛతినశద్బ్రాహ్మణాభోజనం ద్వాదశసుదినేషుప్రతిదినంతకవ్యం || మిళిత్యావప్యత్వత్రీశతంబ్రాహ్మణాభవంతి || అసమృద్ధధాన్యశ్చేత్తదాతేనత్రిగుణితాద్వాదశ బ్రాహ్మణాభోజనీయాః - తేదమిళిత్యావత్త్రింశత్ || స్నానప్రత్యామ్నాయాస్తుప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయప్రకరణాక్రీత్యాయావంత్యోగావస్తావత్సంఖ్యయాజ్ఞేయాః ||

ఇతికృచ్ఛాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయః.

—* అథ తప్తకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయః. *

తద్వద్వాదశాహసాధ్యేతప్తకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయత్వేనతిసాగావోదేయాః - పరాక తప్తాతికృచ్ఛేత్వే కాధేనుః - త్యూహసాధ్యేనునిష్కారణంచేయం - గవామభావేనిష్కారణంచేత్యాదికాఅన్యేప్రత్యామ్నాయాఃకృచ్ఛాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయప్రకరణోక్తరీత్యావిజ్ఞేయాః-సమృద్ధధాన్యస్యాంవిశేషః || ద్వాదశసుదినేషుప్రతిదినంచత్వారింశచ్చత్వారింశదితి || తథాచచతుర్వింశతిమతే || కృచ్ఛేపంచాతికృచ్ఛేత్రిగుణమహరహస్త్రింశదేవంతృప్తీయేచత్వారింశచ్చతప్తప్రతి - తదేత తప్తకృచ్ఛచేహరహస్త్వారింశదిత్యన్వయః ||

ఇతి తప్తకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయః.

—* అథ సాంతపనయతిసాంతపనప్రత్యామ్నాయః. *

తత్రసప్తదశాహసాధ్యస్య సాంతపనస్య సాధకప్రాజాపత్యస్థానేవిహితత్వా దేకాధేనుర్నిష్కారణంచాదేయం || తథాచత్త్రింశత్తే || పరాక తప్తాతికృచ్ఛస్థానేకృచ్ఛతయంచలే || సాంతపనస్యచాత్యథమశక్త్యానమాచరేదితి || దివద్వయసాంతపననిష్కారణంచేయం - దినత్రయసాధ్యయతిసాంతపనాఖ్యేధేను మేకాండగ్భృత్అయైవరీత్యాగాయత్రీజపాదిగూఢప్రత్యామ్నాయేష్యపరిమాణంకల్పం || యత్రైకాధేనుర్నిష్కారణంచదేయంభవతి - తత్రిగాయత్యాగ్రియుతజపాధేను మేకాండదద్యాత్ || ధేనుస్థానేపంచసహస్రాణిత్యనయారీత్యాప్రత్యామ్నాయభేదస్తుప్రాజాపత్యప్రకరణేద్రప్రవ్యం ||

ఇతిసాంతపనయతిసాంతపనప్రత్యామ్నాయః.

—* అథ పహసాంతపనప్రత్యామ్నయాః. *

తస్మాక్ సంకతిన్ సాధ్యే మహాసాంతపనప్రత్యామ్నాయత్వేన తి సాధేన వోధకః షష్ఠ-స్కంధాత్ ॥ పంచదశదిన సాధ్యేతు ధేనుద్వయం నిష్కాధకం వదేయం - సప్తమా సాధ్యేతు ఏనాధేనుర్నిష్కాధకం వదేయం ఏకత్రై-
ల్పరాయాం మూలం షడుపవాసతుల్య ప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయత్వేన ధేనువిధానం - సప్తమా సాధ్యేతు
సాంతపనేన స్కాధకసహిత ధేను దానమూలం సాంతపనప్రకరణే దశకతం ॥ సాంతపనస్మచాద్యధకమితి
అనయాదితా గాయత్రీజపాచీరూపప్రత్యామ్నాయప్రకరణే ద్రవ్యవ్యాః ॥

ఇతి మహాసాంతపనప్రత్యామ్నయాః.

—* అథ పరాకప్రత్యామ్నయాః. *

చతుర్వింశతిమతే ॥ పరాకతప్తృభాగ్జాంతస్థానకృచ్ఛ్రియంచరేత్ ॥ జపహోమాదికం వాపి కల్పయే
త్పుష్పకల్పనదితి ॥ కృచ్ఛిత్రయస్థానయత్వాత్పరాకస్య పరాకకరణాశక్తాతిస్థా ధేనవోదేయాః - తథాగా-
యత్రీజపాదిప్రత్యామ్నాయా అపి తిగుణాః కర్తవ్యాః ॥ తేచప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయప్రకరణే ప్రాక్పాద
శికతాః ॥
ఇతి పరాకప్రత్యామ్నయాః.

—* అథ యావక్వ్రతగోమూత్రయావక్వ్రతపయోవ్రతానాం ప్రత్యామ్నయాః. *

తత్ర యావక్వ్రతే పయోవ్రతే చ ప్రత్యామ్నాయత్వేన పంచధేనవోదేయాః ॥ షడుపవాసాః ॥ పృథక్పా-
జాపశ్శాస్తానమితి పంచ షట్కాధవంతీతి - కృత్వా యథాయావక్వ్రతే ప్రతిదినయావక్వ్రతం ప్రతిదినం యావ-
కం యుజ్యతే - తథాపి పూర్వోక్తయావక్వ్రతభోజనన్యాత్వంత్యైశ సాధనత్వాదుపవాసతుల్యత్వం భవత్వేన ॥ ప-
యోవ్రతేషు షయః పానైశ్చ శాభావశ్యేక గ్రాసమాత్రపర్యాప్తస్యైవ పయసః పాన ఉపవాసకల్పత్వం - గో-
మూత్రయావక్వ్రతేషు శ్చ శాధిక్యాశ్చ ప్రత్యామ్నాయత్వేన షడ్ధేనవోదాతవ్యాః - ఎవం గాయత్రీ జపాదిప్ర-
త్యామ్నాయా అపి తిగుణాః - తేచప్రాక్పాజాపత్యప్రత్యామ్నాయప్రకరణే దశకతాః ॥

ఇతి యావక్వ్రతగోమూత్రయావక్వ్రతపయోవ్రతానాం ప్రత్యామ్నయాః.

తత్ర చ సమృద్ధధనేన చాండ్రాయణప్రత్యామ్నాయత్వేన అష్టా గావోదేయాః ॥ తథా చతుర్వింశతిమతే
అష్టా చాండ్రాయణే దేయాః ప్రత్యామ్నాయవిధానదేతి ॥ తథా పిపిలికామధ్యయవమధ్యచాండ్రాయణయో-
గోపయామ్యుక్తాధికేతి కర్తవ్యా సహితయోరష్టాచాండ్రాయణే ॥ ఇత్యేతద్యోజ్యం ॥ అబ్ధధనేన తు-
స్థో గావోదేయాః ॥ తథా చ పరాశరసిబంధి ॥ వ్రాజాపత్యే గామే కామితి ॥ కృచ్ఛిద్వయం స్మృతం -
చాండ్రాయణే పరాశరచిత్తస్తాదక్షిణాతథేతి ॥ ఎవచ్చధేత్రయ సాంస్కర్షికకర్తవ్యతా సహితయోగ్య-
వమధ్య పిపిలికామధ్యచాండ్రాయణయోస్తథా ॥ యోచాండ్రాయణాదిష్టపియోజ్యం - ఎవంశక్త్యపేతు

నాముక్తమృత్యానుకల్పనం | కామతప్స్వీదశధేనవః - ఎకాదశక్షిణాత్వేనేతి సప్తదశధేనవః - అజ్ఞాన
తః దైత్యసంబంధి గోమాత్రవ్యాపాననే మాసః త్యక్తాభిసంకుర్యాత్ - ఏతదాచరణాశక్త్యాద్వాదశదిన సాధ్య
పాడిపూరణాన్నభోజనయుక్తాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయత్వేన గోద్వయ గానస్యాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయప్రక
రణేనదశశతాత్వాత్తత్రమాసాతికృచ్ఛే సప్తగావోభోజనముక్తమాసమాత్రభోజనయుక్తస్యద్వాదశదినసా
ధ్యాత్వకృచ్ఛస్యకరణాశక్త్యాత్తిస్రాగావోపహితాభితిమాససాధ్యేతికృచ్ఛే సప్తగావోనిషాధశంబదేయం - త
త్ప్రకామతోద్వైగుణ్యేన క్రమేణదశపంచదశభవంతి - గవామభావెగోసంఖ్యయాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయప్ర
కరణాక్తాః ప్రత్యామ్నాయాః || శక్త్యావ్యపేక్షయా తత్కర్మా || అజ్ఞానతత్కూద్రస్వామిక గోమాత్రవ్యా
పాదనేమాసప్రాజాపత్య విధానాత్తదశక్త్యాగోద్వయనిషాధశంబదేయం . కామతః పంచగావః తదశ
క్త్యావితరేపూర్వీక్తాః ప్రత్యామ్నాయాః కార్యాః ||

ఇతిగోవధప్రత్యామ్నాయః.

—* అథమాసోపవాసప్రత్యామ్నాయాః. *—

తత్రపదుపవాసతుల్యప్రాజాపత్యామ్నాయత్వేన ప్రాజాపత్యేషు గామేకామితి విధానాత్పంచ గావోభ
వంతి - మాసప్రతేజస నియమాద్యనేకే కతకవ్యతోపేతమాసప్రతేతుక్లేశాధిశ్యోపేతచాంద్రాయణవ్రత వ
దిత్యష్టకల్ప్యాః || ఇతిమాసోపవాసప్రత్యామ్నాయాః.

—* అథప్రాయశ్చిత్తశక్రమప్రకారః. *—

తత్రకర్మవిపాకానుపయుక్తమపీతరప్రాయశ్చిత్తప్రయుక్తంకించదుచ్ఛతే || తద్యథా || దేవలః || కృచ్ఛా
దాంద్రాయకోరాజానిదేష్టాధర్మపాలకః | అపరాధీప్రయోక్తాచరక్షితాకృచ్ఛపాలకః || మహాపాపేషు
కృచ్ఛాదాంద్రాయశ్చిత్తానాంద్రాయకోరాజాధవతి || బ్రహ్మహత్యాదిప్రాయశ్చిత్తేషు రాజ్ఞామాజ్ఞాం విసాద్వి
జాన్త్రైఃప్రాయశ్చిత్తంనోపవణకనీయమిత్యర్థకః || ప్రాయశ్చిత్తస్యనిదేష్టాధర్మపాతకభిక్ష్యవ్యతే || య
స్మిన్ననువాదకకబ్బంఠాకాఃప్రయుంజతే || అంగిరాః || వేదవిద్యావ్రతస్నాతసత్సత్వసంధాజితేంద్రియః | అనే
కధర్మకాన్త్రోజ్జః ప్రోచ్యతేధర్మపాతకః || అపరాధీ- పాపకారీ || కృచ్ఛప్రయోక్తైత్యభిధీయతే || రక్ష
తారాజపురుషః కృతాకృష్ణప్రత్యవేక్షణేనప్రాయశ్చిత్తపరిపాలకభిక్ష్యవ్యతే || ప్రకృతమనుసరామః || ధ
ర్మకనివృత్తా || తత్త్రియోహ్యుక్తవైశ్యోవా శూద్రోవానకధంబన | ప్రాయశ్చిత్తాభిధానంహికుర్యంతీతివిదు
బుకధారి || అచితానామనుంతాదాంజాతిమాత్రోపజీనామ్ | సహస్రశతయుక్తానాంపక్షిత్యంనోపపద్య
తే || పాతకేషతశంషమత్సహస్రంమహదాదిమ | ఉపపాపేషపంచాశత్స్వల్పేస్వల్పతథాభవేత్ | బహుభ
ర్విద్యద్భిక్షుకేశ్యాచార్యప్రాయశ్చిత్తంవిధేయమితి || శతాదిశబ్దానాంతాత్పర్యం - అతఏవయాజ్ఞవల్క్యైః ||
చత్వారోవేదధర్మజ్ఞాపక్షజైర్విద్యవేదజా || సామ్రాతేయం సధర్మకస్యోదేశోవాధ్యాత్మ విత్తమ ఇతి ||
మనుః || త్రైవిద్యోహైశుకస్మరీహ్యుక్తజ్ఞోధర్మపాతకః త్రయశ్చత్రమిణిఃపూర్వేశమక దేహాభవేదితి ||
తిస్రావిద్యాబుగ్గుజస్సామాత్మికాః నైఋత్యసాత్రైర్విద్యః - హైతుకః అనుమానజ్ఞః తరోస్యాస్మీతి

తర్కి-సంకయేన త్యేకస్తివోగతా ప్రామాణికత్వేనా హేక్యతే చాధకదశకనాత్ప్రమాణే నాత్ర భవితవ్యమితి
యః ప్రత్యయస్తతరగః సదవేదశాస్త్రావిరోధీ గ్రాహ్యః - ఎవంవిధాంపక్షదంప్రవక్షేణీకృత్యస్వకీ గమనోవి
జ్ఞాపయతితి - తత్రాయమాశయః - అంగిరసాప్రాప్తపాపస్య పక్షదోనుపస్థానాత్పూర్వభోజనంఃషి
ద్ధం || అస్యాప్యయమభిప్రాయః - పశ్చాత్తాపవాన్భవేత్ || అవిలంబేనైవప్రాయశ్చిత్తంగృహీయాదితి ||
అన్యథాదీఘకాలంభోజనపరిత్యాగాద్దేహధారణాభావేనప్రాయశ్చిత్తచరణ మేవనస్యాత్ - స్వాదైవ
వశాత్ప్రాయశ్చిత్తవిశంబేమితాహరాదిభిశ్చరీరధారణంకర్వీత - నస్వచ్ఛందచారీస్యాత్ || ఇహంస్త్వా
తాయుక్తిదృష్ట్యా వ్రతాగ్రహణాది నదత్వా భోజనంమన్వతే || కతౌచ్యథతరాను తాపస్యాసంభవా
దుపక్రమదినే శరీరశుద్ధిరప్సితత్వాచ్చ || మనుః || ప్రాయశ్చిత్తీయతాంప్రప్య దైవాత్పూర్వకృతే
నవా - నసంసర్గీవసేత్సద్భిః ప్రాయశ్చిత్తైకృతేద్విజః | అంగిరాః || ఉపస్థితస్తున్యాయేనతదాదేశ మనర్హ
తి | కృతేనస్సంకయేపాపేనభుంజీతానుపస్థితః || భుంజానోవథయేత్పాపమసశ్యంపక్షదిబ్రువత్ | సంక
యేతుసభో క్తవ్యంయావత్పాపస్యనిమగ్నః || ప్రమాదశ్చనకతకవ్యోయధేవాసంకయోభవేదితి || కృత్వాపా
పంనగూహేత్తుగూహమానస్యవధకతే | బహువాన్వల్పకంవాపి కషణసద్భ్యోనివేదయేత్ || ప్రాయశ్చి
త్తైసముత్పన్నేహ్రీమాన్సత్యపరాయణః | వృదురార్యస్ససంపన్నత్వద్ధింయాచేతమానవః | సచేలంవాగ్య
తస్మాత్త్వాక్తిన్నవాసాస్సమాహతః | ఉప్రయోవాపివైశ్యోవాపక్షదంహ్యుపకీర్తయేత్ ||

ఇతిప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారః.

—* అథ భస్మస్నానమంత్రాంతరాణి. *

ఈశానాయనమగ్నిహృదయే - వామదేవాయనమగ్నిగుహ్యే - సద్యోజాతాయనమగ్నిపాదయోః - ప్ర
ణవేనసర్వాంగే || అయమేకప్రకారః || ఈశానస్సర్వవిద్యానామితీరిసి - తత్పురుషాయనమగ్ని ముఖే-అ
ఘోరేభ్యగ్నిహృదయే - వామదేవాయేతిగుహ్యే - సద్యోజాతమితిపాదయోః - ప్రణవేనసర్వాంగే || అథ
వా || అగ్నిరితిభస్మ - జలమితిభస్మ - నమగ్నిభస్మ - సర్వంహవాగ్నిదంభస్తేత్యేతేమంత్రాః గ్రాహ్యః || *

ఇతి భస్మస్నానమంత్రాః.

—* అథ గోమయేనస్నాయిత. *

తత్రమంత్రాః || మానస్తోకఇత్యాది - అథవా గంధద్వారామిత్యాది - అథవాఅగ్రమగ్రం చరంతీనా
మాషధీనాంవసేవసే - తాసామృషభపత్నీనాం సుభీడాంశతైరిపి | ఉత్పన్నంలోకసౌఖ్యాథకంపవిత్రంకా
యశోధనమ్ || తస్మైరోగంశ్చశోకాంశ్చనుదగోమయసర్వదా ||

ఇతి గోమయస్నానవైకల్పికామంత్రాః.

— ఇతి అథ్యాయాంతః —

త. తమసుః అశ్వక్రాంతశ్చిత్వా రెకోమంః అశ్వకలదకచ్ఛానం - తత్తమంఃః || అశ్వహేత్వాః ||
అథవా || ఇదమాపః ప్రహతేత్వాః || అథపంచగచ్ఛానం || శత్రుగోమూతాచక్రమేణ మచివాచేవతాచిత్వా
తాః || శవతాస్సంప్రవత్సోమి అమహావేణయస్యయా || వసుణోశేవతా మూలేగోమయేహన్యవాహ
నః - సోమః క్షీరేదధివాముః ఘృతేరః రుదాహృతః || అతస్తత్తదేవతాప్రకాశమతాః ప్రద్యుశ్యంతే
తత్రగోమూతస్నానమంత్రః || ధృవాసుత్వాసుకుక్షితిమక్షీయంతోవ్యాజస్త్రీత్యాసంవగణాముదోచరేత్ || అ
వోవన్వారుచి తేరువస్వద్యసంపానంస్వస్తిభిస్సదానః - ఉదలక్షణమేతత్ - తస్మాద్వరుప్రకాశకాః - శ్వా
తావాం తాగ్రాహ్యః || ఏమసర్వతాపి || అథగోమయస్నానమంత్రః - పాహి నో అగ్న ఏకయేత్వాది ||
అథక్షీరస్నానమంత్రః - ఉరుష్కాగ్నిత్యాది - అథధిస్నానమంత్రః - ఆత్మశేవానామత్యాది || ఘృతస్నా
నమంత్రః - కృష్ణస్నాయానమత్యాది - అథపరాశరోక్తమంత్రాగాపః - గాయత్రీదాయకో మూత్ర
మిత్యాది - ఆత్రాధిషించామితి వాక్యశేవః పూరిణీయః - ఏవందశ్చానానికృత్వావాసః పరిధాయాచ
వ్యవైష్ణవశ్రాద్ధంకుర్వీతి - తద్యథా || విష్ణుదైశ్చేత్రిభ్యోధికాన్యగ్నాచ్చిహ్నాదాన్భోజయేత్ || భోజనా
సంభవేభోజనపర్యాప్తిమాత్రంపారణ్యంవాదద్యాత్ || ఏవంవైష్ణవశ్రాద్ధంవిధాయగోదానమాచరేత్ || అత్ర
గోదానమంత్రః || గవామంగేమతిష్ఠంతి—దశ || తస్మాత్తస్మాచ్చిహ్నంమేచ్ఛాన్యోహలోకపరత్రచేత్ || ఇతి
గోదానానంతరమాశ్వేనాగ్నోవ్యాహృతః పావశ్చిహ్నావిశతీరష్టోత్తరశతంవాహుత్వాపంచగవ్యంజహుయాత్ || త
త్రపంచగవ్యహుమప్రకారః - తామ్రవదాకాయగోమూత్రం - శ్వేతవదాకాయగోమయం - కాంచనవ
దాకాయః - పయః - నీలవదాకాయాదధి - కృష్ణవదాకాయాఘృతం - సర్వంపంచగవ్యంకాపిలంవా - అసం
భవేయథాలాభోపవన్నంవా పృథక్సంపాద్యపరిమితం వామాషాష్టకంఅగుష్ఠార్థపరిమితగోమయద్వి
గుణపరిమాణంవా గోమూత్రంపలాశమధ్యమపణానిమికతేవా పద్మపత్రవిరిచితేవా సువణామయేవా తా
మ్రీపాత్రేః క్షిపేత్ || పూర్వవన్నిక్షిపేత్ - అథసప్రపలంవాదశపలంవాంగుష్ఠార్థపరిమితగోమయాపేక్ష
యాచతుగుణంవాఘృతం - తేజోసత్యనేన యజుషా ప్రణవేనవా పూర్వోక్తపాత్ర ఏవ నిక్షిపేత్ || త
నంతరం వైకపలంవామాదచతుష్టయపరిమితంవాకశోదకం దేవస్యత్వేత్యనేన యజుషా ప్రణవేనవాపూర్వో
క్తపాత్రేస్తాపయేత్ || ఏవంగోమూత్రాదీనేకపాత్రే కృత్వా ప్రణవంచ సముచ్చార్యసమాలోద్య పునఃప్ర
ణవముచ్చార్యయజ్ఞీయకాపేననిమగ్ధప్రణవేనాభిమంత్ర్య సప్రపత్రైర్హరితైః కుశైః పంచగవ్య ముద్భృ
త్యేభిమంత్రైర్దశాహుతీర్దుహుయాత్ || అశ్వసృస్థానేహరితాః కుశావన - మంత్రాస్త్ర || ఇరావతీ ఇదంవిష్ణు
మాకనస్తోత్రంసంబ్రువాగ్ని - అగ్నయేస్వాహ సోమాయస్వాహ గాయత్రీప్రణవవ్యాహృతిగ్న యేస్విష
కృతేచేది దశాహుతీహుతా త్వావ్రతగ్రహణం కిరవ్యుతి బ్రాహ్మణాః పృష్ట్యాకురుష్యేతి తైరనుజ్ఞాతోహుత
శేవంపంచగవ్యంప్రణవేనపిపేత్ || ఎతచ్చ గ్రామాద్భహ్నిక్షత్రదశశనం కతకవ్యం - హుతిశ్చిహ్నంసర్వం
పేయం - సోశ్చేదీయ్యం || అతఏవ చాలవృద్ధశక్త్యాద్యపేక్షయా గోమూత్రాదీని పూర్వోక్తవైకల్పిక పరి
మాదాపేక్షయాగోదానీయః || ఇతివ్రతగ్రహణంకృత్వా తతఃపరం మాసీధూత్వా తతఃపరమాత్మనోదు
వ్యుసంసనసినింతాశ్చామతివాహయేత్ || ఏవముపక్రాంతవ్రతం సమ్యక్పారంసీత్వా తత ఉదీచ్యాంగా
నికువీత - శత్రాయంకమః || ప్రాయశ్చిత్తస్యసగుణార్థముదీచ్యాం గానికిరవ్యుతిసం కల్ప్యాగ్నోవ్యా
హృతిభిరాజ్యంపూర్వోదధృత్వాపూర్వవదేవవైష్ణవశ్రాద్ధంవిధాయంతేగోదానమాచరేత్ - ప్రాచ్యాంగక

నివేశాయాంవైష్ణవశ్రాద్ధగోదానానంతరంపూజాః - సిధాయవైష్ణవశ్రాద్ధమతిశ్రాద్ధానంతరంగోదానా
దేవిహితత్వాద్ధోమానంతర మేవమతశిష్టస్య సంవిగత్యుపసేన వ్రతస్యసీతత్వాచ్చ - ఉచీచ్ఛాం గాను
ష్ఠానసమయే పూజానంతరంశ్రాద్ధగోదానాది । ఉపక్రమేహోమస్య సన్నిహితత్వా దవదానేసన్నిధాన
స్యోచితత్వాదేవమతగోదానానంతరమశిష్టాని దశదానానిదద్యాత్ ॥ తానిచశ్రాద్ధంకృత్వా ప్రతాంతే
తగోహరణ్యాదిదక్షిణే త్యక్తాదిశబ్దేనోపాత్తాని ॥ దశదానస్వరూపాణిచసంగ్రహకారేణదర్శితాని ॥ గో
భూతిలక్ష్మిరణ్యాది ॥ అత్రక్రమేణదానమంత్రాః ॥ గోదానమంత్రః పూర్వముక్తః ॥ అథపూదానమంత్రః.
సర్వభూతాశ్రయాభూమివరాహేణసముద్భుతా । అనింత సస్యఫలదా అతశ్చాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ తిల
దానమంత్రః - హిరణ్యదానమంత్రః - ఆభ్యుదానమంత్రః - వస్త్రదానమంత్రః - ధాన్యదానమంత్రః - గు
డదానమంత్రః - రౌప్యదానమంత్రః - లవణదానమంత్రః - ఇతి దశదానమంత్రాః॥ పాపానాంపరిపాకస్య
శాంతికర్మవివక్షయా ॥ ఉక్తాన్యత్రవిధానానిహ్యుపయుక్తాన్యశేషతః ॥ మహాణవాభ్యే మహితే పృబంధ
మాంధాతృనామ్నోమదనాత్మజస్య ॥ సతకర్మమాణిక్యగణేన పూర్ణేపూర్ణస్తరంగః ఖలు సప్తమోత్రః॥

ఇతి శ్రీకండిత పారిజాత కర్మవిపాకే సప్తమస్తరంగః.

ఇతిపరిభాషావందస్సమాప్తః.

శ్రీరస్తు.

కర్మవిపాకగ్రంథే - అష్టమతరంగ ప్రారంభః.

—† అథ రోగఃబహుశాని. †—

తత్రక్షయరోగఃబహుశాని ॥ క్షయరోగనిదానమాహ ॥ యాజ్ఞవల్క్యః ॥ బ్రహ్మహక్షయరోగీస్సాది
త్యాది - తన్నివృత్త్యథాంపదబ్రహ్మాయశ్చిత్తంకుర్యాత్ - బ్రహ్మాయశ్చిత్తార్థమహాంతి స్త్రియోరోగిణి ఏవ
చేతి రోగినోర్థప్రాయశ్చిత్తం - ఎతేనైవాభిధానాత్ - ఇతిక్షయరోగహరప్రాయశ్చిత్తం-క్షయరోగహర
కదళీదానం - పద్మపురాణే ॥ క్షయీస్యాత్తేత్రమారణే ॥ తేత్రమారణం తేత్రగతసస్యమారణ ముదకదా
నాది ప్రతిఘాతాద్యనిష్టావరణే ॥ అథవా తేత్రేత్త్రియంగర్భప్రతిఘాతః-బోధాయస్వైతన్నివతకంకదళీ
దానమాహ ॥ కారయేత్కదళీందివ్యాంపక్షైస్సర్వతీసంయుతాం । ఫలపూగైశ్చసంయుక్తాం సువర్ణస్వఫ
లేనతా ॥ యథావిచిత్రతః కుర్యాద్వసేణావేద్యసూత్రతైః । బ్రహ్మశాస్త్రోబ్ధయేచ్ఛాపిభక్ష్యేర్నానాని
ద్దేక్షుభైః ॥ పూజాంవకారయేత్తత్రపూర్వవద్భూత్వాజ్ఞైస్సహ ॥ కాంచనీంకదళీందద్యాన్నస్త్రోలంకార
పూర్వకాం । పూజితాయదరిద్రాయవ్రతస్థాయాత్తచేదిసే ॥ ధర్మజ్ఞాయాశిదాంతాయ మంత్రేణానే

నతుక్షయః హేతవః గర్భాభ్యాం గృహితయగోగజగన్తయ ॥ రంభాదానేన దేవేశతయంత్రపయమేప్రభో । పు
త్యోహం నంకాన్యం బాహుజేస్యేనసాన్తైః ॥ శిష్టై రిష్టే ర్భుభిశ్చ సహభోజనమాచరేత్ ॥ పూగత్యా
ది-ఫలానా పూగస్సయూహాన్ ॥ పులెనతు - పలస్వరూపంతుపరిభాషాయాం పరిమాణ ప్రకరణే ద్రష్టవ్యం
యథా-భూతేః - భవానుచారేణ సమర్థా శ్చేత్పలాధికేనాపికదళింకారయేదిత్యర్థః ॥ సూత్రకై స్సూత్రై రప్యా
వేష్టనేన - దళిపూజోపలక్ష్యతే - పూజామంత్రశ్చ ॥ త్రియంబకంయజామహాగ్రవ్యయం ॥ హోమంబ
కారయైత్త్రపూజవీతి ॥ పూర్వవచ్చజ్జేన్యస్యంజయమంత్రస్యోపసీతత్వాత్ - కదళీదాన మం
త్రేవపరదపురుషస్య సంత్రాధిచేతతాత్వేనోపాదానాచ్చ ॥ తథాదకమణోపిన్యత్యుబహాకాథకత్వా
త్ - త్రియంబకంయజ్జేన్యపరిభాషాయాంకూక్త్యాండహోమప్రసాదేదేశాః - హోమసంఖ్యాచాష్ట్యేత్మరక
తసహస్రసుయతంవా ॥ ద్రవ్యమాజ్యంశిలాశ్చకదళీపూజానంతరంబ్రాహ్మణానోజయిత్వా హోమంకు
ర్యాత్ ॥ వచసపాతక్రమచాధేప్రమాణాథావేన- ఎవంకదళీదానంకూక్త్యాస్వస్తివాచనానంతరం శిష్టై రిష్టైశ్చ
సహభుంజీత్ ॥ ఇతిక్షయగోగహగకదళీదానమ్.

—* రాజయత్నప్రతికృతిః. *

అథ రాజయత్నహరవ్యాధిప్రతికృతిదానం. బ్రహ్మాండపురాణే ॥ భువశాస్త్రాగ్రాన్తాయ పాయశ్చిత్తం
దదాతియః । రాజయత్నాభవేత్తస్య రోగఃపీడతదారుణః ॥ పూర్వోక్తేనవిధానేన ప్రదద్యాత్ప్రతిరూ
పకమ్ ॥ పూర్వోక్తవిధిరస్మాభిఃపరిభాషాయాండళితోవ్యాధిప్రతికృతిదానప్రకరణే ॥ ప్రతిమాలక్షణంతు
కమవిపాకనాలే ॥ రాజయత్నాకృతసుఃశరవాశాసీతిజీవః|దధత్ప్రసేత్రోంప్రాభ్యాంకష్యోష్ఠోహం
తుముద్యతః ॥ ఇతి రాజయత్నహరప్రతికృతిదానమ్.

—* అసాధ్యగోగప్రతికృతిః. *

అథాసాధ్యసర్వగోగహరప్రతికృతిదానం ॥ బ్రహ్మాండపురాణే ॥ బ్రహ్మ ॥ సువర్ణరత్నరచితై ర్యథాశ
క్త్యనురూపశః । పృథ్వితత్తమంవాగ్ధాదాద్విప్రాయత్నతః శతేన వాతదధేనశ్రోతానిషకానం
ఖ్యయా । జాతరూపమయంవ్యాధిప్రతిరూపంతుకారయేత్ । నిధాయపాత్రేసంపూర్ణే తంబైస్సితిరూ
పకైః ॥ అలంకృత్యచసౌవర్ణకంరూపంత్యగరులేపనైః । వాసోయుగేనసంవెష్ట్యహిరణ్యబహుభూషణైః|అ
లంకృతాయవిశ్రాంతదద్యాన్తంప్రముదీరయేత్ ॥ మంద్రమూహ ॥ యేమాంరోగాఃప్రబాధంతే దేహస్థా
స్సతతంతతః| గృహీన్యచ్యవతరూపేణ తాన్రోగాస్త్యజసత్తమ ॥ ప్రతిగృహీతురుపితిమూహ ॥ చాథమిత్త్యే
వతిద్రూపంకృహీయాద్వాద్విధిభిః । తస్మిన్రోగిచాతాచదీహూకాయుష్యంప్రపద్యతే ॥ సువర్ణరత్న
రచితైరిత్యాది - సువర్ణేనశరీరనిమాణం - రత్నైశ్చచక్షుషీ - రజతేనాంగం - శ్చేతగారేణ ॥ ఎవంయ
థాశక్తిప్రతిరూపనురూపతః - సుర్యుదీప్యథాః - నివర్ణస్వరూపం పరిభాషాయాం పరిమాణ ప్రకర
ణేజ్ఞేయం - జాతరూపంసువర్ణకంపాత్రేకాంస్యగాత్రే ॥ కాంస్యంబయత్నజేదేయమితి కమవిపాక సం
గ్రహేదేశకనాల్ ॥ ఇతిసాధ్యసర్వగోగహరవ్యాధిప్రతికృతిదానమ్.

—* అథ ప్రకారాంతరేణాసాధ్యసంపాదకమరమ్. *

ఋగ్వీధానే || అసాధ్యవ్యాధినాగ్రస్తశ్రేణ ప్రాణహరిణా | ఆతేరాద్రేణ మూక్తైవ ప్రత్యహం వాగ్భవ
శ్శుచిః || పూర్వమాజ్ఞాహుతీహుత్యా ఉపస్థాయదశంకరమ్ | హవిశ్శేషేణవతే తవకాంతరమంద్రి
తః || పూజేమాసేజయేన్మృత్యుంరోగేభ్యశ్చప్రమువ్యతే | హేమావకషణ్యశక్తానాంజపస్త్విగుణోభ
వేత్ || ఆతేరాద్రేణత్యాది || ఆతేపితరీత్యనేన రుద్రదైవత్యేన పూర్వమాజ్ఞాహుతీరితి || ఉపస్థానాత్పూ
ర్వంహవిశ్శేషేణత్యాది - ఏకస్మిన్కాదినఉపవాసః - ఏకస్మిన్కాహవిశ్శేషేణపారణం - అపిహవిశ్చరురపిచాజ్య
మేవ - తథాత్వేరోగిణోమాసంశరీ నిర్వాహానుపపత్తేః - అతశ్చప్రతిదినంచరు హోమానంతరం ఆజ్యంహు
త్యాశంకరోపస్థానంకార్యం - హోమంప్రత్యవం - ఉపస్థానమూక్తైవవ్యాధితరితమభావేనసూక్తావృత్యావ్యో
త్తరశతం సహస్రంవాహూమః కార్యః - స్వయమశక్తశ్చేదాచార్యేణకారయేత్ - ఆచార్యస్యాప్యేకాంత
రోపవాసః - పూర్వవదేవ - మృత్యుంరోగంజయేత్ - ఆతేపితరీతిపంచదశర్చస్యసూక్తస్యగృత్సమదముషిః -
రుక్రోచవతా - త్రిష్టష్టందః - విహితాధేవివియోగః - ఆతేపితరీత్యాది ||

ఇతి ప్రకారాంతరేణాసాధ్యసంపాదకమరమ్.

—* అథ శాతాతపోక్త రాజయత్కుహరమ్. *

రాజహరాజయత్క్రిస్త్వాదేహతస్యాపినిష్కృతిః | గోమాహిరణ్యమృష్టాన్నజలవస్త్రప్రదానతః || ఘృత
ధేనుప్రదానేన తిలకుంభప్రదానతః | ఇత్యాదికక్రమేజ్జేవతియరోగః ప్రశామ్యతి || గవాదీని తిలకుంభం
తానిశక్తిగోగాద్యనుసారైఃవ్యస్తానిసమస్తానిదాతవ్యాని - ఆదిశబ్దేనగ్రహశాంత్యాదయోలత్త్వంతే - ఘృత
ధేనుస్తుమశ్శ్యపురాణే || తత్తిగుడధేనువిధానస్య యద్రూపమహాయశ్శలమ్ | తదిదానింప్రవత్స్యామిసవకా
పాపప్రదాతనమ్ || కృష్ణాజినంచతుహకస్తంపాగ్రీమంవిన్యసేచ్ఛవి | గోమయేనోపలిప్తాయాం దధానా
స్మిర్యయత్తతః || అత్రహస్తైర్తిరితిదానకాండే || యవచ్ఛిజినైశ్చతుహకస్తమితాభూరాచ్ఛాద్యతే - తా
వంత్యజినాన్ గ్రాహ్యజీర్ణభాగః - అపిశబ్దస్యప్రాదేశసర్వాయత్వాదేకేనైవాజినేనాచ్ఛాదనం - అథవా || ఆ
యతిమిళిత్యాచతుహకస్తమితంజైయం || లఘ్వేణకాజినం తద్వద్వత్సస్యపరికల్పయేత్ - ప్రాజ్ఞుభింకల్పయే
ద్ధేనుముదక్పాదాంసవత్సకాం | ప్రాజ్ఞుభిఃప్రాక్పీరావత్సోపితైః || ఉత్తమాగుడధేనుస్సాన్యత్సదాభారచతు
ష్టయా | వత్సంభారైఃకుర్వీత భారాభ్యాంమధ్యమాన్యతా || అథకభారైఃవత్సస్యాత్సంపాధారకేణ
|| చతుర్థాణాంశేవత్సస్సాన్యద్వహవిత్తానుసారతః | భారలక్షణంపరిభాషాయాంపరిణామజ్ఞతేభ్యభా
యి || గృహవిత్తానుసారతః - పూర్వోక్తమధ్యమాదికల్పనాభవత్కీర్ణభాగః - ధేనువత్సేఘృతాస్మాతో సితసూ
త్తైంబరావృతౌ | శుక్తికర్తావిశుచాదాశుచిముక్తాభతేజాన్ || అత్రముక్తాఫలసాహచర్యాచ్ఛక్తిరపిము
క్తాశుక్తిరేవగ్రాహ్య | సితసూత్రసితాశ్రోత్రాసితకంబశకంబశౌ || కంబశస్సాన్నాన్యావగంధూకస్పష్టతౌ
సితచానురొమకౌ | గంధూకంకంబశ్చృదేశోగంధస్థలంచ || విద్రుమభూయ్యుగోశేతౌ కవనీతస్తనాన్వితౌ |
క్షౌమపుద్భావాంస్యదేహకాంత్రదనీలకతారకౌ || తారకావతుమకధ్యభాగః || సువణకశ్మంకాభరణౌరాజ
తౌఘరసంయుతౌ | నానాఫలమయైదకంత్రేఘ్రిణగంధకరండకౌ | నానాఫలమయైదకంత్రే స్సంయుతౌ

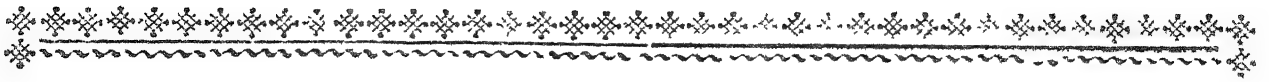
విశ్వస్యయః - అత్రవశ్యశ క్షేపణువాదేనువణశృంగం - ధే : ౦ - విత్తకాత్మంశశా యేవశ్వస్యశేష
త్వాత్ - ఇక్ష్వేవంరచయిత్వాతాధూపదైస్తథాచకావేత్ | ఆధా సంమండ్రః - ధేనోధ్యం పృథివీసర్వాయ
స్తాత్కేశసన్నిభా || సవపాపహరానిత్యమతశ్చాంతం యచ్చ మ - ఎవమనేచంద్రే సుశ్శాంధేనుమామం
త్రయీత || తత్రామండ్రమంత్రానాహ - యజ్జవలగ్యః | యాజ్ఞీస్త్వీమాతానాం యాచకేవే వ్యవస్థి
తా | ధేనురూపణపాదేవీమమశాంకింప్రయచ్చ || దేవతాయాచయి దాణేశుకస్స పీనుసదా | ధేను
రూపేణసాదేవీమమపాపంవ్యపోహణ || నిష్టోన్వీక్షసియాః త్వీష్వాప్రహాయాచవిధావసో | చంద్రరూప
కిర్యాధేనుధేనురూపాస్తూచాశ్రయే || చతుము = తస్మయాలత్వీర్యాత్వీధాచదగ్యచ | లత్వీర్యాలోక
వాలానాంసాధేనువకరదాస్తుమ || స్వభాత్సంపిశ్యముఖ్యానాం స్వాహాయజ్జఘజాంతథా | సర్వపాపహరా
ధేనుఃతస్మాచ్ఛాంతంప్రయచ్చమే - ఎవమామంత్ర్యితాంధేనుబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ || బ్రాహ్మణస్తు
పుచ్చదేశేవతిగృహ్యస్యస్తికుర్యాత్ - ఎంగుడధేనుమభిధాయేనమేవవిధిం ఘృతధేన్వాదివ్వతిదిశతి - నిదాన
మేతధేనునాం సర్వపామిహచోవ్యతే || సర్వానాంప్రశ్యక్షధేనునామపిశ్యంగిత్వాది యథావిభవతస్సమా
నమేవ - యాస్తుపాపవిశాశిన్య ఎవంలేదకధేనః | శాసాంస్వరూపం వత్సోమి నామానిచ నరాధిప ||
ప్రథమాగుడ ధేనుర్యాధ్యుసేధేనుస్తథాపరా | తిలధేనుస్త్రీతీయాచతుర్థీ జలధేనుకా || తీరధేనుశ్చవి
ఖ్యాతా మధుధేనుస్తథాపరా | సప్తమీశరరాధేనుర్దధిధేనుస్తథాష్టమీ || రసధేనుశ్చ నవమీదశమీస్యా
త్స్వరూపతః || ప్రశ్యక్షధేనురిత్యధః - కుంభాస్సృష్టికవధేనురామితరాసాంశరాశయః | కుంభశబ్దః
కలశపర్యాయః - అథవాపరిమాణవచనః - తచ్చ పరిమాణంపరిధామాయాంపరిమాణప్రకరజేద్రవ్యవ్యం - ను
వణంధేనుమిత్యత్రకేచిదిచ్చంతిమానవాః | నవసీతైశ్వర్యైశ్చేతాన్యేపిచహషణః || ఎతదేవధానం
స్యాదేతేచోపసగరాస్తస్మృతాః | మంత్రావాహనసంయుక్తాస్తదాపర్వణిపర్వణి || యథాక్రాధం ప్రదాత
వ్యాడపరాగాదిపహను || ఇతిగుడధేనుః | తయీక్షయరొగనివృత్తయే పూర్వోక్తం ఘృతధేనుం ద
ద్వాత్ - ఘృతధేనువిధానాన్యన్యపిబహూసంతి - తానిగ్రంథగౌరవభయన్నప్రదశికతాని || అతశ్చఘృ
తధేన్వాదిమవికల్పవేదిత్యః.

ఇతికాతాతపప్రకరజయత్తహరమ్.

మాతాపుణ్యచరిత్రకీర్తివిభవాదుస్యాంబికానామతశ్చాకల్యాణరమూర్తికార్యచరిత స్మృతిపర్వః పట్టపితా |
సోయంకౌశికవంశభూషణవిజిః శ్రీభట్టచక్రేశ్వరో వేదేస్తాతకమలేయచనపదే వాక్యే కృతీపథకే ||
మతిర్యేషాంశాస్మైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృతిః పరాశీలంశ్చాఘ్నంజగతిరుజవస్తైకతీపయోచింబితైలేషాం
ముకుతలభూలేస్థితిమియాదియం వ్యాసారణ్యప్రమామనిశివ్యస్యభణితిః || మహాణవాఘ్నే మహితేప్రబంధే
మాంధాత్యనామ్నోమదనాత్తజస్య | సరూమణమాణిక్యగణైఃపూర్ణేపూర్ణస్తరంగఃప్రథితోష్టమోత్ర || *

ఇతిశ్రీపండితపారిజాత కళారిషణ్ణేత్యాదిచిరుదవిరాజమాన శ్రీమద భూపాల పుత్ర మాంధాతు

ర్మిబంధే మహాణవాభిధానే కమణిపాకష్టే స్తరంగః.

శ్రీరస్తు.

కమలావిహారగ్రంథే - నవవ తరుగ ప్రాంతంభః.

—* అథశూలరంగమాణి *—

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ అన్నహతామయావీస్నానామయీశులగోగమాణి । ధాన్యందశభ్యఃకంభేభ్యోహర
తోద్విశతందమః । తేనైవకనిష్ఠసాహసానాముసపాకసః త్వానుసపాకప్రాయశ్చిత్తం ప్రైమాసికంకతా
వ్యం । శూలమాత్రస్యాపి రంగస్యసాధ్యత్వేనిదానభూతిని పాద్యాసపరికల్పనయాష్టశ్చసాదివ్యాధేరల్ప
త్వేప్రాయశ్చిత్తాల్పత్వమపికల్పనీయం॥

ఇతిశూలరంగహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

—* అథశూలరంగహరత్రిశూలదానమ్. *—

తదుక్తం ॥ చతుర్వర్ణచింతామణౌ ॥ శూలేనశూలీభవతిమనుష్యాణాంచహింసకః । పలేశాథవదధేన
నతదధాధేనవాప్యథక్ ॥ శౌవణంరజతంవాపి శూలంకుర్యాత్ప్రయత్నతః । తామ్రేణవాయుసావాపి
ఖాదిరేణాథవాపునః ॥ రక్తవస్త్రేణసంవెష్ట్యతీలానాముపరివ్యసేత్ । తీలానాంతుపరిమాణంద్రోణంవాపిత
దధాకమ్ । తదధాకంవాయుథాశక్త్యాపూజయేద్బ్రాహ్మణంశుచిమ్ । అచాదిమూలమంత్రేణసోడశైవోపచా
రకమ్ ॥ క్రియాశ్చబ్రాహ్మణపూజాంకృత్వాహేమంప్రకల్పయేత్ ॥ శూలస్యదక్షిణేపాశ్వేకస్థంఢితేగ్నిఃప్ర
ణీయతే । సమిదాజ్యతీలాకహుత్వా తతశ్శాంతింప్రకల్పయేత్ ॥ తేనోదకేనవాసింశేచ్ఛులినం రోగిణంన
రమ్ । ఉపచారైస్తుతంశూలం పూజయిత్వాస్వశక్తితః ॥ దద్యాత్సదక్షిణాకంశువ్రాజ్ఞుభోనాశ్శ్యుజ్ఞు
ఖః । మంత్రేణాశేనపరయా భక్త్యాశర్వంరీన్ద్రరేత్ ॥ త్వంశూలబ్రహ్మణాస్పృష్టప్రేపురాణాం వినాశ
కః । దైత్యానాంచానవానాంచశంకరస్యాయుధంశథా ॥ కుక్షిస్త్రీధవాశ్వసృమథవాపృశ్యసంగతమ్ । శూ
లహింసాసముత్పన్నంవెదనామాశువాశయేతి ॥ పలేశేత్వాపి ॥ పలద్రోణయోలకక్షుణంపరిభాషాయాంప
రిమాణప్రకణేభిహితం ॥ పూజయేద్బ్రాహ్మణశ్శుచిరితిబ్రాహ్మణః పూర్వోక్తశూలినంపూజయేదిత్థథా ॥
మూలమంత్రేణాఘ్రికమ్యసచాగానిత్యథాః ॥ మూలమంత్రేనైవపంచాక్షరీవారుద్రంకాశకౌవైదికం
త్రోవా - వైవపంచాక్షరస్యవామదేవఋషిః - పక్షిశ్శంధః - శివోదేవతా - పూజా - గః - మంత్రి - స్తు - న
మశ్శివామ - కేదసప్రణవాదికంపతంజ - వైదికమంత్ర - స్తు - శ్రీయంబకమిత్వదరౌబహవః - గురిభాషా
యా - కాతాః - సమిదాజ్యతీలాకహుత్వేతి సమిదాదిహేమకమలావిహారం గ్రహదా - మంత్రాంత
రాణి - శి - శాని ॥ తద్యథా ॥ సమిద్ధామేతావత్ - పురుషఎవేదమత్యస్యనారాయణఋషిః - పు - పౌదే
వతా - అమృత్యు - చందః - సిమిద్ధామేష్యయోగః - పురుషఎవేదమిత్యాది - సమిదాచ్యయజ్ఞే - శాని ॥ అజ్య
హేమమేత్యంబకమంత్రః - తిలహోషేణ - యతశ్చంద్రభయామహాత్రితిమంగ్లిర్వయంపరి - పరి
మా - ప్రకరణేదశాతం - హేమమసఖ్యాఅష్టాత్తరిశతాద్యముతాం తావ్యాధి త త థా - ౧౮ ॥

తతశ్చాంశిం ప్రకల్పయేదితి శాంతిఘోషశాంతిః - తత్రచానోభద్రాక్షత్యారభ్య ఆశ్వలాయనీయః ॥ శనోన్న
వాతఃపవతామితి శైత్తిరీయశాంతిః ॥ పరిభాషాయాంవ్యాధిప్రతిమాదానవిధౌద్రష్టవ్యం. ఎతచ్ఛ్రీపలక్షణం॥
అతోయస్యశాఖాయాంశాంతిస్సాక్షిత్వచ్ఛాభీయోస్సాగ్రాహ్యః॥ ఏతచ్ఛ్రీశాంతివాచనంవారుణంకలశంసంస్థాప్య
తస్మాగ్రేకుర్యాత్ - తతస్సైనోదకేన శాంశ్యదకేన శూలివంసరమాసించేత్ ॥ కలశస్థాపనప్రకారస్తునవ
గ్రహయజ్ఞేనూర్వాది పూజానంతరందశికతః - అభిషేకప్రకారోపితత్రైవవనుధారానంతరందశికతః. సర్వం
పరిస్మరేదితి ॥ ఎవంవిధపాపాచరణౌదయం రోగస్సంజాతః - తస్యవివృత్తయేవక్ష్యమాణశూలదాన మం
త్రస్థితవిశేషణవిశిష్టంఫలంసంస్కృత్యబాహ్యణౌదయద్యాదిత్యధః - ఎతచ్ఛ్రీపవశశూలసాధారణం॥

ఇతి శూలహరిత్రిశూలదానమ్.

—* అథారుచిశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ శ్రద్ధాహీనాధనవాక్దీనేవ్వరతిస్తామసదానీవాజాయతాత్రైషనిస్తారః - చాం
ద్రాయణంచాతికృచ్ఛంప్రాజాపత్యమథాపరమ్ ॥ హేమాద్రావపి ॥ చాంద్రాయణాదికర్వీతవ్యాధ్యాదెర
నుతూపతతి. చాంద్రాయణాదీని యానిస్మృస్తానిసమస్తానివా శక్త్యనురూపాద్యపేక్షయా యోజ్యానీత్యధః -
హోమస్తుశూలహరిత్రిశూలదానోక్తప్రకారేణఆదిశబ్దేన విష్ణుసహస్రనామాపామాజకనవిష్ణుహృదయాది
స్తోత్రాణిలక్ష్యంతే - తానిచపరిభాషాయాందర్శితాని- తథాచాంద్రాయణాదీన్యపి ॥ *

ఇత్యరుచిశూలహరమ్॥

—* అథప్రకారాంతరేణారుచిశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ సాక్షాద్ధంతిగవాదీనియః పునజననాంతరే । శిరోరోగీశ్రోత్రరోగీశూతస
వ్యాధిమాన్భవేత్ ॥ ప్రాయశ్చిత్తంవాషికంవా పాక్షాసంవాత్రివాషికమ్ । చరెద్ధృతశ్రవణంచైవ
గోహిరణ్యాదికాదిశేత్-అత్రగోహననంయజ్ఞసాధనత్వాదివిష్టగోహననం- ప్రాయశ్చిత్తస్యగురుత్వాత్- ఆది
శబ్దస్యయజ్ఞః పూతోధూమ్యనుతంచ- వ్యాధిగురులఘు భావేనైకవాషికాదిప్రాయశ్చిత్తానియోజ్యాని- గో
హిరణ్యాదికమిత్యాదిశబ్దేన వాసోభిధీయతే॥ తదంతేచేతి చకారేణోద్యన్నద్యేత్యుచజపః ॥ జపసంఖ్యాచా
యుతం- ఉద్యన్నద్యేత్యుచఃపరిభాషాయాముక్తం॥ *

ఇతిప్రకారాంతరేణారుచిశూలహరమ్.

—* అథాజీర్ణశూలహరమ్. *—

అథకర్మవిపాకసముచ్ఛయే॥ నిదానమాహ ॥ పృథ్వీతాతపః ॥ శూద్రస్యైవతుకుక్త్వాన్నమవతస్య
ద్విజస్యచ । శూలవ్యాధిభావేన్నిత్యమజీర్ణశ్చాపిపీడితః ॥ శూద్రస్యైవాన్నంసతతం జన్మాంతరేభుక్త్వా
యేతన్నిమిత్తప్రాయశ్చిత్తమకుర్వాణస్తై - యశ్చత్రతస్యద్విజస్యనిత్యకర్మానుష్ఠానరహితస్యవాధుక్తాపిక

స్యవాన్నంభుత్వాపూర్వవదాస్తే ॥ సశూలవ్యాధిమాన్సవేదిత్యథః ॥ అత్రైవంశిష్కాశిం మర్యాదు
పవాసత్రయంతథా | దద్యాత్పలత్రయంరూప్యంబ్రాహ్మణాయసకాంచనమ్ | పలమితిః | పరిభాషాయాం
పరిమాణప్రకరణేదశితం ॥

—* అథష్టి హశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ విశ్వస్మవిషదాతాచిష్ణీచావాజాయతేనరః | చశబ్దాచ్ఛులీద-ఎతస్మిన్న
హారణాథకంతు ప్రాయశ్చిత్తంసమాదిశేత్ | చాంద్రాయణంపరాకంచతథోద్యస్తపవచ | అపామాజన
నకస్యాపి జపస్సంధ్యాత్రయేభవేత్ ॥ ఉద్యన్నద్యేత్యజఃపరిభాషాయాంద్రప్రవ్యః | జపసంఖ్యాత్వయుతం-
అపామాజనగోత్రమపిపరిభాషాయాంప్రతమాదానఃథా విష్ణుసహస్రనామానంతరంగప్రవ్యం ॥ స్తోత్ర
జపశ్చవ్యాధివిమోక్షసిద్ధ్యథకం చాంద్రాయణంపరాకయోలక్షణం పరిభాషాయామేవ ॥

ఇతిష్టి హశూలహరమ్.

—* అథజతరశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముద్యయే ॥ శ్రుతాధ్యయనసంపన్నం యాచితారమకించనం | బ్రాహ్మణందాంతమాశీ
యదానాథకంచదాతియః ॥ సభవేజ్జతశేనులీతథాధ్వానీచకహీచిత్ | కృత్సాత్కృత్యచాంద్రాణిసకు
ల్యాద్వాన్విధిస్తయే ॥ చాంద్రంఛాంద్రాయణం ॥ కృత్సాత్కృత్యరూపంపరిభాషాయాముక్తం - ఎతానిసమ
ప్రాసిద్యస్తానివారోగగురులఘుభావానుసారేణ యోజ్యాని ॥

ఇతిజతరశూలహరమ్.

—* అథకటిశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముద్యయే ॥ గో గామికటిశూలీస్యాత్తస్యచాంద్రాయణంతథా ॥ కృత్సాత్కృత్యచాంద్రాణిసకు
జపంసారంవినిదిశేత్ | గాంవాసకాంచనందద్యాత్సహీరణ్యంఘృతంతథా ॥ సారజపఃఉద్యన్నద్యజపః- పరి
భాషాయాం దశితః ॥ సంఖ్యాత్వయుతం- గవాదిదానమంత్రాఅపి పాగభిహీతాః - సహీరణ్యఘృతదానే
అజ్యావేక్షణమంతః - అలక్ష్మీశ్చదౌర్ధ్వంమేయచ్చగాత్రేవ్వజ్జితమ్ | తత్సవణంశమయాజ్యత్వంలక్ష్మీం
ప్రస్తుంచదధాయ ॥

ఇతికటిశూలహరమ్.

—* అథసూతశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ పూర్వజన్మనివాస్తీక్యాత్సంధ్యాదిరహితోద్విజః | హస్తశూలీ సభవతినిష్క
ద్యావశందిశేత్ ॥ భోజయేద్బ్రాహ్మణాంచ్చక్యాజపేత్సూక్తంహీరణ్యః | సారంశూక్తంకుంత్రంవా
అష్టాక్షసోమ ఉద్యన్నద్యేతివా- అనయోః స్వరూపంనిష్క-స్వరూపంచపరిభాషాయాముదీరితం ॥ సోతసూ

క్రమేణ త్యంజాత వేదసమితి త్రయోదశవత్సరసూక్తస్య - కల్పప్రస్కాంబుషిః - ఇత్యాదివియోగః-
హీరణ్యదగ్ధిభవేదితి శేషః ॥

ఇతిహస్తశూలహరమ్.

—* అథ కణకశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ మైథునంశుభయాద్విప్రః కణకశూలీ భవేత్తురః । స్వాద్యైశ్చ బధిరఃకించి
త్కపాలేసహ్యశబ్దవాక్ । నివర్తమింశతికందద్యాన్మృతాయకుటుంబినే ॥ విష్ణుః కణకశూలఃకాజ
శేట్రోగప్రశాంతయే । అపామాజనపాలైరమంత్రికంసజలంపిబేత్ ॥ భోజనంబాసన్మద్యశ్చప్రవద్యాన్త
క్షిణాంతథామైథునశబ్దంబుద్ధిపూర్వకంశుభయాద్భద్రీశ్వర్థః-సిమన్సగూపంపరిధామో యాంవిష్ణుప్రకాశకా
మంత్రాః - పురుషసూక్తంతద్విష్టోరితి - ద్వీరుచశ్చ- త్స్విష్టోరితిద్విచకస్య ॥ యథాశక్తియుషిః - విష్ణుః కణ
వతా- గాయత్రీఛందః - జపేన్వియోగః ॥ అపామాజనసౌత్రికంపరిధామాయామవ ॥ సజలం పిబే
దితిసరోగీ- పురుషసూక్తాదిజపసంఖ్యావ్యాధ్యనుసారేణాప్యేతరశతాద్యయుతాంతాః కల్పయః ॥

ఇతికణకశూలహరమ్.

—* అథ నయనశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ నగ్నంపశ్చప్రియంద్యష్టా సూర్యంవాస్తవయోదయే । నేత్రశూలీభవతో
పినేక్షిణంతుమత్యేకా ॥ వచోకమేదహిమంత్రిక హోమస్యాదప్తచాయతమ్ । వయస్సుపణకాభిచనేత్రే
సింహేశ్చవారిణా ॥ అక్షిణ్యాంశభిజపేన్నేత్రశూలంప్రశామ్యతి । పరప్రియంద్యష్టైశ్చికామతః ॥ తథా
సూర్యమపి ॥ వచోకమేదహీత్యనేన- వచోకదాఅసివచోకమేదహీతి దశాక్షరోమంత్రోలత్యతే-హి
మకాలైశ్చహంతః కణకశ్శః - ఆస్మయంతస్యప్రాజాపత్యవరమేష్ఠివామదేవాఋషయః - అగ్నికేవతా-
అతశ్శక్తిఛందః - ఆష్టదాయుతమితి ॥ వయస్సుపణకాభిశ్చ- గౌతమఋషిః- ఇంద్రోదేవతా - అనుష్ఠా
ఛందః - విహితాథేకజపేన్వియోగః - వయస్సుపణకాభిశ్చ- యథాహోమంచజపసంఖ్యా ॥ నేత్రేనే
చసంయావద్రోగవిముక్తి - యథాశక్తిబ్రాహ్మణాన్భజయేత్ ॥ సూర్యపూజాచకర్యా - నేత్రాదిదేవ
తాత్వాత్తస్య ॥

ఇతినయనశూలహరమ్,

—* అథ శాతాతపోక్తశూలరోగహరమ్. *—

శూలీరోపతాపేనజాయతేవపుసాతనః । అన్నదానంప్రకుర్వీత శథారుద్రంజపేద్భుధః ॥ వపుసాశ
నః కృతశరీరభ్యుధః ॥ వ్యాధితులతమథావేదాన్నవావాదేభ్యాసః - రుద్రలక్షణం - రుద్రవిభౌ పరిభౌ
మాయాండప్రవృత్తం ॥

ఇతిశాతాతపోక్తశూలరోగహరమ్.

—* అథ శూలప్రతికృతిదానమ్. *

శూలప్రతికృతిలక్షణంచకమకవిపాకసారే॥ అనుక్తేషుతురోగేషు రోషాగ్నిజ్వలితేషు॥ భూభంగ భీషణంశక్తింశూలంపాశాంకుశాదధత్ ॥ చక్రఖడ్గదావజ్రశరక్షురధనూంషిచ । నాసాగ్రతతజాన్యా కంపయన్పరిపాశ్వకాః ॥ దంష్ట్రాధరయుతందూరాద్దురాత్పాణిమదేతుణమ్ । ఉద్యన్నభిముఖం ధా వక్ప్రమాతుకంపార్శ్వయోఃకృతాః ॥ విశీణకేశంరొగాణాంప్రతిరూపంప్రకల్పయేత్ । శతంతస్యాజ్ఞా మధాంవాహేమ్నోఽపాణిణీతేనతు ॥ తదేవప్రతిమానూనం కమకాంతివ్యపిస్వతిః । అతస్వత్సేన యో దద్యాన్తహదానంనరాధమః ॥ ప్రతిగృహ్లాతివాతస్య దుఃఖశోకావహంభవేత్ । యేయేరోగాఃప్రచాధం తేదేహస్థాస్సతంతమామ్ ॥ గృహాంప్రతిరూపంతుమహారూపైర్ద్విజోత్తమమ్ । తేనోనేనతందద్యాత్పు వశరీత్యాకృతావకానమ్ ॥ బాధమిత్యేవగృహ్లాత్యాయాత్పూర్వపంచ్యాధిభిస్సహ । ఆచార్యం యజమానస్తుతి నుయాయాచ్ఛతంపదమ్ ॥ అనుక్తేషుతురోగేష్విత్వాది-యత్రరోగప్రతిమావిశేషంనాభిధాతం - తత్రరో గప్రతిమామేవం విధలక్షణోపేతాంకుర్యాదిత్యథః ॥ శక్త్యదికందధత్-స్థితమిత్యథః - దధద్యచ్ఛిల్ ॥ శిశ్న స్వరూపంపరిభాషాయాంబోధ్యం ॥ కమకాంతివ్యపిస్వతంతి - ఎవమన్యత్రాపి కమకవిపాకకాంతిమస్వ తస్సామాన్యన్యాయేన ప్రాప్తత్వాత్ప్రతిమామానంకతవ్యమిత్యథః ॥ యద్యప్యేవంతథాప్యత్రచాన్యత్రచ వ్యాధిగురులఘుభావాపేక్షయా ॥ శక్త్యాశక్త్యద్యనుసారేణ ప్రతిమానం కల్ప్యం॥ నవ్యశక్యంవిదధాతిశా స్త్రం- ఎతచ్ఛస్వతంతి పదాత్తదా ॥ దేశంకాలంతథాత్తానంద్రవ్యంద్రవ్యప్రయోజనమ్ । ఉపపత్తిమవస్థాం చజ్ఞాత్వాశాచంప్రకల్పయేదితిబోధాయనవదనేనశావపదస్యోపలక్షణార్థజ్ఞానమవగంతవ్యం ॥ యేయే రొగాఞ్చిదానమంత్రః- పూర్వరీత్యాకృతార్చనంతి ॥ ఆతంకౌదేవతాతత్రేత్యారభ్యపరిభాషాయాం వ్యాధి ప్రతిమాదాన విధావుక్తప్రకారేణైత్యథః ॥ శతంపదమితి ॥ శతంపదానీత్యథః - సముదాయాపేక్షయైకవచనం-

*

ఇతి శూలరోగహరప్రతికృతిదానమ్.

మాతాపుత్ర్యచరిత్రకీర్తివిభవాయస్యాంబికానామతత్కాకల్యాపరమూర్తిః । రార్యచరిత్రశ్రీపెద్దిభట్టఃపితా । సాయంకాశికవంశధూషణమణిః । శ్రీభట్టవిశ్వేశ్వరో వేదేస్తాత్మమతేనయేచ సపదే వాక్యకృతీ నధకతే॥ మతిర్ద్యేషాంశాస్త్రైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృతిః । పరాశీలంశ్లాఘ్యంజగతితుజవస్తైకతపయోచిరంచిత్రైతేషాం ముకురతలభూతేస్థితిమియాదియంవ్యాసారణ్యప్రవరమునిశిష్యస్యథాణిః ॥ మహాణవాభ్యే మహితే ప్రబుధే మాంధాతృనామ్నోమదనాత్మజస్య ॥ సతక-మకమాణిక్యగణేన పూర్ణేపూర్ణాఃప్రసన్నానవమస్తరంగః॥

ఇతి శ్రీ పండితపారిజాత కథారిష్యలైత్యాది చిరుదవిరాజమాన శ్రీమదనధూపాలపుత్ర

మాంధాతృ ద్విబంధే మహాణవాభిధానే కమకవిపాకే

నవమ స్కరంగః.

కమవిపాకసంగ్రహే— దశమ తరంగ ప్రారంభః.

—* అథజ్వరహరణి. *

తత్రగాగ్యః॥ శీతజ్వరహరణమ్॥ యేపునఃకూరకమాణఃపాప్మానోమందచేతసః । తేభవేయుస్సదా శీతజ్వరవంతస్తచేనసః ॥ శాంతయేయతసంఖ్యాకంప్రకుర్యాత్ప్రియతోజపమ్ ॥ జాతవేదసమంత్రేణబ్రాహ్మణానోజయేత్తతః ॥ సురామాంసోపహారాద్యైర్బలిస్సర్వత్రశస్యతే॥ సహస్రకలశస్నానంశశభోజనమేవచ॥ సదాశీతజ్వరవంతిత్యాది ॥ ప్రతిదినంశీతజ్వరయుక్తాః- జ్వరప్రాదుర్భావకాలేశీతజ్వరపూర్వకజ్వరేణయుక్తాత్తత్యధః ॥ జాతవేదసమంత్రేణజపంకుర్యాద్దిశాంతయే ॥ తత్రాయతసంఖ్యాకమిత్యపలక్షణం ॥ రోగగురులఘుభావేనజపేగురులఘుభావఃకల్ప్యః॥ ఎవంబ్రాహ్మణభోజనేపి- జపాంగామపరామభిషేకాంగాంసరాదిభిర్బలిభిర్బలిరధికారభేదేన సహస్రకలశస్నానంతునమకానువాతైరీశ్వరస్యపురుషసూక్తైరవిష్ణుః - శీతజ్వరేతథాకుర్యాదభిషేకం హరైర్బలధితీ ॥ కమవిపాక సంగ్రహేభిధానాత్ ॥ నమకానువాకానామృష్యాద్దీనితథారుద్రాభిషేకప్రకారశ్చపరిభాషాయాండ్రప్రవ్యః - పురుషసూక్తాద్యపితౌవేదప్రవ్యః ॥ జాతవేదసమంతస్య - కశ్యపఋషిః - జాతవేదాగ్నిదేవతా - త్రిష్టుప్తందః- విహితాథేవనియోగః - జాతవేదసేసునవామేత్యాది ॥

ఇతి శీత జ్వర హరణమ్.

—* అథోష్ణజ్వరహరణమ్. *

కమవిపాకసంగ్రహే॥ మంగళేషువకాలేషు సతతఃకోపవాన్నరః । ఉష్ణజ్వరాభిధూతస్స్యాత్తత్పాపస్యోపనుష్టయే ॥ సహస్రకలశస్నానంరుద్రదేశేశస్యకారయేత్ ॥ బ్రాహ్మణానోజయేచ్ఛక్త్యా జపేద్యై జాతవేదసమ్ ॥ తథామాహేశ్వరతంత్రేపి ॥ ఉష్ణజ్వరేమహేశస్యప్రకుర్యాదభిషేచనమితి ॥ రుద్రదేవతతరుద్రదేవమకానువాతైరీశ్వరః - అస్యాపాదీపరిభాషాయాండ్రప్రవ్యంజాతవేదస్యతుజప శీతజ్వరహరణ- జాతవేదసంగ్రహణం మృత్యుంజయస్యాప్యపలక్షణం ॥ అస్యత్వాపాదీ లైత్తరీయ శాఖానుసారేణ పరిభాషాయాంకూర్మాండపూమద్రకరణేశ్యధాయి - అత్రాశ్వలాణనశాఖానుసారేణాభిధీయతే ॥ త్ర్యంబకమయజమానశ్శత్రుః - వసిష్ఠఋషిః - మృత్యుంజయరుద్రోదేవతా - అనుష్టుప్తందః- నియోగః ॥

ఇత్యుష్ణజ్వరహరణమ్.

—* అథశాతాతపోక్తవివిధజ్వరహరమ్. *

దేవద్రుమహారస్యైవ జాయతేవివిధజ్వరః । జ్వరోమహాజ్వరశ్చైవరౌద్రోవైష్ణవవివచ ॥ జ్వరైరుద్రజ
పంకుర్యాన్మహారుద్రంమహాజ్వరే । మహారుద్రంజపేద్రాదైష్ణవేతుద్వయంజపేత్ ॥ జ్వరైతురుద్రజపమి
త్యాది ॥ మహారుద్రలక్షణాతి రుద్రానువాకానామాహాదిచపరిభాషాయాముక్తం - మహారుద్రంజపే
ద్రోద్రజతి ॥ రుద్రసంబంధినిమహేశ్వరజ్వరైకతినతమేఅసాధ్యజ్వరేవమహారుద్రసహస్రనామాహా మజానవి
ష్ణుహృదయస్తోత్రాణిపరామృత్యంతే - అతస్తద్వయంవిష్ణుసంబంధంచశతరుద్రపురుషసూక్తాదిజపేత్ ॥ శత
రుద్రాదీనిపరిభాషాయాందశికతాని ॥

ఇతిశాతాతపోక్తవివిధజ్వరహరమ్.

—* అథసవజ్వరహరమ్. *

కుంభదానం॥ అగారదాహీజ్వరవాన్జాయతేతత్రసిష్కృతిః । నవకుంభసమాసీయవృక్షయంచావణద్వ
భమ్ ॥ లోహితంకాన్యైకరహితంస్థాపయేత్తండులోపరి । పరిమాణంతండులానాం ద్రోణపంచకమివ్యతే॥
విశుద్ధాస్తండులాగ్రాహ్యఃశ్వేతవస్త్రేణవేష్టయేత్ । మధునాప్యథవాశ్మనఖండేనాధగుడేనవా ॥ తైలనాథాం
భసావాతంపూరయేచ్ఛక్తితోనరః । శ్వేతపుష్పైరవయేత్తంగంధపుష్పైస్తథాపరైః ॥ హేమశృపూ
వవతాగ్ర్యఃసమిదాజ్యచరూతగుటః । సువణేనయథాశక్త్యాబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ ॥ తస్మైహుత
వతేన్మత్తశ్రుతశీలాయతంత్రకమ్ । మంత్రేణానేనవిధివత్పూజయేచ్ఛజ్వరీనరః॥మహేశదేవదేవేశవాసుదేవప
రాత్పర । కుంభేనానేనదత్తైవజ్వరఃక్షీప్రంప్రశామ్యతు ॥ ఎకాంతరంసన్నిపాతంతృతీయకవతుధికౌ । పా
క్షికంమాసికంవాపి సాంవత్సరికమేవచ ॥ నాశయైతంమషక్షీప్రంవాసుదేవమహేశ్వర । ద్రోణపంచక
మిత్యాది - ద్రోణస్వరూపంప్రమాణప్రకరణేద్రవ్యం - శ్వేతవస్త్రేణవేష్టయేదితి - కుంభమిత్యన్వయః -
కుంభంగంధపుష్పైస్తథాపరైరితి - అపరైరక్తపీతాదిభిర్యథాః హేమశృపూవవదితి ॥ పూ
ర్వోక్తప్రకారేణసచప్రకారశ్శూలహరత్రిశూలదానేద్రవ్యః - తిలస్తానేవరురిత్యేతావాన్విశేషః - కుం
భదానమంత్రస్యరుద్రవిష్ణుప్రకాశకత్వాకుంభపూజాపిరౌద్రేణ వైష్ణవేనవామంత్రేణకతవ్యా - హేమ
మోష్యనయోరన్యతమేన - తత్రరౌద్రశ్చైవపంచాక్షరః - శూరరోగహరత్రిశూలదానేద్రవ్యః - రుద్ర
గాయత్రీదద్యహరౌమామహేశ్వరదానేవక్యతే - అన్యేవత్సృంబకమిత్యాదయః - పరిభాషాయాం దశిక
తాః - వైష్ణవాఽపి తద్విష్ణోః పరమపద మిత్యాదయస్తత్రైవదశికతాః - నారాయణాష్టాక్షరమంత్రస్తు
అంత్రవృద్ధిహరనారాయణచూర్ణిదానేసిరూప్యతే॥ గోవాలమంత్రస్తునక్తాంధ్యహరే - సువణేనయథాశ
క్త్యైతి - సువణేనయతంకుంభంనివేదయేదిత్యన్వయః - మహేశదేవదేవేశత్యాగభ్యుజ్జోద్వయం దాన
మంత్రః ॥

ఇతిసవజ్వరహరకుంభదానమ్.

—* అథజ్వరతప్రణమ్. *

తత్రాయంక్రమః ॥ గోవిందసంజ్ఞకంకంచనతాపసంతథా పుత్రంతాపసాంతరంచ తిలోదకైరంజలిత్రయ

దానేనపృథక్పృథక్తర్పయిష్వపశ్చజ్వరానుసారేణఅష్టాత్తరశతాద్యయతాంతం జ్వరముద్దిశ్యతావ్యం-
జ్వరతపః జేరక్తాక్షతావారఃప్రస్పాణివాగ్రాహ్యణి - తత్రతిలకపణిమంత్రా || యోసానరస్వతీతీరకు
త్సగోత్రసముద్భవః | తిగ్రాతజ్వరదాహేన మృతోగోమిదసంజ్ఞకః || జ్వరాపనుతయేతస్మైదదామ్య
తత్త్రిలోకం | తథా || నద్యాంచనమదాతీరే అపుత్రస్తాపసోమృతః | రాత్రౌజ్వరవివాళాయదద్యాంత
స్మైతిలోకమ్ ||

ఇతిజ్వరతపణిమంత్రః.

—* అథజ్వరప్రతికృతిదానమ్. *

త్రిపాద్భస్మప్రహరణస్త్రిశిరారక్తలోచనః | సమేప్రీతస్సుఖందద్యాత్సర్వామయపతిజ్వరః || భస్మప్ర
హరణోభస్మాయుధశ్శత్రుః - పూజాదివిధానంత్యాతంకౌదేవతా తత్రేత్యారభ్య పరిధామాయాం వ్యాధిప్ర
తిమాదానవిధావుక్తం ||

ఇతిజ్వరహరప్రతికృతిదానమ్.

—* అథశ్వాసఖాసహరణి. *

అత్రనిదానంతుః ఉమామహేశ్వరసంవాదే || కృతఘ్నజాయతేమత్యఃకఫవాత్శ్వాసఖాసవాత్ || ఉ
ష్ణజ్వరచనిత్యంహిపిత్రరొగ సమన్వితః || ఎతన్నివర్తంతిఃకమఃవిపాకసముచ్చయే || చాంద్రాయణవ్రతంకు
ర్యాత్పంచాశద్విప్రభోజనమ్ | అగ్నిందూతాదిసూక్తైనచరుణాసహాయుతమ్ || అష్టాధికంతుజహుయా
దుక్తరొగస్యశాంతయే | అన్యచ్చవాయుపురాణే || తద్విష్ణోరితిసూక్తైనజపంకుర్యాద్విజోత్తమాత్ | పూ
జయేద్భోజయేద్దద్యాత్తన్తనానన్యమానసశ్చ || చాంద్రాయణస్వరూపం కృచ్చ్రప్రకరణేభ్యధాయి || చరు
ణాసహాయుతమితప్రత్యేకంసంబధ్యతే - అగ్నిందూతమితి సకలం హేమమంత్రః - ప్రత్యుచంవా ||
అయంచవ్యవస్థితోవికల్పః - వ్యాధికక్త్యాద్యాధిక్యాత్సూక్తంసకలం - అల్పత్వేప్రత్యుచమితి || ఎవంసర్వా
త్రవేదితవ్యం- తద్విష్ణోరితిసూక్తేనేతి || తద్విష్ణోఃపరమిత్త్యుచాప్రాతర్యజుర్బావి బోధయేత్తేతత్సూక్తంలత్య
తే - తదంతగతత్వాత్తస్య - ఎకస్యాస్తస్యాఋచస్సూక్తవ్యవదేశాభావాచ్చ - తన్ననాశ్చ | దానంద
ద్యాదిత్యుభయః - తచ్చదేయంమధు సహిహారణ్య వాసాంసి || తత్రమధుదానమంత్రః - యస్తాత్ప్రత్యా
జాంత్రాధైత్వంప్రీతిందెహ్యమృతోద్భవమ్ | మథోతవప్రదానేనపాహిమాందుఃఖసాగరాత్ || ఆజ్యాదిదా
నమంత్రాస్తుప్రాయశ్చిత్తోపక్రమఃధృతాప్రదర్శితాః - అగ్నిందూతమితిసూక్తస్యద్వాదశశ్చస్య మేధాతిథిఋ
షిః - అగ్నిదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - విహితార్థేవినియోగః - అగ్నిందూతంవృణోహృత్త్యాది ప్రాత
ర్యజుర్బావిబోధయేత్తేకవింశత్యుదస్యసూక్తస్యమేధాతిథిఋషిః - ఆదిత్యతస్మాత్స్విన్యచ్చతస్మాద్విత్త్యోక్తే
ఆగ్నేయా - ద్వేదేవీనాం - ఎకేంద్రాణీవరుణీనాం ద్వేద్యావాఘృథివ్యా - ఎకాపాథివీ - వద్యైష్ట్యవ్యః - గా
యత్రీచ్ఛందః - విహితార్థేవినియోగః - ప్రాతర్యజుర్బావిబోధయేత్త్యా ||

ఇతికఫజ్వరయంతశ్వాసఖాసహరణమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణశ్వాసఖాసహరమ్. *

కవః పాకసగ్రహే || కురుక్షేత్రాదిచేశేషకాలేషుగ్రహణాదిషు | మహాదానానిగృహ్యేయానిషిద్ధాన్యధవాస్వయమ్ || అపాత్రభూతోదాత్తభ్యోసిద్ధేభ్యశ్చమానః | సపామశ్వాసఖాసైశ్చ కుటీస్థమిభస్తథా || కిండాత్కాచైపిడ్యేతతత్తద్రోగశ్శాంతయే | మహిషీయః సైవత్యాందద్యావ్తానసారతః || రోష్ణంయద్దీయతేదానంతత్సమగ్రమిహైవహి | తత్సమగ్రంతుదోషాయభవతిహపరత్ర || జపేచ్ఛపారుషంసూక్తంనామ్నంచైవసహస్రకమ్ | ఉద్యంత్యుచాచచర్వాజ్యహూమశ్చయ్యోత్తరాయుతమ్ || హిరణ్యగత్నవాసాంసిపంచాశద్విభోజనమ్ | సహస్రకలశన్నానం ప్రకర్మాద్రోగశాంతయే || సిద్ధానిత్యాదినిషిద్ధానికాలపురషాదీనిస్వయమపాత్రభూతోవెదనిత్యకమాన్మహాహరిహితః పతితోవా - అసిద్ధానిభూధనాదీనివా అనాపదిగృహ్యేయానిషిద్ధేభ్యోదాత్తభ్యః పతితాదిభ్యః - మహిషీదానప్రకారః - పరిభాషాయాంచైవవస్తుస్వరూప నిరూపణేద్రవ్యవ్యః - మహిషీదానమంత్రస్తు || కాలమృత్యుస్వరూపాంతాంమహిషీంరక్తభూషణం | సాలంకారాంప్రదాస్యామిమమశాంతింప్రయచ్ఛతు || పురుషసూక్తసహస్రనామఉద్యన్నద్యేత్యుచానామృష్యాదిపరిభాషాయామేవనిరూపితం-అత్రివ్యాధిగురుః ఘృభావేన మహిషీదానాదీనిశమస్తానివాయోజ్యాని || ఇతిప్రకారాంతరేణశ్వాసఖాసహరమ్ - పిశునోనరకస్యాంతేజాయతేశ్వాసఖాసహరః ఘృతంతేనప్రదాతవ్యంసహస్రపలసంఖ్యయా || ఉద్యన్నద్యజపఃకార్యోహూమశ్చవాజ్యయోరపి | పలస్వరూపం- ఉద్యన్నద్యత్యుచశ్చపరిభాషాయామంతం- జపహోమయోస్సంఖ్యాతోగానుసారేణకల్ప్య ||

ఇతిశాతాపొక్తశ్వాసఖాసహరమ్.

—* అథశ్వాసఖాసహరధ్వజపాశదానమ్. *

పర్వపురాణే || శ్వాసఖాసయతోమత్యోబలిగ్రహణతోభవేత్ || బోధాయః || ధ్వజంపాశంపల్లెకేనకుర్యాత్తుగజతేనవా | పలాథేనాథవాశుద్ధేస్థటికోపమమాదరత్ || రత్నైర్మూరకతైస్సమ్యగ్బద్ధమంగేమసర్వతః | కుంభేచస్తాపయేత్తత్రతిలానాంద్రోణపంచకమ్ || కుంభస్థోఽరిసంస్థాప్యధ్వజంపాశంచ శోభనమ్ | నిష్కద్యయయతంతంతుబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ || వస్త్రేణవెష్టయేత్కాంభంగంధపుష్పాక్షతార్చితమ్ | శుభచిత్తసమేతాయశ్రోత్రియాయకుటుంబినే || వరుణస్యతథావాయోఃప్రీత్యథాంవినివేదయేత్ | నమఃపాశభృతేతుభ్యంసమోధ్వజకరాయతే || జలాధిపతయేతుభ్యంవాయోసర్వజనప్రియ | యువయోఃప్రీతయేదత్తాధ్వజపాశాసురాచితౌ || శ్వాసఖాసాహరేతాంమహితౌసవజనాశ్రయా | యదాతురజతేనతదాశుద్ధస్థటికోపమం - అంగేవ్వయవేమతత్తత్ప్రదేశేమమరకతరత్నైర్బద్ధం. యుక్తంధ్వజపాశంచకుర్యాత్ - కుంభంచస్తాపయేత్ - కుంభంచద్రోణతిలానాముపరిసంస్థాప్యతస్యకుంభస్థోపరిధ్వజంపాశంచనిక్షిపేత్ - కీర్త్యశమిత్యతహ-నిష్కద్యయయతమితి || నిష్కద్యయంసువణాంరజతంవానిష్కద్యయధ్వజపాశాచకుంభేస్తాపయేదిత్యథః- బ్రాహ్మణాయనివేదనం - కుంభాదిపూజానంతరమేవ || పూజాప్రకారమాహ || వస్త్రేణవెష్టయేదితి - తత్రకుంభేవరుణవాయూతత్తత్ప్రకాశక మంత్రాభ్యామేవసోడశోపకారైః పూజయిత్వాధ్వజపాశాచనామమంత్రేస్సంపూజ్య || నమఃపాశభృతేతుభ్యమిత్యాది మంత్రేణధ్వజపాశా

ఉక్తలక్షణాయాబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ || ద్రోణనిష్కయోలక్షణం సరిమాణప్రకరణైరద్రష్టవ్యం - చరుణ
వాయవ్యమంత్రానవగ్రహమఖప్రకరణైరదశికతా ||

ఇతిశ్వాసఖాసహరధ్వజపాశదానమ్.

—* అధశ్వాసఖాసమూర్తిదానమ్. *

తల్లక్షణంకర్మవిపాకసారే|| శ్వాసస్త్రోతాహుఃపాశాక్షకమండలుయుతోజ్వలత్ | ఖాసఃకూర్మాంగ
సంస్థానోదీర్ఘదండధరఃకృతః || కరేణనాదయోక్షమంటాంవిక్యతాక్షోపశీషణః | శ్వాసస్త్రోతాహురితః| అ
త్రవిశేషానుపాదానాద్దక్షిణపాశ్వేకాబాహుద్వయంవామేత్వేకోబాహుః- ఎవమన్యత్రాపివిషమ బాహుస్థల
విజ్ఞేయం || కూర్మాంగసంధానఃకూర్మజంకుచితాంగిత్యధః-యదాశ్వాసఖాసయోరైకైవమూర్తిక
స్తదాత్రిబాహుస్సంకుచితాంగశ్చైత్యేనంవక్తవ్యః - ఎతత్ప్రతిమాపూజాధానంతు - అంతరీక్షవతాత్రతే
త్యైరభ్యపరిభాషాయాముక్తం||

ఇతిశ్వాసఖాసహరప్రతిమాదానమ్.

—* శోభహరణి. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే|| శోభిక్పశ్చత్రియంకుర్యాద్దాయత్వాఅయతంజపః | తిలహోమ సహస్రంవ
జపిన్స్త్యక్త్యంజయంతథా|| తిలహోమస్తున్యాహృతిభిః గాయత్రీత్యంబకమంత్రాణామృష్యాదితథాకృత్యలక్ష
ణంచపరిభాషాయాంద్రష్టవ్యం - మృత్యుజయజపసంఖ్యాశీసహస్రం||

ఇతికర్మవిపాకసముచ్చయోక్తశోభహరమ్.

—* అథకర్మవిపాకసంగ్రహోక్తశోభహరమ్. *

అద్రోణాగేఽదీతీరేఛాయాయాంపుశినేచయః| మాత్రంపురీషంవల్మీకేయఃప్రమంఛెజ్జలెపివా|| శ్వయ
ధువ్యాధిమాప్నోతీత్యేవమాహసదాశివః | ఛాయాయామితి || వృక్షదేవాలయచ్ఛాయాయాంమూత్రపురీషం
స్త్రివనాదేరుపలక్షణంత్రాద్యాదిగ్రహణంపుణ్యస్థానోపలక్షణార్థం- ఇంద్రంవఇతిమంత్రంహిజహేషోత్తరా
యుతమ్ | ఆపోహిమేతిహామస్సౌభ్యరుద్రాసర్పిషాయుతమ్ || ఇంద్రంవోవిశ్వతప్పరీత్యేవః పరిభాషా
యాం నవగ్రహప్రకరణై లోకపాలమంత్రేషుద్రష్టవ్యః - ఆపోహిమైత్యుచస్తుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమా
దానవిధాద్రష్టవ్యః- చరుణాసర్పిషాయుతమిప్రత్యేకంసంబధ్యతే - వ్యాధితరతమభావేన హేమసంఖ్యా
యాన్యానాధికభావః పరికల్ప్యః||

ఇతికర్మవిపాకసంగ్రహోక్తశోభహరమ్.

—* అథ శోభహరవస్త్రదానమ్. *

తత్రవృద్ధబోధాయనః॥ విఘ్నకర్తావభోక్త్యాణాం శోభితవమానవః॥ తస్య తమ వివాహోక్తం వ్యాధినా శనముత్తమమ్ ॥ దానం వత్సామ్యశేషేణ సర్వశోభవినాశనమ్ । తేమవస్త్రం సమానీయబహుమూల్యసముద్భవమ్ ॥ ముక్తాఫలానిబద్ధీయాద్వస్త్రప్రాంతేన మంతతః । కుంకుమేనాంకితం సమ్యక్ గర్భా రాగరుధూపితమ్ ॥ తండులొపరిసంస్థాప్య తండులాంశ్చ స్వశక్తితః । ఉపచారైష్టే డశభిరాచార్యః పూజయేత్తతః॥ పూమం వాపిప్రకవీతసమిదా జ్యతితైః క్రమాత్ । ఉద్బుధ్యస్వ ఇదం విష్ణురథవ్యాహృతిభిస్తథా॥ మంత్రైః క్రమేణ జహుయాన్స్విష్టకృద్భుతతః పరమ్ । హుత్వా హుత్వా తు సంపాతం పాతేన ర్వంసివేశ్యతమ్ ॥ సంఖ్యాచాష్ట్యైర్మరశతమష్టావింశతిరేవ వా । సంపాతేనాంగముత్పజ్యాత్సర్వమేవ హిరోగిణః ॥ అక్షీభ్యామితి సూక్తైన యథాలింగంతథేవ చ । వాససామాజకం కుర్యాన్నాజకయేద్దధా ముష్టివా ॥ ఆచార్యా యాథ తద్వస్త్రం దద్యాచ్చైవ సదక్షిణమ్ । మంత్రేణాశేన విధివద్దక్షిణాభిముఖశ్చుచిః ॥ ఋషీణాం ప్రవరోగస్త్యోలోపాముద్రాపతిః ప్రభుః । తేమవస్త్రప్రదానేన తుష్ట్యాధింశ్యపోహతు ॥ బ్రాహ్మణేభ్యస్తదా తేభ్యో దద్యాచ్ఛక్త్యావదక్షిణామ్ । తతస్సాన్నిత్యాశుచిభూతో వస్త్రమాల్యోపశోభితః ॥ బ్రాహ్మణైః కంఠభిస్సౌఖ్యం ఘంజీకసుసమాహితః । తండులాశ్చ స్వశక్తితః ఇతి ॥ భవంతీతి శేషః - ఆచార్యం పూజయేదితి ॥ తేమవస్త్రమగస్త్యైర్దైవతమాచార్యః పూజయేదిత్యర్థః ॥ అగస్త్యః ॥ ఖనమాన ఇత్యగస్త్యం తేవాసీ బ్రహ్మచారి ఋషిః- రుద్రోదేవతా- అథవా - అగస్త్యపితయేతాసాదీయత ఇతి వస్త్రపూజాయా మగస్త్యోదేవతా . తిమ్మప్పండః - వాసః పూజాయాం వినియోగః - అగస్త్యః ఖనమాన ఇత్యాది । ఉద్బుధ్యస్వ ఇదం విష్ణువ్యాహృతి నాంబ పరిభాషాయాం నవగ్రహప్రకరణే కూక్తాంజప్రకరణే చాషాఽదికశితమ్ - తథాస్విష్టకృద్భోమస్య చ హుత్వా హుత్వా చ సంపాతాఽతి- యదా జ్యహోమస్తదా ప్రత్యాహుతిమూమానంతరం సంపాతా జ్యబిందూన్ప్రతాంతరేస్థాపయేత్ ॥ తేన సంపాతా జ్యబిందుసముదాయేన రోగిణస్సర్వం గాత్రం పరిమాజకయేత్ - కేన మంత్రేణ- అక్షీభ్యామితి సూక్తైన- ఏతచ్చ సూక్తం పరిభాషాయాం రోగప్రతిమాదానవిధౌ దప్తవ్యం- గాత్రపరిమాజకనద్రవ్యమాహ ॥ వాససామాజకం కుర్యాదిత్యాది పూజితవాససావస్త్రాంతరేణ వాప్రథమవాససా పరిమాజకం ॥ పశ్చాద్దధా ముష్టివా - తద్వస్త్రం పూజితవస్త్రమచార్యాయ దద్యాత్ - ఆచార్యయేతి ప్రతిగృహీతురుపలక్షణం- తచ్చ దానం సదక్షిణం భవతి ॥

ఇతి శోభహరవస్త్రదానమ్.

—* అథ శోభహర ప్రతిమాదానమ్. *

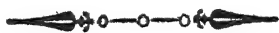
తల్లక్షణం కమకవిపాకసారే॥ శోభః పంచకరస్త్రీష్ట్యోనశాక్షశ్చరచాపధృక్ । దధానశ్చురికాంఘంటాంకులిశంబకృశస్త్రధా॥ పంచకర ఇతి॥ దక్షిణేత్రయః-కరాః - వామద్వావితి॥ పంచపూజావిధానంతు- ఆలంకారదేవతా- తత్రేత్యాభ్యుపరిభాషాయా ముక్తం- వ్యాధిప్రతిమాదానవిధౌ ॥

ఇతి శోభహర ప్రతిమాదానమ్.

—* అథ పాండురోగహరమ్. *

జేవత్విజద్రవ్యహరీ పాండురోగీభవెన్నరః | కృచ్ఛాఠి కృచ్ఛే కుర్యాత్సఃచాంద్రాయణమతంద్రితః || కుర్యాత్
యూగశ్చాండ హోమంచస్యణచాంద్రేచవాససీ | బ్రాహ్మ జేభ్యోయథాశక్తిపాండురోగస్యశాంతయే || దే
వద్విజేత్యాది || దేవాశ్చస్విజాశ్చచాంద్రంరజతం - కృచ్ఛాఠి కుర్యాత్సంధహోమపర్యంతానాంస్వరూపాణి - త
థాసువణాదిదానమంత్రాశ్చ పరిధామాయానిరూపితాః ||

ఇతి పాండురోగహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

—* అథ శిరోశ్చేదనాసహితపాండురోగహరమ్. *

కర్మ విపాకసంగ్రహే | అగ్నిహోమేనాదికమాణిప్రక్రమ్యనసమాపయేత్ | సపాండురోగీభవతి శిరోశ్చేద
నవాంస్తదా || కృచ్ఛాఠి కృచ్ఛే కుర్యాత్సఃచాంద్రాయణమతంద్రితః | శతంచభోజయేద్విప్రాత్సప్తపాస్తే
నయథేష్ఠికమ్ || కృచ్ఛాఠి లక్షణాని పరిధామాయాముదీరితాని ||

ఇతి శిరోరోగ సహిత పాండురోగహరమ్.

—* అథ పాండురోగహతపృథ్వీతానమ్. *

తత్ర శానకః || అంత్యజాగమనేమత్యః పాండురోగీప్రజాయతే | వత్సామితత్ప్రీతికారం దానహోమాదిక
మణా || పలత్రయేణకుర్వీత రజతేనవసుంధరామ్ | తదధేనాథవాకుర్యాద్విజ్ఞతశాత్యంనకారయేత్ || స
పవతవనాంకృత్సంసముద్రపరిచేష్ఠికమ్ | నవరత్నానిషీప్యశ్వేతవస్త్రేణచేష్ఠయేత్ || కాంస్యపా
తేనిషీప్యపరాష్ఠకవిజమితే | దేవీమావాహయేత్తత్రసర్వాధారాంహరివియమ్ || ఎహ్యేహి జేవిధా
త్రిత్వంరూప్యేస్త్రిసమ్యగావిక | నహితావర్షత్రేద్విసైస్సముద్రైస్సుమనోహరైః || ఏనమావాహ్యతాండే
వీంగంధమాలైస్సమచయేత్ | ఉపచారైష్టేదశభిరాచార్యస్సవశాస్త్రునిః || హోమంచాపిప్రకుర్వీత
సమిదాజ్యతితైరపి | భూమిభూమేతిమంత్రేణసమిద్ధోమఃప్రకీర్తయః | తదా || భూమిభూమిమగాదిత్యపి
మంత్రః ప్రకీర్తయత్సాగ్నాజుహుయాత్సపికాహతితైః | అగ్నేరుత్తరతశ్చాసి కుంభంవస్త్రేణచేష్ఠికమ్ || స్థాప
యేదవ్రణంశుభ్రీమశ్వస్థానాదిమృత్రికమ్ | ప్రక్షిప్తేచ్ఛతథాశుద్ధవారిదాపరిపూరితమ్ || సముద్రశ్వేష్టాం
వమాదిభిఃకంత్రైరభిషేకందకారయేత్ | శన్నోవాతాసువాతవశాంతించాపిప్రకల్పయేత్ || అభిషిక్త
స్యచాంగాని వస్త్రేణపరిమాజయేత్ | అక్షిభ్యామనువాతేన యథాలింగంసదగ్ధకమ్ || అచార్యామహ
తాంపృథ్వీంద్రాగ్రోగీసమాహితః | మంత్రేణానేనవిధవత్ప్రాజ్ఞాఖాయహుర్బదజ్మఖః || ధరాధరిత్రీహూ
తానాంవరాహేణోద్భృతాపురా | రత్నగర్భాసముద్రైకవసనాసవశోభనా || దానేనానేనసుప్రీతా
పాండురోగంవ్యపోహతు | పలత్రయేణకుర్వీత్యాది || పలస్యహంసరిమాణప్రకజేద్రవ్యమ్ || గంధా
దిభిఃసమర్చయేదితి | అర్చనంతుభూమిభూమేతిత్యాదిమంత్రేణ - అస్యమంత్రస్యాగ్నిఋషిః - భూమిదేవ
వతా - ఉరీష్టాద్భువతీపూజాయాంవినియోగః - సమిద్ధోమఃఇత్యాజ్యోపహోమయోరప్యపలక్షణం - అథ

వాతిలహోమోవ్యాహృతిభిః || హిమసంఖ్యాచాష్టోత్తరశతాదిసహస్రాంతాభూమిపూజాదామంత్రవికల్పమాహః || భూమిభూమిమిత్యాదినా- అస్యాప్యగ్నిఋషిః- భూదేవతా- అనుష్టుప్చందః - వారిణా పూరితంకుంభస్థాపయేదిత్యర్థః - కుంభస్థాపనప్రకారోమృత్తికాశ్చేనవగ్రహప్రకరణేద్రష్టవ్యాః || పవమానాదిభిఃకంత్రైరితి - పవమానమంత్రః - స్వాదిష్టయేత్యేవమాదయః - పవమానస్సువజాన ఇత్యనువాకశ్చ - ఆదిశబ్దేనమృత్కారణాన్యనువాకాంతరాణేన నానాశాఖాపరిపరితాన్యభిషేకేనియుక్తాని లక్ష్మంతే- తానిచయథాశాఖంగ్రాహ్యణి - స్వాదిష్టయేతిసూక్తమంత్రఅగ్నిప్రదృశ్యతే - పవమానస్సువజానః - పావమానేనాభిషిక్తస్యాంగానిపరిమాజాయేదిత్యర్థః - అక్షిభ్యామితిసూక్తంరోగప్రతిమాదానవిధాద్రష్టవ్యం || ఎవంపృథ్వీదానేకృతేఫలమాహ || అనేననిధినాదత్తంపృథ్వీదానంప్రయత్నతః|యజ్ఞాతంవైకృతంమత్కేఅంత్యజాగమనేనతు|| తత్సవకంనాశమాయాతిపాండురోగాదికంషహత్ | శాంత్యర్థంబ్రాహ్మణైస్సాధకంకుర్యాత్పుణ్యాహవాచనమ్ || ఎతచ్ఛృథ్వీదానానంతరంకతకవ్యం - అథస్వాదిష్టయేత్యస్యసూక్తస్యదశర్చస్యవైశ్వామిత్రోమధుచ్ఛందఋషిః - పవమానస్సోమోదేవతా-గాయత్రీచ్ఛందః - అభిషేకేవినియోగః - స్వాదిష్టయేత్యాది||

ఇతి పాండురోగహరపృథ్వీదానమ్.

—* అథశతాతపోక్తపాండురోగహరమ్. *—

ఉరభ్రానిహతేచైవ పాండురోగప్రజాయతే | కస్తూరికాపలందద్యాద్భ్రాహ్మణాయసశుద్ధయే || ఎతేవగురులఘుపక్షవ్యాధితరమభావానుసారేణయోజ్యాః ||

ఇతిశతాతపోక్తపాండురోగహరమ్.

—* అథపాండురోగహరప్రతిమాదానమంత్రమ్. *—

తత్రప్రతిమాలక్షణం || అనుక్తేమతురోగేష్విత్యాదినాశూలప్రకరణేభిహితం || అవశిష్టవిధిస్తు||ఆతంకొదేవతా- తత్రేత్యారభ్యపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధానక్రమ్ ||

ఇతిపాండురోగహరప్రతిమాదానమ్.

—* అథాంత్రపీడాహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే|| భిన్నాన్యాంత్రాణిజాయంతేవైశ్యహంతుస్తతఃపరమ్ | జ్వరాశీతోష్ణకాదాహఅపానైతన్నివతయే || కృచ్చాగ్నికృచ్చాంకుర్యాత్పత్రబ్రాహ్మణభోజనమ్ | ఉదగ్ధన్నృచజపశ్చస్యాదయాతత్రయసంఖ్యయా || ఆతేనూక్తేనచర్వాజ్యంజుహుయావ్యతమిత్త్యుచా | అథవావహిషీందద్యాత్ప్రీతిరూపేణకాంచనమ్ || జ్వరాశీతోష్ణకావిత్యాది || శీతజ్వరశ్చోష్ణజ్వరశ్చకృచ్చాగ్నికృచ్చస్య స్వయాపముద్యన్నద్యత్యృచశ్చపరిభాషాయాంద్రవ్యవ్యః - ఆతేనూక్తేనేతి - ఆతేపితమారుతామితిసూక్తేన- ఏతచ్ఛూక్తంక్షయరోగహరప్రకరణేద్రష్టవ్యం || మహిషీప్రతిమాయాస్సువజాపరిమాణం - ఏతానుసారేణ కల్ప్యం||

ఇత్యాంత్రపీడాహరప్రాయశ్చిత్తంమహిషీదానంచ.

—* అథ హృదయవ్రణహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్తే || స్వజాతిజాయాగమనేజాయ తేహృదయవ్రణే | తత్పాతకవిశుద్ధ్యధికం ప్రాజాపత్యగ్న్య
యంచరేత్ || స్వజాతిజాయాగమనభితి-స్వస్వజాతిజాయాయాగమనభిత్వేవసమాసః - అయమఘోషాయః -
బాహ్మణాదయః - పురుషాణాధామోగంవణచతుష్టయేపి - బ్రాహ్మణీంశ్చక్రియాంవైశ్వాంశ్చూదాంచే
తిపరిణీతస్వస్వజాతిజాయాంబాహ్మణాదిస్త్రియంపాతిత్యదోమాభావేవృషభోగాత్పరిశ్యజంతి - తేస్వజాతి
జాయాగమనాభితివ్యపదిశ్యంతే - తదాతేమసిహితావరణాత్స్వజాతిగమనరూపేణవిధానక ప్రయత్నేన
దురితాపూర్వముత్పద్యతే - తేనవకాలాంతరేహృదయవ్రణవంతోభవంతి - అథసజాతీయామేవ స్త్రియము
ద్వాహ్యవ్యభిచారాదిరతాస్తానోపభుంజతే - తేపితథాభవంతి || స్వజాతిజాయాగమనమిత్యస్యావ్యోధకః - బ్రా
హ్మణస్యస్వజాతీయః - ఎవంశ్చక్రియాదేరపిశ్చక్రియాదిః - తస్యజాయాసవణపురుషాంతరభాగ్యేత్యర్థః ||
తస్యాఽఽభోగః - స్వజాతిజాయాగమనం - ప్రాజాపత్యలక్షణంతుకృచ్ఛాదాయజేద్రవ్యవ్యం || *

ఇతిహృదయవ్రణహరమ్.

—* అథ ఉరొవ్రణహరమ్. *

కర్మవిహితసముచ్చయే || జలాగ్న్యృద్భంధనప్రాయసిమిత్రైనమిత్రయేతయః | భవేదురసిదుష్టంహివ
ణంతస్యాపినిషక్మాతిః || సదద్యాగ్లోద్వయంసమ్యక్సంచాశద్విప్రభోజనమ్ | దక్షిణాంచయథాశక్తి ముక్తాభ
వతిరొగతః || అనధికారిణాఅవిహితమాగే జలాదిమరణేకృతభిత్తధికః - గోదానమంత్రస్తుపూర్వముక్తః -

ఇత్యురొవ్రణహరమ్.

—* అథ దక్షిణాంగవ్రణహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్తే || పితృవ్యసాభిగమనేదక్షిణాంగేభతద్య్రణీ | తేనాపినిషక్తిః కార్యా సమ్యగ్దాసీప్ర
దానతః || సమ్యగితిః స్వశక్త్యనుసారేణాలంకృత్య దద్యాదిత్యర్థః || దాసీదానమంత్రస్తు || ఇయందాసీ
మయాతుభ్యంశీవత్సప్రతిపాదితా | సదాకర్మకరీభోగ్యాయధేష్టంభద్రమస్తుతే || *

ఇతిదక్షిణాంగవ్రణహరమ్.

—* అథాంగుళీవ్రణహరమ్. *

భలహారిదపురుషోభవేచైవాంగుళీవ్రణీ | నానాభలానామయుతంసదద్యాచ్ఛద్విజన్తనే |

ఇత్యంగుళీవ్రణహరమ్.

—* అథ భగవ్రణహరమ్. *

కర్మవిహితసంగ్రహే || మృతేభతారియానారీ బ్రహ్మచర్యవిఘాతినీ | సంభవేద్వ్రణదోషేణసంభోక్షం

క్షమతేనచ | సంభోగానంతరంతీత్ర వేదనాపురుషస్యచ | దవ్యాస్మిలవృషం గాంవై మధుసర్పిః స్త్రీగాంపి |
వ్రణదోషేజేతి | వ్రణదోషేణయంత్రాభవేదిత్యర్థః - సంభోక్తుంనక్షమతేఇత్యభిధానాదథాదేవవ్రణంచ
శబ్దాత్ ప్రీపురుషయోరుభయోరపీతీవేదనాభవతి || లాహితోయస్తువర్ణోనముఖేపుచ్ఛేదపాండురః | శ్వే
తఃఖురవిషాదాభ్యాం సనీలావృషఉచ్యతే || ఎవంలక్షణలక్షితాభావేవశ్లైషనీలాగ్రాహ్యః || వృషదానమం
త్రస్తు || నవగ్రహప్రకరణేదప్తవ్యః |

*

ఇతిభగవ్రణహరమ్.

—* అథభగంధరహరమ్. *

వరాహపురాణే || యోగ్యహీత్వాద్విజోమోహన్నియుక్తోధర్మనిశ్చయే | భగంధరంభవేత్తస్య హృద
మణంవదతోముఖే | యోగ్యహీత్వేతి-యోలాభాదుతో-చంగ్యహీత్వాధర్మనిశ్చయేనియుక్తస్సన్నధర్మం వద
తి || తస్మాధర్మంవదతోభగంధరౌభవతీస్యథః - పద్మపురాణే || ఆచార్యభార్యాగమనాద్భగంధరయుతోభ
వేత్ | అత్రప్రతిక్రియామాహ || వృద్ధగౌతమః || మాణిక్యంపద్మగాగంధవజ్రంవైదూర్యమేవచ | గోమేధి
కంమరకతం పుష్కరాగంధమాక్షికమ్ || హరితంబనవైతానిస్వర్ణపాత్రోపరిన్యసేత్ || అథవారాజతేతా
ప్రమేగవాశ్యేనప్రపూరయేత్ | నవగ్రహాణాంప్రీతిధర్మంబ్రహ్మణానిమితంపురా || గంధపుష్పాక్షతైర్హ
వైవ్రణైవైద్యైస్తత్రచూజయేత్ | స్వలింగైశ్చైవమంత్రైశ్చహోమఃకార్యశ్చపూర్వవత్ || తతోబ్రాహ్మణ
మాహూయసర్వశాస్త్రాధికారివిదమ్ | ఆదిత్యాదిగ్రహస్సర్వవేదనవరత్నప్రదానతః || వినాశయంతుమేహ్య
ష్టాః క్షిప్రమేవభగంధరమ్ | అనేనకర్మణానానందభావద్విహితేనతు || నరౌనైరుజ్యమాప్నోతి నిస్సంది
గ్ధంభగంధరీ | హరిశంచేత్కృది || హరితంహరితరత్నం- అథవారిజతేమితి || అథవేతి || పాత్రవికల్పః-
యస్మిన్సువర్ణాదిపాత్రేనవరత్నానిస్థాపితానితత్ప్రాత్రంగవ్యాజ్యేనపూరయిత్వాదిత్యాదిగ్రహాణాంపురత
స్థాపయేత్ | తాగ్రహాన్స్వలింగైరాదిత్యాదిప్రకాశకైర్మంత్రైఃపూర్వవత్పూజయేత్ || పూజాప్ర
కారస్తుపరిభాషాయముక్తః ఆదిత్యాదిగ్రహస్సర్వభిత్తోష్ణపేతదానపాత్రమంత్రః || ఏవంపాత్రందత్వా
పశ్చాన్నవగ్రహయజ్ఞఃఋత్విగ్భోర్విదక్షిణాందత్వాగ్రహయజ్ఞోక్తప్రకారేణగ్రహయజ్ఞశేషంసమాపయేత్ ||

ఇతిభగంధరహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణభగంధరహరమ్. *

కాతాతపప్రాక్తే || స్వగోత్రస్త్రీప్రసంగజాయతేచభగంధరీ | లేనావినివృద్ధిః కార్యామేషీదానేన
యత్నతః | మేషీదానవిధిరగ్రీమంచాగ్నిప్రకరణేప్రదేశయిష్యతే | అయంతువిశేషః || అత్రరజతమయో
మేషః తత్రప్రత్యక్షమేషీతివిశేషః - సౌవణ్యరజ్జురత్నాదిసల్యావివిధిరత్రాపిగ్రాహ్యః - మేషీదానమంత్ర
స్తుకాశ్యపః - దేవానాంయోముఖంహవ్య వాహనస్సర్వక పూజితః - తస్యత్వం వాహనం పూజ్య యజ్ఞే
వేదైర్మహామీధిః - భగంధరః పూర్వకర్మవిపాకాద్యస్తుమేళవేత్ || తత్సర్వం నాశయక్షిప్రంసౌఖ్యంచాపిప్రవ
ధకయ ||

ఇతిప్రకారాంతరేణభగంధరహరమ్.

—* అథపూనువహవ్రణహరమ్. *

కర్మవిపాకగ్రహణే॥ అతిమానాదక్రిధాదతిస్నేహాద్భయాదపి । యోధమానిశ్చయందాన మన్య
త్రకురుతేనరః ॥ సపూరుణాణితవహవ్రణితచ్ఛాంతయేదృశమ్ । తప్తకృచ్ఛం ప్రకుర్యాద్భ
తిలప్తస్థప్రదోభ
వెత్ ॥ హోమశ్చరుఘ్నతాభ్యాంబతితైర్యోజ్యైశ్చరంశతమ్ । సహస్రంవావ్యాహృతిభిః కుర్యాచ్చాప్తాణభో
జనమ్ ॥ తప్తకృచ్ఛలక్షణం - కృచ్ఛప్రకరణైవప్త్యం - ప్రస్తలక్షణంతుపరిమాణప్రకరణై - వ్యాధిగురులఘు
భావన సహస్రంవాశతంవాహోమఃకార్యః - చాప్తాగ్రహణేజనంశక్త్యనుసారేణ॥

ఇతిపూనువహవ్రణహరమ్.

—* అథనాదీవ్రణహరమ్. *

ఉమామహేశ్వరసంవాదే॥ పరేషాంవ్రణభేదేనముష్టిఘాతేనచైవహి । అసత్యవచనాచైవప్లీహశీల
యుతస్తథా ॥ నాదీవ్రణేవపాతేవత్రోగస్యాపనుత్తయే । చాంద్రాయణంచాతికృచ్ఛంయతిచాంద్రాయణం
వరేత్ ॥ అతేపితేతిసుక్తైరశశమష్టోత్తరామః । కూశ్మాండహోమఃకతవ్యః సోమారుద్రజపస్తథా॥
యత్కించేదమిమంసస్యగ్జపేదయుతసంఖ్యయా । చాంద్రాయణాదివ్యాధిగురులఘుభావనసమప్తానివ్యవస్తా
నినాయోజ్యాని - చాంద్రాయణాదిలక్షణానిపూర్వముక్తాని ॥ అతేపితమేరుతామితిసుక్తమసాధ్యసర్వరో
గహరేద్రప్తవ్యం ॥ సూక్తైరసమగ్రహణామః పరిభాషాయాందర్శితః - సోమారుద్రేత్యస్య బాహాస్పత్య
ఋషిః - సోమోదేవతా - త్రిష్టుప్తందః - జపేనియోగః - జపసంఖ్యాచాష్టోత్తరసహస్రం - సోమారు
ద్రాధారయత్కాచి - యత్కించేదమిశ్చస్యవస్థఋషిః - వరుణోదేవతా - జగతీచ్ఛందః - జపేనియోగః -
యత్కించేదమిత్యాది॥

ఇతినాదీవ్రణహరమ్.

—* అథగండమాలాహరమ్. *

వాసుపురాణే ॥ గగండగండవ్రణహతాభవతినూనః । దానేనతత్ప్రతీకారంవత్కామిశ్రుణుభా
స్కర ॥ మాణిక్యంశర్మకాగంచవ్రణమాక్రికమేవచ । వైయాఘ్రపువ్యరాగంచవ్రణమరకతంతథా ॥ ఏ
భిమాణాంపృశుర్వితిసూత్రమప్యత్రరాజతమ్ । సూత్రేమితివేధేపృశల్పయేత్ - తామ్రపాత్రేవిశిష్టేప్యలనా
ముపరిశ్యనేత్ । తిలనాంచపరిమాణంద్రోగపంచకమివ్యతే ॥ యచ్ఛాతదభామేవశ్యాత్సశక్త్యావాపికార
యేత్ । మహాశాంతిభాకుర్యాచ్చాప్తజైవేదవారైః ॥ మహాశాంతిర్వగ్రహశాంతితి ॥ చింతామ
తా । సచాస్తాభిఃపరిభాషాయాందర్శితాఃఆచార్యాస్తుశుచిర్దక్షసర్వశాస్త్రార్థతత్త్వైత్ ॥ శ్రుతవృత్తైఃసంపన్న
సర్వప్రాణిహితేరతిః ॥ ఎవంవిధంపూజయిత్వావస్త్రమాల్యానులేపనైః । హోమంచకారయేత్తే సమిదా
జ్యవరూపుః ॥ ఆపత్యేనతథామంత్రస్సేషంరాజానమిత్యపి । మంత్రైస్సిష్టష్టశందద్యాగ్దశగండీచ
వాగ్యుః ॥ ఎం సేవానేనవిభవత్ప్రిజ్మభానుహ్యుజ్జుభిః । మాలేయంసర్వదైవత్యాబిష్టావిష్టశివాది
భిః ॥ ఇంద్రాదిలంపాత్రైశ్చతథాసర్వాచరైరపి । ఇయంమేకంతలగ్నయాధారితాప్రీతిపూర్వకమ్ ॥ బ్రా
హ్మకాయప్రదత్రైయంగగండంవ్యవహరే ॥ గ్రహశాంతిః కృతాయాస్తు తేభ్యోదద్యాచ్చదక్షిణమ్ ॥ పు

ద్యావాచనత్యత్వాఘంజీతసహబంధుభిః | హోమంచకారయైత్రేనేత్యాది || అయంచహోమో గ్రహ
యజ్ఞశీవ - నతతఃపుథగ్భూతః - అతఏవాదిత్యాదిప్రకాశకమంత్రోపలక్షణార్థక మాసత్వేనాథా మంత్రభ
త్యాద్యుక్తం || మంత్రేణస్వీప్తకృతమితి - స్వీప్తకృద్ధోమంత్రస్తునవగ్రహప్రకరణేకూర్తాండహోమ ప్రకర
ణేద్రవ్యవ్యః || గళగండివాగ్యతస్సక వత్సమాణమంత్రేణ త్వమాణాండద్యాదిత్యన్వయః - మాతయమి
త్యారభ్యగళగండివ్యపోహత్వీత్యంతోదానమంత్రః || బ్రహ్మదిభిరమరైర్యేయం మాలాకంఠ అగ్నాసతీప్రీతి
పూర్వకంధారి తాసాబ్రాహ్మణాయపదత్తా || ఇయంమేగళగండివ్యపోహత్వీత్యన్వయః ||

ఇతిగండమాలాహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణగండమాలాహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || అధ్యాపయతిశిష్యాంస్తుయఃప్రాకిర్యబృఖస్తథా | శిష్యాసనుచ్ఛారయిత్వాయో
ధీతేతస్యతస్యచ || జాయతేగండమాలాభ్యో రోగస్తదుపశాంతయే | అథత్యభక్షణాచ్యైవగండమాలీధివే
న్నరః || కృచ్ఛ్రత్రయంప్రకుర్వీతచాంద్రాయణమతఃపరమ్ | అష్టోత్తరహస్తంతుజపేత్పురుషసూక్తకం ||
సౌరమంత్రజపస్తద్వదక్షీభ్యామితిమాజనమ్ | బ్రాహ్మణానాభ్యజయేచ్ఛక్త్యాతతోరోగాద్విముచ్యతే || కృచ్ఛ్రా
దిలక్షణంపూర్వంఽరూపితం - సౌరమంత్రజపస్తద్వదితి || అష్టోత్తర సహస్రమిత్యర్థకః || సచమంత్రఉచ్యన్న
ద్యఃపురుషసూక్తంచఅయమృచశ్చపరిభాషాయాం - అక్షీభ్యామితిసూక్తంచతత్రైవప్రదర్శితం || మాజనంశి
తఃప్రభృతిపాదపర్యంతం - కుశైరభిమంత్రణంఅవమర్శంచ ||

ఇతిప్రకారాంతరేణగండమాలాహరమ్.

—* అథసపిత్రమహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || చండాలాదివచశ్శృంగ్వక్యోఘంజానస్తథైవచ | ఘృక్షేనపాటలతనుఃపిత్తో
ద్రక్షీవజాయతే || వ్రణవానపిజాయతేతత్త్వాపస్యామస్త్రయే | కృచ్ఛ్రాతికృచ్ఛ్రేకుర్వీత చాంద్రాయణమథా
పరమ్ || యథావిభవతోదద్యాత్రిలాస్వేదవిదేతథా | యమసూక్తసవిప్రేంద్రసర్వపామధుసూదనమ్ || సహస్రం
జుహుయాద్రత్నంయమప్రీత్యర్థకమేవచ | చండాలాదివచశ్శృంగ్వన్నిత్యాది || భోజనకాలెఅసక్యత్కామత
శ్చండాలాదివచశ్శృత్వాభోజనంనపరిశ్యజతి - అథప్రాయశ్చిత్రమపినకరోతితస్యజన్మాంతరేపాటలతనుత్వా
దిరోగోభవేత్ - కృచ్ఛ్రలక్షణం పూర్వముక్తం - యమసూక్తసేతి | యమసూక్తమత్రైవాగే ప్రదృశ్య
తే - యమసూక్తప్రతిష్ఠానంమధుసూదనముద్దిశ్య, హస్తంసర్పిషాసహస్రమన్నేచ జుహుయాత్ - తథా
యమమర్చిశ్యాపిసర్పిషాన్నేచసహస్రంజుహుయాత్ - సహస్రమితి | అష్టాధికంసహస్రం || సూక్తస్యప్రీష
ప్యీవా రావృత్త్యేవంసంఖ్యాజాయతే - పరేయువాగ్ంసమితి యోడశర్చస్యయమసూక్తస్య యమఋషిః మధు
సూదనమిత్యన్యహోమపక్షేయమగుణోపేతోమధుసూదనోదేవతా - యమోద్దేశేనహోమేతుమధుసూద
నత్పిగుణవిశిష్టోయమోదేవతా || త్రిమృచ్ఛందఃత్రయోదశీమోడశీచానుష్టుభః || పంచదశీబృహతీ - హోమేవి
సయోగః - పరేయువాగ్ంసమితిత్యాది || ఇతిసపిత్రమహరమ్.

—* అథ వ్రతాదుః పంచదశాః *—

వృద్ధగౌరవః || సలెనవాతసభేనతదథా భేనవాపుః | కారయేవాహుసంహేనతదథాంతం
తువారణం || దంతాస్సవ్యూహమయాః కార్యా తైర్నానావిధైర్యుతాః | సంతరాసంయుక్తంకరిణంహా
పకారః || అచార్యఃప్రయతాత్మాతుతస్యసాశ్వేసమాహితః | ఉపచారైర్హృదఃభిర్యుతేద్ధంధపుష్ప
తైః || తతో బాహ్యుమాహూయసర్వశాస్త్రాధికారివిదమ్ | చత్వారోదిగ్గజాయేవ ధన్వదంతాదయశ్చ
యై || సావభామీదయోయేవఅహుత్యాతోవయేవృతా || సమిదాజ్యుతితైహకామోగజస్య ప్రీతయేభ
వేత్ || వస్త్రైహుతవతేసమ్యగ్బహిర్యభామాద్యుతః | మంత్రేకానేనవిధినర్తకైర్హస్తైసమన్వితః || ప్రా
జ్ఞుభిస్తుప్రసామ్యోదబ్ధుభాయేంద్రస్యవాహనంః పరావతశ్చతుదంతోగజానానాయకశ్చ యః || దిన్వంతినాం
పూజ్యతమోనణంక్షుపయమేప్రభో | అనంతరంపునఃపూజ్యతమాచార్యంముదాన్వితః || బ్రాహ్మణాన్భోజ
యిత్వాతుస్వయంఘంజీతబంధుభిః | ఎకంకృతేవజేబాధాతష్టణాదేవనశ్యతి || తేనైవంప్రణిభిర్హునం
కార్యమాకోగ్యవిష్టయే | అత్రవ్యాధిదానంసపితృవణహారోక్తమేవజ్ఞేయం || పరిలక్షణంపూర్వముక్తం ||
ఇందిర్యవాహనమైరావతమిత్యర్థః - ఉపకారిణుతి || భూమిధారణాదినా-విహితమంత్రభాగోవదః-
నైవసంహితా - శాసనాచ్ఛాస్త్రం - అథవాశాస్త్రంస్తృతిః || తత్రచోదితైః - తదుక్తంభవతి - వైదికై
స్సాస్త్రైశ్చగజప్రకాశితైమణంత్రైరితి || తేగణపతిప్రకాశకావైదికాశ్చస్వస్వశాఖోక్తాగ్రాహ్యః - విశ్వా
పకాతకంపాశ్వతతథితి - సమీపఇత్యర్థః - మంత్రైఃపారాణికైరిత్యాది-పారాణికైః పురాణాదిభిస్సాం
హితశాస్త్రచోదితైః సంహితామంత్రప్రకాశకౌవేదః - అత్రకేచననవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేదర్శితాః || అథ
శాస్త్రస్సాతోకపిమంతోగణపతిగాయత్రీ వినాయకశాంతి ప్రకరణేదర్శితః - అథపారాణికైః పురాణవిహిత
తైః తదేవప్రకటయతి - సంహితాశాస్త్రచోదితైరితి || సంహితాశాస్త్రాదేమహాభారతాదిన-సర్వపురాణా
ధాసారత్వాద్భాగవతాదిన పురాణానీత్యవ్యంతే - తతోదితామంత్రాః || అథవాపారాణికా అన్యేసం
హితాశాస్త్రచోదితాస్తవరే - తత్రైకోమంత్రః - విరావణశ్చతుదంతతథితి || గజదానమంత్రనివపూ
జాహూమయోరపిగ్రాహ్యః - ఆపరోమంత్రః చత్వారోదిగ్గజాయేవేతి - తత్రైవపూర్వోక్త మంత్రాంతరం
తు - సుప్రతీకగణేంద్రత్వం సర్వస్వభిషేదః || ఇంద్రస్యవాహనశ్చైవగజ దేవేంద్ర వందితేతి || ఎతేమం
త్రావికల్పితేనగ్రాహ్యః - ఎతేషామంత్రేషుసుప్రతీకాదినపదానీతరంగంతినామవ్యుపలక్షణాని ||

ఇతివ్రతపంచదశాః.

—* అథ పాశ్వాసాః పంచదశాః *—

భరకాకారిహంసానాం భక్షకఃసాఘటవాన్భవేత్ | పాశ్వాయోస్తస్మిన్పత్న్యథాంకృత్యో చాంత్రా
యణంతథా || అతిశృఙ్ఖశ్చైకరణవ్యో జపశ్చాప్యోత్తరాయతమ్ | శివసంకల్పసూక్తస్య పాశ్వాసాఘటాద్వి
మువ్యతే || కృత్వాదిస్వరూపాణ్యేకప్రకరణేంద్రవ్యవ్యాస - శివసంకల్పసూక్తంతుపరిధాషాయాం దశైతం-
వ్యాధితారతమ్యాత్యేకాద్యావృత్తికల్పనీయా ||

ఇతి పాశ్వాసాః పంచదశాః.

—* అథ హస్తపాదస్థోటహరమ్. *

కర్మవిపాకగ్రంథే || చందాలకృతవాపీమతటాకేమూపకాదిమ్ | స్నాత్వాపీత్వాచ సర్వాంగ దాహా
వాహస్తపాదయోః || స్థోటయుక్తస్తుసభవేత్సృచ్చింసాంతపవంచశేత్ | గాంహీర్యంబ వాసశ్చర
ద్యాచ్చక్త్యనుసారతః || కూపవేవకూపకః - చందాలేనయజమానేనకారితవాప్యదిమ్ ఆతురోజ్ఞానపూ
ర్వకమసకృన్నైమిత్తికస్నానాదికమకృత్ సర్వాంగదాహాదిమాభవేదిత్యథః ||

ఇతి హస్తపాదస్థోటహరమ్.

—* అథస్త్రీస్తనస్థోటహరమ్. *

కర్మవిపాకగ్రంథే || అవమత్యభుభతారంజారమాలింగ్యతేనచ | సాధకంక్రీడతీయానారీతిమే
వావాప్యసర్వదా || తస్యాస్తుస్తనయోస్థోటా జాయేతేజననాంతరే | భగేవరక్తంప్రవతి తద్రోగస్యప్ర
శాంతయే || దద్యాద్ధాపంచలవణంహరిద్రాంధాన్యమేవచ | ఉమామహేశ్వరంచైవపూజయేచ్ఛధనేనతి ||
నిష్కర్వాదశకందద్యాజ్జపేత్ప్రమగ్నినూక్తకమ్ || అవమత్యేత్యాది || అవమత్యభుభతార మిత్యస్త్రీవ వివ
రణం జారమాలింగ్యేత్యాదికం - గాఢి పంచదద్యాదిత్యన్వయః - ధనేననిష్కర్వాదశకందద్యాత్ || పూ
ర్వోక్తగవాదిదానానంతరంధనవాంశ్చేద్యాదశసౌమణ్యనిష్కర్వాదశకందద్యాత్ | ధనరహితశ్చేన్నిష్కర్వాదశం
యథాశక్త్యనుసారేణకుర్యాదిత్యథః || అవజాతీన్యపిధనాద్యనుసారేణ దద్యాత్ || తామగ్నివర్ణామిన్ద్రీ
నేన జాతవేదసత్త్యంతమనువాకొలత్యతే || జాతవేదసత్త్యపూర్వస్యానువాకస్య తామగ్నివర్ణాయా
జ్ఞకీదేవతా - ఉపనిషదముషిః - దుర్గాగ్నివిష్ణవోయధాయోగందేవతాః - త్రిమూర్త్యంబః - విమలైశ్వరీ
జపసంఖ్యాచాయుతం | జాతవేదసేనునవామేత్యాది ||

ఇతిస్త్రీస్తనస్థోటహరమ్.

—* అథనాస్థానగతస్థోటహరమ్. *

కర్మవిపాకగ్రంథే || అనిదశాన్యగోపీత్వాపయః స్థోటకవాభవేత్ | ఉపచాస్త్రయంకృత్వా
భోజయేద్వింశతిద్వితా || ఇతి నాస్థానగతస్థోటహరమ్.

—* అథభగందరంగమూర్తదానమ్. *

తల్లక్షణంకర్మవిపాకసారే || భగందరఃప్రాంశుజీణకేశోహృన్నాభిబంధః | పంగుఃపాశాంకుశధాః
పీతాసీనఃకడుద్ధతః || కడుద్వయమాంగం - తదవగ్రీవాపశ్చాద్భాగ కృత్వాతత్రహతః ప్రహరయుక్తఃకేత
వ్యభిత్త్యథః || అథవాకకుచ్ఛదేనమస్మంలత్యతే || తత్రహతః - వీతత్పూజావిధానంతుపరిభాషాయాం
రోగప్రతిమాదానవిధానాతంతోదేవతాతత్రేత్యాదివాదశిః తః ||

ఇతి భగందరమూర్తదానమ్.

—* అథగండమాలాహరప్రతిమాదానమ్. *—

తల్లక్షణంకమకపాకసారే || గండరోగఃకలైష్వద్భిశ్చంఖచక్రపరత్వధాక్ | పాశచాపాంకుశభరోవిప్ర
కీర్ణః శివోరుహః || ఇతికర్తవ్యతాకలాపస్తుపరిభాషాయామాతంకౌదేవతాత్రేత్యాదినారోగప్రతిమాదాన
విధానభ్యధాయి ||
ఇతిగండమాలాహరమ్.

—* అథప్రణమూర్తిదానమ్. *—

తల్లక్షణంచానుక్రమరొగస్విత్యాదినాశూలరోగహరప్రకటేభిహితం || పూజావిధానం పరిభాషా
యాంసిరూపితం ||
ఇతిప్రణమూర్తిదానమ్.

—* అథవాతరోగహరాణి. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || దేవానాంబ్రాహ్మణానాంవాధనాపహరణాత్తథా | స్వామిత్రోహద్యాతరో
గీభవేత్తస్యాపినిష్కృతిః || కృత్వాతికృచ్ఛేకుర్వీతచాంత్రాయణమథాపరమ్ | వాతఆవాతుమంత్రంహిజపేద
యతసంఖ్యయా || అగ్నిరస్తీత్యుచంవావిజపేచ్ఛజహుయాదపి | కృత్వాతికృచ్ఛస్వరూపంపరిభాషాయాంద్రవ్య
వ్యం || వాతఆవాతుభేదజమిత్యస్య ఆశ్వలాయనఋషిః | గాయత్రీఽప్యందః - విహితాథేవినియోగః - వాత
ఆవాతుభేదజమిత్యాది || ఏవమగ్నిరస్తీత్యస్యాపి || అస్యాః దేవత్రవాదేవరాతశ్చేతి ద్వావృషీ || అగ్ని
దేవతా || త్రిష్టంధః || విహితాథేవినియోగః || అగ్నిరస్తీత్యాదిఋజుంత్రః || అగ్నిరస్తీజన్మనాజాతవే
దాఃఘృతంమేచతురమృతమ్మృతసక్ - అరగస్త్రీధాతురజసోవిమానోజసోఽఘమోహ విరస్తి నామితి ||
హూమద్రవ్యమాజ్యం - యథాశక్తిహరిణ్యదానంకుర్వీత |

ఇతి వాతరోగహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణవాతరోగహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || గురుప్రత్యర్థితాంయాతోవాతరోగీభవెన్నరః | నూత్రయేణకుర్వీతజపం
హోమంచశాంతయే || అచ్యుతాయనమః | అనంతాయనమః | గోవిందాయనమితి నామత్రయమంత్రః || అ
స్యనూత్రయమంత్రస్యవసిష్ఠకాశ్యపనారదాఋషయః - మహావిష్ణుమహానారసింహావరాహశ్చ దేవతాః ||
అనుష్టుప్ గాయత్రీజాగతానిచ్ఛందాని || విహితాథేవినియోగః - జపహూమయోస్సంఖ్యాతురోగా
నుసారేణసహస్రాదిలక్షణాకల్ప్యా || హూమద్రవ్యమాజ్యం || కేవలలింగపురాణోక్తం || ప్రభుశ్చంభురు
మాపతిరిత్రేభిర్నూత్రయంచణాయంతి ||

ఇతిప్రకారాంతరేణవాతరోగహరమ్.

—* అథోన్మాదవాతహరమ్. *

మోహయిత్వాపరాన్యస్తుభుక్తే-పస్తువిగహితమ్ । సోన్మాదవాతయుక్తస్సౌత్కృత్యశ్చిం చాన్ద్రా
యణంతథా ॥ కుర్యాత్సారస్వతమంత్రంజపేద్భృగ్మణితపణం । మోహయిత్వేతి ॥ పరానన్యైశ్చకత్వే
నవ్యవస్థితాన్పితౄచార్యరాజాదీన్ మోహయిత్వావంశయిత్వావిగహితంశాస్త్రునిండితంవస్తులభునాది-
వ్యాధ్యపనోదనాదినిమిత్తమంతరేణ యోగుఃకర్తవ్యః ॥ కృత్వాదిలక్షణంకృత్ప్రకరణేభ్యధాయి ॥ సా
రస్వతోమంత్రోద్వాగిత్వపః - అస్య సేమఋషిః - వాగ్దేవతా - త్రిష్యుప్సందః - జపేవినియోగః-య
ద్వాగిత్వాది ॥ అత్రాపిపసంఖ్యావ్యాధ్యనిసారణాయతాదికాకల్ప్యా ॥ బ్రాహ్మణ తపణమితి ॥ కు
ర్యాదిత్వనుషంగః ॥ యథాశక్తిదాహృతాభోజయేదిత్యర్థః ॥

ఇతిథోన్మాదవాతహరమ్.

—* అథధనుర్వాతహరమ్. *

కమకవిపాకసముచ్చయేః అనిచ్ఛంతీమక్షతాండవ్యుపభుక్తే-పరస్త్రియం । బలాదాక్రమ్యసనరస్సర్వ
సంధిఘనదనాం ॥ తీవ్రామాప్నోత్యరుచిమాన్ధనువాతయుతోభవేత్ ॥ జ్వరీతదపనుత్త్యర్థంమహిషీదాన
మాచరేత్ ॥ కృత్వాదికృత్వాకుర్వీతచాన్ద్రాయణమథాపరమ్ । ఉద్యన్నద్యజపశ్చైవశక్త్యాబ్రాహ్మణత
పణం ॥ నామత్రయంజపేన్మతోక్యారోగశాంత్యర్థమత్తనః । సహస్రనామకంచాపిస్తోత్రం సమ్యగ్విధా
నతః ॥ అమృతానంతగోవిందత్యేతన్నామత్రయంద్విజః । అముతత్రయోవృత్త్యాజపేద్రోగస్యశాంతయే ॥
పూర్వసూక్తంజపేద్విద్యాన్నరోరోగాత్ప్రముచ్యతే । అనిచ్ఛంతీమక్షతామిత్యాది ॥ అక్షతామక్షతయోనిం-
పురుషేణభోగరహితామితియావత్ ॥ మహిషీదానసత్సాదయా- ప్రదద్యాన్తహిషీకృష్ణాంసవత్సాం పూజ
యేత్తతఃపిబ్రహ్మాండపురాణవచనాత్ ॥ మహిషీదానమంత్రస్తుశ్వాసహారేదశితః-కృత్వాదిస్వరూపం
పూర్వముక్తం ॥ ఉద్యన్నద్యరుచః ప్రాగభిహతాః ॥ అత్రజపసంఖ్యాఅముతత్రయం ॥ ఎవంసహస్రనామా
దీనామపి ॥ నామత్రయమంత్రస్యాషాదిక్షప్రకారాంతరవాతరోగహరేభ్యధాయి ॥ విష్ణు సహస్రనామాని ॥
పురుషసూక్తంపరిభాషాయాంనిరూపితమ్ ॥

ఇతిధనుర్వాతహరమ్.

—* అథపక్షవాతహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్తే ॥ సభాయాంపక్షవాతీచజాయతేపక్షవాతవాక్ ॥ నిమగ్నయమితంహేమ సదద్యావృ
ద్విజాతయే ॥ శ్రాద్ధంబైష్ణవంకుర్యాజ్జన్మనోహితమిచ్చతా । సప్తధాన్యానిహేమమశ్చగోదానంతత్రకార
యేత్ ॥ నిమగ్నస్వరూపంబ్రాహ్మణపితం - శ్రాద్ధంబైష్ణవమితి ॥ శ్రద్ధయాదీయతఃపక్షవాత- తదేవవిష్ణుదేవ
తాత్వాదైష్ణవం ॥ విష్ణుదేవేనబ్రాహ్మణాన్యథాశక్తిభోజయేదిత్యర్థః - సప్తధాన్యానిహేమమితి య
థాలాభోపపన్నాని ॥ ద్రోణాసితదత్తపరిమాణానిదేయానిద్రోణస్వరూపం పరిమాణ ప్రకరణే ద్రష్టవ్యం ॥

ఇతిపక్షవాతహరమ్.

—* అథహిక్కావాహరమ్. *

కమవిపాకసముచ్చయే॥ యోక్త్యాబ్రాహ్మణోఘజ్ఞేనానహోమజపాదికం । సహిక్కారోగసం
యుక్తస్తత్పాపస్యాపశు తయే॥ చాదాయణత్రయంకుర్యాత్త్రీసంభాష్టాంశ్చసమాపయేత్॥ తామగ్నివర్ణా
మతిదజపెత్సాంతంసమాహితః॥ చాదాయణప్రాజాపత్యస్వరూపంకృచ్ఛికరణేభిహితం॥ తామగ్నివర్ణా
మత్యేకత్సాంతంత్రీసంసంస్థితహరేభ్యధాయ ॥ జపసంభాష్టాంశ్చాధ్యనుసారేణ సహస్రాద్యయు తాం
తాకల్ప్య॥
ఇహిక్కావాహరమ్.

—* అథవాతవ్యాధిహరమ్మగదానమ్. *

అస్యదానంవాయుపురాణే॥ వాతవ్యాధియుతస్తేయాతి ॥ శాంఘ్యపాదమహాబోధాయనః ॥ హరి
ణంకారయెత్త్రామంఘనంతుదశభిఃపత్రైః । తదథేనతదథేనశృంగే రాద్రమయేద్యశా ॥ తండులోపరిసం
స్థాప్యబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ । అథకత్రిత్రయంవాపితదథంవాస్వశక్తితః ॥ ఏతేషుదత్తమస్థాప్య శాంస్య
వాత్రచతుష్టయం ॥ వాయుదైవతమంత్రైశ్చహోమంత్రప్రకల్పయేత్ ॥ సమిదాజ్యచరుంకృత్వాశతమష్టో
త్తరంద్విజశి॥ అష్టావింశతిరేవాథమంత్రేహానేనతందిశేత్ ॥ వాయోచరసిఘాతానామంతస్త్యం లాకపా
వన॥ వాహనస్యప్రదానేనవాతవ్యాధింవినాశయ ॥ అనెనకృతమాత్రేణయథోక్తనవిధానతః - వాతవ్యా
ధివినాయుక్తాస్మిరుజస్సుఖమేధతే ॥ ఘనంతుదశభిః పత్రైరిత్యాది-ఘనంబిదం- దృఢమితియావత్ ॥ పలక
ణంపౌగభిహితంచాప్తాదాయనివేదయేది॥ హరిణంవాయువాహనాయనమితిమయేతేషాంపద్యైః
పూజయిత్వా - వాయుదైవతమంత్రైశ్చహోమైశ్చ- అన్యేషామపిస్వశాఖాపరితీతానామపలకదౌఢం- అ
స్వశాఖోక్తమంత్రోగ్రహ్యః ॥ వికల్పేనాథనా - సమిదాజ్యచరుడాంత్రితాత్తదపేక్షయాబహుత్వం ॥ అ
తఃఏతదుక్తంభవతి ॥ సమిదాజ్యచరుదైవతైఃపృథక్తంత్రైఃహోతవ్యమితి ॥ శత్రైకోమంత్రోవాతరోగహర
ప్రాయశ్చిదైదశితః ॥ అపరేచమంత్రానవగ్రహయజ్జప్రకరణేదశితాః ॥ సమిదాజ్యచరుంకృత్వేతి-ప్రా
దేశమాత్రాస్సమిధితెసమిక్కురణం॥ సమిధశ్చయజ్ఞేయాః స్వగృహ్యాక్తవిధానాదాజ్యసంసౌరఃఆజ్యక
రణం- గృహ్యాక్తవిధినైవనివాకపాద్యుద్వాసన ప్రతిష్ఠాభిఘాతంత సంసారైశ్చరునిష్పాదనంవరుకర
ణం॥ వాయోచరసీతిదానమంత్రః॥

ఇతివాతవ్యాధిహరమ్మగదానమ్.

—* అథరక్తవాతహరమ్. *

శాతాతపస్తోత్రైః రక్తమస్తుప్రవాళానాంహరిస్యాద్రక్తవాతవాక్ ॥ సప్తస్రాంమహిషీందద్యాత్పద్మరా
గసమన్వితాం ॥ వస్త్రనివితక్తమేవ॥ మహిషీదానవంత్రస్తుశ్వాసఖాసహరేద్రవ్యవ్య॥

ఇతిరక్తవాతహరం.

—* అథవాతపిత్తహర లక్ష్మీనారాయణదానమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || సవర్ణాగమనేవాతపిత్తనానపిజాయతే || లక్ష్మీనారాయణంరూపంసువజ్ఞేన
ప్రకల్పయేత్ || పలెనవాతదధేనతదధేనాథనాపునః | లక్ష్మీనారాయణంరూపంస్వదాసర్వకామి
కమ్ || పద్మాసనగతంకుర్యాద్దేవదేవతాభుజమ్ | దక్షిణాధికశిత్త్యంశంఖమూర్ధ్వకరేన్మనేత్ | వా
మోధ్వేచకరేచక్రంలక్ష్మీపృష్ఠేకరఃపరః | నామోత్సంగగతాలక్ష్మీరత్నపాత్రకరాభవేత్ || దక్షిణశ్చకరో
దేవ్యాఃపృష్ఠేదేవస్యచక్రిణః || గరుడంరాజితంకుర్యాద్దేవదేవస్యవాహనమ్ | పక్షౌచతస్యసౌవజ్ఞౌసువ
జ్ఞేనచనాసికామ్ || వస్త్రైరత్యంతరుచిరైఃపరిధాయాతికౌతుకమ్ | ముక్తావామపరిభన్నంబందనాగరు
లేపితమ్ || అర్చయేతుసుమైర్యగ్మంలక్ష్మీనారాయణాత్మకమ్ | ప్రసన్నంరమణీయంచగరుడోపరిసంస్థి
తమ్ || తతోవిప్రంశమాహూయసుశీలంలక్షణాన్వితమ్ | స్వయంభక్త్యాసమానీయపూజయేద్వస్త్రుకుండ
లైః || కంకుమాగరుకర్పూరైరుపవీతాంగుళీయకైః | పూర్వోక్తైఃపథానేనహేమంబతత్రతుకారయేత్ ||
మంత్రేణానేనతందద్యాత్సర్వలోకనమస్కృతమ్ | లక్ష్మీపతేదేవకినందనేశక్ష్మీరాభిశాయిష్వచసామగ
మ్య || గోవిందదామోదరవాతరక్తంవినాశయాశుక్షపితారివగః | లక్ష్మీనారాయణస్యైవంమూఢికంద
ద్యాచ్ఛభక్తితః || ఆరోగ్యవాంఛుచిర్నిత్యంజాయతేనాత్రసంశయః | పలెనవేతి || పలస్వరూపంపూర్వ
ముక్తమ్ || పూర్వోక్తైఃపథానేనేతి-హేమంబకారయేత్తత్రేత్యారభ్య ఆంత్యవృద్ధిహర నారాయణదా
నాక్షప్రకారేణైత్యర్థః || యదాతువాతపిత్తహరణాథమిదందానంక్రియతే. తదా- లక్ష్మీపతేదేవకినంద
నేత్యస్మిదానమంత్రే- గోవిందదామోదరవాతపిత్తంవినాశయేత్పూర్వమ్ ||

ఇతివాతపిత్తహర లక్ష్మీనారాయణదానమ్.

—* అథవాతపిత్తహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్ఛయే || లకునంగ్వంజవంతాశఫలంవాశ్చాతియోద్విజః | సవాతపిత్తరోగీస్యాత్సతు
చాంద్రాయణంచరేత్ || బౌద్ధధన్యతిరేకేలకునాదిభక్షణేచాంద్రాయణం || కామతశ్చైర్ద్విగుణం || చాం
ద్రాయణలక్షణంతుపూర్వముక్తమ్ ||

ఇతివాతపిత్తహరమ్.

—* అథవాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తమ్. ||

రక్తవస్త్రప్రవాళానాంహరిస్యాద్రక్తవాతవాక్ | సతుచాంద్రాయణంకుర్యాదేతద్రోగస్యశాంతయే
చాంద్రాయణస్వరూపంకృచ్ఛప్రకరణేద్విష్టమ్ || అథవాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తాంతరం.

వృద్ధబోధాయనః || సవర్ణాగమనేవాతరక్తవాక్ జాయతేనరః | ఎతద్రోగనివృత్త్యర్థంషడబ్దంకృ
చ్ఛమావరేత్ || షడబ్దకృచ్ఛేణప్రాజాతత్యక్తచ్ఛాదామశీత్యుత్తరంశతంభవతి || ఇదంప్రాయశ్చిత్తంస్వల్ప
రోగస్యాపిధనవతః - అధనస్యాప్యధికరోగతోవా ||

ఇతి వాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

—* అథవాతరోగహరప్రతిమాదానమ్. *—

కమవిపాకసారే || వాయుభూయంకరఃపంగుః పాశీధావకసమంతతః | వికీణకేళః పాశ్వకస్థాకతజః
యైలైవవాహనమ్ || పూజావిధానంతుపరిభాషాయాందశికతమ్ ||

ఇతివాతరోగహరాణి.

—* అథపితృహరాణి. *—

కమవిపాకసంగ్రహే || వైద్యశాస్త్రమతాద్యస్తుకృత్వోపధమథాన్యథా | ప్రయోజయెన్నరస్సీయంరక్త
పిత్రయుతోభవేత్ || అష్టేత్తరాయుతంవహ్నివగ్నిం దూతమిత్యుచా | చర్వాజ్యాభ్యాంతుజహుయా
ద్రక్తపితృపనుత్తయే || వైద్యశాస్త్రమహంజానామితగర్వా దౌషధమన్యథాశాస్త్రవిరుద్ధం కృత్వాప్రయో
జయేత్ || అథవాపథంశాస్త్రాబద్ధమేవకృత్వాశాస్త్రానుక్రమాగేణ యోదద్యాత్సరక్తపితృవాక్ జాయతఇ
త్యథః || అత్రవైద్యశాస్త్రమతాదిత్యనేనభివగ్నిరాచరణమభిహితం - అతోవ్యాధితరతమథావేనభివగ్ని
రాచరితప్రాయశ్చిత్తాని చాంద్రాయణకృచ్ఛాభివగ్నిపరాకాదీనివ్యస్తానిసమస్తానివాయోజ్యాని || చాంద్రాయ
ణాదీనితథాపూర్వక్రమేనామశ్చేతిమిళిత్యాద్యయమపీతిరోగనివృత్తిసాధనమ్ || అత్రత్వగ్నిం దూతమితి సూ
క్తేమంత్రః పృథగ్వాఙ్ముగేవేతి || చరుణాయుతార్థః - ఆశ్లేనాధామిత్యయత సంఖ్యా పూరణీయా ||
అథవావ్యాధిశక్త్యాద్యాధిక్యేచరుణాయుతమాశ్లేనాయుతంపెహుః ||

ఇతిపితృహరాణి.

—* అథప్రకారాంతరేణరక్తపితృహరమ్. *—

శాతాతపప్రోక్తే || మద్యహారక్తపితృస్సాన్య త్వరద్యాత్సపిహోఘటమ్ | మధునోధఘటంచైవసహిరణ్యంవి
శుద్ధయే || అత్రాపి మద్యప్రప్రాయశ్చిత్తాని త్రైమాసికాదీని వదన్తిపర్యంతాని వ్యాధిశక్త్యాద్యపేక్షయా యో
జ్యాని || ఏకస్మిన్నాసికాధాద్యయప్రవాజాపత్యకృచ్ఛాదిగణనయోమైమాసికప్రాయశ్చిత్తేనాధాన్యప్రవాజా
పత్యకృచ్ఛాభివంతి || ఏవమన్యత్రాపూర్వాహ్యం || ఆజ్యమధుదానమంత్రాతుపూర్వోక్తద్రవ్యకా ||

—* అథపితృరోగప్రతిమాదానమ్. *—

తల్లక్షణంచ || అనుక్రమేనారోగస్త్విత్వాదీనా శూలరోగహరప్రకరణోక్తమేవఅత్రాపివిజ్ఞేయం || పూజా
విధానంపరిభాషాయాముక్తం ||

—* అథశ్లేష్మహరాణి. *—

తత్రశాతాతపః || త్రపుహరీశపురుషోఽయతేశ్లేష్మలస్తథా | ద్రవ్యాణామల్పసారాణాంస్త్రేయం కృత్వా
న్యవేత్సని || చరెత్సాంతపనంకృచ్ఛామితి | మనూక్రసాంతపనంచరేత్ ||

—* అథప్రకారాంతరైశ్చైవహరమ్. *

శాతాతపః || త్రపుహరీచపురుషో జాయతేశ్చైవలస్తథా | ఉపావ్యదివసంసోపిదద్యాత్పలకతత్రపు || *

—* అథఅచికిత్సావ్యాధిహరమ్. *

యమః || నిత్యానుష్ఠానవిముఖః కథరోగీభవెన్నరః | పరాభవంసమాప్నోతి చేత్యాహభగవాన్యమః ||
పరాభవంశ్చైవ్విదాశశ్రుభిశ్చసమాప్నోతి || తచ్చాంతయేమాసమేకం యావకం భక్షయేన్నరః - సహస్రనా
మజప్యంబహూమశ్చాప్తో త్రాయయతం | నామత్రయేణకుర్వీత చర్వాజ్యంబహవిధికవేత్ || యావకస్వరూ
పంకృచ్ఛప్రకరణేభిహితం || తైర్నియమైశ్చతోమాసం యావకవ్రతంకుర్యాదిత్యధః || నామత్రయేణహోమః ||
సహస్రనామసోత్తస్యజపః | జపసంఖ్యాచవ్యాధ్యనుసారేణాప్తో త్రరసహస్రాదికాకల్ప్యా || *

ఇతిఅచికిత్సావ్యాధిహరమ్.

—* అథశ్లేష్మరోగహరప్రతిమదానమ్. *

తల్లక్షణంతుశూలరోగహరప్రకరణే || అనుక్తేషుతురోగేష్యిత్యాదినాద్రష్టవ్యం || పూజావిధానంతః పరి
భాషాయామక్రమాంతరమ్ || ఇతిశ్లేష్మరోగహరాణి.

—* అథాపస్తారహరాణి. *

శాతాతపః || ధూతోపస్తారోగీస్యాత్సతద్దోషస్యశాంతయే | బ్రహ్మకూర్చ త్రయంకుర్యాద్ధైనుంబ
ద్యాత్సదక్షిణామ్ || ఇతిఅపస్తారహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరైశ్చాపస్తారహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || గురౌస్వామినివాయస్తుప్రతికూలంసమాచరేత్ | సోపస్తారీభవేతత్ర కు
ర్యాచ్చాంద్రాయణంనరః || సదసస్పతిమంత్రేణచర్వాజ్యంబహుయాత్తరః | కయానఇతిసూక్తంతుజపే
ద్బ్రాహ్మణతపఃకామ్ || కుర్యాద్ధిరణ్యదానంచకర్త్యరోగస్యశాంతయే | చర్వాజ్యమితిహోమస్యసాధనం
చపృథక్పృథక్ || హేమామసంఖ్యా రోగానుసారేణాప్తో త్రరకతాద్యయుతాంతాకల్ప్యా || ఏవంసూక్తజ
పే - సదసస్పతిమిత్యస్యమేధాతిథియుషిః - సదసస్పతిదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - హేమేవినియో
గః - సదసస్పతిమద్భుతమిత్యాది - కయానశ్చిత్రలహువదితి పంచదశర్చ్యసూక్తస్య - వామదేవయుషిః -
ఇంద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - జపేవినియోగః - కయానశ్చిత్రలహువదిత్యాది || *

ఇతిప్రకారాంతరైశ్చాపస్తారహరమ్.

—* అథాపస్తరహరవినియోగదానమ్. *

తత్రోఽథానామ్ : || బ్రాహ్మణశ్వాసరోఽథేవమ్యసస్మాద్విధవేన్నరః | వక్ష్యేతిస్మృతశ్చేనానాం దానమో
మజవాదిభిః || పతేనవాతదధేనతదధాకథేనవాపునః | వినాయకప్రకృతిం కుర్వాన్మ్యజ్ఞేన శౌభ
నామ్ || రాజితంచతథానాగముపవీతంప్రకల్పయేత్ | పుష్కరంపద్మరాగేణచాస్తంభితైః ప్రకల్పయేత్ |
వినాయకార్థమానేకహృషం జేషస్యకల్పయేత్ | తస్మాప్యంగేప్రదేయానిరత్నానివిధాన || మాయాకృత
ప్రకర్షితచక్షుషీతస్యశోభనః | పూర్వేష్యమృతంపంచరక్తాస్తంభైర్వ్యోడశభిర్భూతమ్ || యద్యాద్యాద
శభిఃకుర్యాదన్యోభివాక్ప్రయత్నతిః | మంత్రపస్యచతుర్థాగంవేదికామపికల్పయేత్ || రాత్రావినాయకస్యా
పిన్దూధివాసనమివ్యతే | చతుర్భుజాహ్మజైర్హృదయాచార్యస్సృజితైః స్వయమేవసభాచార్యోభ
మక్షాస్తస్యవాక్కుచిః | కులీనశ్చాపివృద్ధశ్చసజాప్రాణిహితేతః || రాత్రాజాగృహ్యత్వా మధ్యరా
త్రేబలింహరేత్ | మత్స్యమాంసేనసహితంతథాక్షిరౌవసేనచ || ఆచార్యః ప్రయతోభూత్వా మంత్రేణానే
నసంయుతః | పూర్వస్యాంధిశితందద్యాన్నలంబైసార్వకామకమ్ || ఆదిత్యావసవారుద్రాః దేవాభూతా
నిసర్వశః | తతఃప్రథాతేవిమతస్సాత్వాచాహతవాససః || ధూషితాఃకలకైస్సమృగశివితాంశుశ్చియతైః
కుండానిదిక్షుచత్వారిషేఖలాసంయుతానిచ || కుర్యాత్తైమప్రకర్షితహోమంమంత్రైః స్వకైస్తథా | పూర్వ
స్త్రిబహుచఃకుర్యాత్సమిదాజ్యచరూకృతమ్ || వినాయకంసముద్దిశ్యగణానాత్వేతిమంత్రతః | అభ్యర్చ్యద
క్షిణేకుండకుర్వాద్ధోమంసమాహితః || ఛందోగఃపశ్చిమేకుండే సమిద్ధోమం సమాచరేత్ | అభర్తవ్యశ్చ
త్మరేచకుండహోమంప్రకల్పయేత్ || వస్త్రేహానావిధైశ్చబ్రూయేత్కపూరకటకాఃభిః | ఉపచారైర్వ్యోడ
శభిన్దేవేద్యాయచమోదుకాః || యథాదేవతథాచార్యైఃపృథలంకారాదికల్పయేత్ | ఆచార్యఃపరియాభ
క్త్యాగణేశాయప్రకల్పయేత్ || అపూపాదితథాన్యచ్చకారయేచ్ఛక్యకాన్వితమ్ | నివేద్యపార్వతీంచాచి దేవదేవం
మహేశ్వరమ్ || పూజయేత్సర్వభక్త్యా త్వచార్యఃపరమేవహి | తథైవరోగవాన్మక్త్యాసంపూజ్యగణాయ
కమ్ || గణానాత్వేతిమంత్రేణ తూర్ణీంశూద్రస్తుపూజయేత్ | తతోమధ్యందినేప్రాప్తే ప్రతిమాం దక్షిణా
యుతాం || మంత్రేణానేనదద్యాచ్చసరోగోప్రాజ్ఞభస్వయమ్ | ఉపజ్యుఘోపవిష్టాయబ్రాహ్మణాయాతి
భక్తితః || వినాయకప్రసన్నాతేహరఃఘ్నవినిశతః | త్వందేవైః ప్రాపితః కుర్వక్ విఘ్నంవిఘ్నపరాయ
ణైః || చాహ్మణశ్వాసరోఽథేవయజ్ఞాతంమమవైకృతమ్ | పూర్వకమేవిపాకేన హ్యసస్మారగదాదికమ్ ||
మాన్యత్రైమాన్యసాణ్డస్యాహ్యబ్ధికామేహ్యఃస్మృతిః | త్వదచాయాఃప్రదానేన రోగమాశువినిశయః | చతు
ర్థాంబ్రాహ్మణానాంచదద్యాచ్చక్త్యాచదక్షిణామ్ | ఏవంకృత్వాగణపతేదాకానంమత్యేక్సభిభవేదితి ||
పతేనవాతదధేనేత్యాది || పుష్కరంశుండాదండాగ్రభాగః - హస్తమిశుండాదండః - చక్షుషీతస్యేతి-
తస్యవినాయకస్య - వినాయకవాహనమూషికాయాశ్చ - మత్స్యమాంసేనేత్యాది - మత్స్యేన-మాంసేన-
క్షీరేణోదకేనచ సహితంవిచిత్రమన్నంబలిందద్యాదిత్యభః - బలిదానమంత్ర మాహ ఆదిత్యావసవారు
ద్రాగిత్యాదినాశ్లోకద్వయేన || హోమమంత్రైః స్వకైరితి || స్వకైఃస్వకాభోక్తైఃవినాయకప్రకాశకమంత్రైః
త్యభః || తత్రవినాయకప్రకాశకమంత్రాః వినాయకశాంతౌ నవగ్రహాయజ్ఞైఃప్రదర్శితాః || హోమసం
ఖ్యాత్వయ్యోస్తరకతాదినహస్రాంతాకల్పాన్ || శక్త్యాద్యపేక్షయా - పూర్వస్త్రిబహుచక్రత్యాది || అత్రవి
నాయకాధివాసనావేదికాంతః పూర్వాదిదేశాగ్రహ్యాః || సతిసంభవేచరిమదిక్షు బహుచాదిభి హోమః
కారయితవ్యః - వేదవతుష్టయవిదామథాచిస్వకాశ్చేనవా బ్రాహ్మణేన - తస్మాప్యథావేతస్త్రినకమద్యా

చాత్వత్వేనయోవృతస్తచ్చాఖానుసారేణాధివాసనవేదికాతః ఆజ్ఞేయ్యాంశిశికుండాదివిధాయోద్దిష్టహోమచతుగుణంకారయేత్ - ఎవమాచార్యఋత్విక్సహితోహోమంవిధాయపూజాహుత్యంతే పూర్వాధివాసితాంవినాయకప్రతిమాం పునఃస్వోదశోపచారైః పూజయేత్ || ఇత్యాహఆచార్యఃప్రతిమాంతాంస్విత్వాదీనా|| భక్త్యాకాన్వితాపూజాదినైవేద్యంకారయేదిత్యర్థః || ఆచార్యేణపూజితంవినాయకంరొగవాన్యజమానోపి పూజయేత్ || సచేద్యజమానశ్శూద్రస్తుష్ణీమంత్రేణవినాపూజయేదిత్యర్థః - విభాయకప్రసన్నాతిహారేత్యారభ్య-రొగమాశువినాశయేత్యంతోమంత్రః ||

ఇత్యపస్తారహరవినాయకదానమ్.

—* అథాపస్తారహరమూర్తిదానమ్. *—

తల్లక్షణంశూలరోగహరప్రకరణైద్రవ్యవ్యం || పూజాదివిధిస్తుపరిభాషాయాందశితః - ఇత్యపస్తారరోగహరాజే ||

—* అథశిరోరోగహరమ్. *—

కాతాతప్రప్రోక్తే నాగహరీచసతతంపురుషశ్శీషరోగవాన్ | సేసంపలశతందద్యాదుపోష్య సతుశ్శాసరమ్ || నాగస్సీసం ||

—* అథప్రకారాంతరేణశిరోరోగహరమ్. *—

కమఃవిపాకసంగ్రహే || గురూపరోధీచశిరోరోగవాన్ జాయతేనరః | కృత్వాతికృచ్ఛే కుర్వీత చాంత్రాయణమథాపరమ్ || బౌషధానిప్రదద్యాచ్చుతిలపాత్రంతథైవచ | బౌషధానివైద్యకాస్త్రైశిరోరోగహరత్వేనోక్తాని ||

—* అథకమఃవిపాకొక్తంశిరోరోగహరమ్. *—

ప్రాయోపవేశనాదీనాం వ్రతానాంత్యాగకారణాత్ | శిరోరోగయుతోభూయాత్తన్నిషక్యచిరభోద్యతే || గోహత్యాయావ్రతంకుర్యాత్పంచాశద్విప్రభోజనమ్ | ఉద్యన్నుచంజపేచ్యైవహేమఃకూశ్మాండసంజ్ఞికః || భవేదిశేషః || విప్రభోజనమితి || ఉద్యన్నద్యేత్యనస్యజపసంఖ్యాతురోగానుసారేణాప్యేత్తరశతి సహస్రాద్యయుతాంతాకల్ప్య || కూశ్మాండహోమః పూర్వంప్రపంచితః ||

—* అథాథశిరోరోగహరమ్. *—

నారదః || బ్రహ్మచారియదాశ్చీయాద్భిన్నపాత్రేవిశేషతః | ఎకాంశేనశిరోరోగీభవతీత్యాహనారదః | క్షేభ్యాంతత్త్యేతత్సూక్త మప్యేత్తరంశతమ్ | జపేచ్ఛరుఘుతాభ్యాంచ జహుయాచ్ఛత్రైవహే || బౌషధానిప్రదద్యాచ్చ విప్రాన్వాదశభోజయేత్ | భిన్నపాత్రేవిశేషతః || సావణరాజితవ్యతిరిక్తభిన్నపాత్రేభోజనమ్ - శిరోరోగనిదానం - విశేషతోభిన్నకాంస్యపాత్రభోజనమిత్యర్థః || జహుయాచ్ఛత్రైవహేతి - అప్యేత్తరంశతమిత్యర్థః || అత్రసమగ్రంసూత్రమంత్రోనకుప్రత్యేకం - బౌషధానివైద్యకాస్త్రైశిరోరోగహరత్వేనోక్తాని ||

—* అథ సూర్యవతః పాఠమ్. *—

కాతాతపః బోషధన్యాపహత్యాదాం సూర్యవతః ప్రజాయతే | తేన సూర్యః ప్రచాతవ్యో బ్రహ్మకస్య యథావిధి || నిష్కాపరిమితసువర్ణానిమితసూర్యప్రతిమాం దద్యాదిత్యథః || ఇతి సూర్యవతః పాఠమ్.

—* అథ శిరోరోగఘ్నయజ్ఞోపవీత దానమ్. *—

పర్వపురాణే || బ్రాహ్మణ్యవిష్ణురొరోగీతి || అత్ర విష్ణుశ్చిర్వాముపురాణే || ఉపవీతం హిరణ్యేన విమళం తుపలాధాతః | తదధేన తపధేన యథావిధవతోపినా || ఉత్తరీయం రాజితం చ తావత్సంఖ్యాకృతం శతా బ్రాహ్మణాయ బ్రహ్మవిద్యతోప్రియా యనివేయతే | మంత్రేణా నేనః ధివహ్నుజితాయాంగుళీయతైః || ధాతా విధాతా జగతాం పరమాత్మాచతుర్ముఖః | వినాశయశుమేక్షీ ప్రంరోగమేతంగిరోగతమ్ | యజ్ఞోపవీతమంత్రే ధాతావిధాతే త్యాది బ్రహ్మప్రకాశకశబ్దోపాచనాత్ - బ్రహ్మపూజాం యోజతోపచారసహితాం బ్రహ్మ ప్రకాశకై మంత్రై బ్రహ్మజిజ్ఞాన మిత్యాదిభి గ్నుమంత్రైర్నామ మంత్రై నాకసోత్తరీయ యజ్ఞోపవీతం విధాయ యజ్ఞోపవీతం బ్రాహ్మణాయోక్త ప్రకారేణ దద్యాత్ || బ్రహ్మజిజ్ఞానమిత్యాదయో బ్రహ్మయజ్ఞ ప్రకాశకమంత్రాః నవగ్రహయజ్ఞప్రకరణైశ్చితాః || పలాధేన నేతి || యథావిధవతోవ్యవస్థా - సమృద్ధ ధనేన పలాదప్యధికపరిమాణేన సువర్ణేన యజ్ఞోపవీతం కారయేదిత్యథః - యావదున్నానం యజ్ఞోపవీతం తదున్నానముత్తరీయం ఛవతి ||

ఇతి శిరోరోగఘ్నయజ్ఞోపవీత దానమ్.

—* అథ శిరోరోగఘ్నసీతమా దానమ్. *—

తల్లిక్షణం చ - అనుక్రమేన రోగేష్విత్యాది నా నూతరోగహరప్రకరణోక్తమేవాత్రాప్యనుసంధేయం | పూ జావిధానం పరిభాషాయాం ద్రవ్యవ్యం ||

—* అథ ముఖరోగహరాణి. *—

తత్ర పూర్తివక్త్రీప్యహరిమ్ || ధమకకమాణ్యతిక్రమ్య బృహత్సజతియోనరః | అవిద్యమాన రోషత్యాత్మ ర్వేషాం యప్రకాశయేత్ || సభవేత్పూర్తివక్త్రీస్తు కుర్యాచ్చాం ద్రాయణం వ్రతమ్ | ధూపశ్రవ్యం దనాదీని మ గంధీని వశక్తితః || దద్యాద్వివాహం పంచాశ చ్చిహ్నాన్చాన్చ జయేత్తథా || అథ ముఖరోగహరిమ్ ||

ప్రాజాపత్యే ప్రణం సూర్యస్తంత్రై వ్యాః హ్మచిభిఘ్నకాతమ్ | జుహుయాత్త్రిసహస్రం తుదద్యాద్విహ్నిహ్ని దీ తాంచనమ్ | వ్రీహ్నిదీద ద్యాత్ - కాంచనం చ దద్యాదిత్యథః || ఆవిశబ్దేన యవగోధూమాదయో గృహ్యం తే - వ్రీహ్నిదిస్వక క్త్యనునారేణ దద్యాత్ ||

—* అథ ప్రకారాంతరేణ ముఖరోగహరమ్. *—

కాతాతపః || శ్వమాణా రాదిభిస్సన్నిష్టం భుక్త్వా దుగ్ధాం భవాన్భవేత్ | పీత్వా త్రిరాత్రం గోమూత్రం భో జయేద్బ్రాహ్మణత్రయమ్ || దుగ్ధాం భవాన్ముఖే దుగ్ధాం భవాన్భవేత్ || భుక్త్వా త్రిభోజనస్య నిమిత్తత్వేనోపాచారాత్ ||

—* అథముఖరొగహారంతరమ్. *—

కమఃవిపాకసముజ్జయే॥ కూటసాక్షిభవేద్యస్య తాగీశోజిరపిత్తవాక్ । కృహాతికృభేకుర్వీతచాందా
యణమథాపరమ్ ॥ కుర్యాత్కూక్ష్మాండపూమంశుగాయత్రీమయతంజపేత్ । దద్యాద్భిక్ష్యం ప్రహీంశ్య
ముఖరొగస్యశాంతయే ॥ హిరణ్యంప్రహీయవాంశ్య విధవానుపారేణ దద్యాత్ ॥ *

—* అథముఖరొగహరగజదానమ్. *—

బోధాయనః ॥ వాగ్విరోధంగురోఽపృత్యా ముఖరొగీభవేన్నః । తస్యదానేన హితః ప్రతీకారోయ
ముచ్యతే ॥ సౌవణికంరాజతంతాంబుంపతనాథకపలేనవా । కారయేతరిణంసౌమ్యంయథావిభవతోసి
వా ॥ తస్యైవంకారయేద్దంతాశుద్ధైరజతేంశు । పుష్పంసమాక్రికంకుర్యాద్రత్నానామక్షణీతథా ॥ సంవే
ప్యేషీతవస్త్రేణగంధపుష్పాశుతాదిభిః । అదాయేద్ధాన్యరాశిస్థంరాన్యంద్రోవాధకంమతమ్ ॥ శ్రుతవృత్తి
పసంపన్నంచాప్తానంసంయతేంద్రియం । ఆహూయపరశుభక్త్యావస్త్రాలంకారఘావణైః పూజయేత్ప్రియ
తోభూత్వాతనాతతకమకారయేత్ । సమిదాబ్యశితైశ్చైవపూమంచాపిపవతయేత్ ॥ అగ్నినాగ్నిం
తథాఘాయేశుక్రంజ్యోతిరితిక్రమాత్ । మంత్రావతేనిదికప్రాశస్త్యంచాశ్వత్థముచ్యతే ॥ కృత్వాచైవప్రణీతాం
భస్తతోహస్త్యవకానంభవేత్ । స్వాహంతంకమకృత్వాధప్రణీతామోక్షణంతథా ॥ పతనాథకపలేనవే
త్వాది ॥ పలలక్షణంపూర్వముక్తం- తస్యైవంకారయేద్దంతాశుత్వాది ॥ యోహస్మీతాప్రేణ సువణేనవాని
మికతస్తస్యశుద్ధైరజితేన కారయేత్ ॥ యదారజితేనహస్తీమికతస్తదారజితేన దంతవిధాన మనుపప
న్నం । రజితస్యప్రాప్తత్వాత్ ॥ దోణిస్వరూపంపూర్వముక్తం- సమిదాదిహోమైక్రమేణమంత్రానాహః
అగ్నినాగ్నిరిత్యాదినా- అగ్నినాగ్నిరిత్యస్యమేధాతిథిఋషిః, ఆద్యపాదేనిమకధ్యాగ్నిరాహవనీయశ్చాగ్నిదేవ
వతా - గాయత్రీఛందః ॥ సమిద్ధోమేవినియోగః ॥ అగ్నినాగ్నిస్సమిద్ధ్యతఇత్యాది ॥ అఘాయేఅగ్నిమింధత
ఇత్యస్యాస్త్రిశంకుఋషిః - అగ్నిరింద్రశ్చదేవతా - గాయత్రీఛందః ॥ ఆద్యపూమోవినియోగః ॥ అఘాయే
అగ్నిమింధతఇత్యాది ॥ శుక్రంజ్యోతిరిత్యస్యయజుషోగ్నికాండసమామ్నానాదగ్నివిశ్వేదేవాఋషయః- మరు
తోదేవతా ॥ అథనాలింగోక్తాదేవతా - యజుషాంసంఛందోనియమః ॥ తిలపూమేవినియోగః - శుక్రంజ్యో
తిశ్చైత్యాది - ఇద్మశ్చౌశ్వత్థఇక్షుశిత్వివిశేషోవాదానాద్ధోమసమిధశ్చపాలాశ్యావాభవంతి - తదభావయత్క్షీ
యకాపేద్ధాభవంతి ॥ హోమసంఖ్యాంబునిదికప్రత్యాత్ప్రత్యేకమష్టాత్తరశతం ॥ కృత్వాచైవ ప్రణీతాం
భగ్నైః । కమఃవికల్పానంతరం స్వగృహ్యాక్తంధినాగ్నింప్రతిష్ఠాప్యపాత్రాసాదనానంతరంప్రణీతాంభః ప్ర
ణీతాపాత్రస్థాపనపర్యంతంకృత్వాతతోహస్త్యవకానంభవేత్ - పూర్వోక్తధాన్యరాశిస్థంతంహస్తినం పూజ
యేదిత్యథా - హస్మీచాత్రసుప్రతీకొదిగజః దానమంత్రేసుప్రతీకశ్రవణాత్ - స్వాహంతంకమకృత్వే
తి ॥ పూర్వోక్తప్రకారేణకరిణం పూజయిత్వా స్వాహంతం సమిదాది కమఃనిర్వృత్యపశ్యాత్ప్రణీతమో
క్షణంపూర్వస్థాపితప్రణీతాపాత్రవిసజకానంస్వగృహ్యాక్తవిధానేనకుర్యాదిత్యథా - ఎవంపూర్వోక్తకర్త
నంతరంకింకుర్యాదిత్యతతహ ॥ తతశ్శుక్లాంబరధరశ్శుక్లగంధానులేపనః తస్మై హుతవతేదద్యాత్కరిణం
తంసదక్షిణమ్ ॥ మంత్రేవానేన విధివత్ప్రాజ్ఞుభాయవిశేషతః । సుప్రతీకగజేంద్రత్వం సరస్వత్యభిషేపకః ॥
ఇంద్రస్యవాహనోసిత్వం సర్వదైవైశ్చపూజితః ॥ దానేనానేనదత్తేనముఖరొగంవినిశయ ॥ బ్రాహ్మణాకాభో
జయేత్పృత్యాధకంఘంజీతబంధుభిః ॥

ఇతి ముఖరొగహరగజదానమ్.

—* అథ జిహ్వరోగహరమ్. *—

శాతాతపః || పక్వాన్నహరిణాంచైవ జిహ్వరోగః ప్రచాయతే | గాయత్ర్యాస్పృశపేల్లకం దశాంతంజహు
యాత్రితః || జపకరణాశక్తౌ గాయత్ర్యాయుతజపస్య ఏకకృచ్ఛప్రీత్యాక్షుయత్వాల్ల కజపస్థా నేకకృచ్ఛాగ్ని
త్వా గాయత్ర్యాదశకృచ్ఛాణిజహుయాత్ ||

ఇతి జిహ్వరోగహరమ్.

—* అథ ప్రకాంత రెణ జిహ్వరోగహరమ్. *—

కమ్యవిపాక సముచ్చయః || పరే హిందూః ఖరణాత్సవణదాన్యతభావజాత్ | జిహ్వభేదాత్తథాన్యేషాం
పక్షపాతాచ్చ సంసది || జిహ్వరోగీభవే దాస్యేవ్రణీచైవాభిజాయతే | పరాకర్షితయంచైవ హోమః కూత్సాం
జసంజికః || కయానశ్చిత్రసూక్తిస్య జపోహోమ సుతైవచ | వ్రీహ్యదీనాంతథాదానమావధస్యవ సంప్ర
తమ్ || సవణదేతి || ఎతచ్చ పదం కాకాక్షివదుభయత్రసంబధ్యతే - అసక్పదన్యేషాందుః ఖరణాదసక్పదన్య
తభావజాచ్చేత్యధః - పక్షపాతాచ్చేతి || పక్షపాతోవ్యవహరిణః - కయానశ్చిత్రసూక్తిస్య జపోహోమశ్చ
కతావ్యః - జపహోమయోస్సంఖ్యావ్యాఖ్యనుసారేణాష్టోత్తరశతాదికల్ప్యానూక్తంసకలంమంత్రోనప్ర
త్యుచం - వ్రీహ్యదీనామిత్యాదిశబ్దేనవగోధూషముద్గాదీని సప్తలిత్యంతే - ఎతాని శక్త్యనుసారేణా
యాని || ఔషధస్యాముర్వేదేజిహ్వరోగహరత్వేనాభిహితస్య ||

ఇతి ప్రకాంత రెణ జిహ్వరోగహరమ్.

—* అథ ఛర్మిరోగహరమ్. *—

శాతాతపప్రోక్తః || విషప్రదప్యర్చిరోగీ గాంబదద్యాత్పయస్సేసిమ్ | చకారాదేకకృచ్ఛం సౌరమంత్రజప
శ్చ సముచ్చయతే || కృచ్ఛకల్పనైపోయాపక్లేశసాధ్యచాంద్రాయణాదిపరః - అతోవ్యాధ్యాద్యనుసారేణ (పాశా
పత్యపరాకచాంద్రాయణాద్యన్యతే మోగ్రాహ్యః || సౌరమంత్రశ్చ సౌరాష్టాక్షరోవా - ఉద్యన్నద్యత్యుచో
వా - మహాసోరవగోవా - జపసంఖ్యావ్యాఖ్యనుసారేణాష్టోత్తరశతాద్యయతాంతాకల్ప్యా ||

ఇతి ఛర్మిరోగహరమ్.

—* అథ దంతపీడాహరమ్. *—

అమాన్నహరణేచైవ దంతపీడాప్రచాయతే | సదద్యాదశ్చిసాహేమనిషకాద్వయవిమితౌ | అశ్రచా
శ్చివప్రకాశకమంత్రేణాశ్చిరేవతాంక్షాజాంవిధాయ బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ || సవమంత్రోనవగ్రహయజ్ఞ
ప్రకరణేదశీతః ||

ఇతి దంతపీడాహరమ్.

—* అథదంతురత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || యాకేహతేబద్ధిపూర్వందంతురౌజాయతేనరః || సదద్యాద్భువిశుద్ధబ్రథంఘృతకుంభం
సదహిణమ్
ఇతిదంతురత్వహరమ్.

—* అథశ్యావదంతత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || సురాపశ్యావదంతస్స్యాత్ప్రజాత్యాష్టకంచరేత్ || శర్కరాయాసులాంచద్యాత్సపా
వస్యవిశుద్ధయే || జపిత్వాచమహరుద్రందశాంశంజహుయాత్రిలాక్ || తతోభిషేకఃకర్తవ్యోమంత్రైర్వరు
ణదైవతైః || శర్కరాతులాపురుషదానం - అత్తానంశర్కరయాతోలయిత్వాతాంశంశర్కరాంచా
ప్రాణైభ్యోదద్యాదిత్యథః || తులాదానమంత్రస్తు - త్వంతులెనర్వభూతానాం ప్రమాణం పరికీర్తితా |
మాంతోలయసిసంసారాదుద్ధరస్వనమోస్తుతే || దశాంశహోమమంత్రవిచ్ఛేదస్తథాఅహుతిసంఖ్యాశబ్దవిశేష
శ్చరుద్రవిధానవివదశితః - వరుణదైవతైరిత్యుపలక్షణం - అతస్సృశాఖాసమామ్నాతైర్వారుడైరనై
శ్యాభిషేకంకృత్వా - తతస్త్వతైకరభిషేకః కర్తవ్యఃస్తోతాశ్చమంత్రాఃనవగ్రహయజ్ఞప్రకరణైర్విధితాః ||

ఇతిశ్యావదంతత్వహరమ్.

—* అథనిమ్మరభాషిత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || పరేషాంతర్క-కరణాన్నిమ్మరౌక్తిఃప్రజాయతే || పరోక్తిహస్యకరణాద్దద్యాన్తైక్తిక కాంచ
నే || మాక్తిక కాంచనయోదానంశక్త్యాద్యనుసారేణ కార్యం || *

ఇతినిమ్మరభాషిత్వహరమ్.

—* అథమూకత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || మూకౌభ్రాతృవధాచ్యైవతస్యైవంసివక్తృత్వసా తేనకార్యంః శుద్ధ్యథంయతిచాంద్రా
యణత్రయమ్ || వ్రతాంతేపుస్తకందద్యాత్సవణపలసంయుజమ్ | బ్రాహ్మణాయచతుర్వేద విదైవస్రేణ
సంయుతమ్ || ఇతిమంత్రంసముచ్చార్యబ్రాహ్మణంతంసజయేత్ | ఇతంయంత్రముచ్చార్యపుస్తకం దద్యా
దిత్యథః || తమేవదానమంత్రమాహ || సరస్వతిజగన్మాతశ్చబృహస్పదిదేవతా | దుష్కమకారిణం పా
పంరక్షమాపరమేశ్వరిఇతి ||
ఇతిమూకత్వహరమ్.

—* అథమూకత్వహరతిలపద్దదానమ్. *—

వాయుపురాణే || స్వరౌపధూతీవాణాంచహతామూకఃప్రజాయతే | వాయుమితత్ప్రకీకారం యేనసం
పాద్యతేసుఖం || వాచాంహతాగుర్వనుజ్ఞామితరైరివేదాః || గ్రహీపుస్తకహతాః || కుర్యాత్సర్వమయం

పద్మంపలాధేనతదధఃతః ॥ యథావిధవతస్సవ్యగ్విత్తశాభ్యంనకారయేత్ । రక్తవస్త్రైఃసంపేష్ట్య
తామ్రపాత్రోపరిన్యసేత్ ॥ తామ్రపాత్రపరీమాణం పలానామష్టకంపిదుః । పితవస్త్రైఃసంపేష్ట్య పాత్రంత
స్తువినిక్షిపేత్ ॥ అథకద్వితయోన్మానతెలరాశాన్ప్రయత్నుః ॥ ఉపచానైష్టోడశభిరాచార్యస్సవక శాస్త్ర
నిత్ ॥ రక్తచందనపుష్పాద్యైఃకుంలేతా నేనపూజయేత్ ॥ పద్మపూజామంత్రమాహ ॥ బ్రహ్మగోక్షనమ
స్తుభ్యంవిష్ణోరమితనాభిజ ॥ అభిప్రీతికరంభానోన్మథారుద్రస్యజైవహి । పూజాంమమగృహాంత్యంసర్వశైవ
నాశక । పూజానంతరంతావ్యమాహ ॥ ఆజ్ఞేయాందిశిదైహోమఃఃతావ్యోమంత్రపూర్వకః । సమిదాజ్ఞ
తినైశ్చైవసావిత్కాగ్నిప్రాశరేణచ ॥ సమిద్ధోమంచకుర్వీతసర్వరోగప్రశాంతయే ॥ ఆజ్యహోమశ్చ కతావ్యో
మిత్రమిత్యనయారుచా ॥ తిలానాంయతంత్రందేవ్యాహ్వాతీభిరథాపివా । అగ్నేరుత్తరదిగ్భాగే కలశస్థాప
నంభవేత్ ॥ పూర్వోక్తేనవిధానేనవాభిషేకాదికారయేత్ । ప్రణీతామోక్షపర్యంతంకర్మకృత్వావిధానతః ॥
తస్మై హుతవతేపద్మం దద్యాత్స్సత్త్వాదతుముఖమ్ ॥ దేవానామేవసర్వేషామయత స్త్వం ప్రీతికారణమ్ ॥
విశేషతోబ్రహ్మగోక్షసరస్వత్యాహారేఽపి ॥ యత్ప్రాగ్వాచాంసరోధేనవైరూప్యం మమదేహజం - స్వరోప
ఘాతజంపూజకందుఃఖంరోగభవంతిథాతత్సర్వంనాశయంత్యద్య బ్రహ్మవిష్ణుశివాగ్నయః । త్రిదివాలయాశ్చ
యోదేవాహవిష్మంతస్మథాభువి ॥ ఎవంసత్త్వాతత్సర్వంస్థాపనాప్రదేశాదాగ్నేయాంసమిద్ధోమే సావిత్రా
న్వ్యాత్రురోమంత్రః - సమిధశ్చ యజ్ఞేయః - ఆజ్యహోమచిత్రందేవానామిత్యాది ॥ తిలహోమయత త్రందేవ్య
నయావ్యాహ్వాతీభిర్వాభవేత్ ॥ యతంత్రందేవ్యాశ్చ భగవంతుః - ఇంద్రో దేవతా - బృహతీచ్చందః - తిల
హోమేవిసియోగః - యతంత్రందేవ్యాది - హోమసంఖ్యాప్రత్యేకమహ్వోత్తరశతంసహస్రంవా ॥ పూర్వోక్త
నవిధానేనేతి - అభిషేకప్రకరణోక్తవిధానేన - తచ్చస్తాభిర్మహగ్రహశాంతిప్రకరణేఽశితం - ప్రణీతా
మోక్షపర్యంతమితి - ప్రణీతా పాత్రస్థాపకవిసజనపర్యంతంకమక స్వశాఖోక్తవిధానాకృత్యేత్యథః - దే
వానామేవసర్వేషామిత్యాగభ్య-హవిష్మంత్రథాభువీత్యంతఃపద్మదానమంత్రః ॥

ఇతిమూకత్వహరతిలపద్మదానమ్.

—* అథస్థలద్వాక్యజిహ్వత్వహరమ్. *

కమలావిపాకసంగ్రహే ॥ వేదంవాధర్మశాస్త్రంవావిక్రేణాయాద్ధియోనరః । అధీతంతస్యనాయాతిజిహ్వయా
స్థనితంభవేత్ ॥ అపరిస్ఫుటవక్త్రవాజిహ్వయాన్ద్రణవానపి । కృచ్ఛాతికృచ్ఛోకుర్వీతచాంద్రాయణ మథా
పివా ॥ సూక్తంతామగ్నినదౌఖ్యాంజపేద్యైవాయుతత్రయమ్ । దద్యాద్ధిరణ్యంవిప్రేభ్యోభోజనంవాస్వశ
క్తింః ॥ వేదంవాధర్మశాస్త్రమిత ॥ భృతకాధ్యాపనిత్యథః ॥ కృచ్ఛాదీనివ్యాధి గురు లఘుభావేనసమ
స్తానివ్యస్తానివాయోజ్యాని ॥

—* అథగర్భదత్వహరసరస్వతీదానమ్. *

తచ్చనాయుపురాణే ॥ వాగ్విరోధంగురోః కృత్వాభవేద్గర్భదవాజ్ఞరః । తస్యవక్ష్యేప్రతికారంచానేన
ఋషిభాషితమ్ ॥ పరేనాథతదధేనతదధాధేనవాపునః । సరస్వతీంతుప్రతిమాం కుర్యాద్భుజచతుష్ట
యామ్ ॥ వరదంచాక్షుశూత్రంచ విభ్రీతీందక్షిణేకరే । పుస్తకంచాశ్రయంవామేదధానాంహంసవాహనామ్ ॥

అతిశుభ్రగర్భాదేణ కూటస్వదేవచాసనమ్ । వీశంవిధాయతస్యోపరిపావణంపద్మంన్యసేదిత్యథాః ॥ ప
ర్వస్యోపరిసంస్థాప్యదేవీంవాగీశ్వరీంపరామ్ । ముక్తాదామసమాయుక్తాంశుక్లవస్త్రేణసంయుతామ్ ॥ వాగీశ్వ
ర్యాదిమంత్రిణ పూజయేత్సింగతండుతైః । శ్వేతైః పుష్పైశ్చేవ్యతగుండైస్సత్రృత్సవిధిపూర్వకమ్ ॥ వాగీశ్వ
ర్యాదిమంత్రిణేతి ॥ యద్వాగ్విదంత్యవిచేతనానీతిరుద్వయం ॥ బ్రాహ్మణస్సర్వశాస్త్రజ్ఞస్తైవ హోమంస
మావరేత్ - పాయసంజుహుయాదప్తశతంశాలిమయంతథా । జుహుయాత్సవిభశ్చాపితదాజ్యంచతిలాన
పి ॥ కృతాధివాసనామేనామాచార్యాయనివేదయేత్ । సంపూజ్యబ్రాహ్మణంసమ్యగ్విస్త్రాలంకారధూష
ణైః ॥ మంత్రేణానేనవిధివత్ప్రజ్మశాయహుదజ్మభిః । యావక్త్రైబ్రహ్మణోదేవీయాసావాగీశ్వరీపరా ॥
బ్రహ్మవిష్ణుశివైశ్చన్త్రైః పూజితాసర్వవందితా ॥ శుష్టాభవతుదానేనదత్తేనానేనవాక్పరా । వాగ్విరో
ధంగురోః కృత్వాయన్యైగర్గదభూషణమ్ ॥ తత్సర్వంసమయక్ష్మిప్రంచాహ్మత్వంలోకపావని అనుజ్ఞాప్యచా
హ్మణంతంస్వయంఘ్రజీతబంధుభిః ॥ అప్తశతమితి ॥ అష్టాధికంశతం - కృతాధి కాసనామిత్యనేన రాత్రౌ
జాగరణంలభ్యత ఇతి ॥ అతఃపూర్వోక్త రాత్రతాపధివాస్యజాగరణంవిధాయ ప్రాతః పూజయిత్వాహోమా
సంతరం బ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ ॥ యావక్త్రైశ్చత్యారభ్య - లోకపావనీత్యంతోదానమంతః ॥

ఇతి గర్భదత్వహరసంస్కృతీ చానమ్.

—* అద్వైతసూత్రహరమ్, *—

శాతాతపః ॥ విద్యాపుస్తకహరీచవిడమూకస్తుజాయతే॥ ఇతిహాసకతందద్వాద్వాగ్రీహృతాయనదక్షిణం॥
గుర్వనుజ్ఞామంతరేణవేదాధ్యేతావిద్యాహరీ - ఉత్పత్తిపథ్యతి దోషప్రతిబద్ధశ్రాత్రవాగిందియశ్చై దెడమూ
కః॥ ఇతిహాసకతందమహాభారతమ్ ॥ పుస్తకదానమంత్రస్తు - మూకత్వహరెదశితః॥ *

—* అధస్తలద్వాక్యహరమ్. *

వాతాతపః ॥ శుకశారికయోఘాతాన్మరస్థితవాభవత్. సచ్చాస్త్రప్రస్తుకందద్యాత్సవిపాయసః
దక్షిణమ్ ॥ ప్రత్యేకంశుకశారికయోఘాతననిమిత్తమ్ ॥ సచ్చాస్త్రాణిచేదావిరుద్ధాని మిమాంసాదీని - ఆ
త్రాపి ప్రస్తుకదావేయూతత్సహారోక్తమంత్రోగ్రాహ్యః ॥ *

—* ఆధ్వర్యములో గవర్నమెంటు దానమ్. *—

అనుక్రమములో గెప్పి త్యాది నాద్రష్టవ్యం || అర్థ జిహ్వలో గప్రతిమాదానందంతలో గప్రతిమాదానందం ||
తల్లక్షణం మహాకసానం || అంబాకారాస్థితా జిహ్వదంతలో గో ద్విచాహుకావిత || తత్పుణాది పరిశ్రా
షాయం నిరూపితం || ఇతిముఖలో గమరాణం.

—* అథనాసికారోగము శీఘ్రనాసికాపాదహస్తయంత్రముఖరస్వరత్వహతమ్. *

కమలవిపాకసంగ్రహః॥ అవదన్యాపమాతాతా శీలకామ్రాదాంఘ్రివాణికః | ఘఘాతస్వరవాంశైః
కాయతేరన్యవక్త్రైః ॥ ఉద్యన్నద్యోన్యవరసమ్యగ్దేవప్రార్థాయతమ్ ॥ జీవనయాచ్చరసపిభాషాం

రక్తవాసాంసికాంశవమ్ ॥ దద్యాద్దైవద్విజగవాంకుర్యాహ్వాజాంస్వోక్తితః । ఘోషసంఖ్యా జపదశాం
శః ॥ చరుణౌచపృథక్సంఖ్యా సహిషాదపృథక్సంఖ్యా ॥ వాసాంసీతిబహువచనాత్ ॥ త్రిభ్యోనన్యూచాది
దద్యాత్ ॥ కాంచనంశక్త్యనుసారేణదద్యాత్ - దేవద్విజగవాంపూజాదేవస్యసూర్యాదేస్సువణాతిలకాది
భిః పూజా ॥ ఆదిత్యస్యసదాపూజాతిలకంస్వామినస్తథా । వహగణపతేశ్వైవకుర్వంతిద్ధిమవాప్నుయా
దితియాజ్ఞవల్క్యక్రిస్తగణాత్ ॥ స్వామిసూందరి ॥ ద్విజపూజాం స్రక్చందనవాసస్సువణాదిభిః । *

—* అథవక్రనాసవ్యహరమ్. *

కాతాతపః ॥ కుక్కుటేసిహతేచైవవక్రనాసఃప్రకాయతే । తేననిషగఃప్రదాతవ్యో బ్రాహ్మణాయహి
ర్హ్యయః ॥
ఇతివక్రనాసికత్వహరమ్.

—* అథనాసికారోగహరమూర్తిదానమ్. *

తల్లక్షణంచానుక్రమకురోగమ్విత్వాదినాశాలరోగహరోక్తమత్రాప్యవగంతవ్యం ॥ పూజావిధానంత్యా
తంకొదేవతాతత్రేత్యాదినాదశితం ॥ *

ఇతినాసికారోగహరమూర్తిదానమ్.

—* అథనేత్రరోగహరాణి. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ పరదృష్టివిఘాతేనభిషజ్మిథ్యాచరణేషా కామాత్పరస్త్రియందృష్ట్యానేత్రరో
గీభవెన్నరః ॥ చాంద్రాయణంపరాకంచపంచాశద్విప్రభోజనమ్ ॥ కుర్యాద్వయస్సుపణేతిచరుణాసహిషా
తథా ॥ అష్టోత్తరసహస్రంకుజహుయాదోగశాంతయోవచోదాఅసిమంత్రంవజ్రపీదాజ్యంసకాంచనం ॥
దద్యాద్విప్రాయవిధివన్నేత్రరోగఃప్రశామ్యతి । భిషజ్మిథ్యాచరోభిషజ్మిథ్యాచరణం ॥ విప్రభోజనమితి ॥ ఏ
తచ్ఛభోజనంసుఖభోజనం- మృష్టాన్నంబ్రాహ్మణేదద్యాన్నేత్రరోగాపనత్తయ ఇతి బ్రహ్మాండపురాణస్తర
ణాత్ ॥ వయస్సుపణాశిత్యవయచాచరుఘృతాభ్యాం పృథక్పృథక్ష్వాత్తరసహస్రంకుజహుయాత్ ॥ ఇ
యంచరున్నేత్రశూలప్రకరణేదశితా ॥ వచోదాఅసీతిమంత్రోపితత్రైవ ॥ జపసంఖ్యాతువ్యాధ్యనుసా
రేణ శ్రహస్రాద్యయుతాంతాకల్ప్యా ॥ సకాంచనాజ్యేసమీత్య తచ్ఛాస్త్రానామదద్యాత్ ॥ ఆజ్యావెక్షణ
మంత్రస్తు కటిశూలహరేదశితః ॥ *

ఇతినేత్రరోగహరాణి.

—* అథనేత్రపూయహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ దంపతిభ్యాంప్రవృత్తంతనైత్తథుచంయోనిరీక్షతే । సనేత్రపూయయుక్తస్సాన్య
దక్షిణ్యామితిమంత్రతః ॥ జవహూమాదకుర్వీత శక్త్యాబ్రాహ్మణభోజనమ్ । సహస్ర కలిశస్థానంహరేఃకు

ర్యాద్విజోత్తమః || నేత్రపూయముక్తతి||సామోద్భూయంవాతిప్రస్థత దూషికయాపూయమిత్యభిధీయ
తే || అక్షిభ్యామితీయమృత్యుంత్రః || జపహోమయోస్సంఖ్యాన్యాదిగురులఘు భావేనఅష్టోత్తరశతాద్యయు
తాంతాకల్పాన్య || జపహోమాచేతి|| పునరగ్నిశ్చతురాదిత్యస్యజపహోమాసముచ్చయేతే || అయంచమం
త్రోయన్మత్యనతిమిందామంత్రప్రస్తావేకూశ్మాండహోమేదశికః||జపహోమయోస్సంఖ్యాతు పూర్వో
క్షైవ - విష్ణోస్సహస్రకలశన్నానంచుసా శిలకుర్యాత్ ||మహాసారంనామసూక్ష్మదైవత్యరుచ స్సుక్తా
ని || ఎతేషామామాదిపరిభాషాయాండశికేతమ్ || ఇదంచన్నానంచండలస్య మూలేక వాకుర్యాత్ ||
స్నానీయద్రవ్యంచదుగ్ధజ్యపంధ్యేతురసభివ్యతీథోదకాని || యథాశక్త్యుపనన్నాని ||

—* అథప్రకారంతరేణనేత్రపూయహరమ్. *—

శాతాతపః || ఘృతశోరస్తుపురుషః జాయతేనేత్రరోగవాన్ | ఉపోవ్యసంప్రదద్వాదైవఘృతధేనువిధా
నతః || ఘృతధేనువిధానంచయత్తురోగహరప్రకరచేద్రజ్జ్యోతిః ||

—* అథాంధత్వహరమ్. *—

అంధత్వంనామప్రతిబంధదృష్టిత్వంనోత్పాటితనేత్రత్వం || శాతాతపః || పితృహుచేతనాహీనోమాతృహం
ధఃప్రజాయతే | నరకాంతేప్రకుర్వీతప్రాయశ్చిత్తంయథావిధి || చేతనాహీనోనిశ్చేష్టోనిఋధిశ్చాపి || అ
స్యాపివత్సమాణప్రాయశ్చిత్తమేవరోగనివృత్తిహేతుః || నరకాంతేంధః ప్రజాయతేతిత్వన్వయః || ప్రాయ
శ్చిత్తమాహ || ప్రాజాపత్యానికుర్వీతత్రింశచ్ఛాస్త్రవిధానతః | వ్రతాంతేకారయేన్నానం సువణ
పలసంఖ్యయా || స్సంభంరౌప్యచయంచైవతాంమ్రపాత్రంచపూర్వవత్ | స్తంభోపపత్తేనైవ || పల్లెశ్చతుర్థిక
ద్వాభ్యాంవాతామ్రసాత్రంభవేన్నవమితిపరిభాషాక్రప్రకారేదేత్యథః || ఎతచ్చపాత్రంచవత్సమాణవా
సుదేవమూర్తిస్థాపనార్థం || హేమనిష్కేణకర్తవ్యోదేవశ్శ్రీవత్సలాంఛనః || పట్టసూత్రేణసంకేప్యపూ
జయేత్తంవిధానతః | నౌకాద్విజాయదాతవ్యాసవోపస్కరసంయుతా || నౌకేత్యుపలక్షణమ్ || పట్టప
తిమాదదాతవ్యా || సోపస్కరేతి || ఉపస్కరౌనౌకాదండః - సోపిసోవణంఎవ - తంవాసుదేవంవిధా
నతః పూజయేదిత్యథః || పూజావిధానంతు పరిభాషాయాంరుగ్విధాన స్వపురుషసూక్ష్మవిధాన మ
స్తాభిః ప్రదశికేతం || అత్రాయంక్రమః - తాంమ్రపాత్రేవాసుదేవమూర్తింసంస్థాప్య - తస్యపురస్తాన్నా
నంస్తంభంచాపినిక్షిప్యవాసుదేవం'పూర్వోక్తప్రకారేణసమభ్యర్చ్య - నౌకాద్విసహితం వాసుదేవప్రతి
మాంబ్రాహ్మణాఃపదద్యాదితి || దానమంత్రమాహ || వాసుదేవజగద్వంద్య సర్వభూతాశయస్థితః | పాత
కాణవమగ్నంమాం తారయాశ్రితతారక || ఇత్యుదీర్ఘప్రణమ్యాభివాష్టాణంతు విసజయేత్ || ఇత్యుదీ
ర్యమంత్రముచ్చార్య - ప్రతిమాదికందత్వాప్రణవ్యసంజయేదిత్యతః || అస్యేభ్యోపేభ్యోయథాశక్తిద
క్షిణాండద్యాత్ ||

—* అథసీలలోచనత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || శాకహారీతుపురుషోజాయతేసీలోచనః | బ్రాహ్మణాయప్రదాతవ్యంమహాసీలమణివ్యయమ్ ||

—* అథకపిలాక్షత్వహరమ్. *—

రీతిహృత్కపిలాక్షస్సాగ్నదుపోవ్యదివసద్వయమ్ | రీతేఃపలశతందద్వాదలంఛ్యత్వద్విజాతయే || రీతిర్నామ
తామ్రప్రకృతిజోధాతువిశేషః || పితృశక్మిత్యుద్యతే ||

ఇతికపిలాక్షత్వహరమ్.

—* అథమందదృష్టిత్వహరమ్. *

కమవిపాకసంగ్రహే || ఉచ్చిష్టస్సమ్యుగాదిత్యంపశ్యేదుద్యంతమంబరే | మధ్యంగతమథాస్తంవాయాం
తముచ్చిష్టవసక || నక్షత్రాణ్యథవాచంద్రంసభజేన్మందదృష్టియక్ | అత్రసమ్మతిః - కూమరపురాణే
ఘృతేనవరుణానేత్రరత్నీహీనోహుతాశన | జుహుయాదయుతం సమ్యగితశాస్త్రస్యసత్వయః || దవ్యాద
న్నంచతైరక్రవాసాంసివ్యాధికాంతయే | రోగాధిక్యవరుఘృతాభ్యాంప్రత్యేకమయుతంజుహుయాత్ | హో
మమంత్రస్తూత్యన్నద్యరుచః || స్వశక్త్యాబ్రాహ్మణాన్భజయేత్ || వాసాంసీతిబహువచనాత్త్రిభ్యోచన్యూ
నాసి ||
ఇతిమందదృష్టిత్వహరమ్.

—* అథతిమిరహరమ్. *

కమవిపాకసముచ్చయే || దేవద్విజగృహేశీధేఃపుణ్యస్థానేచసంస్థితమ్ | ప్రదీపంభంజయిత్వాతుతి
మిరవ్యాధిమాన్భవేత్ || రూపప్రకాశకైమకంత్రైరభిమంత్యైజలంతతః | గాత్రాణిప్రోక్షతేతస్మాన్మృక్తాభ
వతిక్లిష్టాత్ | సహస్రకలశస్నానమీశ్వరస్యాపికారయేత్ || దేవద్విజగృహాభిత్వాది - దేవగృహేద్విజగృహే
పుణ్యస్థానేపురాణశ్రవణస్థానేచతుష్పథాదాచ-రూపప్రకాశకైమకంత్రైఃగుణవచనేన-రూపశబ్దేనరూపవచ
నేప్రకృష్టప్రకాశవదాదిత్యుత్తరే || అతస్మాన్స్యప్రకాశకైమకంత్రైజలమభిమంత్యై - గాత్రాణ్యంగాని
నేత్రప్రధానానిప్రోక్షయేద్వావరోగనివృత్తిః || పరిభాషాయాంప్రదశితః || అన్యచ్చ - మహాసారపరి
భాషాయాముక్తం || తథా - వునరగ్నిశ్చక్షురదాదితి-కూశ్మాండపూమేమిదామిత్రయోదశ్చిత్తః | వర్షో
మేదేహీతి || వయస్సుపణెకతిదమంత్రానయనశూలహరేప్రదశితౌ || ఏతేమంత్రావికల్పేనగ్రాహ్యః | ఏకా
థాశ్చవికల్పేరన్నితీన్యాయాత్ ||

ఇతితిమిరహరమ్.

—* అథాషీవేదనాహరగరుడదానమ్. *

పద్మపురాణే | పరేషామసిరోధేనజాయతేహ్యాషీవేదనా | వత్సామితత్ప్రీతీకారంబహ్మణానిమితంపు
రా || పతనకారయేధేక్షుగరుడంఃష్ణువాహనమ్ | రాజతౌచతథాపత్యారత్నపత్నీసువిస్తృతౌ || కరణ
వ్యంబాషీయుగళంమాణిక్యాభ్యాంప్రకల్పితమ్ | పాదయోస్స్వణకటకెరత్నాభ్యాంపరికల్పయేత్ || రత్నా
భ్యామితి || రత్నయుక్తంకటకద్వయంకుర్యాదిత్యథః || క్రైవేయకంస్వణయుతంగీవాయామవివిన్యసేత్ |
నాసికాయాంతవైదూర్యంమాత్రైఃపరికల్పయేత్ || మాత్రైర్మృకంవైదూర్యమిశ్యథః | వస్త్రైర్నా
నావిదైబద్ధమలంకృత్యశుభాకృతిమ్ || స్థాపయేత్పురతోవిష్ణోఃప్రీత్యథఃచఖిగాధిపం | వెదవేదాంగకుశ
లంవేదవిద్యావిశారదమ్ || గంధపుష్పక్షతైవకస్త్రైర్వృణీతబ్రాహ్మణోత్తమమ్ | పూజయేత్తంశుచి
భూత్యాగంధపుష్పక్షతాదిభిః || హోమశ్చతతకతవ్యామంత్రైస్తద్వాచకైశ్చుభైః | యద్వాగరుడ
గ్రాహత్యైసమిదాభ్యుతిలాదిభిః || అగ్నేప్రతిష్ఠాకార్యాశుస్వగృహ్యాక్తవిధానతః | విష్ణోఃపురతః || వి
ష్ణోలయేవిష్ణోఃపురఃస్థాపయిత్వైవతత్కమకతకస్యమిత్యథః || అథవాసాలగ్రాహస్యపురతఃకార్యః - వ

త్రైస్త్వద్వావక్రైరితి || తద్వావక్రైగ్గరుడప్రకాశతైమణ్యైరితి || బహువచనంస్వస్వశాఖాగతమంతో
 పలక్షణాథం || తత్రైకోమంత్రోమనోజనాయజమానతి - అస్యమనోభాగవముషిః - సుపణోజేవ
 తా- అనుష్టుప్చందః - విహితాథేవినియోగః - మనోజనావృత్త్యా-గరుడగాయత్ర్యా-బుషిః-బం
 హ్మవా || గాయత్రీచందః || గరుడోదేవతా - విహితాథేవినియోగః | పక్షిరాజాయేత్వా- సమిదాజ్య
 తిలాదిభిరితి || ఆచితదైవరుయవప్రహయోగ్యహ్యంతే || హోమసంఖ్యాచ-పశుద్రవ్యమహోత్తరశతం - ఎవం
 పూజయిత్వాకింకుర్యాదిత్యతాపా || పుణ్యోహవాచనంకాంత్యంబ్రాహ్మణేర్వేదపాఠైః || తస్మైహుతవతేవ
 ద్యాతోతిప్రత్యథమాదృకః || భక్త్యాసంపూజ్యవిధివలెయూగకటకాదిభిః | ఏకచ్చపుణ్యోహవాచనం
 దానానంతరంకార్యం- దానమంత్రమాహ || దేవదేవజగన్నాథలక్ష్మీప్రియపరాయణ || వాహనస్యప్రదా
 నేనహరకమణిపాకజం | అక్షిరోగంజగన్నాథనారాయణజగన్తయ || పుష్పంవాపలంబాపితాతరక్తమ
 థాపివా | రక్తంవాప్యథరక్తఖింతథాబుకనమథాపివా || తతోవిస్మజ్యనిష్క్రిందంశిష్యైరిస్త్రైశ్చబంధుభిః |
 స్నాత్వాదిపాకభోజయిత్వాసుభిభవతిమానవః || దానానంతరంస్నాత్వా పుణ్యోహవాచనవిధాయా
 జ్యవేక్షణంకృత్వా నిపాకభోజయిత్వాబంధుభిస్సార్ధంఘనసేతేత్యథః - ఆజ్యవేక్షణంతు బ్రహ్మాండపు
 రాణేభిహితం - అక్ష్యోరుద్భవరోగాదామాజ్యంకనకసంయుతమ్ | దద్యాద్విప్రాయవిధివత్తతోగస్యాపను
 త్రయే || ఆజ్యవేక్షణమంత్రస్తుపూర్వముక్తః ||

*

ఇతిఅక్షిపేదనాహరగరుడదానమ్.

—* అథనక్రాంత్యహరగోపాలదానమ్. *—

బ్రాహ్మణ్యే || నక్రాంత్యంజాయతేతస్యయోగవాంఛనయనద్వయే | కరోతిశూలప్రక్షేపం తస్యవత్సామి
 నివర్హతిమ్ || విష్ణోశ్శ్రీగోపవేషస్యయథాశక్త్యావభక్తితః | సువణేనప్రతికృతింవేణవాదనతత్పరామ్ ||
 బహుపీఠాకసంయుక్తం ద్విఘజాంఘవనోత్తరామ్ | కారయిత్వాశుభాకారాంప్రత్యాశ్శుచివారిణా || వ
 స్త్రేణవేష్టయిత్వాచగంతైమాన్లైస్సచుచయత్ | తండులాపరిసంస్థాప్యదేవంతక్త్యనుసారతః || ఆచా
 ర్యస్సర్వశాస్త్రజ్ఞోపేదపేదాంగపారః | పూజాంచమంత్రశాస్త్రేణుర్యాధేవస్యభక్తితః || భక్త్యనుసార
 తోసమచయేదిత్యన్వయః - పూజాంచమూలమంత్రేణేతిపారే | పూజామంత్రోద్ధారణోకశ్చమంత్రశా
 స్త్రే || కృందామధ్యగతాష్టామగోప్యణాయల్లచుద్ధాగః | గోపీజనవకారాస్యాభాయస్వాహస్తరాధి
 పః || ఉత్త్యతమంత్రః || శ్రీకృష్ణాయ గోపదాయ గోపీజనవల్లభాయస్వాహ || అస్యనారదముషిః- గోపీజన
 వల్లభోదేవతా- గాయత్రీచందః - విహితాథేవినియోగః - హోమంచతత్రకుర్వీత సమిదాజ్య తిలైరపి ||
 ఇదంవిష్ణుఃప్రతద్విష్ణుఃకర్ణోర్ముకమిత్రకమాత్ || మంత్రగృహ్యోక్తమార్గేణ చాగ్నేస్సంస్తాపనంభవేత్ |
 జహుయాన్మూలమంత్రేణమంత్రశాస్త్రవిధానతః | ప్రణీతామోక్షపర్యంతం కృత్వాదేవంప్రపూజయేత్ |
 దేవస్యసద్యానైపేద్యంహవిస్సంస్వంసమాహితః || ఇదంవిష్ణోదయోమంత్రాః క్రమేణసమిదాదిహోమమం
 త్రాభవంతీత్యథః || సమిద్ధోమానంతరంపూర్వైశ్చైవమూలమంత్రేణ విధిసంపాదితం స్వగృహ్యోక్తప్రకా
 రేణైవచరుంహుత్వాపశ్చదాజ్యహోమాదికార్యం || హోమసంఖ్యాప్రతిద్రవ్యమహోత్తరశతం- ఇదంవిష్ణు
 రిగ్యస్యముష్యానివగ్రహప్రకరణేవశితం || ప్రతద్విష్ణుర్విష్ణోర్ముకమిత్యేతయోస్తు- దీఘతమాముషిః-

విష్ణుదేవతా - త్రిమ్యుచుండు - క్రమేదాజ్యతిలహూయయోర్వియోగౌ ॥ ఎవంహూసంబిధాయ ప్రణే
తామోక్షపర్యంశంకృత్వాపువరపి గోవిందంశ్రాజమేత్ ॥ అశ్వాంపూజాయంహూసానంసంపాదితం
నావిరైవేద్యం ॥ అన్యస్యసంపాదితంపశ్యపి పశ్యాద్వాది - ఎవంవైచేద్యంశద్యాత్ - పశ్యాన్యమంత
తోదేవమభిశః పశ్యతోదయాత్ - అస్మాసునిత్యుబలింహరైర్భృతః ॥ పూర్వోక్త కమావసారం తస్య
మాహ ॥ తతస్త్వాంబరభుక్త్యుగంధానుతనః ॥ దద్యాద్ద్రోగీహ్వాన్యముఖి ప్రతిహంధాంసకసి కాదె
మం లేదా పేదః తివన్నమస్కాత్కాగ్రసక్తః ॥ దానవంత్రిః - గోవిందగోపీజకవల్లభేశ కుచాసుః కన్నులద
శై - ప్రసంజ్ఞ ॥ గోవిధానాంప్రపక్షైః హస్తసంకషితాశ్చనతామధిక ॥ గోవిధుః శ్యాశ్చిగోధనే
నజాతాశ్చిమాంద్వంమచ నానయాశు ॥ ద్వితీయదానంహిసుదప్తమశన్నక్రాంధ్యమేతత్తన పాకరోతువీర్యం
త్వాప్రతికారింగోపదేవస్యదాంతః ॥ అచిరాదేవచక్షుశీ జాయతేనాత్రసంతః ॥

ఇత్యంతంభ్యూతగోపాలదానమ్.

—* అథ కామిలాహరమ్. *

•వృద్ధగౌతమః ॥ కామిలాభక్తచోరస్యతస్యచక్షామనిసక్పఃమ్ ॥ కుర్యాత్ప్రపక్షిదాజానంః స్తోర్యాహ
నముత్తమమ్ ॥ సువణేనయథాశక్త్యాపక్షయోమాకైకద్వయమ్ ॥ నాసికాయాంసథావజ్ఞిముత్తరీయంద
రాజితమ్ ॥ ఏవంకృత్వాగరుత్మంతంఘృతద్రోణోపరిన్యసేత్ ॥ దోణలక్షణంపూర్వముక్తం ॥ వస్త్రేణతం
సమావేద్యశ్వేతమాత్మైస్సమచయేత్ ॥ సకశాస్త్రాధితత్వజ్ఞోదైక్యవోధమకాంతః ॥ బ్రాహ్మ్యాస్త్య
ర్చితోభక్త్యాయజమానేనశక్తితః ॥ ఉచచైష్వోకశభిష్వజమభ్యుచ్చయేత్తథా ॥ ద్విజంపక్షిణంగరుత్తంత
మితియావత్ ॥ వృతోబ్రాహ్మణః ॥ శ్వేతశస్త్రాభిష్వజమభ్యుచ్చయేదిత్యధః ॥ ఆజ్ఞేయాందిశిహూమశ్చ
కత్తావ్యస్థండితశుభః ॥ సమదాజ్యశితైస్తతపాలాశ్యస్సమిధస్త్వతాః ॥ మంత్రోగరుడగాయత్రీసమిదాజ్య
హుతోభవత్ ॥ తిలహూమోవ్యాహృతిభిస్తతస్విద్యకృతంభవత్ ॥ అజ్ఞేయాందిశిశ్యాది - గరుడపూజాస్థా
నాదాగ్నేయాందిశి - హూమసంఖ్యాశుపరికృప్తమయ్యోజరశతం ॥ గరుడగాయత్రీత్వక్షేవేదనాహరగరుడ
దానేదశికతా ॥ స్విప్తకృతంభవత్ ॥ స్విప్తకృద్ధోమః కతఃవ్యః ॥ స్వస్వగృహోక్తైః ॥ స్థాపయేదవ్రణం
కుంభంసితవస్త్రోచేష్టయేత్ ॥ క్షేపేత్పంచరత్నానిమృత్తికాశ్చాపిరోచనమ్ ॥ అశ్వస్థానాదిత్యాదిపంచ
మృత్తికాః ॥ పంచశ్వేత్పల్లవానిస్యఃపూరియేత్తిథికవారిదౌ ॥ అతపాతక్రమేణవ్యవస్థితః - అతోహూమా
త్పూర్వంగరుడపూజాసమయేన - తదనంతరంవాతశాన్యాందిశికలశంస్థాపయేత్ ॥ రోచనం గోరోచనా ॥
ఆమాశ్వత్థవటప్లవోదుంబరాణాం - పల్లవాశ్వపితేషామేవ - అస్మిన్గౌలశేవారుజ్జేర్కంత్రైర్వరుణాయనమగ్నితి
నామమంత్రేణవరుణమావాహయేత్ ॥ వీవంగరుడపూజాకలశస్థాపనహూమానంతరంకతఃవ్యమాహ - తే
నాభిషేకంకుర్వీతహ్యపొహిష్టాపరిక్రమాత్ ॥ హిరణ్యవణాః ఇతిదశమహానేనచైఃహి ॥ దశమహానేనస్వాదిప్త
యేతి - పవమానస్సువజశనగిత్యనువాకేనచ - అభిషేకానంతరంస్నాత్వాశుచీరోగీ - శ్రీకృష్ణపరమానందజ
గతః పరిపాలక ॥ పూర్వజన్మనియత్నాపంభక్తచోర్యం మయాకృతం ॥ తేనప్రాప్తంపవైరూప్యంయన్తయా
త్యంతదుస్సహం ॥ కామిలాధ్మమదంచేవతవహానదానతః ॥ వినాశయాశుమేకృష్ణజగతాం పాలకౌహ్య

సి ॥ ఎవంగరుడదానంతుకృత్వాచుత్యకస్సుభేభవేత్ | ఆచార్యంభోజయిత్వాతుద్రణిపత్యవిసర్జయేత్ ॥

ఇతికామిలాహరమ్.

—* అథకైకరాక్షసత్వహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ తరత్యైసిహతేచైవజాయితేకకరేక్షణః | దద్యాద్రత్నమయింధేనుంశతపాతకనాశినమ్ ॥
తరత్యుమృగాదనః ॥ రత్నధేనుఃపిస్తుక్షయరొగహరేఘృతధేనుప్రసంగదశితః ॥

—* పింగాక్షత్వహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ మాజాతేసిహతేచైవజాయితేపింగాక్షేక్షణః | తేనవైదూర్యరత్నాని దాతవ్యాని స్వశక్తి-
తః ॥ రత్నానీతిబహువచనంన్యూనత్వప్రతిఘాతాథం - స్వశక్తితత్త్వే ॥ త్రిష్వేషురత్నేషు తూల్యగతాల్ప-
త్వబహుత్వద్యోతనాథం - త్రిభ్యోఽపృథికసంఖ్యాద్యోతనాథంచ ॥

—* అథనేత్రరోగహరతపఃణమ్. *—

తత్రాయంవైదికమాంత్రికసంప్రదాయః ॥ తద్యథా ॥ ఉద్భవన్నద్యేష్యచేనపచచ్ఛేదకశోరుక్ష్మస్యాఝ్యంభ-
మచకశసస్రైవత్యచేనేతి - అస్యకలశస్యతపఃణప్రయోగస్యవ్యాధ్యనుసారేణాప్తావింశతి రష్ట్రోత్తర శత-
మిత్యాద్యావృత్తిఃకల్పనీయా ॥ అత్రతపఃణైరక్తాక్షతాః రక్తప్రవాణివాగ్రాహ్యే - జపశ్చతపఃణప్రకా-
రేణనకవలంనేత్రరోగహరః - అపితుకూరారిహరోపి ॥

—* అథసాధారణ్యేననేత్రరోగహరప్రతిమదానమ్. *—

తల్లక్షణంకమవిపాకసారే ॥ త్యక్తిత్వోక్షిరోగస్మాదీమచాపభద్రదర్శనదాభయః | పూజావిధానంతుపూర్వ-
ముక్తం ॥

—* అథకణకరోగహరణి. *—

కమవిపాకసంగ్రహే ॥ మాతాపిత్రోగ్గురూణాంబదేవబ్రాహ్మయోస్తథా | శ్రుణోతిఃపదాంవిద్వా-
న్యః కణాభ్యాంతస్యశోణితమ్ ॥ పూయంచప్రసవత్యస్యశాంతిః కృధ్రవతుష్టయమ్ | పీఠస్థానరత్నాస్త్రా-
ణాం దానాద్బ్రాహ్మణభోజనాత్ ॥ జపార్థోమావృధవతిసౌరమంత్రేణశక్తిః | శక్తితత్త్వేనస్వత్రసంబ-
ధ్యతే - అతః కృధ్రేష్యపిశక్త్యనుసారేణప్రాజాపత్యపరాకచాంద్రాయణాదీని గ్రాహ్యే ॥ పీఠస్థానాదా-
నాన్యపిశక్త్యనుసారేణకుర్వీత - జపహూమశ్చసమస్తమంత్రాణామిష్టాశ్చరీతావికార్యః - సౌరమంత్ర-
శ్చాత్రోద్భవశ్చేత్యచః ॥

—* అథక్రిమికణకరోగహరమ్. *—

కమవిపాకసముచ్చయే ॥ సర్వాచారవిహీనశ్చ ప్రేతశ్రాద్ధాశనాదనః | సభవేక్రిమికణకస్తతత్త్వా-
పస్యాపనుత్తయే ॥ దద్యాన్నీలవృషాన్పంచయథోక్తాధినానరః | వృషదానేశుభోన్ద్యాకసశుక్లాంబరకాం-
చనః ॥ వృషదానమంత్రస్తునవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేదశితః ॥

—* అథబధిరత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || స్వస్వభూతీశబధిరోనరకాంతేప్రజాయతే | తేనకార్యంవిశుద్ధ్యథాం యతిహింద్రాయణ
త్రయమ్ || వ్రతాంతేప్రస్తుకందద్యాత్సువణాఫలసంయుతమ్ | బ్రాహ్మణాయచతుర్వేదవిదేవస్త్రైరిసంయు
తమ్ | ఇమంమృతంసముచ్చార్య పుస్తుకందద్యాదిత్యథాః || దానమంత్రమాహ || సరస్వతిజగన్తాతశ్శబ్ద
బ్రహ్మధిదేవతే | దుష్కర్మకారణంపాపంరక్షమాంపరమేశ్వరి ||

—* అథకుబ్జత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || శయ్యాం దద్యాత్సవిపాగ్నియసోపధానీయతూలికామ్ | శయ్యాదానమంత్రస్తు పూర్వముక్తః ||

—* అథకణకరోగహరప్రతిమాదానమ్. *—

కర్మవిపాకసారే || కణకరోగస్వనర్ఘ్యంఠస్సకపాలాజసస్థితః | పూజావిధిస్తుపరిభాషాయాందర్శితః ||

ఇతికణకరోగహరాణి.

—* అథకంతరోగహరాణి. *—

శాతాతపః || అశ్వేవినిహతేచైవక్రకంఠఃప్రజాయతే | ప్రాజాపత్యానివత్వారిసప్తధాన్యానిచోత్సృ
జేత్ || శతంపలానిదద్యాచ్ఛచందనంచద్విజాతయే | సప్తధాన్యాని - వ్రీహీయవశాలిగోధూమాథకాదీని ||
యథావిభవందద్యాత్ ||

—* అథపీఘకశత్వహరమ్. *—

కంతరోగేమ || బ్రహ్మాండపురాణే | అగ్రత్యభయోదోమాత్తుకంతరోగఃప్రజాయతే | కృచ్ఛత్రయంప్రకు
ర్వీత దద్యాద్ధైమంసదక్షిణమ్ || దన్యావైక్వకంతరోగాశౌంకంబళంకమలోద్భవ | కంబళదానమంత్రస్తుః
డాణాధానలోకానాం శీతవాతభయాపహ || సర్వదుఃఖహరంయస్తాదతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ||

ఇతిపీఘకశత్వహరమ్.

—* అథవికృతస్వరత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || ఉష్ణేవినిహతేచైవజాయతేవికృతస్వరః | సతత్పాపవిశుద్ధ్యథాంకృచ్ఛమేకం చరేన్నరః ||
కర్పూరస్యపఠందద్యాత్కారద్రవ్యాణిశక్తితః | కర్పూరదానమంత్రస్తు || కర్పూరంరుచిరంవిప్రగృహణే
మంసపూజిత | పుష్పగంధస్థితాసామేకమలాప్రియతామమ ||

ఇతివికృతస్వరత్వహరమ్.

—* అథకంతరంగహరప్రతిమారానమ్. *—

కమవిపాకసారే || కంతరంగఃకరాశాస్యో ద్విభుజిపాశకుంతభృత్ | కపాలమాలీ దుదకశః సో
స్థ్యోహోహరధూషణః || పూజావిధిఃపరిభాషాయామదశికతః ||

ఇతికంతరంగహరాణి.

—* అథపాణిరంగహరైషుపీతపాణిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || పారావతేచనిహలే పీతపాణిః ప్రజాయతే | పారావతంచసౌవణికం ప్రదద్యాన్నివహ
మాత్రకమ్ ||

—* అథహస్తపాణిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || కందమూలస్యహరణౌద్ధిస్యపాణిః ప్రజాయతే | కేవతాయతనంకుర్యాదుద్యానంతస్య
శాంతయే || చాంద్రాయణంచకుర్వీతబ్రహ్మకూడకవిధానతః ||

—* అథస్వీన్నపాణిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || తూరాపహరీపురుషస్వీన్నపాణిః ప్రజాయతే | సదద్యాచైవవిప్రాయకాశ్మీరంరుచి
రంతథా || కాశ్మీరంకుంకుమకేసరః || తద్దానమంత్రస్తు - కర్పూరదానమంత్ర ఏవ - తత్రకర్పూరం రుచి
రంభిత్వత్రకాశ్మీరంరుచిరమిహ్యూహ్యః ||

—* అథభుజస్తంభశమనమ్. *—

శాతాతపః || అయోనాచైవగమనాద్భుజస్తంభఃప్రజాయతే | సహస్రకలశస్నానం శంభోఃపూజాయ
థావిధి || చాంద్రాయణస్యవరణౌత్తప్తృశ్చార్చవిష్కాతిః | పూజాప్రకారశ్చరుద్రవిధానేదశికతః ||
తత్రీస్నానేచరుద్రానువాకమంత్రాః ||

—* అథకునభిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || కునభీనరకస్యాంతే జాయతేవిప్రహేమహృత్ | ససువణకపలందత్వాకృత్వా చాంద్రా
యణత్రయమ్ || కునభీజాయతత్త్వవ్యయః ||

—* అథపాణిరంగహరప్రతిమారానమ్. *—

తల్లక్షణంచానుక్తమధరంగష్విత్వాదినాపరిభాషాయాందశికతః ||

—* అథహృదయరంగహరాణి. *—

శాతాతపః || ఉదక్యావీక్షితంభక్త్యాజాయతేక్రిమిశోదరః | గోమూత్రయావకాహరస్సప్తరాత్రేణకుద్భవతి ||

—* అథహృత్ప్రీతిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || అథహృత్ప్రీతిత్వహరమ్ | యథావత్ప్రీతిత్వమధ్యమమహోద్యంభీష్టపం

చకమ్ || యథావత్ - బ్రహ్మచర్యదక్షిణాదానాదిగుణయుక్తమిత్యర్థః || కాశీకన్యకైశ్చావశ్యావీచపంచ
దినాని భీష్టపంచకమిత్యుచ్యతే ||

—* అథక్రిమికుక్షిశ్వహరమ్. *—

కర్మవిపాక సముచ్చయే || గజేనిహతేచాసౌక్రిమికుక్షిః ప్రజాయతే || శథాన్యతేచతేరియానారీసిల
వస్త్రప్రధారయేత్ || సామ్యతానరికంయతిక్రిమికుక్షిస్మరతఃపరమ్ || నిరకౌషభోగానంతరంమానుషం
శరీరమాసాద్యేత్యర్థః || ససీలవృషభాశ్శంబదద్యాచ్చాంద్రాయణవ్రతమ్ || కుర్యాత్ప్రీత్యర్థేచాప
దద్యాచ్ఛక్తితథావధం || ఔషధం - క్రిమికుక్షిత్వహరత్వేనవైద్యశాస్త్రోక్తమ్ ||

—* అథకృశోదరత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || భుక్త్వాచాస్మశ్యసంఘృష్టంజాయతేచకృశోదరః || త్రిరాత్రంవైష్ణవంకుర్యాత్పాతకాద్వి
ప్రముచ్యతే || వైష్ణవంవిష్ణుద్వైశక్రియమాణంవ్రతముపవాసాత్తకంకుర్యాదిత్యర్థః ||

—* అథోదరగుల్మహరమ్. *—

శివోర్వికారహతాత్మ భవేదుదరగుల్మవాక్ || గుడభేనుఃప్రదాతవ్యా తేనతద్దోషకాంతయే || గుడభే
నువీధిస్తుపూర్వముక్తమ్ ||

—* అథవాతగుల్మహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || గురుప్రత్యర్థితాయాశోగుల్మవాక్జాయతేనరః || గుల్మవాన్వాతగుల్మ
వానిత్యర్థః || ఆచరేత్తన్నిచృత్యర్థంమాసమేకంపయోవ్రతమ్ || ముంచామిత్వేతిసూక్తేనప్రత్యుచంచరుస
ర్పిహ || జహుయాదయుతంసచ్యగ్వాతఆవాతభేషజమ్ || ఏతత్సూక్తంజపేద్దద్యా దన్నరానంచ శక్తితః ||
ముంచామిత్వేతిపంచర్చస్యసూక్తస్యప్రాజాపత్యోయక్తనాశనఋషిః - యక్తఘ్నీదేవతా - త్రిమృచ్ఛందః -
అంత్యానుష్టుప్ - హోమేవినియోగః - ముంచామిత్వేత్వాది ||

—* అథగుల్మహరవినిాయకదానమ్. *—

పద్మపురాణే || గుక్మీస్యాదంత్యజాగామితి || అత్రశాంతిప్రకారమౌహబోధాయనః || సౌవణికంరా
జశంతామ్రాంకారయేత్కాంస్యతోపివా || యద్యర్కములకాష్టేనవిఘ్నశంభక్తితోపరః || పుష్కరంక
ల్పయేద్దైవమిత్యాది || రాజతప్రతిమాదాద్రవ్యం - అఖంబకల్పయేత్తస్యయథాదేవా వినిమిత్తః || య
థాయేనసువర్ణాదినా దేవాగణేశావినిమిత్తస్తైవైవాఖమపి కల్పయేదిత్యర్థః || నాగయజ్ఞోపవీతంబకల్ప
యేత్తస్యగుల్మవాక్ || చందనాగరువస్త్రాద్యైః పూజితంతం వినియోగమ్ || సహిరగ్నింబ్రాహ్మణాయస్వశ
క్త్యాపూజితాయద || కృతహోమాయశాంతాయసర్వశాస్త్రార్థదశికే || మంత్రేకానేనవిధివర్తమాది
ముఖాయద || దద్యాదితిశేషః - వినియోగంపూజయిత్వాతైరేవ - హోమమప్యాజ్ఞేనాహ్వాత్రతతంసహ
స్రంవావ్యాధ్యనుసారేణవిధాయతంవినియోగంస్వశక్త్యనుసారేణహిరణ్యోపేతంబ్రాహ్మణాయదద్యాదిత్యర్థః ||
దానమంత్రః - వినియోగకణేశానసర్వదేవనమస్కృత || పార్వతీనందనమమగుల్మమాశువినిశాయ || కృతే
నానేనదానేన నీహోగోజాయతేనరః || వినియోగపూజాయాంహోమేచమంత్రాః || తస్యగాయత్రీచపనా

యకశాంతాదశితాః - తథా స్థేపినాయకప్రకాశకాః మంత్రాస్స స్వశాఖోక్తా గాహ్యః।

*

ఇతి గుల్మహర వినాయకదానమ్.

—* అథయకృత్ప్రహజలోదరహరమ్. *—

శాతాతపః॥ గర్భ పాతనజారోగాయకృత్ప్రహజలోదరః। తేషాం ప్రశమనార్థాయ ప్రాయశ్చిత్తమిదం
స్మృతమ్ ॥ ఎతేషు దధ్యాన్విప్రాయజలభేనుర్విధానతః । సువణరూప్యతామ్రాణాం పలత్రయసమన్వితం॥
ప్రాయశ్చిత్తమిదం స్మృతమితి - ఇదం కర్మ విపాక సామాన్య ప్రాప్తం షడ్వాషికమిత్యర్థః ॥ ఎతచ్చ షడ్వా
షికం సాశీతకృచ్ఛాభ్యనేన పరిభాషాయాం దశితం॥ జలభేనువిధానం తు యరోగహరైదశితం॥ పలత్రయ
సమన్వితమితి ॥ సువణస్యైకపలం - రజతస్యైకం ॥ తథా తామ్రస్యాపి పలత్రయం॥ తేన యుక్తం॥ *

—* అథవీలహదరహరమ్. *—

కర్మ విపాక సంగ్రహే॥ భృతకార్యాపకాయస్తుకన్యాయావణతత్పరః । వీలహవాంత్సభవేన్విప్రోజపెచ్చీ
సూక్తమత్రహి॥ అయతత్రయసంఖ్యాకం వీలహదరవిముక్తయే। ప్రత్యేకచందభవేద్ధోమశ్చరుణాసపిషాపృ
థక్ ॥ వీలహస్తువ్యాధిశక్త్యాద్యనుసారేణాయతత్రయమథం వాదశాంశం వాభవతి॥

—* అథోదరవ్యాధిహరమ్. *—

కర్మ విపాక సముచ్చయే ॥ యోబ్రహ్మవిష్ణురుద్రాణాం భేదము త్రమభావతః । సాధయేదుదరవ్యాధి
యుక్తైభవతిమానవః ॥ కుర్యాత్కృచ్ఛం చాతికృచ్ఛంచాంద్రాయణమథాపరమ్। సహస్రకలశస్నానమిత్సరస్య
తుకారయేత్ ॥ జపేదయతసంఖ్యాకముద్యన్తద్యేత్యృచంతథా । ఆతేపితరతస్సూక్తాఘృతేన చరుణాపృ
థక్ ॥ అయ్యోత్తరసహస్రం హి జుహుయాచ్చతతః పఠమ్ । మధునా శ్లేశసంయుక్తం హిరణ్యం శక్తితో దిశేత్ ॥
సహస్రకలశస్నానం శత్రుదేవ ॥ మధునా శ్లేశసంయుక్తం హిరణ్యమితి - హిరణ్యపి పృథక్ పృథక్ గద్యాత్ ॥ అ
థవా హిరణ్యం ప్రధానం - మధుసర్పిషీ అంగం - అథయ దాపృథగ్గీర్ణ్యం తేన దాదానమంతా అపి పృథగేవ॥
తతాజ్యదానమంతో హిరణ్యదానమంత్రచ్చపూర్వముక్తః ॥ మధుదానమంత్రస్తు పాగధిసీతః - యదాతు
హిరణ్యప్రాధాన్యేన మధుసర్పిషీ దీప్యతే - తదా కేవలమేవ హిరణ్యదానమంత్రముచ్చార్యమధ్వాజ్యోపేతం
హిరణ్యం తు భ్యమహం సంప్రదద ఇతి ప్రయోగః॥

—* అథజలోదరహరమ్. *—

కర్మ విపాక సంగ్రహే॥ రాజ్ఞావాత్సయ్యుక్తైవనియుక్తైభవణశ్చయే । పురోహితః ప్రాడ్వివాకస్స చి
హోవాన్యథావరేత్ ॥ జలోదరత్వం ప్రాప్తోతి శస్త్రవత్క్యోమినిషక్పాతిం। పయసావతా యేన్నానత్రత్రయం వా
తముత్తమమ్ ॥ సహస్రకలశస్నానం మహాదేవవ్యచైవహి । భోజయేచ్చతంతం ప్రకామువ్యతేకిభిషాత్తతః॥

ఇతి జలోదరహరమ్.

—* అథ ప్రకారాంతరైః జలోదరహమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే॥ తస్మిదానం పన్నవ్రతరాజే॥ ఉదరవ్యాధియుక్తస్తు భిషగ్ధుర్వంగనాగమే॥ ఉదర
వ్యాధిర్జలోదరశత్యధః॥ అత్ర నిషక్తిమాహ - బోధాయనః॥ కుర్యాత్సుమకరం సవ్యగ్రాజతం తామ్రమే
వహా॥ సలత్రయేన ద్వాభ్యాం వాయుద్వైకేన శుభాశ్శుభే॥ పుచ్చైరత్నాని దేయాని కటిం రౌష్యేణ కారయేత్॥
నేత్రే స్వణమయే కుర్యాజ్జీహ్వం రీత్యా ప్రకల్పయేత్॥ పాదయోః ప్రక్షిపేత్ తత్ర ఘృతపాత్రే పురోద్వయోః॥ య
దా తామ్రేణ నిమిత్తో మకరస్తదాయం విశేషః॥ కటిం రౌష్యేణ కారయేదితి॥ శిష్టపక్షద్వయేనాపి సమానం॥
రీతిః పితృశాఖ్యః - పాదయోః ప్రక్షిపేదితి - అగ్నిమపాదద్వయస్య పురతోఘృతపాత్రద్వయం ప్రక్షిపేదిత్య
ధః॥ కృష్ణవస్త్రేణ సంవెష్ట్య చందనాగరుచర్చితం - తామ్రేణ జలపాత్రే తం స్థాపయేత్సుకరం శుభమ్॥ బ్రా
హ్మణం వృత్తసంపన్నం వృద్ధం దాంతమలోలుపమ్॥ వస్త్రేః కటకాయూరైః పూజయేదంగుళీయకైః॥ హే
మో నరుణజైవత్యైః మకరంతం వివేదయేత్॥ వరుణదైవత్యైః రీతి బహువచనం స్వస్వశాఖోక్తవరుణమం
త్రాః - నవగ్రహప్రకరణైః శివైః॥ త్వన్నోఽగ్నే సత్వన్నోఽగ్నే తత్వానామిత్యాదయో మం
త్రాః - నవగ్రహప్రకరణైః శివైః॥ హోషసంఖ్యాష్టాత్తరశతం - హేమద్రవ్యమాజ్యం॥ హేమశ్చ వరు
ణపూజాం మకరపూజాంచ విధాయ - స్వగృహ్యాస్త్రవిధానాదగ్నిప్రతిష్ఠాప్యకార్యః॥ తతః కిం కుర్యాదిత్య
తత్తతా॥ తతస్సోద్వదికైః ప్రేమకరంతం వివేదయేత్ - మకరౌదరికే విప్రే - విప్రాయాదద్యాదిత్యధః॥ దా
నమంతః॥ జలార్ధిదేవదేవశపశ్చిమాశాపతేషభిః॥ ఉదరవ్యాధినాశం మేకురుదానేనతోషితిః॥

—* అథ గుల్మప్రతిమాదానమ్. *

కర్మవిపాకసారే॥ గుల్మః కుంచితసర్వాంగోదండధారీ భయంకరః॥ దధానః కింఙీమాలాంబద్ధకేశోద్వి
లోదనః॥ పూజాదికతేజవ్యతాపరిభాషాయాముక్తా॥

—* అథ యక్ష్మస్త్రీహహరప్రతిమాదానమ్. *

కర్మవిపాకసారే॥ స్త్రీహయక్ష్మదుదశ్చౌతాసునీలాంబరధారిణి॥ కృశాంగాపరిదృప్తేక్ష్యైః శిథిలదండభ
యంకరా॥ దధానః కించిదుదకంగుదజోరంగుడవ్యతే॥ అత్ర విశేషజేవచనలింగవ్యత్యయశ్చందనః॥ పూజా
విధానం పరిభాషాక్రప్రకారైః కాత్యం॥

—* అథ మహేందరవృహరమ్. *

కర్మవిపాకసారే॥ మహేందరామయశ్శూరః క్రూరోమహిషపుష్కరః॥ శిథిలమధరశ్శాంతస్తభాపీ
తాంబరావృతః॥ పూజాదికతేజవ్యతాపరిభాషాయాం దశైతా॥

—* అథ మందాగ్నిహరాణి. *

కర్మవిపాకసారే॥ మందోదరాగ్నిభావతీ సతిద్రవ్యేన వైయతేత్ సతిద్రవ్యేకదన్నదత్తత్యపిపాకః॥ ప్రా
జాపత్యత్రయం కుర్యాద్బోజయేచ్ఛతంద్విజాః॥ నవైయజేదితి॥ నిత్యవైయత్రికాదిసాయం ప్రాతః హేమ
వైశ్వదేవప్రాణ్యుత్తహోమదీప్యనాపదిహోనకుర్యాదిత్యధః॥

—* అథప్రకారాంతరేణమందాగ్నిహవమ్. *—

వృద్ధపారాశరః । గోమాంసభాదకౌమండజతరాగ్నిభావేన్నరః । ప్రాజాపత్యంబరేత్యుభయతిక్యచ్యం
తద్రేవచ ॥ అగ్నిమంత్రంజపేన్నిత్యంశ్రీసూక్ష్మంబవిచక్షణః । అగ్నిరిస్మృతిమంత్రోజాతరోగహరైఃపదశితః॥
శ్రీసూక్ష్మస్యామాదిసాసికావ్రణహరేభిహితం - అసయాశ్చజపోయావద్రోగశాంతిస్తావస్ప్రీతిదిన మష్ట
వింశాదికౌభవేత్ ॥

—* అథకమవిపాకోక్తమందాగ్నిహవమ్. *—

సకారణంగరందత్వాప్రమాపయతియఃపుమాన్ । సమందాగ్నిభావేదేవమృతకల్పశ్చజాయతే ॥ ఆలే
రుద్రేతిమాత్రేనచరుండజహుయాద్భుతమ్ । అన్యోస్త్రరాయుతంసమ్యక్తత్వాపస్యాపనుత్రయే ॥ తామగ్ని
వదౌమితిచజపేత్సూక్తంసహస్రకం । బ్రాహ్మదాకభోజయేత్సమ్యక్సత్వారింశత్సుభేభవేత్ ॥ ఆలేరుద్ర
ణేత్యాది ॥ ఆలేపితమకరుతామిత్యేతత్సూక్తమగ్నిధానోక్తానాథ్య సర్వరోగహరైఃపదశితం - తామగ్నివ
దౌమిత్యేతత్సూక్తంస్త్రీస్తనసోఘటహరైఃపదశితమ్ ॥

—* అథబోధాయనాక్తమందాగ్నిహవమేషదానమ్. *—

ఆగ్నేమాంధ్యంభవేత్తస్యయస్త్రేతాగ్నివినాశకః । వత్స్యామితత్ప్రీతికారంయథోక్తంబ్రహ్మదాపు
రా ॥ పరాధేనతదధేనతదధాధేనవాపునః । రాజితంకారయేత్సమ్యమగ్నైర్వాహనముత్తమమ్ ॥
అగ్నైర్వాహనంశేషః - సోమదౌశ్చక్షురాః కార్యాశ్చేత్వతపస్త్రేణవేష్టయేత్ ॥ శ్వేతమాత్ర్యశ్వేతగం
ధైర్ధూకపందద్యాన్త్యథూక్కుటమ్ । తండులాపరిసంస్థాప్యవాహనంపూజయేత్సుధీః । తండులాసాం పరి
మాణందోగద్వయముదాహృతమ్ । ఎకంపూజయిత్వాపూజాదేశాదాగ్నియ్యోదిశిహూమః కార్యిత్యా
హ ॥ ఆగ్నియ్యోదిశిహూమశ్చసమిదాజ్యతలైరపి । ఆచార్యేణవిసితేన సర్వశాస్త్రార్థావేదినా ॥ బహు
దేనతుకతకవ్యస్త్రమంత్రానిహూచ్చ్యుం ॥ అగ్నియూధేతిమంత్రేణసమిద్ధోమఃప్రశస్యతే ॥ ఆగ్నేన
యేత్యాజ్యహూమోఽగ్నినాగ్నిస్మితైస్తథా । మంత్రాధ్యాయోక్తమగ్నేణచాగ్నిస్సంస్థాపనంభవేత్ ॥
ప్రణీతాయోక్షపర్యంతేకృతేన్నానవిధీయతే । ఆపోహిష్యేత్యపిరుచాహిత్యేనేత్యుదేనచ ॥ పవమానా
నువాకేన మాజకయేత్రోగింతథా । శంన్నోవాతానువాకేనశాంతించాపిప్రకల్పయేత్ ॥ తస్మైహుతవ
తేరోగీప్రాజ్మథాయహ్యుదమృతః । సదక్షేణంపూజితాయదద్యాద్వాహనముత్తమమ్ ॥ తత్పర్వంనాశ
యెత్తిప్రంవాహనస్సర్వపూజితః । తస్యత్వవహానం పూజ్యం దైవైస్సేంద్రైర్ముహూర్తిభిః ॥ అగ్నిమాం
ధ్యంపూర్వకమకవిసాకేయత్తుయన్తమ । తత్సర్వంనాశయక్షిప్రం జతరాగ్నింప్రవధాయ ॥ ఎకంవిహాయ
యోదద్యాదగ్నైర్వాహనముత్తమమ్ । బహువానగ్నిమాన్తత్యోక జీవేద్వషకశతంపునః ॥ తతస్సృబంధుభి
విప్రస్సాత్వాఘంజీతమానవః । అగ్నివాగ్నిరితిమంత్రో ముఖరోగహరచానే - ఆగ్నేనయేశ్వస్యాగస్త్య
ఋషిః - అగ్నిదేవతా - క్రిష్ణఛందః ఆజ్యహోషేవినియోగః - అగ్నేనయేత్యాది ॥ మంత్రాధ్యాయో
క్తమగ్నేణదేతి - మంత్రాధ్యాయోగ్యహ్యం - ప్రణీతాపాత్రసోదకవిసజానమ్ ॥ ఏతదంతే కమజిక్వతే
సతి స్థానవిధీయతే ॥ వక్ష్యమాణమంత్రైర్భిషేకః కార్యిత్యథాః అతాభిషేకవిధానం అగ్నివాహనపూ
జాప్రదేశాదీశాన్విగృహకలశంస్తాప్యతత్రపరుణం సవగ్రహయజ్ఞప్రకరణోక్తమంత్రైర్వామ మంత్రేణా
వాహ్యపూజయిత్వాతతఃపూర్వోక్తప్రకారేణహుత్వాతంరోగిణంవరుణకలశస్థాదకనాభిషేచేత్ ॥ అభిషేక

మంత్రానాహః || ఆహోహిమైత్సాది- పవమానస్సువజ్జనఐత్యనువాకేనేత్యంతేన || తత్రాహోహిష్ఠామయో
భువఐత్యహోహిష్ఠామయో ఇత్యుచత్పరిభాషాయాం రోగప్రతిమాతానవిధాత్రైః || పవమానస్సువ
జ్జనఐత్యనువాకో గోగోమో ప్రకరణేదశితః - శ్లోనావాతానువాకేనేతి || అనేనస్యస్యకాభోక్తా శాంతి
రుపలక్ష్మణే || తత్రకన్వాహోహిష్ఠామయో త్తేనరీయఘోషశాంతిః | తథాఆక్వలాయనఘోషశాంతిరపిపరిభా
షాయాం *

ఇతిహోధాయనా క్రమంచాగ్నిహరమహిషదానమ్.

—* ఆథాజీణకహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || ఆహోత్తరసహస్రంతుజహుయాచ్ఛజపేత్తథా | ఉపవాసత్రయంప్రాణాపత్యం
చాపిసమాచరేత్ || ఉపవాసత్రయప్రాణాపత్యయోశ్చరీరదాధ్యాకనుసారేణవ్యవస్థాః జైయా || చరుదాన
శిశుసాచజహుయాత్ || అయంచహుమోజహునంతరం- జహోపిసహస్రద్యయం || అగ్నిరస్తీత్యస్యాపాక
దివాతరోగహరప్రాయశ్చిత్రేప్రదశితం || ప్రకారాంతరం - ఋగ్వేదానే || యస్యఘక్తం నజీర్యేతనతి
ష్ఠేద్వాకథంచన | ధ్యాత్వాచాతురమన్యస్యహగ్నిరస్తీత్యుచంజపేత్ || ధ్యాత్వాచాతురమన్యస్యత్తర
తఃఆతురంధవేదిత్యథః || *

—* ఆథాన్యప్రకారణాజీణకహరమ్. *—

శాతాతపః || పరాన్నవిఘ్నకరణాదజీణకమపిజాయతే | లక్షహుమంచకుర్వీతప్రాయశ్చిత్రంయథావిధి ||
లక్షహోమప్రాయశ్చిత్రం- యద్వాసమథః శ్చైల్లక్షహుమమపిక్వత్వా యథావిధిప్రాయశ్చిత్రం - కృత్వా
చాంద్రాయణాదీనివ్యాధ్యనుసారేణవ్యస్తానిసమస్తానివాకుర్వీత || లక్షహోమప్రకారశ్చనవగ్రహయజ్జప్రక
రణోక్తగ్రహపూజాంకుంఢమంఠపాదికంచవిధాయవ్యాహృతీభిర్గాయత్ర్యావా తిలప్రీహియవైలక్షసంఖ్య
యా హుమంకుర్వీత | తతోవసుధారాంనివకతకాయేత్ - ఎతచ్చసర్వంపరిభాషాయాంద్రష్టవ్యం || *

—* అథమంచాగ్నిప్రతిమాదానమ్. *—

తల్లక్షణంతుఅనుక్రమేనురోగమ్యిత్యాదినామూలరోగహరప్రకరణోక్తమేవాత్రాప్యనుసంధేయం - పూ
జావిధానంత్యాశంకాదేవతాతత్రేత్యాదినాదశితం || *

ఇత్యగ్నిమాంద్యహరాణి.

—* అథప్రజ్ఞాహీనత్వహరాణి. *—

అగ్నిమాంద్యస్యాంతశ్చరీరగతత్వేనతప్రసక్తకారకమానంతరంఆంతరత్వేనబుద్ధిస్థత్వాదన్యప్రకరణస్యసం
గతిః || పరాశరః || పరాపరాశాన్త్యుత్పన్నంబద్ధివోధవేదయమ్ | అతిక్ష్మత్వంతదాకుర్యాచ్చాంద్రాయ
జ్జప్రమన్వితమ్ |
ఇతిప్రజ్ఞాహీనత్వహరాణి.

—* అథ ప్రజ్ఞా జాడ్యత్వహరఘంటాదానమ్. *

బ్రహ్మవైవర్తేః॥ గురౌచాప్యననుజ్ఞా తేయోవేదాధ్యయనంబరేత్ । కుర్యాదత్తధఃః ధాతునామనేకా
ధఃత్వాత్ ॥ సజడఃప్రజ్ఞయాహీనస్సంసారిజాయతేవరః । వత్సోమితత్ప్రీతికారంశుద్ధకాంస్యమయ్యాంబృ
ధామ్ ॥ శోభనాంకారయెద్ధుంటాంశుభైరెవవిధూషితామ్ । పత్రైశ్చకుర్యాద్వింశత్యాత్రంశత్యావాతదధః
తః ॥ నుస్వరాంతామతీక్షణ్యంపంచగవ్యేవధావయేత్ । శ్వేతవస్త్రేణసంవీతాం తండులాపరి విన్యసేత్ ॥
తండులానాంపరిమాణం త్రోణత్రయమివ్యతే । తదధఃపథవాగ్రాహ్యంపరిమాణంస్వశక్తితః ॥ అచా
ర్యస్సృజాస్త్రజ్ఞోపేదపేదాంగతత్పరః । ఆజ్ఞాయపరయాభక్త్యాపూజయేత్తంవిధానతః ॥ ఎతేనాచార్యే
ణఘంటాంపూజాకతకవ్యేత్వాహ । తేనైవకారయేత్పుజాంబిధితశ్చాస్త్రచోదితైః ॥ ఉపచాస్త్ర్యౌడశభి
మకంత్రేణానేనభక్తితః । ఆవాహయేత్పువాగ్గిశాంఘంటాయాంపరమెశ్వరీమ్ । ఆవాహనమంతః ॥ ఏమ్యే
హిదేవిసర్వేశుంటాయాంసన్నిధింకురు । సర్వసత్వోపకారీత్వంభానుముద్రపరాత్పరే ॥ ఎవమావాహ్య
తాంఘంటాంబ్రాహ్మణంచాపిపూజయేత్ । తాంఘంటామితి । అక్రఘంటాయామావాహితాసరస్వతీలత్య
తే ॥ అస్యాస్త్రపూజా- యద్వాగిత్యచా ॥ అయంబత్త్యభిఉన్మాదవాయుహరే ప్రదర్శితః । బ్రహ్మ
ప్రకాశకమంత్రస్తు - బ్రహ్మజ్ఞానమితిసవగ్రహప్రకరణేదశితః - పూజానంతరం - స్వగృహ్యోక్తప్రకా
రేణప్రతిష్ఠాప్యహుతాశనమ్ । హోమంకుర్యాత్ప్రీయతేనసమిదాజ్యతిలైరపి ॥ నైవేద్యంపాయసందద్యా
దేవైవైచబ్రహ్మణైతథా । సరస్వతిశ్చిదమితిమంత్రేణతుసమంతతః ॥ ఆత్రపూజాయాం హోమకమణీచ
అయంవామంత్రోయద్వాగిత్యచోవావికల్పేనగ్రాహ్యః ॥ సరస్వతిప్రేదమవేతిమంత్రప్రశ్న సమామూతా
అగ్నిఋషిః - సరస్వతీదేవతా ॥ అనుష్టుప్చందః - పూజావిధిమపినయోగః - సరస్వతి ప్రేదమవేత్వాది॥
తస్మై హుతవలేదద్యాద్ధుంటాంతాంపూజితాయతు । మంత్రేణానేనవిధివద్రోగీపూర్వముఖ్యుచిః ॥ దాన
మంత్రః ॥ గురౌవజ్ఞయాయప్రసాద్యాధ్యయనంకృతమ్ । సరస్వతీజగత్సాతజగజ్జాత్యాహారిణి॥
సాత్వాభ్యోహ్నకౌచత్వం బ్రహ్మరుద్రాదిభిస్తుతా । తన్తమాధ్యయనోభంచజాడ్యంహరవరాననే ॥ ఘంటా
దానేనతాప్తాత్వంబ్రహ్మణానిమిశంతపురా । ఏవందానంతుదత్వాను తమాచార్యంశ్రమాశ్శ్రవ ॥ అన్యేభ్య
శ్చక్తితోదద్యాద్బ్రహ్మణైభ్యోభభోజనమ్ । తతస్సబంధుభిస్సాధకంస్నాత్వా భుంజీతమానవః ॥ ఎవం
యఃకురుతేదానంప్రజ్ఞాహీనోబహోపివా । ప్రజ్ఞావానజహోయంతు జాయతేవాక్పతిర్వధా ॥ *

ఇతి ప్రజ్ఞా జాడ్యత్వహరఘంటాదానమ్.

—* అథ చైతనాహీనత్వహరమ్. *

శాతాతపః॥ విన్యహచేతనాహీనోమాతృహంథఃప్రజాయతే । నరకాంతే ప్రకుర్వీత ప్రాయశ్చిత్తంయ
థావిధి ॥ నరకాంతేమానుషశరీరమాసాద్యతత్రచేతనాహీనోజాయతేతత్త్యధః ॥ ప్రాయశ్చిత్త స్వరూపం
సవిశేషంనేత్రరాగహరప్రకరణేంధత్వహరేదశితం ॥ *

—* అథ ప్రజ్ఞాహీనత్వహరప్రతిమదానమ్. *

తల్లక్షణంశూలరోగహరప్రకరణేజ్జైయం । పూజాదికతకవ్యతాపరిభాషాయాంబదశితా ॥ *

—* అథమూత్రకృచ్ఛహరణి. *

శాతాతపః || గురుజాయాభిగమనాన్ముతకృచ్ఛప్రజాయతే | తేనాపినిష్కృతిః కార్యాశాస్త్రదృష్టే నవత్తనా || శాస్త్రసృష్టవత్తనోత్తనోనద్వివిధానిష్కృతిరుచ్యతే | తత్త్రైకాప్రాజాపత్యాది కృచ్ఛరూపా || సాచనరకొపభోగేచకమణః క్షీణత్వాద్గురుతల్పప్రాయశ్చిత్తస్యాధః - తదధః - వాశక్త్యాద్యనుసారేణకల్పా || అపరానిష్కృతీమాహ || స్థాపయేత్కుంభమేకంతుపశ్చిమాయాంశుభంధి || నీలవస్త్రసమాచ్ఛన్నంనీలమాల్యాభి - పితమ్ | తస్యోపరిన్యసేద్దేవంబాహపాత్రేప్రచేతనమ్ || సువణనిష్కపటాణిమణితంయాదసాంపతిమ్ | యజెత్పురుషసూక్తైనవరుణంవిశ్వరూపిణమ్ || వరుణమూర్తిస్తు || పాశవరదకరామకరవాహనాధవతి || సామవిద్యాహ్వాస్త్రత్రసామవేదంసమాపయేత్ | సువణపుత్రికాంకృత్వా నిష్కవింశతినంఖ్యయా || దద్వాన్ద్విచాయసంపూజ్య నిష్పాపస్స్యామితిబృవత్ | యాదసామధిపోదేవావిశ్వేషామపిపావనః || సంసారాజ్ఞేకణధారౌవరుణఃపావనోస్తుమే | ఇమంమంత్రంసమచ్చార్యఆచార్యాయ యథావిధి || దద్వాద్దేవమలంకృత్యమూత్రకృచ్ఛప్రశాంతయే || అత్రాయంప్రయోగః || స్వానుమాలేశుభేది నేస్థంఢిలముపలిప్యాలంకృత్య- తత్రపశ్చిమదిగ్భాగేకలకంసంస్థాప్య || తదుపరిపాయసపాత్రం నిక్షిప్త్యత్రోక్తమరుణప్రతిమానిధాయ- తథావింశతినిష్కనిమిత్తాంసావణీంమూత్రకృచ్ఛపుత్రికామపినిక్షిప్త్య- తతోవరుణంపురుషసూక్తైనయాదశోపచారైః పూజయేత్ || రోగప్రతిమాంమూత్రకృచ్ఛాధీదేవతాయై నమః | నామమంత్రేకావయేత్ || అథసామవిద్యాబ్రాహ్మణేకపూజితాయాః ప్రతిమాయాస్సన్నిధావేన వేదపారాయణంకారయేత్ || తదథావేద్యాచేనవాయథాసంభవంసామధ్యాయినావావేదపాదాయణం నిష్పాదయేత్ ||

రోగనివృత్తిరూపదృష్టప్రయోజనస్యైవమపినిష్పత్రైవేదపారాయణంధిఃపరిభాయాందశితః - యావత్పారాయణసమాప్తిశ్చ ప్రతినిసంపూర్వోక్తరీత్యా వరుణరోగప్రతిమాంబ పూజయేత్ || సమాప్తేచ పారాయణేతాంరోగప్రతిమాంబ్రాహ్మణాయదద్వాత్ - తత్రాయంప్రయోగః - అముకగోత్రాయాముకశిమణే- అముకరోగశాస్త్రధః మముకరోగప్రతికృతింతుభ్యమహమిత్త్యుచ్చార్య- అహం నిష్పాపస్స్యామితి బృవత్ప్రతిగృహీత్రేరోగప్రతిమాంబ దద్వాదితి || తతోయాదసామధిపత్యముంక్లోకముచ్చార్యవరుణప్రతిమాంతస్త్రివాన్యస్త్రివాదద్వాదితి || యజెత్పురుషసూక్తేనతి - పురుషసూక్తేనపూజాప్రకారః వేదపారాయణ విధిశ్చపరిభాషాయాంప్రపంచితః ||

—* అథప్రకారాంతరేణమూత్రకృచ్ఛహరణి. *

శాతాతపః || పశుయోనౌచగమనాన్ముతకృచ్ఛప్రజాయతే | తిలపాత్రత్రయంచైవ సదద్వాచాస్తను ధయే || తిలపాత్రదానమాహ - విష్ణుః || తామ్రపాత్రేతిలాన్యత్వా పలమోదశకల్పితే || సహిరణ్యం స్వశక్త్యావా విప్రాయప్రతిపాదయేత్ || నాశయేత్రివిధంపాపంవాజ్మనః కాయసంభవమ్ | ప్రకారాంతరేణతిలపాత్రదానం || కూమరపురాణే || తిలపూణం తామ్రపాత్రం సహిరణ్యంద్విజాతయే | ప్రాతర్దత్వాతువిధివద్దస్యన్నంప్రతిహంతిసః || తిలపాత్రంతథాప్రోక్తంకనిష్ఠోత్తమమధ్యమమ్ | తామ్రందశపలం యత్తజ్జనున్యంపరికీర్తితమ్ || ద్విగుణంమధ్యమంప్రోక్తంత్రిగుణంచోత్తమంస్త్వతమ్ | స్వణమేకం జఘన్యేతుద్విగుణంమధ్యమేక్షిపేత్ || త్రిగుణంచోత్తమేతద్వత్సువణంపరికీర్తితమ్ || సువణందక్షిణాందద్వాత్సవపాపక్షయోభవేత్ ||

—* అథమూత్రకృచ్ఛీహారంతథేదః. *—

కర్మవిపాకసారే || మత్సరీగురుణాయశ్వవిధవామభివాంశతి | సఖవెన్మూత్రకృచ్ఛీశుగురుతల్పధామ
చరేత్ || గురుతల్పప్రాయశ్చిత్తస్యాధికం || వద్వాషికంప్రాయశ్చిత్తమాచరేదిత్యధికః || *

—* అథమూత్రకృచ్ఛీహర తిలపద్మదానమ్. *—

వాయుపురాణే || సురాపోమూత్రకృచ్ఛీస్యాదితి || 'అత్రనిష్కాతిమాహ || బోధాయనః || సోవణం
కారయేత్పద్మంపతేనాథకపతనవా | యథాస్వశక్తిమతిమాకృత్యధమవృద్ధశంకుభమ్ || నిత్రశాత్యంసకుర్వీ
తథవేన్నిష్ఫలమన్యథా | తిలద్రోణాథకవాపితామృపాశ్రంజలాన్వితమ్ || నిదధీతేతిశేషః || ద్రోణపరిమి
తేవాతిలరాశాజలపూరితంతామ్రపాశ్రంబధీతేత్యధికః || పాత్రమధ్యేతుతత్పద్మం నిదధ్యాత్కంకుమా
న్వితమ్ | బ్రాహ్మణంశుతసంపన్నందశిద్రంవాగ్నిపేహాశ్రిణమ్ || ఆహూయగంధమాల్యాన్వైర్విధివాచా
తిథిక్రితః | అదామేదితిశేషః || ఎసంబ్రాహ్మణమభ్యర్చ్యనవమంభాసకరంపద్మమధ్యే పూజయిత్వాచత
త్పద్మంవత్సమాణలక్షణాయదద్యాత్ || బోధాయనప్రోక్త తీవర తిలపద్మదానానంతరం ఆశ్మేనచ తిలై
హోమఃకార్యశ్చాప్యేత్తరంశతం- పద్మేనానాహయేద్దేవం భాసకరంగ్రహనాయకమ్ | ఏహ్యేహీభగ
వత్దేవపద్మేస్త్రికసన్నిధింకురు || త్రయీతనోద్వాదశాత్తక్సహస్రైర్జ్యోతిఃభివృతః || అవాహనమంత్రః ||
అవాహ్యతస్త్రికదేవేశంపూజయేద్రక్తచందనైః | పుష్పైశ్చరత్నైరపరైఃకుంకుమాగరుచందనైః || నైవే
ద్యంపాయసందద్యాదలాభేక్షీరమేవచ | అభ్యుహోమస్తిలహోమశ్చవ్యాహృతిభిఃకార్యః || తతః కింకుర్యాది
త్యతః || తతస్త్వణమయంపద్మందద్యాన్మంత్రేణసంయుతమ్ | దానమంత్రః || ఖగఃపూషాపతంగోసా
ద్వాదశాత్రాత్రయీతనః || పద్మేనానేనదత్తేవప్రీత సరజిరస్తుమే | కృతేనానేన మనుజో మూత్రకృచ్ఛా
త్ప్రేముద్యతే || ఎతచ్చపద్మదానమాదిత్యవాసరేకార్యం || పద్మదానప్రయోగంజలదిత్యేహనికారయేదితిబోధా
యనస్తరదాత్ || *

—* అథాశ్మరీహరమ్. *—

శాతాతపః || మాతుస్సపత్నీగమనేజాయతేవృశ్మరీగదః | సతుపాపవిశుద్ధ్యధికంప్రాయశ్చిత్తంసమాచ
రేత్ || ప్రాయశ్చిత్తమత్రమాసిఃమ్ || దద్యాద్విప్రాయవిదుషేమధుధేనుంయథోచితమ్ | తిలద్రోణశతంబై
వహిరజ్యేనసమన్వితమ్ || మధుధేనువిధానంకుయరోగహరేదశికతమ్ || *

—* అథబహుమూత్రహరమ్. *—

శాతాతపః || దుగ్ధహరస్తుపురుషోజాయతేబహుమూత్రవాక్ | సదద్యాద్దుగ్ధధేనుంచ బ్రాహ్మణాయ
యథావిధి || దుగ్ధధేనుఃపిత్తుయరోగహరేగుడభేనుప్రస్తావేద్రవ్యవ్యం || *

—* అథప్రకారాంతరేణబహుమూత్రహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే || సోదరీగమనేరోగీజాయతేబహుమూత్రవాక్ | పరాకర్షితయంచత్వారింశ
బ్రాహ్మణభోజనమ్ || ఆతేనూక్తశబహుయాదప్యేత్తరసహస్రకమ్ | సపిషాచరుణాతేన జపస్తావా

స్థితేనతు || సహాచార్యునా క్రస్య పాదపస్యచశక్తిః - గాయత్ర్యాదివిషయకార్యకర్తృత్వసామ్యముజ్జయే || రోగస్యాపిత్తదృష్ట్యచంహూషిః || అథిక్యేతురకంసూత్రావృత్త్యాహూయతి || పశుదన్యయేపిచరూణాపృథక్ సహిజాన్యథా || జపస్తానివానితి || అష్టోత్తరసహస్రమేవ || తేనాతేపితదీప్యతేన సూత్రైః || సహస్రనామ్నాంపురుషసూక్రస్య గాయత్ర్యాక్రీత్యజపశక్తిశోభవతి అష్టోత్తరసహస్రాదధికంస్మృతంపేక్ష్యతః || తేనావృహ్యోపరిభాషాయాముచితం ||

—* అథమాత్రకృచ్చిహరప్రతిమాదానమ్. *—

కర్మవిపాకసారే || మాత్రకృచ్చిషయఃఖడ్గకర్తరిచక్రభృక్కరః | కర్తానంచేదకంఖండకరణం | అసేచైదనసాధనమేహేలస్యతే - తదస్యాస్తీతికర్తారికరణతిక్రూరభిత్పథాః - పూజాదివిధిస్తుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిభాషక్తేః ||

—* అథప్రమేహహరణి. *—

కర్మవిపాకసముద్భవే || చందాలీగమనాంత్యణఃప్రమేహవ్యాధిమాన్భవేత్ | కుత్తిపాసాకురత్తైవజాయతేతస్యోచక్రకః || చాంద్రాయణత్రయంకుర్యాద్యవమధ్యం తథాపరమ్ | అపరంపిపీలికామధ్యచాంద్రాయణంచేత్పథాః ఇనుఅపఃప్రవరణ్మిదమత్తమమత్రైకయా || జహుయాత్సహిషాచైతాజపేంత్రాంతస్సమాహితః || ఇమాఅపఃప్రవహతేఇతిద్వయోమేధాఽధియుషిః || ఆపోదేవతా || అంత్యాభిర్యస్యఅగ్నిదేవతా || అనుష్టప్తుదః - ఇదమాపో - అద్యావ్వచారివం - ఇత్యాది - విహితాధేకవినియోగః - ఉచ్యతమంవరుణేత్యాది-జపహోమయోస్సంఖ్యావ్యాఖ్యనుసారేనాష్టోత్తరసహస్రాద్యయుతాంతాకల్ప్యాః ||

—* అథసమాలప్రమేహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || తిర్యగ్గామీసమాలప్రమేహేనయుతోభవేత్ | కుర్యాత్సాంతపనాదీనిప్రాయశ్చిత్తంయథావిధి || సాంతపనయతిసాంతపనమహాసాంతపనానీత్యథాః ||

—* అథవాతప్రమేహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || పర్వవృషావాయామనుజఃకన్యాగామితక్రైవచ | వాతప్రమేహయుక్తస్సామర్యచాంద్రాయణత్రయమ్ ||

—* అథమధుప్రమేహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముద్భవే || మధుమహీమాతృగామీసతతంజాయతేనరః | పితృభార్యాభిగామీచ జలమహీచరాధమః || యోగచ్ఛేద్యగినినిత్యమిషుమేహీతినిశ్చయః | పితృభార్యాసపత్నిజననీ - సతతంమధుమహీనిత్యమిషుమేహీత్యన్వయః - ఎతేనరోగాధిక్యంహాచ్యతే - ప్రాయశ్చిత్తంకమాదత్రవద్వషాణ్యపిపంచ - త్ర్యబ్జమత్యాకరేత్సమ్యక్తతోరోగాత్ప్రీమచ్యతే || షడబ్దంపంచాబ్దంచక్రమాత్ప్రాయశ్చిత్తంభవతీత్యథాః - సర్వమత్రసారమంత్రేణజపహోమచారణవ్యా || సంఖ్యాచాష్టోత్తర సహస్రం || సారమంత్రాశ్చబహుః ఉద్యన్నద్యేత్యాదయః - పరిభాషాయాంచకితాః ||

—* అథప్రమేహఘ్నుసువణః ధేనుదానమ్. *—

వాముపురాణే || బ్రాహ్మణస్వణహరీచప్రమేహజాయతేనరః || వృద్ధగౌతమః || ధేనుసంస్వణమయీం
కుర్యాత్పూర్వేణవిధినాతతః | పూర్వేణవిధినాపతనవాతదధేనవేతి || ధేనుంకుర్యాదిశ్శుభః - ఘృతా
స్థ్యత్వాదీతికతవ్యతాకలాపస్తుక్షయరోగహరప్రకరణేగుడధేనుదానప్రసంగేనదశః తః || స్వణశృంగీమి
తిపూర్వవత్ || బ్రాహ్మణంశ్రుతసంపన్నంవైష్ణవంచకుటుంబినమ్ | ఆచారవంతంధర్మిష్ఠంద్విజశిశ్రూషణా
ద్యతమ్ || గృహమాహూయవిధివత్పూజయేద్బుధశాదిభిః | యథావిభవతోదద్యాద్ధోమంపూజవదేవహి ||
పూర్వవత్స్వగృహాక్తవిధానాదగ్నిస్థాపనాదికృత్యేశ్శుభః - మంత్రైస్తువైష్ణవైస్సమ్యక్పూజనమిధస్తన్మి
తాః | హోమసంఖ్యాచాప్యేత్తరశతం || వైష్ణవమంత్రాస్తద్విష్ణోరిత్యాదయః || తతతద్విష్ణోరితికూర్వాం
డహూమప్రకరణేదశః - అన్యేషిస్వశాఖోక్తవిష్ణుప్రకాశకాగ్రాహ్యః || నారాయణాష్టాక్షరమంత్ర
ఆంత్రివృద్ధిహర నారాయణమూర్తిః దానే - గోపాలమంత్రస్తు నక్రాంధ్యహర గోపాలదానే ప్రదశః ||
హూమాంతేతుప్రదద్యాచ్చమంత్రేణానేనహోమవాక్ || మంత్రమాహ || చక్రంసుదర్శనం యస్యరాజతే
జ్జైత్రధేవహి || ప్రమేహంహరతుక్షప్రంవిష్ణుగోరుడవాహనః | అజ్జైశంఖపద్మ || శంఖచక్రదాధారీత్య
భః || దానంప్రమేహరోగఘ్నుమేతత్కార్యమనీషిభిః | కృతేనానేనశాశ్వతప్రమేహదారుణాపి || *

—* అథప్రకారాంతరేణప్రమేహహరమ్. *—

శాతాతపః || తపస్వినిప్రసంగేనప్రమేహజాయతేగదః | మాసంరుద్రజపఃకార్యోదద్యాద్యక్రౌచ
కాంచనమ్ || తపస్వినిప్రసంగస్తపస్విగమనం || రుద్రలక్షణంపరిభాషాయాండశః తం || సువణాయథాశక్తి
దద్యాత్ || *

—* అథప్రమేహప్రతిరూపకృతిదానమ్. *—

కర్మవిహితే || ప్రమేహః పాణిముద్యమృదక్షిణం ప్రాణిభీషణః | పాచః పాశ్వేక్షణః కుర్వన్పాదాఘా
తంచగజః || పూజావిధిస్తుపరిభాషాయాండశః తః || *

—* అథలింగహనికరవృషణవ్యాధిహరణి. *—

శాతాతపః || మాతృగామిభవేద్యస్తుతస్యలింగంవిశశ్యతి | చండాలీగమనేచైవ హీనకువ్యఃప్రజాయతే ||
తస్యప్రతిక్రియాం కతుంకుంభముత్తరతోన్యసేత్ | ఉత్తరతశ్చుద్ధస్థలిప్రదేశస్యోత్తరదిగ్భాగే ఉదకాభి
పూరితంకలశంఘాపయేదిత్యభః || అత్రచకలశస్తాపనాదీనివగ్రహయజ్ఞప్రకరణేభిహితాని || కృష్ణవస్త్ర
సమాచ్ఛన్నంకృష్ణమాల్యాధూషితమ్ | తస్యోపరిన్యసేత్కాంస్యపాతే దేవంధనేశ్వరమ్ || సువణానిషట
వట్కేననిమిత్తంనదవాహనమ్ || యజేత్పూరుషసూక్తనధనదంవిశ్వరూపిణమ్ | ధనదంవరదాభయక
రంచకుర్యాత్ || యజేత్పూజయేత్ || పూజాప్రకారశ్చ పురుషసూక్తవిధానేదశః తః || అథర్వవేదవిద్వి
ద్యానధర్వాణంసమాపయేత్ | అథర్వవేదపారాయణంకుర్యాదిత్యభః - యానచ్చినివైవేదపారా
యణసమాప్తిభవతి || తావత్పూజితేమకుబేరపూజావత్కృమాణప్రతిమాపూజాచకార్యా || పారాయణవిధిస్తుప
రిభాషాయాం || అథనవేదవిదామథావెబహ్యచేనవాయథాలాభోపపన్నశాఖాధ్యాయినావా వేదపారా

యథాకారయేత్ || అనేకమకారాగోగవిప్లవైరూపకృష్టాభోపయోగాత్ - వేదాంతపారాయణేనాపిదృష్టాభాసిద్ధైః || అథర్వవేదపారాయణంతు యక్షగణశిశువాదీనాంతద్వేదప్రియత్వాత్ - ధనదన్యవయక్షరాత్త్వంప్రసిద్ధమేవ || కుబేరంప్రతిదినమావేదపారాయణసమాప్తిపూజయేదిత్యుక్తం - తద్వేదరోగప్రతిమామపిపూజయేదిత్యాహ || సువణకపుష్కరికాంకృత్యానిష్కంవింశతినంభ్యయా | దద్యాద్విప్రాయసంపూజ్యనిష్పాపస్నానిమితిబ్రువన్ || ఇయంప్రతిమారోగప్రతిమా - అస్యలక్షణమేతత్ప్రకరణాంతేవ్యుత్పాదయిష్యతే - అతఃలింగహనిప్రతిమాధిదేవతామైనవ ఇత్యనేనమంతేనేతాంప్రతిమాంపూజయేత్ || ఎవంప్రతిదినంసంపూజ్యవేదపారాయణస్యాంతే - అనేనప్రతిమాదానేనాహంనిష్పాపస్నానిమితిబ్రువన్నిమాంప్రతిమాంవిప్రాయదద్యాత్ - ధనదన్యవయదానమంతః - నిధీనామధిపాదేవశృంకరస్యప్రియస్సఖా | సామ్యాశాయాః పతిశ్శ్రీనూక మమపాపంవ్యభోహతు || ఇమంమంత్రంసముచ్చార్య అచార్యాయయథావిధి | దద్యాదేవహీనకుష్మీలింగనాశీదశుద్ధతి || ప్రయోగప్రకారముత్రకృచ్ఛహరప్రకరణేభిహితః ||

ఇతిలింగహనికరవృషణవ్యాధిహరాణి.

—* అథషండత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || దుష్టవాదీతుషండస్సాత్సదద్యాచ్ఛ్విజాతయే | రాప్యంపలత్రయందుగ్ధఘటత్రయ సమన్వితం || రజతదానమంత్రస్తుపూర్వముక్తః ||

—* అథవృషణవ్యాధిహరమ్. *—

కమవిపాకసంగ్రహే || నృపాపరాధేనవినాయోముష్కంయస్యకస్యచిత్ | భేదయేత్తస్యముష్కంతుభవేద్దగ్ధునివాగ్నినా || శిలాపిష్టసదృశృషుప్రణశ్చాపిజాయతే, రుధిరంప్రసవేత్తృశ్చాత్తస్యైఃసంనివృత్తిః పరా || శతరుద్రంజపెత్సన్యగమ్యోత్తరసహస్రకమ్ | యతిచాంద్రాయణంచైవ కుర్యాద్దద్యాచ్ఛగంతతః విష్ణురశి || జాయతేవృషణేయస్య వ్యాధిఃపరమదారుణః | జపిత్వాదశసాహస్రంముచ్యతేరుద్రసంహితాం || రుద్రాధ్యాయాప్తోత్తరసహస్రదశసాహస్రయోస్తువ్యాధితరతమభావాపేక్షయావికల్పఃఅప్తోత్తరసహస్రం దశసాహస్రమిత్యనేనచమహారుద్రాతిరుద్రాదిజపాలక్ష్యతే || రుద్రవిధానేదశితః || యానిచాత్రపీడాప్రకరణోక్తానితానిసర్వాణ్యపివృషణవ్యాధిహరాణివిజ్ఞేయాని || గోదానమంత్రస్తుపూర్వముక్తః ||

—* అథలింగహనిప్రతిమాదానమ్. *—

వృషణవ్యాధిహరప్రతిమాదానంతల్లక్షణందలనుక్తమవరోగేష్విత్వాదినా శూరిరోగప్రకరణోక్తమేవాత్రాప్యనుసంధేయం - పూజావిధానంతుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధానముక్తం ||

—* అథగుదరోగహరాణి. *—

శాతాతపః || సురాలయేజలేవాపిసకృద్విష్మంకరోతియః | గుదరోగోభవేత్తస్యపాపరూపస్సు దారుణః || మాసంసురాచానేనైవగోదానద్వితయేనచ || పాచాపత్యేనచైకేనశామ్యంతిగుదజారుజః || అతసురాచానమితిసామాన్యేనాభిహితం - తథాపిసూర్యప్రాథాన్యేనవిష్ణురుద్రపూజా || ఆరోగ్యంభాస్కరా

విచ్ఛేదితస్యైతేః । పూజాస్వతక్త్యాద్యనుసారేణగంధపుష్పవస్త్రాభిరంకారాదిభిస్తురాజకానం- గోదానం ।
 ప్రాజాపత్యావరణేషుక్రమోపపాతక్రమవిసతద్బాధకప్రమాదాభావాత్ ॥ గోదానమంతస్తుక్రమపద్ధతౌద్ర
 వ్యవ్యః ॥
 ఇతిగురౌగవాచాః ।

—* అథప్రసవద్దుశరౌగహారమ్. *—

కమవిపాకసంగ్రహే ॥ విజ్ఞాత్రోత్సజనంశ్చత్వాయశ్చత్వాచనసేజనే । భుజేభజన్నాంతరేను
 త్యోకభవేత్సప్రసవద్దుశః । భవేచ్ఛదారుణాపీచాతత్రకృచ్ఛాత్కృత్ ॥ చాంద్రాయణంచైతథాజపేత్సూక్తం
 ధాత్రిరంజనపిమా ॥ అక్షిభ్యామితిసూక్తైరసహస్రంజహుయాచ్ఛుచిః । ఉన్యన్నద్యేత్స్వచందైవ జపే
 త్సూర్వోక్తసంఖ్యయా ॥ సపిమాసహితంక్షీరంహవిః ఆజ్ఞమిశ్రితందుగ్ధం జహుయాదిత్యధః - అక్షిభ్యా
 మితిసూక్తంపూజకముత్తమం - తథోద్యన్నద్యత్యచోపి- హోమస్తుప్రసవ్యచం ॥ *

—* అథాశోరౌగహారమ్. *—

కమవిపాకే ॥ దత్వాచవేతనంయోధ్యేత్యాదాయాపిచవేతనమ్ । అధ్యాపయేచ్ఛజహుయాదశోరౌగ
 యుతోభవేత్ ॥ తన్నవృత్తౌప్రకుర్వీతకృచ్ఛంచైవాతికృచ్ఛమ్ । చాంద్రాయణంచైవతథాజపేత్సూక్తం
 చచారుషత్ ॥ ఉన్యన్నద్యత్యచంఃస్తున్యదయంచజపేత్తథా । తామగ్నివణామితద జపేత్సూక్తంసమా
 హితః ॥ హిరణ్యంసఘృతందద్యాచ్ఛాచ్ఛియాయకుటుంబినే । దత్వాథవేతనమిత్యాది- భృతకాధ్యాపకశ్చేది
 త్యధః ॥ యశ్చశాస్త్రసిహితశ్చిక్షుక్షిణాదివృత్తిరేకణస్యపరికల్పితభృతంగృహీత్యాపరాధకంజహుయాత్ ॥
 జపేచ్ఛసోశోరౌగయతోభవేదిత్యధః - తామగ్నివణామిత్యస్యత్వాపాకాది ప్రీస్తవస్ఫోటహారే దశిక
 తం - పురుషసూక్తాదీనాం సర్వేషాంజపసంఖ్యావ్యాధితరతమభావేనాప్తో తరసహస్రాదికా - తథాశ
 క్త్యపేక్షయావాతతాదికాకల్పనీయ్యా ॥ సహిరణ్యంఘృతందద్యాదితి- ఆజ్ఞహిరణ్యంనిషీప్య ఆజ్ఞావేక్ష
 ణంకృత్వాదద్యాదిత్యధః - ఆజ్ఞావేక్షణమంతస్తుకటిశూలహరేదశికః - తథాశ్రోత్రియాణు కుటుం
 బినే ఎకవవకపర్యాప్తంధనందద్యాత్ ॥ అసేనైవాభిప్రాయేణబ్రహ్మగీతాసువచనంసమామ్నాతం ॥ కుటుం
 బినేశ్రోత్రియాణుహృతికనేచవిశేవతః ॥ అపాధ్యవ్యాధినాగ్రస్తోధనందద్యాద్వికాంతయెతితి ॥ కృచ్ఛాదీ
 శ్చ్యేతానివ్యాధికక్త్యాద్యనుసారేణవ్యస్తానిసమస్తానివాయోజ్యాని ॥ *

—* అథాశోరౌగహరసువకధేనుదానమ్. *—

పాశ్చే ॥ ఆశోవాకగోవధాన్తత్యైతితి । అత్రప్రీతికారమాహ ॥ బోధాయనః । సావణీకంగాంప్ర
 కుర్వీతపలాశైకైకేవపునః । విద్దిశాత్యంచకుర్వీతదశమథాకంశేవతణఃమ్ ॥ తణకౌవత్సః ॥ రన్నశ్వం
 గారౌష్ణాఖురాంనానావస్త్రైరంశ్చ తమ్ । గ్రహణాముపరివ్యస్థనవధాన్యానివివ్యసేత్ ॥ హోమస్తుపూ
 ర్వవతాగ్రాగోవిందప్రీతయేతథా । గ్రహణాముపరితి ॥ వవగ్రహస్థాపవాప్రశశాదుపరిత్యధః ఎతేనవ
 గ్రహణజ్ఞోపకతకవ్యతిక్రమక్రంభవతి ॥ సచపరిభాషాయాం - సువణకధనోఃపురతోనవధాన్యాని నవసం
 ఖ్యాకాఃప్రీహాయవాదీని- సతిసంధవేనూతనాశ్చేవవివ్యసేత్ ॥ హోమస్తుపూర్వవదితి - గోవిందప్రీతయ
 ఇతి - సువణకగవాందానస్య గోవిందప్రీత్యధః త్యాక్తయదైశేనాపిహోమస్యకతకవ్యతాందశయతి । అస్తిక

హోమమంత్రాదశశయతి || ఇదంవిష్ణుప్రతప్యిష్ణుర్విష్ణోర్ముకమితక్రమాత్ - సమిదాభ్య చయంహుత్వా
 సూక్ష్మాహుత్యంతవివహీ || ఇదంవిష్ణుర్విష్ణుర్ముక్తావవగ్రహప్రకరణేదశశయతి. ప్రతప్యిష్ణు విష్ణోర్ము
 కమిత్యవయోస్తువక్తా 'శ్చహ' గోపాలదాతే. ఇదంవిష్ణు రిత్యావయోమంత్రాస్సమిదావిహు హిమంత్రమేకభ
 వంతి || హోమైత్వవ్యవక్రమః - సమిద్ధోమానంతరంవరుహేహం ఇతి || హోమసంభాషణావ్యాపితారితమ్యై
 నఅస్మ్యై త్తరతతాదీకకల్పాన్ || క్షూడాహుత్యంతవతి || తతః || ప్రియఃస్తు తతోరోగ్నిబాహ్మ్యంవేదవారి
 గమ్ || శ్రుతవృత్తిఃసంపన్నంకులివంచమేవేదసమ్ || భక్త్యాస్వయంసమానీయ పూజయేచ్ఛక్తిశ్చార్వకం |
 మంత్రేతాననతస్మై తాందవ్యాహోగీయ తాద్యవాక్ || గోవిందంమనసాధ్యాం గవామధ్యేస్థితంశు
 భమ్ || గోవిందగోపీజనశల్లభైశ్చనేన || వశ్యమాగ్రహరైశ్చాధునాగోవిందధ్యానశ్లోపమాహ || బహూ
 పీదేవసంయుక్తం వేణువాదకశ్చయమ్ || గోపీజనైఃపరిచృతంవశ్యపుష్పావతంసఃమ్ || దానమంత్రః || గో
 విందగోపీజనశ్చభైకకంపాసురఘ్నుత్రిదశేంద్రవంద్య || గోదానతుష్టఃకురుమేదయాశో అశోవివాశం తుప
 తారివగః || దానెవానఃనియతమశశోజాయతేక్షయః | ఉస్తాతుర్వ్యాత్ప్రియత్వేన క్షియాభీకమ్యోత
 దశశసః ||

—* అథగుదరోగహరప్రతిమాదానం. * అశోరోగప్రతిమాదానం. *

తత్రగుదరోగప్రతిమాలక్షణంశూలరోగహరప్రకరణేఽష్టవ్యం || అశోరోగ ప్రతిమాలక్షణంతుః
 కమవిపాకే || అశోరోగఃకృశోవక్రఃఖడ్గవమభృదాధ్వద్భక్ | ఉభయత్రపూజాదికతావ్యతావీ
 శేషస్తుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధానక్రః ||

—* అథాతిసారరోగహరాది. *

కమవిపాకసముచ్చయే || స్తూతాగ్నింశమయేద్యస్తుసోతిసారయుతోభవేత్ | అగ్నిరస్మీత్యృచంబ
 ప్రావదశాంశంగుగ్గులేనతు || సహిషాచాహుతీదద్యాధిరణ్యంబ్రాహ్మణాయవై | స్తూతాగ్నిరోపాసనాగ్ని
 రిత్యర్థః || అతఏవాగ్నిముత్పాద్యప్రాయశ్చిత్తమపిత్రైమాసికంకతకవ్యం || అగ్నిరస్మీతిరుగ్వాతరోగహరేద
 శికా - జపవివవాధితిరతమభావేనప్రతిదినం యావద్రోగశాంత్యష్టోత్తరశతమష్టోత్తర సహస్రం వాహే
 మః కార్యః || అథివాయుతద్వయాదికంపాసంకల్ప్యసంకల్పపరిపూరితఃకతకవ్యా || దశాంశహోమైశ్చైవ
 మేవ - యద్యపిప్రాణశశ్చిలహోమేవాహృతయోత్రమంత్రాదృష్టాః || తథాప్యనష్ఠితమంత్రేజేవ హో
 మస్యన్యాన్యైత్వాదగ్నిరస్మీత్యేమైవహోమమంత్రః - హిరణ్యంచకక్త్యనుసారేణదద్యాత్ ||

—* అథాతిసారహరపహ్నియూతికతానమ్. *

పాద్యే || అతిసారసభవతియస్త్రైతాగ్నివివాశకః | అత్రప్రతికారోబోధానునీయ్యే || సువర్జేనాథతామ్ర
 తకుర్యాత్ప్రతికృతింబుధః | వహ్నేశ్చక్త్యనుసారేణపతేనాధేనవాపురః || వహ్నియూతికలక్షణంతుచింతామ
 ద్యాదిమనశికతం || తథాజ్వాలకులారక్తవందనేనపిలేపితాంరక్తవస్త్రైగాంపీతాంమేషస్యోపరిసంస్థితామ్ |
 కనకాచలవర్ణాభాంద్వాదకారకాభాంశుభామ్ | ప్రతచర్యాన్యతేవిపేక్షిచాగ్నిహోతిశి | అంగుళీయక
 వస్త్రాద్యైర్ద్యూహావిత్వే శాంనివేదయేత్ || మంత్రేణానేనసంధిపదగ్నిప్రీత్యథామార్చకః | విపేకసమ్మే చాగ్ని

హోత్రిణీతి || అత్రాకనిష్ఠతపదవిభాగః || అకనిష్ఠే జ్యేష్ఠే స్వాచారౌ పెతే ఉత్తమ ఇతి యావత్ - కనిష్ఠ ఇతి పద
విభాగకనిష్ఠే అపృథ్వేతరుణ ఇతి యావత్ || ఎవం విధే విశ్రేణి తమ నివేదయేత్ || షిష్టా యవి పాయద ద్వావి
త్యధః - దానమంతః - త్రేతారూపాగ్నిరీడ్యస్తవమాంతర స్త్వంహి దేహి కాత్ | త్వంచేద్ధం ప్రాక్తనం
పాపమతిసారం వినాశయ || ఎవం దత్వా నరస్సమ్యగతిసారం వ్యపోహతి - వ్యపోహతి ఋజం వినాశయతీత్యర్థః ||
సీరుజస్తునుభోనిత్యం దీఘమామయశ్చ నిందతి ||

—* అథ శాతాతపప్రోక్తం అతిసారహరమ్. *—

స్వస్వహంకాతిసారీస్యాదశ్శ్చ ధాన్యోపయేద్దశ || దద్యాచ్చ శరణాధేనుం భోజయేచ్చ శతం ద్విజాన్ |
శరణాధేనువిధిశ్చ పూర్వముక్తః ||

—* రక్తాతిసారహరాణి. *—

శాతాతపః || దాయాగ్నిహోపకశ్చైవ రక్తాతీసారవాణభవత్ | తేనోదపానం కతవ్యం రోపణీయస్త
థావటః || ఉదపానమితి - ఉదకం పీయ్యతే స్త్రిశ్చిత్తుదపానం - కూపోవానిపానం వాప్రపానా ||

—* అథ గ్రహణీరోగహరమ్. *—

కమవిపాకసంగ్రహే || అనన్యగతికాంభార్యామదుష్టాంకారణం వినా | పరిత్యజతియస్సోగ్రహణీరో
గవాణభవేత్ || శివసంకల్పనూక్తస్య జపస్సాన్యత్ర త్ప్రశాంతయే | అష్టోత్తర సహస్రం హిరణ్యం చ తథా
మధు || దద్యాద్విత్తానుసారేణ సారమంత్రజపస్తథా || శివసంకల్పస్య రుద్రవిధానేంగప్రస్తావే దశి
తమ్ - అష్టోత్తర సహస్ర మిత్త్యుపలక్షణం - వ్యాధికారతమ్యానుసారేణ సహస్రపాదవ్యధికం ద్విగుణ
త్రిగుణాధికంకల్ప్యం || సారమంత్ర స్త్యచః - అన్యత్వాషాదిపరిభాషాయాముక్తం || అత్రాపి జపసంఖ్యా
పూర్వవచేవ || కేవలం శివసంకల్పాదిజపవినన || కింతు ధేనుమపిదద్యాన్యతాహ - ధేనుం సదతీతాం దద్యా
ద్వస్త్రోభరణసంయుతామ్ | పయస్వినిం గుణోపేతాం బ్రాహ్మణాయ కుటుంబినే ||

—* అథ గ్రహణీహరధేనుదానమ్. *—

పద్మపురాణే || గ్రహణీవానపత్యహేతి || నిదానమభిహితమ్ - అత్ర గౌతమోనిష్కృతిమానా || ధేనుం ప
యస్వినిం దద్యాద్ధుంటాభరణభూషితామ్ | హేమశృంగీరౌప్యఖురాంవాసోభిర్వెస్త్రితాం నరః || నవధాన్యై
స్సమాయుక్తా మైకైకం ద్రోణపంచకమ్ | నవధాన్యాః ప్రహీయవాదీని || దేశకాలాచితాని || సహిరణ్యంతు
తాం దద్యాదితి || అలోలు పాయశాంతాయథమజ్ఞాయ విశేషతః | హేమమంచ పూర్వవతుర్గ్రాహితి - సహి
రణ్యమితి క్రియావిశేషణం - దక్షిణాం చయథాశక్తిస్త్వణం దద్యాదిత్యర్థః - పూర్వవదితి - తత్రయథాస్వగృ
హ్యాక్తవిధినా సమిద్ధామానంతరంచరుహోమః || ఎవమత్రాపి సర్వం కార్యమితి || యద్యపి తత్ర హేమమంత్రారౌ
ద్రాస్తథాప్యత్ర వైష్ణవాః - స్వస్వశాఖోక్తాః ద్రష్టవ్యాః - తత్రేదం విష్ణురితి మంత్రః కూత్తాం దహేమ మక్రరణే
దశితః || ప్రతద్విష్ణుర్విష్ణోర్ముకమితి ద్వామంత్రానక్తాంధ్యహరగోపాలదానదశితౌ || ఎతేత్రయోమంత్రా
స్సమిచ్ఛర్వాజ్యహేమతుక్రమేణ గ్రహణీ || అత్ర చ వైష్ణవమంత్రగ్రహణే అయం హేతుః - దేవకీపుత్రే

త్యాదివాచనమంత్రేణవిష్టోదేవతాత్వప్రతీతిః । తథాచార్యైఃసామాన్యవర్ణనాదేవతాధవరీత్యుక్తం ॥ తద్ధితేనవతుభ్యావవామంత్రవర్ణనచేష్యతే ॥ దేవతాసంగతిస్త్రయబలంతుపరంపరమితి - 'హూమసంఖ్యామప్రత్యేకవర్ణితృతతాదికాకార్యా - గాంక్షస్థాంక్షిష్టురూపాయమంత్రేణాననసంయుతః - మంత్రమాహ ॥ దేవకీపుత్రచాణూరకంసాష్టకవివాశన ॥ నాశయగ్రహణీంచేమాంగోపిజనపనోహర । కృతేనాననవిధినాగ్రహణీశాంతిమృచ్ఛతి ॥ తస్మాదేతస్మైకతత్వంగ్రహణీరోగిణానదా ॥

—* అథాతిసారరోగప్రతిమోదానమ్. *—

కర్మవిపాకసారే ॥ అతిసారోసిఫలకీకరిణీనూపురీకృతః ॥ ఇతిప్రతిమాలక్షణమ్.

—* అథగ్రహణీరోగప్రతిమోదానమ్. *—

గ్రహణీరోగప్రతిమాలక్షణంతుశూలరోగహరోక్తంవిజ్ఞేయం - ఉభయత్రైతికతత్వతాకలాపస్తు పరిభాషాయాముక్తప్రకారేణజ్ఞేయః ॥

—* అథపాదరోగహరాణి. *—

—† తత్రఖంజత్వహరమ్ । స్తబ్ధపాదత్వహరంఽ ॥ †—

కాతాతపః ॥ హరిణైనిహతేఖంజఃస్య గాలేస్తబ్ధపాదకః । అశ్వస్తైనప్రదాతవ్యస్సవణంసంహసంమితం ॥ నిష్కపరిమితేనసువర్ణేనాశ్వంకారయిత్యాశ్వినీమంత్రేణాశ్వినీంపూజయిత్యాశోత్రియాయదద్వాదిత్యర్చః - అశ్వినోరశ్వాధిదేవతాత్వాదాశ్వినవసమంత్రోగ్రాహ్యః ॥ అశ్వినాయజ్జ్వరీరిషిత్యస్యత్యృతస్యమధుచ్ఛందఋషిఃఅశ్వినోదేవతా - గాయత్రీఘండః - విహితాధేవనియోగః - అశ్వినాయజ్జ్వరీరిషిత్యాదిఉపలక్షణమేతత్ - అశ్వినీప్రకాశకాస్సస్వశాఖోక్తాఃమంత్రాగ్రాహ్యః ॥ అశ్వదానమంత్రస్తునవగ్రహయజ్జగ్రహరణేవిహితః ॥

—* అథవక్రపాదత్వహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ జాయతేవక్రపాదస్తుఃహతేశునిమానవః । నిష్కత్రయమితందద్వాత్ససౌవణం విశుద్ధయే ॥ ససువణంవిశుద్ధయితిహితః ॥ అస్తికపారేసువణం నిష్కత్రయస్యైవదానం - ప్రథమపారేతుసౌవణమితితద్ధితశ్రవణాన్నిష్కత్రయస్యైవదానం ॥ ప్రథమపారేతుసౌవణమితి తద్ధిత శ్రవణాన్నిష్కత్రయపరిమితసువణంసమితంశ్వానం ॥ దేవస్తుత్యాచరణాయ ప్రకాశకైవణంత్రై స్సంపూజ్యబ్రాహ్మణాయదద్వాత్ ॥ ఇంద్రస్యదూరీరితమితసరమాప్రకాశకస్యమంత్రస్యకాశ్యపోభూతాంశఋషిః - సరమాదేవతా ॥ త్రిమృచ్ఛందః - సరమాపూజాయాం వినియోగః - ఇంద్రస్యదూరీరితమిత్యాది ॥ అన్యేషిస్సస్వశాఖోక్తాస్సరమాధిదేవతాప్రకాశకామంత్రాః - గ్రాహ్యః ॥

—* అథాధికాంగత్వహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ అజాభిఘాతనైజైవమధికాంగఃప్రజాయతే । అజాతేనప్రదాతవ్యావిచిత్రవసనాన్వితా ॥ అ

జాయాః ప్రాజాపత్యాయాః ప్రజాపతిప్రకాశకమంత్రేణ సంపూజ్య ప్రజాపత్యుద్దేశేన తావజాయథా శక్తివక్షి
 దాన్వితాం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ । ప్రాజాపత్యత్వమిత్యాదయః ప్రజాపతిప్రకాశకా మంత్రాః - నవగ్ర
 హాయజ్ఞప్రకరణేదశితాః । అజాదానమంత్రోపితత్రైవదశితః ॥

—* అథ పాదరంగహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ ముగ్ధహాపాదరంగీస్యాదశ్వదానం సమాచరేత్ । అత్రాపిఖంజత్వ హరార్క ప్రకాశే
 దాన్వితోః పూజాం కృత్వా ఇహ బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ ॥ అయంతువిశేషః - తత్రసావనాకృష్ణేష్విసీపూజా-
 అతత్త్వతే పూజాదివ్యశ్వి నావావాహ్యపూజయేదితి ॥

—* అథ వల్మీకపాదత్వహరమ్. *—

బ్రహ్మగీతాసు ॥ పతితేనతుసంసగ్ధావల్మీకవ్యాధి మాభవేత్ । పతితేనతుసంసరే-ఇతి పాతాంతరం ।
 గోమూత్రయావకాహరోమాసాధేకనవిశుద్ధ్యతి ॥ సహారణ్యంఘృతందద్యాత్తత్వానస్యవిశుద్ధయే । యావ
 కవ్రతంపూర్వముక్తం ॥ ప్రతిమాలక్షణంతు- అత్సనోరోగశాంత్యర్థం వ్యాధిహాపంచద్యాదిత్యుధాః- ప్రతి
 మాలక్షణంతు ప్రకరణాంతేభిధాస్యతే ॥

—* అథ శ్వీపదరంగహరమ్. *—

కమఃవిపాకసారే ॥ స్వగోత్రస్యాభిగమనాచ్చీపదీజాయతేనరః । యోన్యామస్యచ్చభవతితత్రచాంద్రా
 యణంబరేత్ ॥ మాసంపయోవ్రతంచైవతస్మాదోగభృమువ్యతే ॥ స్వగోత్రస్యేత్యత లింగ మవివక్షితం ।
 యోనిశ్చదైవ మైథునసాధరమంద్రియంలక్ష్యతే ॥ అతశ్రీపుంసయోరభ్యుభయో రంగిణారతతగ్నర్తభవతి ॥
 చాంద్రాయామగ పయోవ్రతయోలక్షణం కృచ్ఛప్రకరణేభ్యధాయ ॥ ...

—* అథ శ్వీపదరంగ ప్రతిమాదానమ్. *—

కమఃవిపాకసారే ॥ శ్వీపదస్త్రిపదఃకుంతః పతచ్ఛరధనుధారః ॥ ఇతి కర్తవ్యతా విశేషస్తు పరిభాషా
 యాం రంగప్రతిమాదాన పుక్తః ॥ ...

—* అథ పాదరంగ ప్రతిమాదానమ్. *—

తల్లక్షణంతుశూలశోగ ప్రకరణాక్తమేవ ॥ పూజాదికర్తవ్యతా విశేషస్తు పరిభాషాయాం ద్రవ్యవ్యః ॥

—* అథ త్వగ్దోషహరాణి. *—

కమఃవిపాక సముచ్చయే ॥ పరుషంభావతేత్యర్థం యద్వ్యగ్దోషయతోభవేత్ ॥ చాంద్రాయణత్ర
 యంకుర్యాత్ప్రదద్యాదావధానిచ ॥ వైద్యకౌక్తానివిప్రీయ శక్త్యాచాహ్మణ భోజనం । వైద్య శాస్త్రో
 క్తానిదక్రమదాదీని ॥

—* అథ దుశ్చైవకత్వ హరమ్. *—

కమఃవిపాక సంగ్రహే ॥ గురుతల్పగదోషాచ్చ గవిమైథునదోషతః ॥ దుశ్చమాస్యాదసాకుర్యాద్గురు

తల్పాతిదేశతః || ప్రాయశ్చిత్తం యథాప్రాప్తం తతోదోషాత్ప్రమువ్యతే || గురుతల్పాతిదేశతః || ప్రాప్తంప్రా
యశ్చిత్తంకుర్యాదిత్యన్వయః || షడ్వషికం కుర్యాదిత్యథః || వ్యాధిగురుత్వే సంపూర్ణం | ద్వాదశవా
షికం కతత్యం | కార్యస్యవ్యాధిగురుత్వేన కారణస్యాపి పాపస్యాభ్యాసాదినా గురుత్వేనావగతేః ||
ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారస్తు పూర్వముక్తః ||

—* అథ పామాహరిమ్. *

కర్మవిపాక గ్రంథే || అనుబంధతయోన్మేషాం వివయాన్పూర్వజన్మే సోన్మజన్మే పామాహరి
భవేత్ప్రవతికోణితం || సపూయంతిన్నివృత్త్యథఃముపవాసత్రయంభవేత్ | భోజయేచ్ఛిజాన్దాంతాః పు
చాశస్సంఖ్యయాన్వితాః || అత్రాపి గురులఘుభావేన న్యూనాధికభావః పరికల్పనీయః || అనుబంధనం వి
నాశనం అ. హరివా | విషయాః సక్పందనానులేపనాదయః ||

—* అథ సదూహర ఉమామహేశ్వరదానమ్. *

బోధాయనః || బ్రాహ్మణానధయోహింసాద్వైరూర్గీభవేన్నరః | తస్యోపశమనంవత్సే సువర్ణే
నక్షత్రకారయేత్ || సువర్ణంయోడశమాపాత్యకం || మాషప్రమాణంచ పరిమాణప్రకరణేభ్యధాయ || సువ
ర్ణాథేనవాకుర్యాత్పాదేనాప్యధవాపురః | ఉమామహేశ్వరంరూపం వృవభాధిష్ఠితంపరం || చతుర్భుజ
జంతుద్విభుజామహంకుర్యాద్విదక్షణః | ఎకక్షత్రోభవేత్తత్ర త్రిజేతశ్చమహాభుజః || అక్షమాలాత్రిశూలం
చ తస్యదక్షిణమాస్తయోః | దేవీపృష్ఠతస్తేకో వరదశ్చావరఃకరః || వామోత్సంగకతాదేవి శివపృష్ఠైభ
పాణికా | వృవభోరాప్యతఃకార్యో ఘంటాయులంకృతోభవేత్ || స్పృశక్త్యాచిత్రశాత్యంతు కుర్వతో నిష్ఫలంక
వేత్ | తస్మిన్నారోప్యదేవేశ ముమయాసహితంపథం || వస్త్రేమాన్త్రైస్సంధాగంధై మూలమంత్రే
ణపూజయేత్ || మూలమంత్రస్త్రైవపంచాక్షరః || హోమేరుద్రగాయత్రీ | మంత్రశ్చ రుద్రగాయత్రీ సర్వత్ర
హివిభిత ఇత్యగైవత్యమాంతాత్ || సర్వత్రేతి సర్వశబ్దస్య పూజావ్యతిరిక్తో హోమోవిశేషః || అథయూ
లమంత్రోరుద్రగాయత్రీ || అతస్సర్వత్ర పూజాదావవికల్పేచాంగభావం భజతే || యతోహోమేరుద్రగాయ
త్రీమంత్రశ్చ-వికల్పేన మంత్రావిధాన్యంతే || పూజాసంతరంకతత్యమాహ | తతో బ్రాహ్మణమాహూయ
దరిద్రంధమకోవిదం | శృతవృత్తోపసంపన్నం శాంతంచైవాత్మచేదనం || వస్త్రాంగుళీయైస్త్రస్య పూజాం
శక్త్యాప్రకల్పయేత్ || హోమంచకారయేత్సైవ సమిదాజ్యతితైరపి || మంత్రశ్చరుద్రగాయత్రీ సర్వత్రేతివి
నిశ్చయః || రుద్రగాయత్రీ లింగపురాణేభిహితా || సర్వేశ్వరాయవిద్మహే శూలహస్తాయధీమహి - తన్నో
రుద్రః ప్రచోదయాత్ || అస్య శ్రీవేదవ్యాస ఋషిః - రుద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - విహితాథేవి
నియోగః || ఎవం రుద్రగాయత్రీపూజాయాం హోమేన సర్వత్రేతి వినియుజ్యతే || కిల హోమేషుక్రమేణ మా
త్రాంతరాణ్యపివికల్పేన వినియుక్తాని | యద్వాత్రియంబకైవైవసవిధోజహుయాత్సాధీః || కద్రుద్రాయే
తిమంత్రేణ జహుయాదాజ్యమావృతః || తిలాంశ్చమూలమంత్రేణైత్యేవం మంత్రక్రమోభవేత్ || హోమసం
ఖ్యా ప్రత్యేకమష్టోత్తరశతం | త్య్రంబకమంత్రస్యాపాద్యవృద్ధిరహరే దశశతం || కద్రుద్రాయేత్యస్యక
ణ్విఋషిః - రుద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - అజ్యహోమేవినియోగః || మూలమంత్రః పంచాక్షరోవా | రు
ద్రగాయత్రీవా - హోమాసంతరం || తథాబ్రహ్మద్వాసనాంతే మిథునంబ్రాహ్మణాయతు | వృవభోపరివి

స్వస్వభక్త్యానువివేదయేత్ || మంత్రేణానేనవిధివద్ద్రురోగీజితాత్మవాన్ || బ్రహ్మద్వాసననామస్వ
గృహ్యాక్మప్రకారేణ బ్రహ్మణః రుత్విజోవిసజ్జనం || మిథున ముమామహేశ్వరాత్మకం - దానమంత్రః ||
తైలాసవాసీభగవానుమయాసహితః పరః | త్రిణేతస్సహారోద్రురోగమాశువ్యపోహతు || తతశ్చబ్రాహ్మణం
సమ్యక్ప్రణివృత్తమాపయేత్ | బ్రాహ్మణాన్భజయేచ్ఛాపి స్వయంభుంజీతవాగ్ధతః | ఎవందత్వాషహదా
నం ద్రురోగాత్ప్రమువ్యతే || ...

—* అథ లూకిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || గోత్రహాలూతకీచైవ నాజాపత్యవ్రతంచరేత్ | వ్రతాంతేమేదిసిందత్వా శుశ్రూషాయైచైవ
భారతం || భూమేరలాభే మేదిసిప్రతినిధితేనగాం పయస్వినిమలంకృతాందద్యాత్ || గోదానమంత్రస్తు
పూర్వముక్తః || భారతశ్రవణ ప్రకారస్తు మహాభారతే దశితః || తతఃపరంప్రవక్ష్యామియానిదేయానిభా
రతే | వాచ్యమానేతువిప్రేభ్యో రాజకపర్వణిపర్వణి || స్వస్మివాచ్యద్విజానాదా తతఃకార్యంప్రవతేతే |
సమాప్తేపర్వణితతస్సృశక్త్యాతపయేద్ద్విజాన్ || ఆదాతువాచకంపుష్పరసగంధసమన్వితం | విధివద్భోజయే
ద్రాజక మధుపాయసముత్తమం || స్వస్మివాచ్యేత్యాది | విధివిధానంపురాణపాతః || తస్మాదాస్వస్మివాచ్య
స్వగృహ్యాక్మప్రకారేణ స్వస్మివాచనవిధానం | తతఃకార్యంప్రవతేతే || పుస్తకపూజా నంతరం భారత
పాఠ రూపం కార్యంప్రవతేతే || తతఃపురాణపాఠఇతి | ఎతచ్చ సర్వ పురాణసాధారణం || కేవలంభా
రతే పఠితం || ...

—* అథ చదకారాంగత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || లోహహరీవ పురుషో భవేద్వైవచకారాంగకః | లోహంపలికతంద్యా దుపోవ్యసతు
వా స ర మి తి || ...

—* అథ కృష్ణాంగత్వ హరమ్. *—

శాతాతపః || కారుకాణాంవధేకృష్ణో రూక్షశ్చాంగప్రజాయతే | తేనతత్సాసశుద్ధ్యథాం దేయోదై
వ్యవభస్నితః || కారుకాశ్చిల్పినః || వ్యవభదానమంత్రస్తు పూర్వముక్తః || ...

—* అథ కందూతి రోగహరమ్. *—

శాతాతపః || తైలచార్యేణభవతి నరఃకందూయకస్సదా | ఉపోవ్యసోవిప్రాయదద్యాత్తైలఘటవ్యయం ||

—* అథ శీడాంగత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || వస్త్రహరీచశీడాంగస్సప్రదద్యాత్సుశోభనం | హేమత్రయమితంవస్త్రయుగ్మందద్యా
ద్ద్విజాతయే || హేమనిమగ్నత్రయమితంవస్త్రయుగ్మంచదద్యాదిత్యథః || వస్త్రయుగ్మంపీతవణం || దానమం
త్రేతాదృశలింగదశకనాత్ || హీరణ్యదానమంత్రస్తునవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేవణితః || వస్త్రదానమంత్రః ||
పీతవస్త్రయుగంయస్తాద్వాసుదేవస్యవల్లభం | ప్రదానాదస్యమేష్టురతశ్శాంతిప్రయత్నతు | సహసమభివ్యా
హరాత్స్వర్ణమపివాసుదేవపీత్యథా మేవదద్యాత్ ||

—* అథ దద్యమండలహరమ్. *—

శాతాతపః || న్వామ్యంగనాభిగమనెజాయతేదద్యమండలః | కృత్వాలోహమయ్యాంధ్రేనుంపలవప్తప్రమాణ
తః || కాపాకనభావసంయుక్తాంసప్తధాన్యసమస్వితాం | దద్యాద్విప్రాయవిదుషేపాపంమేషిన్ద్యానాది ||
అత్రయద్యపిచామాన్యతః పాపంక్షయ్యతామిత్తుక్తం || తథాపి దద్యమండలనిదానభూతం పాపం కదా—స్త
భూతోగోగోపిత్రియ్యతామిత్తుచ్చార్య కాపాకసాదినమస్వితాం లోహమయ్యాంధ్రేనుందద్యాత్ ||

—* అథ గజదమత్వహరమ్. *—

శాతాతపఃప్రోక్తే || విశ్వస్తభార్యగమనే గజదర్మాప్రజాయతే | తత్త్వాపస్యవివాశాయప్రాయశ్చిత్తం
విధీయతే | విశ్వస్తభార్యగమనే గురుతప్తప్రాయశ్చిత్తస్యాతిదేశాత్సద్వాషికంప్రాయశ్చిత్తంకరకవ్యం ||
ప్రాయశ్చిత్తకర్తవ్యం నివృత్తిరభిధీయతే || సాచక్రధాదిరూపాదానరూపాచ||తదుభయమపి ప్రాయశ్చిత్త
మపిశబ్దేనోపాత్తం || తత్ర వ్యాధిగురులఘుభావేన ద్వయోష్ణముచ్చయోవికల్పశ్చావగంతవ్యః || ఏవం ప్రాజ్ఞా
నత్యాదిరూపనివృత్తిపర్యంతామభిధాయేతరాంవివిద్యదశకాయతి || కృత్వారోప్యమయ్యాంధ్రేనుం నివృత్తి
శశసంఖ్యయా | సర్వోపస్కరసంయుక్తాం ఛత్రోపానహసంయుతాం || దద్యాద్విప్రాయవిధివ ముంపలవప్త
ముదీరయేత్ || సర్వోపస్కరసంయుతామితి || సువణశృంగాదియుతామితి || సుకళీవైష్ణవీమాతానిత్యం
విష్ణుపదస్థితా | గోదానంతుమయాదత్తం మమపాపంశ్యపోహతు ||

—* అథ బభ్రుమండలత్వహరం. *—

శాతాతపః || నకలస్యాభిఘాతేన జాయతేబభ్రుమండలం | నివృద్వయమితందద్యాన్నకులంసవిశుద్ధ
యతి || శక్త్యనుసారేణ సావణరాజితేవా నిహోభవతః || విశేషానుపాదానాత్ ||

—* అథ కృష్ణమండలత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || మయూరఘాతనేచైవ జాయతేకృష్ణమండలం | నివృత్తయమితోదేయస్తేనస్వణకమయశ్శిఖే ||

—* అథ శ్వేతమండలత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || హంసహంతాభవేద్యస్తతస్యస్యాచ్యేతమండలం | రాప్యంపలవప్తయమితం హంసందతా
విశుద్ధ్యతి ||

—* అథ విసపహరమ్. *—

కమకవిపాకసముచ్చయే || అమేధ్యస్యప్రదాతాతు విసపవాధిమాన్భవేత్ | మాసంపయోవ్రతంకు
ర్యాస్తద్యాదంతేపయస్విసిం || పయస్విసిం గాం ||

—* అథ విసపహర నాగ దానమ్. *—

తత్రైవ || పలేనవాతదధేన తదధాధేనవాచునః | కుర్యాన్నాగంసువజ్జేన ఫణపంచకసంయు
తం || మాణిక్యానిచదేయాని ప్రత్యేకంఫణపంచకే | రత్నంపుచ్చేతథాదేయం వజ్రంలోవనయోస్తథా || ఏ
వంకృత్వాకుభంనాగం కుంకుమేనానులేపయేత్ | రక్తవస్త్రేణసంవేష్ట్య తామ్రపాత్రోపరిన్యసేత్ || తామ్ర

స్యకుపరీమాణంపలానామవృత్తంవిదుః । ఉపచారైష్విడశభిరవయేన్నాగముత్తమం ॥ పరిమాణం హే
మసంఖ్యాచపుతగ్నవేత్ ॥ ప్రత్యేకమష్టోత్తరసహస్రాదిభవేదిత్యధః ॥ నమోఅస్తుసర్వభ్యుత్తాసాంతి
స్మాణామగ్నిఋషిః ॥ సహజేవతా ॥ అనుమృత్యుంధః ॥ క్రమేణసమిదాజ్యతిలహామేవినియోగః ॥ నమోఅ
స్తుసర్వభ్యుత్తాది ॥ ఎభిమంత్రైస్సమిదాదిహేమోభవతి ॥ అత్రాజ్యహేమాయమహోవిశేషః హుత్వా
హుత్వానశిష్టాజ్యబిందూన్నాత్రాంతరేస్థాపయేత్ ॥ తేచబిందవస్సంపాతాఇత్యుచ్యంతే ॥ తేనచసంపా
తాజ్యేన ఆచార్యోరోగిణోంగాన్యభ్యజ్ఞాదితి ॥ తదేవాహ ॥ హుత్వాహుత్వాజ్యసంపాతైః పాత్రేచైకీకృతై
స్స్వయం ॥ ఆచార్యోంగానిచాభ్యజ్య రోగిణంతువిసపీణం ॥ తత్రకుశాదిభిస్సంమాజకయేదిత్యధ్యాహార్యః ॥
సంమాజకనమంత్రమాహ ॥ ఋగ్వీశ్వసాపరాజ్ఞీభిర్భూమిభూకమ్నాదిభిఃక్రమాదితి ॥ స్వస్థోయథాసౌ
భవతి గాత్రాణ్యస్యాపరోగతః ॥ భూమిభూకమ్నాదిభిఃక్రమాదితి ॥ భూమిభూకమ్నేతీమామారిభ్యక్రమా
త్పిస్సభీరుగ్నిరీత్యధః ॥ యథాసౌరోగీస్వస్థోసీరోగోభవతీతి సంక్షేపేకథనం ॥ ఎతదేవవివిద్యకథయతి ॥
గాత్రాణ్యస్యాపరోగతః ॥ గాత్రాణ్యంగానియథారోగతః రోగాదపగతాని భవంతి తథా సంమాజకయేది
త్యధః ॥ సహజవయవానసియథాయోగం సంమాజకయేదితాత్పర్యం ॥ భూమిభూకమ్నేత్యాసాంతిస్త్రా
ణాం సహజరాడగ్నిఋషిః - అగ్నిదేవతా - ద్వితీయతృతీయయోరాత్మా సూర్యోవాగ్నిదేవతా - సర్వ
త్రలింగోక్తాదేవతా - ఆద్యానుమ్నవ్ - ఇతరేగాయత్ర్య - సంమాజకనేవినియోగః ॥ భూమిభూకమ్నేత్యా
ది ॥ ఆయంగాస్త్రీశద్భావేత్యాది ॥ సంమాజకనానంతరం ॥ గుగ్గులంబసుగంధంబ పూతిదారుచనిక్షిపేత్ ॥
ప్రకల్ప్యకలశంకుర్యాదభిషేకంబలైశ్శుభైః ॥ నమోఅస్తు సర్వభ్యుత్తాసాంతి సాధకంతల్లింగకైరపి ॥ హిరణ్యవ
ణాశ్శుభయః పవమానానువాకతః ॥ ఆపోహిష్మాచయితి శన్నోవాతముదీరయేత్ ॥ గుగ్గులంచేత్యాది ॥
గుగ్గులఃప్రసిద్ధః ॥ సుగంధిఃపూరాది ॥ పూతిదారు దేవదారు సజకరసవృక్షౌ ॥ అశస్మద్భకలాన్యత్రగృ
హ్యంతే ॥ తాన్యభిషేకకలశేక్షిపేత్ ॥ ప్రకల్ప్యనిక్షిప్య ॥ తంకలశమభిషేకాయుక్తైస్తీర్థాదిబలైఃపూ
ణకంకుర్యాత్ ॥ నాగపూజాప్రదేశాత్పశ్చిమభాగే కలశంసంస్థాప్య తీర్థోదకతన పూరయిత్వా గుగ్గులాదీం
స్త్రత్రనిక్షిప్యనాగం స్వప్రతిమాయాం పూజయిత్వా పూర్వస్థాపితేకలశే నవగ్రహ యజ్ఞోక్తప్రకారేణ వరు
ణమూవాహ్యసంపూజ్య ॥ నమోఅస్తు సర్వభ్యుత్తాదిభి మంత్రైస్తదుదక మష్టావినశత్యాద్యా వృత్త్యాభి
మంత్య ॥ పూర్వోక్తం హేమంవిధాయసంపాతైః రోగిణోంగానిసంమృజ్య పశ్చాదభిషేకంకుర్యాదితిక్రమః ॥
తత్రాభిషేకమంత్రావాహ ॥ నమోఅస్తు సర్వభ్యుత్తాదినా ఆపోహిష్మేత్యంతేన ॥ అత్రాభిషేచయేదిత్య
ధ్యాహార్యః ॥ తల్లింగకైరభిషేకప్రకాశతై హిరణ్యవణాఇత్యాదిభిస్సాధకం ॥ నమోఅస్తుసర్వభ్యుత్తా
దేనాభిషేచేదిత్యధః ॥ ఆయంచ తృచః సాంప్రతమత్రైవదశః ॥ హిరణ్యవణాః ఆపోహిష్మాఇత్యు
చాపరిభాషాయాం ॥ పవమానానువాకస్తు గణహేమప్రకరణేదశికతః ॥ శన్నోవాతముదీరయేదితి ॥ ఏతేన
చ స్వస్వశాఖోక్తశాంతిపాఠఉలక్ష్యతే ॥ శన్నోవాత ఇత్యాది త్రైతిరీయశాంతిః ॥ తథాశ్వలాయన ఘోష
శాంతిశ్చ ॥ ఆయంచ శాలిపాతఆభిషేకానంతరంకార్యః ॥ తతః ॥ ఉత్సారితాంగంరుచిరం లింపెదగరుచం
బలైః ॥ తతశ్శుక్లాంబరధర శ్శుక్లచూర్మాయులేపనః ॥ గంధ మ్రమృక్ష తాదిభి స్సహజైవత్య మంత్రైరాచా
ర్యోపి సమచకయేత్ ॥ అనంతరంసహజరాజ మాచార్యాయనివేదయేత్ ॥ ఉత్సారితాంగఃప్రోచితాంగః
వస్మోణాపావృతశరీర సలిలఇత్యధః ॥ తంరుచిరంయథాభవతితథా - అగరుణాశీదండనాదిభిప్రలింపేత్ ॥
స్వయంతురోగి ॥ ఎతచ్చ సమచకనందానకాలే - పూజకృతపూజాతోన్యదేవ ॥ సహజదైవత్యో
మంత్రోత్త్రైవ హేమంగాత్వేనదశికతః ॥ అధునానాగదానమంత్రమాహ ॥ యోధ త్రైపుధివీంకృత్సాంస

నైలవనకాననాం | యీదాద్దాయశ్చశయ్యావ వాసుదేవవ్యకాణ్ణిః || స్వీయదానేననాగోసా తుషిప్తేవాశీ
ధింవ్యపోహతు | వైసపికకకారంవా త్వద్దోషజనితం తథా || రక్తదోషాస్యవంవాపిచాత్మతఃపితృతోపివా |
అంగప్రత్యంగసంఘాతం వికారంమేవ్యపోహతు || ఇతి || ఎచుదత్వాతుతంచాగ మాచా ర్థాయసదక్షిణం |
భూమాప్రూమ్యశిరసా శవైశ్చతపదంబ్రజెత్ || ఆచార్యమనుననెదిశ్యథాః || ఆచార్యత్యైవలక్షణం || ప్ర
తిగృహీతనువ్రజనం కుర్యాదితియావత్ || ఆచార్యేణహ్యనజ్ఞాతస్సగృహంప్రవిశేత్సుధీః | బ్రాహ్మణాన్
భోజయిత్వాసు స్వయంఘంటిత బంధుభిః | ... *
—* ఇతి విసంపాదనాగ రాజదానసిధి స్సంపూర్ణకః. *

—* అథ దుఃఖంధాంగత్వ హరమ్. *—

శాతాతపః || సౌగంధికస్యహరణాద్దుఃఖంధాంగఃప్రజాయతే | లక్షమేకంబపద్మానాం జహ్నుయాజ్ఞా
తచేదసే || సౌగంధికంచకల్తారం || సుగంధిద్రవ్యంశా | జాతవేదసే ఇత్యనేన- జాతవేదసే సునవామ ఇత్యేద
ఉపాదానం || అతోహూమమంత్రోస్యయమేవ || అస్యప్యాకదిశ్చీతజ్వరహరేడక్షః ||

—* అథ విస్రగంధత్వ హరం. *—

మధుచోరస్తుపురుషో జాయతేవిస్రగంధవాన్ | సదద్యాన్తధుఞ్ఞనుంబ ఉపొప్యాధద్విజాయతు || మధు
ఞ్ఞేనువిధానంతుపూర్వముకమ్ || చశబ్దాత్ప్రియశ్చిత్తంసముచ్చయతే || తచ్చవ్యాధ్యనుసారేణ చాదిద్రా
యకాదికల్ప్యం || ... *

—* త్వగ్దోషప్రతిమదానం. *—

ఎతల్లక్షణంచానుక్రేమతురోగేస్వీత్యాదినా శూలరోగప్రకరణేవిజ్ఞేయం || ఇతి కర్తవ్యతా కలాపస్తు
పరిభాషాయాం రోగప్రతిమదాన విధాపుదీరితః || ... *

—* అథ కుష్మహరమ్. *—

శాతాతపః || బ్రహ్మహసరకస్యాంతే పాండుకస్మిప్రజాయతే | ప్రాయశ్చిత్తంప్రకర్షిత తత్పాతక విశు
ద్ధయే || ప్రాయశ్చిత్తంషడ్వాషికంకుర్వీత || పాపస్యోపభోగేనక్షీయమాణత్వాత్ || ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమ
ప్రకారస్తు ప్రాయశ్చిత్తపద్ధతాపుదీరితః || ఎవం కృతప్రాయశ్చిత్తస్యతదనంతరం కర్తవ్యతామాహ || చత్వా
రఃకలశాఃకార్యాః పంచపల్లవ సంయుతాః | పంచరత్నసమాయుక్తాస్పితవస్త్రేణవెష్మితాః || అశ్వస్థానాది
మృన్ముక్తా స్త్రీభోదకనుపూరితాః | సర్వావధిసమాయుక్తాస్తాప్యప్రతిదిశంతతః || మృదశ్చపూర్వము
క్తాః || ప్రతిదిశంపూర్వాదితు- ఎవంచతురః కలశాన్స్తాపయిత్వా- తన్మధ్యేపరంకలశంసంస్థాప్య- తస్యో
పర్యవృద్ధశం రోగ్యంపద్మంనిధాయ తత్రవాసుదేవం స్థాపయేదిత్యాహ || రోగ్యమప్తదశం పద్మం మధ్యకుం
భోపరిన్యసేత్ | బ్రాహ్మణాఃపాతయేయుస్సాన్వీకరుగ్ద్వదప్రభృతీంభవైః || దశాంశేనతతోహోమో గ్రహ
శాంతిపురస్కరం | తత్రకుండవిధాతవ్యం ఘృతాక్రైస్తుతితైర్యవేః || ద్వాదశాహమిదుంకమ సమాప్యద్వి
జవ్రుంగవః || భద్రాసనేయజమాన స్యాభిషేకంసమాదరేత్ || యథాశక్తిప్రమాణేనేతి | పలేనవా తదధికే

తి || యజేత్పురుషసూక్తేనేతి || యజేత్పూజయేత్ || పూజాప్రకారస్తు పరిభాషాయాం - ద్వాదశదినసాధ్య మేతత్కామతత్ర ప్రతిదినం ప్రాతఃకర్మం సాయంకాలేష్వాచార్యేణ పూజితం దేవం యజమానోపి గంధ పుష్పాదిభిః పూజయేత్ || తథాపూర్వస్థాపితేషుచ తస్యను కలశేషు రుగ్వేదాదీక పాఠయేయః - ఋగ్వేదాదిచతుష్టయ పారాయణం కారయేయరిత్యర్థః || పూర్వకుంభేఋగ్వేదం - దక్షిణకుంభే యజుర్వేదం - పశ్చిమకుంభేధర్వాంగిరసం - ఉత్తరకుంభ సామవేదం పాఠయేత్ || వెద చతుష్టయ విరామభావే యథాసంభవం తచ్చాఖ్యాభ్యాంభి శ్చతుర్భిః బ్రాహ్మణైశ్చ త్వారి వేదపారాయణానికారయేత్ || దృష్ట్వా ధృత్వాదస్యకర్మణః రోగనివృత్తిశ్చదృష్టం ప్రధానప్రయోజనం || అవాంతరప్రయోజనంతు దురితా పూర్వ నివృత్తిః || సాచవేదపారాయణ చతుష్టయసాధ్యా || వేదాసామపిచాతుర్విధ్యంస్వతస్సిద్ధం || ఇతి వేదపారాయణకథనం || వేదపారాయణవిధిస్తు పరిభాషాయాం || యద్యపిసామనుషత్యమాణేషు వెదాంతరాజౌ మనధ్యాయావేదాంత రేషు పఠమానేషుసామ్నాం || తథాపివేదచతుష్టయ పారాయణవిధిబలా దేతత్కుంభస్థాపనాచ్చ యావతాపరస్పరసంచారోధికకణాహుతిశ్చనభవేత్తావతి భూభాగే కలశ చతుష్టయం స్థాపయిత్వామధ్యేవానుజేవాధిష్ఠానకలశంస్థాపయేత్ || తద్దశాంశేవహూమగ్ని || యస్మిన్ దేవావాగ్వేదపారోజాయతే తావద్గ్రంథసంఖ్యయా గణయిత్వా తద్దశాంశసంఖ్యయా హూమోవ్యాహృతిభిఃకార్యః || అత్రాయం పరిగణనాదిప్రకారః || మంత్రబ్రాహ్మణేనమితిత్వా యస్మిన్ దేవావాగ్ గ్రంథస్తావంతం ద్వాదశభావిభజ్య ప్రతిదినమేకైకసంఖ్యయా వ్యాహృతిభిహోమః కార్యః || హూమద్రవ్యంవఘృతాక్రాస్తిలాయవావా || ఏషుకర్మదినేషు ప్రథమదినవివ నవగ్రహయజ్ఞోక్తప్రకారేణాదిత్యాది గ్రహాస్థాపయిత్వాగ్రహశాంతిం హోమంతానివత్సర్వాయావత్కర్మ సమాప్తిస్తావత్సాపితాగ్ గ్రహాగ్ ప్రతిదినం గంధాదిభిస్సనుభ్యవయేత్ || కమాంతేదక్షిణాదీకదద్యాత్ || గ్రహపూజాప్రకారశ్చ పరిభాషాయాందశితః || ద్విజపుంగవశ్చ || ద్విజపుంగవః ఆచార్యః || భద్రాసనగతి || భద్రాసనస్సరూపంతు వినాయకశాంతౌ దశితం || అభిషేకంసమాచరేదితి || ఎవంవిభద్రాసనాపవిష్వస్యరోగిణ అభిషేకమాచార్యః ఇతర బ్రాహ్మణాన హితోవైదికై మంత్రైఃకుర్యాత్ || అభిషేకసమయేచ వానుజేవాధిష్ఠిత కలశోదకం వేదపారాయణోదకం చైకస్మిన్ పాత్రేనిధాయ వినాయకశాంతౌ నవగ్రహయజ్ఞోక్తప్రకారేణ యజమానమభిషిం చేయః || తతః కింకుర్యాదతతహ || తతోద ద్వాద్యథాశక్త్యా గోభూహేమలిలాదికం | బ్రాహ్మణైభ్యస్తథాజేమ మాచార్యాణివేదయేత్ || ఏవంపూర్వోక్త వానుజేవప్రతిమాం || ఎతత్ప్రతిమాదానమంత్రః || ఆదిత్యావసవోరుద్రాః విశ్వేదేవామరుద్గణాః | ప్రితాస్సవేవ్యబోహంతు మమపాపంసుదారుణం || ఇత్యుదీర్య ముమభిక్త్యాతమాచార్యంక్షమాపయేత్ | ఏవంవిధానైఃకపితై శ్చైతకస్మీవిశుద్ధ్యతి ||

—* అథ ప్రకారాంతరేణకువృహరమ్. *—

శాతాతపః || కుష్ఠీగావధకారీస్యాన్నరకాంతెస్యవిహ్లాకిః | స్థాపయెద్ధుటమేకంతుపూర్వోక్తద్రవ్య సంయుక్తమ్ || సమంతరప్రోక్త పాండుకువృహరేయానిపంచపల్ల వాదీనిద్రవ్యాభిహితాని - తైర్మృక్తమేకంకలశంస్థాపయేత్ || దక్షిణాది - తంకలశందక్షిణాదిశి - కుండస్యదక్షిణభాగత్సర్వః - తామ్రపాత్రంస్య సేత్తత్రతిలపూణంసుపూజితమ్ | తత్రకలశే || తస్యోపరిస్య సేద్యేపంహేమనిషగమితంయమమ్ | యజేత్పురుషసూక్తేనపాపంమేశామ్యతామితి | యమమూర్తికస్తుదక్షిణహస్తేనదండధారిణీ || వామహస్తేనాభయదామహేషరూఢాభవతి || పురుషసూక్తేనయజేత్పూజయేత్ || పూజాప్రకారస్తు పరిభాషాయాం పాపం

మెళుమ్యతామితి । వాసంతరీరెవతకమానంరోగరూప తన్ని దానభూతందురితంచశామ్యతామితిసంకల్పే
 శ్రృతః ॥ సామచారాయగురుర్యతరలశేత్రకావ్యతః । దశాంశంసహిషాహుత్వాపావమాన్యభిషేచ
 నే ॥ విహితేనకరాజంతమాచార్యాయనివేదయేత్ । సామవేదనిదభావేబహుచంవా యథాలాభోపపన్న
 శాఖాధ్యాయినంవావేదవారాయజేష్యణీత - యావత్పారాయణసమాప్తిప్రతిదినంయామంపూర్వోక్తప్రకా
 రైఃపూజయేత్ ॥ హూమమంత్రాఃవ్యాహృతయః - దశాంశేహోమముకారీశ్చపాండుకుష్ఠరొగహారోక్తరీ
 త్యాంజయః ॥ పావమాన్యేతి ॥ పపమానస్సవజకనః - స్వాధివ్యయేత్యాద్యాన్సస్వ శాఖోక్తాగ్రహ్యః-
 దానమంత్రమాహ॥యమోమహివమూరూథోదిండపాణిభకయావహః- దక్షిణాశాపతిదేవోమమపాపం
 వ్యప్తోమాహ ॥ ఇత్యుచ్చ్యన్నేవిస్మయైవంమానంగోభక్తిమావశేత్ । బ్రహ్మగోవధయోరెమాస్యాదన్యా నా
 స్తీనిహంతిః ॥ బ్రహ్మవధస్యసమంతరపూర్వోక్తంకమకగోవధస్యైతదితివిభాగః॥

—* ఆధాపరంకుష్ఠహరమ్, *—

శివగీతాయామ్ ॥ యోనరోహంతివైజంతూకకుష్ఠరొగీధవేద్యసః । సాంతాపనంప్రకుర్వీతభగవా నాహ
 శంకరః ॥ సాంతాపనంసాంతపనం ॥ తుద్రజంతుహననఇదంవాయశ్చిత్తం ॥ తతాపివ్యాధేరల్పత్వేనస
 లఘూనిగురుణిగురుణీతిగౌతమవచనాత్॥

—* అథకుష్ఠరొగహరవృషభదానమ్, *—

వాముపురాణే॥ కష్ఠీస్తయీధవేదిత్యుపక్రమ్య-అభిహితం॥ అథకుష్ఠహరంవక్ష్యేవృషదానమనుత్తమం॥
 యత్కుర్యాదుకుష్ఠరొగతశశ్వరీరసుఖకారకమ్ । పత్రేస్త్రీభిస్తుకుర్వీతద్వాభ్యామేకేనవాపునః ॥ రాజశం
 వృషభంశుద్ధంహేమశ్వరొగఖురంతిథా । మహేశ్వరైఃసామయాచకుర్వీతతవధిష్ఠితమ్ ॥ మహేశ్వరస్యోమా
 యాశ్చప్రతిమేద్వేనువణశ్చపత్రేస్త్రీభివాద్వాభ్యామేకేనవాకారయేదిత్యాహ ॥ సోవజేప్రతిమేద్వేతు
 పూర్వోక్తేనక్రమేణతు । యథావివదానేనవిత్తశాత్యంనకారయేత్ ॥ అత్రవృషభదానస్యప్రధాన్యా
 దుమామహేశ్వరప్రతిమేనిహితపలత్రయదిపరిమాణాదపిన్యూనపరిమాణేనసువజేనకృతేఅపిదోషాలపి
 దోషాయనేత్యేతత్సూచయతి విత్తశాత్యమిశ్లోనేన - వృషభప్రతిమాతూక్తపరిమాణేనైవకార్యా ॥ ప్రధాన
 త్వాత్ - పలాష్టకేకాంస్యపాత్రేస్థాపయేత్సాంవిచక్షణః॥ శ్వేతపుష్పేరక్షతాద్యైశ్చైవతవస్త్రైరిలంకృతమ్ ।
 ఏవంవిధంతంవృషభంకాంస్యపాత్రేవినిషీదేదిత్యథః- బ్రాహ్మణంవిద్యాయుక్తంస్వాచారం సంయతే
 ద్రియమ్ । సర్వశాస్త్రప్రవక్తారంప్రతిగ్రహపరాజ్ఞుఖం ॥ గృహమాహూయభక్త్యంతం యథావిధిసమర్ప
 యేత్ । హోమంచపూర్వవత్కుర్యాన్నంత్రేమాహేశ్వరైస్తథా ॥ పూజనవిధి - స్వగృహ్యాక్తప్రకా
 రేణాగ్నింప్రతిష్ఠాస్య సమిద్యర్వాజ్యతలహూమానస్తోత్రసహస్రసంఖ్యాయా కుర్యాదిత్యథః - ఉమామ
 హేశ్వరారుద్రప్రకాశకామంత్రాస్తతస్సస్వశాఖోక్తాగ్రహ్యః ॥ పూర్వోక్తగుణవిశిష్టేచబ్రాహ్మణేన తం
 వృషభ - వత్సమాణదానమంత్రేష్టమూలేరధిష్ఠానమిత్యనేనశ్లోకేనోమామహేశ్వరపూజాంకారయిత్వా॥
 తతోహూమంనిశితకయిత్వాభిషిష్టంవృషభంబ్రాహ్మణాయేదద్యాత్ - దానప్రకారమాహ॥ ఉదజ్మఖాప
 విష్టాయమహాదేవస్యసన్నిధౌ । బ్రాహ్మణ్యాధితోదద్యాన్నంత్రేణానేనధమకతః ॥ దానమంత్రః॥ అష్ట
 మూలేరధిష్ఠానంకృపయావృషభస్వజ । శ్వేతమాదుంబరంసర్వవృషభవాచిత్రమేవచ ॥ త్వగ్దోషజనితంయ

చ్చ మండలాన్యథవాహర । సవకమవిపాకార్థంపాపకతీనాథసవక ॥ కువ్వహాభససర్వేశామహంపా
వకతీపతే । వ్యవభస్వజెతి ॥ ధ్వజభిసంబుద్ధ్యంతంభిన్నపదం ॥ అష్టమూర్తేధ్వజ జెతివ్యవభ ౬ శేషణం॥

ఇతికుష్మరవృక్షభదానమ్.

—* అథహీనకుష్మహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ మాతృగామీభవెద్యస్తుశస్యలింగంవివశ్యతి । చంఛాలీగమనేచైవహీనకన్యః ప్రజాయతే॥
అత్రచప్రతిక్రియాలింగహానిహరేప్రసంగాత్పూర్వమేవదశికలేతిశాత్రలిఖితా ॥ *

—* అథరక్తకుష్మహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ దీప్తితస్త్రిప్రసంగేనజాయతేరక్తకుష్మవాక్ । తత్స్వాతకవిశుద్ధ్యథాంప్రజాపత్యంసమా
చరత్ ॥ ఇతిరక్తకుష్మహరమ్.

—* అథపీతకుష్మహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ స్వసుతాగమనేచైవపీతకుష్మః ప్రజాయతే । తస్యప్రతిక్రియాంకతుకం పూర్వతఃకలశంన్య
సేత్ ॥ పూవకదిగ్భగేహూమస్థానాపేక్షయైత్యధికః । కలశేచపాండుకుష్మహరౌక్తాని పంచ పల్లవాదీని
స్థాపయేత్ ॥ యస్తింశ్చవిసేయావద్వత్కృత్యమాణవేదపారాయణంజాయతే. తద్దశాంశహూమో వ్యాహృతిభిః
కార్యః ॥ హూమద్రవ్యంచఘృతాక్తాస్త్రీలాయవాః - అగ్నిస్థాపనంచస్వగృహ్యాయాక్తమాగేణ - దశాంశ
హూమేదశాంశకల్పనాప్రకారస్తుపాండుకుష్మరోగహరేభిహితః ॥ పూర్వతః కలశంన్యసేదిత్యుక్త మధునాత
తగ్గలశాలంకరణప్రకారమాహ ॥ పీతవస్త్రేసమాభ్యర్చనంపీతమాల్యాదిభూషితమ్ । కలశంస్థాపయేత్పీతంప
స్త్రేతుపీతవస్త్రాదిభూషితమితిచ్ఛేదః ॥ తస్మింకలశేవత్కృత్యమాణగుణోపేతమింద్రంస్థాపయేదిత్యాహ- తస్యోప
రిత్యసేదేవంహూమపాత్రేసురేశ్వరమ్ । సువణకపట్నవిష్కేణ నిమిశతంచజఘానిమ్ ॥ యజేత్పురుష
సూక్తేన వాసవంవిష్ణురూపిణమ్ । సర్వాషధియుతేకుంభరుగ్వేదంతుసమాపయేత్ ॥ వజ్రధారిణమిత్యాది॥
ఇంద్రమూర్తికస్తువజ్రాభయకరావజ్రధ్వజాదిరావతమారుధాదభవేత్ - యజేత్పురుషసూక్తేనేతి ॥ యజే
త్పూజయేత్ ॥ పూజావిధానంశుపరిభాషాయాం - రుగ్వేదంసమాపయేదితి - రుగ్వేద పారాయణం కు
కుర్యాదిత్యధికః ॥ రుగ్వేదపదభావే యథాసంభవశౌఖ్యాధ్యాయినావేదపారాయణంకారయేత్ ॥ యావ
ద్దేవసమాప్తివప్రతిదినమింద్రంశేత్ప్రీతాశక్తైఃస్వస్వసాఖాక్రమంత్రైః పూజయేత్ - ఇంద్రప్రకాశక మం
త్రాస్తుపూర్వముక్తాః - తథావత్కృత్యమాణప్రతిమాప్రతిదినంపూజనీయా ॥ రోగప్రతిమాలక్షణంపరిత్యజేత్ప్ర
కరణంలేప్యత్పాదయిష్యతే ॥ అత్రప్రయోగస్మయూత్రకృచ్ఛిగూరవరుణమూర్తిదానోక్తావిజ్ఞేయః॥ కలశ
స్థాపనాదివిశేషోక్తైవదశికాః - రక్తకుష్మాధిదేవతాయైనమోనమః - పీతకుష్మాధిదేవతాయైనమోనమః॥
ఇతివరోగప్రతిమాపూజాయామంత్రాపూహయ్యా - అధునాతామేవరోగప్రతిమామాహ ॥ సువణకపుత్రి
కాంకృత్వాసువణకదశకేనతు ॥ దద్యాద్విప్రాయసంపూజ్యనిష్పాపస్యామితిబ్రువక । పీకస్సువణక శబ్దో

త్రద్రవ్యవాచీ - అపరిపరిమాణవాచీ - సువణలతాగంధపూర్ణముక్తం - సాంప్రతిమంద్రప్రతిమామా
వా || దేవానామపియోదేవోవజ్రనికేతనః | శతయజ్ఞస్సహస్రాక్షో మమపాపంశ్చపోహతు || ఇమం
మంత్రంసముచ్చార్య ఆచార్యా రుద్రధానిధి | దద్యాద్దేవంసహస్రాక్షంస్వపాఃసోపశాంతయే || *

—* అథగుల్ఫకువృహమ్. *—

శాతాతపః || భౌత్యజాయాభిగమనేగుల్ఫకువృఃప్రజాయతే | స్వవధూగమనేచైవకృష్ణకువృఃప్రజాయతే ||
స్వవధూః స్వపుత్రభార్యా - తేనకార్యంవిశుద్ధ్యథంప్రాగుక్తచ్యుథంమేవచ | కశాంశహేమామ స్సర్వ
త్రఘృతాక్షైఃకియతేతతః || పాగుక్తచ్యుథంమతి || ప్రాక్పద్మాపికంప్రస్తుతంసదధంవాపికప్రా
గుక్తచ్యుథంమత్స్యస్వసమనంతరిం కువృరోగోక్తస్యథః || తద్యథా || కలశస్థాపనప్రకారః పూర్వోక్త
ఏవ || సువణనిమగ్రయజ్ఞేంద్రప్రతిమా - సువణంపంచకేనరోగప్రతిమా - రుక్మేచేతదభావేవేదాం
తరేవాసంహితామాత్రస్యపారాయణమతి - పూర్వోక్తాధికల్పనా || పూజాదిప్రకారస్తుతద్వదేవ || *

—* అథకటికవృహమ్. *—

శాతాతపః || పితృశ్చపత్నీగమనాత్కటికవృఃప్రజాయతే | నివృత్తిస్సైనకతః వ్యాకన్యాదానేన యత్న
తః || ఉత్తిరోగానుసారేణ త్రివషాదినమాచరేత్ | కన్యాదానాసంభవేనన్యంధనాదినాప్రలోభ్యతస్తాత్క
న్యాదానఫలంగ్రాహ్యం || కన్యాదానజనితసుకృతాపనోద్యత్వాదస్యదుష్కరణః | ఉత్తేతిపత్యంతరం-
అత్రవాపికాదిప్రాయశ్చిత్తాచరణం || *

—* అథనేత్రకువృహమ్. *—

శాతాతపః || మాతులాన్యస్తుగమనాన్నేత్రకువృఃప్రజాయతే | కృష్ణాజినప్రదానేన ప్రాయశ్చిత్తంస
మావత్ || యదగమ్యానుసంబద్ధంప్రాయశ్చిత్తముదీరతమ్ | తదేవమునిభిః ప్రోక్తంనియతంతత్సతాస్వపి ||
పూర్వోక్తత్రైవాపికంప్రాయశ్చిత్తంసమాచరేదిశ్యథః || కృష్ణాజినదానంఽష్టున్నతా || అథవై శాఖ్యాం
పౌణికమాస్యాంకృష్ణాజినంసఖురంసశృంగం || సువణశృంగంరౌప్యఖురంముక్తాలంగూలభూషితం | ఆవి
కేతప్రేప్రసారితేప్రసారయేత్ || తతస్త్రివైఃప్రచ్ఛాదయేత్ || సువణనాభించకుర్యాత్ - అహతేనవాసో
యుగేనప్రచ్ఛాదయేత్ || సర్వరత్నగండైశ్చాలంకుర్యాత్ చతస్సమన్తకుచత్వారిత్రజసపాత్రాణీషీరదధి
మధుసపికాఃపూర్ణాణిదద్యాత్ - అహితాగ్నయేబ్రాహ్మణాయాలంకృతాయవాసోయుగేనప్రచ్ఛాదయేదితి ||
అస్యాథః - తేదకాలమాత్యేప్రదశికతాః || వైశాఖపూర్ణిమాచైవగ్రహణంశశిసూర్యయోః | పౌ
ణికమాసీతధామాఘాసాధీకాణికీతథా || ఉత్తరాయణద్వాదశ్యాంతస్యాం దత్రంమహాఫలమతి | వ్యాధిం
మిత్రకాలశ్చాతాతపవచనేనప్రాక్ప్రదశికతః || కృష్ణమృగాజినంసఖురంసశృంగంసువణశృంగసహితంపున
శ్చరౌప్యఖురౌహేమశృంగరజితదంతాలంకృతంమాత్రికఘటితపుచ్ఛయంతంపద్మమాలంకృత పుచ్ఛోపేతంవా
నేత్రయోమాణిక్యకళాభితంకృష్ణమృగచమప్రసారయేత్ || కంబళేకృష్ణాజినమాస్తీర్యతస్య ఖురాదిషురా
ప్యఖురాదీనిస్థాపయేదిత్యథః || తథామాత్యే || గోమయేనోపలిప్తేతుకుచాచేనైవరాధిప | ఆదావేవస
మాస్తీర్యశోభనంవస్త్రమావికమ్ || తతస్సశృంగంసఖురమాస్తరైతర్మజ్జమాగణమ్ | కృష్ణమాగణం

కృష్ణమృగసంబంధితమేత్యథః ॥ కథావ్యంతుక్తశ్చ౦గ౦తద్యౌఃస్వదంతంతదైవద । లాంగూలె విద్రుం
 చైవశత్రయోమాక్షికంతథేతి ॥ తతస్తితైఃప్రచ్ఛాదయేత్ - సువణానాభిం కుర్యాత్ - అహతేనవా
 సోయుగ్మప్రచ్ఛాదయేత్ - సర్వరత్నగ౦ధైశ్చాలంకుర్యాత్ - చతస్సమపితువత్సారిలైజనానివాత్యాణి
 క్షీరదధిమధుసపిఃపూర్ణాణానిదద్యాదితి ॥ తిలైఃప్రచ్ఛాదయేత్ అజినంతిలై రాత్నసమం రాశిమజినేకుర్యాది
 త్యథః ॥ తత్రరాశాసువణాంసోదశమాషాష్టకంవా - సువణం హేమవాత క్త్యమచారణచాభిసానే
 మధ్యేపిక్షిపేత్ ॥ ఎతదేవసువణానాభిత్వం ॥ అహతంవాసోమాతనవస్త్రం ॥ అత్రవస్త్రద్వయమువాత్తం॥
 అత్రైవమేవాభిహితం ॥ అతోవస్త్రవిషయవికల్పః - కృష్ణాజినస్యచతస్సమపితుక్షీరాదిపరిపూరితానిలైజ
 నానివాత్రాణిసావణరాజితాదీనివాత్రాణిశక్త్యనుసారణనిదధీత - లైజసవాత్రేషుసర్వథా అశక్తశ్చేన్న
 ద్భూయానివాక్షీరాదిపూరితానిస్యః ॥ సతసంభవైజనానాం మృణ్మయానాంద సముచ్ఛయః - అన్యథాశ
 క్త్యపేక్షయావికల్పః ॥ ఎతదభిషామైజైవమాత్సేయి ॥ తిలై రాత్నసమంకృత్వావాససాచ్ఛాదయేద్భువః॥ సు
 వణానాభంతతుర్యాద్యథాశక్త్యావిశేషతః । రత్నైగ౦ధైర్వథాశక్త్యాతస్యాంపితువవివ్యసేత్ ॥ ధాతు
 పాత్రాణివత్సారిపితువద్యాద్యథాక్రమమ్ । మృణ్మయేషువపాత్రేషుపూర్వాద్దితుక్రమేణత్ ॥ ఘృతంక్షీరం
 దధిక్షౌద్రమేవంకుర్యాద్విచక్షణంతి ॥ విష్ణువదనాదిహ్వాహితాగ్నయే కృష్ణాజినందద్యాదిత్యస్తీ - అశఅహి
 తాగ్నిముఖ్యస్తస్ప్రదానే - తదభావేన్యోప్యనుత్పన్నాగ్నిగ్రాహ్యః ॥ అత్రదానేఫలశుతివిష్ణుస్తృతా
 వేవోక్తా ॥ అత్రగాధాభవంతి - యస్తుకృష్ణాజినందద్యాత్సఖుంశృంగసంయుతం - తిలైః ప్రచ్ఛాద్య హే
 సోభిస్సర్వరత్నైర్వరలంకృతం ॥ ససముద్రగృహతేనసజైలవచకౌననా । చతురంతాదవెదత్రాస్థివివాత్రసం
 శయః ॥ కృష్ణాజినేతిలాన్యత్యాహరణ్యంమధుసపిక్షి । దదాతియస్తుప్రవాయసర్వంతరతదువహ్నిసమితి॥
 ఇతికృష్ణాజినదానవిధిః.

—* అథశ్వేతోష్ఠత్వహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ తాంబూలహరణచైవశ్వేతోష్ఠస్సంప్రజాయతే । దక్షిణాసహితందద్యాత్సవైధూర్య
 మణితథా॥

—* అథచిత్రకుష్ఠహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ రూప్యహృన్నరకస్యాంతేజాయతేచిత్రకుష్ఠవాక్ । ప్రాజాపత్యశ్రయంకృత్వాదేయంరూ
 ప్యపలత్రయం॥

—* అథాదుంబరకుష్ఠహరమ్.

శాతాతపః ॥ ఔదుంబరీతామ్రహారానరకాంతేప్రజాయతే । ప్రాజాపత్యశ్రయంకృత్వాతామ్రం పలశ
 తందిశేత్॥

—* అథకుష్ఠరొగప్రతిమోదానమ్. *—

తల్లక్షణంకమవిపాకసారె ॥ కుష్ఠఃకుంచితసర్వాంగశ్శూలయజ్ఞోపవీతధృక్ । ధావన్యానిహర శ్శుద్ధ
 స్త్రిజేత్రఃకింకిణీయుతః ॥ పూజావిధానంత్యాశంకోదేవతాతత్రేత్యాదినా పరిభాషాయాం రొగప్రతిమో
 దానేనిరూపితం॥
 ఇతికుష్ఠరొగహరప్రతిమోదానమ్.

—* అథస్త్రీనామపుష్పవతీత్వాదిహారాణి. *

త్రాపితామసః యుత్విపాసాతురంచారితాకరమవమవ్యయామృతాంస్వయమశ్వాతినసాపుష్పవతీ
భవేత్ || మిథునానిచపంచాశద్ధోజయోత్తస్త్రిస్తయే | చంద్రాత్సేద్యగ్నవస్తూనితేభ్యశ్చక్త్యనుసారతః ||
ఇతవస్తవరాజంచహరిద్రాంచైవధాన్యకమ్ | వికారవచ్చగోక్షీరంకనూలంకుంభమంతథా | అవణం చాప్త
మంహ్యేతత్సేభాగ్యాప్తకమువ్యతే | స్తవరాజస్సాక్షాగ్నకం || సువర్ణాదావక్రవ్యమువ్యతే - కర్పూర
వాశర్కరావా - వికారవచ్చగోక్షీరమితి - క్షీరనిమిత్తాభ్యామ్ - వికారాః - జడ్యాదీనివా || తద్య
క్రమిత్యథః - ఇతవస్తవరాజంచహరిద్రాంచైవధాన్యకమ్ | ఇ - సప్తవిధాన్యవిశేషాః | ఇ
తవస్తవరాజశ్చక్షీరకంచైవధాన్యకమిన్యపివాపత్యతే || అత్రప్రతిబంధకైశ్చక్త్యనుసారేణోక్తమకం
అవృత్తిరక్షప్తవ్యా ||

—* అథవంధ్యాత్వహాసుజగదేనుదానమ్. *

యథా|| వాయుపురాణే|| చావిధాతుయావంధ్యాభవేత్సంహృతాచాత్ | వక్ష్యేతస్య ప్రతిః పంథ
త్వయాపంసిబోధమే || హిరణ్యేనయథాశక్త్యాసవత్సాంకారయేత్సధామ్ || ధేనుంపతెనవత్సంచ సోమగు
రురబ్రవీత్ | హిరణ్యేనయథాశక్త్యా || పతెనవాతదధేనవతీశక్త్యనుసారేణకుర్యాదిత్యథః || ధేనుం
రూప్యఖురామితి || ఘంటాంగలైరిబద్ధియాత్సవత్సాప్రాశ్చుంశ్చుచిః | చందనాగరుకర్పూరగంధమాల్యై
స్సుశోభనైః || ఉపచారైర్హృదశభిన్దకవెద్యంపాయసంభవతే | మోదుకంచతథాపూపంగుడం అవణమేవ
వా || జీరకంచసువిస్త్రీణేశుశూరైఃపేణుయదృథే | ధేనారేకంప్రదాతవ్యంబ్రాహ్మణస్త్రీమచైవహి | వడ
మ్బాదశవాదవ్యాత్సవంతరమేవచ || ఉపచారైరితి || పూజయేదితిశేషః - మోదుకాదిభిఃపరిపూరితమేకం
శూపకంధేనాః పురస్తాన్ధ్యాపయిత్వాఉక్తద్రవ్యపరిపూరితాన్యేవశూర్పాణిషడష్టాదశవాసభర్తృకాభ్యో
బ్రాహ్మణస్త్రీభ్యోదద్యాదిత్యథః - బ్రాహ్మణంసర్వశాస్త్రీభ్యఃకుశలంభమకవేదినం | ఆహూయభక్త్యాసం
పూజ్యవస్త్రాద్యైగంధపుష్పకైః || తేనైవకారయేత్పూజయాదృతోధేనువత్సయోః | హోమంచకార
యేత్పూజయాదృతోధేనువత్సయోః || సూమంచకారయేత్తత్రసమిదాజ్యవరూతఃటమ్ | పూజాయాం
హోమేవమంత్రమాహ || సోమోధేనుమితిగుంతంసమచ్యుతతఃపునః - అస్యగౌతమఋషిః - ధేనుదే
వతా - త్రిష్టుప్తంచః-నిసీతాధేనవియోగః - సోమోధేనుమిత్యాదిసోమేవినియక్తాయాఅప్యస్యాస్సంయో
గప్రథక్త్వన్యాయేనాత్రధేనురేవదేవతా - జూపముత్కటంకానయేదిత్యభిధానాత్సమిదాదిభిఃప్రత్యేకమస్తో
త్తరసహస్రంకుర్యాత్ - ధేనుదానప్రకారమాహ || మంత్రేణానేనవిధివత్సచ్చేహస్తోనిధాయచ | దాన
మంత్రమాహ || సాధకశ్లోకద్వయేన - ధేనుర్యాంగిరసాంసత్రేప్రతిస్తాసురభేష్యాయ | ఇంద్రస్యచతథాభా
నోరగైశ్చవరుగస్యచ || యస్యగావీప్రవతకంథేవనేషూపవనేమవ | ప్రీణంతుతామవసదాయథాపుత్ర
ప్రదాస్సుఖం || ప్రయశ్చంబుదివారాత్రమపిచ్ఛేదంచసంతతేః | ఎవందత్వాశుతద్దానంప్రణివత్య వినజ
యేత్ || అత్రకమణిస్త్రీపుంసయోవికళితయోఃప్రత్యేకంవాయథానిమిత్తమధికారః ||

—* అథగర్భాశ్రావహరయజ్ఞోపవీతదానమ్. *

అత్రనిదానంసృగ్ధగౌతమఃఆహ || స్రవగ్ధర్భాభవేత్సానుబాలకంహంతియాపిప్తేః || వాయుపురాణే||

జ్ఞాపవీతంకుర్వీతకాంచనంచస్వకక్రితః । అత్యంతవణియు కైసరాజితంచాపరీమళమ్ ॥ అర్చనా
యు కైసరాంచనేత్యస్వయః - ఉత్కృష్టమిత్యథః - తేనకాంచనేవనత్వమాణపరాదిమితేనస్వకక్రితః
యజ్ఞాపవీతంకుర్వీతకారయేదిత్యథః ॥ తథాసమీచీసరాజితము త్తరీయంబ - ఉపయత్ర ప్రమాణమాహా
పరాధానతదధానతదధానధానవాపునః । గ్రంధిప్రదేశేదేయంతుమాక్రికం బ్రజమవచ ॥ యజ్ఞాపవీత
స్వగ్రంధిస్థానమాక్రికం - ఉత్తరీయస్వతువజమితివిచేకః ॥ ప్రత్యాశ్యపంచగజ్యేరగాయత్యాశామ్రభాజ
నే । ద్రోణప్రమాణంతస్త్రిపునిక్షిపేద్దధిమధ్యతః ॥ ఆజ్యస్యోపరిసంస్థాప్యహుస్వపవీతంసుసూజితమ్ । గంధపు
ష్పాత్రత్రైధూకైశ్చైవేద్యైరపిభక్తిః ॥ పంచగవ్యస్థానేగాయత్యామంత్రర్వేదోపాదానావనశిష్ట పూ
జాయామపిసైవమంత్రః ॥ ఏవంప్రత్యాశితముపవీతము త్తరీయంచ తామ్రభాజనేనిక్షిపేత్ ॥ కథమత్యంతఅహా॥
ద్రోణప్రమాణమిత్యాది ॥ అమృతభాజః - ద్రోణప్రమాణంచధిత్స్త్రికామ్రభాజనేమధ్యతః మధ్యేనిక్షిపేత్ ॥
దధ్నుఉపర్యాజ్యంతత్ప్రమాణంయథాలాభోపపక్వప్రమాణంవాస్థాపయేత్ - శ్రుతద్రోణప్రమాణ పరిత్యా
గకారణాభావాత్తత్ప్రమాణత్వమాజ్యస్య - ఆజ్యస్యోపరిసంస్థాప్యముపవీతమిత్యత్రత్యాజ్యసంబంధిత్యేన హ
రిమాతాశ్రవణాత్ ద్రోణపరిమితాజ్యాసంభవేయథాలాభోపపక్వప్రమాణమాజ్యమితివ్యవస్థా॥తత్రచాశ్చై ఉ
పవీతము త్తరీయంచనిక్షిపేత్ । తదుపవీతంసుపూజితంసురార్ణాత్ - యుక్తంచైతత్ ॥ ఉపవీతస్య గభాస్థానీయ
త్వాద్దధ్యాదేశ్వజరాయాదిస్థానీయత్వాచ్చ ॥ ఉపవీతంసుపూజితమిత్యత్రోపవీతశబ్దసహచరిత ముత్తరీయమ
పిలక్షఅయతీతితత్సహచరితమేవోత్తరీయసహచరితముపవీతంనిక్షిప్యపూజయేదితి ॥ కృతానంతరంకృత్యమా
హ - తతోబ్రాహ్మణమాచూరయహోమంత్రచకారయేత్ ॥ తిలైరాశ్చైనమధునామిశ్రైరమ్యోత్తరంశతం॥
హేమమంత్రావ్యాహృతయోగాయత్రీవా - తస్మై హుతవతేదేయంచస్త్రోద్యైః పూజితాయమ ॥ మంత్రే
ణానేనవిధితస్త్రిపుత్రాదౌపవీతకమ్ । ఉపవీతంపరమిదంబ్రహ్మణావిధృతంపురా ॥ భవనాకాన్యదానే
నగభాంసంధారయేహ్యహమ్ । అత్రద్వితీయాథాస్యాయషధః - భవనాకా-సంసారేద్విజకమణిష్పాద
కత్వేనయతస్తారయితుంప్రవృత్తమతోనారివనాకా- అధవా- భవనాకా- భవఉస్పర్శిరపత్యోత్పత్తిరెవహీ
తా-తాసామపత్యోత్పత్తిరెవహీతా- తాసామపత్యోత్పత్తిచాయకత్వేనపున్నామ్నాదిసరకౌ తారకత్వాన్నా
రివనాకా- శిష్టంస్పృష్టం-ధనాశ్రయిభ్యామ్నాజేభ్యోతస్త్రికాలేప్రదాపయేత్ । అనుప్రజ్యతథాచార్యంప్రణిపత్య
క్షమాపయేత్ । గభాస్థానపహరాద్రోహాదేవకృత్యావిముక్త్యేత్ ॥ అస్మిన్గృహణప్రియాఅధికారః॥

—* అశ్వసవవ్యోనితోజితహరమ్. *—

(పత్తి)

త్రైతకవిషయము గ్రంథము ॥ మానోపవాసినీచారిత్రకప్రసాపయేద్గది । యుగసంపర్కదామేగజా
యతేనాన్యజన్మని ॥ ప్రవక్ష్యామహాయానాతస్మిన్మృతిహోబ్యతే ॥ మానోపవాసంకుర్వీత తథామాసం
పయోప్రచేత్ ॥

—* అథస్త్రీస్తన్యాశ్రయహరమ్. *—

కర్తవ్యవిషయముల గ్రంథము ॥ శ్రీరంముష్టానియానారీపూర్వజన్మనిసువ్రతా । బన్ధంతరేతుతస్మైజై శ్రీరంస
ప్రవక్ష్యామహాయానాతస్మిన్మృతిహోబ్యతే ॥ మానోపవాసంకుర్వీత తథామాసం
పయోప్రచేత్ ॥

—* అథ మృతపుత్రత్వహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ బాలభూతీవపురుషో మృతవత్సఃప్రజాయతే । బ్రాహ్మణోహ్వాహనంచైవ కతకన్యంతేనశు
భ్యలి ॥ క్రవణంహరివంశస్యకతకన్యంచయథావిధి । మహారుద్రజపంచైవ కారయేచ్ఛయథావిధి ॥ బహుయా
న్యవశాంశేనదూర్వామాజ్యపరిఘ్న తాం । ఏకాదశస్వణకానిమోః ప్రచాతవ్యాశ్చదక్షిణా ॥ ఏకాదశపక్షాం
ప్రృప దద్యాద్విలానుసారతః । అన్యేభ్యోపియథాశక్త్యా ద్విజేభ్యోదక్షిణాంచశేత్ ॥ స్నాప్తిరౌదంపతీ
చశ్చాన్తంత్రైవకరుణైవత్రైః । ఆచార్యాదప్రదేయాని వస్త్రాంకరణానిచ ॥

ఇతి మృతపుత్రత్వహరమ్.

—* అథానపశ్యత్వ హరమ్. *—

తత్ర కాతాతపః ॥ విప్రరత్నాచహరీయః సోనపత్యఃప్రజాయతే । తేనకార్యంవిశుద్ధ్యథాం మహారుద్ర
బచాదికం ॥ మృతవత్సోఽతస్సర్వావిధిస్తత్రవిధీయతే । దశాంశపూజకతకన్యః పలాశేనయథావిధి ॥

—* ఇత్యనపశ్యత్వ హరమ్. *—

—* అథ మృతపుత్రత్వచమకశీలత్వహరమ్. *—

కమణవిపాకసంగ్రహే ॥ అష్టకాదిపితృశ్రాద్ధ హీనోనిశ్చంకభూతకః । పాణినాంసతతంచ్యేన్మీ గురుద్యే
సీతథావరః ॥ భక్షకోమ్మగళాబస్య నరకాంతేవజన్మని । మృతపుత్రశ్చర్మశీలవ్యాధియుక్తోభవేచ్ఛసః ॥ దుమణా
త్రైవజాయేతతస్యేయంనిష్కృతిఃపరా । కృచ్ఛాదాంద్రాయణేకుర్యాద్ధౌమంకూశ్మాండసంజ్ఞికం ॥ గణ
పూజామంస్వణకాదానం భూమిదానంతథావరం । కన్యాదానంచపంచమ్యాం శ్రాద్ధంకుర్వీతయత్నతః ॥ స
మాసనామజాపీచ భవేదేవవిముచ్యతే ॥

—* ఇతి మృతపుత్రత్వవిష్య చమకశీలత్వహరమ్. *—

—* అథ చతుర్విధ వంశ్యాత్వహర స్నానవిధిః. *—

కాంతిహేమాద్రాభవిష్కృత్తై ॥ మృతవత్సానాయానారీ దుభాగాఋషువజితాతా । యాసూతేకన్యకా
చంధ్యా స్నానమాసాంవిధీయతే ॥ అష్టమ్యాంబాచతుర్దశ్యాం జీవహాసపరాయణా । ఋతౌశుద్ధాచతుర్దశా
హ్నిప్రాప్తసూర్యవిసేధనా ॥ సద్యోస్తుసంగమేకుర్యాన్మహానద్యోవిక శేషతః । శివాయేతథాగోష్ఠే గు
హితాఋగ్రహంగణే ॥ ఆహాశాగ్నింస్వజంకాంతం ధమకజ్జంసత్యవాదినం । స్నానాథాంప్రాథమోదే
వం నిపుణంరుద్రకక్షణే ॥ తతస్తుచుంటపంకుర్యాత్ చతురస్రముదకపునం । గంధచందనమాల్యంచ గోవి
యేనాసులేపయేత్ ॥ తస్మధ్యేశ్వేతరజసా సంపూర్ణాంపత్నమాలిఖేత్ । మధ్యేతస్యశుభాదేవం స్థాపయే
త్కణిణకౌపరి ॥ దద్యాన్తశ్చేషునంద్యాదీక చతుర్ముఖవిధిపూర్వకం । సంధ్యాదీత్యాదినా భృంగీ మహాకాళ
గణేశానాం పరిగ్రహః ॥ ఇంద్రాదిలోకపాలాంశ్చ దధేన్వత్ససుచిన్యసేత్ । దేవీంవినాయకంప్రైవ స్థాపయే

పుత్రపాథివ ॥ దత్వాఘృణంగంధపుష్పంచ ధూపందీపంగుడోదనం । భక్ష్యాన్నానావిధాన్దద్యాత్ ఫలా
నివివిధానిచ ॥ చతుష్కాణేమభ్యంగారుమశ్వత్థదశపూరితం । ఏతైకంవివృతేద్భిష్టాన్ సర్వాషధీసమన్వితం॥
మంటపస్యచతుర్దికాత్మం దద్యాద్భూతజలంతథా । అగ్నేయాందిశికలక్ష్యం మంటపస్యసమీపతః ॥ మంట
టపస్యసమీపస్థో జపేద్రుద్రాస్విమత్సః । యావదేకాదశగుణాన్ పునరేవజపేత్తుతాన్ ॥ ద్వితీయస్యాగ్నికా
ర్యస్యక తాచబ్రహ్మణోభవేత్ ॥ ద్వితీయస్యాగ్నికార్యస్యగ్రహ హోమస్య ॥ అగ్నికార్కం శుభేకుండే పత్ర
పుష్పైరలంకృతే । లవణంపయసాయుక్తం ఘృతేనాధునాదనం ॥ మానస్తోకేనయజమా కృతేహామేనవగ్ర
హే । రుద్రజాప్యకృతాచార్యం సితచందనచురీతం ॥ సితవస్త్రపరీధానం సితచూర్ణవిధూషితం । శోభయే
తగ్రంకణైరుక్మకణావేష్టాంగుళీయతైః । పూర్వమండలవత్కార్కంద్వితీయంమండలంశుభం ॥ తస్యమధ్యేతు
సానారీశ్వతపుష్పైరలంకృతే । సుఖాసీనోపవిష్టాస్యాదాచాచ్యుద్రజాపకః ॥ ఆభిషేచేత్తతశ్చైనామక
పత్రపుటాంబునా । చతుష్షష్ఠ్యిరుచాంమంత్రైర్వత్తేనైకాదశేభుః ॥ శతానిస్తవణానాం చతుర్భిరధికా
నితు ॥ పఠానామితియుచాంతాసాం చతుష్షష్ఠిసంఖ్యానామేకాదశకృత్వః పఠితానామియంసంఖ్యా ॥ అచ్ఛి
ద్రదేవేతిమంత్రేణ స్నానాథకంవినివేశయేత్ । అశ్వస్థానార్థజస్థానాద్వల్మికాత్సంగమాల్త్రూదాత్ ॥ వేశ్యాం
గణాద్రాజగృహాత్ గోష్ఠాదానీయవైమృదం । సర్వాషధీంగోదనాంచ నదీతీర్థోదకానిచ ॥ ఎతత్సంక్షి
ప్యకలశే కుశలాకాచిదంగనా । రుద్రాభిజయైవతతః స్నాపయేత్కలశేవతాం ॥ తోయపూజానకలశైరశ్వ
త్థదశపూరితైః । సర్వదిక్సంస్థితైఃపశ్చాత్ స్నాపయేత్కలశాత్తతైః ॥ ఎవంస్నాతాస్నాపకాయదద్యాద్దాం
చధనంతథా । హేతుశేవాత్రనిదికాష్టాదక్షిణాగౌరపయస్విని ॥ బ్రాహ్మణానామథాన్యేషాం స్వశక్త్యాముని
పుంగవ ॥ స్రగ్వస్త్రుకాంచనాదీని దత్వాసర్వాకృతమాపయేత్ ॥ కృతేవాసేనవిప్రేంద్ర రుద్రస్నానేన భా
మినీ । సుభగాకాంతిసంయుక్తా బహుపుత్రప్రజాయతే ॥ సర్వేష్వపిచమాసేషు బ్రాహ్మణానుమతేషుచ ।
తస్మాదవశ్యంతతవ్యం పుత్రస్త్రీసుఖమిచ్ఛతా ॥ యాస్నానమాచరతిరౌద్రమతీహవంధ్యా శ్రద్ధాయుతాద్విజవ
రానుమతేనసాసీత్ । శ్లాశాస్నిహత్యసకలాన్ స్వశరీరభాజౌ భతుః ॥ ప్రియాభవతిభారతజీవవత్సా ॥

—* ఇతి వంధ్యాత్వహరం రుద్రస్నానం. *

—* అథ ఏకవస్త్రస్నానమ్. *

యత్స్వయాకథితంస్వామిన్ ఎకవస్త్రాభిషేచనం । దంపత్యౌరవపత్యాది దాహాగ్న్యశమనంపరం ॥ విధిం
తస్యాభిలంబూహేయధాశ్రుతినిరూపితం । దేవతాకాత్రకేమంత్రాః కొవిధికింపలంతతః ॥ కీర్త్యగ్నస్త్రంసంబం
ధాథకం ఉభాభ్యామేవతత్సృజః । తత్కాత్రకేకథమాపశ్యసిద్ధిస్సాగ్నిస్సరయోపిత్తోః ॥ శ్రీసూర్యఉవాచ ॥ పురా
కల్పావసానేతు కల్పస్యాస్యసమద్భవే । ఉపదివ్యంయథాదిష్టం శ్రుతిస్త్వానవిధైర్నిధిః ॥ సత్కారతవయాన్
ప్రమనసానప్రజాపతిః । తెయదాతపసాక్లిష్టానశేకుస్సీద్ధిసాధనే ॥ శివమారాభ్యునిషసా ప్రసన్నంసమయా
చత । ప్రజామేవప్రజాకామః ప్రజాపతిరువాచతం ॥ భగవత్తపసాక్లిష్టాః ప్రజామేతోప్రజానుతే । అక
మవచనాదూరా మహూదారిసులక్షణాః ॥ తతోపిహప్రజాసిద్ధిర్నాస్తాకంశివయాతే । పూజాథకంత్యాం
ప్రపన్నాస్సోష్ట్రబూహితశ్చిద్ధిక్వద్విధిః ॥ ప్రాథితస్తత్రదాశంఘః ఊంధ్యాత్వాబ్రవీచ్చతాన్ । శ్రుణుధ్వం
మనయస్సవేక యద్యవ్తంజ్ఞానచతుషా ॥ అనపత్యకరంకమచక్రయత్పూర్వసంప్రవే । కాలాద్యక్తావశేషం
యదౌధాగ్న్యం తత్ప్రకీర్తితం ॥ తస్యనాశాయవిధివత్ సహపత్యేకవాససా । స్నాత్వాసస్యాగ్నిధింపుత్ర

సంతప్తాపిత్వదేహాః | సభ్యాదిగ్రహణానాం భుజ్యమాక్షతాంజయః | ఉపస్థాయితతఃపశ్చాత్ కమణశేషంస
మాపయేత్ | తస్మాన్మరణంవాత్రం శిరస్యరాయశేషతః || కుశాగ్రేణసమాలభ్య పరేష్టంత్రాన్సృజాం
తికాన్ | స్వస్థీయనిజసూక్తాని దంపతీతాజలాద్యహేఃసంస్థాప్యప్రాజ్ఞుభిస్త్రిష్టేత్ మంత్రంసంశ్రావయేదసి |
ఇమాంగిరఃఆదిత్యేభ్యోఽపి తద్వయమిమంశుభం || శానయేద్భుజివిస్యస్య వాత్రంశిత్ప్రేగపీచ్ఛతాన్ | తతో
శ్యేవాసనీశుభ్రే శుచినాపరిధాయతా | ఉపవిశ్యాసనేశుభ్రే పుష్పస్రచ్చందనాచితాన్ || తతస్సకనకం సర్పి
స్సమైకేతిసంభీజద్విజాన్ | ప్రణవత్యతతస్సవన్ కమణశేషంసమాపయేత్ || ఆచార్యస్వవిధానేనజైవజ్జైనా
నుమోహతిః | హస్తమాత్రేతతస్తత స్థండిలేష్టాంగుళోచ్ఛ్రయే || స్థాపయేద్విధివద్వహ్నిం నిజశాఖావిధాన
తః | పాయసంనిజాన్వత్తత వైధేయంవిధివత్తతః || తస్మాదీశానభాగేశు స్థండిలేకలశంవ్యసేత్ | అవగంప
యనాపూజాం స్వర్ణపుష్పపద్మైశ్చతం || పూజాపాత్రంశ్యేతత్ర పూజాంపుష్పఫలాత్రైః | స్వస్వ
మంత్రైః ప్రతిష్ఠాప్య మహేశముచయసహ || తస్మాగ్గోప్రజపే ముస్తై బ్రాహ్మణామంత్రకౌవిదాః | పంచాం
గాన్ విధివత్సంత్రాన్ రుద్రసూక్తైశ్చయాజుషైః || ఉద్వాహ్యధవరుంసమ్యక్ ఆచార్యఃస్వవిధానతః | ఆఘా
రావాజ్యభాగోచ హుత్వాబాహ్యేభావసుం | దిక్పతీస్వరితఃపూజ్య స్వస్వమంత్రైస్సమాహితః | ప్రజాపతే
తథాగ్నేయాం గభాంఽదేహీతిచాపరం | అపాంపుష్టంతథాహుతా ఇమంమేనప్రవారుణాన్ | తతస్సిష్టకృతం
కుర్యాత్ కమణశేషంసమాపయేత్ || హుతాం తేశివమర్చ్యకర్ణ సశివంవిధిపూర్వకం | జపహోమనిచేద్యా
స్తే విధివద్విధికోవిదః || తతోవిప్రాయవిదుషే సుశాంతాంసుచయస్వినీం | వస్త్రస్సగ్రహీణోపేతాంసవత్సాం
ధేనుముత్రమాం || తథాలంకృతసర్వాంగం వృషభంశుభ్రుక్షణం | దత్వాతాదంపతీపశ్చాత్ జైవజైనానుమో
దితాన్ శ్రుతిః || ఆధతపితరోగభా మితిమంత్రేణమంత్రితా | ఆచమ్యవిధివత్పశ్చాత్ కమణశేషంసమాపయేత్ ||
మంత్రముచ్చారయేయా తాంవిధివద్వివిధాహాణైః | దేవదేవజగన్నాథ సర్వపాపాఘనాశన || కర్మణానేన
చానేన తతోగోయుగళశ్శతం | సంతుప్తశ్వంకరోధూత్వా సంతతింఽదహీనాప్రభో || తతస్తువైణవంపాత్రీం
శివస్యాగ్రేనివేదయేత్ | ఆచార్యాయదదానీతి యథాయోగ్యంస్వశక్తితః || గురవేవాసనీదత్వా కమణశేషంస
మాపయేత్ | ప్రణమ్యదేవతాంతాంశ్చ విస్మయ్యవిధినాతతః || తతఃకుంభాంభసావిప్రా అభిషిచేయురాద్యతాః |
మంత్రైశ్చవారుణేస్సౌరైఃశాంతింస్వస్త్వయనాదిభిః || పురాణైరాగమైస్తాస్త్రనానాఫలవిధాయభిః | నాందీముఖేన
విధినా తతశ్శాన్తంసమాచరేత్ || నమశ్శివేతిమంత్రేణ నమస్కృత్యముహుర్ముహుః | మధ్యమంపిండమశ్నా
తి పత్నీసర్వజ్ఞమోదితా || ఆధతపితరోగభా మితిమంత్రేణమంత్రితం | ఆచమ్యవిధివత్పశ్చాత్ కమణశేషం
సమాపయేత్ | శతంబభోజయదన్యాన్ ద్విజాన్సంతోష్యశక్తితః | కృతకృత్యైవతాస్యాతాం పుత్రపాత్ర
సుఖాన్వితౌ ||

—* ఇతి సూర్యునిసంవాచోక్తమేకవస్త్రస్నానం. *

ఆధాపరంవీరసిహ్న వలోకనేమద్రయామతే || శుక్రేణస్యాధిశతశ్శంభుః ప్రణవశ్యజగద్గురుః | ఏకవాసో
విధిఃపూహే స్వావికవిస్త్రతోమమ || శివఉవాచ || శ్రీఋభాగవయత్నేన దుఃఖవైధవ్యనాశనం | సం
ర్యాశ్వంవిలయంయాతి యస్మిన్వస్త్రవిధాకృతే || శివోనామేతిమంత్రేణ దంపతీపరిధాపయేత్ | స్నాపయే
దేవస్త్రేభిరభావనుదితేనతి | అష్టపత్రంలిఖత్పద్మం క్రమశఃశుక్లతందులైః || వేదోక్తవిధినామంత్రైః
సూక్తైర్వేదవిధానతః | పంచవక్త్రంబశభుజం త్రజేత్రంపావణతీపతిం || పద్మమధ్యస్యసేదేవంశివోనా

యోమంత్రతః । ఇదవిశ్వేతిమంత్రేణ ఇంద్రమాగ్నేయకౌణికే ॥ యజేహమతిమంత్రేణ దక్షిణేదిశిపూర్వ
జాత్ ॥ యజేహసస్తుమంత్రేణ వైఋశ్వేసనకాదికాత్ ॥ వరుణప్రాథనామంత్రైః పశ్యమే వరుణస్య
సేత్ ॥ గణానాంత్వేతిమంత్రేణ వాయువ్యాంబగజేశ్వరం ॥ అభిగోత్రాణిమంత్రేణ ఉత్తరైగభా మాతరః ।
ఈశాన్యాంబగ్రహస్పర్వాక్ స్థాపయెత్స్వస్వమంత్రతః ॥ ఋకూంస్మథాతుతన్మంత్రైః పూర్వస్యాంవిద్య
సేత్స్మరత్ ॥ తన్మధ్యేవిద్యసేత్కుంభం పూరితంతీర్థవారితా ॥ పూర్ణపాత్రయితంమధ్యే సర్వావధిస
మన్వితం । సహిరణ్యంసవస్త్రంచ వారికేశైశంయుతం ॥ ప్రతిష్ఠాంచవిధాయాదామంత్రైః పూజనమార
భేత్ ॥ రుద్రంసర్వంజపేత్తత్ర వడంగంవిధిపూర్వకం ॥ స్త్రీపుంసాభ్యాంవిధాతవ్యం పూజనంవిధివ తతః । అ
భ్యచ్యక్తవలం సమ్యక్కృత్వాహునంవిధానతః । నాందీముఖాభిధంశ్రాద్ధం విధేయంవిధివత్పునః ॥ గభోక్
సీతీహమంత్రేణ ప్రాశయేత్పిండమధ్యమం ॥

—* జలప్రాథనా *

ప్రత్యగాశాపతేరాజ్జలానామధిపప్రభో । నష్టానప్తప్రస్థప్రాత్వం గభాంజేహిమమేష్మితం ॥౧॥ న
క్షిపదతటాకాదిక్రమాదన్యజలాశ్రయాః । ఉభ్యోవినానశోభంతే గభాంజేహిజలేశ్వర ॥౨॥ పూర్వజన్మనియ
త్వాపంకుసంసగాత్స్వయంకృతం । ఇహోపసలిలేస్థాప్య గభాంజేహిప్రసీదమే ॥ ౩ ॥ అష్టపష్టిమతీ
థానాంనదీనామధిపోభవాత్ సత్వానామపివాపీనాం రాత్రౌగభాంబదస్వమే ॥౪॥ త్వమేవ వాతపాణిస్తు
త్వమేవహ్యంభకాంపతిః । ఆపస్తుప్రాణినాంజీవో గభాంజేహిప్రసీదమే ॥౫॥ తవహస్తేజలంవామేదక్షిణేజీ
వజీవనం । మస్తకత్రజటాఃపింగాః గభాంజేహిదయాపర ॥౬॥ భూతప్రేతాదిదోషాణాం రోగాణామితర
స్యచ । అంతరాయంప్రభోత్యక్త్వాగభాంజేహిదయాంకురు ॥౭॥

—* ఇతి జలప్రాథనా *

—* అథోపధిస్నానం *

సర్వేషాంజగతోనామ్నాం గ్రహాణోపధిసస్సదా । త్వంస్వామీసర్వదాసోమదేహిగభాం మహావ
ధే ॥౧॥ బోదుంబరీంభలవతీం శాఖామామంత్ర్యసర్వవిత్ । బౌషధయస్యమియ్యేనంకామిన్యాగ్రాహయేమ్బు
ధః ॥ శాఖాయాలంబనం కార్యంహృదిచేతసినిర్వతే । సమాలంబ్యకరేమార్వాం నారికేశాక్షతానపి ॥
వరుణోపాసనంకుర్యాత్సూక్తపాతపరాయణః । బ్రహ్మవిష్ణుశ్చ సోమశ్చ కండహా నృపవాహనః ॥ పా
ర్వతీసుభగాభద్రాసాశ్రీ వస్త్రదైవతా । ఏతేహివాసనీశుభ్రాన్యంగే గురుదైవతే ॥ సర్వభూషణరమ్యేచ
గభాంమేదత్రవాంఘ్రితం । ముద్గతండులగోధూమయవ తండులశాలిభిః ॥ రాజమాషాదిభిర్విద్వాక్ వంశ
పాత్రంప్రపూరయేత్ । నారికేశంవనారంగందాడివంబీజపూరకం ॥ ఉత్తతీనుధపూగంచ సప్తమం మద
నంస్తృతం । కూర్మపుష్పఃపుష్పజ్ఞే శీరసీరసప్రపూరితం ॥ త్రిణేత్రం శుభదైవత్యం నారికేశంసుశ్రుదం ।
విద్యస్థదీపకంశత్ర ఫలానాంసత్తకంశతా ॥ ధాతావంతేతిమంత్రేణ ధాన్యస్నానంకుకారయేత్ ॥ పీతంకన
కవణాభా సవీజంసుమనోహరం । తుహినైవసమంసీతం నారంగంగభాదంమమ ॥ ఫలంతేచ్ఛక్రదైవత్యంసు
సూత్యంసుపతివతం । సుగంధంశామదైవత్యం గభాదంతీజపూరకం ॥ ఉద్యదకకసంకుపుష్పం ఫలంసింధూ
రసన్నిభం । బీజపూరయంతం యస్మాద్గర్భాదండానడించుమ ॥ ఫలంయచ్ఛక్రదైవత్యం సూత్యందైవర్వశాప

రం| జ్ఞానయోగి పూజకంతుదేహస్యం గభః ముతమం || పూగశ్చసూర్యదైవత్యో లాఘోరససమప్రభః| ఆ
ద్రణఃఫలానాం భవో గభఃకంధద్యాస్యచా || ఉన్నవేషునసర్వైషు శుభదంసర్వదేహినాం | గోరౌచ
నసమాభాసం గభఃకంధంబుదనంఫలం || ఇతిఫలస్సాః ... *

వధాకారకశ్చరాస్మాద సహదేవచాతథా | ధాన్యానిశాచబహుశా సర్వోపధ్యజమాన్యస్సృతాః | యా
బౌషధీతిమంత్రే సహోపధ్యభిషేచం || కరోయూర్ధ్వవిక్లస్య వంశపాత్రంబుభాగవ | ఋగ్వేద
స్యాప్తమంశక్త్యతత్త్వయామితీహర్షకా || ధీ శ్చిన్మే ముచ్చార్షదంపతీస్సాపయేత్తతః | వరుణః వా
వితామంత్రం వరుణోత్తంభనంతసః || ఏతేశః ముజుమ్మేన ఇమాపఃపునంతమాం | ఇమావైయాజమా
న్యంతాకశిరామశ్యమరుక్తథా || ఘృతవతీభువనానాం పాచమానీపునఃపునః | సామోవరుణసామ్నాయ పా
వమానఃసగస్వతీ | శంనాదేవ్యధర్మణ మంత్రైస్సావముదాహృతం | తతొరుద్రజపస్సానం కర్తవ్యంసుతమి
చ్ఛతా || అథభాగవసంస్థాప్యస్తండితే పావకంశుభం | గృహ్యాయై నపధానైన పాయసంశ్రవయేచ్ఛరుం || ఆ
ఘారావాజ్యభాగౌచ ప్రదేయాత్తత్రచామతీః | అద్యాంపుష్టంశిహుత్వాచ పునస్త్యాచతథాసమితే || వాజః
పురస్తదాగ్రేత్వం ఆదిత్యంగభామేవచ | తతస్సగస్వతీయోన్యాంతత్పత్తిభరతఃపరం | అదిత్యైరాస్మాతి
మంత్రేణ యేనసప్తకయోపిద || గభోకాసోపధీనాంచ మంత్రాకాకాహుతయఃక్రమాత్ | వీధిర్మంత్రైశ్చ
రుంహుత్వాతతఃస్వీష్టకృతంహునెత్ || ఋషభంబ్రాహ్మణేదద్యాత్ ఆచార్యేసురభిస్తథా | ఇతరేభ్యోపిపిత్రై
భ్యోపక్షిణాంస్వేచ్ఛయాపునః || అభిషేకంతతఃకుర్యాత్పవిత్రంకుంభవారిణా | సురాస్వామితిమంత్రాద్యైః
పవిత్రైఃప్రాకృహ్యతైస్తతః || ఆశాస్యాఃకామహేమితి చత్రసైత్యాదిసప్తకం | సదాతువంశపాత్రంచనీత్వా
పాయాచ్ఛివాలయం || శివస్యపురతొముక్త్వా వంశపాత్రంప్రణమ్యచ | దేవదేవగస్మాద గోరీనాథమహే
శ్వర || భవేశానమహాదేవ సమోస్తుసుతదోభవ | అష్టాదోషాశ్చయేస్త్రీణాం నవమఃపురుషస్యచ || తత్త
ద్దోషవినిశాయ సస్త్రీకస్సానమోచరే | వికృతంయచ్చమేదేహే సంతానపరిపీడనం || తత్సగ్వంవస్త్రుమా
యాతు సిదోషాన్యాత్సుపుత్రిణీవరుణత్వంచధూతానాం ముచ్యసేకారకఃప్రభుః || తవతీథఃప్రభాదేన సం
తానంకురుమేబహు | తతశ్చరుపురోదాశమాధితైత్వాదినాశయేత్ | గభఃకంధేహీభగంధేహీఅయంతునఃపి
తరస్తథా || బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాచ వరందత్వావిసజయేత్ || ఇసంనిచూకలమపి గూడకరేషుప్రచారా
ర్హితం || *

—ఇతివీరసింహవలూకనోక్తమేకవస్త్రస్సావరం—

—* అథ పుంసోహరివీర్యత్వహరం *

సూర్యానుంజనవాదే || తపస్వీగమనాభ్యేన కర్తామేహజారుజః | అనుభూయపురాజన్తనరశ్చౌత్సవ
వర్హతిః || సోమ్యజన్తనివీణో భవేత్తస్యోగ్యతక్షణం | బహ్వీభిరిపిసస్త్రీభీరితింకుర్యాశ్యధారుచి || నతస్తాగ్గ
భాసంభూతిః తామస్త్రీమప్రజాయతే | ప్రతీకారమాహ || కిన్త్వింశ్చిచ్ఛీభనమాసిక్లుప్తపక్షిశుభశిథౌ | ఆ
ప్తమ్యూంవాచతురదశ్యం సుకనెదిమాచరెత్ || మాసంసమచకయేదేవంరుద్రంసంయతయానసః | ప్రత్యహం
స్సాపయేద్దేవం కలతైశ్శతసమ్మితైః || సుతీథఃపయసాపూజైః సర్వగంధనుగంధిభిః | శుభ్రచందవకర్పూ
రైఃకేసరైఃపతేపయేత్ || తరిఃకమలకల్పార బిల్వపత్రైరసంహితైః | తమజకయేన్తహాదేవం ధూపదీపైర్క
నోహరైః | తదగ్రప్రజపేత్సూక్తం యథాయచ్చతరుద్రియం || జహుయాత్తద్దశాంశేన తిలాంస్త్రీమధుర

ప్లుతాః । మానామహంతమిత్యాదిమంత్రైకాదశకేనసః ॥ తదాతద్దేవమభ్యర్చ్యజపశాస్త్రైర్వికరియేత్ ।
ప్రణమేదధతంభక్త్యాదండవచ్ఛేధమాస్వతః విస్వద్భాష్టాగమభ్యేత్యసమాహూచబహుప్రతిభిః । అభ్యర్చ్య
విధిః తస్మై సువర్ణాద్వయసమ్మితమ్ ॥ దద్యాత్ప్రసక్త్యావిధివద్భువః శంకుర్ధ్వపేక్షయా । హస్తాంతేకేన యే
త్తద్ధిక్రమంచైవజ్ఞహోదితమ్ ॥ యన్తయా తాపసీయోనారెతస్సేకాదమంమహత్ । అనన్త్యాభ్యర్చి పూజ్యతద
మిశ్రద్ధావశాత్కృతమ్ ॥ తేనసాపేనయద్రేతఃక్షుశంమగభావసిద్ధిక్రమే । జాతంతప్యనానా సవస్థం
రుద్రరేతసమ్ ॥ ఇలద్వయమితేరాప్యేపూరితంమధుసర్పిదా । స్వస్మంగర్భాకయేస్వకాశేనస్తాభ్యా
తి ॥ దత్తంమేరుద్రకృపయా తుభ్యంతత్వాపశాంతయే । అనఘాహవసానితిదామనసేనసుప్రసాదే । ఏహ
త్వమనఘశ్చేతిఉక్తమతంపునర్విజమ్ । అగ్నైనయేళమత్రాంతేప్రణిపత్యవిసజయేత్ ॥ అన్యేభ్యోపివిధా
శక్త్యావిప్రేభ్యోదక్షిణాందిశేత్ । ఏవంకృతవిధేస్తస్యస్యాద్భిజంగభావసిద్ధిక్రమే ॥

ఇతి సూర్యారుణసంవాదేహతవిర్యత్వహరమ్.

—* అథ క్లైబ్యహరమ్. *

తత్రైవ ॥ శుహిషీగమనాదుక్తంయన్తయాపుంస్తనాశనమ్ । తస్యకమచచిహ్నానినిష్కృత్యేచ్ఛ వదామతే ॥
నవయస్త్రిన్వయఃకాలేమహిషీమాగతః పురా । తద్వయఃకాలమాసాద్యపుంస్తనమస్యవినశ్యతి ॥ లక్షణంత్యక
తేవ్యంకర్మణఃకర్మాణేపివా । ద్విత్రైర్వాపంచవక్ష్యేర్వాదిన్వైస్తస్యాపిజాయతే ॥ పీడాకర్మానుమానేన వ
స్త్రిమేహనయోమూహుః । అల్పానల్పాత్సకంనాచ్యంతక్రమకరణావధిః । అల్పమల్పంచబహుధామూతమం
తస్సవత్ససా । క్వచిచ్ఛవేదసంబద్ధంక్వచిన్తాత్రస్యచగ్రహః ॥ తజ్జాతిపశువల్పీడాపృథ్విపాదకరోరుషు సితా
సీతంకియచ్ఛిశ్చుంసుప్తేయూత్రీయతేవ్రజక్ । శ్వాదిదంష్ట్రీవతస్పశకస్యాచ్ఛిరంసలితైరపి ॥ ఇత్యాదిలక్ష
ణైర్జ్ఞాకతః కర్మానిష్కృతిమాచరేత్ । దద్యాత్ప్రమహిషీంశాంతాంరక్తమాల్యగులేపనామ్ ॥ కృష్ణవస్త్రావృతాం
కంఠేలంబవత్పృథుఘంటకామ్ । పిశ్యాకపిడికాపేతాం ప్రలంబత్వాదబంధనామ్ ॥ బ్రాహ్మణాయసువృత్తా
యఃకథానాయకుటుంబినే । దద్యాత్ప్రయోగపూర్వంసపిధివద్భువదక్షిణామ్ ॥ విప్రశుభ్యచ్యవిధివద్దానాం
తేమంత్రముచ్చరేత్ । యన్తయబాలభావేనసారభీమధిగచ్ఛతా ॥ పాపమాపమపుంస్త్రాఖ్యంసజ్జనైరతిగ
హితమ్ । తద్విదాశాయదలైయంసేరభీశుభలక్షణా ॥ దానేనానెనమేబ్రహ్మకనపుంస్త్రంమేప్రణశ్యతు
భూయాసమనఘశ్చాహంప్రమదాయఃప్రియావహః ॥ ఏవమస్త్రితిసోమ్యక్త్వా తామాదాయగృహంవ్రజేత్ ।
అన్యేభ్యోపి తదద్యాద్విప్రేభ్యోబహుదక్షిణామ్ ॥ తతస్సకనకంసక్షిణిస్పృష్ట్యాకాంస్యోపసంవృతమ్ । మా
మిత్యనురభిష్పృష్ట్యాస్వస్త్రివాద్యోజోత్తమా ॥ చైవజ్ఞంగోయుగేనాచ్యోదతాశీస్సగృహాన్వృజేత్ । ఐహికం
లక్ష్యతస్యేతి కీతయేత్ప్రత్యయావహమ్ ॥ స్వపత్న్యామతితల్లైర్బ్యంకించితామోదయోన్యతః । కృతక
మాగతేశాలవయసఃక్లిబతాంవ్రజేత్ ॥ హతవర్ణబలాజస్కానిరుత్సాహాప్రియాగమే । తదపత్రపయాని
త్యంయోషితోతిజగుప్సయా ॥ గర్భామాణఃశ్వసకశేతేపుచ్ఛమానోపిబంధుభిః । లజ్జయాకులచిత్తత్వాత్ప్ర
వాసమతిశాంచ్చతి ॥ గుడగుహ్యాదరేలింగచిహ్నంతిలముఖాదికమ్ ॥

ఇతి క్లైబ్యహరమ్.

—* అథాపరంక్షీబత్వహరమ్. *—

అథాపరంత్రైవ || ఫలానామపిహతాః క్షీణభేదాదాహృతః | తస్యనిష్కృతిచిహ్నీ కీర్త్యమా
నానిమేత్రాణి | నరస్యకామినోనిత్యంభుంజతోప్యంగనాగణమ్ || కదాకదాపిజాయేతక్షీబత్వంవాతిదుఃఖకృత్ |
శుభేమాసిసి తేపక్షేసుదినేనముపస్థితే | విశేషేత్రయోదశ్యాందైవజ్ఞైనద్విజైస్సహ || దేవతాయతనైతా
దైవజ్ఞైనద్విజైస్సహ | ఫలానివివిధాన్యత్రరాశింకుర్యాత్పుంభక్ష్వథక్ || నారికేళాన్యపోధానిఖజాఃరక్రము
కానిచ | జాతీఫలైస్తుకంకాలాన్యాహృత్యవిశదాంభసా || ప్రత్యాశ్యశుచివస్త్రేషురాశింకుర్యాత్స్వయంశుచిః |
అభ్యుక్త్యచందనాద్యేన అభ్యవ్యక్తుకుసుమైస్సితైః || అలంకృతేభ్యఃవిప్రేభ్యోగుణవద్భ్యఃసమాహితః | దద్యా
త్ప్రత్యేకశస్తేభ్యః ఫలరాశీన్పుంభక్ష్వథక్ | దానాంతేకీతకయేన్తంత్రందైవజ్ఞైనోపనిమితమ్ || యన్తయా
కారిహరణంఫలానాంవిజిహీషకయా | తతోమయైతత్సంప్రాప్తంబహుస్త్వమతిగహితమ్ || తస్మాన్మచ్చే
తవైక్లైబ్యంయుష్మభ్యంఫలదానతః | ఇతివిజ్ఞాప్యతావిప్రా ప్రణేపత్యవిసజయేత్ || అన్యేభ్యోపియథా
శక్త్యావిప్రేభ్యః ఫలదానవత్ | ఏకాహికంలక్షణంస్యాద్వక్తవ్యందైవవేదినా || ప్రణాన్యత్రఫలాకారంజాయం
తేస్యకేబరే | లఘూనాంహరణాత్త్రేహంలఘువోనాతిదుఃఖదాః || గురూణాంగురవోనానాదుఃఖారతివిఘాత
కాః | ప్రమాదేనహృతానాంచనర్తణా వ్రీడయాపిహ | నాతికామోనచక్లైబ్యంనవావ్యాధిప్రమాదతః | శో
కొచిహ్నదివత్ప్రాదాహస్తపాదాంగుళివ్రీణాః || జప్తజాత్యనుమంత్రాద్యంప్రాప్త్యావేశ్యాదిచింతనమ్ | ప్రశ్న
తశ్చవివేకవ్యంసుధియాదైవవేదినా ||

ఇతిసూర్యారుణసంవాదేక్లైబ్యహరమ్.

—* అథమృతభార్యత్వహరమ్. *—

మహాణక వే || కమఃవిపాకసంగ్రహే || శ్లేష్ఠభార్యతర్యనూభేతుయోనుజోద్వహతిస్త్రియమ్ | సభవన్మృత
పత్నీకడుష్టజ్వరసమన్వితః || ప్రాజాపత్యత్రయంకుర్యాద్వ్రతత్రితయమేవనా | తామగ్నిమితచాజ్యేన చరు
ణాస్తోత్రరంయుతమ్ || బహుయాద్యోజయేద్విప్రాకవీవంపాపాత్ప్రముచ్యతే | తామగ్నివశామిత్యనేనకా
తవేదసత్త్యనవాకొలత్సృతే - జాతవేదసత్త్యసస్తవకస్యలనువాకస్యయాజ్ఞకీదేవతా - ఉపనిషదయుషిః - ఆ
ద్యయోదకగాఢతస్మాణాంలగ్నిః అంత్యాయావిష్టుదేవతా - త్రిష్టువంధః - పృతనాజితస్సహమా
నాముగ్రమగ్నింహువేషుపరమాత్సదస్తాత్ - సవఃపరుషదతిగర్గాణిశ్వాదుహేతాని విశ్వాక్షుమాద్యేనోతిదురితా
త్యగ్నిః - ప్రతోషితమీథ్యోఅప్సరేషుతనాచ్చహూతానస్యసస్త్రి - సాచాగ్రేతనువంప్రయాస్తస్యంబ సౌభ
గానావర్చస్వ-గోభిజాస్త్వచుజుహోసిషి క్తంతవేంద్రవిగ్ధోరనుసంచమానానాకస్యపృష్ఠ - ధిసంచసానావైష్టవీంలా
కఇహమాగయంతామ్ ||

ఇతిమృతభార్యత్వహరమ్.

అథాపరం || శామితభార్యగౌమీచ మృతభార్యఃప్రజాయతే | తస్యసాపప్రీముక్త్యథాంద్విజమేకంవివా
హయేత్ || అథప్రకారాంతరేణ || అథమృతభార్యత్వహరంపరస్పర జ్యేషఠాంబ || బృహస్పతిః - సాధ్వీంభార్యం
ద్విజంబంధంపుత్రంవాపియోజయేత్ | సకురాన్మృతభార్యసాన్యభార్యంద్విజసప్తకమ్ || యద్వాదాం
పత్యమాసాద్యవీరోధయతియతిపురా | తస్మాన్యజన్మనిభవేద్దేవఃపత్న్యాపరస్పరమ్ | తత్రాశ్వత్థం శమియో

క్రమార్థముద్వాహయేత్సర్వే । తలసీవిష్టునాసాధాంవిధినాసరితాహయేత్ ॥ వీచంతర్జోషశాంతిస్సాన్వ
ద్విజాకసంభోజ్యభతః । ఇతరశ్చవిశోధాయస్వయంశాస్త్రవినిర్ణయాత్ ॥ ఉమామహేశ్వరంచైవవ్రతం
కుర్యాద్విధానతః॥ ఇమృతభారత్వహరాణి. *

—* అథస్త్రీవిరక్తిహరమ్. *—

షహాగకవేకర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ ధర్మపత్న్యాంసువ్రతాయాంముఖమైథునకారిణః । పత్న్యాంవిరక్తి
భావతిసువర్ణకలశేనసః ॥ ఉమామహేశ్వరంచేపం రుద్రైకాదశసీధివేత్ । స్నాపయేభౌద్ధయాయుక్తాహ్య
విచ్ఛిన్నాంబుధారయా ॥ త్రైయంబకేనమంత్రేణజహుయాదపిపావకేఅత్రాంబుగహణంరుద్రవిధానోక్తాభిషే
కద్రవ్యయుక్తానాంక్షిరెత్తురసాదీనాండపలతగమితిమహాణవః । ఉక్తంతుతదవిశేషేతాంబుగహణేక్షిరా
దీనాంబాధితి- తతఃసహస్రాయుతాంతంశ్యోంబకమంత్రంజపిత్యాజ్యేనతావత్సంఖ్యాకపవహూమరికా
ర్యః- ఆత్రదేవాలయాదాసర్వధావ్రతిమాలాభేన్యంఉమామహేశ్వరంసువర్ణకలశంకృత్యాకలశోపేతమభిషేకాం
తేద్రాహ్మణాయదద్యాత్ - ఇతిమహర్ణవః॥ తతస్సానానంతరం పాతకమేణజపస్యోక్తత్వాత్ రుద్రాభి
షేకంకృత్వైవహూమః ॥ తతోదానమితి॥ *

ఇతిస్త్రీవిరక్తిహరమ్.

—* అథవీరసంస్కారోద్భవహరాణి. *—

—* తత్రబ్రహ్మరాక్షసరూపవిశాచత్వహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ అన్యాయవర్తికన్యపతిసేవనాద్విప్రహింసనాత్ । మహాదానసమాదానాన్మరుభా
ర్యావిమర్దనాత్ ॥ దుష్టిభ్యశ్చపశుభ్యశ్చ మరణాన్మరుసందయా । వేదస్యబ్రహ్మశాస్త్రస్య పతరాత్కర్మసే
వనాత్ ॥ జననీమైథునాచ్చైవపత్రస్త్రిగమనాత్తథా । శ్రుతాధ్యయనసంపన్నత్రోతియద్రాహ్మ్యసృతు ॥ ఉ
ద్వాసనాశ్చభామధ్యేకృత్యాభంగంనుపారుగమ్ । వేదాధ్యయనసంఘాతఫలదానాద్విశేషతః ॥ దేవద్రాహ్మ
ణరాజ్ఞాంచ స్వర్ణాకపహరణాత్తథా । అరణ్యేజకలేదేశే జాయతేబ్రహ్మరాక్షసః । గయాత్రాద్ధంతుకృ
త్యావిజపహూమాదిభిస్తథా । సర్వస్యాపకాంతస్తస్యజపనాదేవనిత్యతః ॥ దేవతాలీథాసేవాభిక్షన్యాదానే
నచైవహి । బ్రహ్మరాక్షసైకాచాల్ ముచ్యతేనురబవీత్ । తచ్చగోభూహిరిత్యానాం శిలానాంశక్త్య
నుసారైకకల్ప్యం॥ ఇతిబ్రహ్మరాక్షసత్వహరంవిశాచత్వహరంచ. *

—* అథగ్రహహరాణి. *—

—* తత్రప్రణాగ్రహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ రజస్వలాగామినంచ తదుచ్ఛిష్ట్యభోజినమ్ । ప్రజాగ్రహప్రగృహ్ణాతతత్సజ్య
తవాన్భవేత్ ॥ అతిసారీచకష్ఠీచగాత్రేసర్వత్రవాతవాక్ । స్త్రీచేద్గర్భస్యనాశస్సాన్వదత్రేయంనిష్కృశిపహా॥
కృచ్ఛాంధ్రాయజేచైవకుర్యాత్సంతఃసత్రయమ్ । అష్టోత్తరసహస్రంతుకృత్పిపాజహుయాత్తథా ॥ పుర
మాణమేతిమంత్రేణ జపంపారుపహూక్తికమ్ ॥ జపహూమయోగనంతరంబలిదానమాహ ॥ శాంస్యసాత్రేన
వేదీహితంకులానాథకోన్వికాక్ । సిక్షిష్యజలకుంభేనసాధాంభిత్వాచతుష్పథే ॥ గంధపుష్పాదిస్తత్రసమ

భృవ్యబలింక్షిపేత్ | బలిమంత్రః || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమప్రజాగ్రహమహబలి | ఆశురస్యసుఖంసిద్ధింప్ర
యచ్ఛత్వంమహాగ్రహ || ఇతిప్రజాగ్రహహరమ్. *

—* అథైకాహికాదిజ్వరహరమ్. *

కర్మ విపాక సంగ్రహే || తస్మై రాయో వృథా ప్రాణిం సంకోనిదయశ్చయః | ఆచారరహితో యశ్చ తా
నేకజ్వర సంజ్ఞికః || గ్రహాగృహ్ణాతి మంత్రాదేక రాత్రి జ్వరీభవేత్ | ద్వీరాత్రే త్రిరాత్రే చతురాత్ర
జ్వరేణ చ || శీతజ్వరేణ సతతం జ్వరేణోష్ణజ్వరేణ చ | యతో భవతి తస్యేనునిష్కృతిశ్చాస్త్రచోదితా || చాం
ద్రాయణం ప్రకుర్వీత కుర్యాత్కృచ్చాక్రికృచ్చాక్రికమ్ | ఆజ్యచూమో వ్యాహృతిభిః అష్టోత్తర సహస్రకమ్ ||
సహకార ప్రవాతైశ్చ చర్మకై జ్వరహరయోత్తరా | జాతవేద సమంత్రేణ దద్యాద్ధోమంచ శక్తితః || సహస్రక
లకస్నానమీశ్వరస్య తుకారయేత్ || అవంతరం బలిదాన ప్రకారమాహ || కాంస్య పాత్రే మధ్యపూపపాయ సా
జ్యసుశర్కరాః | నిక్షిప్త్యాచ్ఛద్వజై జాతికుసుమైశ్చేవ వాససా || అచ్ఛద్వజైః స్వచ్ఛద్వజైః || బలిదాన మంత్ర
మాహ || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమ మేకాహిక మహజ్వర | ఆశురస్య సుఖం సిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహాగ్రహ || ద్వీ
హిక త్యాగ్రహిక జ్వరయో ద్వాహిక త్యాగ్రహిక త్యాహః - ఏవం చాతుర్థిక మహజ్వరే పూర్వహ్యం - ద్వీరా
త్రాది జ్వరే హబలిదాన స్థాన విశేషానాహ || ద్వీహికాఖ్యజ్వరే మత్పస్తానే శుద్ధబలింక్షిపేత్ || త్యాగ్రహిక
నందికేశస్య సమీపే వృషభస్య వా || ద్వీహిక త్యాగ్రహిక జ్వరయోః పూర్వవివబలిః || చాతుర్థిక జ్వరే బలిః ||
చాతుర్థిక జ్వరే బలిమాహ || విష్ణోరాయతనే కుర్యాత్సంధ్యేభవశీతకమ్ | చతుష్పదం స్థాపయిత్వా గ్రహం సం
పూజ్యయత్నతః || విష్ణోరాయతనే దద్యాచ్చాతుర్థిక మహజ్వరే | కుంభం సంస్థాపయేత్తత్ర పీఠస్యోపరిసం
యతః || తస్మిన్కుంభే బలిం దద్యాత్కృతపూజాపపాయసమ్ | లాజాన్తధును రాంచైవ సహింపిష్యాక
మేవ చ || రక్తవాసారక్తప్రవృగృహ్ణీయా దచణా విధౌ | గంధధూపాదికం రక్తం దద్యాద్గోగస్య శాంతయే ||
యజ్ఞాతీయా నాం యాసు రానిషిద్ధా తజ్ఞాతీయైః సాబలిక మణిన గ్రాహ్య || శీతజ్వరే మవిశేషః || విష్ణోరాయ
తనే యద్వామూలే శ్వత్థద్వవస్య వా | శీతజ్వర విధానే న సంయత్యేహ రెచ్ఛలిమ్ || బలిహతాకృష్ణవస్త్రోకృష్ణవ
స్త్రోత్తరీయకః | కృతసరం పాయసంచైవ తిలాంచైవ చ తండులా || కాంస్య పాత్రే వినిక్షిప్య స్వణం తదుపరి వ్య
సేత్ | పూర్ణకుంభే న సహితం బలింత్రవినిక్షిపేత్ || పూజయిత్వా గ్రహం ధూపదిపాదిభిరతం ద్రితః | బలిదా
న మంత్రమాహ || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమం జ్వరితస్య జ్వరాపహమ్ | పక్షివాహనగోవిందవరాహవదనప్ర
భో || అనురఘ్ను సురశ్రేష్ఠ నారసింహుగదాధరతి | ఉష్ణజ్వరే హవిశేషవభిదధాతి - ఉష్ణజ్వరే మేళాన స
మీశబలిమాహరేత్ | అభవృక్షస్య చూలే వా బలిః పూర్వోక్తమీ || పూర్వోక్త శీతజ్వరహారోక్తః - అత్ర
మంత్రః || గోక్షీరధవళాకార త్రిశూలధరగోపతే | భస్మోద్ధూనితచేవ శత్రుణేత్రహరశంకర || ప్రగృహ్ణీష్వ
బలించేమం జ్వరితస్య మహాగ్రహ | ప్రయచ్ఛత్వం సుఖం సిద్ధిం జ్వరంచాశువిమోచయేతి || సతతజ్వర విశేష మభిధ
త్రే | సతతజ్వర ఈశానస్థాలయే బలిమాహరేత్ || పూర్వోక్త శీతజ్వరహారోక్తమో బలిరుదాహృతః | తస్మిన్నేకా
హికాదిజ్వరహారయోని పూర్వకథితాని తేషాం బలిదాన మంత్రమాహ || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమం హరత్వం సతత
జ్వరమ్ | ఆశురస్య సుఖం సిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహాబలేతి || *

ఇత్యేకాహికాదిజ్వరహరణి.

—* అథవృత్తగ్రహహరమ్. *—

కమవిపాకసంగ్రహే || నవగ్రహఃప్రగృహ్యంతిపరదారాభిమతానాత్ | కటిప్రశుప్త్యతేతస్య స్రాజాప
త్యంచరేన్న | గాఢాత్మావతిలాక్ష్మీహుత్వా గాయత్రీమయుతంజపేత్ | దద్యాద్ధేమస్వశక్త్యాచలః పూ
ర్వోక్తవర్ణచేత్
ఇతివృత్తగ్రహహరమ్.

—* అథమహాజ్వరగ్రహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || మహాజ్వరగ్రహస్థాంవై గృహీయ్యాదోవ్రతేత్స్నియమ్ | రజకాచేతతఃపాద
తలదాహీభవేర్జరి || చాంద్రాయణంసాంతసం కుర్యాద్ద్రోగస్యశాంతయే | జాతవేదస మంత్రేణ మధ్వక్తా
నామృతమ్లవాక్ || ఆహ్లాత్యరహస్యంతు జహుయాజ్జాతవేదసి | జపస్సహస్రనామ్నాంతురద్యాన్తోమంచక
క్రితః || రజకాచేరిత్వాది - రజకశ్చమకారాశ్చనటోమరుడనివచ | కైవలమేనిభిల్లాశ్చ సత్తైతేంత్యావ
సాయినతి || స్త్రుత్యంశరోక్తచమకారానమారజకాదీత్వాది శబ్దేన | మృత్యాత్రేపిష్ట పిష్టాక లాజా
శ్చృత్వాతిలాం ప్రథాపూజయిత్వాగ్రహంరక్తగంధాద్యైశ్చచతుష్పథే నిశితీశేద్భువివిద్వాక్ మంత్రేణానేన
సంయతః | ప్రగృహీష్వబలించేమం మహాజ్వరమహాగ్రహ || ఆతురస్యసుఖంసిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం బహుబలః
ఇతిమహాజ్వరహరమ్.

—* అథకుంభగ్రహహరమ్. జంభగ్రహహరమ్. జంభకగ్రహాభ్యర్చనామ్. *—

కాత్యాయనః || అంత్యజాగామినంచైవపరశ్రీగామినంగ్రహః | కుంభకాఖ్యః ప్రగృహ్యంతిపరస్తుజ్వర
వాక్భవేత్ || అసంబద్ధప్రలాపశ్చశ్వాసఖాసీచజాయతే | అత్రచాంద్రాయణం కుర్యాజ్జహుయాత్తిలసపి
షా || మంత్రావ్యాహృతయః ప్రోక్తః జపేత్సుక్తంచపాఠవమ్ | సావిత్రీంచహిరణ్యంచ దద్యాచ్ఛక్త్యను
సారతః || బలిదానమంత్రమాహ || అన్నంఽఽపిశ్చపిష్ట పిష్టాకంపాయసంమధు | తైలంచమృగ్మయేపాత్రేకృ
త్వాగంధాదిభిర్వృతమ్ || పూజయిత్వాపూజకుంభంవస్త్రహేమసమర్పితం | బలిచతుష్పథే రాత్రౌమం
త్రేణానేననిశితీశేత్ || ప్రగృహీష్వబలించేమంకుంభకాఖ్యమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మ
హుబలమ్ ||
ఇతికుంభగ్రహహరమ్.

—* అథకపిలగ్రహహరమ్. *—

కర్తవిపాకసముచ్చయే || కపి వేదోహుతభుజిప్రసవద్బుదితన్నహః | కపిలాఖ్యఃప్రగృహ్యంతి తతోజగ
రహులవాక్ | సర్వాంగదాహవాన్వైవభవేత్పితవిలోచనః | త్రైరాత్రముపవాసః స్వాత్తద్రోగస్యాపనుత
యే | సోమారుద్రేతిచజపేత్సుక్తంత్యయుతసంఖ్యయా | హిరణ్యంజయధాశక్తైరద్యాదధబలింఽపిశేత్ | బలి
దానప్రకారమాహ || లాజాత్తిలాంశ్చపిష్టాకం పిష్టంఽఽధిరమేవచ | మాంసంబత్తైలపక్వంపక్వత్వామృగ్మ
యభాజితే || రాత్రాచతుష్పథేకుర్యాత్తేవస్త్రాద్యైశ్చగ్రహపూజనమ్ | హిరణ్యసహితేనాథపూజకుంభేన
సంయుతమ్ | బలింకత్రక్షిపేద్విద్వాక్ మంత్రేణానేనసంయతః | ప్రగృహీష్వబలించేమంకపిలాఖ్యమహాగ్రహ ||
ఆతురస్యసుఖంసిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహుబలమ్ ||
ఇతి కపిలగ్రహహరమ్.

*

—* అథశివపాదగ్రహహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్ఛయే॥ మాతురిపితుదేవతాయా గుర్వాదెర్యస్తుగవతః | అవజ్ఞాంకరుతైతంతుశి
వపాదాభిధోగ్రహః॥ గృహ్లాతితత్త్వణాన్మూర్ధ్నికజకరేకోగవాన్చ వేత్ | పాదగ్రహీజ్వరీచైవ జాయతేతత్రనిష్కృ
తిః॥ చాంద్రాయణంభవేదాతేనూతైనజహుయాచ్ఛరుమ్ | ఘృతంచాష్టాధికశతంబలిదేయోయథావిధి॥
బలిదానప్రకారః॥ పిష్టంతిలంచపిచ్చాకంలాజాన్మృత్వాధమృణ్మయే | మాగ్గద్యయ సమాయోగేవస్త్రాద్యై
గ్రహమచయేత్॥ ప్రకారాంతరం॥ పాయసంచఫలంకంఠంలాజాంశ్చపూపకాదధి | తామ్రపాత్రే
వినిశ్చిప్యసాదకంకుంభమేవచ॥ చతుష్పథేక్షిపేద్వస్త్రగంధాద్యైగ్రహమచయేత్ | తతొబలిం క్షేపేన్వి
ద్యావృక్షమంత్రేణాననసంయుతః॥ బలిదానమంత్రః॥ ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమం శివపాదమహాగ్రహ | ఆతు
రస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబల॥

ఇతిశివపాదగ్రహహరమ్.

—* అథోర్ధ్వకేశగ్రహహరమ్. *

కమవిపాకసంగ్రహే॥ నిషాగరణంపరద్రవ్యహరిణందురిఖకారిణమ్ | కేశేజపంచోర్ధ్వకేశేగ్ర
హాగృహ్లాతిమానవమ్॥ స్ఫోటాస్తతత్ప్రజాయంతేతస్యాంగేష్వభితేష్వపి | చాంద్రాయణం ప్రకుర్వీతకృ
చ్ఛ్చింవారోగశాంతయే॥ ఆతేనూతైనజహుయాచ్ఛరుమాజ్యంపుథకృథక్ | హోమోవ్యాహృతిశ్చై
వదద్యాగ్స్విణాకంచకక్రితః॥ బలిదానప్రకారః॥ పాయసంచఫలంకంఠంలాజాంశ్చపూపకాదధి | తా
మ్రపాత్రేవినిశ్చిప్యసాదకంకుంభమేవచ॥ చతుష్పథేక్షిపేద్వస్త్రగంధాద్యైగ్రహమచయేత్ | బలిదానమం
త్రః॥ ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమమూర్ధ్వకేశేమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబల॥

ఇత్యూర్ధ్వకేశగ్రహహరమ్.

—* అథవిష్టంభగ్రహహరమ్. *

కాత్యాయనః॥ స్వకీమాచారవిశిష్టాబ్రాహ్మణప్రభృషీతరాక | విష్టంభనామాగృహ్లాతిగ్రహః శీత
జ్వరీతతః॥ హస్తపాదతలేదాహేవాగ్వాకుంచితపాణియత్ | స్ఫోటయ క్తశ్చజాయేతహస్తయోఃపాదయో
స్థితా॥ విహుచీబధిరశ్చైవజాయతేతస్యనిష్కృతిః | చాంద్రాయణం ప్రకుర్వీత ఫృతాక్తైరామ్రపిల్ల
వైః॥ అష్టోత్తరసహస్రంబైశ్శామస్యాజ్ఞాతవేదసా | సహస్రశిషానూత్రంచజపేదయుతసంఖ్యయావిష్టో
నామసహస్రంచసహపంచాతురంజపేత్ | సహస్రకలశస్నానం వాసుదేవస్యకారయేత్॥ దద్యాద్ధిరణ్య
దానంచబలిదేయోయథావిధి | బలిప్రకారమాహ॥ పాయసంవిష్టగుళికామధ్యాపూపయోదధి | తామ్ర
పాత్రశుభేకృత్వాపూపకంకుంభంసమేమకమ్ | నిత్యాచతుష్పథేత్రైధ్వజాన్త్రైగ్రహమచయేత్ | వివస్వననేన
మంత్రేణ సంయుతోనిక్షిపేద్బలిమ్॥ ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమంవిష్టంభాఖ్యమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్ర
యచ్ఛత్వంమహాబలఇతి॥

ఇతివిష్టంభగ్రహహరమ్.

—* వీత దేవవృత్తాఖ్యగ్రహహరమ్ || అథమహాజిహ్వాగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసముచ్చయే || ముసలోలూఖలాదీతథాయజ్ఞాయుధాన్యసి | ఆయుధాన్యసిపాచాభ్యాం లంఘు
మేద్యోనరస్తుతమ్ | కాలక్రిమాత్ప్రగృహ్లాతిమహాజిహ్వాభిదోగ్రహః | తతోగర్హదవాక్యస్యాశోషీజప్తప్రణేభవత్ |
ఆజ్యహోమోవ్యాహృతిభి రుద్యంనద్యేతృచంజపేత్ | గాయత్రీంచాత్రదానంచదర్శ్యాచ్చక్త్యనుసారతః || బలి
ప్రకారమాహ || పశ్యాత్త్వత్స్యాత్ తథాపక్వంతిలపిష్టంసు రాందధి | రుధిరంసూపశాకాన్నం సూర్యేకృత్వాచ
తుష్పథే || వస్త్రాద్యైర్గృహమభ్యవ్యంబలిందద్యాద్విచక్షణః | బలిమంత్రః || ప్రగృహ్ణేష్వబలించేమంమ
హాజిహ్వామహాబలి | ఆతురస్యనుఖంసిద్ధిప్రయచ్ఛత్వంమహాగ్రహ ||

ఇతి మహాజిహ్వాగ్రహహరమ్.

—* అథనవగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసంగ్రహే || సఖ్యస్తపస్వినోవాపిగురోర్వాస్యామినోపివా | స్త్రీగామినం సంక్రమతేగ్ర
హాకికామంనవగ్రహః || తతస్సోస్థిటీమేధాదాహీచాధ్వానీనేత్రరోగవాక్ | జాయతేనిష్కృతిస్తత్రతప్రకృ
చ్ఛద్వయంభవత్ || అతికృచ్ఛకృచ్ఛకృచ్ఛచాండ్రాయణమథాపివా | కూశ్మాండైజాహుయాత్సపిథేధేనుం
డద్యాద్విజాతయే || పౌరుషంచజపేత్సూక్తంకుర్యాద్భూతభోజనమ్ | లాజైఃపరుషితాన్నేనపతా
కార్థ్యజసంయుతైః || పూణకుంభేనసహితోబలిదేయశ్చతుష్పథే | అత్రమంత్రః || ప్రగృహ్ణేష్వబలించేమంన
వగ్రహమహాగ్రహ | ఆతురస్యనుఖంసిద్ధిప్రయచ్ఛత్వంమహాబలేతి ||

ఇతినవగ్రహహరమ్.

—* అథవాసవగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసంగ్రహే || వర్తీకభేదనాద్యేనసర్పభాధాంకరోతియః | తంవాసవగ్రహానామగృహ్ణే
యాత్రేనసజ్వరీ || అధ్వానీచవిసర్పీచజాయతేతస్యవిష్కృతిః | ప్రాజాపత్యంభవేదాజ్యహోమోవ్యాహృతి
స్తథా | అగ్నిరస్తీతృచంజప్తాయతిం చేదంజపేద్యవమ్ || దద్యాత్త్వత్ప్రాయథాశక్తి బలిందత్వావిచక్షణైః |
అన్నంబహువిధంకృత్వా సమాధాయచతుష్పథే || నిక్షేపేద్వివిధగ్రంథేఃపుష్పైర్వానావిధైర్ధ్వజైః | గ్రహ
మభ్యవ్యంవిధిరామం తేనానేనమంత్రతః || ప్రగృహ్ణేష్వబలించేమంవాసవాఖ్యమహాగ్రహ | ఆతురస్యనుఖం
సిద్ధిప్రయచ్ఛత్వంమహాబలి ||

ఇతివాసవగ్రహహరమ్.

—* అథవాయుగ్రహహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || దేవద్విజాగ్రహారాదౌతటాకాదిమమోచనమ్ | విష్ణాయా కురుతేయస్తం
గ్రహాగృహ్లాతివాయుసః || అధ్వానీచాప్యరుచిమాక్ పాదదాహీచజాయతే | కృచ్ఛిమేకంచరేదాజ్యహో
మోవ్యాహృతిభిస్తథా || అష్టాధికసహస్రంవాకుర్యాద్దర్శ్యాచ్చకాంచనమ్ ||

ఇతివాయుగ్రహహరమ్.

—* అథక్షేత్రపాలగ్రహహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || దేవతానిధనాత్క్షేత్రపాలస్సంక్రమతేగ్రహః | తతోభవేన్తుభేనోషీచిహ్వ

యాః ప్రభవేద్వీణః॥ ప్రాజాపత్యం ప్రకుర్వీత తైత్రపాలాభిషేచనమ్ । శతరుద్రేణ కుర్యాద్భువహాజిహ్వా గ్రహోదితః ॥ బలిదేవయస్తువిధినా మంత్రపూతస్సమాహితః॥

ఇతి తైత్రపాలగ్రహహరమ్.

—* అథావలగ్రహహరమ్. *—

కర్మ విపాకసంగ్రహే ॥ ఉపకతకరిబంధో వానుపకార్యాప్యవాదకైః । తస్మై రైర్వాసఖ్యకారీతంగృహ్ణాత్యచలగ్రహః । అలగ్రహసంస్పృష్టోద్వరీశ్వాసీచఖాసవాక్ । సర్వాంగరోగీత్వగ్నోషీమందాగ్నిశ్చప్రజాయతే ॥ కృచ్ఛ్రం చాంద్రాయణం వాపి కుర్యాత్కూక్ష్మాండహూమకమ్ । కయానస్త్రిత్యైవం అష్టోత్తర శతం జపేత్ అగ్నిరస్మీత్యచం వాపి హస్తం చాభిం జపేత్ । బలిప్రకారమాహ ॥ తిలచూణయంతంచాన్నం దాక్షాక్షీరంచన క్తవః । అపూపారుధిరంబైవనురాచేత్యేవై బలిః ॥ వస్త్రాద్వైగ్రిహమభ్యర్చ్య భూణకం భయంతంబలిం । చతుష్పథే నిక్షిపేత్తుమంత్రేణా నేన సంయుతః ॥ ప్రగృహ్ణీష్వ బలించేమం అవలాఖ్య మహాగ్రహా । ఆతురస్య సుఖం సిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహాబల ॥ ఇత్యచలగ్రహహరమ్.

—* అథ హస్తీపాదగ్రహహరమ్. *—

కర్మ విపాకసంగ్రహే ॥ దేవద్రవ్యంతు యోభుక్త్యై గామగ్నింబ్రాహ్మణంతథా । పాత్రస్థాన్నం చ నిర్మాణ్యం లంఘయేద్వస్తుతం నరం ॥ గృహ్ణాతి హస్తీపాదాఖ్యోచిహ్నస్య త్రనిబోధత । వత్సీకవ్యాధిమాన్వాదదాహీద్భద్రావిరేచనః ॥ ప్రాజాపత్యం ప్రకుర్వీత హూమో వ్యాహృతిభిర్భవేత్ । పారణ్యం దయథా శక్తిదద్యాత్ప్రాహ్మణభోజనమ్ ॥ ఇతి హస్తీపాదగ్రహహరమ్.

—* అథ కణగ్రహహరమ్. *—

కాత్యాయనః॥ దేవస్వముపభుక్త్యై సంగ్రహః కణాసంజ్ఞికః । గృహ్ణాతి తేన జిహ్వాతునచలత్యస్య కణాయోః ॥ బాధిర్యంజాయతేచాంగై కంఠూతి మహాశీభవేత్ । అత్రచాంద్రాయణం కుర్యాద్ధోమో వ్యాహృతిభిస్తథా ॥ దృఢదాదివేతి సూక్తంచనహస్తం చాష్టమైభవేత్ । బలిప్రకారః ॥ తిలపిష్టం సుతాం మాంసం అన్నం లాజాంస్తథాదధి । కండశ్చేద్యఖిలం హ్యేతద్బలిరత్రప్రశస్యతే ॥ ధ్వజై గంధాదిభిర్హూపైః గ్రహమభ్యర్చయేత్తతః । చతుష్పథే నిక్షిపేద్దిబలిమంత్రేణ మంత్రవిత్ ॥ మంత్రమాహ ॥ ప్రగృహ్ణీష్వ బలించేమం కణాఖ్య స్త్వం మహాగ్రహా । ఆతురస్య సుఖం సిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహాబల ॥

ఇతి కణగ్రహహరమ్.

—* అథ ధనగ్రహహరమ్. *—

కాత్యాయనః ॥ తపస్విసీసఖిస్వామిస్త్రై గామిగణిణీగమః । యస్తంధనగ్రహః క్షిప్రంగృహ్ణీయతే త్రలక్షణమ్ ॥ అస్యస్యందోమూత్రకృచ్ఛ్రమూత్సానముపజిహ్వాకా । జానుతేతన్నివ్యర్థకం తప్తకృచ్ఛ్రస్వయంచరేత్ ॥ ధేనుందద్యాత్తథా హూమం కూక్ష్మాండాఖ్యం సమాదరేత్ । జపేచ్ఛపారుషం సూక్తం సహస్రావళిసంఖ్యయా ॥ ఇదమాప్రవహత యత్కించేదమచంతథా । జలేస్థితా జపేద్ధేవదద్యాద్భక్త్యనుసారతః॥ బలిక్రమమాహ ॥ అన్నం పర్యుషితం లాజాదత్తూరకుసుమానచ । సహిర్యః పూణకమభో బలిగత్రవిధీయతే ॥ చతుష్పథే నిక్షిపేత్తుమంత్రేణా నరః । అభ్యర్చ్య వస్త్రగంధాద్యైః గ్రహాయత్యేకసంయుతః । ప్రగృహ్ణీష్వ బలించేమం ధనగ్రహమహాగ్రహా । ఆతురస్య సుఖం సిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహాబల ॥

ఇతి ధనగ్రహహరమ్.

క్షేనచేత్యనేనస్థందగ్రహహరణ- అశోమేషగ్రహగ్రహీ తస్యతద్దోషశాంతయే । పీఠాణ్యంశ్వేతవస్త్రంచే
త్యాదిసాబలిదేయః ॥ మేషగ్రహోద్దేశేనబలిమంత్రమాహ । ప్రగృహీష్ణ్యబలించేమంమేషగ్రహమహఃబలి ॥ అ
తురస్యనుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్సంమహాగ్రహం ॥ ఇతిమేషగ్రహహరణమ్.

—* అథస్కందగ్రహహరణమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ కాలగ్రహయంతంబాలమాదాయోచ్చిష్టసుక్తస్వయమ్ । అగ్నింస్పృశేత్తం
స్కందాఖ్యైగ్రహస్సంక్రమతేతతః ॥ పాదయోర్వాస్తయోశ్చైవవికాసోవాయుజోభవేత్ ॥ బలిప్రదానమా
హ ॥ తిలపిష్టదధిక్షీర కృసరాపూపసక్తవః । రాజమాషాశ్చముద్గాశ్చ నిష్పావాస్కంధమూలకమ్ ॥ పక్వమాం
సస్సురాచేతిపూర్ణంకుంభయుతోబలిః । తిలపిష్టాదికంకాంస్యపాతేకృత్యాభవేష్టయేత్ ॥ వస్త్రద్వయేనకల
శంరక్తసూత్రేణచైవహి । క్వచిచ్ఛుశ్చవ్యాయతనై కుంకుమాదింసైశ్శుభైః ॥ చతురస్రంచతుర్మాస్తం మం
డలంపరికల్పయేత్ । తత్రదద్యాద్బలిమధ్య రాత్రేమధ్యేనసంయుతమ్ ॥ రక్తమాల్యాంబరైస్కంద గ్రహమ
భ్యవ్యాయత్తతః ॥ బలిమంత్రమాహ ॥ బలాధీశస్కందమహాల్ రక్తమాల్యాంబరప్రియ । ప్రగృహీష్ణ్యబ
లించేమం పూజాభిస్సహపుష్టియత్ ॥ బలిమేవంవిధానేనదత్వాచాగత్యమందిరమ్ । అగ్నింప్రతిష్ఠాప్యతతః స్యా
హాకృత్యాశ్చదేవతాః ॥ యష్టవ్యాసేయమంత్రాభ్యాంహవిఃక్షీరాజ్యసవణమ్ । ద్రోణమాత్రంతు పశ్చా
న్నంపశ్యాన్నాహంస్తథాయుషా ॥ పక్వమాంసంసంధితథాతిలపిష్టంజశోజితమ్ । పీఠాణ్యంచ బలిందద్యా
త్ప్రదోషేవృక్షమూలిక ॥ రక్తచందనరక్తగ్రక్వస్త్రాద్వైరపిపూజితమ్ ॥

ఇతిస్కందగ్రహహరణమ్.

—* అథస్కందాపస్తారగ్రహహరణమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ ఉత్సర్గంకురుతేయస్తు వహ్నా మూత్రపురీషయోః । గ్రహస్సంక్రమతేతంత్రై
స్కందాపస్తారసంక్షేపః ॥ తతోసందంశజిహ్మేతుఘేరిలాసోఽగ్నిజాయతే । అపస్తాభివీత్తత్రపూర్వవద్బలిమా
హరేత్ ॥ ఇతిస్కందాపస్తారగ్రహహరణమ్.

—* అథప్రకారాంతరైఃస్కందగ్రహహరణమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ అగ్నేఃపరిసరేతేయోశుచిదాకలకైస్సహ । స్కందగ్రహాప్రగృహ్ణాతి తం
తతః పాణిపాదయోః ॥ అస్యేచనాతజోహోషః ప్రజాయతాతిదారుణః । బాలకైరిత్యత్రబహువచనమవివక్షీ
తమ్ ॥ తమిత్యత్రాశ్వేకవచనమవివక్షితమ్ । అత్రచ తమిత్యనేన యశ్చశేతేయశ్చబాలకస్తయోద్వయోః ॥
అతఎనబలిదానమంత్రేషు శిశుంవికారాన్మృంచెత్పాదీనిం గానిదృశ్యంతే ॥ యత్తచ్ఛబ్దయోర్నిత్యసంబంధాచ్ఛ
యఃశేతేసోపిలక్ష్మ్యతే ॥ ఇతిమహాంజవః ॥ ప్రతీకారమాహ ॥ నవహస్తమితంకృత్యాస్థండిలంచతురశ్రకమ్ ।
ఉపలప్యశ్వేతవక్షేపః స్వస్తికాదీనివిన్యసేత్ ॥ ద్వారాణితత్రచత్వారివతుడిత్యుప్రకల్పయేత్ । తెఘశక్తించపా
శంచముసలంతోమరులిఖేత్ ॥ మధ్యేష్టదశపద్మంచలిఖత్వాతదనంతరమ్ । చతుషోగణేషువిన్యస్యపూర్ణంకుంభాం
త్యమాహితః ॥ మధ్యేతత్రబలిందద్యాత్స్కందగ్రహవిముక్తయే । బలిస్వయాపాదిదశకయతి ॥ కృసరాన్నం

చపిష్టంచక్షిరందధిష్ఠితంమధు । అపూపానకవోమగ్ధాః నిష్పావారాజమాషకాః ॥ చాకాశ్చపసూరాశ్చ
సురానాంసప్తథైవచ ॥ ఆభశికుక్కుటసంయుక్తఃభృతమేషేణచిహ్నితః । రక్తవస్త్రంబరక్తాన్నంరక్తచంద
నమేవచ ॥ రక్తత్రుహ్నాశేధూపాంశ్చ పూణకకుంభస్సకాంచనః । అన్యానియావస్తూఃశిశుశ్రీషఃపేతవః ॥ ఏ
తత్సర్వకవంఽస్య చూలేవాన్లక్షమూలకే । సుందస్యభవనేవావిషంలేణానేనసఃక్షిపేత్ ॥ అత్రకదంబయా
లాదిమబలిచాచవిధానాత్ - తత్రైవ పూర్వోక్తస్సస్థిలంకల్పయేత్ - స్కందభవనంస్కందచేచాలయః ॥
బలిదానస్లోకమాహ ॥ బాలభానుద్యతేవీప్యన్నమాగం గాధరప్రియ । సురసేనాపతేస్కందఃపణ్డుభక్తౌచ
సూదన ॥ లోహితాంగమహాభాగ కాలశల్కగణేశ్వర । ద్వాపశాక్షమహావీర్యద్విషద్భుజమహాబలి ॥ కృత్తి
కానాంసుతజ్యేష్ఠశక్త్యాయుఃశిభిష్నజ । బాలభాస్కరసంకాశరక్తమాల్యాంబరప్రియ ॥ ప్రగృహ్ణీష్వబలిచే
మం పూజాద్యైస్సహబుద్ధిమత్ ॥ శిశువికారాన్మంచాద్య శివపుత్రశివంకురు ॥ గత్వాచిరంచపరతథగవక్
త్వముమన్నరమ్ । దత్వాబాలమమంచాల మాయువాచాపివధాయ॥అలక్ష్మీంనాశయాశుత్వం గ్రహవిష్ణుం వి
నాశయ । పాలయత్వంవవకశతం బలిమాదాయచాలకమ్ ॥ అథవహ్నిం పతిష్ఠాప్యతత్రక్షీరంతథాదధి । పృ
షదాజ్యంచజుహుయాన్తంత్రాభ్యామాహుతిద్వయమ్ ॥ మంత్రాభ్యాంవత్సమాదాభ్యాం ప్రతిద్రవ్యమాహు
తింజుహుయాత్ ॥ వృషదాజ్యంనామఽధియక్తమాజ్యముచ్యతే ॥ అథమంత్రో ॥ అగ్నయేస్వాహా । అయమే
కొమంత్రః ॥ కృత్తికాభ్యస్వాహేత్యపరః ॥ అనయోర్మంత్రయోరగ్నిఋషిః - అగ్నిఃకృత్తికాశ్చేతిక్రమే
ణదేవతే - యజుషాన్నచ్చందోనియమః - అశప్రీథకనామంత్రః ॥ త్వయ్యుద్యతోషితేస్కంద బలిభిఃపకవ్యజృం
భిభిః । తేనమాహేశ్వరస్తుప్తఃత్వమశ్వాసృతతంశిశుమ్ ॥ త్వమవ్యసృతతంసరమిత్యపిపాతః ॥ *

ఇతిప్రకారాంతరేణస్కందగ్రహహరమ్.

—* అథరీత్యంతరేణస్కందగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసంగ్రహే ॥ ఉచ్చిష్ట బాలమాదాయ శయానంవ్రతభంగినమ్ । ప్రగృహ్ణీతిగ్రహస్కంద ఆ
ధ్యానీజ్వరవాన్సవేత్ ॥ శ్వాసవాన్రక్తనయనోబహుమూత్రపురీషవాక్ । పాశ్వకద్వయోఽపరీతాపస్తలే
మంబలిమాహరేత్ ॥ ఉచ్చిష్టంబాలమాదాయేతిఉచ్చిష్టమిద్ర్యేతత్పదంబాలమిత్యస్యవిశేషణం । తథాబాలమాదా
యశయానమితి విశిష్టవాక్యస్యాపిబలిమాహరేదిత్యుక్తం తత్ర కథమిత్యత్రాకాంత్రాయా మాహ ॥ మేషకు
క్కుట మాంసందపాయసంసక్తవస్త్రథా । రుధిరంచహిరణ్యంచేత్యేతన్నూలేవటస్యహి ॥ వినిశ్చిపేదధకారా
త్రేరక్తవస్త్రానిభిగ్రహమ్ । అభ్యర్చ్యవత్సమాదేనమంత్రేణానేనసంయతః ॥ బలాధీశస్కందమహాకరక్త
మాల్యాంబరప్రియ । ప్రగృహ్ణీష్వబలిచేమం పూజాభిస్సహజ్ఞప్తిమత్ ॥ *

ఇతిరీత్యంతరేణస్కందగ్రహహరమ్.

ఇతిశ్రీనీలకంఠాశ్చజభట్ట నీలకంఠకృతే కర్తవిపాకార్యే గ్రహహరాణి.

—* అథశృత్యంజయవిధిః. *

వసిష్ఠప్రోక్తే ॥ త్యగ్నింబకస్యచమాహాశ్చ్యం శ్రోతుమిచ్ఛామిసాంప్రతమ్ । విస్తరేణయథాతత్వం ప్రస
న్నోత్తమహాసి । ఏవంపుష్టప్రసన్నాత్తాతంప్రత్యాహమహామునిః । మహతాతపసాదృష్టామృత సంజీవినీ

మయా । విధితస్యాః ప్రవక్త్యామి సమాహితమనామృతమ్ । అయాం శ్లోకావిగ్రహితౌచ్యం దోషమ్బు బిహూ
శ్యతే ॥ దేవతాత్మ్యై బలకారుడః పదం గాఢమృత్యుంజయః । అస్మిన్మాతా జనానామృతనమోంతో హృదయం
స్పృశమ్ ॥ కైత్రత్రయ్యాగ్నివీర్యాణాం పాదదళముదామృతమ్ ॥ అమృతౌచ్యం సోస్త్రాయ ఖతిత్వస్త్రమ్
దాహ్యతమ్ ॥ ప్రాగ్భాగ్యానునతదిక త్పదిగ త్త్రంశం శ్లోకార్థం ॥ ఏవ న్యకృత్ పదం గాఢ నానభి
ష్పద్భి రేవచ ॥ మిగతావిహాయకంచైవనంపిశం దే అనామృతం ॥ ఏతేష్యౌధమృతా వ్యా ఏతేషునరుదాహ్న
తః ॥ అథక్షేపస్వమంత్రస్థ పదం గాఢ ప్రకల్పయేత్ ॥ గురౌర్భూతాదౌహకు వృన్తంత్రస్స సిద్ధయే ॥ అష్టో
త్తరసహస్రం వా శతవష్టోత్తరంశ వా । యాంత్రం ॥ పూతోహమితమవ్యతే ॥ మంత్రం ప్రణ
వసంయు క్తంజపే ష్పసమాహితః । యస్తాదనేన ॥ తం మృత్యుంజయః ॥ మృత్యుంజయస్తతః
ప్రోక్తాముః ధిస్తత్పదశిభిః । బ్రాహ్మణౌకత్విత్రయావైశిష్ట్యయోవశౌద్ధిజాతయః ॥ ఆత్మాధికంజప
హేమామాంశ్యకర్మసత్వమతంద్రితః । పరాధకమపిః ర్విత్రబ్రాహ్మణోమంత్రచిత్తయః ॥ దాతవ్యాదక్షిణాత
త్రయధాతుష్టోద్విజోత్తమః । ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యమపమృత్యుజయంతథా ॥ పురాధిచారణంచైవ కాలమృ
త్యువివతకనమ్ । వశ్యాకర్షణవిద్యేవమారణోచ్ఛాటనంతథా ॥ పుత్రలాభంచతద్వృద్ధిం వృష్టిం వృష్టినివార
ణమ్ । గజనాజిఖరోష్ట్రాణాం శాంతికర్తృణిసర్వతః ॥ ప్రతీకారంవసర్యేసాంవృజినవ్యాధిరక్షసామ్ । అన్య
న్యపివకార్యాణియద్యద్యేతానికారయేత్ ॥ అన్యమంత్రస్వయశిప్రోక్తోవినియోగోమహాషిభిః । సర్వమంత్రే
ఘతత్సర్వంఅనైనైవతకారయేత్ ॥ కిమత్రపహునోక్తేన మనసాయవ్యదిశ్యతి । తత్తత్ఫలమవాప్నోతి నాత్ర
కార్యానిచారణా ॥ నక్షత్రాణిప్రవక్త్యామి ఆరంభేసర్వకర్తృణామ్ । ఆద్రాక్ష్యాంశాంతికమాణి ఆయు
వ్యంవైష్టవేతథా ॥ శాంతింపరాధిచారణా మపమృత్యుజయంతథా । ఆదౌవినాయకంపూజ్యపుణ్యాహంవా
చయేత్తతః ॥ బౌహసనాగ్నిమానీయతస్మిన్మండేవినిశీపేత్ । అశవాశ్రోత్రీయా గాఢత్ మధనంవాసమా
నయేత్ ॥ బౌహసనేనకుర్వీత నిషేధోచ్ఛాటనాదికమ్ । ఆత్మాభిముఖమాసీనంధ్యాత్వాసమృత్యుప్రసాదయేత్ ॥
అర్చయెల్లోకపాలాంశ్చప్రాగాంభ్యప్రపక్షిణమ్ । తేషామనుచరాంత్యైవకుండమధ్యే హురాశనమ్ ॥ తత్రకృ
త్వాజ్యభాగాంతం సర్వముల్లాఖనాదికమ్ । స్వగృహాన్యక్రవిధానేన తతోహేమానుసమారధేత్ ॥ ఆయుఃకా
మోఘృతేచాగ్నౌ జహుయాల్లాక్షసంఖ్యయా । అయుతంవాసహస్రంవాజ్ఞాతమష్టోత్తరంశ వా ॥ యార్యాత్రి
కైర్వాజ్ఞాతమధుత్రితయసంయుతైః । గుణత్రిభండకైర్వాపి చతురంగుళమానుతైః ॥ అథవాజహు
యాద్విద్వాక్మిత్రితై స్త్రీలతంశుతైః । ప్రత్యాశితై స్త్రీలైర్వాపిహుహుయాద్గోఘృతప్లుతైః ॥ పరాశసమధైర్వాక్
త్వాపూణకమాయురవాప్నుయాత్ । అథవాగోఘృతాక్రైవపాయసేనైవహోమయేత్ ॥ అథవాతపకయేదే
వముదకేనసమాహితః । ఆసీనఃప్రాజ్ఞుభోధూవాజపేద్వాపూర్వసంఖ్యయా ॥ బ్రాహ్మణాన్యజమౌత్తర్యం
పదవేదాంగపారగాఢ ॥ ఆరోగ్యకామోజహుయాదర్శకాన్వైష్ణవకప్లుతైః । పయసావాహుయమా
ర్గవ్యేనాజ్యేవవాపునః । పరాశసమధైర్వాపి సర్వరోగప్రశాంతయే ॥ ఏవంరోగప్రశాంతిస్యాద్రోగతాం
చాప్యనుద్భవః । ఆచ్ఛిన్నైర్రామ్రపత్రైస్తురుధోక్తైః జహుయాద్ధ్వరై ॥ గురూదీగుళికాభిర్వాజపత్రై
ర్వాఘృతప్లుతైః । ప్రమేహేమధునా హేమామిపయసావాఘృతేనవా ॥ ఉధుంబరసమిద్భిస్తు హేమామయే మాల
కేథవా । గుత్తైశ్చశాల్యై హేమాకమశితైః కృష్ణైఃఘృతేనవా ॥ వధకమానసమిద్ధోమసద్యఘృతలహు ॥ ధృతే
కరంజసమిధావాపిః గుణండిసమిధోపివా ॥ తైలేనాభ్యజ్యజహుయాచ్ఛిరోరోగస్య శాంతయే ॥ మిథమి
ద్భిజకపయోదతీసార్వశాంతయే ॥ శాంత్యర్థకషాయోగేణాం పరాశసమిష్ట్యుతాః । ఉచ్ఛ్వాసమస్త్రే

హృత్వా అపస్మా రాత్రి ముక్తతేకు దేరాత్మ్యాద్రావణ్యభోగ్యం ప్రశూలేష్వయంబేధిః | తైలేనాభ్యజ్ఞాజు
హుయాద్యుజ్జంజైస్తైవచ | మాతులింగగూఢానాం హేమకామిలవాశనః | షఢుత్రితయహోమైస్తుశాంతి
స్సాన్త్రాజ ఇక్షుః || హవనాత్ఫలమూలానాం గర్భారోగకీడకామృతి | నవత్తసూరికాపాపం షఢుత్రితయ
సంయుతైః ఛిన్నత్తైశ్చ జహుయాత్పలానైర్వామృతేస్తుతైః | అథవాత్రైసంయుక్తైర్జహుయాత్థానస్త్వ
మైః | యేచాశ్వేముఖజారోగాశ్శీరోగాస్తైవచ | తేనశ్చ పశమం యాంతి నైహృత్ మైఃపుత్రపుత్రైః |
బౌదుంబరాణాంరోగాణాం సర్వేషాంశాంతియచ్చకా | విల్వపుష్పసమిద్ధోమరికతలవ్యోద్విజనత్తమైః | అంత
స్తాపేతుజహుయాన్మధుక్షీరఘృతేస్తుతైః | దూతాభిర్వాపయోక్తాభిజహుయాద్వందనేనవా | శింశుపాశ్వ
త్థసమిధాంక్తసాపేతుహేమయేత్ | అథవాగోఘృతేనైవక్తాసారశాంతయే | అన్యదాపేమసర్వేషు
కంతోగేమహేదరైః ప్రాభిఃఫలైర్వాజహుయాన్మధుక్షీరఘృతేస్తుతైః | షఢుత్రితయ హేమస్తుసర్వరోగప్రశాం
తయ | ఆయుర్వృద్ధిమ ఇత్సౌక్రంధుస్యరోగస్యభేదః | తస్యరోగస్స శాంత్యథాం తేనతేనైవహోమయేత్ |
అథవాతేనమంత్రేణపావమానీభిరేవచ | తథః తోయేనదేవేశమభిషిం చేత్సమాహితః | ధూతగ్రహజ్వరాదీనాం
సర్వేషామపిశాంతియే || అథవాతవణాంకుశ్యత్ మృశ్లోకిపూర్వోక్తసంఖ్యయాః | ద్యాంసముద్రగామిన్యాం
తటాకేషుసరిత్సునా || ప్రాజ్ఞుభోదజ్ఞుభోవాపిసర్వరోగప్రశాంతయే | అథనానియతాహారోజపేన్సత్రం
సమాహితః || శాంతయేస్వరోగాణాంతథైవానుద్ధనాయచ | ఏవంహోమంద్విజంకుర్యాత్ జపేస్తవణామే
వచ | ఆయురారోగ్యసిద్ధ్యథాంత్రనావాపరస్యచ | ఏకాహంవాత్స్యోహంవాపి ద్వాదశాహం దశాహ
కమ్ | పక్షోమాసోద్విమాసోవామాసత్రయమథాపివా | అథవాచతురోమాసాశ్చాస్తానంత్యేక హయనే ||
భయేమహాతిసంజాలే దీర్ఘకాలంసమాహితః | అల్పేల్పకాలంకుర్వీతజపహేమామాదికాఃక్రియాః | రోగకా
లోపయుక్తంచద్రవ్యంశయ్యాసనాదికమ్ | రోగముక్తస్తుతత్సర్వం వోపయుజ్యాత్కథంచన || మృతసంజీవి
సింహిష్టోబ్రాహ్మణానాంతుయోజయేత్ | అపశ్యత్యజయోపాయమహంవత్క్యవ్యతఃపరమ్ || పూర్వోక్త
దేశకాలేతాకుచిధూత్వాసమాహితః || షఢుత్రితయయైక్తాభిదూర్వాభిజహుయాద్బృధః | సహస్రమయు
తంవాపిశతమష్టోత్తరంతవా || శ్వేతాగ్రంకుసుమైర్వపి జహుయాద్గోఘృతేస్తుతైః | అపామాగ్నాసమి
ద్ధిర్వాసితైఃపృష్టైర్భవైరపి || అథవాగోఘృతేనైవపయసానైవహోమయేత్ | కపిలాగోఘృతంక్షీరంప్రశం
సంతిమసిషిః | శనైశ్చరదినేశ్చత్తంస్త్వశన్తంత్రీమిమంజపేత్ | సాతాన్త్ర్యత్యోవికముక్తస్సాగ్రత్ కేంపున
స్త్వపశ్యత్యుభిః | అథవాపయసాదేవమభిషింద్వపుతేనవా | పలాశఖదిరాశ్వత్థసమిద్ధిజహుయాత్సుధీః ||
శిల్వపుత్తోద్భవైర్వాసీసోపమృశ్లోవికముజ్జతే | అథవాశ్రవయిత్వాతుచరుర్రాద్రంశ్యోజోత్తమః | ముత్రే
ణానేనజహుయాత్ ధ్యాత్వాదేవంప్రచంబకమ్ | అష్టోత్తరశతంహుత్వా వృత్త్యంజయతి మానవః || నిన్యస్య
లింసనకామపితితంత్రేప్రణవంన్యసేత్ | అస్యాం గేమ్యసేదేవమంత్రామంత్ర సమాహితః || భసీతేనాగ్ని
హేమ తస్య రత్నంకృత్వానయాబుచా | ప్రబోధ్యపురఃప్రేసంమంత్రేణానేనసస్త్వశేత్ || దుష్టమద్భు
తశాంతిస్సాన్త్ర్యత్సర్వపాపైఃప్రముచ్చతే || అథవాద్యౌకమాణిప్రవత్క్యమిసహసతః | శ్రీకామోవిల్వపుత్తి
శ్చ సమిద్ధిశ్రవాఫలైః || యదైర్వాప్యస్యజహుయాన్మహాశిశ్శీయమాప్నుయాత్ | గోకామరిపయరాహో
మాలభతేగాంసయస్వీసేమ్ || విద్యాథేకజహుయాద్భురుద్రాత్తేగోఘృతేస్తుతైః | విద్యాంచార్యుస్తతావి
త్తంలభతేనాత్రసంశయః || అన్నాద్యకామోజహుయాదన్నపేవ ఘృతేస్తుతైః | పలాశసమిద్ధేహుకత్వా
బ్రహ్మవర్చసమాప్నుయాత్ || వృష్టికామస్తుసంఘాజ్యదేవదేవంత్రచంబకమ్ | ఆఘ్రికాపాద్యోభిదేక

వ ప్రాసంగై రభిషేచయేత్ ॥ ఆహాహిషేతిస్మృతిహింసాకార్యావధాన్తిస్తథా । పవమానానువాచేన త్యక్తిం
 ఒకత్యనయారుచా ॥ గంధంపుష్పంథాధూపంహవిష్యాన్నంనివేదయేత్ । ఎవంఽంపూజ్యదేవతా సేవత్య
 ప్రసాద్యవ ॥ వేదిసానాంసమిష్టిస్తుజహుయాత్పాయసేనవా । పుణ్యాహంవాచయేన్నిత్యం తాన్మృతా
 న్భజయేత్తతః ॥ అయుతంవాసహస్రంవా జుహుయాత్పయసోపివా । దశాహాభ్యంతరేవృష్టిః విష్యతిన
 సంశయః ॥ ఆర్చనాసాః పయఃసృక్తైఃక్షీరవృక్షసముద్భవైః । సమిద్భిజహుయాత్సంత్ర సర్వోవృష్టి మ
 వాప్నుయాత్ ॥ అగ్నిహోత్రస్థమాదాయసితంభసీతముత్తమమ్ । అనయేమరుచాహుత్వా జలే స్పృశిసివార
 తమ్ ॥ పుత్రకామస్తుజహుయాత్పాయసంఘృతసంయుతమ్ । చరుశేషంస్వయంభుక్త్వా పుత్రంప్రాప్నోతి మా
 నవః ॥ పౌణికమాస్యాం తిలాక్షహుత్వా ఘృతాక్తాన్విందతేసుతమ్ । గోవర్తమాత్రమాలిప్య గోమయేనా
 భధూతలే ॥ ధాన్యరాశింవిశిష్టతన్వ ధ్యేస్తాపయేద్భుజః । వింశతిం కలశాంస్సత్ర సీతసూత్రేణ వేష్టయేత్ ॥
 తిథితో యేనసంపూర్ణాక్షౌరయేత్పల్లవాదినా । త్య్గింబకేనతుమంప్రేణతతస్తానభిషంత్సృజ ॥ అథ
 వంధ్యాస్త్రియంతైస్తుకలశైరభిషేచయేత్ । అచిరాల్లభతేపుత్రఆయుష్మంతంయశస్వినమ్ ॥ ఎతత్రైసర్వమా
 ఖ్యాతంయస్తాత్వంపరిపృష్టవాక్ । ఇత్యుక్తాబ్రహ్మణఃపుత్రో వసిష్ఠోబ్రహ్మవిత్తమః ॥ మృతసంజీవినింపాహ
 సీతాయప్రాణినాతథా । అద్యంతతారకంతస్య తారకాదంతిమంపయః ॥ వ్యాహృతిత్రయసంయుక్తం
 స్వాహంతిమిహోద్యతే । తారకందంతిమాయాస్వంసహిజాయాసమన్వితమ్ ॥ వేదేషుదృష్టంవిద్యద్భిస్తం
 రోగస్యతుపుత్రక । ప్రణవాదితదంతేవ వ్యాహృతిత్రయసంయుతమ్ ॥ వ్యాహృతి ప్రణవాంతంవాస్వాహం
 తేనసమన్వితమ్ । ఏవంవిధమనుక్రేష్టం సర్వమృత్యుభయాపహమ్ ॥ మృతసంజీవినియంతు ప్రణవవ్యాహృతీ
 యుతా । తతస్త్రియోబుతైర్నంత్రిఃపునరంతేతథోద్యతే ॥ మృత్యుంజయోయమేవాత్ర కథితామంత్రవిత్త
 మైః । సవీజోయస్తుమంత్రస్సాత్ మహామృత్యుంజయస్తృప్తిః ॥ ప్రణవంవ్యాహృతీశ్చైతాక్త్రివీజాన్ప్రవదేత్సు
 రా । తతోజపేత్స్యంబకమనుం అంతేవ్యాహృతయశ్చతాః ॥ త్రివీజంప్రణవాంతంచవహ్నిజాయాంతతోశ్చ
 కేతే । ప్రణవోహిప్రకాదశ్చమృతహతారకస్తథా ॥ భూరాదికావ్యాహృతయఃత్య్గింబకేతివమంత్రతః । విపర్య
 యేతిత్రివీజంతద్వచ్చవ్యాహృతిత్రయమ్ ॥ స్వాహావమనురేషస్తుశుక్రతారాధితకిపురా । మహామృత్యుంజయ
 ఇవిస్మృతోఽనువనత్రయే । ఒంకారైస్సంయుతైష్వశ్చై చతుర్భిరథవాపివా । మృత్యుంజయోధవిధివ దుపా
 శ్యేస్సీతమాప్నుయాత్ ॥ ఇతివసిష్ఠోక్త్య్క్రి. బక. ల్పః.

—† అథశానకొక్తమృత్యుంజయదపశామవిధిరుచ్యతే. †—

శానకః ॥ అపమృత్యుంజయందోమంపయ్యోగ్యథద్విదన్యచాం । కుగ్యాత్రిజన్మనకుత్రేవిషుచే సంక్రమేత
 థా ॥ పౌణికమాస్యామాసాస్యా గ్రహదేవంద్రసూర్యయోః । సర్వవ్యాధి సమత్పన్నేయథావిధి సమా
 హితః ॥ స్నాతఃశుక్లాంబరధరశ్శుక్లమాల్యానులేపనః । అలంకృతశుచాచేశే పుణ్యాహం వాచయేద్విజః ॥
 అథాజ్యధాగపర్యంతంయజ్ఞతంత్రంసమాహితః । ఘృతాక్తంజహుయాదన్నమవదానస్యసంపదః ॥ అతోభ
 ప్రేక్షిమంత్రేందూర్వాహూమమృతంప్రతి । త్య్గింబకేతేతిమంత్రేణ హూమమష్టాధికం శతమ్ ॥ ఇమంజీ
 వాయుషైరిశ్యందూర్వాదిజహుయాత్తతః । చరుశాపురుషసూక్తేన మృతేనాథ సృజేతవై ॥ పునఃపున
 జాయమానేతద్రవింశతి । దక్షిణావతామిదమాది - అథాహుత్వాహమంత్రానార్యాక్ ఎవవాం దేవావ
 స్మినే గోమాయురదేతి రుద్రావరుశాసోమేన మగ్నిముద్ధరేణసంఖ్యాసవయతిత్వై - ఉడిఘంజీవః సవితావ

శ్వాదాయస్సన్నయేతిహితవ్యము. దేశాపహితము. శ్వాదాయ - శ్రద్ధావశానంతరం ద్రవ్యకృత్యభ్యుపేక్షానుశ్రేయసమాపయేత్ || ఇంద్రావరుణాసోమః మేనస్యోషం జహుశ్చుక్ || ప్రబంధపుష్టయంద్రమస్తానుధత్తి - దీక్షాకాయశ్వామప్రతీరన్నతయః | భవ్యంయశ్శ్రమామువ్యమాగోగ్ధా - ప్రదీక్షానం అపమృత్యుభయం హోమమూరభేష్టచిరంపునః || ఇతి ||

—* అథమంత్రన్యాసక్రమః. *

హేమాద్రాశానకః | త్రియంబకంయజామహేతితిథిభాయాంస్యనేత్ | సుగంధిపుష్పిరథానమిహ్యదయే | ఊర్వారుకమివబంధనాదితిదాహ్వాః | మృశ్లోమక్షీయమామృతాదితి నాథా | పశుగల్పేచజంఘారుజఘనైకటిమేభ్యః | నాథాకుక్షీద్వయేపాశ్వే కక్షయోకుచయోహృది || సూర్యభేదకాటికాయాంచకూర్పరామజీవంభకే | కనిష్ఠనాసికామధ్యతజాన్యగుప్తపాణిమ || కంఠేభమబుకేవక్రైనాసికాకర్ణచక్షుషి | లలాటేమూర్ధ్నిచోధ్వాకయాంవదోన్మంత్రస్యవిన్యసేత్ ||

ఇతిశ్రీమంత్రన్యాసః.

మాతాపుత్రుచరిత్రకీర్తివిభవాయస్యాంబికానామతశ్చాకల్యాపరమూర్తిరార్యచరితశ్శ్రీపెద్దిభట్టః పితా| సోయంకౌశికవంశధూషణమణిః శ్రీభటవిశ్వేశ్వరౌ వేదెస్తానా మతేన యచసపదే వాక్యే కృతీ వధాతే|| మతిర్యోపాంశాన్మైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృతిపరాశీలంక్లాఘ్యంజగతిరుజవస్తైకతిపయే | చిరంచిత్రైతేసాం ముకురతలభూతేస్థితిమియాదియంవ్యాపారణ్యప్రవరమునిశిష్యస్య ఫణితిః || మహాణవాభ్యే మహితేప్రబంధే మాంధాతృనామ్నోమదనాత్తజస్య | సత్కర్తృమాణిక్యగణేనపూర్ణేకపూర్ణాస్తరంగోదకమోమహీయా || *

ఇతిశ్రీమత్పండిత పారిజాత కళారిమల్లేత్పాది బిరుదవిరాజమాన శ్రీమదన ధూపాల పుత్ర
మాంధాతృకృతౌ స్మృతిమహాన్దవాభిధానే కర్మవిపాక సంగ్రహ

ప్రకరణంనామ దశమ ప్రకరణం.

శ్లో | దొడ్డబేలి, పురీవాసి నారాయణసుబోధితా |

చిరంజీయాతృతేరియంనారాయణపదార్పితా||

కర్నాటక కర్తవ్యము - ౧౪వ ప్రకరణం.

అథ శ్రీసీలకంఠ భట్టాత్మజ శంకరభట్టకృత కమ=విపాకాకాశం
గ్రహోక్త రుద్రకలశస్నానాది విశేషవిధానాని విశ్లేషితే,—

—* అథ రుద్రకలశస్నానవిధిః. *

యుధిష్ఠిరః || రుద్రస్నానవిధానేన కథయస్వజనాదాన | సర్వారిష్టోపశమనం సవశాంతి ప్రదంవృ
తామ్ || శ్రీకృష్ణఉవాచ || దేవసేనాపతింస్కందం రుద్రపుత్రంవదానమ్ | అగస్త్యమునిశామాకల శ్శబ్దా
సీనమువాచహ || సర్వజ్ఞోసికుమారస్త్యం ప్రసాదాచ్ఛంకరస్యహి | స్నానంరుద్రవిధానేనబ్రూహిదేవకథంభ
వేత్ || స్కందఉవాచ || మృతవత్సాతుయానారీరుభాగాబుతువజితా | యాస్సుతైఃస్యకావధ్వస్నాన
నమాసాంవిధీయతే || అష్టమ్యాంవాచతుశ్శ్యాముపవాసపరామణిః | ఋతౌశుద్ధాచతుర్థేహిప్రాప్తసూ
ర్యది నేకవా || నద్యోస్తుసంగమేకుర్యాత్ మహానద్యోవిశేషతః | శివాలయేథవాగోష్ఠే వివిక్తేహ గృహంగ
జే || ఆహితాగ్నిద్విజంశాంతం ధర్మజ్ఞఃసత్యశాలినమ్ | స్నానార్థంప్రాథయేదేనం నిపుంగురుజకర్మణి || తత
స్తుమండలింకుర్యాత్ చతురశ్రముదక్లవమ్ | బద్ధచందననాశంచగోమయేనతులేపితమ్ || తన్వధ్యేశ్వేతరజ
నా సంపూర్ణంపద్మమాలిఖేత్ | తస్యమధ్యేమహాదేవం స్థాపయేత్కణికోపరి || దద్యాద్దశేషు నంద్యా
దీక్ష చతుర్ముఖాదిపూజకమ్ | ఇంద్రాదిలోకపాలాంశ్చదశేష్వప్తసువిన్యసేత్ || దేవీంవినియంకంచైవస్థా
పయేత్తత్రపాథికవ | దత్వాఘృణంగంధధూపంచ పుష్పందీపంగుడోదనమ్ || భక్ష్యాదికంచనైకేద్యం ఫలం
తాంబూలమేవచ | దక్షిణాంచతతోదత్వానమస్కృత్యక్షమాపయేత్ || అనెనవిధినాకుర్యాత్కలశం రుద్రసం
జ్ఞికమ్ | సభుక్షేసకలాభోగాప్రసాదాచ్ఛంకరస్యచేతి ||

—* అథసర్వరోగహరస్త్రచాఘృణదానవిధిః. *

హేమాద్రా || ఉద్యంనద్యైతిమంత్రోయంసారఃపాపప్రణాశనః | రోగఘ్నశ్రేష్ఠఘ్నశ్చ భుక్తిమక్తి
ఫలప్రదః || కరావలకవద్ద్యస్త్యోగుహ్యఃపరమసిద్ధిదః | పుత్రస్యరోగనాశాయ ఖ్యాతౌలోకసీతాయచప్రతేనా
రాధితోదేవ స్త్రవమంత్రేణభాసకరః | ఎతేనైవవిధానేన న్యాసపూర్వకమేదచ || హస్తయోగ్యుదయే
మూర్ధ్నిపాదనాభిముఖేమచ | చక్షుషోఃకవచంచాస్త్ర పాదస్యాది పక్షైర్చ్యసేత్ || ఉద్యంత్యైఃపాద్యైః
మాంకృతేనాధిరక్షతు | ఆగోహద్వామహస్తేనమాంకృతాదధిరక్షతు || శుకేమహ్నాద్రోగహృత్సూక్ష్మోజ్ఞా
నా త్వథామయాత్ | హరిమాణంమూర్ధ్నిభానుర్మాంభూతాత్సర్వతోవతు || కేశేషుతీవ్యపాదచ గమనాద
వటార్ధరిః | రొపతాకాసువామేతురక్షపూషాత్వమాగమాత్ || అగోనాభ్యాంతమోజాద్గత్యైఃకర్ప
భిరక్షతు | హరిమాణంసుఖంజిహ్వాః మరీచిర్మమరక్షతు || ద్విషంతంకవచంమేస్తుమేగోమాన్యరూరక్షతు | వి
ద్యేషతాత్సర్వతోమాం రక్షత్వస్త్రేణభాసకరః || ఏవంయశ్చరుతేవ్యాసంద్వాదశంరోగహరీచ | సర్వసాపవది
ముక్తంసహోకపద్రవవజితః || ఉపచారాదికంకుర్యాద్ధృఢపుష్పైఃస్వశక్తితః | రక్తగంధాక్షణై పుష్పై
సామ్రపాత్రేణధక్తితః || పాదాధావత్పచేనైవ్వీరావృత్తావిభోమతః | దద్యాదఘృణం సమంత్రంవ అను
లోమ్యే పునఃపునకి || యోగ్యుంవైతామిప్రాత్రేణప్రదదాతీసహస్రకమ్ | శలంవాభానుకారేణ విపాన్వా
దభోజయేత్ || రోగాభ్యవతికముక్తస్సవశత్యూక్తయెచ్చగః | చతుర్వింశతివాత్సైర్కృత్వ దేవకయే
చ్ఛానుమన్వహమ్ || సర్వరోగవిముక్తౌద్వేషిణశ్చనుయేత్తునః | పుత్రభార్యాపహనాంచా పృథ్వీరోగ్యంస
ర్వదాభవేత్ || శ్రీయంప్రాప్నోతివిశ్రాంత బ్రహ్మప్రాప్నోత్యనామయమ్ || ఇతిశ్రీచాఘృణదానమ్.

ఋత్విందశూన్యవసువస్మిమితైర్లఘునైర్వేదాన్తవహ్నివయసేచనవాన్వితైస్సైః-అన్యోభవేథవహానన
చంద్రః-త్రైలోపితాదనాన్యరసవికారిశంద్రశేత్రైః ॥ అచ్చత్తిరి ॥ ౬౬ ॥ అ త ॥ ౧౦౫౨౬ః ఘః ౩౨౦౧౬ ॥
విఘ్నః ॥ ౧౦౫౩౨౬ ॥ మహాఘ్నః ॥ ౧౦౫౪౬౭ ॥ ౧౦౬ ॥ సమాప్తః.

—* అథస్వర్యోగహస్తాతదనాన్యతః స్వరితరుద్రప్రయోగః. *—

తత్రకాలాః ॥ అస్తిత్తిరి ౧౦౫౪౬౭ ॥ మరణం ౩ బంధువాసనా ౪ ॥ అముర్త్యుద్ధి ౫ ॥ ప్ర
జానాతః ౬ ॥ సపత్నా ౭ ॥ సంవయస్తథా ౮ ॥ శుభరాత్రి ౯ ॥ స్థావలా ౧౦ ॥ మోక్ష ౧౧ ॥ పశిత్యం ౧౨ ॥
ఇతిత్రైత్రాదేభవాః ॥ క్వచిదావాధోపిశుభఉక్తః ॥ ముచుతోఽకృష్టపక్షః- శుక్లోన్యస్య- తిథిసంధిః- ద్వి
తీయాపంచమీనప్రమిత్రయోదశిపూర్ణిమా ॥ షడశిత్వత్తేచిత్ ॥ వారాస్తు-భామశనిభిన్నాశస్తాః-నక్షత్రే
ష్వశ్చిరీరోహిణీమృగాద్రాకపుష్యమఘాస్తరాఅనూరాధాత్రయ హస్తచిత్రాస్వాతీమూలాశ్రవణధనిష్ఠకేవ
త్త్యశస్తాః- అభిజిత్వనర్వసులపితికేచిత్ - యోగాస్తుశుభావనగ్రాహ్యః- విష్ణులమాసగురుశుక్రాస్తద్వా
ల్యవాధికానివజ్యకాని ॥ దేశస్తు- దేవాగరనదీతీరాదిః తత్రప్రథమంతావత్ - సర్వప్రయోగారంభాత్ -
ప్రాగేవకన్తికృద్ధిసంజయప్రాణానాయమ్య- మాసపక్షాన్యభిభూతముకకామాంతం త్వరితరుద్రమంత్రప్రో
క్తంపురస్కరణంకేరీష్యత్వేనంసంస్మృత్య ॥ యోరుద్రఇతిత్వరితరుద్రస్యాధికం అథర్వఋషిః - త్వరితరుద్రోదేవ
తా- అనఃప్రవృత్తః - మంత్రసిద్ధ్యర్థేజపేవినియోగః - తతోన్యత్వరితరుద్రమంత్రస్య అథర్వణఋషయేనమః-
శిరసి ॥ అనఃప్రవృత్తః సేనమోముఖే ॥ త్వరితరుద్రాయదేవతాయైనమః-హృది ॥ రుద్రాయవీజాయనమః-
నాభా ॥ నమోస్తుకత్కైశ్చనమః-పాదయోః ॥ యస్సిరసేనమః - రుద్రోలలాటాయనమః - అగ్నోనేత్రత్రయా
యయఃకర్ణాభ్యాం-అప్పు ॥ అనామికాయోఃముఖాయ- బోషధీమదాహుభ్యాం-యఃహృదయాయ- రుద్రః
నాభా- విశ్వాగుహ్యాయ - భువనా-అసానాయ - ఆవివేక ఊరుభ్యాం- తస్మైజానుభ్యాం- రుద్రాయ జంఘా
భ్యాం- నమోగుల్ఫాభ్యాం-అస్తుపద్భ్యాం- తతః - యోరుద్రోఅగ్నోశిరసేనమః - యఅప్పుముఖాయ - యబీ
ధీమ- హృదయాయ- యోరుద్రోవిశ్వాభువనావివేక- నాభ్యైనమః- నమోరుద్రాయనమోఅస్తుపద్భ్యాం-
తతోయోరుద్రోఅగ్నో- అనుభూభ్యాం-నమః - యఅప్పు - తిష్ఠనీభ్యాం-నమః - యబీషధీమ- మధ్యమాభ్యాం-
నమః - యోరుద్రో- అనామికాభ్యాం-నమః- విశ్వాభువనావివేక- కనిష్ఠికాభ్యాం-నమః - తస్మైరుద్రాయన
మోఅనుకరతలకరపృష్ఠాభ్యాం-నమః - యోరుద్రోఅగ్నో- హృదయాయ-నమః - యఅప్పు - శిరసేస్వాహ-
యబీషధీమ - శిఖాయై ॥ యోరుద్రః-కవచాయహుం - విశ్వాభువనావివేక-నేత్రత్రయాయ ॥ తస్మైరు
ద్రాయనమోఅస్తు - అస్త్రాయభిత్ - ఇతిర్వాకాకృత్యాంశుశ్లోదీర్ఘగ్రాన్యాంశుశ్లోమూలేమసంయోజ్యాం
గుప్తసంశ్ఠిడనేనముద్రాంశు - తత్ ॥ నాద- ఏవతేరుద్ర సహస్రాంబికయాజావస్వస్వాహేతిమంత్రేణ ప్రదర్శి
నీయేతికేచిత్ - తాంబముద్రా శ్రీకామశ్చేచ్చిరసికు - తేజస్కా-మోనేత్రయోః - అన్నకామోముఖే-
రోగనాశకామోగ్రీవాయాం - సర్వకామోహృది - జ్ఞానకామోనాభా - పౌజకామోగుహ్యై - పశుకా
మోజంఘయోః - గ్రామకామోబాహ్వోః - రాష్ట్రకామోపాదయోః - వశ్యత్వకామోవామహస్తేపాపక్ష
యేదక్షిణహస్తే ॥ వ్యాధినాశకాంశు - శరీరాంబుళిరి - కామనావిశేషే స్థలవిశేషఇతికేచిదాహుః - తతః
చతుర్భుజమంత్రజేత్రంద శుద్ధస్ఫటికసన్నిధం - ఉగ్రకర్మణిచైవోగ్రమూర్తింధ్యాయేదుమాపతిమ్ । ద్విఘ్న

జంనాగపాశంబ శూలపాణింబహుభవమితి || తత్తరితరు కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి
 కుండేష్టశిలేనాన్వితం కర్తవ్యమన్వయభావే - కుండేష్టశిలేనాన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి
 యాభ్యంతాదే - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి - కుండేష్టశిలేనాన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి
 పలుకాన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి - కుండేష్టశిలేనాన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి
 ద్రోణేశేనాన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి - కుండేష్టశిలేనాన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి
 క్వా ద్యోభ్యంతాదే - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి - కుండేష్టశిలేనాన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి
 నాయకాన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి - కుండేష్టశిలేనాన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి
 స్త్రివాచకమాతృకాపూర్వావసరభావరాస్యస్థిత్యా - కుండేష్టశిలేనాన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి
 పహామాది తద్వారై దకారయంతి - తతః - శక్తితోమాత్రప్రవర్తయంభయమామంజంబహి - కుండేష్టశిలేనాన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి
 స్తోకాక్రప్రకారైకకృతాయాం ప్రతిమాయాం ఓంశంకరాయనమభి నామనాన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి
 త్రైసంపూజ్య || యుష్మాన్సృరహత్ - పూర్వోక్తంసర్వం మాజానవిద్యభోజనాంతంకుగ్యాత్ - అన్వితం కంఠ్యాభ్యా - ప్రవర్తయంభయమామంజంబహి
 స్మియోగే జపసంఖ్యాలోకై - తత్తరగరులకుభలానుచారితాయతస్యచమరభ్యలక్షంశ్లేయం - పశేషస్త్రు
 ర్వరోగ రాశాథేకసూర్యాభిరుభేన వింశతినహస్రోజపారంభసమిద్భిశ్చపూమోభూతాది పశేష శ్రమశాంతి
 తిశ్చస్త్రసంఖ్యాజపః - సలవణదర్శనైః కుశాస్త్రీత్యైగాః అశ్వస్థసమిధోపూమే పంచదశాహుత్యానంతరం
 జాంచాంగచ్ఛేతిదవదేత్ || ప్రమహాహరమితేనాశ్చేన గ్రహణాజ్ఞేన బలిశ్చదేయః - జమాథే శత్రుస్థానా
 భిముఖ్యేనయఃకరోతి || తత్రతతపత్రాణాంపూజః - కన్యాథే శ్వేతపుష్పైర్మిల్లితృవతిదేశేనామః - త
 త్రాపిస్త్రీవశ్యత్యేవామాంగమున్నతంకృత్వాపూజయి - హస్త్యామాతృగ్రహగ్రామీరామపీదాకాంతాభ్యుతా
 త్రాంస్త్రీలాకపూజ్యాపూజయాలాయాం ధాన్య రాశా కుంభం సంస్థాప్య జలేనాప్టోత్తర సహస్ర సంఖ్య
 యాకుంభమభిమంత్యే || పంచపల్లవాన్నిప్త్యా - తజ్జలేనహస్త్యామాత్యానభిషిచ్య - తచ్ఛాలాం అద్రవక్షి
 గంప్రోక్షయేత్ - గృహగ్రామాదిశాంతౌతు అస్తత్కృతస్థాపయూభోక్తప్రకారేనాస్తుశాంతిరపికార్యా -
 తన్మండలంచైకాశీతిపదఃతత్రైవజ్ఞేయం - తతఃకాశానాంపతయేచధూయసాపాయసాదినాబలిదే
 యః || అన్భుతశాంతౌగ్రామాద్యహీదశభిర్విప్రైః సహజపితౄ - ఘృతాక్రపలాశసమిద్భిశ్చూత్యా - తా
 నాయయస్యాదిశ్యద్భుతంజాతంతస్థిక్వతయేపశూనాం పతయేచబలిందద్యాత్ - వృష్టిథే జలేష్ఠిత్యా శర్మ
 తాక్తైర్వైల్లహృత్యా శివంగరుదంబ సంపూజ్యతాభ్యాంబలిందద్యాత్ - కామనాయాంతుఘృతాక్రవిల్వస్న
 సమిధోహోమః || శాంతౌరమియ్యః - పుత్రాథే పా. ౪. సందద్యాత్ - ద్రవ్యాథేవిల్వఫలాని - ఆయుష్యా
 థేదూర్వాః - తేనోవృన్యథాంభుతమ్ - పశ్వథేప్రసూయః - రాష్ట్రాథేయవాః - సవకామాథేస
 శర్మరంపాయసం - జ్వరనాశాథేమధ్వక్త్యామృపత్రాణి - శీతజ్వరనాశాథే గురూచీ సమిధః - కన్యా
 థేమధ్వక్త్యాంలాజాః ||

ఇతి త్వరితరుద్రప్రయోగః. *

ఇతి శ్రీమహంసకథట్టనీలకంఠాస్తజభట్టశంకరకృతా

కర్మ విపాకారా స్సమాప్తః.

శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.

—* అథాపరం అశ్వదానమ్. *—

హేమాద్రి బ్రహ్మాండే ॥ ఉగ్రశ్శివోపరిపుచ్చామహేత్వాపథవిష్క శశిమేద్రోగిదామ్ । ఏకం
 పృష్టోమునిభిస్సూతసూనురువాచేదం దానమాహత్త్యైత్ర ॥ శ్రీబంధువరకథయిస్సామిదాన యశ్చక్రాన్వా
 సౌమ్యాముష్యతేరోగపూగైః । అభీష్టపీఠిభావతహకథా రాయుష్యమాంగ్య ముపైతచాగ్గ్రహి ॥ ఉగ్రా
 జసర్వాణి శమంప్రయాంతి శ్రియంతిథాచాపుయాచ్యేనదాతా ॥ గ్రన్థోగ్రన్థినిత్యైశ్చక్రైర్వాచకో
 నిత్యంరమతేయత్రధూమా ॥ పిష్టిసహర్యావాశ్శిననానుదానుశుచాచశేనామిదిచోవలెత్తై ॥ వేదీన్ద్రయం
 హస్తమాత్రంసమంతాత్ కృత్వాసిత్తైస్త్రుంజవైరాధకాత్తై ॥ తత్రచేవానగ్నినాజాతసూహేమశ్చాత్కృత్వా
 ప్రాజ్ఞుభోభ్యదకయిత్వా । ద్విభుజోదేవభిషజౌకావ్యాచారుహోచనా ॥ లియూతావధుషికార్యాదివ్యావ
 షీణహస్తయోః । తావశ్యమస్తకౌకార్యదశకసియాతథాద్విజాః ॥ ఏకస్యచక్షుఃస్వేదామేచాన్యస్యపా
 శ్యోగమ్ । నారీయగంప్రకతకన్యంసురూపంచారుదశకనమ్ ॥ తయోశ్చనానీ ప్రోక్తై రూషసంచత్తథాశ్చ
 తిః । రత్నభాండకరేకార్యేచంద్రశుక్లాంబరతథా ॥ ఇతిమంత్రః ॥ నానత్యవసాన్యువయో హిరణ్యరూప
 పదానాన్తమశాంతిరస్తు ॥ యథాయువాందేవభిషగ్నవేలాంతథాచమేరోగశమాయదేవా ॥

ఇతి హేమాద్రా వశ్వదానమ్.

—† అథనానారోగహర తులాదానాని. †—

హేమాద్రిగారుడే ॥ తులాపురుషదానంతుశ్రీనిమృత్యుంజయోద్భవమ్ । అథలోహంప్రదాతవ్యం
 సవరోగోపశాంతయే ॥ కాంస్యంవయత్త్వజేదేయంప్రత్యరశోకవికారకే । అపస్తారేతుసీసంస్యాత్తామ్రం
 కుశ్మీసుదారుడే ॥ పిత్రలంకృతపితైవరూప్యంప్రదరమేహయోః । సుచణకాం సవక రోగమప్రదవ్యత్త్వ
 త్యునాదనమ్ ॥ ఘటోద్భవంతథాదద్వాద్యైర్హస్త్యాం దీఘదారుడే । రుజిగౌడంచాశ్మరోగే పాగంస్యాత్
 గండమాలక ॥ జాంగలంచాగ్నిమాండ్యేచరోగాత్పాలేవపైష్టికమ్ । మధూద్భవంతథాదేయంభాసశ్వానజలో
 వరే ॥ ఘటోద్భవంతథాదేయంబృదికరోగోపశాంతయే । క్షీరంపిత్తవిదాశాగ్నిభిర్హస్త్యగదారుడే ॥ ల
 వణంకఫనాశాయపాష్పందవ్యవినాశనే । ఆన్నంజన్యరోగస్య నాశనేద్వ్యశమేవచేత ॥ అత్రతులాదానేసాధి
 దేవతాపూజ్యా ॥ తాశ్చగారుడే ॥ లోహేనహస్తైరం ॥ కాంస్యేనోపాచ్యేచ । సీసకేచానియః । తామ్ర
 సూర్యః । పైత్తలైకుజః । రాశ్మేపితరః । సువర్ణేనర్వచేవతాః । కలేసామః । గురూమః । తామ్ర
 లేవినాయకః । కుసుమేగంధర్వాః । జాంగలేష్వః । జాంగలం-కుంకుమకేసరః । మధురయః । భృతేష్యత్కంజ
 యః । క్షీరేతారాగణః । దధీసర్పాః । పిష్టేప్రజాసతిః । అశ్వే సవక రోగప్రాణి నానారోగహస్తామ్రం
 అత్రినానారోగహరణితత్త్రైవబ్రహ్మాండే ॥ బ్రహ్మోవాచ ॥ భగవన్ప్రణిసన్సర్వైరోగాలాంకరణవంశ్య
 త । ఏషాంతత్పరిహరథాం కతకవ్యాఘాతమిచ్చతా ॥ ఇత్యేవమత్రీభవాన్ప్రహ్మజావరశ్చేచివా । య
 దాహతస్మైతత్సర్వంబ్రవీమిమునిసత్రమ ॥ అథయోవ్యాఘయత్తైవశరీరపరిశోషణాః । పున్యంరత్నరిహర
 థాంకతకవ్యంహితమిచ్చతా ॥ జ్వరోతిసారోయత్త్వైవ గుల్మంశూలంభగండరః । పుష్కరిమూంధ్యంకాతశ్చ

మలకల్పారతులసేదశపంచకైః ॥ కుసుమైరితనైర్వాసియథాస్వకానముద్భవైః । చందనాగరుకర్పూరై విశవిధై
 ఘాతపదీపకైః ॥ నానావిధోపచారైశ్చవివిధాహాణధూపకైః । తాంసువజ్రేణవిహితాంవిశ్వకమేతప్రభా
 యేత్ ॥ తతోబ్రాహ్మణమశ్యేత్యవృత్తాభ్యయనశాలినమ్ । విసమభ్యుద్యోకవిధివత్ప్రతిమాంవిశ్వకమణః । ద
 షీణోపసూరయుతాంశ్రద్ధదానామహవ్రణీ । పాణినాపాణిమాలభ్య సప్యేనాస్యకరౌపరి । సస్మభీం మూఢికా
 మాలభ్యమంత్రమేతముదీరయేత్ । యన్తయామప్తథాజెనామృతజైరనురాగ్తనా ॥ విహంగేశస్త్రసంపాతాక
 కృత్వాయత్పాపమాజికేతమ్ । వ్రతాఖ్యంయత్తస్మాత్ - అనఘాహమసాసితీ తిర్వదేప్రేణమెద్విజమ్ । దుఃఖం
 నాదీవ్రతాఖ్యంయత్తస్మాన్మచ్చ్యేయసువ్రతమ్ । ఎధిత్వపనమస్సోపివిప్రప్రీవ్రాణినంవదేత్ । తతోవ్రణీశీలాద్రితం
 శుల్బభాజనసంయతమ్ ॥ ఉచ్చైఃసంత్రమేనంతుస్సృశయేత్పాణినాద్విజమ్ । మంతవస్త్రీలసంఖ్యాకా మయా
 విప్రచికిషీతాః ॥ విప్రస్యవిహితాపూర్వంమహంతోచలనన్నిభాః । యద్విప్రవపుషఃపూయ శ్శోశేతవ్యవనం
 భువి ॥ కృతంతదఘనాశాయదత్తాశీ స్వగృహాన్భజేతి । తతస్తుసర్పిషస్సృశంకృత్వావిప్రాన్ప్రపూజయేత్ ॥
 అగ్నేనయేతిమంత్రాంతేభూయస్తంత్రప్రణమేద్విజమ్ । విప్రస్తత్యవమాదాయదత్తాశీస్వగృహంవ్రజేత్ ॥ వ్రణీ
 ద్రవిణవస్త్రాన్నైశ్చశ్చిద్ధయాపరయాన్వితః । లక్ష్మైఃపాకంపూర్వముక్తంప్రాతివేశ్యాదిచింతనమ్ ॥ గతేవ్యజను
 పాంసంఖ్యాంప్రక్షాకాదవచింతయేత్ ।

✽

ఇతి శ్రీభట్టనీలకంఠాత్మజభట్టశంకరకృతే కర్మవిపాకారే సూర్యారుణ

సంవాదే దుష్టవ్రణహరమ్.

—* అథాపరం పృథ్వీచంద్రోదయే. *

జైమినీయసంహితాయామ్ ॥ నిరీత్యసాధూనుతానః ధనుర్వాతంప్రయాతినః । మాషమేరుంతైలవా
 పీంప్రదాతారంవిముంచతి॥ సాధూకదృష్ట్యాయోఉత్థానో అనన్రవేన గచ్ఛతి ॥ సధనుర్వాతవాక భవతీత్య
 ధాః ॥ తన్నాశాయమాషపర్వతంతైలవాపీంచకృత్వాదద్యాదితి ॥

ఇతిధనుర్వాతహరమ్.

—* కంపవాతహరం. *

అథకంపవాతహరమ్ ॥ సూర్యారుణసంవాదే ॥ పలద్వాదశభిఃకుర్యాత్ దశభిర్వాప్తభిశ్శుభమ్ । మృ
 గంకౌల్పక్యంసుఖతితం దృఢాంగమతిసుందరమ్ ॥ పలసమైతమామైశ్చ శృంగేశాశ్యహిరణ్మయే । పుచ్చాగ్రే
 తుప్రవాళస్యాస్త్రండులద్రాణసంస్థితమ్ ॥ పలాభ్యాంఃమితంరమ్యంకాంస్యపాత్రచతుష్టయమ్ । పయోదధి
 ఘృతక్షౌద్రపూరితంస్వస్వమంత్రతః ॥ కృత్వాగ్నృతరణంమంత్రైఃమృగంస్థాపయతేతతః । పాత్రేమవిన్య
 స్తపదైః వేదమంత్రైఃప్రతిష్ఠితమ్ ॥ వాతగంమృగమారూఢం విచింత్యమనసాసకృత్ । అర్చయేద్విధివద్భక్త్యా
 సుగంధకుసుమాదిభిః ॥ ఆనానియద్భిమంత్రేణఆయంగౌరితిమంత్రతః । ఏవమభ్యుద్యోతందేవం మనసామృగ
 మాస్థితమ్ ॥ తదగ్రజహుయాన్తంత్రైరుక్తైఃసైరపిభూయసా । బ్రాహ్మణాయనువృత్తాయవిదుషేతిగుణై

యూజే || మృగం దద్యాత్సంధివన్సహచరికొవిదః । దానాంతేనైవ దృష్టం దైవభావానుమోదితః । య
న్మయాహరతానానాప్రవృత్తీనతరంపురా । మహానః కరవాత్సన్య ప్రాప్తమేర ద్ద్వరర్చయమ్ । తస్మాదా
యమేదత్తేమృగోవాతీన్యవాహయమ్ । దానైవానతద్వార కాలిదాతాః సుగమాత్ || ముక్త్యై నిరుబక్త్యా
హంధూయా సుతిరంపదత్ । సహేమాన్యైరైవ విలాక్యవద్యాత్ ||

భవికంఠవారహరమ్.

—* అథాక్షేపవారహమ్. *

అక్షేప || వాయోనాక్షేపసంజ్ఞస్యశుణ్డీర్తసలక్షణమ్ । సమ్కృతించ విశేషేణ కీర్త్యమానమ్
యూనః || అరాగసిగురౌ గాంతే ధైర్యభావనవతికాకే । చాతకక్షేపకొనామజాయతే భృశదుఃఖదః । లక్ష
ణంతస్యవత్స్యమితిధా తివిభధూషణమ్ || గురుప్రణీతవాక్యాత్కంకృతవాసిపి కున్యమా । ఐతరాభూతవా
దాదైక్యే అపృథాభకరూపదైః । అహిమన్సదాక్షేప్తైః ప్రాక్షిపేజ్జవసంసపి । అంగాన్యాదాయముఖ్యైవ
ప్రసవిసరికమణి || యథాపక్వాత్యౌతాస్సవేఅథాగరు సరూపితాః । వీవంపక్వాత్కరాదీతి క్షిప్యం
తేంగానిదుమణతేః || క్షిప్యంతేవాముచేగెన నానారాద్రభివాదిభిః । నాశ్చాతినవిప్రదాతినస్రావం ప్రపిబత్స
సోః || వాయునాక్షేపకేనాతకః కించిత్కమంతుమేత్తతః । గురుదితాపశాపశ్చేత్సర్వాంస్తాంత్యత్వతాంవ
యేత్ || తదాకుష్మేచ్ఛిరోవాకొన్యాంగాదీన్యపితాపయేత్ । ససత్సబహిరాభీతే సవిద్ధ ప్రసరె గురౌ
అంగానామప్రసారిత్వాత్సముహుఃప్రపతత్యధః । తంవాపతానకొనామ్నాసభిషగ్నిరుదీర్యతే || యదాప్రవిష్టం
భవతిగురుశ్శోభయాదికతః । తదావాతోంగమవ్యస్యస్తభాత్మకమథాపివా || తత్తన్మబ్ధమానుషస్యాంగంఠంఠవ
త్ప్రతిభావ్యతే । నామ్యమానంచనసమేత్తరచాయత్పరైరపి || తదద్దండాయతానాఖ్యాం సంజ్ఞాంచ లభతేమ
నూక । గురుర్యథాభవద్వాచలిస్తంభఃపక్ష్యాపరాజయేత్ || తథాస్యాహుఃపునస్తంభాల్జిహ్వగ్రమపితుద్య
తే । నాన్యమత్తుంసశక్నోతి పిబత్కంభోతికృచ్ఛ్చితః || మానసోవాపతానస్యాత్కమణాక్షేపకొపతః । క
మణవాగ్న్యమధిక్షిప్తై గురౌదండాపతానకః || వీవంతిధావిరుద్ధస్తికగురవాక్షేపితేవ్యసౌ । త్రిధేలిలక్ష్మ్యతే
సంజ్ఞాంతద్విరోధాచిహ్నవతః || మనోవాక్యాయకమాక్ష్యధిరక్షిప్తపురాగురౌ । అపతంత్రఇతిఖ్యాతోవ్యా
ధిర్వాతప్రకొపతః || ఇతిజ్ఞాత్వాప్రతీకారంవ్యాధేస్తస్యజఅచరేత్ । విధిరత్రాపతంత్రోక్తాః సర్వవిచారీనా
తే || అంగానామప్ర్యుపప్తంభాస్కంకశ్రూజాక్రమాదిభిః । డెయాత్రాభ్యవ్యకవిధివద్ధరెన్ద్రోవిక్రమితనుః || సర్వి
తానువిశుద్ధేవస్త్వేదైవాభాసస్మికా । చతుర్భుజగదాపద్మ శంఖచక్రొపశోభితా || తంకులార్ధాధకంస్యస్య
తామ్రపాత్రేనివేతితా । తదగ్రేభజపెయుస్తైబ్రాహ్మణాశ్శంసితవ్రతాః || యుంజతేమన ఇత్యాది విష్ణోస్సూ
క్తాఃతద్విదః । ఎవంబైదైన్యవంకుత్రం ఇదంవిష్టురితిస్మృతమ్ | లక్షమానమితంసంమ్యక్ష్మహుయాత్తద్దశాంశతః | తి
లాంస్త్రైమధునోపేతానూర్భవమారుతపామితః || గ్రహహోమాదికంసర్వంతతఃపూర్వవదాచరేత్ । మరు
ద్భ్యోమారుతంహోమంబైష్టవంవిష్టవేపయేత్ || తతోభ్యవ్యకహరేమూతికంమరుతశ్చగ్రహనపి । బ్రా
హ్మణాయప్రదద్యాతాంమూతికంత్రోవిక్రమింశుభామ్ । సదక్షిణాంతతోమంత్రామానసానుశ్చరేద్గది || య
న్మయామనసాసాక్షాత్ అధ్యధిక్షిపతాగురౌక । ప్రాప్తమానోపతానాఖ్యంకర్తాక్షేపతాపజం || దండాప
తససజ్జంతుకర్మవాగ్న్యమగుతదమ్ । బ్రహ్మచర్యాసమయద్యత్ తస్యతస్యాపనుత్తయే || దత్తాత్రోవిక్ర

ర్వత్రయసమన్వితే || పర్వత్రయం అంగుల్యానేః || తంబులూ పరిసంస్థాప్య బాహ్యువాచనివేదయత్ | అథకత్రి
తయం యద్వా తదథానావాతసక్తితః || అథకస్వరూపంధాన్యప్రచరణేపరిధానాయాంజ్ఞయం || పాదేభువత్ప
మహాప్యంకాంస్యపా తవతుష్టయమ్ || కాంస్యపా తవతుష్టయమితి సామాన్యేనాక్తావపి వయోదధిస్య తత్కేద్రపూ
రితంస్వచ్ఛయంత్రత ఇతి || కంపవాతహాలే ఉక్తత్వా దత్రాపివయ ఆవిశ్రాంతిం గ్రాహ్యం || పృథ్వీచంద్రోదయే
ప్యేవం || వాయురైవతయంత్రిశ్చ హిమంత్రతంప్రకల్పయేత్ || వాయురైవతయంత్రాఃవాతఆవాగ భేదబం
అనానియభిభితిసిభిరభ్యమిత్వా ద్యాకింపవాతహాగ్తాచిత్రాపి గ్రాహ్యః || సమిదాదివయంహుత్వాకతమస్తో
త్రంరందిజ | ఆచార్యస్వర్వశాస్త్రజ్ఞస్వర్వవిద్యానునివీతిః || ఎతద్దానప్రయోగజ్ఞో నేదపేదాంగసాదగః | తో
గ్నోరీశానదిగ్భాగే ముఖంసంస్థాపయేత్సుధీః || నవరత్నానిచయూని అలాభేస్వగ్రాహేవతు | సక్షిపేన్యైతి
కాంవాపిరోచనాంగుగ్గులంతథా || సక్తుభిద్యాగ్మజ్ఞేశ్వారిశాంతికమప్రకల్పయేత్ | ఆహోహిష్టాదిభిమంత్రి
హిరణ్యాదిభిరెవ || పవమానానువాకేన దెవస్యత్వేతిచైవహి | తతఃపీతేసమాసీనఃసహిషీ చత్రరావృతాః ||
వస్త్రేణచేష్టితంముఖం ఆచాయవతుగోద్విజాః | తతశ్చక్లాంబరధరో గంధశుక్లానులేపః || ఆచార్యేణస
మంపూజ్యహిరణ్యప్రకల్పయేత్ | వాయోశ్చితేనమంత్రేణ తల్లింగే రాధచావుః || తతస్తాంహరిణేందద్వా
త్పాక్షిభూయదేదమ్ముఖః | మంత్రేణానెనరిచిరా ఆచార్యాయాభక్తితః || వాయోదరసి భూతానామంత
స్త్వంబోకపావనః | ప్రాణోహనవ్యాహోదానసమానాద్యభిధానతః || అలికంయత్యృతందేవ పూర్వజన్మని
మూయత | త్వంవెస్సినర్వ సేతద్ధిపరమాత్మాచుత్తైవహి || వాహనస్యప్రదానేన అపతంత్రం వినాశయ | బ్రా
హ్మణానాచతుర్థాంశ యథాశక్త్యాచదక్షిణా || ఆచార్యస్త్వహతంవాసోగృహీత్వాశుక్లమేవతు | తేనేన
స్వేయధాలింగమంగానివిమృశేత్సుధీః || అక్షిభ్యామనువాకేనయథాలింగేప్రయత్నతః | దధాగ్రముష్టినాచై
వదధాపింజలికైరపి | హిరణ్యచణాశ్శురయః ఆహోహిష్టేతివైపునః | పవమానానువాకేనఅసోఅస్తాత్త
వైరవ || అన్యైస్సహస్రైశ్చామయత్ బ్రాహ్మణైలొకపూజితైః | బ్రాహ్మణాన్సోజయేత్పశ్చాద్భృథావి
ధంతోసరకి || ఏవంకృత్వాశుచితతమపతంత్రాత్ప్రమువ్యతే | ఆయురారోగ్యసంపన్నఃస్వస్థోభవతి మానవః ||
మహావృద్ధియశాప్యేయదానమేకత్కరోతయః | తత్తద్దోషైర్విముక్తానగుజ్జో భవతిసభో || *

ఇత్యంత గ్రహారంభరీతిదానమ్.

—* అథనేత్రపుష్పహరమ్. *

సూర్యాయానంవాచే || జరాముఖాండజాక్షత్రీచాక్ మిథునీభావమాగతాక్ | క్షీచాక్ మదోన్మ
త్తాక్ || యద్భుజ్యాభిరమతః ప్రేయసిభిస్సమాగతాక్ | న్యయునస్తమవిద్యావాక్పతత్రీనసపత్రవాక్ || భ
యాద్వియజ్యతాం తేసాంకుశ్చింమిర్భుజద్రవత్ | అకాలేవాప్రదేశేవాప్యల్పవందంసమియుజః || రతినక్రలి
తస్యేతిభావః - భయానినాద్యుత్పన్నస్వభూల్లింగక్షతిముఃపూః - ఇత్యాదిలక్షణాన్యుక్తాని || తస్యప్రతీకా
రణక్షో - మహాభ్యయమానేన సోవణాంభవన్తగాధిపమ్ || గరుడం || వైమూర్కమక్షియుగళంకతకస్యంమా
క్షికాశ్చత్రీ | తిలకోతోపరిస్థాప్య పూజయేద్వివిధాహాక్షేః || తతోబ్రాహ్మణమామంత్ర్యోవేదవేదాంగ
పాతకమ్ | తస్మైతరవత్సగాధీశందద్వాదావంవిధానవత్ || దానాంతేకితయేన్యంత్రం ప్రయత్నః ప్రారంభిర్హి
తః || మంత్రేణ || యత్కయాయూధధావేనకౌతుకావిష్టజేతహి | పశ్యతామిథునీధూతో కామూతోపక్షిదం

పదదెవిప్రమతత్వాపనుద్భవ । ఇమాతస్మైశుభాకుంభాన పూర్ణామధుసర్పిషా ॥ సహిరణ్యమయా దత్తా
గృహాణవిధికోవిద । యన్తయాత్రివిధమద్యంకుంభశఃప్రాజ్ఞేషేవితమ్ ॥ తేజోవైవర్ణ్యమతుల్యస్తాచధిగ
తంకుయత్ । ఘటయోస్తుప్రదానేన సర్వంతిస్మేప్రణశ్యతు ॥ ఏవమస్త్రితిసోమ్యుక్త్యాతదాదాయగృహాన్య
జేత్ । తతఃకాన్యమయేపాత్రేసహిరణ్యేససజ్జామి ॥ విలోక్యవదనంస్వంతదాజ్యంఘృజఇతిప్రశేత్ । త
తోన్యావపిసద్విప్రాక తర్పయేన్నిజశక్తితః ॥ ధూమిద్రవిణవస్తాద్యైరత్నైర్నానావిధైరపి । ఏవంకృతవి
ధిస్తాత్యమువ్యతేరక్తపితృతః ॥ సపురాశ్యావదంతోధూవృరమేమూతృకృచ్ఛవాక । తృతీయోరక్తపితృతో
జన్తవ్యకృతనిష్కృతిః ॥ అల్పచల్పతరంతేషాంలత్నైహాపిప్రద్యతే । లత్నైతదాహితంతస్యనక్తవ్యందైవ
వేదినా ॥ సింహాదుంబరవద్ద్రుః పాదపుస్తోరుసంధిషు । హానిశ్యుల్పపటాదీనాం అగ్నిహోరాద్యపద్రవాత్ ॥
అధ్వనోర్ధ్వమరుద్యహ్నిశస్తోత్పాతాద్వ్యోహోర్ధ్వవాః । ప్రయోజకానుమంత్రాద్యాగితక్తాస్తదనిషేధకాః ॥
పౌత్రవేశ్యాదయోజ్ఞయాబంధువస్తాదృచాదికతాః ॥

✽

ఇతిరక్తపితృహరవరుణదానమ్.

—✽ అథ శూలహరశివమూర్తిదానమ్ ✽—

సూర్యారుణసంవాదే ॥ సూలనదెహినోజంతూకవిధ్యతశ్శృణులక్షణం । నిష్కృతిశ్చాపియాతస్యస
హసోల్లాఘకారిణీ । శూలవిధ్యోయథామూర్త్యామానర్చ్యేచ్ఛముమోహవ । మూర్చ్ఛామోహస్తధైవాస్య
శూలమూర్చ్ఛావిజాయతే ॥ శిరసోరారవంకాష్టమిత్యాదిహృదయార్యః । యథాతస్యాభవన్పూర్వం
తథాకాపాభవంతహి ॥ కాలవేశాంగభాగాద్యం తద్యద్యాత్రచింతయేత్ । శూలద్రవ్యంవినిధాకర్యదై
వజ్ఞప్రవదేత్సుధీః । లక్షణైఃప్రశ్నభాద్వాపిథాతదపిశీత్యతే ॥ శూలవాహాభవెల్లాహశూలాదీఘూర్తి
సంతతః । నానారతిచిరస్థాయీమూర్చ్ఛామోహవిధాయకః । విశేషతోజ్వరచ్ఛర్దీభ్రమతృష్ణారుచిప్రదః ।
భిషజాముపచారైశ్చసాధియత్నకృతైరపి । నశామ్యత్యవరోగశ్చభుక్తిద్విటాగ్రీధనఃకృశః । శూలకాశ్యమ
యంచిహ్నుంచైవవిచ్ఛాలినావదేత్ । శూలంవితస్త్రిమాత్రంసదైహినోస్యకదధయేత్ । జనపూహసవాప్యే
కప్యాశిమంద్యిభృంగవాత్ । ప్రతిగృహ్యప్రయత్నైనప్రణమ్యేనంవిసజయేత్ । తతస్తుపరమాన్నైనభోజయే
త్తుశతంద్విజాక ॥ విప్రానన్యాంశ్చసంతప్యేదక్షిణాభిష్టశక్తితః । దీనాంధకృపజెఘోన్నందత్వాభుంజీతబం
ధుభిః ॥ భవెన్నాతిచిరస్థాయీముహుశ్చామృతికుప్యతి । శూలకంటకనూచ్యగ్రసంభవెచిహ్నుమీరయేత్ ।
హృదయోత్రికపృష్ఠాదాసశూలాస్థాంగవదకః । సహసారంభకాలేతుతీవ్రస్సామ్యశ్శమంత్రజేత్ ॥ అచిరా
న్వాతవిణ్మూత్రప్రవృత్త్యాపిప్రశామ్యతి ॥ ఆటాపదాహకఫకృత్శ్వాసభాసారతిప్రదః । ప్రశ్నభాదవగంతవ్యా
శూలవ్యక్తిరథాపివా । రిపుభావగతేకూరేస్థిరేలాహం విచింతయేత్ ॥ చరకంటకనూచీభిద్విదేహేకా
ష్టజగృహే । లక్షణైరితివవ్యాధేఃశూలస్యజ్ఞానకోవిదః । నిష్కృతింవిదధీతాథయథాశాస్త్రోపదేశతః । శుభ
శూసిసితేపత్యైవతేమానెమ్మతద్యుతా । తీర్థేవాస్వగృహేవాపి శుభదేశేనుసంస్కృతే । గౌమయేనోపసంలి
ప్యేష్టకంబలివిస్కృతే । తిలానామచలంకుర్యాద్రోజేనవిధికోవిదః । తస్మాత్తుపూర్వదిగ్భాగతావంతంతం
కాలం । తత్రసంస్థాపయేత్ప్రాంతామ్రుంద్వాదశపాలికం ॥ తంధులాద్యతతస్తస్త్రికసావణంశుభల
క్షణం ॥ సువర్ణేనశివంకుర్యాత్ ఉమాదేహాధకధారిణం । తత్రతంపూజయేదైవంచైవైన్నుక్తైర్యధావిధి ।

యజుర్వేదవిద్యస్యన్యక్ వెద విదాంగపారగాః | తత్తస్మిన్ గాత్రతత్త్వైకపరదాక్షాణ్యవినిర్నితం | సోమణ్యంస్తా
పయోచ్చాంశూలై స్త్రిన్నయోమయే | కాంటకరచిత్రాత్కాంతం కాష్ఠకైతిశింశభం | ఊర్ధ్వకంఠవధో
మూలంమోక్షకాంగుళముచ్చితం | సప్తాంగులియతాశ్శాఖాః సర్వాద్వ్యంగుళాంతరాః | తత్రతత్త్వప
తిష్ఠాప్యపూజయేద్వివిధాహాణైః | చందననాతిరక్తసంకేషంబరైర్నానా | సుసంవెష్ట్యాచా యేద్భక్త్యాపు
ష్టైశ్శాఖాగ్రలంబితైః | తదగ్రప్రజపేత్సన్యక్ శైవసూక్తికశికః | జుహుయాద్వృక్షాంశేన తిలాంస్త్రిమ
ధుంపుతాః | జపహోమాచితం సన్యక్ శూలి నెవివచయత్ | శశోబ్రాహ్మణబుద్ధ్యా బ్రాహ్మణేశు లక్షణే |
ప్రదత్తితవిధా నేన వానాం లేమంత్రమీరయేత్ | యన్తయావిద్యతాజగ్రూకశూలెనానాగసంచుతా | శూలవ్యా
ధిభయంఘోరంపాపమాప్తంసుదుస్సహం | మంత్రవస్త్రిసంలసంఖ్యాకాయేమయావిహితాస్తదా || తేభ్యో
ముచ్చ్యేమవిధివత్ శూలవా నెనచాయువా | అనఘోహమసావిత్రీతకాదెన్నప్రకంధరః | ఏవమస్తుత్తిరథయః
త్వమేధేవ్యపితృవజః | బ్రువన్ములంతదాదా టిలంశ్చస్వగృహంవ్రజేత్ | తత్తస్మాంశాంభవీంమూర్తీం
స్తంధులాచలమూర్తీగాం | అభ్యర్చ్యకవిధిఃపూజ్యంకంఠపుష్పానికాహాణైః | కృతాంజలి పుటానముః
ప్రాథమ్యేదేదిదముచ్చరత్ | భగవన్వివిధవ్యాధిమృత్యుభీతినాశిన | శిరగంత్యాంప్రవహోస్త్రిపాహియామత్ర
శూలతః | బ్రాహ్మణాయమయాదత్తంశూలం తేప్రియమాయుధం | తేనైవదుష్కరంఘోరంమశూలంప్రపశ్య
తు | ఇతివిజ్ఞాన్యతీమూర్తీంప్రణిపత్యసంతండులాం || ప్రదన్యాద్దేశికానైవవైవజ్ఞాయసుమేధసే || తదంతే
తకయేన్మంత్రంవైవజ్ఞేనాను మోచితం | భగవత్త్వత్ప్రసాదేనయన్త మాపూర్వసంచితం | విజ్ఞాతంవిధివదై
వంవిధిరప్యస్య రాశకృత్ | విదితస్తదిమాంమూర్తీంశూభవంశుభలక్షణం | తుభ్యంసంప్రదదేవిద్యకృహణ
త్వంసదత్తితాం | ఇహుంతాంప్రతిగృహ్యమిస్వస్తితేస్త్రీతికీర్తయేత్ | దేశకశ్యపిదత్తాశేతామాదాయసతం
డులాం | సమాపయేద్విధిశేషమన్యోర్మచసుస్తరిత్ | యజమానస్తతఃసర్వీస్పృష్ట్యామాపీత్యగమపి | వి
ప్రాశ్నప్రణేపత్కాఢత్యా తేభ్యోయథాయుచి | వాసాంసింహనాన్యాదిప్రణేపత్యవిసదకయేత్ | సుభోద్యై
ర్వివిధైర్వైక్లిమధురైశ్చద్ధయాన్వితః | ఇష్టైశ్చ బంధుభిస్సాధకంస్వయం సుంజీతవాగ్గతః | జన్మజాత్యను
మంత్రాద్యైఃతత్సర్వంప్రశ్నభాద్యదేత్ | ఐహికంలక్షణంచాపివక్తవ్యంవైవేదినా | లేమతేమతదంగమశూ
లాద్ధానితరానపి | ప్రహస్యన్యాశస్త్రాదిదోషజాన్యకీకీర్తయేత్ | హస్తాంగుళితలంగుప్తయా లేమ వివిధాయ
జః | జాయంతేవిషశస్త్రాగ్నిజురతాఃప్రత్యయావహః ||

ఇతి సూర్యారుణసంవాదే శూలహరిం శివమూర్తిదానం.

—* అథశూల జీర్ణహరమ్ *

కర్తృవిపాక సంగ్రహే || నిదానమాహశాతాతపః || శూద్రస్యైవతుభుక్త్యాన్నమత్రతస్యద్విజస్యచ |
శూలవ్యాధిర్భవేన్నిత్యమజీర్ణాదతిపీడితః | అత్రైవనిష్కృతఃకర్మదుష్టవాసత్రయంతథా | దద్యాత్పల
త్రయంరూప్యంబ్రాహ్మణాయసకాంచనం ||

ఇత్యజీర్ణ శూలహరమ్.

—* అథ శ్వాసనసహజాణి. *

తత్ర సూర్యుడుసంవాదే || ప్రేమస్నంకుర్వతస్సూతస్వామినోలక్షణంశుణు | యథాయథాశాసిత
నోహ్యవయాద్వ్యాపృతాత్పరా || ప్రేమ స్వేనమృషావాక్యైఃపరేషాంమర్మభేదతైః | తథాతథాస్వహృద
యంహీయతేభ్యశమాధినా || తథా || తత్రైతాన్యపిచశ్వాసలక్షణానిభవంతిహి | తథాతస్యోధ్వతశ్వా
సశిషకువత్స్వనతేభ్యశమ్ || నప్తసఃజ్ఞోధ్వముచ్ఛ్వాసిత లోచనస్విన్నమస్తకః | భిన్నవాక్ దీర్ఘవదనోబద్ధవి
ణ్ముత్రనిగళాః || కరుణంశివనకదూరత్ శూయతేఃబహిశ్శ్చైః | ఎవంశుద్ధమతతాగ్రలన్యతిష్ఠితివి
చింతయత్ || కాలాంతరేనాథమృతేరుద్ధేలక్ష్మీకీర్తకచేత్ | ఉత్సర్గస్తస్యచశ్వాసఃకష్టేనాథఃపునర్వ
జేత్ || ఉపయ్యద్భాగితనయనా భిప్తస్వనహతద్యుః | రతిఃనలభతేశువ్యద్వత్త్రైవికురుతేభ్యశమ్ || ముహు
మోహముపైత్యేవాం మహాయత్నేనశామ్యతి | యాశ్చమానెష్యతేతత్రరుచిలక్ష్మ్యేతిచింతయేత్ || శ్వాసో
విచ్ఛిద్యతేతస్య శ్వాసతశ్చముహుముహుః | దఃఖాన్తోహుధావన్నోభవేత్స్వనక్షణే || చ్ఛిద్యంతేత
త్రమమాణివేదనాపిక్షణాంతరే | ముహురానర్థహేమశ్చస్వేదమూర్ఛారవాదితః || మూత్రాశయేతిదా
హతోనప్తకాంతిఃకృతశ్చనక | రుద్ధరక్తేద్యుక్తిశ్చాశ్రలశస్త్రవేతనః || పాతయన్యతనాభిప్రా
నానాదుఃఖవిధాత్మభిః | శరీరంపిద్యతేతస్యరాగగ్నిదహనాదిభిః || రుద్ధాఃస్థావిఃధాఃరఃశ్వాసీనాంసూత
లక్షణైః | జ్ఞేయోదైవజ్ఞతోరథస్థానలక్ష్మీకీర్తకయేత్ || కారాయామధవాగాగేగిరావవనసంకటే | రు
ద్ధాప్రేక్ష్యామనాపూర్వం తతతత్రాస్యతారుః || భవతిభువిభూతస్యసర్వకర్మవశాత్థగ | రుస్సతాతత్రయ
త్రైవింశతిసామపిచయోమితామ్ || శిశూనామథవృద్ధానాం యూరాలక్ష్మ్యేపిచారభే | ప్రశ్నభావగంత
వ్యస్తభియాదైవవేదినా || తేషాంసముపయ్యధానాంవిహావ్యాగృహశ్రయః | యోయథామృతిమాశన్నః స
తథాసావివస్యతే | కాత్మభృత్కకతాద్యా బాంధవామేవతద్విధాః | తద్దశాదుఃఖిరస్తస్వస్వామినోమృతి
మాత్మనుః | ఎవంపైవివిధాఃరంకృత్యాదైవజ్ఞతోశుభాః | అత్రాకృతంసోధసామ్యైఃస్థామల్లాసకారిణీం
శుభేషాపిశుభేషాంసమాలగ్రహేన | సుఖధేనూతలేకుర్యాద్విధానంవిధికోవిదైః || ఆహూయవిభి
వర్షిప్రాకైవజ్ఞాకవేదవాదినః | రాశింకుర్యాత్ప్రాకశుభాకృత్సాక్షికస్థానినాపరి || ద్రోణిగిరిగు
హాకారాకషాడశాథకసమ్మితాక | తస్మాగ్రేవిస్యసేతుంభంకృష్టంకృష్టేనవాససా || బృధితంతిలసంపూ
ర్ణాంత్రవచనవచితమ్ | తస్యోపరిస్యసేతుంభం రిచితంద్వాదశాంగుళమ్ || రజితస్యపలేనాపితావ
త్యేనిమశృంఖలా | స్తంభోపరిలసంకుర్యాల్చకులంషోడశాంగుళమ్ || స్తంభమూలేతువిన్యస్యసువర్ణం
చలంమృతమ్ | తతోబ్రాహ్మణమామంత్యోవేదవేదాంగపారగమ్ || సుశుభ్యద్యతతోభక్త్యావస్త్రుస్త్రిదామధూ
షణ్డైః | సస్మైతత్త్విచిధాకద్యాద్దానిపానాపపత్తయే || మయాఃబద్ధతాస్తంభసాధవోవిమనాశిక్స
తాః | నానాదామమయైఃపాదైశ్చిరుద్విప్రస్యజీహీషయా || అంగులితలత్తుల్యానితేషామహమిహాచలమ్ |
యోయంశేషోజగత్ప్రాణోఽరుదోవిశ్వజీవనః || అవమేనేత్రితోదేవాసాధూనామశుభంబరక | తతోయ
మత్ప్రణోధిఃశ్వాసాగ్నిఃప్రాణమూషకః | మయాపాక్తస్యనాశాయసుదకులంశుభాశ్చమ్ | స్తంభం
చయ్యాయుధాకారింప్రీణంపాశంప్రదేశినః || సకుంభుసహిర్గ్ంవతిలాచలసమన్వితమ్ | తుభ్యంసంప్రద
శేదేవిష్ణురూపామనాథవే || యద్విత్తమారంతేషామసూనప్సునించయత్ | నాథవోయేమయాస్తంభే
నిగదైర్వానియంత్రితాః | తస్మాత్పాశాత్ప్రాముచ్యయందానేనానైఃభోజ్యైః | అనఘాహషసానీతిఉల్లాఖ
స్త్యత్రసాదరైః | ఏకేభ్యశ్వాసేవివేదిత్యైత్యావశ్యభాః | సర్వంసద్ధనమాదాయయాన్నిజగృహం

ప్రతి || తతస్సోపివీజానన్యాకదక్షిణాభిప్రభాజయేత్ | భోజయేద్వివిదైరత్నైర్విస్తవ్యాభిలలేతయా ||
 పాంతుదానిధాకరంభృతానాంభృతకారమ్ | సుఖాస్పదవకాద్యాద్యం చిత్రోదాసీవతాదిభి || ప్రశ్న
 భాదవగంధవ్యం జత్సశాత్వాదికంపురా | లక్ష్మ్యైహోకుశవఃవిద్యాత్పూరయేదవిధానతా || పీడాపత్య
 కలత్రాదే రిష్టస్త్వేవయత స్రవః | పాదాంసురీపుగుల్ఫాన్మూర్ఖాన్పూరయేదవిధానతా || అస్తిభుగ్నిసంస్స
 శాంకవివిధాన్యాతివేదచాః | ప్రయోజకానుమంతాద్యం పవదెయ్యుర్వివత్సదా || నానావాలసయైస్తైపాం
 పీడాభవతిదారుతా || ఇతిసూర్యారుణసంవాదే శ్వసనభాగవారమ్.

—* అభిప్రాయాన్నిత్యహరమ్. *

హేమాద్రాయమః || కృసరంభోజమిత్యాదుస్వకత్వాత్రిశంద్విజాన్ | దీప్తాన్నిత్యశమయోగిస్స
 గజలోకంసగద్భతి || ఇతిప్రాగ్నిత్యహరమ్. *

—* అభి దేహాభ్రమహరాణి *

వృద్ధగౌతమః || విభ్రాంయశియోమూఢోపశ్యావధాదిప్రయోగతః | భవణంకాయతేతస్యజహివోపివ
 దుశిసహం || వత్స్యమితత్ప్రకారంచానహేమాదికర్తృతా || వ్యాపహరికనిష్టైస్తుత్రీభిద్వాభ్యావధాపి
 వా || ఎకేనవాస్వకత్వావాసూర్యపతికృతంశుభాం | కుర్వాద్విహస్తాంమూర్ఖాతుపద్మద్వయసుభూషితాం |
 తథోపరిస్థితాం క్తనాసహసమలంకృతాం | కుంకుమనాంకీతాంసవ్యక్తరత్నమాల్యైరలంకృతాం | స్నానీతాం
 సంవగవ్యనతామ్రపాత్రోపరిన్యసేత్ | పాత్రస్యచపరీమాణంబలానామష్టకంవిదుః | తదధికంవాతదధికంవా
 యథావిభవతోభవేత్ | పాత్రంతిలానామపరిన్యసేత్తథావిస్తృతే | ఎవంభూతాంతుతాంమూర్ఖాంఅచార్యః
 పూజయేత్సభిః | గంధమాత్ర్యస్సరభిభిహంసశ్శుచిరిత్యుదా || ఉపచారైష్టాడశభిరైవేద్యంహయసంశ్చ
 సేత్ || అగ్నియాంవిశిహేమశ్చోతకవ్యశ్శుభమిప్సభిః | సమిధాద్యతిలైశ్చాపిమంత్రైరభిర్యథాకృమం || చిత్రం
 దేవానాంతవృక్షునుమత్సంజాతవేదసం || యదస్యకర్మకృతీస్త్విష్టకృద్ధోమయివ్యతే | అగ్నిరుత్తరదిగ్బాగ
 కలకస్తాపసంభవేత్ | అపిషేకాదికంసర్వంశాంతికేవలపురస్సరం || సుఖాసీనోపవిష్టస్యకతకవ్యంబాహుదై
 శ్శుభైః | ప్రణీతామోతపగ్గంతంబ్రహ్మద్వాససమేవచ | తతస్సాతఃశునిఃకఃకఃశుక్లగుంధానుతేపనః | శు
 క్లమాత్ర్యైశ్శోభితశ్చఅచార్యోత్రహ్యుదజ్జుభిః | ప్రాజ్ఞుభాయోపనిష్టామదద్యాత్ప్రతికృతంశుభాం | సహస్ర
 కేరణోదవిఃఖగఃపూషాగభస్తీమాన్ | సర్వదేవయోప్రమ్నజగద్భతుఃత్రయీతనః | దోషధాదిప్రయోగేణ
 పురాయచ్చానుగంకృతం | విసాదాంపాదమభ్యజ్యయత్కృతం భుజంమయా | ప్రతిమాయాప్రదాన
 తుష్టోదేవాబ్జుహస్పతిః | భ్రుణం దేహగంధవ్యంవాసుదేనోవ్యపాహతు || దానమంత్రః || ఎవందత్వాతుశ
 ద్దానమాచార్యాయతిగక్రీతః | ఆసమంతాదనువ్రజ్యప్రణీపశ్శేతుమాపయేత్ || అశ్వభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చ
 ద్యాభ్యక్త్యాదదక్షిణాం | ఏవంచానంత్రరాప్రాక్తందత్వాపత్యోకతిభక్తితః | పూర్వకర్మవిపాకాంధ్రమం
 త్యక్త్యాసభిభవేత్ ||

ఇతి దేహాభ్రమహరాణి సూర్యమూర్తిదానం.

—* అభిప్రాయాన్నిత్యహరమ్. *

సూర్యారుణసంవాదే || శ్విత్రమేతన్నకుమ్మేమదుష్టకమకసుకీర్తితమ్ | రాజత్యాదికృతేమాతా
 శ్విత్రమేతత్ప్రకాయతే || తచ్చారుణంపద్మపత్రా భునిగింశేతితివిధమ్- స్రీతీకారమాహ | మాఘేషధావా
 జైకాభేకార్తికేవయథావిధి | ఉపోషితఃపాకమాస్యాంప్రధానేకమండలమ్ || కుర్వాద్వింధ్యాదలం

తత్ర శుక్లమాల్యాంబరావృతమ్ । పలేనాపిపూర్ణాంవా విస్తవ్యాభిబలేతుయా ॥ రజితస్యాశిశుర్ధన్యనిర్మితం
 స్థాపయేద్దిరా । నిర్మలంశశినోబింబంశక్లపుష్పానులేపవమ్ ॥ ఉదబ్జుఖంద్విజంశాంతముపవేశ్యాసనేశుభా త
 స్త్రైతస్వధివద్దద్యాదచలంశశిన-యతమ్ । తతోమంత్రమిమంబ్రూయాచ్ఛ్వేదీబ్రాహ్మణసంముఖః ॥ యన్మ
 యాహరతాన్యస్యరాజతీఁవికృతీంశుభామ్ । ది.యోవ్యాభిరయంపాష్టశ్చైత్రసంజ్ఞావిసిందితిః ॥ తస్యదుఃఖస్య
 నాశాయ పర్వతశ్శశినాయుతిః । దత్తోయమేవముద్యోపాపాదస్తాత్సుదారుణాత్ ॥ శతంశతార్థసథవాభో
 జయద్బ్రాహ్మణానథ । ధనధాన్యాదికందత్వా తేభ్యఃశ్రద్ధాసమస్వతః ॥ దీనాంభక్తపజేభ్యోన్నందత్వాభుం
 జీతబంధుభిః । ఏవంకృతవిధిస్సూతపరశ్చిత్రాద్విముచ్యతే॥

ఇతిశ్విత్రవపుహారమ్— సపర్వతచంద్రమండలదానమ్.

—* అథవిచర్చికాహారమ్. *—

తత్రైవ ॥ విచర్చికేతివిఖ్యాతం మన్వంతల్లక్షణంశుశ్రీః । కమలక్షణసంయుక్తం కీర్త్యమానంమయాన
 ఘ ॥ సనరఃస్వీయకార్యేషు పరస్యాదప్రసాదతః । వృషస్యతీంస్యసరభిమసంగంనయతేచ్ఛవమ్ ॥ జనురంత
 రమాసాద్య జాయతేస్యవిచర్చికా । విసోభితకాఃప్రజాయంతేనానాహపారుజాకరాః ॥ ఈషచ్ఛాయారుణా
 భాసాస్వయంబైవణ్యకారకాః । కంఠూషత్యోనెహదాహస్తవోదోషాకరాభ్యశమ్ ॥ అన్యాకులితచి
 త్తశ్చాత్తాభిరభ్యశికే వేదినః । సమాహూయసమభ్యర్చ్య శంకరంవివిధార్హజైః । పశూనామధిపం దేవంమిథు
 ప్రమరఘాపహమ్ । స్నానదానజపాద్యేనకర్తృణాపరితోషయేత్ ॥ తతస్తువృషభంశాంతం శుభోవర్ణంమన్తా
 హరమ్ । అన్యంగమతివధిఃప్లుశరీరావయవందృఢమ్ ॥ స్నానయిత్యానులిప్యాధచంద్రైఃపుష్పమాలయా । అ
 భ్యర్చ్యవస్త్రయైశ్చైనసితేనపరివార్యతమ్ ॥ భూషయేద్భూషణైఃపేషుశృంగరూప్యఖురాదిభిః । ఘంటాం
 గళేనిబద్ధీయాత్ కింకిణీజాలసంభృతామ్ ॥ ఎవమభ్యర్చ్యవృషభంస్థాపయేదుత్తరాముఖమ్ । తస్యపూర్వవిభా
 గేతుసుశాంతాంశుభలక్షణామ్ ॥ స్థాప్యవత్సరీంశుభ్రాయుధావృత్తాం విభూషయేత్ । పూజయేద్వృష
 వృత్తాంతువస్త్రస్రగ్ధామభూషణైః ॥ తతోవిచర్చికాశ్రాంతశ్చ ప్రాజ్ఞుభోవృషభంస్పృశత్ । కుశాగ్రేశశివం
 ధ్యాయత్కత్తిష్ఠేన్నియతమానసః । తతోవేదవిదోవిప్రాశ్చత్వారశ్శుభలక్షణాః ॥ ననుకాధ్యాయమారభ్యమానైకా
 దశకాంభిః । ప్రతిమంత్రంవిదధ్యుసైరుద్రన్యాసంవృషాంగకే ॥ న్వాసస్యవయనే భూమిశృంగేర్దక్షకుత్స్స
 లే । స్కంధేపృష్ఠేతథాకుక్షేపాశ్వయోరథసంధిమ ॥ ఎవంన్వాసవిధింకృత్వాపురరభ్యర్చ్యతంవృషమ్ । ఉ
 త్సృజేద్దోమవిధివత్సరస్కృత్యచవత్సకమ్ ॥ యథోక్తగుంగంపన్నం యథాశక్తిసమధికతమ్ । అధ్యంగవిస్య
 స్తశివం రాద్రంరాద్రస్తుకర్తృః । విచర్చికాభ్యుక్తస్త్వనాశాయశుభలక్షణమ్ ॥ ముగూర్షుఃకర్తృణోముష్టా
 ద్వృషంగోమనముత్సృజేత్ । వ్యాహృత్యరియూన్తంత్రాత్ పుష్పంకృత్వాసజేకరే ॥ కుశాక్షతజలౌపేత
 మంజలింగోఃకరేక్షిపేత్ । ఇగుంయువానామిత్యాదిమంత్రాగోత్రవణేజపేత్ ॥ తతఃప్రదక్షిణీకృత్యవిస్యజే
 త్తాపురజ్యృభా । పుష్పసంక్లేషితంస్కంధేతతస్త్రవృషమంకయేత్ ॥ చతుర్వింశత్యనువ్రజ్యపదానివినివర్త్య
 చ । శివస్యాగ్రేనమాగత్య పూజయేత్తైచతాద్విజాత్ ॥ స్థానోత్సగ్గజలాపాలైః ప్రమృజుస్తైతదంగకమ్ । అక్షి
 భ్యామితిమంత్రైస్తుతేభ్యోదద్యాశ్చదక్షిణామ్ ॥ ఎవంకృతవిధిస్సూతపరశ్చిత్రాద్విముచ్యతే ॥ ఐహికంలక్ష్మత
 స్వేదంకార్యభింశోయతస్తతి ॥ నాతిప్రీతిశ్చభార్యాయానవాపత్యభవంసుఖమ్ ॥

ఇతి సూర్యారుణసంవాదే విచర్చికాహారమ్.

—* అథ దారిద్ర్యహరమ్ *

తస్మై నమః మోక్షాదాయకాగ్రామే || వాయుపురాణే || దరిద్రాచాయతేమత్యోగదానవిఘ్నంకరోతి
యః | యోగ్యంకామతే మోక్షకర్తృకాతచ్ఛ్రీణవ్యమే || పరాధానతదధానదాధాణంజేనవాపునః | ధన
దన్యత్రోపకృంకు గాత్రేమహాయాశుభం || ద్విభుజాంవామనోపేతాంనయనానందకారిణీం | శంఖఃద్వ్యుధి
ధ్యాచయ్యకాంతానాశ్వకాదాహుకాయోః || శ్వేతనస్త్రింసువేద్యతంపూపరిపిన్యసేత్ || తంజలానాం
పరీమాభుజేద్రోణగతిస్తయం | తదధానవాతదధానవాదిస్తకాత్యంవకారయేత్ || శ్వేతమాత్యేస్తథాగం
స్త్రోపవిష్ణుకుపూజయిత్ | ఆగ్నేయాగ్నిదిశిహూమస్తుసమిధాజ్జతిలైభావేత్ || మంతారాజాధిరాజా
యత్యోమోజ్యస్త్వ పింగకైః | తిలహామోవ్యాహృతిభిఃకణివాభనకాక్షిభిః || రాజాధిరాజాయ—మ
హారాజాయనమః | వీనుపూజాదామంత్రవిధిధాయాహ | ఆచార్యస్సర్వకాస్త్రజ్ఞఃపితస్సర్వసమ్మతిః | మ
హాకులప్రసూతిశ్చర్మజ్జస్యవాగ్ధవేత్ | కారయేదవదానాంతేనధుదన్యాపిభక్తితః | తత్రైవశ్యేనమంత్రేణ
సదకామిరరోభవేత్ || తిస్త్వైహూమంహుతమత్రైవద్యాత్య్రతిమాంతుతాం | మంత్రేణానెనవిధివత్ప్రాజ్ఞా
యహ్యుదజ్జుభిః || దానమంత్రః || పుత్రరాశాపతేదేవ కుదేనరవాహన | పద్మశంఖనిధీరాంత్యంపరిశీకం
శవల్లభ | అదానెయధాప్రాప్తం దారిద్ర్యంమమదుఃఖదం | తస్మిన్వంతవదానెన పాపమాశువినాశయ || వీ
వంకుజేరవానంయఃకరోతివిధిపూర్వకం || ధనదేనసమోమత్యేకఃతత్క్షణాదేవజాయతే | అధాపరంకాతాతపీ
య్యో | అనివెద్యసురాదిభ్యోభుంజానోజాయతేధనః || సభోజయేత్సహస్రంతుశతంవాపిద్విజోతమా ||

—* ఇతి దారిద్ర్యహరధనదమూర్తీదానం *

అధాపరంకర్మవిపాకసంగ్రహే || రుణంవత్పాధికాంవృద్ధింగృహ్ణాయాద్యశ్చసోభయం | ఉత్పాదయతివా
న్యేషాంపాషాణేనప్రహరదః || తిలప్రహరకత్రైవజాతొపిధనినాంకుతే | ధనెనరహితఃప్రాయోదేశాంతరగ
తోభవేత్ | మహాశైశీవహృద్రోహీసూరావకీభవెన్నరః || అత్రప్రాయశ్చిత్తం || కృచ్ఛంకృచ్ఛాగ్నికృచ్ఛంబ
వాంద్రాయణమథాపరం | కుర్యాదాజ్యవరుభ్యాంచహోమోవ్యాహృతిస్తథా || యత్కించేదమిదంసూక్త
మయుశంవారుణంజపేత్ || ఇత్స్య పరంధనరహితత్వాదిహరమ్.

—* అథ దుఃఖచిత్తహరమ్ *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || సర్వదాదుఃఖచిత్తస్సాన్యత్పరచిత్తవినాశకః | చాంద్రాయణత్రయంకుర్యా
దుదుత్యంజాతవెదసం || ఎతత్సూక్తంజపెన్నామతితయంతువిముచ్యతే ||
ఇతి సర్వదుఃఖహరమ్.

—* అథ కార్యాసిద్ధిహరమ్ *

కాతాతపీయ్యో || తస్యకార్యాణ్యసిద్ధానిగజఘాతీభవెన్నరః | ప్రసాదంకారయేత్తత్రగణనాభన్యభక్తి
తః | అథవాగణనాభన్యమంత్రలక్షంజపెన్నరః | దశాంశహోమకృత్సాన్యత్గణశాంతిపురస్సరం ||
ఇతి సర్వకార్యాసిద్ధహరమ్

—* అథ దేశాంతరగతస్యాతికృచ్ఛహరమ్ *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || భయభీతమరతేద్యఃతుప్తిపాపాతురంభయాత్ | తక్తస్త్వసర్వదాజంతుంకం
వనోపధవృత్తికః | సిద్ధివృద్ధ్యాజీవితజాతొపిశ్రీమతాంకులేదేశాదేశాంతరంయతిక్లేశయుక్తోభవత్సహ ||

బాగ్రాదు గదకర్ణీతతథాశ్చ చ్చాత్యర్థశ్చరం ॥ బహుయాన్తమనికాన్త్యం హక్త ప్రయోగం భా ॥
 కామనివాళిగ్రంథాశ్చాత్మభిజితేత్యాకమహా ॥ ౧౦ ॥ బహుయాన్తమనికాన్త్యం హక్త ప్రయోగం భా ॥
 ఇతి దేకాంతరంగ శాస్త్రావధానమ్.

—* సర్వంగవేదనాహరమ్. *

బ్రహ్మపురామే: పానీశంపానమనునాగ్నిరావృతం ము. మే భవదావశ్యకమనునాగ్నిగోగో
 పశాంతయే ॥ సూర్యానుసంవాదే ॥ కానారోహిత్యుత్త విరామిన్నమేవితే, విరోధ్య చురశ్చ
 దైర్ఘ్యరాశ్చానంబవిన్నతే, విదుషశ్చుతిసంపన్నాకమనానాజితేగదరే, పుష్కడేత్రేత్యకాలతనహ
 సంపగ్నశ్శాసే ॥ పరై గావీయమాలానిదానాని ప్రమేధా: ॥ సర్వంగవేదనాసూరితానుతేభ్యశచారుతా
 పుష్కడేత్రేతనహదానంబజన్మప్రతిగ్నశ్శాసే: ॥ సర్వాగతికమతస్సూతలక్షణం ప్రముర్త్యుగాత్ ॥ కృతత్వం
 స్వాపకాశ్శాసే తాత్ప్యంతోద స్వయోభవే ॥ అరుచిర్వేదనాశ్వాసం సంభోగేమనిచ్చికా ॥ బలమాసౌ
 జపాంహరి: భేదస్సంభ్యస్థిపర్వతామ్ ॥ వైవిధ్యంకూలమాధ్యానం గోరుక్తివచనా ॥ శోభోత్పాశోనసం
 శుద్ధికోష్ఠబ. ధాలాతకయ: ॥ సయచాదత్తసునిహదానంప్రత్యేసుపర్వసు ॥ గోహరిత్యాదికంత్రత్రాపీ
 త్తచ్యహన్యతే ॥ ద్రవ్యహన్యాంద్రవ్యభయ: పునర్వాధాన్యపర్వతా: ॥ గతోహన్యరథోభేద్యకమభికాల
 పూరుష: ॥ మహిష్యాజినశేషా దానమేవప్రతీయతే ॥ దంష్ట్రీశ్వాపదసర్పాద్యై: ప్రత్యయ: కాలపూరు
 ష: ॥ హస్తపాదకటిగ్రీవాకణపాశ్వాదివంక్షణి ॥ విశేషేద్రవ్యేత్రవశోగ్నాశ్వాది దోషత: ॥ ప్రతి
 గ్రహోత్తథాతేషాం పురుషస్త్రీశ్చమృచ్చతి ॥ సమభ్యవ్యకమహిష్యంమహాపాపప్రతాపమ్ ॥ ప్రతిగ్రహీతేచా
 నేప్రాకృతత్రప్రవీణులే ॥ జలాద్యశర్కరాదుద్ధాదధితదైవనిష్కృతా ॥ తిలధేన్వాజినానీవాంతిలాక్ సమృత
 శర్కరాక్ ॥ ముద్గాకమాహింశ్చకారాహిక్లోహధాన్యాదిపర్వతై: ॥ వసనానివిచిత్రాణి దద్యాత్కా
 రాపసకథవా ॥ గోమహిష్యాశ్చమభేషు తత్తవన్నప్రవీణులే ॥ నిష్కృతాద్రవిణం దద్యాద్ధిరగ్నంవాగ్నిదైవ
 తమ్ ॥ దీయమానేమదానేషు మంత్రమేతముతరయేత్ ॥ అయినేవంమహానంసుమహాత్ప్రశ్నహృతా ॥ పు
 ణ్యక్షేత్రమహాకాలే తాల్యాద్విత్తంప్రగ్నశ్శాసే ॥ సర్వాంగవేదనామంభింపాపముచ్చిమిచ్చశమ్ ॥ దానే
 నానేనదలేన తస్మాన్మచ్చేయదుస్సహత్ ॥ జనాయెత్రమహాతేక్యశ్వాశేషంద్విజపుంగవాక్ ॥ ప్రతిగ్నహృత
 యత్నేనప్రణమ్యేనంబిజయేత్ ॥ తతస్తపరమాన్నేరభోజయేత్తుశేతింద్విజాక్ ॥ విప్రానన్యాంశ్చసంతవ్యక
 జక్షితాభిస్సవశ్శీత: ॥ దీనాంధకృపజేభ్యోన్నూదత్వాధుంజీగబంధుభి: ॥

ఇతిసూర్యారుణసంవాదే సర్వంగవేదనాహరమ్.

—* అథాప్రతిష్ఠాత్వహరమ్. *

కాతాతపియే ॥ ప్రతిమాయాధంగకారీత్వప్ర:ష్ఠాంప్రపశ్యతే ॥ సంవత్సరత్రయంసంజేదశ్వశ్శంభోనవా
 సరమ్ ॥ ఉద్వాహయేత్తమశ్వశ్శంభమింశాద్యుద్విధానత: ॥ తత్రసంస్థాపయేద్దేవంవిష్ణురాజంసుపూజితమ్ ॥
 ఇత్యప్ర స్థాత్వహరమ్.

ఇతిశ్రీమీమాంసకభట్టనీలకంఠాశ్చబట్టశంకరకృత కమలానివాళిగ్రంథే

విశేషవిషయైస్సహస్రపూణోయంగ్రంథః.